REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

BILTEN SUDSKE PRAKSE

2012

VOLUME II

Izdavač:

Ustavni sud Republike Kosovo
Uređivački odbor:
Dr Enver Hasani, predsednik Ustavnog suda
Almira Rodrigues, sudija Ustavnog suda
Dr Snežana Botušarova, sudija Ustavnog suda
Dr Ivan Čukalović, sudija Ustavnog suda
Mr sc. Arberesha Raca-Šalja, generalni sekretar Ustavnog suda
Pripremio:

Dr Bengt Beutler, pravni ekspert
Gospodin Volkmar Theobald, menadžer projekta, GIZ
Dr Avni Mazreku, pravni ekspert
Gospođa Pranvera Ejupi-Hajzeraj, koordinator projekta, GIZ
© 2013 Ustavni sud Kosova
Autorska prava:
Nijedan deo ovog izdanja ne sme se reprodukovati ili prenositi u bilo kom obliku ili na bilo koji način, elektronski ili mehanički, uključujući fotokopiranje i snimanje, ili bilo kog skladišta informacija i sistema za preuzimanje, bez prethodnog pismenog odobrenja Ustavnog suda Republike Kosovo i Deutsche Gesellschaft fur Internationale Zusammenarbeit (GIZ), osim ako nije izričito dozvoljeno kopiranje od strane nadležnog autorskim pravima.
Napomena:
Prema članu 116.4 Ustava Republike Kosova, odluke Ustavnog suda Kosova objavljuju se u Službenom glasniku Republike Kosova, što je primarni izvor za odluke Ustavnog suda. Ovaj Bilten ne zamenjuje primarni izvor za odluke Ustavnog suda. U slučaju sukoba ili nedoslednosti između odluka objavljenih u ovom Biltenu i odlukama objavljenim u Službenom listu Republike Kosovo, prednost ima.
Svrha sažetka odluka je da obezbedi opšti činjenično i pravno pregled predmeta i kratak rezime o odlukama Ustavnog suda. Pregled odluka i presuda je sačinila "Projekat pravne reforme" sprovodi Deutsche Gesellschaft fur Internationale Zusammenarbeit (GIZ), i kao takav, ne mogu zameniti odluke Ustavnog suda niti predstavljaju stvarni oblik odluka / presuda Ustavnog suda.

BILTEN SUDSKE PRAKSE

2012

USTAVNOG SUDA REPUBLIKE KOSOVA

Ovaj Bilten je pripremljena sa strane "Projekt Pravna reforma" koju provodi Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH u ime njemačkog Saveznog ministarstva za ekonomsku suradnju i razvoj (BMZ)

њемачка
сарадња
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Satražaj:

Br. 1 KI 52 / 10 od 19. juna 2012 - Zahtev za preispitivanje Okružnog suda u Gnjilanu presude P. br 162 /2003 od 7. aprila 2005 , Vrhovni sud Kosova u Prištini presudama AP. No.393/2006..... 11

Br. 2 KI 43 / 11 od 19. juna 2012 - Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prištini P. br 628/ 2004 od 8. marta 2007 , Vrhovni sud Kosova u Prištini presudama AP. Broj 84 / 2009 od 3. decembra 2009 i PKL - KZZ broj 31 / 2010 od 1. novembra 2010..... 24

Br. 3 KI 78 / 11 od 19. juna 2012 - Ocena ustavnosti presuda Okružnog suda u Gnjilanu presude P. br 162 /2003 od 7. aprila 2005 , Vrhovni sud Kosova u Prištini presudama AP . Br 393/2006 od 20. maja 2008 , Ap . Broj 04 / 2009 od 16. septembra 2009 , a PKL broj 30 / 2010 od 1. februara 2011..... 38

Br. 4 KI 81 / 11 od 19. juna 2012 - Zahtev za preispitivanje Okružnog suda u Gnjilanu presude P. br 162 /2003 od 7. aprila 2005 , Vrhovni sud Kosova u Prištini presudama AP. Br 393/2006 od 20. maja 2008 , Ap . Broj 04 / 2009 od 16. septembra 2009 , a PKL broj 30 / 2010 od 1. februara 2011..... 51

Br. 5 KO 45 / 12 i KO 46/ 12 od 27. juna 2012 - Zahtev za Liburn Aliu i 11 drugih članova Skupštine Republike Kosova za ustavne procenu Zakona o selu Hoce e Madhe / Velikoj Hoči i Zakonom o Istorijski centar Prizrena..... 65

Br. 6 KI 152 / 11 od 10. jula 2012 - Ocena ustavnosti odluke Vlade Kosova (11 / 279) , od 07.11.2007..... 89

Br. 7 KI 156 / 11 od 10. jula 2012 - Ocena ustavnosti presuda Okružnog suda u Prizrenu Ac . Broj 378 / 09 , od 1. oktobra 2009 , a od Vrhovnog suda Kosova , Rev . 509/2009 , od 5. avgusta 2011..... 97

Br. 8 KI 08 / 12 od 10. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prištini , Ac . nr . 1107/2010 , od 28. juna 2011..... 107

Br. 9 KI 19 / 12 od 10. jula 2012 - Zahtev za ocenu ustavnosti Odluke Okružnog suda u Prištini AC.nr. 1496/2011 od 24. januara 2012..... 116

Br. 10 KI 06 / 12 od 28. juna 2012 - Ocena ustavnosti Odluke Vrhovnog suda , Pzd . br . 67 / 2011 , od 12. decembra 2011..... 128

Br. 11 KI 130 / 10 od 25. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Specijalne komore Vrhovnog suda Kosova , ASC - 09 - 0045 , od 8. marta 2010..... 148

Br. 12 KI 145 / 11 od 12. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Okružnog suda P. br . 2003/2006 , od 9. novembra 2007 , a presuda Vrhovnog suda AP . nr .

190/2009 , od 27. januara 2010 , API . nr . 1 / 2010 , od 26. novembra 2010 , i PKL-36/11 , od 10. avgusta 2011..... 158

Br. 13 KI 51 / 11 od 10. jula 2012 - Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Gnjilanu , Ac . br . 359 / 10 , od 14. decembra 2010..... 168

Br. 14 KI 37 / 10 od 26. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Specijalne komore Vrhovnog suda No.SCEL - 06 - 0016 , od 10. oktobra 2006 , a Rezolucija br SCEL 06-016 , od 31. januara 2007..... 182

Br. 15 KI 30 / 12 od 12. jula 2012 - Ocena ustavnosti Odluke Okružnog suda u Prištini Ac.no 1496 / 2011 od 24. januara 2012..... 193

Br. 16 KI 49 / 12 od 12. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo , PKL . nr . 135 / 09 , od 22. februara 2011..... 203

Br. 17 KI 34 / 12 od 16. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo , A. br . 29 / 2011 od 15. februara 2011..... 211

Br. 18 KI 113 / 11 od 16. jula 2012 - Ocena ustavnosti Odluke Vrhovnog suda Kosova KRJA No.3/2010 , od 4. maja 2011..... 218

Br. 19 KI 13 / 12 od 16. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev . 443/2009 od 8. decembar 2011..... 227

Br. 20 KI 111 / 11 od 16. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda , PKL . Broj 117 / 09 , od 12. oktobra 2010..... 236

Br. 21 KI 133 / 11 od 16. jula 2012 - Kosovska poverilačka agencija i Agencija za privatizaciju Kosova..... 244

Br. 22 KI 140 / 11 od 24. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev 383 / 2008 , od 10. juna 2011..... 260

Br. 23 KI 39 / 12 od 24. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo , A. br . 693/2011 od 23. septembra 2011..... 269

Br. 24 KI 44 / 12 od 24. jula 2012 - Ocena ustavnosti Odluke Vrhovnog suda Kosova P. z . D. 96 /2011 od 23. decembra 2011..... 277

Br. 25 KI 22 / 12 od 26. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev I. br . 58 / 2008 od 27. decembra 2011..... 286

Br. 26 KI 38 / 10 od 26. jula 2012 - Zahtev za reviziju sudskog postupka u Opštinskom sudu u Prištini u pogledu predmeta E. br 34/2001 od 19. aprila 2001 (odlaganje postupka)..... 298

Br. 27 KI 55 / 11 od 20. jula 2012 - Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prizrenu Ac . br . 518/2010 , od 26. novembra 2010..... 310

Br. 28 KI 159 / 11 od 20. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo Pn . br . 530/2011 , od 13. oktobra 2011..... 331

Br. 29 KI 47 / 12 dated20 jul 2012 - Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Rev No 188 / 2009 , od 7. decembra 2011..... 340

Br. 30 KI 50 / 12 od 20. jula 2012 - Ocena ustavnosti neizvršenja odluke Okružnog suda u Peći , Ac . br . 153/2011 od 4. oktobra 2011 , iOdluka , broj 02 (207) 2010 od 4. oktobra 2010 , iz Nezavisnog nadzornog odbora Republike Kosovo od strane opštine Junik..... 356

Br. 31 KI 24 / 12 od 24. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda , PKL . br . 1 / 2010 , od 3. decembra 2010..... 377

Br. 32 KI 129 / 11 od 20. jula 2012 - Ocena ustavnosti neizvršenja presude Okružnog suda u Peći , Ac . Broj 158/2011 od 5. jula 2011 , aodluka No.02/197/2010 Nezavisnog nadzornog odbora Republike Kosovo od strane opštine Klina..... 385

Br. 33 KI 117 / 11 od 24. jula 2012 - Ocena ustavnosti odluke Skupštine opštine Prizren br 01/011-4539 , od 18. juna 2009..... 402

Br. 34 KO29/12 i KO48/12 od 20. jula 2012 - predloženim izmjenama i dopunama Ustava podnosi predsednik Skupštine Republike Kosova od 23. marta 2012, a 4. maja 2012..... 412

Br. 35 KI 04 / 12 od 24. jula 2012 - Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prištini , Ac . br . 647/2011 , od 30. novembra 2011..... 493

Br. 36 KI 63 / 11 od 31. avgusta 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova A. br 1239 / 2010 od 23. marta 2011..... 520

Br. 37 KI 40 / 12 od 07. septembra 2012 - Zahtev za ocenu ustavnosti presude Opštinskog suda u Prizrenu P. br . 208 / 09 od 15. juna 2011..... 530

Br. 38 KI 07 / 11 od 07. septembra 2012 - Ocena ustavnosti navodnog ne izvršenja presude Opštinskog suda u Kamenici C.no 79 / 96 od 7. oktobra 1997..... 539

Br. 39 KI 158 / 11 od 07. septembra 2012 - Zahtev za ocenu ustavnosti Odluke Ustavnog suda Srbije , TU . Broj 367 / 90 , od 21. marta 1991..... 548

Br. 40 KI 13 / 11 od 07. septembra 2012 - Ocena ustavnosti presuda Okružnog suda u Mitrovici , P.br. 211 / 06 , od 1. novembra 2007 , od Vrhovnog suda Kosova , Ap . No.48/2008 , od 14. maja 2008 , a od Vrhovnog suda Kosova , Pzd . Broj 118/2010..... 557

Br. 41 KI 125 / 10 od 24. septembra 2012 - Ustavni preispitati odluke Okružnog suda u Prištini AC.no.440/07 od 17. decembra 2008 , a Vrhovni sud Kosova Rev.I.no.41/2008 , od 13. avgusta 2010..... 568

Br. 42 KI 151 / 11 od 24. septembra 2012 - Ocena ustavnosti presuda Opštinskog suda u Gnjilanu C. br . 494 / 06 , od 11. aprila 2007 ,Okružni sud u

Gnjilanu Ac . Broj 219 / 07 , od 11. septembra 2009 , a Vrhovni sud je , A. br . 1120 / 83 , od 19. januara 1984..... 574

Br. 43 KI 81 / 10 od 24. septembra 2012 - Ocena ustavnosti Presude Vrhovnog suda Rev I. br . 363 / 09 , od 6. maja 2010..... 582

Br. 44 KI 89 / 10 od 24. septembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova , Rev nr . 68 / 2008 , od 14. septembra 2010..... 589

Br. 45 KI 131 / 10 od 24. septembra 2012 - Ocena ustavnosti Okružnog suda Peć presude P.no.46/2001 od 8. oktobra 2001 , Vrhovni sud Kosova Ap.nr.14/2002 presuda od 27. juna 2002 , API.nr .3 / " 07 od 23. novembra 2007, Vrhovni sud Kosova Odluke Pr.no.20/2010 od 11. marta 2010..... 597

Br. 46 KI 56 / 12 od 28. septembra 2012 - Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prištini , Ka . br . 417 / 11 , od 23. marta 2012..... 605

Br. 47 KO 57 / 12 od 22. oktobra 2012 - upućivanju predsednika Republike Kosovo , njena ekselencija , Atifete Jahjaga , Osporavanje glasanje za usvajanju Zakona br . 04/l-084 " O penzijama Kosovskih snaga bezbednosti članova"..... 616

Br. 48 KI 93 / 11 od 28. septembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova AJN 9 / 2008 od 29. aprila 20..... 635

Br. 49 KI 55 / 12 od 17. oktobra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda , Rev . 132/2009 , od 17. januara 2012..... 642

Br. 50 KI 88 / 11 od 28. septembra 2012 - Razmatranje Odluke Vrhovnog suda br . AP 306/2011 od 6. aprila 2011..... 649

Br. 51 KI 78 / 12 od 25. septembra 2012 - Ocena ustavnosti Vrhovnog suda Pkl odluke . Broj 70 / 2012 , od 22. juna 2012..... 660

Br. 52 KI 163 / 11 od 28. septembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda kojom Pkl-Kzz-91/10 od 23. avgusta 2011..... 672

Br. 53 KI 20 / 12 od 28. septembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog sudaRepublike Kosovo , A. br . 590/2011 od 23. septembra 2011..... 685

Br. 54 KI 75 / 10 od 28. septembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova A.no.942/2009 , od 24. marta 2010..... 692

Br. 55 KI 59 / 12 od 17. oktobra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Rev . 254/2009 od 16. januara 2012..... 706

Br. 56 KI 62 / 12 od 17. oktobra 2012 - Zahtev za tumačenje Ustava..... 715

Br. 57 KI 132 / 10 , KI 28 / 11 , KI 82 / 11 , KI 85 / 11 , KI 89 / 11 , KI 100 / 11 , KI 104 / 11 , KI 109 / 11 , KI 118 / 11 , KI 123 / 11 , KI 142 / 11 , KI 143 / 11 , KI 144 / 11 , KI 154 / 11 , KI 01 / 12 , KI 02 / 12 , KI 14 / 12 od 17. oktobra 2012

- Ocena ustavnosti 17 individualnih presuda Vrhovnog suda Republika Kosovo..... 722

Br. 58 KI 43 / 12 od 17. oktobra 2012 - Zahtev o ustavnosti Odluke Vrhovnog suda PPANo.3 / 2008 , od 3. maja 2011..... 746

Br. 59 KI 76 / 11 od 17. oktobra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Pkl . br . 25 / 2011 od 22. marta 2011 , a Rezolucija Vrhovnog suda Kp.no.255/2010 od 2. novembra 2010..... 758

Br. 60 KI 21 / 11 od 22. oktobra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Ap . No.329/09 , od 3. juna 2010 , ipresuda Okružnog suda u Prizrenu P.br. 187/2008 , od 30. juna 2009..... 767

Br. 61 KI 70 / 12 od 21. novembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Opštinskog suda u Prištini C.no.2005/2005 od 13. oktobra 2008 , presuda Okružnog suda u Prištini Ac.no.76/2007 od 22. oktobra 2008 i Rezoluciju Vrhovnog suda Rev . 27 / 2009 od 14. maja 2012..... 775

Br. 62 KI 78 / 10 od 21. novembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova , Rev . 137/2007 , od 13. aprila 2010..... 784

Br. 63 KI 74 / 11 od 21. novembra 2012 - Ocena ustavnosti neuspeh Okružnog suda u Peći da donese presudu u tužbi..... 793

Br. 64 KI 121 / 11 od 21. novembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev 134 / 2010 , od 17. maja 2011..... 801

Br. 65 KO 63 / 12 od 07. novembra 2012 - zahtev Alma Lama i 10 drugih članova Skupštine Republike Kosova za ustavne procenu čl. 37, 38. i 39. Krivičnog zakona br 04/L-82 Republike Kosovo..... 812

Br. 66 KI 60 / 12 od 08. novembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda , Rev . 58 / 2007 , od 15. marta 2010..... 832

Br. 67 KO 61 / 12 od 21. novembra 2012 - potvrda predloženih ustavnih amandmana od strane predsednika Skupštine Republike Kosova od 22. juna 2012 kroz pismo br . 04 - DO – 1095..... 841

Br. 68 KI 03 / 12 od 29. novembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova , PKL.No. 88 / 2011 , od 21. septembra 2011..... 857

Br. 69 KI 53 / 12 od 21. novembra 2012 - Ocena ustavnosti odluke Ministarstva rada i socijalnog staranja , od 23. februara 2011 , odbijanje podnosiocaOslobodilačke vojske Kosova (OVK) invalidsku penziju..... 867

Br. 70 KI 12 / 12 od 08. novembra 2012 - Ocena ustavnosti Odluke Opštinskog suda u Mitrovici E. br 709 / 2006 , od 10. Decembra..... 874

Br. 71 KI 36 / 12 od 27. novembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda kojom Ac . Broj 116/2011 od 17. januara 2012..... 894

Br. 72 KI 08 / 09 od 06. decembra 2012 - Samostalnog sindikata radnika IMK Željezari u Uroševcu , koju zastupa g-din Ali Azem, predsjednik Unije - Ocena ustavnosti Odluke C. br . 340/2001 Opštinskog suda u Uroševcu , od 11. januara 2002..... 882

Br. 73 KI 96 / 12 od 13. decembra 2012 - Ocena ustavnosti Odluke Vrhovnog suda Rev.311/2009 od 15. jula 2009 , presude Okružnog suda u Prizrenu Ac . br . 393 / 08 , od 18. februara 2009 , apresuda Opštinskog suda C.no.749/07 od 4. jula 2008..... 904

Br. 74 KI 120 / 11 od 13. decembra 2012 - Ocena ustavnosti Odluke Vrhovnog suda A.No.551 , od 20. juna 2011..... 911

Br. 75 KI 72 / 12 od 17. decembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda kojom A.nr.1053/2008 , od 31. maja 2012..... 923

Br. 76 KO 63 / 12 od 13. decembra 2012 - Zahtev za Alma Lama i 10 drugih članova Skupštine Republike Kosova za ustavne procenu čl. 37, 38. i 39. Krivičnog zakona br 04/L-82 Republike Kosovo..... 944

Br. 77 KI 78 / 12 od 14. decembra 2012 - Ocena ustavnosti Vrhovnog suda Pkl odluke . Broj 70 / 2012 , od 22. juna 2012..... 954

Br. 78 KI 126 / 12 od 14. decembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda , MLC . br . 21 / 2012 , od 8. novembra 2012..... 959

Br. 79 KO 97 / 12 od 26. decembra 2012 - Ocena ustavnosti članova 90, 95 (1,6) , 110, 111 i 116 Zakona o bankama , mikrofinansijske institucije i nebankarskih finansijskih institucija, br 04/L-093 , od 12. april 2012..... 977

Br. 80 KO 131 / 12 od 28. decembra 2012 - Ocena ustavnosti članova 18, 19 , 41. i 60. Zakona o zdravstvu, br 04/L-125 , usvojen od strane Skupštine od 13. decembra 2012..... 993

Br. 81 KO 148 / 11 od 28. decembra 2012 - Ocena ustavnosti člana 11 stav 1 , član 32. stav 1. i 2 , člana 34 stav 2 i član 38 u vezi sa članovima 11, 32 i 34 Zakona o Zaštitniku građana No.03/L- 195 od 27. avgusta 2010 , azahtev za privremene mere..... 1005

Indeks pravnih izraza..... 1017

Indeks pravnih izraza..... 1021

KI 52 / 10 od 19. juna 2012 - Zahtev za preispitivanje Okružnog suda u Gnjilanu presude P. br 162 /2003 od 7. aprila 2005 , Vrhovni sud Kosova u Prištini presudama AP. No.393/2006

Slučaj KI 52/10, odluka od 11. juna 2012. god.
Ključne reći: kršenje ustavnih prava i sloboda, individualni zahtev, zahtev očigledno neosnovan, Krivični zakonik Kosova, krivično delo ubistvo.

Podnosilac je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su njegova ustavna prava i slobode prekršena presudama redovnih sudova svih stepena, kojima je podnosilac zahteva osuđen kaznom zatvorom u vezi sa optužbama *između ostalog* za izvršenje krivičnog dela ubistva. Podnosilac navodi da su redovni sudovi svih stepena prekršili njegova ustavna prava i slobode garantovana članom 31. Ustava Kosova.

Sud je našao da je zahtev podnosioca neprihvatljiv na osnovu pravila 36. Poslovnika o radu, zato što je bio očigledno neosnovan. Sud je svoju odluku obrazložio naglašavajući da su redovni sudovi uzeli u obzir i odgovorili na žalbe podnosioca o pravnim pitanjima koje se odnose na prihvatljivosti dokaza i njihovo potvrđivanje, potvrđivanje činjeničnog stanja i sprovođenja krivičnog postupka. Sud je isto tako ponovio da nije apelacioni sud ili sud četvrtog stepena i da je potpuno i pravično potvrđivanje činjeničnog stanja nadležnost redovnih sudova. Citirajući odluku ESLJP u slučaju *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske,* Sud je u nastavku obrazložio činjenicu da samim tim što podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom slučaja, ne može da podnese argumentovani zahtev o kršenju ustavnih prva i sloboda. Zbog gore navedenih razloga, Sud je odlučio da odbije zahtev podnosilaca kao neprihvatljiv.

Priština,11.jun 2012. god.

Br. ref.: RK251/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaj br. KI 52/10

Podnosilac

Arben KIQINA

Zahtev za ocenu presude Okružnog suda u Gnjilanu P. br. 162/2003

od 7. aprila 2005. godine i presuda Vrhovnog suda Kosova Ap. br. 393/2006

od 20. maja 2008. godine, br. 4/09 od 16. septembra 2009. godine i

PKL-KZI br. 30/2010 od 1. februara 2011. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Arben Kiqina iz sela Bajice, opština Glogovac, preko njegovog ovlašćenog zastupnika Ibrahima Z. Dobrune, advokata iz Srbice. Zahtev sadrži više od 300 strana.
2. Činjenice i navodi koji su izneti u ovom zahtevu, registrovanom pod br. KI 52/10, su u suštini isti sa činjenicama i navodima iznetim u zahtevima KI 46/10, KI 43/11, KI 78/11 i KI 81/11.

Pravni osnov

3. Član 113. stav 7. Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu

Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Predmetna stvar

4. Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu toga da su presuda Okružnog suda u Gnjilanu, P. br. 162/2003 od 7. aprila 2005. god., i presude Vrhovnog suda Kosova, Ap. br. 393/2006 od 20. maja 2008. god., br. 4/09 od 16. septembra 2009. god. i PKL-KZI br. 30/2010 od 1. februara 2011. god. rezultovale kršenjem njegovog ustavnog prava na pravično suđenje prema članu 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.

Postupak u Sudu

5. Podnosilac zahteva je 29. juna 2010. god. podneo zahtev Sudu, koji je istoga dana registrovan pod referentnim brojem KI 52/10. Podnosilac zahteva je 1. juna 2011. god. dostavio dodatnu dokumentaciju Sudu.

6. Pre toga, odnosno 25. juna 2010. god., gđa Sebahate Shala iz Krajkova u Glogovcu je podnela zahtev na osnovu ovlašćenja Organizacionog odbora „Pravda za slučaj Kiqina“, koji je registrovan pod referentnim brojem KI 46/10.

7. Jeton Sefer Kiqina je 29. marta 2011. god. podneo zahtev Sudu, koji je istoga dana registrovan pod br. KI 43/11.

8. Burim Ramadani, Arsim Ramadani, Arben Kiqina i Blerim Kiqina su 7. juna 2011. god. podneli zahtev Sudu, koji je registrovan pod br. KI 78/11.

9. Burim Ramadani i Arsim Ramadani su 13. juna 2011. god. podneli zahtev Sudu, koji je registrovan pod br. KI 81/11.

10. Predsednik je 11. novembra 2010. god. imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca u zahtevu KI 46/10.

Predsednik je istoga dana imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Ivan Čukalović.

11. Predsednik je 19. jula 2011. god., nalogom BK 46/10, spojio sve ove odvojene zahteve KI 46/10, KI 52/10, KI 43/11, KI 48/11 i KI 81/11 zbog njihove međusobne povezanosti što se tiče predmetne stvari i osoba koje su podnele zahteve. Sudija izvestilac i Veće za razmatranje je ostalo isto za sve zahteve.
12. Usled privremenog odsustva sudije Ivana Čukalovića dana 14. maja 2012. god. predsednik je imenovao sebe, Envera Hasanija, kao sudiju zamenika u Veću za razmatranje.
13. Veće za razmatranje je 15. maja 2012. god. razmotrilo preliminarni izveštaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica slučaja prema dokumentaciji koju su podneli podnosioci zahteva

14. Uveče 20. avgusta 2001. god. H. H. je zajedno sa svojom ženom i decom prisustvovao svadbi u selu Bajice. Nakon što su kasnije tokom noći napustili svadbeno veselje, njegovo vozilo je upalo u zasedu te su on, njegova žena, sin i dve ćerke ubijeni. Jedna od mlađih ćerki je preživela.

15. Sledećeg dana Blerim Kiqina i Jeton Kiqina su se sastali sa Burimom Ramadanijem, Arsimom Ramadanijem, Arbenom Kiqinom i još jednom osobom kod restorana Era u Glogovcu. Burim Ramadani mu je rekao da je akcija prošla veoma dobro i da je S. H. dao ili da će mu dati novac. Došlo je do diskusije o tome kako podeliti novac.

16. Blerim Kiqina se je 4. jula 2002. god. prijavio u policijsku stanicu. Nakon toga on je uhapšen, upoznat sa njegovim pravima i nakon toga ispitan. Blerim Kiqina se odrekao svoga prava na ćutanje i pravno savetovanje i nastavilo se sa ispitivanjem. Blerim Kiqina je priznao ubistva i naveo druge učesnike umešane u zločin. Oni, koje je naveo su bili: Burim

Ramadani, Arsim Ramadani, Arben Kiqina, Jeton Kiqina i ostali.

17. Kada je 7. jula 2002. god. Blerim Kiqina izveden pred istražnog sudiju, on je skoro doslovno ponovio ono što je izjavio policiji tokom ispitivanja 4. jula 2002. god.

18. Bez obzira na iskaz koji je dao policiji 4. i 7. jula 2002. god., Blerim Kiqina je kasnije, 11. oktobra 2002. god., povukao svoju izjavu o događajima po osnovu da je izmislio priču.

19. Nakon podizanja optužnice i sledstvenog suđenja u Okružnom sudu u Gnjilanu (presuda P. br. 162/03 od 7. aprila 2005. god.) Burim Ramadani, Arben Kiqina, Arsim Ramadani, Blerim Kiqina i ostali su osuđeni za ubistvo pet članova porodice H.

20. Svi optuženi su se žalili protiv presude Okružnog suda u Gnjilanu P. br. 162/2003 od 7. aprila 2005. god. Nakon rasprave održane 20. maja 2008. god. Vrhovni sud Kosova je u drugoj instanci doneo presudu (AP – KZ 393/2006) odbijajući žalbu Burima Ramadanija, Arsima Ramadanija, Arbena Kiqine i Blerima Kiqine po osnovu nedopustivosti. Vrhovni sud je potvrdio prvostepenu presudu u odnosu na četiri žalioca. Međutim, ostali optuženi su oslobođeni zbog nedovoljno dokaza da su oni izvršili krivično delo za koje su optuženi.

21. Žalbama koje su uložene u ime Burima Ramadanija, Arsima Ramadanija i Arbena Kiqine je osporena presuda koju je doneo Vrhovni sud u drugoj instanci, po osnovu da je došlo do: suštinskog kršenja odredbi krivičnog postupka (uključujući zamenu sudije u sudskom veću); pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja; kršenja krivičnog prava i nepravilne odluke o kazni. Vrhovni sud je razmotrio proceduralne i supstantivne aspekte žalbi.

22. Nezadovoljni rezultatom žalbi podnosioci zahteva su uložili još jednu žalbu na presudu Vrhovnog suda. Vrhovni sud, u sastavu veća treće instance, je odbio žalbe kao nedopustive (presuda API. br. 04/2009 od 16. septembra 2009. god.).

23. Jedna od prvih stvari koja je izneta u žalbi se odnosila na sastav sudskog veća Okružnog suda (prvostepeni sud). Tokom suđenja jedan međunarodni sudija veća je zamenjen drugim

međunarodnim sudijom. Podnosilac zahteva tvrdi da je ovo moglo omogućiti ostalim sudijama da utiču na novog sudiju i da je suđenje trebalo da počne od početka. On tvrdi da je Vrhovni sud u drugoj instanci odbacio da je postojalo kršenje Krivičnog zakonika Kosova.

24. Vrhovni sud je u trećoj instanci odbio ovu tačku žalbe kao neosnovanu, shodno članu 305. Krivičnog zakonika Kosova i naveo: *„Tada je veće izvršilo član 305. Zakona o krivičnom postupku, koji u slučaju zamenjivanja sudije, izuzev predsednika veća, pruža mogućnost da veće ponovo počne sudsku raspravu od početka ili da odluči da istu nastavi i da pročita zapisnike prethodnih rasprava. Novi sudija je dobio sve zapisnike suđenja i stranke su se složile, tako su sve beleške pročitane“.*

25. Pored toga, zamena međunarodnog sudija u sudskom veću je dozvoljena zakonom i uslovi za zamenu su bili ispunjeni. U vezi s tim, Ustavni sud se poziva na slučaj P.K. protiv Finske, zahtev br. 37442/97, gde je Evropski sud za ljudska prava (ESLJP), na zasedanju 9. jula 2002. god. odlučio da uprkos zamene sudije tokom suđenja P. K. „Zadatak Suda je da ustanovi da li su postupci, u celosti, uključujući i način kako su prikupljeni dokazi, bili pravični. ... Čak i ako je tako, Sud smatra da u specifičnim okolnostima ovog konkretnog slučaja ovaj defekt sam po sebi ne predstavlja povredu člana 6. Prvo, dok se predsedavajući sudija menjao, troje sudija porotnika ostala su ista tokom celog postupka. Drugo, kredibilitet dotičnog svedoka, u bilo kojoj fazi postupka nije osporen, niti ima bilo kakve indikacije u dosijeu koje bi opravdale sumnje o njenom kredibilitetu. Pod ovim okolnostima činjenica da je novi predsedavajući sudija imao na raspolaganju zapisnik sa sednice u kojoj je svedok bio saslušan (cf. Karjalainen protiv Finske, zahtev br. 30519/96, odluka komisije od 16. aprila 1998. god., neobjavljen) u velikoj meri nadoknađuje za nedostatak neposrednosti postupka. Treće, presuda podnosiocu zahteva nije bila zasnovana samo na dokazima svedoka H. Konačno, nema bilo čega što bi sugerisalo da je predsedavajući sudija zamenjen kako bi se uticalo na ishod slučaja ili iz bilo kakvih neodgovarajućih motiva ... zaključci koje su domaći sudovi doneli po ovom slučaju ne izgledaju arbitrarni što bi postavljalo pitanje iz člana 6. ...” I dalje, druga sudska praksa ESLJP-a ukazuje da prosta činjenica o zameni sudije tokom suđenja,

sama po sebi, ne predstavlja povredu člana 6. Konvencije (vidi Barbera, Messegue i Jabardo protiv Španije, zahtev br. 10590/83, od 6. decembra 1988. god., Moiseyev protiv Rusije, (zahtev br. 62936/00), od 9. oktobra 2008, i Ocalan protiv Turske, (zahtev br. 46221/99),od 15. maja 2005. god.). Uzimajući sve to u obzir ovaj sud je mišljenja da je Vrhovni sud pravilno postupio kada nije našao povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje zbog zamene međunarodnog sudije.

26. Još jedan suštinski deo žalbe podnosioca zahteva, koja je uložena Vrhovnom sudu kao trećoj instanci se odnosila na prihvatljivost dokaza koje su koristile niže sudske instance. Obe presude, Okružnog i Vrhovnog suda u drugom stepenu, su većinom zasnivale svoje odluke na izjavama koje su dali: Blerim Kiqina u istražnom postupku, svedok M. B. i ćerka koja je preživela pucnjavu. Svi ovi izvori dokaza su osporeni u žalbi (i još jednom ponovljeni u zahtevu). Presudom Vrhovnog suda Ap. br. 04/2009 od 16. septembra 2009. god. žalba je odbijena i naglašeno je sledeće:

    a. Nakon pregleda video zapisa intervjua svedoka Blerima Kiqine, njegovo priznanje krivice je verodostojno i nije postojao nijedan razlog da se veruje da je izmislio ispovest. Detaljan opis ubistava je mogao dati samo neko ko je imao neposredno saznanje o događaju.

    b. Nakon proučavanja izjava Blerima Kiqine od 4. jula 2002. god., 7. jula 2002. god. i 11. oktobra 2002. god. primećene su određene nesuglasice, pogotovo u vezi sa kretanjem Blerima Kiqine dana 20. avgusta 2001. god. Zaključeno je da njegov celokupni iskaz ne može i ne treba biti odbačen samo zato što nije verodostojan samo u određenim delovima. Nakon razmatranja prihvatljivih delova njegovog iskaza bilo je više nego jasno da je Blerim Kiqina bio prisutan na licu mesta u konkretno vreme i da je izvršio krivična dela koja je priznao da je izvršio. Verodostojnost izjave koju je Blerim Kiqina dao pred istražnim sudijom 7. jula 2002. god. je potvrđena motivima njegovog iskaza, preciznošću i doslednošću njegovih iskaza, nedostatkom značajnih nesaglasnosti i nedoslednošću u alibiju žalilaca.

c. Presudama su takođe uzeti u obzir potvrđujući dokazi iskaza, kao što su tačan opis ostalih optuženih od strane Blerima Kiqine, postojanje mesta odakle je dobijeno oružje, vreme kada je porodica H. napustila svadbeno veselje, redosled događaja na mostu i položaj vozila na mostu. To je potvrđeno i iskazima ćerke koja je preživela pucnjavu, iskaze svedoka „M. B.“, R. K., S. K., E. K., S. K., G. K., Y. K. i B. K., zapise telefonskih razgovora kao i balističke provere metaka kojim se potvrdio iskaz Blerima Kiqine o vrsti oružja korišćenog za izvršenje zločina.

d. Tvrdnja da je iskaz „M. B.“ nedopustiv je odbijena po osnovu da je neosnovana. „M. B.“ je dala iskaz da joj je Burim Ramadani rekao da je on počinio ubistva. U žalbi je osporeno: 1) da „M. B.“ nije savetovana o pravu nedavanja iskaza uzimajući u obzir da je živela sa Burimom Ramadanijem; 2) da je javnost na nezakonit način isključena sa njenog usmenog svedočenja tokom suđenja i Veće nije donelo pismeno rešenje u vezi sa zaštitnim merama dodeljenim „M. B.“; i 3) da je Burimu Ramadaniju onemogućeno da postavlja pitanja „M. B.“, što je rezultovalo kršenjem odnosnih odredbi Zakona o krivičnom postupku.

e. U odgovoru na ove tvrdnje Sud je izneo da se izuzeće iz svedočenja odnosi samo na bračne drugove i da „M. B.“ nije izuzeta pošto nije supruga Burima Ramadanija. Prema čl. 2. i 3. Uredbe UNMIK-a 2001/20, sudsko veće je izreklo zaštitne mere za „M. B.“ pošto je ona bila svedok koji je veoma dobro poznavao optuženog i imala intimnu vezu sa njim. Odluka je sadržavala odluku o izuzeću javnosti sa suđenja kada je „M. B.“ trebalo da iznese svoje usmeno svedočenje. Konačno, Burimu Ramadaniju nije onemogućeno da postavlja pitanja „M. B.“ tokom njenog davanja izjave. Uopšteno, iskaz „M. B.“ je smatran verodostojnim posebno u svetlu činjenica da joj je policija poslala poziv kako bi dala iskaz, ona je bila dosledna u svom opisu događaja i držala se svoga iskaza uprkos pretnjama članova porodica optuženih.

f. Žalba je sadržavala argument da je sud prekršio krivični postupak načinom na koji je dat iskaz ćerke koja je preživela pucnjavu. Sud je zaključio da nije došlo do kršenja krivičnog

postupka isključenjem javnosti tokom iskaza ćerke koja je preživela pucnjavu, uzimajući u obzir da je ona dala iskaz putem video linka. Takođe, na glavnom pretresu branilac je imao mogućnost da je ispituje.

g. Tvrdnju da je došlo do nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja usled nestanka važnih materijalnih dokaza Sud je odbio po osnovu da navedeno nije sprečilo tačno utvrđivanje činjeničnog stanja. Žalbe su se odnosile na uzetu parafinsku rukavicu od F. K. i Arbena Kiqine dana 21. avgusta 2001. god. i ispitivanja određenih predmeta preuzetih sa mesta na kojima je obavljena istraga i koji je trebalo da budu provereni kako bi se našli otisci prstiju ili uzorci DNK.

27. Vrhovni sud je u trećem stepenu u potpunosti potvrdio presudu drugostepenog suda.

28. Podnosilac zahteva je smatrao gorenavedene presude „izuzetno nepravičnim i da nisu zasnovane na verodostojnim i ubedljivim dokazima“. Zbog toga su oni podneli zahtev za zaštitu zakonitosti u Vrhovnom sudu. Međutim presudom PKL. br. 30/10 od 1. februara 2011. god. Vrhovni sud je još jednom odbio zahtev.

Navodi podnosioca zahteva

29. Opšta žalba koja je izneta u zahtevu je da su niži sudovi doneli samo opšte nalaze, ocene i zaključke i time prekršili proceduralne odredbe koje od sudova zahtevaju da na iskren način ocene svaki dokaz posebno i vezano sa drugim dokazima. Dakle, podnosilac zahteva tvrdi da po ovoj osnovi presude nemaju osnov.

30. Ukratko, podnosilac zahteva osporava verodostojnost dokaza koje su koristili niži sudovi prilikom formulisanja presuda i tvrde da je došlo do nepravilnog razmatranja dokaza. Podnosilac zahteva je u zahtevu tvrdio sledeće:

a. Sudovi nisu potvrdili tvrdnje ključnih svedoka sa dovoljno dokaza, kao što je forenzički materijal (od kojeg je nešto nestalo).

b. Saoptuženi u rođačkoj vezi je trebalo da budu izuzeti od davanja iskaza protiv njihovih rođaka.

c. Iskaz svedoka „M. B.“ sudovi nije trebalo da uzmu u obzir jer je ona bila u vezi sa Burimom Ramadanijem do vremena njegovog hapšenja i tražila je način da se osveti Burimu Ramadaniju zbog nesklapanja braka sa njom.

d. Svedočenje Blerima Kiqine, kojem su sudovi dali visok prioritet, je bilo protivurečno i manjkavo jer je on bio maloletan kada su se ubistva desila, njega su istražioci prevarili s mogućnošću da se iseli u inostranstvo i policija mu je pretila da promeni svoj iskaz.

e. Iskaz ćerke koja je preživela pucnjavu nije trebalo da bude uzeta u obzir zbog nesaglasnosti sa drugim dokazima.

f. Na osnovu člana 157. Zakona o krivičnom postupku Kosova, nije trebalo da sudovi oglase optužene krivim na osnovu samo jednog dokaza.

g. Okružni sud je prekršio krivični postupak (čl. 354 – 359. i 403. Zakona o krivičnom postupku Kosova) jer nakon imenovanja novog sudije u Veću tokom postupka suđenje nije se krenulo od početka.

Ocena prihvatljivosti

36. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

37. Vezano sa tim Sud se poziva na član 113. stav 7. Ustava, koji propisuje:

> *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“*

38. Ustavni sud primećuje da nije Sud utvrđivanja činjenica, Ustavni sud podvlači da je pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja u potpunoj nadležnosti redovnih sudova i da je uloga Ustavnog suda jedino da obezbedi poštovanje Ustavom zagarantovanih prava i drugih pravnih sredstava, te stoga ne može delovati kao sud „četvrtog stepena“ (vidi, *mutatis mutandis*, i. a. Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god, R. J. D., 1996-IV, stav 65, takođe vidi Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI-86/11 – podnosilac zahteva Milaim Berisha – zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 20/09 od 1.3.2011 – koju je Sud doneo 5. aprila 2012. god.).

39. Iz činjenica koje su priložene u zahtevu podnosilac zahteva jeste iskoristio sva raspoloživa pravna sredstva i redovni sudovi jesu razmotrili i odgovorili na žalbe podnosioca zahteva što se tiče pravnih pitanja u odnosu na prihvatanje dokaza i njihovu tačnost, utvrđivanje činjeničnog stanja i odvijanja krivičnog postupka. Sud stoga smatra da u zahtevu nema ničega što navodi da je sudskom razmatranju slučaja nedostajala nepristrasnost ili da su postupci na neki drugi način bili nepravični.

40. Vezano sa tim, podnosilac zahteva nije utemeljio svoje navode, ne objašnjavajući kako i zašto je došlo do kršenja i ne dostavljajući dokaze koji ukazuju da je došlo do kršenja ustavom zagarantovanog prava.

41. Štaviše, u zahtevu se ne navodi da je Vrhovni sud delovao na arbitraran ili nepravičan način. Nije u okviru delokruga Ustavnog suda da zameni ocenu činjenica redovnih sudova svojom ocenom i, kao opšte pravilo, na redovnim sudovima je da procene dokaze pred njima. Zadatak Ustavnog suda je da utvrdi da li su postupci u redovnim sudovima, gledajući u potpunosti, bili pravični, uključujući i način na koji su dokazi uzeti (vidi presudu ESLJP-a zahtev br. 13071/87, Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva od 10. jula 1991. god., pasus 34).

42. Činjenica da je podnosilac zahteva nezadovoljan ishodom slučaja ne može sama po sebi predstavljati argumentovanu tvrdnju povrede člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava (vidi, *mutatis mutandis*, presuda ESLJP-a zahtev br. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god.).

43. U ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije utemeljio svoju tvrdnju niti kršenje člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava jer činjenice koje je on izneo ni na koji način ne ukazuju da su mu redovni sudovi u tri instance uskratili ustavom zagarantovana prava. Stoga, zahtev je očigledno neosnovan i treba biti odbijen kao neprihvatljiv shodno pravilu 36. Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, nakon većanja od 15. maja 2012. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena podnosiocu zahteva; i

III. Ova odluka će objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Snezhana Botusharova Prof. dr Enver Hasani

KI 43 / 11 od 19. juna 2012 - Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prištini P. br 628/ 2004 od 8. marta 2007 , Vrhovni sud Kosova u Prištini presudama AP. Broj 84 / 2009 od 3. decembra 2009 i PKL - KZZ broj 31 / 2010 od 1. novembra 2010

Slučaj KI 43/11, odluka od 11. juna 2012. god.
Ključne reči: kršenje ustavnih prava i sloboda, individualni zahtev, zahtev očigledno neosnovan, Zakona o krivičnom postupku, krivično delo ubistvo.

Podnosilac je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su njegova ustavna prava i slobode prekršena presudama redovnih sudova svih stepena, kojima je podnosilac zahteva osuđen kaznom zatvora u vezi sa optužbama, između ostalog, za izvršenje krivičnog dela ubistvo. Podnosilac je naveo da su redovni sudovi svih stepena prekršili njegova prava i slobode garantovana članom 31. Ustava Kosova.

Sud je našao da je zahtev podnosioca neprihvatljiv na osnovu pravila 36. Poslovnika o radu, zato što je bio očigledno neosnovan. Sud je svoju odluku obrazložio naglašavajući da su redovni sudovi uzeli u obzir i odgovorili na žalbe podnosioca o pravnim pitanjima koje se odnose na prihvatljivosti dokaza i njihovo potvrđivanje, potvrđivanje činjeničnog stanja i sprovođenja krivičnog postupka. Sud je isto tako ponovio da nije apelacioni sud ili sud četvrtog stepena i da je potpuno i pravično potvrđivanje činjeničnog stanja nadležnost redovnih sudova. Citirajući odluku ESLJP u slučaju *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske,* Sud je u nastavku obrazložio činjenicu da samim tim što podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom slučaja, ne može da podnese argumentovani zahtev o kršenju ustavnih prva i sloboda. Zbog gore navedenih razloga, Sud je odlučio da odbije zahtev podnosilaca kao neprihvatljiv.

Priština, 11. jun 2012. god.

Br. ref.: RK249/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

Slučaj br. KI43/11

Podnosilac

Jeton Sefer KIQINA

Ocena Ustavnosti presude Okružnog suda u Prištini P. br. 628/2004, od 8. marta 2007. god., presude Vrhovnog suda u Prištini Ap. br. 84/2009, od 3. decembra 2009. god. i PKL-KZZ br. 31/2010, od 1. novembra 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija

Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Jeton Sefer Kiqina, Kosovac i državljanin Švedske, rođen u selu Bajice, opština Glogovac, preko svog ovlašćenog zastupnika Ibrahima Z. Dobrune, advokata iz Glogovca. Činjenice i tvrdnje koje sadrži ovaj zahtev, registrovan pod brojem KI43/11, suštinski su identične sa činjenicama i tvrdnjama u zahtevima KI46/10, KI52/10, KI78/11 i KI81/11.

Pravni osnov

2. Član 113.7 Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova od 16. decembra 2008. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56.(2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu toga da presuda Okružnog suda u Prištini P. br. 628/2004, od 8. marta 2007. god., i presude Vrhovnog suda Kosova Ap. br. 84/2009 od 3. decembra 2009, i PKL-KZZ br. 31/2010, od 1. novembra 2010. god., su rezultovale povredom njegovog ustavnog prava na pravično suđenje, po članu 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje].

Postupak pred sudom

4. 29. marta 2011. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu, koji je registrovan istog dana pod brojem KI 43/11.

5. Pre toga, 25. juna 2010, gđa Sebahate Shala iz Krajkova u Glogovcu je podnela zahtev na osnovu ovlašćenja Organizacionog odbora "Pravda za slučaj Kiqina" koji je registrovan pod brojem KI 46/10.

6. Takođe, pre toga, 29. juna 2010. god., Arben Kiqina je podneo zahtev Sudu, koji je registrovan pod brojem KI52/10. Dana 1. juna 2011. god., podnosilac zahteva je dostavio Sudu dodatne dokumente.

7. Burim Ramadani, Arsim Ramadani, Arben Kiqina i Blerim Kiqina su 7. juna 2011. god. podneli zahtev Sudu, koji je registrovan pod brojem KI 78/11.

8. 13. juna 2011. god., Burim Ramadani i Arsim Ramadani su podneli zahtev Sudu, koji je registrovan pod brojem KI 81/11.

9. 11. novembra 2010. god., predsednik je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca u zahtevu KI 46/10. Istog dana, predsednik je imenovao i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Ivan Čukalović.

10. Predsednik je 19. jula 2011. god., naologom BK-46/10, spojio sledeće posebne zahteve: KI46/10, KI52/10, KI43/11, KI78/11 i KI81/11, zbog njihove međusobne povezanosti što se tiče predmetne stvari i lica koja su podnela zahteve. Sudija izvestilac i Veće za razmatranje je ostalo isto za sve zahteve.

11. Usled privremene nedostupnosti/odsustva sudije Ivana Čukalovića dana 14. maja 2012. god. predsednik je imenovao sebe, Envera Hasanija, kao zamenu sudije u Veću za razmatranje

12. Veće za razmatranje je 15. maja 2012. god. razmotrilo preliminarni izveštaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica slučaja prema dokumentaciji koju su podneli podnosioci zahteva

13. Uveče 20. avgusta 2001. god. H. H. je zajedno sa svojom ženom i decom prisustvovao svadbi u selu Bajice. Nakon što su kasnije tokom noći napustili svadbu, njegovo vozilo je upalo u zasedu te su on, njegova žena, sin i dve ćerke ubijeni. Mlađa ćerka je preživela.

14. Sledećeg dana Blerim Kiqina i Jeton Kiqina su se sastali sa Burimom Ramadanijem, Arsimom Ramadanijem, Arbenom Kiqinom i još jednim osobom kod restorana Era u Glogovcu. Burim Ramadani mu je rekao da je akcija prošla veoma dobro i da je S. H. dao ili da će mu dati novac. Došlo je do diskusije o tome kako podeliti novac.

15. Blerim Kiqina se 4. jula 2002. god. prijavio u policijsku stanicu. Nakon toga on je uhapšen, upoznat sa svojim pravima i nakon toga ispitan. Blerim Kiqina se odrekao svog prava na ćutanje i pravno savetovanje i nastavilo se sa ispitivanjem. Blerim Kiqina je priznao ubistva i naveo druge učesnike umešane u zločin. Oni koje je naveo su bili: Burim Ramadani, Arsim Ramadani, Arben Kiqina, Jeton Kiqina i ostali.

16. Kada je 7. jula 2002. god. Blerim Kiqina izveden pred istražnog sudiju, on je skoro doslovno ponovio ono što je izjavio policiji tokom ispitivanja 4. jula 2002. god.

17. Bez obzira na dokaze koje je dao policiji 4. i 7. jula 2002. god., Blerim Kiqina je kasnije, 11. oktobra 2002. god., povukao svoju iskaz o događajima po osnovu da je izmislio priču.

18. Nakon podizanja optužnice i sledstvenog suđenja u Okružnom sudu u Gnjilanu (presuda P. br. 162/03 od 7. aprila 2005. god.) Burim Ramadani, Arben Kiqina, Arsim Ramadani, Blerim Kiqina i ostali su osuđeni za ubistvo pet članova porodice H.

19. 9. jula 2002. god., počela je istraga protiv Jetona Kiqine i ostalih osumnjičenih. Jeton Kiqina je živeo u Švedskoj za vreme istrage. Jeton Kiqina se vratio na Kosovo 2004. god. Navodno da svedoči u ime S.H. i ostalih optuženih kojima se sudilo za ubistva. Jeton Kiqina je 9. novembra 2004. god. uhapšen, po nalogu od 11. jula 2002. god. Jeton Kiqina je bio u pritvoru od tog vremena, jer je bio pod istragom i jedan od osumnjičenih za ubistvo porodice H.

20. Okružni sud u Prištini je 8. marta 2007. god., presudom P. br. 628/04, pronašao Jetona Kiqinu krivim za krivično delo ubistva, pokušaja ubistva (u odnosu na ćerku koja je preživela pucnjavu) i dogovora da izvrši krivično delo ubistva. Kao rezultat toga, on je osuđen sa 16 god. zatvora.

21. Advokat Jeton Kiqine je 3. marta 2008. god. uložio žalbu protiv presude pod navodima: suštinskog kršenja odredbi krivičnog postupka (uključujući zamenu sudije u sudskom veću); pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja; kršenja krivičnog prava i nepravilne odluke o kazni.

22. Vrhovni sud Kosova je 3. decembra 2009. god., presudom Ap.Kz. br. 84/2009, delimično usvojio žalbu. Jeton Kiqina je oslobođen za krivično delo dogovora da izvrši krivično delo. Međutim, presude u vezi sa krivičnim delom ubistva i pokušaja ubistva nisu promenjene.

23. Advokat Jetona Kiqine je, 4. marta 2010. god., u njegovo ime podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu.

24. Vrhovni sud je 1. novembra 2010. god., presudom Kzz. br. 31/2010, odbio zahtev za zaštitu zakonitosti po osnovu da je neosnovan. Vrhovni sud, u svom obrazloženju, odgovorio je na svaki od sledećih navoda:

    a. Suštinsko kršenje krivičnog zakona, naime:

i. nepravilan sastav sudskog veća prve instance;

ii. izuzeće članova porodice Kiqina dužnosti da svedoče u sudu;

iii. prihvatljivost svedočenja Blerima Kiqine od 4. i 7. jula 2002. god.;

iv. prihvatljivost zapisnika sa saslušanja međunarodnog policajca i liste poziva sa mobilnog telefona; i

v. nedostatak motiva prilikom oslobađanja S K.

b. pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja

c. Odluka o kazni.

25. U vezi sa tvrdnjama navedenim u paragrafu (a) (i) iznad,Vrhovni sud u trećoj instanci je odbio ovu tačku žalbe kao neosnovanu, shodno članu *305. Zakona o krivičnom postupku* [ili relevantnom odrednicom Zakona o krivičnom postupku], koji predviđa da u slučaju zamenjivanja sudije, sudsko veće može odlučiti da ne sprovede ponovno ispitivanje svedoka ili uviđaj lica mesta, ali takođe može da razmotri snimljene izjave svedoka. Vrhovni sud je primetio da je novi sudija dobio sve zapisnike pre nastavka suđenja. Vrhovni sud, takođe nije pronašao dokaze o bilo kakvom uticaju od strane drugih sudija na novog sudiju.“

26. Pored toga, zamena međunarodnog sudija u sudskom veću je dozvoljena zakonom i uslovi za zamenu su bili ispunjeni. U vezi s tim, Ustavni sud se poziva na slučaj P.K. protiv Finske, zahtev br. 37442/97, gde je Evropski sud za ljudska prava (ESLJP), na zasedanju 9. jula 2002. god. odlučio da uprkos zamene sudije tokom suđenja P. K. „Zadatak Suda je da ustanovi da li su postupci, u celosti, uključujući i način kako su prikupljeni dokazi, bili pravični. ... Čak i ako je tako, Sud smatra da u specifičnim okolnostima ovog konkretnog slučaja ovaj defekt sam po sebi ne predstavlja povredu člana 6. Prvo, dok se predsedavajući sudija menjao, troje sudija porotnika ostala su ista tokom celog postupka. Drugo, kredibilitet dotičnog

svedoka, u bilo kojoj fazi postupka nije osporen, niti ima bilo kakve indikacije u dosijeu koje bi opravdale sumnje o njenom kredibilitetu. Pod ovim okolnostima činjenica da je novi predsedavajući sudija imao na raspolaganju zapisnik sa sednice u kojoj je svedok bio saslušan *(cf. Karjalainen protiv Finske, zahtev br. 30519/96, odluka komisije od 16. aprila 1998. god., neobjavljen) u velikoj meri nadoknađuje za nedostatak neposrednosti postupka. Treće, presuda podnosiocu zahteva nije bila zasnovana samo na dokazima svedoka H. Konačno, nema bilo čega što bi sugerisalo da je predsedavajući sudija zamenjen kako bi se uticalo na ishod slučaja ili iz bilo kakvih neodgovarajućih motiva ... zaključci koje su domaći sudovi doneli po ovom slučaju ne izgledaju arbitrarni što bi postavljalo pitanje iz člana 6. ...”* I dalje, druga sudska praksa ESLJP-a ukazuje da prosta činjenica o zameni sudije tokom suđenja, sama po sebi, ne predstavlja povredu člana 6. Konvencije (vidi *Barbera, Messegue i Jabardo protiv Španije, zahtev br. 10590/83, od 6. decembra 1988. god., Moiseyev protiv Rusije, (zahtev br. 62936/00), od 9. oktobra 2008, i Ocalan protiv Turske, (zahtev br. 46221/99),od 15. maja 2005.* god.). Uzimajući sve to u obzir ovaj sud je mišljenja da je Vrhovni sud pravilno postupio kada nije našao povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje zbog zamene međunarodnog sudije.

27. Drugi aspekt žalbe se odnosi na prihvatljivost dokaza na koje su se oslonili niži sudovi, kao i navedeno u paragrafu (a) (iii) iznad. Niži sudovi su se u značajnoj meri oslonili na iskaze date od strane: Blerima Kiqine u istražnom postupku, svedoka M. B. i ćerke koja je preživela pucnjavu. Svi ovi izvori dokaza su osporeni u žalbi (i još jednom ponovljeni u zahtevu). Ovi izvori svedočenja su osporeni po osnovu da su nepouzdani. Vrhovni sud je odbio žalbu i naveo sledeće:

    a. Nakon pregleda video zapisa sa svedočenja Blerima Kiqine, njegovo priznanje krivice je originalno i nije postojao nijedan razlog da se veruje da je izmislio ispovest. Detaljan opis ubistava je mogao dati samo neko ko je imao neposredno znanje o događaju.

b. Nakon proučavanja izjava Blerima Kiqine od 4. jula 2002. god., 7. jula 2002. god. i 11. oktobra 2002. god. primećene su određene nesuglasice, pogotovo u vezi sa kretanjem Blerima Kiqine dana 20. avgusta 2001. god. Zaključeno je da njegov celokupni iskaz ne može i ne treba biti odbačen samo zato što nije verodostojan samo u određenim delovima. Nakon razmatranja prihvatljivih delova njegovog iskaza, bilo je više nego jasno da je Blerim Kiqina bio prisutan na licu mesta u konkretno vreme i da je izvršio krivična dela za koja je priznao da je izvršio. Verodostojnost izjave koju je Blerim Kiqina dao pred istražnim sudijom 7. jula 2002. god. je potvrđena motivima njegovog iskaza, preciznošću i doslednošću njegovih iskaza, nedostatkom značajnih nesaglasnosti i nedoslednosti u alibiju žalilaca.

c. Presudama su takođe uzeti u obzir potvrđujući dokazi iskaza, kao što su tačan opis ostalih optuženh od strane Blerima Kiqine, postojanje mesta odakle je dobijeno oružje, vreme kada je porodica H. napustila veselje, redosled događaja na mostu i položaj vozila na mostu. To je potvrđeno i iskazima ćerke koja je preživela pucnjavu, iskaze svedoka „MB“, RK, SK, EK, SK, GK, YK i BK, zapise telefonskih razgovora, kao i balističke provere metaka kojim se potvrdio iskaz Blerima Kiqine o vrsti oružja korišćenog za izvršenje zločina.

d. Tvrdnja da je iskaz „MB“ neprihvatljiv je odbijena po osnovi da je neosnovana. „MB“ je dala iskaz da joj je Burim Ramadani rekao da je on počinio ubistva. U žalbi je osporeno da: 1) „MB“ nije posavetovana o pravu nedavanja iskaza uzimajući u obzir da je živela sa Burimom Ramadanijem; 2) javnost je na nezakonit način isključena sa njenog usmenog svedočenja tokom suđenja i veće nije donelo pismeno rešenje u vezi sa zaštitnim merama dodeljenim „MB“; i 3) Burimu Ramadaniju je onemogućeno da postavlja pitanja „MB“ što je rezultovalo kršenjem člana 314, odnosnih odredbi Zakona o krivičnom postupku.

e. U odgovoru na ove tvrdnje, Vrhovni sud je izneo da se izuzeće iz svedočenja odnosi samo na bračne drugove i da

„MB“ nije izuzeta pošto nije supruga Burima Ramadanija. Prema čl. 2. i 3. Uredbe UNMIK-a 2001/20, Sudsko veće je uvelo zaštitne mere za „MB“ pošto je ona bila svedok koji je veoma dobro poznavao optuženog i imala intimnu vezu sa njim. Odluka je sadržavala odluku o izuzeću javnosti sa suđenja kada je „MB“ trebalo da iznese svoj usmeni iskaz. Konačno, Burimu Ramadaniju nije onemogućeno da postavlja pitanja „MB“ tokom njenog davanja izjave. Uopšteno, iskaz „MB“ je smatran verodostojnim posebno u svetlu činjenica da joj je policija poslala poziv kako bi dala iskaz, ona je bila dosledna u svom opisu događaja i držala se svog iskaza uprkos pretnjama članova porodica optuženih.

f. Žalba je sadržavala argument da je Sud prekršio krivični postupak načinom na koji je dat iskaz ćerke koja je preživela pucnjavu. Sud je zaključio da nije došlo do kršenja krivičnog postupka isključenjem javnosti tokom iskaza ćerke koja je preživela pucnjavu, uzimajući u obzir da je ona dala iskaz putem video linka. Takođe, na glavnom pretresu branilac je imao mogućnost da je ispituje.

g. Tvrdnju da je došlo do nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja usled nestanka važnih materijalnih dokaza Sud je odbio po osnovu da navedeno nije sprečilo tačno utvrđivanje činjeničnog stanja. Žalbe su se odnosile na uzetu parafinsku rukavicu od F.K. i Arbena Kiqine dana 21. avgusta 2001. god. i ispitivanja određenih predmeta preuzetih sa mesta na kojima je obavljena istraga i koji je trebalo da budu provereni kako bi se našli otisci prstiju ili uzorci DNK-a.

28. Vrhovni sud je u trećem stepenu u potpunosti potvrdio presudu drugostepenog suda.

Tvrdnje podnosilaca

29. Opšta žalba koja je izneta u zahtevu je da su niži sudovi doneli samo opšte nalaze, ocene i zaključke i time prekršili

proceduralne odredbe koje od sudova zahtevaju da na iskren način ocene svaki dokaz posebno i u vezi sa drugim dokazima. Dakle, podnosilac zahteva tvrdi da po ovoj osnovi presude nemaju osnov.

30. Ukratko, podnosilac zahteva osporava verodostojnost dokaza koje su koristili niži sudovi prilikom formulisanja presuda i tvrde da je došlo do nepravilnog razmatranja dokaza. Podnosilac zahteva je u zahtevu tvrdio sledeće:

    a. Sudovi nisu potvrdili tvrdnje ključnih svedoka sa dovoljno dokaza, kao što je forenzički materijal.

    b. Iskaz svedoka „MB“ sudovi nije trebalo da uzmu u obzir jer je ona bila u vezi sa Burimom Ramadanijem do vremena njegovog hapšenja i tražila je način da se osveti Burimu Ramadaniju zbog nesklapanja braka sa njom.

    c. Svedočenje Blerima Kiqine, kojem su sudovi dali visok prioritet, je bilo protivurečno i manjkavo jer je on bio maloletan kada su se ubistva desila, njega su istražioci prevarili s mogućnošću da se iseli u inostranstvo i policija mu je pretila da promeni svoj iskaz.

    d. Iskaz ćerke koja je preživela pucnjavu nije trebalo da bude uzeta u obzir zbog nesaglasnosti sa drugim dokazima.

    e. Na osnovu člana 157. Zakona o krivičnom postupku Kosova, nije trebalo da sudovi oglase optužene krivim na osnovu samo jednog dokaza.

    f. Okružni sud je prekršio krivični postupak (čl. 354 – 359. i 403. Zakona o krivičnom postupku Kosova) jer nakon imenovanja novog sudije u Veću tokom postupka suđenje nije krenulo od početka.

Ocena prihvatljivosti

31. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve

uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

32. Vezano sa tim, Sud se poziva na član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo koji propisuje sledeće:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.*"

36. Ustavni sud primećuje da nije Sud utvrđivanja činjenica, Ustavni sud podvlači da je pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja u potpunoj nadležnosti redovnih sudova i da je uloga Ustavnog suda jedino da obezbedi poštovanje Ustavom zagarantovanih prava i drugih pravnih sredstava, te stoga ne može delovati kao sud „četvrtog stepena“ (*vidi, mutatis mutandis, i.a. Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god., R.J.D, 1996-IV, stav 65, takođe vidi Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI86/11 – podnosilac zahteva Milaim Berisha – zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 20/09 od 1.3.2011 – koju je Sud doneo 5. aprila 2012. god.).*

37. Iz činjenica koje su priložene u zahtevu podnosilac zahteva jeste iskoristio sva raspoloživa pravna sredstva i redovni sudovi jesu razmotrili i odgovorili na žalbe podnosioca zahteva što se tiče pravnih pitanja u odnosu na prihvatanje dokaza i njihovu tačnost, utvrđivanje činjeničnog stanja i odvijanja krivičnog postupka. Sud stoga smatra da u zahtevu nema ničega što navodi da je sudskom razmatranju slučaja nedostajala nepristrasnost ili da su postupci na neki drugi način bili nepravični.

33. Vezano sa tim, podnosilac zahteva nije utemeljio svoje navode, ne objašnjavajući kako i zašto je došlo do kršenja i ne dostavljajući dokaze koji ukazuju da je došlo do kršenja ustavom zagarantovanog prava.

34. Štaviše, u zahtevu se ne navodi da je Vrhovni sud delovao na arbitraran ili nepravičan način. Nije u okviru delokruga Ustavnog suda da zameni ocenu činjenica redovnih sudova

svojom ocenom i, kao opšte pravilo, na redovnim sudovima je da procene dokaze pred njima. Zadatak Ustavnog suda je da utvrdi da li su postupci u redovnim sudovima, gledajući u potpunosti, bili pravični, uključujući i način na koji su dokazi uzeti (*vidi presudu ESLJP-a zahtev br. 13071/87, Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva od 10. jula 1991. god., pasus 34).*

35. Činjenica da je podnosilac zahteva nezadovoljan ishodom slučaja ne može sama po sebi predstavljati argumentovanu tvrdnju povrede člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava (*vidi mutatis mutandis presuda ESLJP zahtev br. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god.).*

36. U ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije utemeljio svoju tvrdnju niti kršenje člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava jer činjenice koje je on izneo ni na koji način ne ukazuju da su mu redovni sudovi u tri instance uskratili ustavom zagarantovana prava. Stoga je zahtev očigledno neosnovan i treba biti odbijen kao neprihvatljiv shodno pravilu 36. Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni Sud, shodno članu 113. stavu 2. Ustava, članu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, nakon većanja od 15. maja 2012. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Snezhana Botusharova	Prof. dr Enver Hasani

KI 78 / 11 od 19. juna 2012 - Ocena ustavnosti presuda Okružnog suda u Gnjilanu presude P. br 162 /2003 od 7. aprila 2005 , Vrhovni sud Kosova u Prištini presudama AP . Br 393/2006 od 20. maja 2008 , Ap . Broj 04 / 2009 od 16. septembra 2009 , a PKL broj 30 / 2010 od 1. februara 2011

Slučaj KI 78/11, odluka od 11. juna 2012. god.
Ključne reči: kršenje ustavnih prava i sloboda, individualni zahtev, zahtev očigledno neosnovan, Zakona o krivičnom postupku, krivično delo ubistvo.

Podnosioci su podneli zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su njegova ustavna prava i slobode prekršena presudama redovnih sudova svih stepena, kojima su podnosioci zahteva osuđeni kaznom zatvora u vezi sa optužbama, između ostalog, za izvršenje krivičnog dela ubistvo. Podnosioci su naveli da su redovni sudovi svih stepena prekršili njegova prava i slobode garantovana članom 30. Ustava Kosova.

Sud je našao da je zahtev podnosioca neprihvatljiv na osnovu pravila 36. Poslovnika o radu, zato što je bio očigledno neosnovan. Sud je svoju odluku obrazložio naglašavajući da su redovni sudovi uzeli u obzir i odgovorili na žalbe podnosioca o pravnim pitanjima koje se odnose na prihvatljivosti dokaza i njihovo potvrđivanje, potvrđivanje činjeničnog stanja i sprovođenja krivičnog postupka. Sud je isto tako ponovio da nije apelacioni sud ili sud četvrtog stepena i da je potpuno i pravično potvrđivanje činjeničnog stanja nadležnost redovnih sudova. Citirajući odluku ESLJP u slučaju *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske,* Sud je u nastavku obrazložio činjenicu da samim tim što podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom slučaja, ne može da podnese argumentovani zahtev o kršenju ustavnih prva i sloboda. Zbog gore navedenih razloga, Sud je odlučio da odbije zahtev podnosilaca kao neprihvatljiv.

Priština,11. jun 2012. god.

Br. ref.: RK252/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaj br. KI 78/11

Podnosioci

Burim Ramadani, Arsim Ramadani, Arben Kiqina i Blerim Kiqina

Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Gnjilanu P. br. 162/2003

od 7. aprila 2005. godine i presuda Vrhovnog suda Kosova Ap. br. 393/2006

od 20. maja 2008. godine, Ap. br. 04/2009 od 16. septembra 2009. godine i

PKL-KZI br. 30/2010 od 1. februara 2011. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev su podneli Burim Ramadani, Arsim Ramadani, Arben Kiqina i Blerim Kiqina (zajedno: podnosioci zahteva), preko svojih ovlašćenih zastupnika Mahmuta Halimija iz Mitrovice i Haxhije Millakua iz Prištine.

Pravni osnov

2. Član 113. stav 7. Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahteva su podneli zahtev na osnovu toga da su presuda Okružnog suda u Gnjilanu, P. br. 162/2003 od 7. aprila 2005. god., i presude Vrhovnog suda Kosova, Ap. br. 393/2006

od 20. maja 2008. god., br. 04/2009 od 16. septembra 2009. god. i PKL-KZI br. 30/2010 od 1. februara 2011. god. rezultovale kršenjem njihovih ustavnih prava, odnosno člana 30. [Prava optuženog] i člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.

Postupak u Sudu

4. Podnosioci zahteva su 7. juna 2011. god. podneli zahtev Sudu, koji je registrovan pod br. KI 78/11.

5. Pre toga, odnosno 25. juna 2010. god., gđa Sebahate Shala iz Krajkova u Glogovcu je podnela zahtev na osnovu ovlašćenja Organizacionog odbora „Pravda za slučaj Kiqina“, koji je registrovan pod referentnim brojem KI 46/10.

6. Takođe pre toga, odnosno 29. juna 2010. god., Arben Kiqina je podneo zahtev Sudu, koji je istoga dana registrovan pod br. KI 52/10.

7. Takođe pre toga, odnosno 29. marta 2011. god., Jeton Sefer Kiqina je podneo zahtev Sudu, koji je istoga dana registrovan pod br. KI 43/11.

8. Burim Ramadani i Arsim Ramadani su 13. juna 2011. god. podneli zahtev Sudu, koji je registrovan pod br. KI 81/11.

9. Predsednik je 11. novembra 2010. god. imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca u zahtevu KI 46/10. Predsednik je istoga dana imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Ivan Čukalović.

10. Predsednik je 19. jula 2011. god., nalogom BK 46/10, spojio sve ove odvojene zahteve: KI 46/10, KI 52/10, KI 43/11, KI 48/11 i KI 81/11 zbog njihove međusobne povezanosti što se tiče predmetne stvari i lica koja su podnela zahteve. Sudija izvestilac i Veće za razmatranje je ostalo isto za sve zahteve.

11. Usled privremenog odsustva sudije Ivana Čukalovića dana 14. maja 2012. god., predsednik je imenovao sebe, Envera Hasanija, kao sudiju zamenika u Veću za razmatranje.

12. Veće za razmatranje je 15. maja 2012. god. razmotrilo preliminarni izveštaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica slučaja prema dokumentaciji koju su podneli podnosioci zahteva

13. Uveče 20. avgusta 2001. god. H. H. je zajedno sa svojom ženom i decom prisustvovao svadbenom veselju u selu Bajice. Nakon što su kasnije tokom noći napustili svadbeno veselje, njegovo vozilo je upalo u zasedu, te su on, njegova žena, sin i dve ćerke ubijeni. Jedna od mlađih ćerki je preživela.

14. Sledećeg dana Blerim Kiqina i Jeton Kiqina su se sastali sa Burimom Ramadanijem, Arsimom Ramadanijem, Arbenom Kiqinom i još jednim licem kod restorana Era u Glogovcu. Burim Ramadani mu je rekao da je akcija prošla veoma dobro i da je S. H. dao ili da će mu dati novac. Došlo je do diskusije o tome kako podeliti novac.

15. Blerim Kiqina se 4. jula 2002. god. prijavio u policijsku stanicu. Nakon toga on je uhapšen, upoznat sa svojim pravima i nakon toga ispitan. Blerim Kiqina se odrekao svoga prava na ćutanje i pravno savetovanje i nastavljeno je sa ispitivanjem.

16. Kada je 7. jula 2002. god. Blerim Kiqina izveden pred istražnog sudiju, on je skoro doslovno ponovio ono što je izjavio policiji tokom ispitivanja 4. jula 2002. god.

17. Bez obzira na iskaz koji je dao policiji 4. i 7. jula 2002. god., Blerim Kiqina je kasnije, 11. oktobra 2002. god., povukao svoju izjavu o događajima po osnovu da je izmislio priču jer je navodno izmanipulisan tokom postupka saslušanja.

18. Nakon podizanja optužnice i sledstvenog suđenja u Okružnom sudu u Gnjilanu (presuda P. br. 162/03 od 7. aprila 2005. god.) Burim Ramadani, Arben Kiqina, Arsim Ramadani, Blerim Kiqina i ostali su osuđeni za ubistvo pet članova porodice H.

19. Svi optuženi su se žalili protiv presude Okružnog suda u Gnjilanu P. br. 162/2003 od 7. aprila 2005. god. Nakon rasprave održane 20. maja 2008. god. Vrhovni sud Kosova je u drugoj instanci doneo presudu (AP – KZ 393/2006) odbijajući žalbu Burima Ramadanija, Arsima Ramadanija, Arbena Kiqine i Blerima Kiqine po osnovu nedopustivosti. Vrhovni sud je potvrdio prvostepenu presudu u odnosu na četiri žalioca. Međutim, ostali optuženi su oslobođeni zbog nedovoljnih dokaza da su oni izvršili krivično delo za koje su optuženi.

20. Žalbama koje su uložene u ime Burima Ramadanija, Arsima Ramadanija i Arbena Kiqine je osporena presuda koju je doneo Vrhovni sud u drugoj instanci, po osnovu da je došlo do: suštinskog kršenja odredbi krivičnog postupka (uključujući zamenu sudije u sudskom veću); pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja; kršenja krivičnog prava i nepravilne odluke o kazni. Vrhovni sud je razmotrio proceduralne i supstantivne aspekte žalbi.

21. Nezadovoljni rezultatom žalbe, podnosioci zahteva su uložili još jednu žalbu na presudu Vrhovnog suda. Vrhovni sud, u sastavu veća treće instance, je odbio žalbe kao nedopustive (presuda API. br. 04/2009 od 16. septembra 2009. god.).

22. Jedna od prvih stvari koja je izneta u žalbi se odnosila na sastav sudskog veća Okružnog suda (prvostepeni sud). Tokom suđenja jedan međunarodni sudija veća je zamenjen drugim međunarodnim sudijom. Podnosioci zahteva tvrde da je ovo moglo omogućiti ostalim sudijama da utiču na novog sudiju i da je suđenje trebalo početi od početka. Oni tvrde da je Vrhovni sud u drugoj instanci odbacio da je postojalo kršenje Krivičnog zakonika Kosova.

23. Vrhovni sud je u trećoj instanci odbio ovu tačku žalbe kao neosnovanu, shodno članu 305. Krivičnog zakonika Kosova i naveo: *„tada je veće izvršilo član 305. Zakona o krivičnom postupku, koji u slučaju zamenjivanja sudije, izuzev*

predsednika veća, pruža mogućnost da veće ponovo počne sudsku raspravu od početka ili da odluči da istu nastavi i da pročita zapisnike prethodnih rasprava. Novi sudija je dobio sve zapisnike suđenja i stranke su se složile, tako su sve beleške pročitane".

24. Pored toga, zamena međunarodnog sudija u sudskom veću je dozvoljena zakonom i uslovi za zamenu su bili ispunjeni. U vezi s tim, Ustavni sud se poziva na slučaj P.K. protiv Finske, zahtev br. 37442/97, gde je Evropski sud za ljudska prava (ESLJP), na zasedanju 9. jula 2002. god. odlučio da uprkos zamene sudije tokom suđenja P. K. „Zadatak Suda je da ustanovi da li su postupci, u celosti, uključujući i način kako su prikupljeni dokazi, bili pravični. ... Čak i ako je tako, Sud smatra da u specifičnim okolnostima ovog konkretnog slučaja ovaj defekt sam po sebi ne predstavlja povredu člana 6. Prvo, dok se predsedavajući sudija menjao, troje sudija porotnika ostala su ista tokom celog postupka. Drugo, kredibilitet dotičnog svedoka, u bilo kojoj fazi postupka nije osporen, niti ima bilo kakve indikacije u dosijeu koje bi opravdale sumnje o njenom kredibilitetu. Pod ovim okolnostima činjenica da je novi predsedavajući sudija imao na raspolaganju zapisnik sa sednice u kojoj je svedok bio saslušan (cf. Karjalainen protiv Finske, zahtev br. 30519/96, odluka komisije od 16. aprila 1998. god., neobjavljen) u velikoj meri nadoknađuje za nedostatak neposrednosti postupka. Treće, presuda podnosiocu zahteva nije bila zasnovana samo na dokazima svedoka H. Konačno, nema bilo čega što bi sugerisalo da je predsedavajući sudija zamenjen kako bi se uticalo na ishod slučaja ili iz bilo kakvih neodgovarajućih motiva ... zaključci koje su domaći sudovi doneli po ovom slučaju ne izgledaju arbitrarni što bi postavljalo pitanje iz člana 6. ..." I dalje, druga sudska praksa ESLJP-a ukazuje da prosta činjenica o zameni sudije tokom suđenja, sama po sebi, ne predstavlja povredu člana 6. Konvencije (vidi Barbera, Messegue i Jabardo protiv Španije, zahtev br. 10590/83, od 6. decembra 1988. god., Moiseyev protiv Rusije, (zahtev br. 62936/00), od 9. oktobra 2008, i Ocalan protiv Turske, (zahtev br. 46221/99),od 15. maja 2005. god.). Uzimajući sve to u obzir ovaj sud je mišljenja da je Vrhovni sud pravilno postupio kada nije našao povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje zbog zamene međunarodnog sudije.

25. U odnosu na žalbu Blerima Kiqine od 2. septembra 2008. god., Vrhovni sud je ustanovio da je žalba uložena izvan opsega propisanog zakonom u članu 391. Zakona o krivičnom postupku. Štaviše, Vrhovni sud je smatrao da pravno sredstvo predloženo u žalbi, zakonom nije dozvoljeno. Iz tih razloga Vrhovni sud je odbio žalbu prema članu 383. Zakona o krivičnom postupku.

26. Još jedan suštinski deo žalbe podnosilaca zahteva, koja je uložena Vrhovnom sudu kao trećoj instanci se odnosio na prihvatljivost dokaza koje su koristile niže sudske instance. Obe presude, Okružnog i Vrhovnog suda u drugom stepenu, su većinom zasnivale svoje odluke na izjavama koje su dali: Blerim Kiqina u istražnom postupku, svedok „M. B." i ćerka koja je preživela pucnjavu. Svi ovi izvori dokaza su osporeni u žalbi (i još jednom ponovljeni u zahtevu). Presudom Vrhovnog suda Ap. br. 04/2009 od 16. septembra 2009. god. žalba je odbijena i naglašeno je sledeće:

    a. Nakon pregleda video zapisa sa saslušanja svedoka Blerima Kiqine, njegovo priznanje krivice je verodostojno i nije postojao nijedan razlog da se veruje da je izmislio ispovest. Detaljan opis ubistava je mogao dati samo neko ko je imao neposredno saznanje o događaju.

    b. Nakon proučavanja izjava Blerima Kiqine od 4. jula 2002. god., 7. jula 2002. god. i 11. oktobra 2002. god. primećene su određene nesuglasice, pogotovo u vezi sa kretanjem Blerima Kiqine dana 20. avgusta 2001. god. Zaključeno je da njegov celokupni iskaz ne može i ne treba biti odbačen samo zato što nije verodostojan samo u određenim delovima. Nakon razmatranja prihvatljivih delova njegovog iskaza, bilo je više nego jasno da je Blerim Kiqina bio prisutan na licu mesta u konkretno vreme i da je izvršio krivična dela koja je priznao da je izvršio. Verodostojnost izjave koju je Blerim Kiqina dao pred istražnim sudijom 7. jula 2002. god. je potvrđena motivima njegovog iskaza, preciznošću i doslednošću njegovih iskaza, nedostatkom značajnih nesaglasnosti i nedoslednošću u alibiju žalilaca.

    c. Presudama su takođe uzeti u obzir potvrđujući dokazi iskaza, kao što su tačan opis ostalih optuženih od strane

Blerima Kiqine, postojanje mesta odakle je dobijeno oružje, vreme kada je porodica H. napustila svadbeno veselje, redosled događaja na mostu i položaj vozila na mostu. To je potvrđeno i iskazima ćerke koja je preživela pucnjavu, iskaze svedoka „M. B.“, R. K., S. K., E. K., S. K., G. K., Y. K. i B. K., zapise telefonskih razgovora kao i balističke provere metaka kojim se potvrdio iskaz Blerima Kiqine o vrsti oružja korišćenog za izvršenje zločina.

d. Tvrdnja da je iskaz „M. B.“ neprihvatljiv je odbijena po osnovu da je neosnovana. „M. B.“ je dala iskaz da joj je Burim Ramadani rekao da je on počinio ubistva. U žalbi je osporeno: 1) da „M. B.“ nije savetovana o pravu nedavanja iskaza uzimajući u obzir da je živela sa Burimom Ramadanijem; 2) da je javnost na nezakonit način isključena sa njenog usmenog svedočenja tokom suđenja i veće nije donelo pismeno rešenje u vezi sa zaštitnim merama dodeljenim „M. B.“; i 3) da je Burimu Ramadaniju onemogućeno da postavlja pitanja „M. B.“, što je rezultovalo kršenjem odnosnih odredbi Zakona o krivičnom postupku.

e. U odgovoru na ove tvrdnje Sud je izneo da se izuzeće iz svedočenja odnosi samo na bračne drugove i da „M. B.“ nije izuzeta pošto nije supruga Burima Ramadanija. Prema čl. 2. i 3. Uredbe UNMIK-a 2001/20, sudsko veće je izreklo zaštitne mere za „M. B.“ pošto je ona bila svedok koji je veoma dobro poznavao optuženog i imala intimnu vezu sa njim. Odluka je sadržavala odluku o izuzeću javnosti sa suđenja kada je „M. B.“ trebalo da iznese svoje usmeno svedočenje. Konačno, Burimu Ramadaniju nije onemogućeno da postavlja pitanja „M. B.“ tokom njenog davanja izjave. Uopšteno, iskaz „M. B.“ je smatran verodostojnim posebno u svetlu činjenica da joj je policija poslala poziv kako bi dala iskaz, ona je bila dosledna u svom opisu događaja i držala se svoga iskaza uprkos pretnjama članova porodica optuženih.

f. Žalba je sadržavala argument da je Sud prekršio krivični postupak načinom na koji je dat iskaz ćerke koja je preživela pucnjavu. Sud je zaključio da nije došlo do kršenja krivičnog postupka isključenjem javnosti tokom iskaza ćerke koja je preživela pucnjavu, uzimajući u obzir da je ona dala iskaz

putem video linka. Takođe, na glavnom pretresu branilac je imao mogućnost da je ispituje.

g. Tvrdnju da je došlo do nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja usled nestanka važnih materijalnih dokaza Sud je odbio po osnovu da navedeno nije sprečilo tačno utvrđivanje činjeničnog stanja. Žalbe su se odnosile na uzetu parafinsku rukavicu od F. K. i Arbena Kiqine dana 21. avgusta 2001. god. i ispitivanja određenih predmeta uzetih sa mesta na kojima je obavljena istraga i koji je trebalo da budu provereni kako bi se našli otisci prstiju ili uzorci DNK-a.

27. Vrhovni sud je u trećem stepenu u potpunosti potvrdio presudu drugostepenog suda.

28. Podnosioci zahteva su smatrali gorenavedene presude „izuzetno nepravičnim i da nisu zasnovane na verodostojnim i ubedljivim dokazima“. Zbog toga su oni podneli zahtev za zaštitu zakonitosti u Vrhovnom sudu. Međutim presudom PKL. br. 30/10 od 1. februara 2011. god. Vrhovni sud je još jednom odbio zahtev.

Navodi podnosioca zahteva

29. Opšta žalba koja je izneta u zahtevu je da su niži sudovi doneli samo opšte nalaze, ocene i zaključke i time prekršili proceduralne odredbe koje od sudova zahtevaju da na iskren način ocene svaki dokaz posebno i vezano sa drugim dokazima. Dakle, podnosilac zahteva tvrdi da po ovoj osnovi presude nemaju osnova.

30. Ukratko, podnosioci zahteva osporavaju verodostojnost dokaza koje su koristili niži sudovi prilikom formulisanja presuda i tvrde da je došlo do nepravilnog razmatranja dokaza. Podnosioci zahteva su u zahtevu tvrdili sledeće:

a. Sudovi nisu potvrdili tvrdnje ključnih svedoka sa dovoljno dokaza, kao što je forenzički materijal.

b. Iskaz svedoka „M. B.“ nije trebalo da sudovi uzmu u obzir jer je ona bila u vezi sa Burimom Ramadanijem do vremena njegovog hapšenja i tražila je način da se osveti Burimu Ramadaniju zbog nesklapanja braka sa njom.

c. Svedočenje Blerima Kiqine, kome su sudovi dali visok prioritet, je bilo protivurečno i manjkavo jer je on bio maloletan kada su se ubistva desila, njega su istražioci prevarili s mogućnošću da se iseli u inostranstvo i policija mu je pretila da promeni svoj iskaz.

d. Iskaz ćerke koja je preživela pucnjavu nije trebalo da bude uzeta u obzir zbog nesaglasnosti sa drugim dokazima.

e. Na osnovu člana 157. Zakona o krivičnom postupku Kosova, nije trebalo da sudovi oglase optužene krivim na osnovu samo jednog dokaza.

f. Okružni sud je prekršio krivični postupak (čl. 354 – 359. i 403. Zakona o krivičnom postupku Kosova) jer nakon imenovanja novog sudije u veću tokom postupka suđenje nije krenulo od početka.

Ocena prihvatljivosti

31. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

32. Vezano sa tim Sud se poziva na član 113. stav 7. Ustava, koji propisuje:

> *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“*

33. U konkretnom slučaju Sud primećuje da su podnosioci zahteva ispunili uslov propisan u članu 113. stavu 7. Ustava.

34. Ustavni sud primećuje da nije Sud utvrđivanja činjenica, Ustavni sud podvlači da je pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja u potpunoj nadležnosti redovnih sudova i da je uloga Ustavnog suda jedino da obezbedi poštovanje Ustavom zagarantovanih prava i drugih pravnih sredstava, te stoga ne može delovati kao sud „četvrtog stepena“ (vidi, *mutatis mutandis*, i. a. Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god, R. J. D., 1996-IV, stav 65, takođe vidi Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI-86/11 – podnosilac zahteva Milaim Berisha – zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 20/09 od 1.3.2011 – koju je Sud doneo 5. aprila 2012. god.).

35. Iz činjenica koje su priložene u zahtevu podnosioci zahteva jesu iskoristili sva raspoloživa pravna sredstva i redovni sudovi jesu razmotrili i odgovorili na njihove žalbe što se tiče pravnih pitanja u odnosu na prihvatanje dokaza i njihovu tačnost, utvrđivanje činjeničnog stanja i odvijanja krivičnog postupka. Sud stoga smatra da u zahtevu nema ničega što navodi da je sudskom razmatranju slučaja nedostajala nepristrasnost ili da su postupci na neki drugi način bili nepravični.

36. Vezano sa tim, podnosioci zahteva nisu utemeljili svoje navode, ne objašnjavajući kako i zašto je došlo do kršenja i ne dostavljajući dokaze koji ukazuju da je došlo do kršenja ustavom zagarantovanog prava.

37. Štaviše, u zahtevu se ne navodi da je Vrhovni sud delovao na arbitraran ili nepravičan način. Nije u okviru delokruga Ustavnog suda da zameni ocenu činjenica redovnih sudova svojom ocenom i, kao opšte pravilo, na redovnim sudovima je da procene dokaze pred njima. Zadatak Ustavnog suda je da utvrdi da li su postupci u redovnim sudovima, gledajući u potpunosti, bili pravični, uključujući i način na koji su dokazi uzeti (vidi presudu ESLJP-a zahtev br. 13071/87, Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva od 10. jula 1991. god., pasus 34).

38. Činjenica da su podnosioci zahteva nezadovoljni ishodom slučaja ne može sama po sebi predstavljati argumentovanu tvrdnju povrede člana 30. [Prava optuženog] i člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava (vidi, *mutatis*

mutandis, presuda ESLJP-a Zahtev br. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god.).

39. U ovim okolnostima, podnosioci zahteva nisu utemeljili svoje tvrdnje niti kršenje člana 30. [Prava optuženog] i člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava jer činjenice koje su oni izneli ni na koji način ne ukazuju da su im redovni sudovi u tri instance uskratili ustavom zagarantovana prava. Stoga, zahtev je očigledno neosnovan i treba biti odbijen kao neprihvatljiv shodno pravilu 36. Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, nakon većanja 15. maja 2012. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena podnosiocu zahteva; i

III. Ova odluka će biti objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Snezhana Botusharova Prof. dr Enver Hasani

KI 81 / 11 od 19. juna 2012 - Zahtev za preispitivanje Okružnog suda u Gnjilanu presude P. br 162 /2003 od 7. aprila 2005 , Vrhovni sud Kosova u Prištini presudama AP. Br 393/2006 od 20. maja 2008 , Ap . Broj 04 / 2009 od 16. septembra 2009 , a PKL broj 30 / 2010 od 1. februara 2011

Slučaj KI 81/11, odluka od 11. juna 2012. god.
Ključne reći: kršenje ustavnih prava i sloboda, individualni zahtev, zahtev očigledno neosnovan, Zakona o krivičnom postupku, krivično delo ubistvo.

Podnosioci su podneli zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su njegova ustavna prava i slobode prekršena presudama redovnih sudova svih stepena, kojima su podnosioci zahteva osuđeni kaznom zatvora u vezi sa optužbama, između ostalog, za izvršenje krivičnog dela ubistvo. Podnosioci su naveli da su redovni sudovi svih stepena prekršili njegova prava i slobode garantovana članom 30, 31, 33. Ustava Kosova i članom 5 (1), članom 6 (1) (2) i članom 14. Evropske Konvencije za Ljudska Prava.

Sud je našao da je zahtev podnosioca neprihvatljiv na osnovu pravila 36. Poslovnika o radu, zato što je bio očigledno neosnovan. Sud je svoju odluku obrazložio naglašavajući da su redovni sudovi uzeli u obzir i odgovorili na žalbe podnosioca o pravnim pitanjima koje se odnose na prihvatljivosti dokaza i njihovo potvrđivanje, potvrđivanje činjeničnog stanja i sprovođenja krivičnog postupka. Sud je isto tako ponovio da nije apelacioni sud ili sud četvrtog stepena i da je potpuno i pravično potvrđivanje činjeničnog stanja nadležnost redovnih sudova. Citirajući odluku ESLJP u slučaju *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske,* Sud je u nastavku obrazložio činjenicu da samim tim što podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom slučaja, ne može da podnese argumentovani zahtev o kršenju ustavnih prva i sloboda. Zbog gore navedenih razloga, Sud je odlučio da odbije zahtev podnosilaca kao neprihvatljiv.

Priština,11.june 2012. god.

Br. ref.: RK253/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaj br. KI 81/11

Podnosioci

Burim Ramadani i Arsim Ramadani

Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Gnjilanu P. br. 162/2003

od 7. aprila 2005. godine i presuda Vrhovnog suda Kosova Ap. br. 393/2006

od 20. maja 2008. godine, Ap. br. 04/2009 od 16. septembra 2009. godine i

PKL-KZI br. 30/2010 od 1. februara 2011. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev su podneli Burim Ramadani i Arsim Ramadani (zajedno: podnosioci zahteva), preko njihovog ovlašćenog zastupnika Vahide Brahe, advokata iz Prištine.

2. Činjenice i navodi koji su izneti u ovom zahtevu, registrovanom pod br. KI81/11, su u suštini isti sa činjenicama i navodima iznetim u zahtevima KI46/10, KI52/10, KI43/11 i KI78/11.

Pravni osnov

3. Član 113. stav 7. Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Predmetna stvar

4. Podnosioci zahteva su podneli zahtev na osnovu toga da su presuda Okružnog suda u Gnjilanu, P. br. 162/2003 od 7. aprila 2005. god., i presude Vrhovnog suda Kosova, Ap. br. 393/2006 od 20. maja 2008. god., br. 04/2009 od 16. septembra 2009. god. i PKL-KZI br. 30/2010 od 1. februara 2011. god. rezultovale kršenjem njihovih ustavnih prava, odnosno čl. 30. [Prava optuženog], člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 33. [Načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima] Ustava i člana 5. stava 1, člana 6. st. 1. i 2. i člana 14. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: Konvencija).

Postupak u Sudu

5. Podnosioci zahteva su 13. juna 2011. god. podneli zahtev Sudu, koji je registrovan pod br. KI 81/11.

6. Pre toga, odnosno 25. juna 2010. god., gđa Sebahate Shala iz Krajkova u Glogovcu je podnela zahtev na osnovu ovlašćenja Organizacionog odbora „Pravda za slučaj Kiqina“, koji je registrovan pod referentnim brojem KI 46/10.

7. Takođe pre toga, odnosno 29. juna 2010. god., Arben Kiqina je podneo zahtev Sudu, koji je istoga dana registrovan pod br. KI 52/10.

8. Takođe pre toga, odnosno 29. marta 2011. god., Jeton Sefer Kiqina je podneo zahtev Sudu, koji je istoga dana registrovan pod br. KI 43/11.

9. Takođe pre toga, odnosno 7. juna 2011. god., Burim Ramadani, Arsim Ramadani, Arben Kiqina i Blerim Kiqina su podneli zahtev Sudu, koji je registrovan pod br. KI 78/11.

10. Predsednik je 11. novembra 2010. god. imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca u zahtevu KI 46/10. Predsednik je istoga dana imenovao Veće za razmatranje u

sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Ivan Čukalović.

11. Predsednik je 19. jula 2011. god., nalogom BK 46/10, spojio sve ove odvojene zahteve KI46/10, KI52/10, KI43/11, KI48/11 i KI81/11 zbog njihove međusobne povezanosti što se tiče predmetne stvari i osoba koje su podnele zahteve. Sudija izvestilac i Veće za razmatranje je ostalo isto za sve zahteve.

12. Usled privremenog odsustva sudije Ivana Čukalovića dana 14. maja 2012. god. predsednik je imenovao sebe, Envera Hasanija, kao sudiju zamenika u Veću za razmatranje.
13. Veće za razmatranje je 15. maja 2012. god. razmotrilo preliminarni izveštaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica slučaja prema dokumentaciji koju su podneli podnosioci zahteva

14. U veče 20. avgusta 2001. god. H. H. je zajedno sa svojom ženom i decom prisustvovao svadbenom veselju u selu Bajice. Nakon što su kasnije tokom noći napustili svadbeno veselje, njegovo vozilo je upalo u zasedu te su on, njegova žena, sin i dve ćerke ubijeni. Jedna od mlađih ćerki je preživela.

15. Sledećeg dana Blerim Kiqina i Jeton Kiqina su se sastali sa Burimom Ramadanijem, Arsimom Ramadanijem, Arbenom Kiqinom i još jednim licem kod restorana Era u Glogovcu. Burim Ramadani mu je rekao da je akcija prošla veoma dobro i da je S. H. dao ili da će mu dati novac. Došlo je do diskusije o tome kako podeliti novac.

16. Blerim Kiqina se je 4. jula 2002. god. prijavio u policijsku stanicu. Nakon toga on je uhapšen, upoznat sa njegovim pravima i nakon toga ispitan. Blerim Kiqina se odrekao svoga prava na ćutanje i pravno savetovanje i nastavljeno je sa ispitivanjem.

17. Kada je 7. jula 2002. god. Blerim Kiqina izveden pred istražnog sudiju, on je skoro doslovno ponovio ono što je izjavio policiji tokom ispitivanja 4. jula 2002. god.

18. Bez obzira na iskaz koji je dao policiji 4. i 7. jula 2002. god., Blerim Kiqina je kasnije, 11. oktobra 2002. god., povukao svoju izjavu o događajima po osnovu da je izmislio priču jer je navodno izmanipulisan tokom postupka saslušanja.

19. Nakon podizanja optužnice i sledstvenog suđenja u Okružnom sudu u Gnjilanu (presuda P. br. 162/03 od 7. aprila 2005. god.) Burim Ramadani, Arben Kiqina, Arsim Ramadani, Blerim Kiqina i ostali su osuđeni za ubistvo pet članova porodice H.

20. Svi optuženi su se žalili protiv presude Okružnog suda u Gnjilanu P. br. 162/2003 od 7. aprila 2005. god. Nakon rasprave održane 20. maja 2008. god. Vrhovni sud Kosova je u drugoj instanci doneo presudu (AP – KZ 393/2006) odbijajući žalbu Burima Ramadanija, Arsima Ramadanija, Arbena Kiqine i Blerima Kiqine po osnovu nedopustivosti. Vrhovni sud je potvrdio prvostepenu presudu u odnosu na četiri žalioca. Međutim, ostali optuženi su oslobođeni zbog nedovoljno dokaza da su oni izvršili krivično delo za koje su optuženi.

21. Žalbama koje su uložene u ime Burima Ramadanija, Arsima Ramadanija i Arbena Kiqine je osporena presuda koju je doneo Vrhovni sud u drugoj instanci, po osnovi da je došlo do: suštinskog kršenja odredbi krivičnog postupka (uključujući zamenu sudije u sudskom veću); pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja; kršenja krivičnog prava i nepravilne odluke o kazni. Vrhovni sud je razmotrio proceduralne i supstantivne aspekte žalbi.

22. Nezadovoljni rezultatom žalbe, podnosioci zahteva su uložili još jednu žalbu na presudu Vrhovnog suda. Vrhovni sud, u sastavu veća treće instance, je odbio žalbe kao nedopustive (presuda API. br. 04/2009 od 16. septembra 2009. god.).

23. Jedna od prvih stvari koja je izneta u žalbi se odnosila na sastav sudskog veća Okružnog suda (prvostepeni sud). Tokom suđenja jedan međunarodni sudija veća je zamenjen drugim međunarodnim sudijom. Podnosioci zahteva tvrde da je ovo

moglo omogućiti ostalim sudijama da utiču na novog sudiju i da je suđenje trebalo početi od početka. Oni tvrde da je Vrhovni sud u drugoj instanci odbacio da je postojalo kršenje Krivičnog zakonika Kosova.

24. Vrhovni sud je u trećoj instanci odbio ovu tačku žalbe kao neosnovanu, shodno članu 305. Krivičnog zakonika Kosova i naveo: *„tada je veće izvršilo član 305. Zakona o krivičnom postupku, koji u slučaju zamenjivanja sudije, izuzev predsednika veća, pruža mogućnost da veće ponovo počne sudsku raspravu od početka ili da odluči da istu nastavi i da pročita zapisnike sa prethodnih rasprava. Novi sudija je dobio sve zapisnike suđenja i stranke su se složile, tako su sve beleške pročitane“.*

25. Pored toga, zamena međunarodnog sudija u sudskom veću je dozvoljena zakonom i uslovi za zamenu su bili ispunjeni. U vezi s tim, Ustavni sud se poziva na slučaj P.K. protiv Finske, zahtev br. 37442/97, gde je Evropski sud za ljudska prava (ESLJP), na zasedanju 9. jula 2002. god. odlučio da uprkos zamene sudije tokom suđenja P. K. „Zadatak Suda je da ustanovi da li su postupci, u celosti, uključujući i način kako su prikupljeni dokazi, bili pravični. ... Čak i ako je tako, Sud smatra da u specifičnim okolnostima ovog konkretnog slučaja ovaj defekt sam po sebi ne predstavlja povredu člana 6. Prvo, dok se predsedavajući sudija menjao, troje sudija porotnika ostala su ista tokom celog postupka. Drugo, kredibilitet dotičnog svedoka, u bilo kojoj fazi postupka nije osporen, niti ima bilo kakve indikacije u dosijeu koje bi opravdale sumnje o njenom kredibilitetu. Pod ovim okolnostima činjenica da je novi predsedavajući sudija imao na raspolaganju zapisnik sa sednice u kojoj je svedok bio saslušan (cf. Karjalainen protiv Finske, zahtev br. 30519/96, odluka komisije od 16. aprila 1998. god., neobjavljen) u velikoj meri nadoknađuje za nedostatak neposrednosti postupka. Treće, presuda podnosiocu zahteva nije bila zasnovana samo na dokazima svedoka H. Konačno, nema bilo čega što bi sugerisalo da je predsedavajući sudija zamenjen kako bi se uticalo na ishod slučaja ili iz bilo kakvih neodgovarajućih motiva ... zaključci koje su domaći sudovi doneli po ovom slučaju ne izgledaju arbitrarni što bi postavljalo pitanje iz člana 6. ...” I dalje, druga sudska praksa ESLJP-a ukazuje da prosta činjenica o zameni sudije tokom suđenja, sama po sebi, ne predstavlja povredu člana 6. Konvencije (vidi

Barbera, Messegue i Jabardo protiv Španije, zahtev br. 10590/83, od 6. decembra 1988. god., Moiseyev protiv Rusije, (zahtev br. 62936/00), od 9. oktobra 2008, i Ocalan protiv Turske, (zahtev br. 46221/99),od 15. maja 2005. god.). Uzimajući sve to u obzir ovaj sud je mišljenja da je Vrhovni sud pravilno postupio kada nije našao povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje zbog zamene međunarodnog sudije.

26. Još jedan suštinski deo žalbe podnosilaca zahteva, koja je uložena Vrhovnom sudu kao trećoj instanci se odnosila na prihvatljivost dokaza koje su koristile niže sudske instance. Obe presude, Okružnog i Vrhovnog suda u drugom stepenu, su većinom zasnivale svoje odluke na izjavama koje su dali: Blerim Kiqina u istražnom postupku, svedok „M. B.“ i ćerka koja je preživela pucnjavu. Svi ovi izvori dokaza su osporeni u žalbi (i još jednom ponovljeni u zahtevu). Presudom Vrhovnog suda Ap. br. 04/2009 od 16. septembra 2009. god. je žalba odbijena i naglašeno je sledeće:

a. Nakon pregleda video zapisa saslušanja svedoka Blerima Kiqine, njegovo priznanje krivice je verodostojno i nije postojao nijedan razlog da se veruje da je izmislio ispovest. Detaljan opis ubistava je mogao dati samo neko ko je imao neposredno saznanje o događaju.

b. Nakon proučavanja izjava Blerima Kiqine od 4. jula 2002. god., 7. jula 2002. god. i 11. oktobra 2002. god. primećene su određene nesuglasice, pogotovo u vezi sa kretanjem Blerima Kiqine dana 20. avgusta 2001. god. Zaključeno je da njegov celokupni iskaz ne može i ne treba biti odbačen samo zato što nije verodostojan samo u određenim delovima. Nakon razmatranja prihvatljivih delova njegovog iskaza, bilo je više nego jasno da je Blerim Kiqina bio prisutan na licu mesta u konkretno vreme i da je izvršio krivična dela koja je priznao da je izvršio. Verodostojnost izjave koju je Blerim Kiqina dao pred istražnim sudijom 7. jula 2002. god. je potvrđena motivima njegovog iskaza, preciznošću i doslednošću njegovih iskaza, nedostatkom značajnih nesaglasnosti i nedoslednošću u alibiju žalilaca.

c. Presudama su takođe uzeti u obzir potvrđujući dokazi iskaza, kao što su tačan opis ostalih optuženih od strane

Blerima Kiqine, postojanje mesta odakle je dobijeno oružje, vreme kada je porodica H. napustila svadbeno veselje, redosled događaja na mostu i položaj vozila na mostu. To je potvrđeno i iskazima ćerke koja je preživela pucnjavu, iskaze svedoka „M. B.“, R. K., S. K., E. K., S. K., G. K., Y. K. i B. K., zapise telefonskih razgovora kao i balističke provere metaka kojim se potvrdio iskaz Blerima Kiqine o vrsti oružja korišćenog za izvršenje zločina.

d. Tvrdnja da je iskaz „M. B.“ neprihvatljiv je odbijena po osnovu da je neosnovana. „M. B.“ je dala iskaz da joj je Burim Ramadani rekao da je on počinio ubistva. U žalbi je osporeno: 1) da „M. B.“ nije savetovana o pravu nedavanja iskaza uzimajući u obzir da je živela sa Burimom Ramadanijem; 2) da je javnost na nezakonit način isključena sa njenog usmenog svedočenja tokom suđenja i veće nije donelo pismeno rešenje u vezi sa zaštitnim merama dodeljenih „M. B.“; i 3) da je Burimu Ramadaniju onemogućeno da postavlja pitanja „M. B.“ što je rezultovalo kršenjem odnosnih odredbi Zakona o krivičnom postupku.

e. U odgovoru na ove tvrdnje sud je izneo da se izuzeće iz svedočenja odnosi samo na bračne drugove i da „M. B.“ nije izuzeta pošto nije supruga Burima Ramadanija. Prema čl. 2. i 3. Uredbe UNMIK-a 2001/20, sudsko veće je izreklo zaštitne mere za „M. B.“ pošto je ona bila svedok koji je veoma dobro poznavao optuženog i imala intimnu vezu sa njim. Odluka je sadržavala odluku o izuzeću javnosti sa suđenja kada je „M. B.“ trebalo da iznese svoje usmeno svedočenje. Konačno, Burimu Ramadaniju nije onemogućeno da postavlja pitanja „M. B.“ tokom njenog davanja izjave. Uopšteno, iskaz „M. B.“ je smatran verodostojnim posebno u svetlu činjenica da joj je policija poslala poziv kako bi dala iskaz, ona je bila dosledna u svom opisu događaja i držala se svoga iskaza uprkos pretnjama članova porodica optuženih.

f. Žalba je sadržavala argument da je Sud prekršio krivični postupak načinom na koji je dat iskaz ćerke koja je preživela pucnjavu. Sud je zaključio da nije došlo do kršenja krivičnog postupka isključenjem javnosti tokom iskaza ćerke koja je preživela pucnjavu, uzimajući u obzir da je ona dala iskaz

putem video linka. Takođe, na glavnom pretresu branilac je imao mogućnost da je ispituje.

g. Tvrdnju da je došlo do nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja usled nestanka važnih materijalnih dokaza je Sud odbio po osnovu da navedeno nije sprečilo tačno utvrđivanje činjeničnog stanja. Žalbe su se odnosile na uzetu parafinsku rukavicu od F. K. i Arbena Kiqine dana 21. avgusta 2001. god. i ispitivanja određenih predmeta preuzetih sa mesta na kojima je obavljena istraga i koji je trebalo da budu provereni kako bi se našli otisci prstiju ili uzorci DNK.

27. Vrhovni sud je u trećem stepenu u potpunosti potvrdio presudu drugostepenog suda.

28. Podnosioci zahteva su smatrali gorenavedene presude „izuzetno nepravičnim i da nisu zasnovane na verodostojnim i ubedljivim dokazima“. Zbog toga su oni podneli zahtev za zaštitu zakonitosti u Vrhovnom sudu. Međutim presudom PKL. br. 30/10 od 1. februara 2011. god. Vrhovni sud je još jednom odbio zahtev.

Navodi podnosioca zahteva

29. Opšta žalba koja je izneta u zahtevu je da su niži sudovi doneli samo opšte nalaze, ocene i zaključke i time prekršili proceduralne odredbe koje od sudova zahtevaju da na iskren način ocene svaki dokaz posebno i vezano sa drugim dokazima. Dakle, podnosilac zahteva tvrdi da po ovoj osnovi presude nemaju osnov.

30. Ukratko, podnosioci zahteva osporavaju verodostojnost dokaza koje su koristili niži sudovi prilikom formulisanja presuda i tvrde da je došlo do nepravilnog razmatranja dokaza. Podnosioci zahteva su u zahtevu tvrdili sledeće:

a. Podnosioci zahteva tvrde da su odluke redovnih sudova donete u suprotnosti sa čl. 31. i 32. Ustava i u suprotnosti sa

članom 6. stavom 2. Konvencije, time kršeći pravo podnosilaca zahteva na pravično i nepristrasno suđenje.

b. Podnosioci zahteva tvrde da su sve odluke redovnih sudova u četiri instance donete vršenjem proceduralnih kršenja u vidu pritiska na svedoke, manipulišući i davajući obećanja svedocima u razmenu za izjave i ne ocenjujući dokaze koji su povoljni za optužene i ne potvrđujući optužujuće dokaze naučnim dokazima.

c. Podnosioci zahteva smatraju da u njihovom slučaju postoji kršenje člana 152. stava 1. i člana 155. stava 1. tačke 3. Zakona o krivičnom postupku Kosova u odnosu na saslušanje Blerima Kiqine od 7. jula 2002. god. pred istražnim sudijom bez prisustva branioca i optuženog.

d. Podnosioci zahteva tvrde da su u konkretnom slučaju prekršena osnovna ljudska i ustavna prava kao i član 5. stav 1. Konvencije.

e. Podnosioci zahteva tvrde da međunarodno veće, koje se bavilo njihovim slučajem, nije bilo nezavisno i nepristrasno, kao što je propisano članom 6. stavom 1. Konvencije i da nije poštovana pretpostavka nevinosti, kao što je zagarantovano članom 6. stavom 2. Konvencije i članom 3. stavom 1. tačkom 2. Zakona o krivičnom postupku Kosova.

f. Podnosioci zahteva tvrde da su odluke redovnih sudova u potpunosti zasnovane na neprihvatljivim dokazima jer su iskazi Blerima Kiqine od 4. jula 20002. god. i 7. jula 2002. god., kao i iskaz svedoka „M. B.“, koja je bila u sukobu interesa sa optuženim Blerimom Kiqinom, u potpunosti neprihvatljivi.

g. Podnosioci zahteva tvrde da na osnovu člana 157. st. 1. i 2. Zakona o krivičnom postupku Kosova iskazi saoptuženog Blerima Kiqine ne mogu biti korišćeni kao dokaz za potvrđivanje krivice optuženih, preciznije sam svedok je saoptuženi, da su redovni sudovi u svojim odlukama pretpostavili da je saoptuženi svojom voljom dao okrivljujući iskaz i da su samo na osnovu navedenog iskaza podnosioci zahteva oglašeni krivim.

h. Podnosioci zahteva tvrde da tvrdnje iznete pred policijom ili javnim tužiocem ne uživaju epitet pravnih tvrdnji. Tvrdnje se smatraju pravnim tvrdnjama kada se iznesu tokom sednice potvrđivanja optužnice ili tokom sudskog većanja i kada ih sud prihvati kao takve. Podnosioci zahteva nikada nisu priznali svoju krivicu.

i. Podnosioci zahteva traže od Ustavnog suda da utvrdi da su iskazi Blerima Kiqine od 7. jula 20002. god. i svedoka „M. B.“ od 6. novembra 2002. god. indirektni dokazi a zapisnik od 27. maja 2004. god. neprihvatljiv dokaz ili iskaz jer su na osnovu navedenih iskaza Burim Ramadani, Arsim Ramadani i Arben Kiqina osuđeni na 90 godina zatvora.

j. Podnosioci zahteva tvrde da je 98% izjave Blerima Kiqine eliminisano čime je sedam (7) ostalih optuženih oslobođeno baš na osnovu navedene izjave, uključujući prvooptuženog S. K, koji je navodno obmanuo podnosioce zahteva. Podnosioci zahteva tvrde da je motiv njihove optužnice zasnovan na tvrdnji da je njih S. K. obmanuo.

k. Podnosioci zahteva takođe tvrde da je međunarodno veća EULEX-a, uprkos svim pravnim prekršajima koja su pratila njihov slučaj, na kraju odbilo zahtev za zaštitu zakonitosti i potvrdilo krivicu i kaznu podnosiocima zahteva.

Ocena prihvatljivosti

31. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

32. Vezano sa tim Sud se poziva na član 113. stav 7. Ustava, koji propisuje:

„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od

strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

33. Ustavni sud primećuje da nije Sud utvrđivanja činjenica, Ustavni sud podvlači da je pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja u potpunoj nadležnosti redovnih sudova i da je uloga Ustavnog suda jedino da obezbedi poštovanje Ustavom zagarantovanih prava i drugih pravnih sredstava te stoga ne može delovati kao sud „četvrtog stepena“ (vidi, *mutatis mutandis*, i. a. Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god., R. J. D., 1996-IV, stav 65, takođe vidi rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI-86/11 – podnosilac zahteva Milaim Berisha – zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 20/09 od 1.3.2011 – koju je Sud doneo 5. aprila 2012. god.).

34. Iz činjenica koje su priložene u zahtevu podnosioci zahteva jesi iskoristili sva raspoloživa pravna sredstva i redovni sudovi jesu razmotrili i odgovorili na njihove žalbe što se tiče pravnih pitanja u odnosu na prihvatanje dokaza i njihovu tačnost, utvrđivanje činjeničnog stanja i odvijanja krivičnog postupka. Sud stoga smatra da u zahtevu nema ničega što navodi da je sudskom razmatranju slučaja nedostajala nepristrasnost ili da su postupci na neki drugi način bili nepravični.

35. Vezano sa tim, podnosioci zahteva nisu utemeljili svoje navode, ne objašnjavajući kako i zašto je došlo do kršenja i ne dostavljajući dokaze koji ukazuju da je došlo do kršenja ustavom zagarantovanog prava.

36. Štaviše, u zahtevu se ne navodi da je Vrhovni sud delovao na arbitraran ili nepravičan način. Nije u okviru delokruga Ustavnog suda da zameni ocenu činjenica redovnih sudova svojom ocenom i, kao opšte pravilo, na redovnim sudovima je da procene dokaze pred njima. Zadatak Ustavnog suda je da utvrdi da li su postupci u redovnim sudovima, gledajući u potpunosti, bili pravični, uključujući i način na koji su dokazi uzeti (vidi presudu ESLJP-a zahtev br. 13071/87, Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva od 10. jula 1991. god., pasus 34).

37. Činjenica da su podnosioci zahteva nezadovoljni ishodom slučaja ne može sama po sebi predstavljati argumentovanu tvrdnju povrede člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

Ustava u vezi sa članom 6. stavom 1. tačkom 2. Konvencije jer činjenice koje su oni izneli ni na koji način ne ukazuju da su im redovni sudovi u tri instance uskratili ustavom zagarantovana prava. Stoga, zahtev, registrovan pod br. KI 81/11, je očigledno neosnovan i treba biti odbijen kao neprihvatljiv shodno pravilu 36. Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, nakon većanja 15. maja 2012. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena podnosiocu zahteva; i

III. Ova odluka će biti objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Snezhana Botusharova	Prof. dr Enver Hasani

KO 45 / 12 i KO 46/ 12 od 27. juna 2012 - Zahtev za Liburn Aliu i 11 drugih članova Skupštine Republike Kosova za ustavne procenu Zakona o selu Hoce e Madhe / Velikoj Hoči i Zakonom o Istorijski centar Prizrena

Slučajevi KO 45/12 i KO46/12, odluka od 25. juna 2012. god.

Ključne reči: jednakost pred zakonom, diskriminacija, zahtev poslanika Skupštine, opštinski saveti, marginalizacija, načelo sekularizma i neutralnosti, pretpostavka ustavnosti zakona, versko i kulturno nasleđe, lokalna samouprava

Podnosioci su predali zahtev na osnovu člana 113.5 Ustava, navodeći da su član 4.3.3 Zakona o selu Velika Hoča, član 14.1.2 Zakona o istorijskom centru Prizrena, u suprotnosti sa Ustavom. Podnosioci navode da je član 4.3.3 Zakona o selu Velika Hoča u suprotnosti sa načelom sekularizma i neutralnosti u verskim pitanjima i da stvara privilegije za verske zajednice marginalizujući i diskriminišući druge verske zajednice i građane koji nemaju orijentaciju ili religiju. Podnosioci su podneli iste argumente vezano za član 14.1.2 Zakona o istorijskom centru Prizrena.

Član 4 Zakona o selu Velika Hoča predviđa osnivanje saveta opštine Orahovac. Pomenuti savet se sastoji od pet (5) članova, od kojih će jedan biti izabran od strane Srpske pravoslavne crkve i koji mora da bude član sela Velika Hoča. Podnosioci su naglasili da je neophodno da sastav saveta za selo Velika Hoča ne obuhvati nijednog člana određenog od strane Srpske pravoslavne crkve, jer to automatski stvara privilegovani položaj za njega. U tom slučaju se, između ostalog, krši član 24 [Jednakost pred zakonom] Ustava, stvarajući tako otvorenu nejednakost za Srpsku pravoslavu crkvu u odnosu na pripadnike drugih verskih zajednica i osoba koje ne pripadaju bilo kojoj verskoj orijentaciji.

Član 14.1.2 Zakona o istorijskom centru Prizrena predviđa osnivanje Saveta za kulturno nasleđe od strane opštine Prizren. Pomenuti savet se sastoji od sedam (7) članova, gde islamska zajednica, Srpska pravoslavna crkva i Katolička crkva biraju po jednog člana za zastupanje u tom Savetu. Što se tiče kršenja člana 24 [Jednakost pred zakonom], podnosioci navode da uključivanje tri verske zaednice u zakon, jasno ih favorizuje u odosu na druge verske zajednice i građane bez verskog opredeljenja, i da između ostalog predstavlja kršenje člana 24 Ustava. Kako bi podržali svoje tvrdnje podnosioci navode slučajeve iz sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava, kao i slučaj iz sudske prakse Vrhovnog suda Sjedinjenih američkih država.

Sud je zaključio da su podnosioci ovlašćena stranka i zahtevi su predati u propisanom roku, ispunili su sve kriterijume prihvatljivosti i stoga, njihovi zahtevi su prihvatljivi.

Vezano za meritum zahteva, sud je podsetio podnosioce da poglavlje III Ustava predviđa posebnu zaštitu za zajednice koje su tradicionalno bile prisutne na teritoriji Republike Kosovo i da poglavlje II, član 45.3 predviđa da državne institucije podržavaju mogućnost svakog lica da na demokratski način utiče na odluke javnih organa. Štaviše, sud je naveo da zakoni koji se usvajaju u Skupštini, imaju ustavnu osnovu za mandat da obezbedi konsultativne procese za planiranje, koji su predloženi u Zakonima o selu Velika Hoča i Istorijskom centru Prizrena. Sud je dalje naglasio da, iako su u oba slučaja saveti dobili visok stepen konsultativne odgovornosti, nemaju izvršnu vlast i da se odluke po pitanju planiranja donose na kraju nakon odgovarajućih konsultacija sa relevantnim opštinama, a ne od strane saveta osnovanih pomenutim Zakonima. Sud je takođe ukazao da stav 3 člana 24 Ustava promoviše prava pojedinaca i grupa koje nisu u jednakom položaju, dok, podnosioci su pročitali stavove 1 i 2 člana 24. Ustava, odvojeno od stava 3 istog člana.

Sud je dalje naglasio da slučajevi iz sudske prakse, koje su naveli podnosioci, nisu u podudarnisti sa pravom verskih zajednica da imaju konsultativni glas u odlukama za planiranje koje utiču na selo Velika Hoča i na Istrorijski centar Prizrena, i da im ne pomažu u argumentovanju njihovog slučaja, da članovi osporenih zakona nisu u

skladu sa Ustavom. Zbog pomenutih razloga, Sud je zaključio da je zahtev prihvatljiv sa proceduralno-formalnog aspekta; da je član 4.3.3 Zakona za selo Velika Hoča u skladu sa Ustavom Kosova; da je član 14.1.2 Zakona za istorijski centar Prizrena u skladu sa Ustavom Kosova; naložio je da presuda bude saopštena strankama, i da se u skladu sa članom 20.4 Zakona objavi u Službenom glasniku i proglasio da presuda stupa na snagu odmah.

Priština,25 jun 2012. god.

Br. ref. AGJ255/12

PRESUDA

u

slučajevima KO45/12 i KO46/12

Zahtev Liburna Aliua i 11 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo za ocenu ustavnosti Zakona o selu Velika Hoča i Zakona o istorijskom centru Prizrena

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija.

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su Liburn Aliu i 11 drugih poslanika Skupštine Kosova, odnosno: Albana Gashi, Albana Fetoshi, Albin Kurti, Rexhep Selimi, Glauk Konjufca, Florin Krasniqi, Visar Ymeri, Albulena Haxhiu, Afrim Kasalli, Emir Gerbeshi i Nait Hasani (u daljem tekstu: podnosioci zahteva).

Predmetna stvar

2. Predmetna stvar zahteva je pitanje ustavnosti člana 4. stava 3. tačke 3. Zakona o selu Velika Hoča i člana 16. stava 1. tačke 2. Zakona o istorijskom centru Prizrena. Oba zakona su usvojena 20. aprila 2012. god. u Skupštini Kosova.

Pravni osnov

3. Zahtev je zasnovan na članu 113. stavu 5. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), čl. 20. i 43. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak u Sudu

4. Podnosioci zahteva su 27. aprila 2012. god. podneli dva zahteva Ustavnom sudu tvrdeći da su određeni članovi zakona usvojenih u Skupštini Kosova, odnosno Zakona o selu Velika Hoča, registrovan pod br. KO 45/12 i Zakona o istorijskom centru Prizrena, registrovan pod br. KO 46/12, u suprotnosti sa dolenavedenim članovima Ustava.

5. Predsednik je 30. aprila 2012. god., odlukama br. GJR. 45/12 i 46/12, imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca u oba zahteva. Predsednik je istoga dana za oba zahteva imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Kadri Kryeziu.

6. Kopija zahteva KO 45/12 o Zakonu o selu Velika Hoča je 7. maja 2012. god. prosleđena predstavnicima Srpske pravoslavne crkve na Kosovu, Vladi, Skupštini i međunarodnom civilnom predstavniku, g. Peteru Faithu. Od svih je traženo da dostave svoje komentare o zahtevu ukoliko to požele.

7. I kopija zahteva KO 46/12 o Zakonu o istorijskom centru Prizrena je takođe 7. maja 2012. god. prosleđena predstavnicima Srpske pravoslavne crkve na Kosovu, predstavnicima Katoličke crkve i predstavnicima Islamske zajednice, Vladi, Skupštini i međunarodnom civilnom predstavniku, g. Peteru Faithu. Od svih je traženo da dostave svoje komentare o zahtevu ukoliko to požele.

8. Na preporuku sudije izvestioca, predsednik je 15. maja 2012. god. spojio oba zahteva zbog njihove međusobne vezanosti što se tiče predmetne stvari i što se tiče lica koja su podnela zahtev. Sudija izvestilac i Veće za razmatranje su ostali isti u oba zahteva.

9. Predstavnik Katoličke crkve je odgovorio Sudu 9. maja 2012. god. Odgovor je detaljnije obrazložen ispod.

10. Predstavnik Srpske pravoslavne crkve je odgovorio Sudu 14. maja 2012. god. Odgovor je obrazložen ispod.

11. Predstavnik Islamske zajednice je odgovorio Sudu 14. maja 2012. god. Odgovor je obrazložen ispod.

12. Skupština je odgovorila Sudu 14. maja 2012. god. Odgovor je obrazložen ispod.

13. Vlada je odgovorila Sudu 17. maja 2012. god. Odgovor je obrazložen ispod.

14. Od podnosilaca zahteva je 29. maja 2012. god. traženo da razjasne ovlašćenje koje su svi poslanici dali g. Aliu Liburnu kako bi podneo zahteve Ustavnom sudu. Njihovo razjašnjenje je primljeno 4. juna 2012. god.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

15. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahteve podnosilaca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li su podnosioci zahteva ispunili

uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

16. Sud prvo treba da ustanovi da li se podnosioci zahteva mogu smatrati ovlašćenom stranom shodno članu 113. stavu 1. Ustava, u kojem stoji: *„Ustavni sud odluèuje samo u sluèajevima koje su ovlašæene strane podnele sudu na zakonit naèin“*.

17. Član 113. stav 5. Ustava propisuje da: *„Deset (10) ili više poslanika Skupštine može, u roku od osam (8) dana od usvajanja, da ospori ustavnost bilo kog zakona koji je usvojila Skupština, kako zbog sadržaja tako i zbog procedure sprovođenja“*.

18. Zahtevi su podneti u roku od osam dana od dana usvajanja zakona u Skupštini. Dakle, podnosioci zahteva jesu ovlašćena strana koja ima pravo da podnese ovaj slučaj Sudu na osnovu člana 113. stava 5. Ustava u propisanom roku.

19. Pošto su podnosioci zahteva ovlašćena strana i zahtevi su podneti u propisanom roku, podnosioci zahteva jesu ispunili sve uslove prihvatljivosti i sledstveno jesu prihvatljivi. Ovo znači da je Sud u stanju da razmotri meritum žalbe iznete u zahtevima. Opseg merituma će biti ograničen na ovlašćenja člana 113. stava 5. Ustava, tj. da odluči da li su osporeni članovi zakona, koje je usvojila Skupština Kosova, jesu ustavni, samo u odnosu na njihovu suštinu. Imajući u vidu odluku Suda da spoji oba zahteva njihova suština će u ovoj presudi biti razmatrana zajedno.

Argumenti podnosilaca zahteva

Zakon o selu Velika Hoča

20. Podnosioci zahteva tvrde da je član 4. stav 3. tačka 3. u suprotnosti sa načelima sekularizma i neutralnosti u verskim pitanjima, kao i da dodeljuje privilegije jednoj verskoj zajednici marginalizujući i diskriminišući ostale verske zajednice i građane koji nemaju versku pripadnost ili uverenja.

21. Član 4. Zakona propisuje da opština Orahovac osnuje savet čija će funkcija biti zastupanje interesa sela u oblasti promovisanja verskog i kulturnog nasleđa i u oblasti ruralnog planiranja. Član 4. stav 3. Zakona propisuje sastav saveta po sledećim uslovima:

„***Èlan 4***

Komisija

…

3. Komisija je saèinjen od 5 èlanova:

3.1. dva (2) èlana bira Skupština Opštine;

3.2. dva (2) èlana direktno biraju građani iz sela Velika Hoèa;

3.3. jednog (1) èlana bira Srpska Pravoslavna Crkva, koji mora biti stanovnik sela Velika Hoèa.

…“.

22. Podnosioci zahteva smatraju da usvajanje zakona ovakvog sadržaja krši sledeće članove Ustava:

1) član 8. [Sekularna država],

2) član 24. [Jednakost pred zakonom],

3) član 123. stav 3. [Osnovna načela], i

4) član 124. stav 3. [Organizovanje i funkcionisanje lokalne samouprave].

23. Podnosioci zahteva takođe tvrde da Zakon o verskim slobodama na Kosovu, Zakon br. 02/L-31, u članu 5. propisuje da će verske zajednice biti odvojene od javnih organa.

24. Podnosioci zahteva tvrde da načela sekularizma i neutralnosti u verskim pitanjima predstavljaju obavezu za sve javne organe da navedeni organi tokom obavljanja svojih ustavnih obaveza održavaju neutralnost naspram verskih zajednica, kao i naspram ateističkog i agnostičkog koncepta. Oni takođe naglašavaju da javni organi ne bi trebali favorizovati ili zapostaviti nijedno lice ili kolektiv na osnovu koncepta verskih uverenja i da trebaju ostati neutralni u pitanjima verskih uverenja, kao i da uključivanjem predstavnika verskih zajednica u javne organe zakon krši načelo sekularizma i neutralnosti javnih organa.

25. Oni tvrde da u sastav saveta za selo Velika Hoča ne bi trebali biti uključeni članovi koje imenuje Srpska pravoslavna crkva jer se time automatski stvara privilegovan položaj za nju.

26. Što se tiče kršenja člana 24. [Jednakost pred zakonom] podnosioci zahteva tvrde da zakon stvara otvorenu neravnopravnost za Srpsku pravoslavnu crkvu u odnosu na članove drugih verskih zajednica i lica koja ne pripadaju ni jednoj veri.

27. Što se tiče člana 123. stava 3. [Osnovna načela] i člana 124. stava 3. [Organizovanje i funkcionisanje lokalne samouprave] podnosioci zahteva tvrde da zakon predstavlja kršenje opštinske autonomije, koja proizilazi iz Poglavlja X Ustava. Oni takođe tvrde da su opštini na arbitraran način oduzete nadležnosti za upravljanje i zaštitu kulturnog nasleđa i ruralnog planiranja.

Zakon o istorijskom centru Prizrena

28. Podnosioci zahteva su izneli iste argumente u vezi Zakona o istorijskom centru Prizrena u tome da oni tvrde da je član 14. stav 1. tačka 2. u suprotnosti sa načelima sekularizma i neutralnosti u religijskim pitanjima, kao i da dodeljuje privilegije jednoj verskoj zajednici marginalizujući i diskriminišući ostale verske zajednice i građane koji nemaju versku pripadnost ili uverenja.

29. Zakon propisuje sastav saveta koji treba osnovati opština Prizren, čija će funkcija biti praćenje i savetovanje o aktivnostima u istorijskom centru Prizrena, u cilju zaštite kulturnog nasleđa grada. Član 14. stav 1. Zakona propisuje sastav komiteta po sledećim uslovima:

„Èlan 14.

Komitet za kulturno nasleđe Prizrena

1. Opština Prizren osniva Komitet za kulturno nasleđe Istorijskog centra Prizrena u roku od 4 meseca nakon stupanja na snagu ovog zakona i sastavljen je od sedam (7) èlanova:

1.1. šest uglednih èlanova iz civilnog društva sa iskustvom u oèuvanju, razvoju i/ili unapređenju kulturnog nasleđa Prizrena;

1.2. tri (3) èlana iz civilnog društva pod taèkom 1.1. ovog èlana æe biti izabrani:

1.2.1. jedan (1) èlan æe biti izabran od strane Islamske Zajednice;

1.2.2. jedan (1) èlan æe biti izabran od strane Srpske Pravoslavne Crkve, i

1.2.3. jedan (1) èlan æe biti izabran od strane Katolièke Crkve;

1.3. najmanje dva èlana iz civilnog društva treba da budu priznati struènjaci u oblasti kulturnog nasleđa sa obrazovanjem i/ili profesionalnim iskustvom u takvoj oblasti. Prioritet æe biti dat kandidatima koji zadovoljavaju oba kriterijuma;

1.4. sedmi èlan æe biti predstavnik Opštinske kancelarije zadužene za

zajednice i povratak."

30. Podnosioci zahteva tvrde da usvajanje zakona koji sadrži član 16. stav 1. tačku 2. krši iste članove Ustava kao što je navedeno u pasusu 23 iznad. Podnosioci zahteva takođe iznose iste argumente o sekularizmu i neutralnosti u verskim pitanjima i u vezi obaveza za sve javne organe da održavaju neutralnost naspram verskih zajednica.

31. Što se tiče kršenja člana 24. [Jednakost pred zakonom], podnosioci zahteva tvrde da uključivanje sve tri verske zajednice u zakon ih jasno favorizuje u odnosu na druge verske zajednice i lica bez verskih uverenja.

32. Podnosioci zahteva su naveli član 4. stav 1. tačku 7. Aneksa br. 5 Sveobuhvatnog predloga za rešenje statusa Kosova:

> *„4.1.7 Zaštitnu zonu za Istorijski centar Prizrena ustanoviæe opštinske vlasti Prizrena u saradnji sa MVP, i ona æe obuhvatiti srpske pravoslavne, otomanske i katolièke, lokalne i druge objekte od kulturnog znaèaja...“.*

33. Takođe, podnosioci zahteva su ponovili argument kršenja Poglavlja X Ustava u vezi lokalne samouprave prema članu 123. stavu 3. [Osnovna načela] i članu 124. stavu 3. [Organizovanje i funkcionisanje lokalne samouprave]. Oni tvrde da je pravo upravljanjem istorijskim centrom Prizrena oduzeto od opštine Prizren na arbitraran način.

34. U odnosu na oba zakona podnosioci zahteva se pozivaju na sudsku praksu izvan Kosova kako bi podržali svoje argumente. Prvo, oni citiraju slučaj Epperson protiv države Arkanzas iz 1968., slučaj Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država, iz kojeg oni citiraju nalaz tog suda da Vlada mora biti neutralna u vezi teorijskih, doktrinskih i verskih pitanja i da ne može pomagati, ohrabrivati ili promovisati određenu religiju ili religijsku teoriju u odnosu na druge.

35. Drugo, oni citiraju slučajeve Hasan i Chaush protiv Bugarske, iz 2000. godine, i Alexandridis protiv Grčke, slučaj iz 2008. godine, u Evropskom sudu za ljudska prava (ESLJP). Oni tvrde da ovi slučajevi podržavaju stav da je ESLJP podržao načelo neutralnosti u odnosu na religije.

Odgovori zainteresovanih stranaka

Katolička crkva

36. Katolička crkva je odgovorila 9. maja 2012. god. dostavljajući kopiju javne izjave koju je crkva objavila 9. februara 2007. god. U kontekstu komentara predloga o kulturnom i verskom nasleđu u Sveobuhvatnom predlogu za rešenje statusa Kosova ta javna izjava crkve iznosi primedbu u vezi opšteg nasleđa Kosova od prvog milenijuma naše ere i naglasila mnoštvo kompleksa u kojima su se nalazili mnogi artifakti od kulturološke i arheološke važnosti. Sadržaj i svrha javne izjave je bila podrška onih članova Rešenja statusa Kosova u kojima je bilo predviđeno versko i kulturno nasleđe.

Srpska pravoslavna crkva

37. Srpska pravoslavna crkva u svom odgovoru naglašava kulturno i istorijsko nasleđe zakonom regulisanih područja „u kojima zajedno živimo“. Ona se poziva na konvencije UNESCO-a, tj. Konvenciju o zaštiti svetskog kulturnog i prirodnog nasleđa i Konvenciju o zaštiti nematerijalnog kulturnog nasleđa. Ona naglašava da je Skupština prepoznala i priznala takvu zaštitu prilikom usvajanja ovih zakona. Crkva podvlači da „nematerijalno“ nasleđe ne podrazumeva samo običaje, tehnologije i stare zanate nego i praksu, tradicionalne obrede i predavanja. Ona naglašava da u dva područja koja ovi zakoni pokrivaju postoji mnogo objekata od neprocenjivog istorijskog i kulturnog značaja.

38. Crkva podvlači da odredbu u članu 8. Ustava, koja se odnosi na sekularnu prirodu države, odmah sledi član 9., koji obavezuje Republiku Kosovo da obezbedi zaštitu i očuvanje svog kulturnog i religijskog nasleđa.

39. Ona naglašava da prema slovu i duhu Ustava i slovu i duhu Zakona o kulturnom nasleđu, briga o kulturnom nasleđu je u nadležnosti vlasnika kulturnog nasleđa i centralnih vlasti. Centralne vlasti imaju pravo da tu brigu delegiraju na organe lokalne samouprave, koji su dužni da sarađuju sa vlasnicima kulturnog nasleđa na njihovoj teritoriji.

40. Srpska pravoslavna crkva naglašava da se prvi slučaj na koji se podnosioci zahteva pozivaju, Epperson protiv države Arkanzas, kao podršku zahteva, tiče predavanja evolutivne biologije u obrazovnom sistemu države Arkanzas i da se osporeni zakoni ne odnose na nametanje verskih stavova ili učenja na polju prirodnih nauka. Takođe, ona kaže da se slučaj Hasana i Chausha ticao uplitanja države Bugarske u izbor vrhovnog muftije u toj zemlji i da zbog toga nije relevantan.

41. Crkva se takođe poziva na Sveobuhvatno rešenje statusa koje podupire ustavnost ovih zakona, a posebno na član 4. stav 1. tačku 4. Aneksa V, koji propisuje da će biti uspostavljene posebne zaštitne zone za mesta navedena u sporazumu.

42. Crkva takođe naglašava da verske zajednice, njihovi običaji i obredi, kao i objekti u njihovom vlasništvu nisu vezani samo za određenu grupu ljudi (vernike određene verske zajednice) već se tiču celog društva i predstavljaju sveopštu civilizacijsku obavezu i da je celo društvo definisano vrednostima nasleđenim od prethodnih generacija. Stoga, crkva nastavlja, bilo bi nedopustivo dozvoliti da se ovakvim ili sličnim inicijativama onemogući verskim zajednicama da učestvuju u društvenim procesima, što je uobičajeno u svakom prosvećenom društvu.

Islamska zajednica Kosova

43. Islamska zajednica je u svom odgovoru od 15. maja 2012. god. načelno podržala regulisanje onoga što ona smatra svojim vitalnim interesima u usvajanju Zakona o istorijskom centru Prizrena. Iako nije protiv zaštite verskih objekata drugih verskih zajednica, ona se oseća da se nasleđe Srpske pravoslavne crkve pozitivno „diskriminiše“. Islamska zajednica se oseća da je diskriminisana time što joj se ne dozvoljava rekonstrukcija objekta koji je ranije postojao u prizrenskoj Kaljaji i da sada Zakon o istorijskom centru Prizrena izričito ne dozvoljava rekonstrukciju istog.

Vlada

44. U svom odgovoru od 17. maja 2012. god., Vlada se je takođe pozvala na Sveobuhvatni predlog za rešenje statusa Kosova i Aneks V istog, u kojem je propisana posebna uloga za Srpsku pravoslavnu crkvu, kojoj će se pružiti sva zaštita i uživanje prava, privilegija i imuniteta predviđenih tim Aneksom. U odgovoru se naglašava da Aneks XII Predloga propisuje usvajanje Zakona o uspostavljanju zaštitnih zona. Ovaj zakon je usvojen u 2008., tj. zakon br. 03/L-039 od 20. februara 2008. god. Zakonom je takođe predviđeno usvajanje zakona o posebnoj zoni istorijskog centra Prizrena i za selo Velika Hoča.

45. Nakon što je naglasila konsultativnu prirodu saveta osnovanih osporenim zakonima, Vlada je navela da će odluke u slučajevima upravnih sporova donositi nadležni sud. Konačno, Vlada je iznela da su ovi zakoni neophodni kako bi se dao efekat Sveobuhvatnom rešenju statusa.

Skupština

46. Skupština je Sudu dostavila zapisnik skupštinske debate. Zapisnik debate je javni dokument. Zakoni su usvojeni od strane neophodne većine predviđene Ustavom nakon što su ispoštovani svi formalni procesi. U zapisniku je naveden i komentar ministra Dardana Gashija, iznet prilikom debate o Zakonu o selu Velika Hoča, da se osnivanjem saveta, koji će biti uspostavljen, ne dodeljuju izvršna ovlašćenja Srpskoj pravoslavnoj crkvi. Jedino je dodeljena povećana konsultativna uloga u pitanjima koja se odnose na planiranje u selu Velika Hoča.

Meritum

Ocena ustavnosti predloženih amandmana

47. Kosovo je drevni deo Evrope i ima bogato praistorijsko i istorijsko nasleđe. Predeo koji obrazuje Kosovo, kao što je bio

slučaj i većeg dela Evrope, a posebno region Balkana, je bio pod uticajem raznih carstava i civilizacija od davnina. Tokom vekova mnogi različiti narodi su nastanjivali Kosovo i za sobom ostavili svoje nasleđe. Tako je Kosovo danas sklop svoje istorije i svojih naroda, ova raznolikost i multietničnost se odražava u šest zvezdica na zastavi Republike Kosovo.

48. Sve zajednice imaju svoje različite kulture i baštinu i zbog toga Ustav prepoznaje ovu raznolikost i propisuje strukturu za zaštitu te kulture i nasleđa. Ovo se čini ne samo u korist pojedinih zajednica, nego je za dobrobit svih u državi.

49. Ova različitost i multietničnost je izražena u Ustavu Republike Kosovo. Član 1. je navedeno da je Republika država svojih državljana. U članu 3. je navedeno da je Republika Kosovo multietničko društvo koja se sastoji od Albanaca i ostalih zajednica. U članu 4. je navedeno da predsednik Republike Kosovo predstavlja jedinstvo naroda. U članu 5. je navedeno da su službeni jezici u Republici Kosovo albanski i srpski jezik. Takođe je propisano da turski, bosanski i romski jezik imaju status službenih jezika na opštinskom nivou.

50. Ovo su samo neki od članova koji definišu multietničku prirodu Kosova i status zajednica u okviru Kosova. Sud ima u vidu poglavlje III [Prava zajednica i njihovih pripadnika], koje predviđa posebnu zaštitu za stanovnike Kosova koji pripadaju istoj nacionalnoj ili etnièkoj, jezièkoj ili verskoj grupi koja je tradicionalno prisutna na teritoriji Republike Kosovo. Njima se garantuju posebna prava, pored ljudskih prava i osnovnih sloboda određenih poglavljem II Ustava. Iz èlana 45. stava 3. u poglavlju II se primeæuje da državne institucije podržavaju moguænost uèešæa u javnim aktivnostima svim licima i pravo svakog da na demokratski naèin utièe na odluke javnih organa.

51. Može se argumentovati da je država obavezana da poštuje prava koja su Ustavom dodeljena zajednicama i njihovim pripadnicima. Prava se mogu zaštititi i obezbediti usvajanjem i primenom tih zakona.

52. Stoga zakoni koji se usvajaju u Skupštini imaju ustavnu osnovu za opšti mandat kako bi se obezbedio konsultativni proces planiranja, što je predloženo u Zakonu o selu Velika Hoča i Zakonu o istorijskom centru Prizrena.

53. Članovi koje podnosioci zahteva osporavaju su članovi koji propisuju članstvo zajednica u savetima, koji trebaju biti konsultovani prilikom procesa planiranja za Veliku Hoču i istorijski centar Prizrena.

Članstvo u savetima

54. U slučaju sela Velika Hoča je propisano da Srpska pravoslavna crkva predloži jednog člana u savetu od pet članova; koji mora biti meštanin sela. Sam savet će osnovati skupština opštine Orahovac. Dva člana saveta bira sama skupština opštine; drugih dvoje biraju meštani. Podnosioci zahteva se ne protive samom savetu nego licu koje će izabrati Srpska pravoslavna crkva. Nije obaveza da taj član saveta bude pripadnik crkve; jedini uslov je da njega ili nju mora da izabere crkva.

55. U slučaju istorijskog centra Prizrena, skupština opštine Prizren će osnovati savet od sedam članova. Šest članova će biti ugledni članovi kosovskog civilnog društva sa iskustvom u oèuvanju, razvoju i/ili unapređenju kulturnog nasleđa Prizrena. Od tih šest èlanova je predviđeno da Srpska pravoslavna crkva, Islamska zajednica i Katolièka crkva predlože po jednog èlana; ne postoji uslov da ti predloženi èlanovi žive u Prizrenu. Sedmi èlan saveta æe biti predstavnik opštinske kancelarije nadležne za zajednice i povratak. Podnosioci zahteva se ne protive samom savetu nego zastupanju u savetu lica koja bira Srpska pravoslavna crkva, Islamska zajednica i Katolička crkva. Nije obaveza da ti članovi budu pripadnici Srpske pravoslavne crkve, Islamske zajednice i Katoličke crkve; jedini uslov je da njih moraju da izaberu ove institucije.

Konsultacija sa savetima

56. U slučaju sela Velika Hoča navodi se da savet zastupa interese sela u oblasti zaštite i promovisanja verskog i kulturnog nasleđa i u oblasti ruralnog planiranja. Opštinski ili centralni organi će uzeti u obzir, primeniti ili integrisati doprinos, ocenu i predloge/preporuke saveta, kao što je propisano u zakonu i drugim primenjivim zakonima. Opština će izraditi i usvojiti dokumenta prostornog planiranja za selo, saglasno Zakonu br. 2003/14 o prostornom planiranju, Zakonu br. 03/L-106 o izmenama zakona br. 2003/14 o prostornom planiranju i Zakona br. 02/L-88/2006 o kulturnom nasleđu. U slučaju nesuglasica između saveta i opštinskih i centralnih organa, stranke će pitanje uputiti Savetu za sprovođenje i nadgledanje, kao što je propisano Zakonom br. 03/L-039/2008 o specijalnim zaštićenim zonama.

57. U slučaju istorijskog centra Prizrena uloga saveta je da nadgleda i savetuje o aktivnostima u istorijskom centru Prizrena u cilju zaštite kulturnog nasleđa. Uprava za urbanizam æe savetu dostaviti kopiju svih zahteva projekata za građevinske urbanistièke dozvole, rušenje ili izmenu objekata i drugih sliènih aktivnosti. Savet æe se konsultovati sa institucionalnim vlasnikom imovine institucije ukoliko na istu bude uticao zahtev za projekat. Savet æe tražiti dozvolu Srpske pravoslavne crkve za aktivnosti koje bi mogle uticati na crkvenu imovinu. Postoji odredba kojom se mogu zahtevati dodatne konsultacije. Konaèno, postoji odredba da se u slučaju nesuglasica pitanje upućuje Savetu za sprovođenje i nadgledanje, kao što je propisano Zakonom br. 03/L-039/2008 o specijalnim zaštićenim zonama, koji može dati uputstva u odnosu na zahtev projekta.

58. Važno je naglasiti da iako su savetima, u oba slučaja, date velike savetodavne odgovornosti, oni nemaju izvršna ovlašćenja. Odluke o pitanjima planiranja, nakon odgovarajućih konsultacija, se na kraju donose od strane opština, a ne od strane saveta osnovanih prema ova dva zakona.

59. Uticaj predloženog osnivanja je davanje savetodavne uloge strankama na koje će verovatno uticati predlozi planova za Veliku Hoču i istorijski centar Prizrena. Međutim, saveti

nemaju pravo veta na predloge. Umesto toga, priroda njihove uloge je uloga učešća, koja je propisana članom 3. Zakona o prostornom planiranju, zakon br. 2003/14, u kojem je propisano:

„Član 3.
Principi

Prostorno planiranje i uređenje treba da se zasniva na sledećim međunarodnim prihvaćenim principima:

(a) Promovisanjem zajedničkih interesa Kosova kroz zaštitu prirodnih bogatstva i podržavanjem održivog razvoja.

(b) Promovisanjem demokratskog procesa kroz učešće i izrade razvojnih strategija i fizičkih planova.

(c) *Promovisanjem otvorenog i iskrenog raspravljanja kroz planiranje i način donošenja odluke sa tolerancijom u pristupu i drugih učesnika izradom njihovih mapa i podataka..“.*

60. Ustavni sud je u svojoj presudi u slučaju Fadil Hoxha i 59 drugih protiv Skupštine opštine Prizren, KI 56/09, od 3. marta 2011. god., u pasusu 60 izneo sledeće:

„Član 52. stav 2. Ustava garantuje:

„Institucije javne vlasti su dužne da se angažuju kako bi svakom licu garantovale mogućnost uticaja na odluke koje se tiču životne sredine u kojoj žive“.

61. U tom slučaju su bili pokrenuti građevinski radovi koji su uticali na stanovnike naselja, bez održavanja adekvatnih lokalnih

konsultacija, te je ovaj Sud zaključio da je navedena opština prekršila ustavom zaštićeno pravo. Priznavanjem prava učešća u procesu lokalnog planiranja, oba zakona pod razmatranjem dozvoljavaju uključivanje Srpske pravoslavne crkve, Islamske zajednice i Katoličke crkve. Međutim ovim dozvoljavanjem, niko drugi se ne isključuje da takođe učestvuje u procesu. Šta propis osporenih odredbi čini je formalizovanje učešća i konsultacija sa navedenim institucijama. To se čini u slovu i duhu Ustava i prema specijalnom položaju zajednica u Republici Kosovo i multietničkom karakteru države.

62. U ovim zahtevima podnosioci zahteva se žale da su osporeni zakoni u suprotnosti sa članom 24. [Jednakost pred zakonom]. Oni se posebno pozivaju na st. 1. i 2. navedenog člana. Međutim, oni ne spominju stav 3. Celi član 24. propisuje sledeće:

*„**Èlan 24 [Jednakost pred Zakonom]***

1. Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.

2. Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, politièkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ogranièene sposobnosti ili nekog drugog liènog statusa.

3. Naèelo jednakosti pred zakonom ne spreèava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovoditi samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene“.

63. Ovaj Sud je često naglasio važnost načela jednakosti, kao što je propisano u članu 24. Nediskriminacija, iz mnogih različitih osnova u stavu 2., je osnova koja je temelj nearbitrarne primene zakona, pravila i uredbi. Ta načela su deo vrednosti i etike koje održavaju vladavinu prava u demokratskom društvu. Prva dva stava člana 24. se ne trebaju čitati odvojeno od trećeg. Treći stav unapređuje prava pojedinaca i grupa koje su u nejednakom položaju. Prema slobodi procenjivanja dodeljenoj članom 24. stavom 3., Skupštini je dozvoljeno da omogući dodeljivanje posebne konsultativne uloge Srpskoj pravoslavnoj crkvi, Islamskoj zajednici i Katoličkoj crkvi, kao što je učinjeno osporenim zakonima.

64. Podnosioci zahteva potkrepljuju svoje argumente citirajući član 8. [Sekularna država], u kojem stoji: *„Republika Kosovo je sekularna država i neutralna je po pitanju verskih uverenja“*. Ovo je jasno izjavljivanje stava države u odnosu na verska uverenja. Između ostalog, ovo znaèi da se država ne može mešati u unutrašnja pitanja verskih organizacija. Konstatovano je da je Bugarska delovala u suprotnosti sa Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: Konvencija) kada je intervenisala između rivalskih grupacija u okviru Islamske zajednice Bugarske, imenujuæi željenog kandidata jedne frakcije kao poglavara zajednice. Ovaj sluèaj je detaljnije opisan u pasusu 67 ispod, Hasan i Chaush protiv Bugarske.

65. Načelo sekularizma, kao što je propisano u članu 8. takođe podrazumeva da država i verske organizacije deluju odvojeno u okviru svojih oblasti i da ne sprovode svoja ovlašćenja nad poslovima druge. Dakle, sekularizam omogućava verskim organizacijama da obavljaju svoje poslove bez nepotrebnog mešanja države i verske organizacije ne mogu da narede šta će država da ozakoni a šta neće. Ovime se ne može reći da su verske organizacije isključene iz debate u pitanjima javne oblasti niti da je državi zabranjeno da reguliše pitanja u okviru svojih ustavnih ovlašćenja. Svaka je dužna da poštuje drugu i prizna da imaju različita ovlašćenja.

66. Međutim sekularna priroda države, kao što je propisano članom 8. nije iznad svih Ustavnih odredbi. Nakon člana o sekularnoj državi u Ustavu odmah sledi član 9. [Kulturno i versko nasleđe]. U njemu stoji da Kosovo: *„obezbeđuje zaštitu i oèuvanje svog kulturnog i verskog nasleđa“*. Èlan 24., na koji su se pozvali podnosioci zahteva, se nalazi u Poglavlju II Ustava, Prava i osnovne slobode, i nakon tog poglavlja odmah sledi Poglavlje III, Prava zajednica i njihovih pripadnika. Ovo poglavlje sadrži posebna prava koja su dodeljena nacionalnim, etnièkim, jeziècim i verskim grupama, pored onih u Poglavlju II. Sud treba da razmotri sve ustavne odredbe i da se ne osloni samo na jednu prilikom tumaèenja Ustava.

Izvori na koje su se pozvali podnosioci zahteva

67. Podnosioci zahteva citiraju presudu ESLJP-a, Hasan i Chaush protiv Bugarske, kao podršku svojih zahteva. Ovaj slučaj, koji je odlučen 2000. godine, je u vezi spora u okviru Islamske zajednice Bugarske u odnosu na to ko bi trebao biti poglavar na nacionalnom nivou. Vlada Bugarske se je umešala u spor i zamenila jednu osobu postavljajući drugu na položaj državnog poglavara islamske zajednice. Podnosioci predstavke u ESLJP-u su tvrdili da je došlo do kršenja člana 9. i drugih članova Konvencije. Sud je zaključio da je došlo do mešanja u unutrašnju organizaciju islamske zajednice i slobodu religije podnosilaca predstavke, kao što je zaštićeno članom 9. Konvencije. Sud je zaključio da mešanje u unutrašnja pitanja nije bilo propisano zakonom po tome da je bilo arbitrarno i da je dopustilo nesputano diskreciono pravo izvršnoj vlasti i da nije zadovoljavalo tražene standarde jasnoće i predvidljivosti. Osvaj slučaj je jasan primer pretpostavke da se država ne može mešati u unutrašnja pitanja verske organizacije ili zajednice. Podnosioci zahteva tvrde da ovaj slučaj naglašava slobodu religije, što jeste tačno, ali se ne može smatrati primerom, kao što tvrde podnosioci zahteva, za uspostavljanje okvira za učešće određenih verskih zajednica u procesu planiranja.

68. Podnosioci zahteva takođe pokušavaju da se pozovu na slučaj ESLJP-a, Alexandridis protiv Grčke, presuda iz 2008. Ovaj slučaj se odnosi na advokata iz Atine, koji je bio obavezan da se zakune da nije pravoslavni hrišćanin kako bi mu se dozvolilo da radi kao advokat u prvostepenom sudu u Atini. ESLJP je zaključio da sloboda izražavanja svojih uverenja sadrži i negativan aspekat, tj. pravo pojedinca da ne bude obavezan da izrazi njegovu ili njenu veru ili verska uverenja i da ne bude primoran da deluje na način koji bi omogućio donošenje zaključka u vezi toga da li on ili ona ima – ili nema – takva uverenja. Ovo je suština odluke u slučaju Alexandridis. Slučaj je bio u vezi verskih sloboda a posebno u vezi toga da se neko izjasni da ne pripada nijednoj veri; nije bio u pitanju slučaj, kao što tvrde podnosioci zahteva, kritikovanja uloge Grčke pravoslavne crkve u javnim institucijama. Slučaj nije od nikakve pomoći za podnosioce zahteva u tvrdnjama da verske zajednice ne trebaju imati savetodavni glas u odlukama planiranja koje utiču na selo Velika Hoča i istorijski centar Prizrena.

69. Podnosioci zahteva takođe citiraju slučaj Epperson protiv države Arkanzas, presuda Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država iz 1968. U ovom slučaju država Arkanzas je 1928. usvojila zakon kojim je zabranjeno predavanje „teorije ili doktrine da je čovečanstvo poreklom ili potiče iz nižeg reda životinja“ ili korišćenje školskih knjiga koje sadrže materijal o evoluciji. Presudom Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država je poništen zakon države Arkanzas o zabrani predavanja ljudske evolucije u školama. Kao što je naveo Vrhovni sud, država Arkanzas nije pokušala da izvuče iz nastavnog plana i programa svojih škola i univerziteta celokupnu diskusiju o čovekovom poreklu. Umesto toga, pokušaj zakona je ograničen na pokušaj da se sakrije određena teorija zbog njenog navodnog konflikta sa bukvalnim čitanjem načina stvaranja koji je iznet u Bibliji. Ovaj slučaj je jasan primer kako ne treba dozvoliti verskim uverenjima da se uvuku u javnu oblast, u ovom slučaju, predavanje evolucije. Ovaj slučaj podržava načelo prema kojem sekularna država može zabraniti propagiranje verskih uverenja naspram isključivanja sekularne ili naučne teorije. Ovaj slučaj nije primer za isključivanje verskih zajednica iz savetodavnog procesa u pitanjima planiranja u opštinama, kada se teži zaštita baštine. Slučaj Epperson protiv države Arkanzas nije od nikakve

pomoći za podnosioce zahteva u argumentovanju njihovog slučaja da članovi osporenih zakona nisu u saglasnosti sa ustavom.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113. stavu 5. Ustava, čl. 20. i 43. Zakona i pravilu 56. Poslovnika o radu,

ODLUČUJE

I. Jednoglasno, da zaključi da su zahtevi prihvatljivi;

II. Jednoglasno, da zaključi da je član 4. stav 3. tačka 3. Zakona o selu Velika Hoča u saglasnosti sa Ustavom Kosova;

III. Većinom glasova, da zaključi da je član 14. stav 1. tačka 2. Zakona o istorijskom centru Prizrena u saglasnosti sa Ustavom Kosova;

IV. Nalaže da ova presuda bude uručena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

V. Oglašava da ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Snezhana Botusharova	Prof. dr Enver Hasani

KI 152 / 11 od 10. jula 2012 - Ocena ustavnosti odluke Vlade Kosova (11 / 279) , od 07.11.2007

Slučaj KI 152/11, odluka od 26. juna 2012. god.

Ključne reči: Odluka Vlade, individualni zahtev, neblagovremen zahtev, *ratione temporis* neblagovremen sa Ustavom, pravo na konkurenciju, ekonomski odnosi

Podnosilac je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su njegova ustavna prava prekršena odlukom Vlade Kosova (111/279), od 7. novembra 2007. god., kojom se određuje da je Islamska zajednica Kosova jedina legitimna institucija za organizaciju hodočašća za građane Kosova. Podnosilac zahteva smatra da su mu kao vlasniku jedne turističke licencirane agencije, prekršena prava da vrši ekonomske aktivnosti, koje se predviđaju članom 10 i 109. Ustava Republike Kosovo.

Sud je našao da je zahtev podnosioca neprihvatljiv na osnovu pravila 56.2 Poslovnika o radu, zato što podnosilac zahteva nije podneo neki *prima facie dokaz* koji ukazuje na kršenja ustavnih prava. Sud je svoju odluku opravdao naglašavajući da je osporena odluka Vlade + doneta 7, novembra 2007. god., što znači pre stupanja na snagu Ustava (15. jun 2008). Shodno tome, Sud ne može da razmatra slučajeve koji se odnose na događaje koji su se desili pre stupanja na snagu Ustava. Tako je Sud zaključio da je zahtev neprihvatljiv jer je *ratione temporis* neblagovremen sa Ustavom.

Priština, 26. jun 2012. god.

Ref.Br.:RK259/12

REŠENJA O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI152/11

Podnosilac

Bekim Murati

Ocena ustavnosti odluke Vlade Kosova (11/279), od 07.11.2007.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac Zahteva

1. Zahtev je Ustavnom sudu podneo Bajram Morina, advokat iz Đakovice, koji zastupa podnosioca, Bekima Muratija, iz Prištine.

Pretmetna Stvar

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Vlade Kosova 11/279 od 16/11/2007 (u daljem tekstu: Odluka).

Pravni Osnov

3. Zahtev se zasniva na članu 113.7 Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), članu 22. Zakona o Ustavnom Sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: "Zakon") i pravilima 30. i 75 Poslovnika o Radu Ustavnog Suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Poslovnik o Radu").

Postupak pred sudom

4. Dana 24. novembra 20122. god. podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu.

5. Dana 17. januara 2012. god. predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca, i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Enver Hasani i Kadri Kryeziu.

6. Dana 24. januara 2012. god. Sud je o zahtevu obavestio kancelariju premijera (u daljem tekstu: KP).

7. Dana 27. februara 2012. god. Sud je poslao pismo KP tražeći dodatne informacije, odnosno da li je odluka i dalje na snazi.

8. Dana 27. februara 2012. god. Sud je poslao pismo podnosiocu tražeći dodatne informacije, odnosno da li podnosilac preduzeo bilo kakav dalji korak sa nadležnim institucijama da ospori odluku.

9. Dana 9. marta 2012, KP je odgovorio da „navedena odluka je doneta imajući u vidu okolnosti i uslove u tom trenutku, odnosno i to da je ista odluka još uvek na snazi“. Pored toga, KP je takođe obavestio da “do sada nije primio nikakve žalbe koje se odnose na te odluke, odnosno nikakav zahtev da ukine pomenute odluke od zainteresovanih strana i od komisije konkurencije kao nadležnog organa za sprovođenje Zakona br. 03/L-229 o Zaštiti konkurencije (Službeni list br. 88, od 25. novembra 2010).”

10. Dana 19. marta 2012. advokat podnosioca je zatražio dodatne informacije objašnjavajući da je podnosilac obratio javnim vlastima da bi izneo svoju zabrinutost u vezi sa odlukom, ali je dobio samo usmene savete da se za rešavanje ovog pitanja obrati Ustavnom sudu.

11. Dana 20. Juna 2012, Veće za razmatranje razmotrilo preliminarni izvestaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Podnosilac je vlasnik turističke agencije „Rojal Travel“, koja deluje u Prištini i dana 14. januara 2011. god. Odeljenje za turizam u Ministarstvu trgovine i industrije (u daljem tekstu: MTI) je dodelilo turističkoj agenciji „Rojal travel“ dozvolu za obavljanje turističkih aktivnosti za 3 godine kao: **turistička agencija -organizator“.**

13. Međutim, dana 7. novembra 2007. god. Vlada Kosove je donela odluku da utvrdi da „Islamska zajednica Kosova je jedina legitimna institucija za organizaciju hodočašća za građane Kosova“.

14. Podnosilac zahteva navodi da odluka Vlade Kosova povređuje član 119.3 Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), koji utvrđuje da „aktivnosti koje ograničavaju slobodnu konkurenciju kroz uspostavljanje ili zloupotrebu dominantnog položaja ili kroz praksu koja ograničava konkurenciju, su zabranjene, osim ako su eksplicitno dozvoljene zakonom“. Podnosilac dalje tvrdi da je njegovo „osnovno pravo na rad, zagarantovano članom 49.1 Ustava Republike Kosova, povređeno.“

15. Ukratko, podnosilac se žali da ta odluka povređuje član 10. (Ekonomija) i član 119.3 (Opšta načela) poglavlja IX (Ekonomski odnosi) Ustava jer je stvorila dominantnu poziciju za Islamsku zajednicu kao jedinu legitimnu instituciju da organizuje hodočašće za građane Kosova.

16. Podnosilac zaključuje tražeći od Ustavnog suda Kosova (u daljem tekstu:Sud) „da poništi odluku br. 11/279 Vlade Kosova od 7. novembra 2007“.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

17. Pre svega, Sud razmatra da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, Zakonom i Poslovnikom. Sud smatra da je podnosilac opravdao zahtev relevantnim činjenicama i tačno naglasio prava koja su povređena; ukazao je na konkretni akt javnog organa koji se osporava i na traženu pomoć; i dostavlja različite odluke i druge neophodne propratne informacije i dokumenta.

18. Međutim, prilikom razmatranja uslova vremenskog roka, Sud primećuje da član 56. (prethodni slučajevi) Zakona propisuje:

> *"Rokovi o pokretanju postupaka za koje je nadležan Ustavni sud, a koji su određeni ovim zakonom i oni koji su pokrenuti pre stupanja na snagu ovog zakona, će početi da važe na dan stupanja na snagu ovog zakona".*

19. S druge strane, član 49. (Rokovi) Zakona navodi da:

> *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku".*

20. Uzimajući u obzir ove dve zakonske odredbe treba zaključiti da vremenska nadležnost Ustavnog suda u prethodnim slučajevima počinje da važi od datuma kada je Ustav stupio na snagu, što je 15. jun 2008, a završava se 15. maja 2009, što znači četiri meseca (vidi član 49. Zakona) nakon stupanja na snagu Zakona, što je 15. januar 2009.

21. Sud primećuje da je u ovom slučaju odluka doneta 7. novembra 2007, to jeste pre stupanja na snagu Ustava dana 15. juna 2008. Podnosilac je podneo zahtev 24. novembra 2011.

22. Štaviše, Sud primećuje da turistička agencija „Rojal Travel" je dobila „dozvolu za obavljanje turističke aktivnosti (...) kao: turistička agencija – organizator" dana 14. januara 2011. Odluka je na snazi od 7. novembra 2007.

23. Prema tome, Odluka je doneta pre 15. juna 2008, datuma stupanja na snagu Ustava. Sud ne može razmatrati zahtev koji se odnosi na događaje koji su se desili pre stupanja na snagu Ustava (vidi, rešenje Suda o neprihvatljivosti u slučaju br. 18/10 Denić et al od 17. avgusta 2011).

24. Sud takođe podseća da je KP obavestio da „do sada nije dobio nikakve žalbe koje se odnose na tu odluku ili zahtev od zainteresovane strane da se ukine pomenuta odluka.“

25. Štaviše pravilo 36. (3h) Poslovnika o radu propisuje da “Zahtev nije prihvatljiv za razmatranje“ kada „zahtev nije *ratione temporis* u skladu sa Ustavom“. Dakle Sud smatra da je zahtev neblagovremen „ratione temporis“.

26. Dakle Sud zaključuje da je zahtev neblagovremen i nije u skladu „ratione temporis“ sa odredbama Ustava.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni Sud, shodno clanu 113. stavu 7. Ustava, clanu 49. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, nakon većanja od 20. juna 2012. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Almiro Rodrigues	Prof. dr Enver Hasani

KI 156 / 11 od 10. jula 2012 - Ocena ustavnosti presuda Okružnog suda u Prizrenu Ac . Broj 378 / 09 , od 1. oktobra 2009 , a od Vrhovnog suda Kosova , Rev . 509/2009 , od 5. avgusta 2011

Slučaj KI 156/11, odluka od 26. juna 2012. god.
Ključne reči: alimentacija, kršenje ustavnih prava i sloboda, individualni zahtev, zahtev očigledno osnovan, Zakon o porodici, Privremeni krivični zakonik Kosova.

Podnosilac je podnela zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su njena ustavna prava i slobode prekršena presudama sudova svih stepena u vezi sa pravom podnosioca da dobije alimentaciju od oca njenog maloletnog deteta. Podnosilac je navela da su njena ustavna prava i slobode prekršena, a da nije navela posebnu ustavnu odredbu.

Sud je našao da je zahtev podnosioca neprihvatljiv na osnovu pravila 56.2 Poslovnika o radu, zato što podnosilac nije dokazao kako i zašto su sudovi u svim stepenima prekršili njena ustavna prava. Citirajući svoju sudsku praksu u slučaju *br. KI. 06/09, Podnosilac X protiv Presude Vrhovnog suda, br. 215/2006; Presude Okružnog suda, br. 741/2005; Presude Opštinskog suda, br. 217/2004,* Sud je u nastavku ponovio da je njegova dužnost samo da obezbedi usklađenost sa pravima koja se garantuju Ustavom i ostalim zakonskim instrumentima i zato ne može da deluje kao sud četvrtog stepena. Sud je isto tako našao da su redovni sudovi obrazložili svoje odluke, davajući objašnjenja zašto su se zasnovali na određenim dokazima. Zbog gore navedenih razloga, Sud je odlučio da odbije zahtev podnosilaca kao neprihvatljiv.

Priština,26 jun 2012. god.

Ref. br.: RK260/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI156/11

Podnosilac

Zahide Samadraxha

Ocena ustavnosti presuda Okružnog suda u Prizrenu,

Ac. br. 378/09 od 1. oktobra 2009. godine i Vrhovnog suda Kosova,

Rev. br. 509/2009 od 5. avgusta 2011. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija

Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Zahide Samadraxha iz sela Banjë u opštini Mališevo. Nema zastupnika.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presude Okružnog suda u Prizrenu, Ac. br. 378/09 od 1. oktobra 2009. god. i Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 509/2009 od 5. avgusta 2011. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva se odnosi na zahtev podnosioca zahteva za izdržavanje od strane oca njenog maloletnog deteta. Podnosilac zahteva nije bila udata za oca njenog maloletnog deteta i njeno maloletno dete živi sa ocem.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113. stav 7. Ustava, članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak u Sudu

5. Podnosilac zahteva je 2. decembra 2011. god. podnela zahtev Ustavnom sudu.

6. Predsednik Ustavnog suda je 17. januara 2012. god. imenovao sudiju Gjyljetu Mushkolaj za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana imenovao i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

7. Dopisom od 20. februara 2012. god. Sud je potvrdio podnošenje zahteva i od podnosioca zahteva tražio dodatne informacije u vezi zahteva.

8. Podnosilac zahteva je odgovorila 27. februara 2012. god., odgovor koji je u Sudu primljen 1. marta 2012. god. U njenom odgovoru, podnosilac zahteva je navela da je nezaposlena i da ne prima nikakvu finansijsku pomoć od oca njenog maloletnog deteta. Takođe je iznela da su porodične i finansijske okolnosti oca dobre, da je suvlasnik nekih katastarskih parcela, da njegova majka prima penziju iz inostranstva i da njegova braća rade i žive u Italiji.

9. Veće za razmatranje je 18. juna 2012. god. razmotrilo izveštaj koji je pripremio Sudija izvestilac i iznelo Sudu u punom sastavu preporuku o neprihvatljivosti zahteva. Sud u punom sastavu je istog dana razmotrio zahtev.

Pregled činjenica slučaja dokazanih dokumentacijom koju je podneo podnosilac zahteva

10. Opštinski sud u Mališevu je presudom C. br. 269/2009 od 17. juna 2009. god. odbacio tužbu podnosioca zahteva za izdržavanje/alimentaciju od strane oca njenog maloletnog deteta i odobrio kontakt sa njenim maloletnim detetom jedan dan mesečno. Sud je zaključio da je maloletno dete sada deo porodične jedinice sa ocem, njegovom ženom i dva sina.

11. Podnosilac zahteva je uložila žalbu na tu odluku u Okružnom sudu u Prizrenu, koji je presudom Ac. br. 378/09 od 1. oktobra 2009. god. potvrdio odluku Opštinskog suda. Okružni sud je primetio da je tužba u odnosu na kontakt između podnosioca zahteva i njenog maloletnog deteta povučena.

12. Podnosilac zahteva je uložila još jednu žalbu na tu odluku u Vrhovnom sudu koji je u svojoj odluci Rev. br. 509/2009 od 5. avgusta 2011. god. potvrdio ranije odluke o odbijanju izdržavanja/alimentacije podnosioca zahteva. Odluka joj je uručena 13. septembra 2011. god.

Navodna kršenja Ustava

13. Podnosilac zahteva uopšteno tvrdi da su sudovi na svim instancama prekršili Zakon Kosova o porodici, Privremeni krivični zakonik Kosova i ustavne garancije. Zahtev ne zalazi dublje u detalje.

Ocena prihvatljivosti zahteva

14. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

15. Član 113. st. 1. i 7. Ustava određuju opšti pravni okvir koji je potreban za prihvatljivost. U njima je propisano:

> *„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*
>
> *(...)*
>
> *7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

16. *Štaviše, član 48. Zakona propisuje:*

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

17. *Konačno, pravilo 36. Poslovnika o radu propisuje:*

> *„1. Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*
>
> *c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.*
>
> *2. Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *a) da zahtev nije prima facie opravdan, ili*
>
> *b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili*

c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

18. *Podnosilac zahteva tvrdi da su sudovi na svim instancama izvršili razna kršenja. Sudovi su se u svojim presudama pozvali na brojeve ili odgovarajuće članove Zakona Kosova o porodici, Zakon br. 2004/32, od kojih su najvažniji bili sledeći:*

„Član 279. Potreba

Samo lica koja ne mogu da se sama izdržavaju ispunjavaju uslove za dobijanje novčanog izdržavanja.

Član 281. Obaveza uzajamnog obaveštavanje i otkrivanja podataka o prihodu

(1) Srodnici u pravoj liniji obavezni su da na zahtev jedan drugom otkriju podatke o svojim prihodima i o svojoj finansijskoj situaciji.

(2) Lice koje je obavezno da daje izdržavanje dužno je da na zahtev predoči pisani dokaz i isprave koje dokazuju njegova primanja i njegovu finansijsku situaciju.

Član 307. Sposobnost za plaćanje alimentacije

(1) Lica koja, uzimajući u obzir sve njihove obaveze, nisu u stanju da plaćaju alimentaciju a da pri tom ne dovedu u opasnost svoje izdržavanje u razumnoj meri, nemaju obavezu da plaćaju izdržavanje.

(2) U meri u kojoj ta lica budu u stanju da plaćaju alimentaciju, obaveza ostaje kao takva.

Član 330. Načela za određivanje izdržavanja i alimentaciju

(1) Obaveza za davanje finansijskog izdržavanja ili alimentacije biće određena u srazmeri sa svim sredstvima koje ima tužena strana i u okviru granica potreba koje ima tražilac.

(2) Sud mora da uzme u obzir finansijsku situaciju tužene strane, njegovu sposobnost za rad, njegovu stvarnu mogućnost za zaposlenje i rad, zdravstveno stanje, lične potrebe, pravne obaveze i sve ostale okolnosti koje su od značaja.

(3) Kad je alimentacija tražena za dete, sud će da uzme u obzir uzrast deteta i sve potrebe za njegovim stručnim obrazovanjem".

19. U odluci od 17. juna 2009. god. Opštinski sud je doneo obrazloženu presudu zašto se je sud oslonio na određene dokaze u donošenju odluke, uključujući, ali se ne ograničavajući na tekuće porodične okolnosti maloletnog deteta i prihoda oca.

20. Kao što je Ustavni sud naveo u slučaju br. KI 06/09, podnosilac zahteva X protiv presude Vrhovnog suda br. 215/2006, presude Okružnog suda br. 741/2005 i Opštinskog suda br. 217/2004:

> *„... Sud bi pre svega hteo da naglasi da on ne predstavlja apelacioni sud u odnosu na ostale sudove na Kosovu i ne može intervenisati po osnovi da su ovi sudovi doneli pogrešnu odluku ili da su pogrešno ocenili činjenice. Uloga Suda jeste isključivo da obezbedi usklađenost sa pravima zagarantovanim Ustavom i drugim pravnim sredstvima i stoga, ne može obavljati ulogu suda "četvrtog stepena" (vidi, mutatis mutandis, i.a., Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996, R.J.D, 1996-IV, stav 65)".*

21. Kao što je dalje navedeno u slučaju br. KI 06/09, podnosilac zahteva X protiv presude Vrhovnog suda br. 215/2006, presude Okružnog suda br. 741/2005 i Opštinskog suda br. 217/2004:

> *„... Sama činjenica da je podnosilac zahteva bio nezadovoljan ishodom predmeta ne može sama po sebi izneti dokazanu tvrdnju o povredi člana 31 Ustava (vidi, mutatis mutandis, presuda ESLJP-a, Zahtev br. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god.)".*

22. Podnosilac zahteva ni na jedan način nije navela kako su sudovi, na svim instancama, prekršili njena ustavna prava.

IZ TIH RAZLOGA

Sud je, nakon većanja održanog 18. juna 2012. god., u skladu sa članovima 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 56.2 Poslovnika, jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će se dostaviti podnosiocu zahteva; i

III. Ova odluka će biti objavljena u skladu sa članom 20(4) Zakona i odmah stupa na snagu.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Ivan Čukalović	Prof. Dr. Enver Hasani

KI 08 / 12 od 10. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prištini , Ac . nr . 1107/2010 , od 28. juna 2011

Slučaj KI 08/2012, od dana 20. juna 2012. god.
Ključne reči: Imovinski spor, individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev

Podnosilac je predao zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, navodeći da je Okružni sud u Prištini, odbijanjem zahteva za ponovno suđenje, prekršio njegova ustavna prava garantovana članom 21 [Opšta načela], članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32 [Pravo na pravno sredstvo], članom 54 [Sudska zaštita prava], kao i članom 6 Evropske konvencije za ljudska prava.

U ovom slučaju, sud se pozvao na član 48 koji određuje da " je obaveza podnosioca zahteva da u svom zahtevu tačno objasni koja prava i slobode su navodno prekršena." Isto tako, pozvao se na pravilo 36 Poslovnika o radu koji određuje da "Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi da: b) iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava , ili d) podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju.

Sud je zaključio da podnosilac zahteva nije potkrepio svoje navode na osnovu Ustava, pokazujući zašto i kako je Okružni sud prekršio njegova prava garantovana Ustavom i Evropskom konvencijom i nije ponudio dokaze da su njegova prava i slobode prekršena od strane Okružnog suda. Stoga, Ustavni sud nije mogao da shvati zašto i kako su relevantni postupci u Okružnom sudu na neki način bili nepravedni ili proizvoljni, i zbog ove činjenice sud je spomenuo slučaj *Shub protiv Litvanije*, Odluka Evropskog suda za ljudska prava o prihvatljivosti zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god. Konačno, sud je zaključio da zahtev ne ispunjava kriterijume člana 48 Zakona i pravila 36.2 (b) i (d) Poslovnika o radu, stoga, kao takav, zahtev se smatra očigledno neosnovanim.

Priština, 26, Jun 2012. god.
Br.Ref.:RK256/12

ODLUKA O NEPRIHVATLJIVOSTI

Slučaj br. KI 08/12

Podnosilac zahteva

Nexhat Shala

Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prištini

Ac. br. 1107/2010 od 28. juna 2011. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Nexhat Shala sa prebivalištem u Barilevu, opština Priština, koga zastupa g. Hasan Rexha, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 1107/2010 od juna 2011. god., koju je primio 7 Jula 2011 god., i kojom je odlučeno da se odbije njegov zahtev za ponavljanje postupka u prvostepenom sudu.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva se odnosi na navodno kršenje prava zagarantovanih Ustavom i Evropske konvencije o ljudskim pravima iz redovnih sudova, u vezi osporene nekretnine (stana).

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i član 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak u Sudu

5. Podnosilac zahteva je 9. novembra 2011. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Ustavni sud je 11. novembra 2011. god. obavestio podnosioca zahteva o registrovanju zahteva i od istog tražio dodatne informacije o isrcpljenju pravnih sredstava.

7. Sud je 13. januara 2012. god. ponovo od podnosioca zahteva tražio kompletiranje zahteva i dostavu konačne odluke u vezi njegovog pitanja.

8. Podnosilac zahteva je 30. januara 2012. god. podneo dopunski zahtev uz dokumentaciju koju je Sud tražio.

9. Predsednik je 1. marta 2012. god. odlukom br. GJR. 08/12, imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i odlukom br. KSH. 08/12, imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Mr.sc. Kadri Kryeziu i Prof. Dr.Enver Hasani

10. Veće za razmatranje je 20. Juni 2012. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i Sudu preporučio neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Podnosilac zahteva je u junu 2005. godine sklopio kupoprodajni ugovor sa g. Alijem Gashijem o prodaji stana površine 85.13 m2, koji se nalazi u Lipljanu u ulici Gjergj Fishta. Kupoprodajni ugovor je 9. septembra 2005. god. overen u Opštinskom sudu u Lipljanu. G. Ali Gashi je 14. jula 2005. god. istu nekretninu, u svojstvu prodavca, prodao g. Rasimu Shabaniju (kupcu). Pošto je predmetna stvar oba kupoprodajna ugovora bila ista nekretnina došlo je do pravnog spora. Sledstveno različiti građanski i krivični postupci su sprovedeni kako bi zainteresovane strane obezbedile svoje pravo.

12. U stvari, Opštinski sud u Lipljanu je 6. septembra 2006. god. (presudom C. br. 248/06) priznao Rasimu Shabaniju pravo vlasništva nad stanom. Podnosilac zahteva je na ovu presudu uložio žalbu u Okružnom sudu u Prištini. Okružni sud u Prištini je 12. februara 2007. god. (presuda Ac. br. 971/2006) potvrdio presudu Opštinskog suda u Lipljanu.

13. Podnosilac zahteva je 13. februara 2007. god. podneo predlog za ponavljanje postupka u Opštinskom sudu u Lipljanu u vezi predmeta C. br. 248/2006 od 6. avgusta 2006. god., tražeći izuzeće sudije koji je odlučio u prvom stepenu. Opštinski sud u Lipljanu je 28. oktobra 2010. god. (rešenje C. br. 216/2010) odbacio kao nedozvoljen zahtev podnosioca zahteva za ponavljanje postupka jer je presuda C. br. 248/2006 od 6. avgusta 2006. god. postala pravosnažna i nije bila zasnovana na lažnim dokazima. Podnosilac zahteva je uložio žalbu na ovo rešenje u Okružnom sudu u Prištini.

14. Okružni sud u Prištini je 28. juna 2011. god. (rešenje Ac. br. 1107/2010) odbacio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu jer osporeno rešenje (C. br. 216/2010) nije sadržavalo suštinska kršenja koja bi uticala na zakonitost osporenog rešenja.

15. Podnosilac zahteva je 26. avgusta 2011. god. podneo predlog za zaštitu zakonitosti u državnom tužilaštvu u Prištini protiv konačnog rešenja Opštinskog suda u Lipljanu, C. br. 216/2010. Državno tužilaštvo je 9. septembra 2011. god. obavestilo podnosioca zahteva da je njegov zahtev za zaštitu zakonitosti odbijen iz razloga da nije pronađena zakonska osnova za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti.

Navodi podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu prekršena prava, većinom u odnosu na pravično i nepristrasno suđenje i pravna sredstva.

17. Podnosilac zahteva navodi da je Okružni sud u Prištini, odbacujući njegov zahtev za ponavljanje postupka prekršio njegova prava zagarantovana sledećim ustavnim odredbama: član 21. [Opšta načela] Ustava, član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], član 32. [Pravo na pravno sredstvo], član 54. [Pravo na sudsku zaštitu], i član 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima.

18. Između ostalog, podnosilac zahteva od Ustavnog suda traži poništenje rešenja Opštinskog suda u Lipljanu, C. br. 216/2010 od 28. oktobra 2010. god., i rešenja Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 107/2010 od 28. juna 2010. god.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

19. Sud kao prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu. Sud smatra da je podnosilac zahteva obrazložio zahtev jasnim upućivanjem na navodna

kršenja; da izričito osporava odluku Okružnog suda kao konkretan akt javnog organa koji treba biti razmotren; jasno ukazuje šta želi postići i da je priložio različite odluke i druge dopunjujuće informacije i dokumenta.

20. Međutim prilikom razmatranja kriterija utemeljivanja zahteva, Sud primećuje da član 48. Zakona određuje: *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena“*.

21. Sa druge strane pravilo 36. Poslovnika propisuje: *„Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi: b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju“*.

22. Konačno, član 48. Zakona određuje: *„Ustavni sud prima i procesuira podneske (...) ukoliko utvrdi da su ispunjeni zakonski uslovi“*.

23. Sud primećuje da je ocena zakonitosti ugovora u nadležnosti redovnih sudova. Slučaj treba biti izgrađen po ustavnoj osnovi kako bi Ustavni sud intervenisao.

24. Vezano sa tim, podnosilac zahteva ne pokazuje na koji način i kako je Okružni sud prekršio njegova prava zagarantovana Ustavom i Evropskom Konvencijom niti pruža dokaze o navodnom kršenju.

25. Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi činjeničnim ili zakonskim greškama (zakonitost) koje je navodno počinio Okružni sud u Prištini, osim ukoliko su i kada su te greške mogle prekršiti Ustavom zaštićena prava i slobode

(ustavnost). Dakle, u konkretnom slučaju Sud ne može delovati kao sud treće instance. Dužnost i obaveza redovnih sudova je da tumače i primene određena pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [VK], br. 30544/96, stav 28., Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

26. Sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na takav način kao i da li su postupci uopšteno, gledano u celini, vođeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pošteno suđenje (vidi između ostalog, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

27. U stvari, podnosilac zahteva nije utemeljio svoje navode na ustavnim osnovama, ne pokazujući na koji način i kako je Okružni sud prekršio njegova prava zagarantovana Ustavom i Evropskom Konvencijom, niti je predstavio nijedan dokaz da su mu javni organi prekršili prava i slobode. Stoga, Ustavni sud ne može zaključiti na koji način i kako su odgovarajući postupci u Okružnom sudu bili nepravični ili ukaljani arbitrarnošću (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

28. Iz gorenavedenih razloga Sud konstatuje da zahtev podnosioca zahteva ne ispunjava uslove člana 48. Zakona i pravila 36. stava 2. tč b) i d) Poslovnika o radu, i kao takav je očigledno neosnovan i, saglasno članu 46. Zakona, ne može biti primljen i procesuiran.
29. Sledstveno, zahtev podnosioca zahteva se smatra neprihvatljivim shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno čl. 46. Zakona, pravilu 36. stavu 2. tački b) i d), pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, 20. Junia 2012. god., jednoglasno,

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Almiro Rodrigues	Prof. dr Enver Hasani

KI 19 / 12 od 10. jula 2012 - Zahtev za ocenu ustavnosti Odluke Okružnog suda u Prištini AC.nr. 1496/2011 od 24. januara 2012

Slučaj KI 19/2012, odluka od 3. jula 2012. god.
Ključne reči: Imovinski spor, Nepokretnost (hipoteka), individualni zahtev, neovlašćena stranka, očigledno neosnovan zahtev

Podnosilac je predao zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, navodeći da je rešenjem Okružnog suda u Prištini AC. br. 1496/2011 od 24. januara 2012. god., prekršeno pravo garantovano članom 46 [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo.

Sud je konstatovao da je podnosilac ovog zahteva, g. Naser Peci, u stvari privremeni zastupnik pokojnog Murat Plakolli, dužnika- jemca ostavljene zamlje pod hipotekom. Ovaj privremeni zastupnik je određen Odlukom Opštinskog suda u Prištini E.br.1168/10 od 21. jula 2011. god., kako bi privremeno zastupao pokojnog (koji je ostavio hipoteku) u pravnom slučaju, pokrenut od strane poverioca "ProCredit Bank". U ovom slučaju, sud je zaključio da podnošenje zahteva nije u skladu sa članom 113 Ustava, jer nije uspeo da dokaže da je i dalje ovlašćena stranka za potrebe podnošenja ovog zahteva. Sud se u ovom slučaju pozvao na pravilo 36.1 c) Poslovnika o radu koji određuje da zahtev treba da bude očigledno osnovan kako bi se isti umešao u slučaj.

Sud je, vezano za navode podnosioca, naglasio da nije dovoljno obrazloženje kršenja prava garantovanog članom 46 [Zaštita imovine], zbog činjenice da je istom, od strane Opštinskog suda u Prištini odbijeno pravo na žalbu za njegovo imenovanje kao privremenog predstavnika dužnika- jemca, sada pokojnog Murat Plakollija, nosioca ostavljene zemlje pod hipotekom. Sud je dalje podsetio da to nije sud provere činjenica, uloga Ustavnog suda je da obezbedi poštovanje prava garantovanih Ustavom i drugim pravnim instrumentima, stoga ne može da deluje kao " sud četvrtog stepena", i pozvao se na slučaj *Akdivar protiv Turske* od 16. septembra 1996. god., R.J.D, 1996-IV, stav 65. Konačno, sud je zaključio da zahtev podnosioca nije u skladu sa zahtevima iz člana 113 Ustava, kao i zahtevima predviđenim pravilom 36.2 (c) Poslovnika o radu.

Priština, 26, Jun 2012. god.

Ref.Br.:RK257/12

ODLUKA O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 19/12

Podnosilac zahteva

Naser Peci, advokat koji zastupa pokojnog Murata Plakollija

Zahtev za ocenu ustavnosti rešenja Okružnog suda u Prištini AC. br. 1496/2011 od 24. januara 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Naser Peci, advokat iz Prištine, koji privremeno zastupa pokojnog Murata Plakollija.

Osporena odluka

2. Osporena odluka javnog organa je rešenje Okružnog suda u Prištini AC. br. 1496/2011 od 24. januara 2012. god., koja je podnosiocu zahteva uručena 22. februara 2012. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar slučaja podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) je ocena ustavnosti rešenja Okružnog suda u Prištini AC. br. 1496/2011 od 24. januara 2012. god., u vezi sa nepokretnom imovinom stavljenom pod hipoteku od strane pokojnog Murata Plakollija.

4. Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda da mu ne objavi identitet.

Navodna povreda ustavnosti garantovanih prava

5. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu rešenjem Okružnog suda u Prištini AC. br. 1496/2011 od 24. januara 2012. god., povređena prava garantovana članom 46. [Zaštita imovine] Ustava.

Pravni osnov

6. Član 113.7 Ustava, član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121), (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 28. Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

7. 28. februara 2012. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu koji je zaveden pod brojem KI 19/12.

8. Dana 29. februara 2012. god., odlukom GJR. KI 19/12, predsednik Suda je imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda odlukom br. KSH. 19/12 je imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy

(predsedavajući), 2. dr Gjyljeta Mushkolaj (član) i 3. dr Iliriana Islami (član).

9. 13. marta 2012. god., Sud je zahtevao od privremenog zastupnika pokojnog da dostavi Sudu ovlašćenje od zakonskih naslednika pokojnog, Murata Plakollija, kojim bi dokazao da je on ovlašćen da zastupa ovu stvar pred ovim sudom.

10. 19. marta 2012. god., Sud je obavestio Okružni sud u Prištini o registrovanju zahteva.

11. 20. marta 2012. god., privremeni zastupnik je odgovorio na zahtev Suda i naveo da je imenovan rešenjem Opštinskog suda u Prištini E. br. 1168/10 od 19. jula 2011. god. Sud je zasnovao odluku o njegovom imenovanju na članu 36.4 Zakona o izvršnom postupku (ZIP), članu 82. Zakona o parničnom postupku (ZPP). Zastupnik pokojnog tvrdi da se ovaj zakon primenjuje i u drugim pitanjima koja nisu regulisana (ZIP), između ostalog, u odgovoru zastupnika se navodi: *moja je dužnost da na osnovu rešenja suda zastupam pokojnog Murata Plakollija u ovom pitanju i sve dok se na sudu ne pojave naslednici pokojnog lično ili njihovi ovlašćeni, odnosno dok starateljski organ ne odredi staratelja na zahtev suda.*

30. Veće za razmatranje je 20. Juni 2012. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i Sudu u punom sastavu preporučio neprihvatljivost zahteva.

Kratak pregled činjenica

12. 21. jula 2011. god., Opštinski sud u Prištini na osnovu zaključka o prodaji br. E. br. 1168/10, putem druge javne licitacije zakazane za prodaju nepokretne imovine pokojnog, (u svojstvu

dužnika-zalogodavca), koja je registrovana u posedovnom listu UL-71914059 kao katastarska parcela br. 1994-0, kuća i dvorište, na mestu zvanom "Kolonia e re" KO Priština, sa površinom od 224 m2.

13. 21. jula 2011. god., Opštinski sud u Prištini je doneo rešenje E. br. 1168/10 kojim je usvojio predlog tužioca (Pro Credit Bank), o imenovanju privremenog zastupnika da zastupa g. Murata Plakollija, pošto je isti preminuo 2. aprila 2010. god. Nakon toga Sud je imenovao g. Nasera Pecija za privremenog zastupnika sve dok se naslednici pokojnog lično ili njihovi ovlašćeni zastupnici ne pojave pred Sudom, tako što će dotični zastupnik imati sva prava i obaveze pravnog zastupnika. Sud nije dozvolio pravo na žalbu na ovo rešenje.

14. 8. avgusta 2011. god., privremeni zastupnik, g. Naser Peci, je podneo podnesak Opštinskom sudu u Prištini da ponovo oceni rešenje E. br. 1168/10 od 21. jula 2011, o imenovanju privremenog zastupnika u ovoj pravnoj stvari, zbog činjenice, kako privremeni zastupnik navodi u svom podnesku: "odredba člana 36. stava 4. ZIP određuje da se privremeni zastupnik imenuje dužniku samo u slučaju da on nema ovlašćenog zastupnika ili „pravnog zastupnika", precizira se i red lica koja će biti imenovani za privremenog zastupnika, to jeste iz redova lica koja imaju imovinu u posed.

15. 12. septembra 2011. god., Opštinski sud u Prištini je na osnovu zaključka E. br. 1168/10 o prodaji nepokretne imovine br. UL-71914059-04949, imovine dužnika-zalogodavca, Murat Plakolli (zalogodavac hipoteke), odredio da je poverilac Pro Credit Bank, kao kupac, najpovoljniji ponuđač koji je ponudio najvišu cenu za kupovinu navedene nepokretne imovine.

16. 6. oktobra 2011. god., Opštinski sud u Prištini je doneo rešenje E. br. 1168/10 gde je konstatovao da je nepokretna imovina koja je bila stavljena pod hipoteku od strane pokojnog prodata

poveriocu Pro Credit banci, kao jedinom ponuđaču, najpovoljnijem i koji je ponudio najvišu cenu. Dužniku zalogodavcu je naloženo da preda u posed imovinu koja je bila stavljena pod hipoteku poveriocu Pro Credit banci u roku od 7 dana.

17. 5. decembra 2011. god., privremeni zastupnik pokojnog (dužnika zalogodavca), zajedno sa drugim dužnikom g. Afrimom Kalajom, predstavnikom N.T.P. "Ideal" iz Prištine podneli su žalbu Okružnom sudu u Prištini na rešenje Opštinskog suda E. br. 1168/10 od 6. oktobra 2011. god. i zahtevali su poništenje te odluke zbog pogrešne primene odredbi izvršnog postupka.

18. 24. januara 2012. god., Okružni sud u Prištini je doneo rešenje Ac. br. 1496/2011 kojim je odbio kao neosnovanu žalbu koju je podneo privremeni zastupnik podnosioca zahteva i potvrdio rešenje Opštinskog suda u Prištini E. br. 1168/2010 od 6. oktobra 2011. god. Taj sud je ocenio da nije našao povredu izvršnog postupka kao što je tvrdio dužnik, sa obrazloženjem da je konačna cena predmeta izvršenja nakon dve neuspešne prodaje određena u smislu člana 203.5 Zakona o izvršnom postupku.

19. Pored toga, podnosilac zahteva nije dostavio nikakav propratni dokaz ili informaciju kojom bi opravdao svoj zahtev za neobjavljivanje identiteta.

Navodi podnosioca zahteva

20. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu rešenjem Okružnog suda u Prištini AC. br. 1496/2011 od 24. januara 2012. god. povređena

prava garantovana članom 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo.

Ocena prihvatljivosti zahteva

21. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

22. U vezi s tim, Sud se poziva na član 113. Ustava koji predviđa:

"Član 113 [Jurisdikcija i ovlašćene stranke]

1." Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način."

23. Sud primećuje da je podnosilac zahteva, g, Naser Peci, u ovom zahtevu, u stvari, privremeni zastupnik pokojnog Murata Plakollija, dužnika zalogodavca imovine stavljene pod hipoteku. Privremeni zastupnik je bio imenovan odlukom Opštinskog suda u Prištini E. br. 1168/10 21. jula 2011. god., da privremeno zastupa pokojnog (zalogodavca hipoteke) u pravnoj stvari pokrenutoj od strane poverioca "Pro Credit Bank".

24. U svom odgovoru na dopis Suda od 13. marta 2012. god., podnosilac zahteva nije odgovorio na pitanje da li su se pojavili naslednici Murata Plakollija ili njihovi ovlašćeni pred Opštinskim sudom u odbrani tvrdnje na njegovu nepokretnu imovinu. Sledstveno, izgleda da privremeni zastupnik podnosioca zahteva, pokojni Murat Plakolli, nije dokazao da uživa pravo na pravno zastupanje u ovom pitanju, jer je procedura za određivanje nasledstva regulisana posebnim

zakonom. Podnosilac zahteva snosi teret dokazivanje da je on ili ona ovlašćena stranka. U ovom kontekstu, stoga, Sud smatra da dotično lice ne može da zastupa imovinu pokojnog, g. Murata Plakollija, jer nije dostavio Sudu ovlašćenje iz redova zakonskih naslednika pokojnog Murata Plakollija niti je dokazao da se zakonski naslednici nisu pojavili pred sudom u ime imovine Murata Plakollija.

25. Iz gorenavedenih razloga, Sud zaključuje da podnošenje zahteva nije u skladu sa članom 113. Ustava jer podnosilac zahteva nije dokazao da je on još ovlašćena stranka za svrhe podnošenja ovog zahteva.

26. Sud takođe procenjuje da li je zahtev očigledno osnovan i da li iznete činjenice predstavljaju ustavni osnov kako bi se Sud upustio u meritum slučaja.

27. U vezi s tim, Sud se poziva na pravilo 36 Poslovnika o radu Ustavnog suda koje predviđa:

" (1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan"

28. Član 46. Ustava predviđa:

1. Garantuje se pravo na imovinu.

2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.

3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako

je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproprišе.

4. O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud.

29. 12. septembra 2011. god., Opštinski sud u Prištini je na osnovu zaključka E. br. 1168/10 o prodaji nepokretne imovine br. UL-71914059-04949, imovine dužnika-zalogodavca, Murat Plakolli (zalogodavac hipoteke), odredio da je poverilac Pro Credit Bank, kao kupac, najpovoljniji ponuđač koji je ponudio najvišu cenu za kupovinu navedene nepokretne imovine.

30. 6. oktobra 2011. god., Opštinski sud u Prištini je doneo rešenje E. br. 1168/10 gde je konstatovao da je nepokretna imovina koja je bila stavljena pod hipoteku od strane pokojnog prodata poveriocu Pro Credit banci, kao jedinom ponuđaču, najpovoljnijem i koji je ponudio najvišu cenu. Dužniku zalogodavcu je naloženo da preda u posed imovinu koja je bila stavljena pod hipoteku poveriocu Pro Credit banci u roku od 7 dana.

31. Izgleda da je podnosilac zahteva nezadovoljan nalazima činjenica i zaključcima zakona koje je doneo Opštinski sud u njegovom slučaju, ali nije u stanju da pokaže kako su tim nalazima ili zaključcima povređena njegova ustavna prava.

32. Sud, što se tiče navoda zastupnika, naglašava da je navodna povreda prava garantovanog članom 46. [Zaštita imovine] nije u dovoljnoj meri potkrepljena, zbog činjenice da mu je Opštinski sud u Prištini odbio pravo da se žali na odluku kojom je imenovan za privremenog zastupnika dužnika zalogodavca

sada pokojnog Murata Plakollija, vlasnika imovine stavljene pod hipoteku.

33. Ustavni sud nije sud za proveravanje činjenica. Uloga Ustavnog suda je da obezbedi saglasnost sa pravima koja su garantovana Ustavom i drugim zakonskim instrumentima, stoga ne može da postupi kao „sud četvrtog stepena“ (vidi, *mutatis mutandis,* i.a., Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god., R.J.D, 1996-IV, stav 65).

34. Dužnost i obaveza redovnih sudova je da tumače i primene relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [Ge], br. 30544/96, § 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-1). Primećuje se da je Opštinski sud u Prištini obavljao tu funkciju u ovom slučaju.

35. Iz dosije predmeta Ustavni sud primećuje da podnosilac zahteva nije dokazao da su mu povređena prava koja su garantovana članom 46, jer činjenice i argumenti koje je izneo podnosilac zahteva ne predstavljaju ustavni osnov povrede procedure tokom čitavog suđenja pred redovnim sudovima. Njegov imovinski spor je rešen od strane nadležnog suda i nema dokaza da je on ili oni za koje on tvrdi da zastupa arbitrarno lišeni bilo kakvih imovinskih prava.

36. U stvari, stranke treba da dokažu da su im odlukama sudova ili javnih organa povređena prava koja su garantovana Ustavom i međunarodnim instrumentima koji su direktno primenjeni u Republici Kosovo. Ako podnosilac zahteva propusti da potkrepi tvrdnju o povredi Ustavom zagarantovanih prava, nije obaveza Suda da izgradi njegov/njen slučaj. Stoga, u ovom kontekstu Ustavni sud će smatrati zahtev očigledno neosnovanim.

37. Što se tiče zahteva za zaštitu identiteta, zastupnik nije dostavio dokaze kojim bi se potvrdilo da bi objavljivanje njegovog

identiteta predstavljalo štetu po njega, stoga Sud nije našao pravni osnov za neobjavljivanje identiteta zastupnika i pokojnog.

38. Iz gorenavedenih razloga, zahtev podnosioca ne ispunjava uslove iz člana 113. Ustava, kao i uslove iz pravila 36.2 (c) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno čl. 113 Ustava, pravilu 36. stavu 2. tački c) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, 20. Junia 2012. god., jednoglasno,

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Robert Carolan Prof. dr Enver Hasani

KI 06 / 12 od 28. juna 2012 - Ocena ustavnosti Odluke Vrhovnog suda , Pzd . br . 67 / 2011 , od 12. decembra 2011

Slučaj KI 06/12, presuda od 9. maja 2012. god.
Ključne reči: individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, kršenje individualnih prava i sloboda

Podnosilac zahteva, g. Bajrush Gashi, podneo je zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, osporavajući odluku Vrhovnog suda, Pzd. br. 67/2011, jer je izdata u suprotnosti sa njegovim pravima garantovanih članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava i članom 6 EKLJP. Podnosilac zahteva se žali, naročito, da sudija koji je bio predsedavajući sudija Okružnog suda u Prizrenu i koji je odlučio o njegovom slučaju, takođe učestvovao u odluci Vrhovnog suda o njegovom zahtevu za vanredno ublažavanje kazne (sudija o kome je reč). Štaviše, podnosilac zahteva navodi da je sudija, o kome je reč, trebao da obavesti Vrhovni sud da je sudija, o kome je reč, bio predsedavajući sudija u Okružnom sudu u Prizrenu i da je trebalo da bude diskvalifikovan za učešće u veću Vrhovnog suda.

Što se tiče pitanja prihvatljivosti zahteva, Sud je na osnovu sasvim jasnog člana 113.7 zaključio da je zahtev bio prihvatljiv, jer u ovom zahtevu g. Bajrush Gashi osporava ustavnost odluke Pzd. br. 67/2011 Vrhovnog suda od 12. decembra 2012. god. Stoga, podnosilac zahteva se treba smatrati kao ovlašćena strana koja ima pravo da uputi ovaj slučaj sudu i da iscrpi sve pravne lekove kao što je predviđeno zakonom, u skladu sa članom 113. 7 Ustava. Što se tiče uslova iz člana 49 Zakona, da je podnosilac zahteva trebao da podnese zahtev u roku od četiri (4) meseci, sud utvrđuje na osnovu podnesaka podnosioca zahteva da mu je odluka Vrhovnog suda uručena neutvrđenog datuma, dok je podnosilac zahteva podneo zahtev sudu dana 27. januara 2012. god. Odnosno u roku od četiri meseca kao što je predviđeno članom 49 zakona. Dalje, podnosilac zahteva je detaljno naveo koja su mu prava iz Ustava i EKLJP navodno povređena i od koje javne vlasti. Dakle, sud takođe nalazi da je podnosilac zahteva ispunio uslov iz člana 48 Zakona.

Što se tiče merituma zahteva, sud je zaključio da u okolnostima slučaja, nepristrasnost Vrhovnog suda je moguće da dođe u pitanje i da se strah podnosioca zahteva, u tom pogledu, može smatrati subjektivno i objektivno opravdanim. Sud takođe smatra da pitanje da li postoji ili ne dovoljno sudija da odluče o zahtevu za ublažavanje kazne je stvar koja je potpuno u nadležnosti i za diskusiju, ako je potrebno, između sudstva i Vlade. Primarna odgovornost za pravilnu administraciju pravde pripada Vladi, i organizaciona pitanja se ne mogu koristiti kao izgovor za nepoštovanje Ustava (vidi slučaj br. KO4/11, Vrhovni sud Kosova tražeći ocenu ustavnosti članova 35, 36, 37 i 38 Zakona o eksproprijaciji nepokretne imovine, br. 03/L-139, presuda od 1. marta 2012. god). U ovim okolnostima, sud smatra da je pravo na pravično i nepristrasno suđenje pred nezavisnim sudom, kao što je garantovano članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava i članom 6 [Pravo na pravično suđenje] EKLJP, povređeno. Prilikom donošenja odluke, sud se takođe oslonio na odluke Evropskog suda za ljudksa prava koje su se bavile istim ili sličnim pitanjima. Sud je proglasio odluku Vrhovnog suda Kosovo ništavnom, i istu je vratio Vrhovnom sudu za ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog suda.

Priština, 27. jun 2012. god.

Br. ref.: AGJ262/12

PRESUDA

u

slučaju br. KI 06/12

Podnosilac

Bajrush Gashi

Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda, Pzd. br. 67/2011, od 12. decembra 2011. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija

Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Bajrush Gashi s prebivalištem u s. Mala Hoča, Orahovac.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Vrhovnog suda, Pzd. br. 67/2001 od 12. decembra 2011. god., koja je podnosiocu zahteva uručena neodređenog datuma.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva je 27. januara 2012. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud), zahtevajući razmatranje ustavnosti odluke Vrhovnog suda, Pzd. br. 67/2011.

4. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je osporena odluka prekršila pravo zagarantovano u članu 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članu 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo, član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 1. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak u Sudu

6. Podnosilac zahteva je 27. januara 2012. god. podneo zahtev Sudu.

7. Predsednik je 30. januara 2012. god., odlukom br. GJR. 06/12, imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana, odlukom br. KSH. 06/12 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Enver Hasani i Kadri Kryeziu.

8. Sud je 6. marta 2012. god. dostavio kopiju zahteva Vrhovnom sudu i od istog tražio da dostavi komentare u vezi sa zahtevom.

9. Sud je 21. marta 2012. god. od Vrhovnog suda tražio sudske spise u slučaju Pzd. br. 67/2011 od 12. decembra 2011. god., i dodatne komentare.

10. Vrhovni sud je odgovorio 22. marta 2012. god., iznoseći svoje komentare u vezi sa zahtevom, ali ne dostavljajući sudske spise.

11. U svom odgovoru Vrhovni sud je, 22. marta 2012. god. obavestio ovaj sud da:

„…

Iz spisa predmeta proizilazi da osuđeni Bajrush Gashi tvrdi da je njemu povređeno pravo na nepristrasno i pravično suđenje, jer je u sudskom veću pri Vrhovnim sudom, u postupku razmatranja njegovog zahteva za vanredno ublažavanje kazne, učestvovao jedan član veća, koji je u istom predmetu učestvovao i u prvo stepenom sudu.

Tačno je da u postupku razmatranja zahteve za vanredno ublažavanje kazne pred ovim Sudom jedna članica veća je takođe bila predsednica sudskog veća u prvostepenom sudu, ali ta okolnost ne predstavlja nikakvu pravnu prepreku iz sledećih razloga.

U postupku vanrednog ublažavanja kazne, može da učestvuje sudija koji je bio predsednik sudskog veća ili član sudskog veća u prvostepenom postupku. Zahtev za vanredno ublažavanje kazne podnosi se prvostepenom sudu- predsedniku sudskog veća koji je predsedavao veće u prvom stepenu ili je postupao kao sudija pojedinac(član 450 PZKPK- a), koji preduzima neke proceduralne radnje, a zatim, predmet, sa obrazloženim predlogom, šalje Vrhovnom sudu, koji odlučuje o zahtevu za vanredno ublažavanje kazne i ne postoji nikakva pravna prepreka da u veću ne učestvuje neki član ili svi članovi koji su učestvovali ranije u sudskom veću za isti predmet.

Zahtev za vanredno ublažavanje kazne može se podneti više puta (od strane istog osuđenog), kad god smatra da se pojavila neka nova okolnost koju ocenjuje da može uticati na ublažavanje kazne. Međutim, ukoliko se isključe članovi koji su bili uključi u nekoj ranijoj fazi postupka, onda Vrhovni sud ne bi imao sudije da odluče u vezi sa zahtevom, tako da bi zahtevi ostali nepregledani.

Kod ovog vanrednog pravnog sredstva reč je o novim okolnostima, za koje sudija, i kada bi bio član ranijeg veća, nije mogao da stvori predrasude (zato što se ova okolnost ispituje po prvi put).

Da bi bio jasniji, ja vam šaljem jedan deo komentara u vezi sa ovom situacijom, gde se jasno navodi da sudija koji je učestvovao u donošenju presude, može da učestvuje takođe

i prilikom odlučivanja u vezi sa zahtevom za vanredno ublažavanje kazne.

U postupku vanrednog ublažavanja kazne, sudije koje su učestvovale u donošenju presude mogu učestvovati i u postupku kod prvostepenog uda (čl. 414: odbačaj molbe, izviđaj i predlog) i u konačnom odlučivanju kod nadležnog suda. Situacija je slična onoj kod ponavljanja krivičnog postupka: radi se o novom materijalu ili novim okolnostima u pogledu kojih raniji sudija ne može imati predubeđenja, pa i rešavanje treba da bude isto.

...”

12. Sud je 30. marta 2012. god. obavestio podnosioca zahteva o odgovoru koji je podneo Vrhovni sud i tražio njegove komentare, ukoliko ima, u vezi sa odgovorom Vrhovnog suda. Do sada nije dobijen nikakav odgovor.

13. Dana 9. maja 2012. god. Sud je većao i glasao o zahtevu.

Pregled činjenica

14. Okružni sud u Prizrenu, u kojem je 19. maja 2009. god. oglasio podnosioca zahteva krivim za krivično delo iz člana 138. stava 6. u vezi sa članom 138. stavom 1. i članom 328. stavom 2. Privremenog krivičnog zakonika Kosova (u daljem tekstu: PKZK) i kaznio ga sa 4 godine i 4 meseca zatvora (presuda P. br. 26/09). Podnosilac zahteva je uložio žalbu na ovu presudu Vrhovnog suda zbog: *„suštinske povrede odredbi krivičnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona i odluke o kažnjavanju, sa predlogom da se presuda izmeni tako da se optuženi oslobodi optužbi ili da se slučaj poništi i vrati na ponovno odlučivanje“*. Javni tužilac je uložio žalbu na ovu presudu u odnosu na deo koji se odnosi na saokrivljenog G. M.

15. Vrhovni sud je 8. decembra 2010. god. odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i javnog tužioca i potvrdio presudu Okružnog suda (presuda Ap. br. 259/2009). Vrhovni sud je zaključio da je presuda Okružnog suda zasnovana na činjeničnom stanju i da je prvostepeni sud potvrdio činjenično stanje na pravičan i potpun način, kao i da je prvostepeni sud izneo zakonska obrazloženja za presudne činjenice. Štaviše, Vrhovni sud je zaključio da presuda Okružnog suda ne sadrži suštinska kršenja odredbi krivičnog postupka, kao što je tvrdio podnosilac zahteva.

16. Vrhovni sud je 12. decembra 2011. god. odbio zahtev podnosioca zahteva za vanredno ublažavanje kazne kao neosnovan (presuda Pzd. br. 67/2011). Vrhovni sud je, uzimajući u obzir mišljenje Okružnog suda, javnog okružnog tužioca i državnog tužioca da je zahtev za vanredno ublažavanje kazne neosnovan, odlučio da razlozi podnosioca zahteva za vanredno ublažavanje kazne nisu takve prirode kako bi se opravdalo vanredno ublažavanje kazne podnosioca zahteva.

Tvrdnje podnosioca zahteva

17. Podnosilac zahteva tvrdi da je sudija, koji je predsedavao Okružnim sudom u Prizrenu o njegovom slučaju takođe učestvovao u donošenju odluke u Vrhovnom sudu po njegovom zahtevu za vanredno ublažavanje kazne (dotični sudija).

18. Štaviše, podnosilac zahteva tvrdi da je navedeni sudija bio dužan da obavesti Vrhovni sud da je, dotični sudija, bio predsedavajući sudija u Okružnom sudu u Prizrenu i da bi isti trebalo da bude izuzet iz veća u Vrhovnom sudu.

19. Dakle, podnosilac zahteva smatra da je sudija Vrhovnog suda prekršio član 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i član 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP.

Primenjive zakonske odredbe u odnosu na postupak za vanredno ublažavanje kazne

Privremeni zakon o krivičnom postupku Kosova (Uredba UNMIK-a 2003/26) od 6. jula 2003. god.

20. Postupak za vanredno ublažavanje kazne je regulisan Privremenim zakonom o krivičnom postupku Kosova (u daljem tekstu: PZKPK).

Izuzeće sudija

21. Član 40.

"...

(1) Sudija ili sudija porotnik ne može da obavlja dužnost sudije u određenom slučaju:

5) ako je u istom predmetu učestvovao u donošenju odluke nižeg sud, u donošenju odluke istog suda, ili ako je učestvovao u donošenju odluke istog suda na koju je uložena žalba

...".

22. Član 41.

„(1) Čim sudija ili sudija porotnik utvrdi da postoji razlog za izuzeće iz člana 40. stav 1 ili 2 ovog Zakona, dužan je da prekine svako postupanje u vezi sa tim predmetom i da o tom razlogu obavesti predsednika suda, koji prema postupcima koji regulišu interna pravila suda imenuje drugog sudiju. Ako je reč o izuzeću predsednika suda, on će da zahteva od predsednika neposredno nadređenog suda da odredi zamenu.

(2) Ako sudija ili sudija porotnik smatra da postoje okolnosti koje opravdavaju njegovo izuzeće (član 40. stav 3 ovog Zakona), obaveštava o tim okolnostima predsednika suda. Dok se ne donese odluka o izuzeću, sudija ili sudija porotnik može da obavlja samo radnje koju su apsolutno neophodne da bi se sprečilo odlaganje ili nedopustivo odugovlačenje predmeta.

...”

Vanredno ublažavanje kazne

23. Član 448.

„Vanredno ublažavanje konačne izrečene kazne dozvoljeno je kad se nakon pravosnažnosti presude pojave okolnosti kojih nije bilo kad je presuda izricana ili sud za njih nije znao iako su postojale, a one bi očigledno dovele do blaže kazne.“

24. Član 449.

"...

(1) Zahtev za vanredno ublažavanje kazne može da podnese javni tužilac, kad je postupak pokrenut na njegov zahtev, osuđeno lice ili njegov/njen branilac.

(2) Zahtev za vanredno ublažavanje kazne ne zadržava izvršenje kazne.

...".

25. Član 450.

"...

(1) O zahtevu za vanredno ublažavanje kazne odlučuje Vrhovni sud Kosova.

(2) Zahtev za vanredno ublažavanje kazne podnosi se sudu koji je objavio presudu u prvom stepenu.

(3) Predsednik veća prvostepenog suda odbacuje zahtev koji podnese lice koje nije ovlašćeno za podnošenje zahteva.

(4) Prvostepeni sud ispituje da li postoje razlozi za vanredno ublažavanje kazne, te pošto sasluša mišljenje javnog tužioca, ako je postupak vođen na njegov zahtev i osuđenog lica ili njegovog/njenog branioca, spise sa svojim obrazloženim predlogom upućuje Vrhovnom sudu Kosova.

(5) Ako je reč o krivičnom delu za koje je postupak vođen na zahtev javnog tužioca, Vrhovni sud Kosova, pre donošenja rešenja o zahtevu za vanredno ublažavanje kazne, dostavlja spise Javnom tužiocu Kosova. Javni tužilac može da podnese pisani predlog sudu. Odbrani mora da bude omogućen pristup ovim spisima.

(6) Vrhovni sud Kosova odbija zahtev ako utvrdi da nisu ispunjeni zakonski uslovi za vanredno ublažavanje kazne. Ako zahtev usvoji, sud rešenjem preinačuje pravosnažnu presudu u pogledu odluke o kazni.

...”

Ocena prihvatljivosti zahteva

26. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

27. Sud prvo treba da ustanovi da li je podnosilac zahteva ovlašćena strana, u smislu značenja člana 113. stava 7. Ustava, u kojem stoji: *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“*. Vezano sa tim, pojedinac je podneo zahtev Sudu. Dakle, podnosilac zahteva jeste ovlašćena strana koja ima pravo da pokrene ovaj postupak u Sudu prema članu 113. stavu 7. Ustava.

28. Štaviše, podnosilac zahteva u skladu sa članom 49. Zakona treba da podnese zahtev u roku od 4 meseca nakon donošenja konačne sudske odluke. Vrhovni sud je, 12. decembra 2011. god., doneo odluku Pzd. br. 67/2011, dok je podnosilac zahteva primio odluku neodređenog datuma. Podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu 27. januara 2012. god. Dakle, podnosilac zahteva jeste ispoštovao neophodni rok za podnošenje zahteva Ustavnom sudu.

29. Dodatno, shodno članu 450. stavu 1. PZKPK Vrhovni sud se smatra „poslednjom sudskom instancom za odlučivanje o vanrednom ublažavanju kazne.“ Sledstveno, Sud je takođe zaključio da je podnosilac zahteva iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu dostupna prema kosovskim zakonima.

30. Konačno, član 48. Zakona predviđa da: *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori“*. Vezano sa tim, Sud primećuje da podnosilac zahteva osporava odluku Vrhovnog suda, Pzd. br. 67/2011 kojom su mu navodno prekršena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i člana 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP. Stoga, podnosilac zahteva je ispunio neophodne uslove.

31. Pošto je podnosilac zahteva ovlašćena strana koja je ispoštovala rokove za podnošenje zahteva Sudu i koja je iscrpela sva zakonom propisana sredstva, kao i tačno razjasnila navodna kršenja prava i sloboda, uključujući pri tome i odluku koju osporava, Sud zaključuje da je podnosilac zahteva ispoštovao sve uslove za prihvatljivost.

Ustavna ocena zahteva

32. Pošto je podnosilac zahteva ispunio sve proceduralne uslove za prihvatljivost, Sud je dužan da razmotri meritum žalbe podnosioca zahteva.

33. Sud primećuje da podnosilac zahteva osporava odluku Vrhovnog suda Pzd. br. 67/2011 od 12. decembra 2011. god. kojom je njegov zahtev za vanredno ublažavanje kazne odbijen kao neosnovan.

34. U stvari, Vrhovni sud, uzimajući u obzir stav Okružnog suda, javnog okružnog tužioca i državnog tužioca, Vrhovni sud je odlučio da razlozi podnosioca zahteva za vanredno ublažavanje kazne nisu takve prirode kako bi se opravdalo vanredno ublažavanje kazne podnosioca zahteva i odbio zahtev kao neosnovan.

35. Međutim, Ustavni sud primećuje da je sudija koji je predsedavao Većem Okružnog suda u Prizrenu, gde je podnosilac zahteva osuđen kaznom zatvora, takođe je prisustvovao odlučivanju Vrhovnog suda, o zahtevu podnosioca zahteva za vanredno ublažavanje kazne donesene od strane Okružnog suda u Prizrenu.

36. Sud podseća da postupak koji se odnosi na vanredno ublažavanje kazne, ne propisuje javni postupak u kojem može učestvovati podnosilac zahteva. Ovaj postupak je zasnovan samo na pismenim podnescima. Stoga, podnosilac zahteva nije bio u mogućnosti da zna da je predsedavajući sudija Veća Okružnog suda u Prizrenu takođe učestvovao u odluci Vrhovnog suda o njegovom zahtevu za vanredno ublažavanje kazne. On je to saznao samo kada je primio odluku kojom se odbija njegov zahtev.

37. Sud primećuje da u članu 40. stavu 1. tački 5) PZKPK-a stoji: *„Sudija ili sudija porotnik ne može da obavlja dužnost sudije u*

određenom slučaju: ako je u istom predmetu učestvovao u donošenju odluke nižeg sud, u donošenju odluke istog suda, ili ako je učestvovao u donošenju odluke istog suda na koju je uložena žalba".

38. Štaviše, shodno članu 41. PZKPK-a: *„čim sudija ili sudija porotnik utvrdi da postoji razlog za izuzeće iz člana 40. stav 1 ili 2 ovog Zakona, dužan je da prekine svako postupanje u vezi sa tim predmetom i da o tom razlogu obavesti predsednika suda, koji prema postupcima koji regulišu interna pravila suda imenuje drugog sudiju".* Isto važi i: *„Ako sudija ili sudija porotnik smatra da postoje okolnosti koje opravdavaju njegovo izuzeće (član 40. stav 3 ovog Zakona), obaveštava o tim okolnostima predsednika suda".*

39. Dodatno, Vrhovni sud je u svom odgovoru Ustavnom sudu potvrdio da je jedan od članova veća Vrhovnog suda u postupku razmatranja zahteva za vanredno ublažavanje kazne bio i predsedavajući sudskog veća u prvoj instanci, gde je izrečena ista kazna. Vrhovni sud je dalje naveo da ovo ne predstavlja prepreku jer je u svakom slučaju zahtev za vanredno ublažavanje kazne prvo iznet predsedavajućem sudiji u sudu prve instance ili koji je postupao kao jedan sudija, koji je preduzeo određene proceduralne korake i nakon toga je slučaj, uz obrazložen predlog, prosleđen Vrhovnom sudu. Takođe, Vrhovni sud je argumentovao da, ukoliko bi svi članovi koji su učestvovali u bilo kojoj fazi postupka bili isključeni, onda Vrhovni sud ne bi imao nijednog sudiju sa kojim bi mogao da rešava zahtev.

40. Međutim podnosilac zahteva tvrdi da nije imao *„pravično razmatranje"* od strane *„nepristrasnog i nezavisnog, zakonom ustanovljenog suda"* u smislu člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, u kojem je u odgovarajućim delovima propisano:

> *„2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka ... koje krivično gonjenje ... od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda."*

i člana 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP-a, u kojem je u odgovarajućim delovima propisano:

„Svako, tokom odlučivanja ... o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu ... raspravu ... pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona ...“,

41. Podnosilac zahteva tvrdi da je navedeni sudija navodno trebalo da obavesti Vrhovni sud da je predsedavao sudskim većem u Okružnom sudu u Prizrenu i da bi stoga trebalo da bude izuzet iz učestvovanja u veću Vrhovnog suda. Vrhovni sud mogao je *ex officio* izuzeti navodnog sudiju, pošto je činjenica da je bio predsedavajući sudija u Okružnom sudu zvanična informacija navedena u predmetnoj stvari predmeta.

42. Podnosilac zahteva se takođe žalio da, pošto nije bio upoznat da je navedeni sudija učestvovao u postupku razmatranja njegovog zahteva jer je postupak održan u njegovom odsustvu, on nije znao ko učestvuje u ovom postupku.

43. Sud sada treba razmatrati da li sudija učestvovao kao predsedavajući sudija Okružnog suda u kažnjavanju osobe može kasnije, kao sudija Vrhovnog suda, sedeti u veću koje se bavi zahtevom za vanredno ublažavanje kazne iste kažnjene osobe.

44. Vezano sa tim, Sud smatra da se određuje nepristrasnost suda po članu 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i članu 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP-a, treba odrediti prema subjektivnom kriterijumu, koji se odnosi na lična ubeđenja i ponašanje određenog sudije u određenom slučaju, kao i prema objektivnom kriterijumu, koji se odnosi na utvrđivanje da li je sudija pružio dovoljne garancije kojima bi se

isključila svaka legitimna sumnja u odnosu na navedeno (vidi između ostalih izvora Hauschildt protiv Danske, presuda od 24. maja 1989. god., serija A br. 154, str. 21, pasus. 46 i Thomann protiv Švajcarske, presuda od 10. juna 1996. god., Izveštaji o presudama i odlukama 1996-III, str. 815, pasus 30).

45. Što se tiče subjektivnog kriterijuma, zbog pisane forme postupka, niti podnosilac zahteva niti advokat nisu bili u mogućnosti da znaju, dok nisu primili odluku Vrhovnog suda, da je isti sudija koji je predsedavao većem u Okružnom sudu u Prizrenu učestvovao u veću Vrhovnog suda u kojem je odlučivano o njegovom zahtevu za ublažavanje kazne. Stoga, ne može se zaključiti da se je podnosilac zahteva odrekao prava na određivanje njegovih prava od strane „nepristrasnog suda“ (vidi, *mutatis mutandis*, Oberschlick protiv Austrije, br. 11662/85, presuda od 23. maja 1991. god.).

46. Vezano sa tim, je treba da povuče navedenog sudiju ili da bude izuzet *ex officio* iz postupka razmatranja njegove kazne, shodno članu 41. PZKPK-a.

47. Što se tiče objektivnog kriterijuma, Sud primećuje da, treba odrediti da li postoje utvrđujuće činjenice koje mogu izazvati sumnju u to da li moze određeni sudija da bude pravičan i nepristrasan u konkretnom slučaju. Vezano sa tim, i pojava može biti od važnosti. Ono što je u pitanju je poverenje koje sudovi u demokratskim zemljama treba da ulivaju u javnosti i iznad svega, što se tiče krivičnih postupaka, kod okrivljenog. Sledstveno, svaki sudija u odnosu na kojeg može postojati legitimni razlog zbog strahovanja od nedostatka nepristrasnosti, se mora povući (vidi između ostalih izvora Hauschildt protiv Danske, presuda od 24. maja 1989. god., serija A br. 154, str. 21, pasus. 46).

48. Sud primećuje da u konkretnom slučaju strahovanje od nedostatka nepristrasnosti proizilazi iz činjenice da je navedeni sudija, kao predsedavajući sudija u Okružnom sudu u Prizrenu, osudio podnosioca zahteva kaznom zatvora. Isti sudija je bio član veća Vrhovnog suda, kada je odlučio da je zahtev podnosioca zahteva za vanredno ublažavanje kazne neosnovan.

49. Sud primećuje da čl. 40. i 41. PZKPK-a manifestuju zabrinutost zakonodavca u uklanjanju svih opravdanih sumnji koje se tiču nepristrasnosti suda. Sledstveno, neuspeh Vrhovnog suda da se pridržava ovog pravila znači da je zahtev podnosioca zahteva za ublažavanje kazne razmotren od strane Suda, čija se nepristrasnost prema PZKPK-u smatra otvorenom za sumnju (vidi, mutatis *mutandis*, Oberschlick protiv Austrije, br. 11662/85, presuda od 23. maja 1991. god.).

50. Stoga, Sud je mišljenja da u okolnostima slučaja nepristrasnost Vrhovnog suda može da izgleda otvorena prema sumnjama i da se strahovanja podnosioca zahteva u vezi sa tim mogu smatrati subjektivno i objektivno opravdanim.

51. Vrhovni sud je argumentovao da, ukoliko se isključe članovi koji su bili uključeni u nekoj ranijoj fazi postupka, onda Vrhovni sud ne bi imao nijednog sudiju kojim bi mogao da reši zahtev. Sud smatra da je pitanje da li postoji ili ne postoji dovoljno sudija za odlučivanje o zahtevima za ublažavanje kazne pitanje koje je u potpunosti u nadležnosti i povod za diskusiju, ukoliko je odgovarajuća, između pravosuđa i Vlade. Osnovna odgovornost za pravilno upravljanje pravdom je na Vladi i organizaciona pitanja se ne mogu koristiti kao opravdanje za nepoštovanje Ustava (vidi slučaj br. KO 4/11, Vrhovni sud Kosova, zahtev za ocenu ustavnosti čl. 35, 36, 37. i 38. Zakona o eksproprijaciji nepokretne imovine, br. 03/L-139, presuda od 1. marta 2012. god.).

52. U ovim okolnostima Sud odlučuje da je prekršeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje od strane nezavisnog suda, zagarantovano članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 20. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 56 (1) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 9. maja 2012. god., je jednoglasno,

ODLUČIO

I. DA je zahtev prihvatljiv;

II. DA PROGLASI nevažećom odluku Vrhovnog suda Pzd. br. 67/2011, od 12. decembra 2012. god., koja povređuje član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i član 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP;

III. DA VRATI odluku Vrhovnog suda Pzd. br. 67/2011, od 12. decembra 2012. god., Vrhovnom sudu za ponovno razmatranje shodno presudi ovog suda, i u skladu sa pravilom 74 (1) Poslovnika o radu;

IV. U skladu sa pravilom 63 (5) Poslovnika o radu, Vrhovni sud će dostaviti Ustavnom sudu informacije u vezi sa preduzetim merama na izvršenju ove presude Ustavnog suda;

V. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

VI. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Snezhana Botusharova	Prof. dr Enver Hasani

KI 130 / 10 od 25. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Specijalne komore Vrhovnog suda Kosova , ASC - 09 - 0045 , od 8. marta 2010

Slučaj KI 130/10, odluka od 18. juna 2012. god.

Ključne reči: zdravstvo i socijalna zaštita, individualni zahtev, sudska zaštita prava, očigledno neosnovan, zaštita imovine, van roka, pravo na pravna sredstva, pravo na rad i obavljanje profesije, kršenje individualnih prava i sloboda.

Podnosilac je podneo zahtev shodno članu 113.7 Ustava Kosova, tvrdeći da su njena prava iz člana 32 [Pravo na pravno sredstvo], član 46 [Zaštita imovine], član 49 [Pravo na rad i obavljanje profesije], član 51 [Pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu], član 54 [Sudska zaštita prava] i član 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] povređena presudom Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, kojom je zaključeno da je odluka pretresnog veća SCEL-08-003-0102, donešena od kad je podnosilac uložio žalbu protiv konačne liste KPA u Posebnoj komori Vrhovnog suda, nakon isteka roka za podnošenje žalbe. Zahtev podnosioca za povraćaj u pređašnje stanje je takođe odbijen, jer je predlog za povraćaj u pređašnje stanje, shodno članu 118. Zakona o parničnom postupku ("Službeni list SFRJ", br. 4/77-1478, 36/80-1182, 69/82-1596) trebalo da se podnese u roku od petnaest dana od dana kada je razlog za izostanje prestao da postoji, odnosno do 3. septembra 2008. god.

Sud je zaključio da je zahtev bio neprihvatljiv, jer podnosilac zahteva nije dostavio dokaze da su relevantni postupci na bilo koji način bili napravedni ili proizvoljni. Stoga, Sud je zaključio da je zahtev očigledno neosnovan, u skladu sa pravilom 36 (1.c) Poslovnika o radu. Dalje, Sud je zaključio da je zahtev podnosioca bio van roka, shodno članu 49. Zakona, jer je presuda Posebne komore Vrhovnog suda, ASC-09-0045 od 8. marta 2010. god., uručena podnosiocu 22. marta 2010, god., dok je podnosilac podneo zahtev Ustavnom sudu 28. decembra 2010. god., odnosno više od 4 meseca nakon što je podnosiocu uručena presuda.

Priština, 27. juna 2012. god.

Br. ref.: RK261/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI130/10

Podnosilac

Cyma Agović

Ocena ustavnosti presude Posebne komore Vrhovnog suda Kosova,

ASC-09-0045, od 8. marta 2010. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija

Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Cyma Agović sa prebivalištem u Peći.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Žalbeno veće), ASC-09-0045 od 8. marta 2010. god., koja je podnosiocu zahteva uručena 22. marta 2010. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar predmeta koji je podnet 28. decembra 2010. god. Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) je ocena ustavnosti presude Žalbenog veća ASC-09-0045 od 8. marta 2010. god.

4. Podnosilac zahteva tvrdi da gorenavedena odluka krši njena prava zagarantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu. Ustav), tačnije čl. 32. [Pravo na pravno sredstvo], 46.

[Zaštita imovine], 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije], 51. [Zdravstvena i socijalna zaštita], 54. [Sudska zaštita prava], kao i člana 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata].

Pravni osnov

5. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak u Sudu

6. Podnosilac zahteva je 28. decembra 2010. god. podnela zahtev Sudu.

7. Predsednik je 14. februara 2011. god, odlukom br. GJR. 130/10, imenovao sudiju Kadrija Kryeziua za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana, odlukom br. KSH. 130/10 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Ivan Čukalović i Iliriana Islami.

8. Sud je 27. januara 2011. god. obavestio Posebnu komoru Vrhovnog suda Kosova i Kosovsku agenciju za privatizaciju.

9. 18. juna 2012. god. Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Podnosilac zahteva je radila u vešeraju hotela Rugova od 1978. do 1999. god.

11. Uprava hotela Rugova u Peći je 3. septembra 2003. god. sastavila listu kvalifikovanih radnika koji imaju pravo na 20% sredstava od privatizacije društvenih preduzeća i ista je prosleđena Kosovskoj povereničkoj agenciji (u daljem tekstu: KPA) za dalje postupanje. Podnosilac zahteva je bila na toj listi.

12. KPA je 7, 8, 10. i 11. maja 2008. god. objavila konačnu listu radnika koji imaju pravo na 20% sredstava od privatizacije navedenog preduzeća i naglasila da je poslednji rok za žalbu 2. jun 2008. god. Podnosilac zahteva nije bila na toj listi.

13. Podnosilac zahteva se je 6. maja 2009. god. žalila sudskom veću Posebne komore Vrhovnog suda (u daljem tekstu: Sudsko veće) jer podnosilac zahteva nije bila na listi koju je sastavila KPA.

14. Sudsko veće je 9. jula 2009. god. odbilo žalbu podnosioca zahteva pozivajući se na član 10. stav 6. tačku a) Uredbe UNMIK-a br. 2003/03 o promeni prava na korišćenje nepokretne imovine u društvenoj svojini (u daljem tekstu: Uredba UNMIK-a br. 2003/13) jer je rok za podnošenje žalbi bio istekao, tj. 2. jun 2008. god. (Rešenje SCEL-08-003-0102).

15. Podnosilac zahteva je 12. avgusta 2009. god. uložila žalbu Žalbenom veću kojim je tražila poništenje rešenja sudskog veća SCEL-08-003-0102 i povraćaj u pređašnje stanje jer je podnosilac zahteva bila u bolnici u periodima 4. do 14. aprila 2008. god., od 28. do 28. maja 2009. god., kao i 29. maja, u vreme kada je trebalo uložiti žalbu na konačnu listu KPA.

16. Žalbeno veće je 8. marta 2010. god. odbilo žalbu podnosioca zahteva i potvrdilo rešenje Sudskog veća (presuda ASC-09-0045). Žalbeno veće je naglasilo da je rešenje sudskog veća SCEL-08-003-0102 bilo pravično jer je podnosilac zahteva uložila žalbu na konačnu listu KPA u Posebnoj komori Vrhovnog suda nakon isteka roka za žalbu. Predlog podnosioca zahteva za povraćaj u pređašnje stanje je takođe odbijen jer je predlog za povraćaj u pređašnje stanje, prema članu 118.

Zakona o parničnom postupku (Službeni list SFRJ, br. 4/77-1478, 36/90-1182, 69/82-1596), trebao biti podnet u roku od petnaest dana, računajući od dana kad je prestao razlog koji je prouzrokovao propuštanje, odnosno do 3. septembra 2008. god.

17. Podnosilac zahteva je 12. avgusta 2010. god. poslala dopis predsedavajućem misije EULEX-a u kojem je tražila da se još jednom preispita presuda žalbenog veća, ASC-09-0045, koja prema njoj nije pravična.

18. Predsedavajući misije EULEX-a je odgovorio 30. septembra 2010. god. na dopis, naglašavajući da EULEX nema mandat niti ovlašćenja da preispituje odluke sudskih organa. Međutim pošto je podnosilac zahteva iznela pitanje povodom korektnosti i pravičnosti osoblja EULEX-a, predsedavajući misije EULEX-a je žalbu od 30. septembra 2010. god. uputio Veću za razmatranje ljudskih prava.

19. Veće za razmatranje ljudskih prava je 8. decembra 2010. god. oglasilo žalbu podnosioca zahteva neosnovanom jer Veće za razmatranje ljudskih prava na osnovu člana 25. stava 1. Poslovnika o radu Veća za razmatranje ljudskih prava nema ovlašćenja da razmatra pravne postupke koji su se odvijali u kosovskim sudovima.

Navodi podnosioca zahteva

20. Podnosilac zahteva tvrdi da su joj presudom Žalbenog veća ASC-09-0045 od 16. marta 2010. god. prekršena ustavom zagarantovana prava jer je podnosiocu zahteva onemogućeno pravo na dobijanje 20% sredstava od privatizacije preduzeća u kojem je radila više od 20 godina i zato što Žalbeno veće tokom odlučivanja o slučaju nije uzelo u obzir njeno zdravstveno stanje u kojem je bila tokom vremena kada je trebalo uložiti žalbu na konačnu listu KPA.

Ocena prihvatljivosti zahteva

21. Sud primećuje da, kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunila uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

22. Vezano sa tim Sud se poziva na član 49. Zakona u kome je propisano:

> *„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog“.*

23. Iz dokumenata priloženih u zahtevu se primećuje da zahtev nije podnet u zakonskom roku shodno članu 49. Zakona jer je podnosilac zahteva presudu Žalbenog veća ASC-09-0045 od 8. marta 2010. god. primila 22. marta 2010. god. Sud takođe primećuje da je podnosilac zahteva 28. decembra 2010. god. podnela zahtev Ustavnom sudu.

24. Osim navedenog podnosilac zahteva je poslala dopis predsedavajućem misije EULEX-a 30. septembra 2010. god. i 8. decembra 2010. god., Veće za razmatranje ljudskih prava je oglasilo žalbu podnosioca zahteva neosnovanom. Vezano sa tim Sud želi da naglasi svoj zaključak iz slučaja KI 64/11 od 14. februara 2012. god. u kojem je naveo: *„dopis koji je poslat predsedniku misije EULEX-a nije zakonom propisano pravno sredstvo i nema potencijal da utiče na presudu Vrhovnog suda“* (vidi slučaj br. KI 64/11, Feti Gashi, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 184/2008 od 27. januara 2009. god., rešenje o neprihvatljivosti od 3. marta 2011. god.).

25. Takođe, u saglasnosti sa sudskom praksom Evropskog suda, podnosioci zahteva su samo obavezani da iscrpe pravne lekove koji su im na raspolaganju u teoriji i u praksi u odgovarajuće vreme, znači sredstva koja su im pristupačna, koja obezbeđuju zadovoljenje u pogledu njihovih žalbi i koja imaju opravdane izglede za uspeh (presuda Velike komore Evropskog suda za ljudska prava u slučaju Sejdović protiv Italije, zahtev br. 56581/00 od 1. marta 2006. god., pasus 46).

26. Dakle, Sud zaključuje da zahtev nije podnet u zakonskom roku propisanom članom 49. Zakona.

27. Sud se takođe poziva na pravilo 36. Poslovnika o radu Suda u kome stoji:

> *„1. Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan“.*

28. Pre svega, podnosilac zahteva nije podnela žalbu Sudskom veću u zakonskom roku.

29. U stvari, Žalbeno veće je zaključilo da podnosilac zahteva nije uložila žalbu u zakonskom roku propisanom članom 10. stavom 6. Uredbe UNMIKA 2003/13 i članom 118. Zakona o parničnom postupku (Službeni list SFRJ br. 4/77-1478, 36/80-1182, 69/82-1596).

30. Načelo supsidijarnosti zahteva da podnosilac zahteva iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku kako bi se sprečilo kršenje Ustava, ili ukoliko postoji, da ispravi kršenje osnovnog prava. Znači, podnosilac zahteva nepreduzimanjem određenog proceduralnog koraka u redovnim sudovima, shodno propisanim rokovima, u stvari sam snosi odgovornost zašto je njegov slučaj oglašen neprihvatljivim pošto će se razumeti kao odricanje prava na dalje osporavanje kršenja.

31. Sud takođe smatra da prosta sumnja u perspektivu predmeta nije dovoljna da podnosioca zahteva oslobodi obaveze podnošenja žalbe nadležnim organima (vidi Whiteside protiv

Ujedinjenog Kraljevstva, odluka od 7. marta 1994. god., zahtev br. 20357/92 DR 76, str. 80).

32. Dodatno, Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi činjeničnim ili zakonskim greškama (zakonitost) koje je navodno počinila Posebna komora Vrhovnog suda, osim ukoliko su i kada su te greške mogle prekršiti Ustavom zaštićena prava i slobode (ustavnost). Tako da u konkretnom slučaju Sud ne treba delovati kao četvrtostepeni sud prilikom razmatranja odluka donetih od strane redovnih sudova. Dužnost i obaveza redovnih sudova je da tumače i primene određena pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [VK], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

33. Konačno, Sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na takav način kao i da li su postupci uopšteno, gledano u celini, vođeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pošteno suđenje (vidi između ostalog, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

34. Štaviše, podnosilac zahteva prosto osporava da li je Posebna komora Vrhovnog suda u potpunosti primenila zakon na snazi i ne slaže se sa činjeničnim nalazima sudova u vezi sa njenim slučajem.

35. U stvari, podnosilac zahteva nije utemeljila svoje navode na ustavnim osnovama i nije predstavila nijedan dokaz da su joj javni organi prekršili prava i slobode. Stoga, Ustavni sud ne može doći do zaključka da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravični ili arbitrarni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

36. U stvari podnosilac zahteva osim izražavanja nezadovoljstva presudom Žalbenog veća ASC-09-0045 od 8. marta 2010. god. nije na ubedljiv način argumentovao zašto presuda „nije bila pravična i nepristrasna“ i na koji način je ona tretirana kao nejednaka ili koja je faza postupka bila protivustavna.

37. Iz ovoga proizilazi da je zahtev neprihvatljiv iz razloga podnošenja zahteva van roka, čak i da je zahtev bio u roku, zahtev je očigledno neosnovan u saglasnosti sa pravilom 36. stavom 1. tačkom c) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 49. Zakona, i pravilom 36. stavom 1. tačkom c i pravilom 56. stavom 2. Poslovnika o radu, 18. juna 2012. god., je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Mr sc. Kadri Kryeziu Prof. dr Enver Hasani

KI 145 / 11 od 12. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Okružnog suda P. br . 2003/2006 , od 9. novembra 2007 , a presuda Vrhovnog suda AP . nr . 190/2009 , od 27. januara 2010 , API . nr . 1 / 2010 , od 26. novembra 2010 , i PKL-36/11 , od 10. avgusta 2011

Slučaj KI 145/2011, odluka od 8. maja 2012. god.
Ključne reči: krivični spor, individualni zahtev, zahtev očigledno neosnovan

Podnosilac je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, navodeći da su mu presudom Okružnog suda prekršena ustavna prava garantovana: članom 21 [Opšta načela], članom 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], članom 24 [Jednakost pred Zakonom], članom 27 [Zabrana mučenja, surovog, neljudskog ili ponižavajućeg postupanja], članom 29 [Pravo na slobodu i sigurnost]], članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32 [Pravo na pravno sredstvo], i članom 33 [Načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima].

Sud je našao da podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da navodna kršenja ustavnih prava, koja su navedena u zahtevu, predstavljaju neosporive elemente kršenja njegovih prava. Dakle, zaključeno je da zahtev podnosioca očigledno neosnovan kako bi se sud upustio u meritum istog. Sud je takođe naglasio da nije dužnost Ustavnog suda da oceni zakonitost i tačnost donetih odluka od strane nadležnih sudskih organa, osim ukoliko postoje ubedljivi dokazi da su te odluke donete na očigledno nepravičan način.

Sud je našao da podnosilac zahteva nije pružio dokaze da su Okružni sud u Prištini i Vrhovni sud, ocenili i analizirali pružene dokaze od strane podnosioca zahteva na netačan način. U stvari, podnosilac zahteva nije uspeo da opravda svoj zahtev da su redovni sudovi izvršili kršenje člana 21, 22, 24, 27, 29, 31 i 32. Ustava Republike Kosovo i Evropske Konvencije o Ljudskim Pravima.

Sud je u ovom slučaju citirao slučaj *KI 13/09, Sevdail Avdyli* protiv presude Vrhovnog suda A. br. 533/2006 od 11. septembra 2006. god. i presude Vrhovnog suda A. br. 533/2006 od 2. decembra 2006. god., 17. juna 2010. god. Konačno, Sud je našao da zahtev nije ispunio proceduralne kriterijume prihvatljivosti, kako se zahteva članom 46. Zakona, kao i pravilom 36.2 (b) i (d) Poslovnika o radu, zato što podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da navedena kršenja ustavnih prava, sadrže dovoljne razloge kako bi se Sud upustio u dalje meritum istog.

Priština, 02 juli 2011. god.

Br. ref.: RK263/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 145/11

Podnosilac zahteva

Shkumbin Mehmeti

Ocena ustavnosti presude Okružnog suda P. br. 2003/2006 od 9. novembra 2007. godine i presude Vrhovnog suda AP. br. 190/2009 od 27. januara 2010. godine, API. br. 1/2010 od 26. novembra 2010. godine i PKL-36/11 od 10. avgusta 2011. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija, i

Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Shkumbin Mehmeti sa prebivalištem u Podujevu, koga zastupa g. Teki Bokshi, advokat.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Okružnog suda P. br. 2003/2006 od 9. novembra 2007. god. i presude Vrhovnog suda AP. br. 190/2009 od 27. januara 2010. god., API. br. 1/2010 od 26. novembra 2010. god. i PKL-36/11 od 10. avgusta 2011. god.

Predmetna stvar

3. Zahtev podnosioca zahteva se odnosi na navodno kršenje prava na pravično i nepristrasno suđenje, prava optuženog, kao i prava na efektivna pravna sredstva Ustava, u vezi sa krivičnim delom prema podignutoj optužnici – teško ubistvo i pokušaj teškog ubistva.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak u sudu

5. Podnosilac zahteva je 10. novembra 2011. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Predsednik je 17. januara 2012. god. odlukom br. GJR. 145/11 imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana, odlukom br. KSH. 145/11 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući), Gjyljeta Mushkolaj (član) i Iliriana Islami (član).

7. Sud je 18. januara 2012. god., preko generalnog sekretara obavestio zastupnika podnosioca zahteva i tražio dodatu dokumentaciju od istog, istoga dana su obavešteni Vrhovni sud i Okružni sud u Prištini.

8. Pravni zastupnik je 30. januara 2012. god. u ime podnosioca zahteva dostavio dokumentaciju koju je zahtevao Sud.

9. Veće za razmatranje je 8. maja 2012. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Opis činjenica

10. Okružni sud u Prištini je 9. novembra 2007. god. doneo presudu P. br. 203/2005 kojim je podnosioca zahteva oglasio krivim za krivična dela za koje se tereti da je izvršio: „teško ubistvo“, u saradnji sa drugima, „pokušaj ubistva“ i „neovlašćeno nošenje oružja“. Podnosilac zahteva je za krivična dela, za koje se tereti, osuđen na 30 godina zatvora, računajući i vreme provedeno u pritvoru, od 7. aprila 2004. god., dok presuda ne postane konačna. Otac podnosioca zahteva, g. Gani Mehmeti, je na ovu presudu iskoristio pravo žalbe u Vrhovnom sudu Kosovo.

11. Vrhovni sud je 27. januara 2010. god. doneo presudu AP. br. 190/2009, odbio žalbu podnosioca zahteva, g. Ganija Mehmetija, kao neosnovanu, i delimično usvojio žalbu advokata podnosioca zahteva, preinačio presudu Okružnog suda u Prištini P. br. 203/2005 od 9. novembra 2007. god., optužnice (a) i (b) u izreci presude su okvalifikovane kao jedna (1) optužnica *teškog ubistva* i *pokušaj teškog ubistva* prema članu 30. stavu 2. tački 6) Krivičnog zakona Kosova (KZK) u vezi sa čl.

19. i 22. Krivičnog zakonika SFRJ (KZ SFRJ), izrečena kazna za dve optužnice je trideset (30) godina zatvora, dok je jedinstvena izrečena kazna za sve optužnice trideset (30) godina zatvora. Vrhovni sud je 30. marta 2006. god., kaznu od dvanaest (12) godina zatvora koju je izrekao Okružni sud u Peći, presudom P. br. 126/2005 od 3. avgusta 2005. god., preinačio u jedinstvenu kaznu od trideset (30) godina zatvora, ovaj sud je potvrdio pritvor podnosiocu zahteva dok presuda ne postane pravosnažna posebnim rešenjem. Na ovu presudu je dozvoljeno korišćenje prava žalbe.

12. Odbrana podnosioca zahteva je 8. marta 2010. god. uložila žalbu na ovu presudu, AP. br. 190/2009, a nakon toga 18. marta 2010. god. otac podnosioca zahteva, kao i sam podnosilac zahteva 12. aprila 2010. god.

13. Vrhovni sud je 26. novembra 2010. god. doneo presudu API. 1/2010 odbijajući kao neosnovanu žalbu od 8. marta 2011. god., koju je podneo advokat podnosioca zahteva, odbio kao neosnovanu žalbu od 18. marta 2010. god., koju je podneo otac podnosioca zahteva, g. Ganija Mehmetija, te odbio i žalbu koja je podneta 12. aprila 2010. god. Ovaj sud je potvrdio presudu AP. br. 109/2009 kao pravičnu i u saglasnosti sa primenljivim zakonima Republike Kosovo.

14. Odbrana podnosioca zahteva je 21. februara 2011. god. podnela zahtev za zaštitu zakonitosti protiv: presude P. br. 203/2005 Okružnog suda u Prištini od 9. novembra 2007. god., presude AP. br. 190/2009 od 27. januara 2010. god. i API. br. 01/2011 Vrhovnog suda Kosova od 26. novembra 2010. god.

15. Vrhovni sud je 5. jula 2011. god. zahtev za zaštitu zakonitosti koji je podnela odbrana podnosioca zahteva odbio kao neosnovan i potvrdio presudu Vrhovnog suda, saglasno članu 456. ZKPK. Ovaj sud je odbio sve tvrdnje odbrane o kršenju suštinskih odredbi krivičnog postupka, analizirajući ih odvojeno, došao do zaključka da je zahtev za zaštitu zakonitosti bio neosnovan.

Navodi podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu presudom Okružnog suda i presudama Vrhovnog suda prekršena sledeća Ustavom zagarantovana prava: članom 21. [Opšta načela], članom 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], član 24. [Jednakost pred zakonom], članom 27. [Zabrana mučenja, surovog, neljudskog ili ponižavajućeg postupanja, član 29. [Pravo na slobodu i sigurnost], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na pravno sredstvo] i članom 33. [Načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima].

17. Između ostalog, podnosilac zahteva navodi da su redovni sudovi prekršili suštinske odredbe krivičnog postupka, žali se da je suđenje bilo nepravično i pristrasno, da je prekršeno pravo na pravna sredstva, tvrdi da sudovi nisu imali direktne dokaze da je podnosilac zahteva pripadao grupi napadača.

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu Suda.

19. Sud prvo treba da ustanovi da li je podnosilac zahteva ovlašćena strana da podnese zahtev Sudu u saglasnosti sa uslovima člana 113. stava 7. Ustava i člana 47. Stava 2. Zakona. Podnosilac zahteva je fizičko lice koje održava kaznu i u svoje ime je ovlastio svog zastupnika (advokata) da ga pred Sudom zastupa. Zastupnik podnosioca je dostavio Sudu svoje ovlašćenje i dokazao da je ovlašćeno lice, shodno članu 21. Zakona i uslovima člana 113. stava 7. (Pojedinačni zahtevi) Ustava.

20. Sud takođe određuje da li je podnosilac zahteva dokazao da je ispunio uslove člana 47. stava 2. Zakona. Uzimajući u obzir da je podnosilac zahteva Sudu dostavio dovoljno dokaza o ispunjenju

uslova iscrpljenja efektivnih pravnih sredstava, Sud smatra da je podnosilac zahteva ispunio uslove člana 113. stava 7. Ustava, člana 47. stava 2. Zakona i pravila 36. stava 1. tačke a) Poslovnika o radu.

21. Takođe, podnosilac zahteva je dužan da dokaže da je ispunio uslove člana 49. Zakona što se tiče podnošenja zahteva u zakonskom roku. Iz spisa predmeta se jasno može primetiti da je poslednja odluka u predmetu podnosioca zahteva presuda Vrhovnog suda PKL-36/11 od 5. avgusta 2011. god, koja je podnosiocu zahteva uručena 10. avgusta 2011. god., dok je podnosilac zahteva podneo zahtev Sudu 10. novembra 2011. god., što znači da je zahtev podnet u zakonom propisanom roku od 4 meseca.

22. Takođe, Sud određuje da li je podnosilac zahteva u svom zahtevu precizirao i razjasnio prava i slobode za koje tvrdi da su mu prekršene, kojim aktom i od strane kojeg suda ili javnog organa. Podnosilac zahteva je u svom zahtevu naglasio navodna kršenja ustavnih odredba. Međutim, podnosilac zahteva je dužan da uverljivo argumentuje da činjenice za koje tvrdi da su dovele do kršenja njegovih Ustavom zagarantovanih prava i sloboda na neosporiv način u svojoj suštini predstavljaju elemente kršenja određenog prava.

23. Vezano sa time, Sud se poziva na pravilo 36.1 tačka (c) Poslovnika o radu, koji jasno određuje da:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."

24. U konkretnom slučaju, podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da navodna kršenja ustavnih prava, koja su navedena u zahtevu, predstavljaju neosporive elemente kršenja njegovih prava. Dakle, jedan od uslova za prihvatljivost je da zahtev podnosioca zahteva treba da bude očigledno osnovan, kako bi se Sud upustio u meritum istog.

25. Sud se upušta u osnovanost zahteva samo kada smatra da je strana ispunila formalne i proceduralne uslove za dalje postupanje po zahtevu, dakle, polazeći od ove činjenice Sud se ne može upustiti u meritum slučaja iz razloga što navodi o kršenju Ustava i Konvencije o ljudskim pravima ne ispunjavaju uslove za prihvatljivost zahteva shodno članu 46. Zakona i pravilu 36. stavu 2. tački b) i d) Poslovnika o radu.

26. Stoga, nije dužnost Ustavnog suda da oceni zakonitost i tačnost donetih odluka od strane nadležnih sudskih organa, osim ukoliko postoje ubedljivi dokazi da su te odluke donete na očigledno nepravičan i nejasan način.

27. Dužnost Suda u vezi sa navodnim kršenjem ustavnih prava je analiza i ocena da li je postupak, gledajući u potpunosti, bio pravičan i u saglasnosti sa zaštitom jasno određenom u Ustavu, dakle, Ustavni sud nije četvrta žalbena instanca, nema ovlašćenja ponavljanja sudskog postupka ili menjanja odluka redovnih sudova svojim konstatacijama.

28. Nema dokaza da su Okružni sud u Prištini i Vrhovni sud na netačan način ocenili i ispitivali dokaze koje je podneo podnosilac zahteva. U stvari, podnosilac zahteva nije uspeo da obrazloži svoj zahtev da su redovni sudovi prekršili čl. 21, 22, 24, 27, 29, 31. i 32. Ustava Republike Kosovo i Evropske konvencije o ljudskim pravima.

29. Iz gorenavedenih razloga, Sud je ustanovio da je zahtev podnosioca zahteva očigledno neosnovan, stoga se odbija kao neprihvatljiv (vidi, *Odluka o neprihvatljivosti od 17. jula 2010. god., predmet br. KI 13/09, Sevdail Avdyli protiv presude Vrhovnog suda A. br. 533/2006 od 11. septembra 2006. godine i presude Vrhovnog suda A. br. 533/2006 od 2. decembra 2006. godine).*

30. Iz gorenavedenog proizilazi da zahtev ne ispunjava proceduralne uslove za prihvatljivost, predviđene članom 46. Zakona, i pravilom 36.2 (b) Poslovnika o radu, pošto podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da navodna kršenja ustavnih

prava predstavljaju dovoljne razloge kako bi se Sud upustio u meritum slučaja.

31. Sledstveno, zahtev podnosioca zahteva se smatra neprihvatljivim shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 46. stavu 2. Zakona, Pravilom 36. stavu 2. tački (b) i (d) Poslovnika o radu, 8. maja 2012. god., jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Altay Suroy	Prof. dr Enver Hasani

KI 51 / 11 od 10. jula 2012 - Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Gnjilanu , Ac . br . 359 / 10 , od 14. decembra 2010

Slučaj KI 51/11, presuda od 19. juna 2012. god.

Ključne reči: izvršenje, individualni zahtev, zaštita imovine, *res judicata,* pravno na pravično i nepristrasno suđenje, kršenje individualnih prava i sloboda

Podnosilac, g. Rexhep Rahimaj, podneo je zahtev shodno članu 113.7 Ustava Kosova, osporavajući odluku Okružnog suda u Gnjilanu, Ac. no. 359/10, zbog kršenja Zakona br. 03/L-008 o izvršnom postupku i njegovih prava garantovanih članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i člana 46 [Zaštita Imovine] Ustava i člana 1 Protokola 1 EKLJP, jer je Okružni sud odložio izvršenje *res judicata* odluke Opštinskog suda u Kamenici, C. br. 74/2007.

Po pitanju prihvatljivosti zahteva, sud je zaključio, na osnovu jednostavnog jezika člana 113.7, da je zahtev prihvatljiv, jer u ovom zahtevu g. Rexhep Rahimaj osporava ustavnost odluke Ac. br. 359/10 Okružnog suda u Gnjilanu, od 14. decembra 2010. god. Stoga, podnosilac se mora smatrati ovlašćenom strankom, jer ima pravo da pokrene slučaj u sudu, kao i da iscrpi sve pravne lekove, kao što je predviđeno zakonom, shodno članu 113.7 Ustava. Što se tiče zahteva iz člana 49 ovog zakona, da podnosilac mora podneti zahtev u roku od četiri (4) meseca, sud je iz podneska podnosioca utvrdio da je podnosiocu, gore navedena odluka Okružnog suda uručena dana 6. januara 2011. god., dok je podnosilac podneo zahtev sudu 15 aprila 2011. god., odnosno u roku od četri meseca, kao što je predviđeno članom 49 Zakona. Dalje, podnosilac je detaljno naveo koja prava garantovana Ustavom i EKLJP su navodno prekršena i od kojeg javnog organa. Stoga, sud takođe smatra da je podnosilac ispunio uslov iz člana 48 Zakona.

Što se tiče merituma zahteva, sud smatra da je Okružni sud u Gnjilanu postupio suprotno članu 31 Ustava, odlaganjem odluke o izvršenju odluke Opštinskog suda res judicata. U ovim okolnostima, sud zaključuje da je pravo podnosioca na pravično i efikasno suđenje, kao što je garantovano članom 31 Ustava, povređeno, i da res judicata odluka Opštinskog suda u Kamenici, odluka C. br. 74/2007 od 28. septembra 2007. god., mora biti izvršena. Prilikom donošenja odluke, sud se takođe oslanjao na odluke Ustavnog suda i Evropskog suda za ljudska prava, koji se bave istim ili sličnim pitanjima. Sud je proglasio ništavnom i poništio je odluku Okružnog suda i vratio odluku Okružnog suda na ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog suda.

Priština, 02. juli 2012. god.

Br. ref.: AGJ264/12

PRESUDA

u

slučaju br. KI51/11

Podnosilac

Rexhep Rahimaj

Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Gnjilanu, Ac. br. 359/10 od 14. decembra 2010. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija

Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Rexhep Rahimaj, sa prebivalištem u Kamenici.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Okružnog suda u Gnjilanu Ac. br. 359/10 od 14. decembra 2010. god., koja mu je uručena 6. januara 2011. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da osporena odluka Okružnog suda u Gnjilanu krši Zakon br. 03/L-008 o izvršnom postupku jer je njom odloženo izvršenje pravosnažne odluke Opštinskog suda u Kamenici, C. br. 74/2007 od 28. septembra 2007. god.

4. Vezano sa tim, podnosilac zahteva tvrdi da su mu prekršena prava zagarantovana čl. 31. [Pravo na pravičnu i nepristrasnu odluku] i 46. [Pravo na imovinu] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i člana 1. Protokola 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Član 113. stav 7. Ustava, član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 1. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak u Sudu

6. Podnosilac zahteva je 15. aprila 2011. god. podneo zahtev Sudu.

7. Predsednik je 19. aprila 2011. god. odlukom br. GJR. 51/11 imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana, odlukom br. KSH. 51/11 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Enver Hasani i Gjyljeta Mushkolaj.

8. Podnosilac zahteva je na zahtev Suda 2. juna 2011. god. dostavio odluku Opštinskog suda u Kamenici C. br. 74/2007 od 28. septembra 2007. god. Podnosilac zahteva je takođe obavestio Sud da je tužba za okončanje spornog prava službenosti i dalje nije rešena u istom sudu.

9. Opštinski sud u Kamenici je 8. jula 2011. god. obavestio Sud da je izvršni postupak odložen jer su tuženi podneli Opštinskom sudu u Kamenici novu tužbu za ukidanje službenosti.

10. Okružnog suda u Gnjilanu je 11. aprila 2012. god. obavestio Sud da: *„prema informacijama koje smo dobili od Opštinskog suda u Kamenici, presuda E. br. 245/10 istog, kojom bi se omogućilo izvršenje u predmetu C. br. 74/2007, je i dalje nerešena jer se po predmetu i dalje očekuje ponavljanje suđenja u navedenom sudu“.*

11. 19. juna 2012. god., Sud je većao i glasao o slučaju.

Pregled činjenica

12. Podnosilac zahteva je 2007. god. podneo tužbu u Opštinskom sudu u Kamenici tvrdeći da su ga susedi omeli u korišćenju

njegovog prava službenosti, tj. u ulazu i izlazu iz njegove imovine.

13. Opštinski sud u Kamenici je 28. septembra 2007. god., odlukom C. br. 74/2007, usvojio tužbu podnosioca zahteva i naložio susedima da podnosiocu zahteva omoguće ulaz i izlaz iz njegove imovine/kuće. Opštinski sud je utvrdio da su susedi omeli [] podnosioca zahteva [...] *u posedovanju-zajedničkom posedovanju prava na stvarnu službenost, naime korišćenje puta za pešake, automobile, traktore* [...], tj. susedi [...] *su počinili* [...] prema podnosiocu zahteva [...] *akt ometanja poseda*. Susedi su uložili žalbu protiv ove odluke u Okružnom sudu u Gnjilanu.

14. Okružni sud u Gnjilanu je odlukom Ac. br. 395/07 od 17. decembra 2007. god. usvojio žalbu suseda i preinačio odluku Opštinskog suda po osnovi da potonji nije na odgovarajući način ocenio činjenično stanje i dokaze. Potom je podnosilac zahteva od javnog tužioca tražio da pokrene zahtev za zaštitu zakonitosti u Vrhovnom sudu. Javni tužilac je to učinio 28. februara 2008. god. navodeći da je presuda Okružnog suda: *„[...] sadržala suštinska kršenja proceduralnih odredbi jer tužiocima* [susedi]*, zbog nezakonitog dela suda* [Opštinski sud]*, neuručivanjem nije bilo omogućeno da se izjasne povodom dokaza [...]“*.

15. 10. juna 2009. god., odlukom Mlc. br. 11/2008 Vrhovni sud je preinačio odluku Ac. br. 395 Okružnog suda u Gnjilanu od 17. decembra 2007. god. i potvrdio presudu C. br. 74/2007 Opštinskog suda u Kamenici od 28. septembra 2007. god., kojom je potvrđeno da su susedi omeli podnosioca zahteva [...] *u posedovanju-zajedničkom posedovanju prava na stvarnu službenost, naime korišćenje puta za pešake, automobile, traktore* [...], tj. susedi [...] *su počinili* [...] prema podnosiocu zahteva [...] *akt ometanja poseda.“*Vrhovni sud je utvrdio da: *„Uzimajući u obzir da su dokazi na koje se oslanja osporeno rešenje nerelevantni dokazi i uopšte nisu elaborisani od strane prvostepenog suda, dok je rešenje drugostepenog suda zasnovano na fotodokumentaciji bez otvaranja rasprave u drugostepenom sudu i procenjena od strane Vrhovnog suda*

kao dokaz koji ne bi pomagao u promeni činjeničnog stanja potvrđenog rešenjem prvostepenog suda, Vrhovni sud je usvojio zahtev za zaštitu zakonitosti kao osnovan i preinačio osporeno rešenje tako što je odbio žalbu podnetu protiv rešenje prvostepenog suda i potvrdio rešenje prvostepenog suda ocenjujući da isto ne sadrži suštinske povrede odredbi parničnog postupka.

16. Nakon što je Vrhovni sud potvrdio odluku Opštinskog suda u Kamenici C. br. 74/2007 od 28. septembra 2007. god., ova odluka postaje izvršna i *res judicata*.

17. Opštinski sud je 14. septembra 2010. god. odlukom E. br. 245/10, usvojio zahtev podnosioca zahteva za izvršenje odluke Opštinskog suda u Kamenici C. br. 74/2007 od 28. septembra 2007. god., koja je postala pravosnažna, ali su susedi odmah uložili prigovor na izvršenje ove odluke.

18. Opštinski sud je 7. oktobra 2010. god., odlukom E. br. 245/10, odbio kao neosnovan prigovor suseda. Opštinski sud je utvrdio da: „U članu 55 Zakona o izvršnom postupku (ZIP), jasno su navedene osnove po kojima se može podneti prigovor, odnosno žalba, ali, pošto u konkretnom slučaju sud nije pronašao ikakvih zakonskih osnova po kojima bi se usvojio prigovor, na osnovu člana 57 ZIP-a, prigovor je odbijen i odlučeno je kao u dispozitivu ove presude“. Na ovu odluku susedi su se žalili Okružnom sudu u Gnjilanu.Okružni sud u Gnjilanu je 14. decembra 2010. god. usvojio žalbu suseda i odložio izvršenje odluke Opštinskog suda od 7. oktobra 2010. god., dok navedeni sud ne bude doneo odluku o zahtevima podnosilaca zahteva od 25. avgusta i 17. septembra 2010. god. za **ukidanje** prava službenosti podnosiocu zahteva. Okružni sud je obrazložio da, pošto su tužbe suseda od 25. avgusta i 17. septembra 2010. god. za **ukidanje** prava službenosti unete u isti dosije, da je odluka Opštinskog suda, kojom se potvrđuje da pravo službenosti, da odbije žalbe suseda na izvršenje odluke neispravna i da podnosilac zahteva i susedi stoga treba da sačekaju rešenje postupka u vezi sa **ukidanjem** prava na službenost.

19. Okružni sud se je dakle uputio na član 68. Zakona o izvršnom postupku u kojem se propisuje da sud, na zahtev poverioca može odložiti izvršenje u slučajevima kada postoji posebno opravdana osnova da će poverilac pretrpeti značajnu štetu usled izvršenja, ukoliko isti dostavi verodostojne činjenice.

Navodi podnosioca zahteva

20. Podnosilac zahteva navodi da je odlukom Okružnog suda u Gnjilanu Ac. br. 359/10 od 14. decembra 2010. god. lišen prava na imovinu, koje mu je priznato i potvrđeno konačnom sudskom odlukom Opštinskog suda u Kamenici, C. br. 74/2007 od 28. septembra 2007. god., a koja je postala pravosnažna. Podnosilac zahteva iznosi da je uskraćivanje tog prava suštinsko kršenje prava na imovinu, zagarantovano članom 46. [Pravo na imovinu] Ustava i član 1. Protokola 1 EKLJP, u kojem je propisano: *„Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine“*.

21. Dalje, podnosilac zahteva tvrdi da nepoštovanje konačne sudske odluke ugrožava vladavinu prava na Kosovu i načelo pravne sigurnosti građana. Otuda, ovime se krše čl. 6. i 13. EKLJP.

22. Vezano sa tim, podnosilac zahteva se je pozvao na presudu Suda u slučaju KI 08/09 od 17. decembra 2010. god., u kojoj je Sud zaključio: *„Vladavina prava jeste jedno od osnovnih načela demokratskog društva i podrazumeva poštovanje načela pravne izvesnosti, posebno u pogledu sudskih odluka koje su postale pravosnažne. Nijedna strana nema pravo da traži preispitivanje konačne i pravosnažne presude samo radi toga da se pokrene novo suđenje i ponovo donese odluka po predmetu [...]. Kada to ne bi bio slučaj, preinačenje pravosnažne odluke bi dovelo do opšte atmosfere pravne neizvesnosti, čime bi se smanjilo poverenje javnosti u sudski sistem a sledstveno tome i u vladavinu prava“*.

23. *„Nadležni organi su stoga pod pozitivnom obavezom da organizuju sistem za izvršenje odluka koji je delotvoran i u zakonu i u praksi te obezbeđuje njihovo izvršenje bez neopravdanog kašnjenja […]“. „[…] Prema mišljenju Suda, izvršenje presude koju donese bilo koji sud mora se smatrati sastavnim delom prava na pravično suđenje, pravo koje je zagarantovano gorenavedenim članovima* [čl. 6. i 13. EKKLJP]. *[…] podnosioci zahteva nisu smeli biti sprečeni u ostvarivanju koristi na osnovu odluke koja je postala pravosnažna i koja je doneta u njihovu korist“.*

24. Konačno, podnosilac zahteva traži od Suda da usvoji njegovu žalbu, zaključi da je odluka Okružnog suda u Gnjilanu, Ac. br. 359 od 14. decembra 2010. god., neustavna i naloži izvršenje odluke Opštinskog suda, C. br. 74/2007 od 28. septembra 2007. god.

Ocena prihvatljivosti zahteva

25. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

26. Sud treba prvo da ustanovi da li je podnosilac zahteva ovlašćena stranka u smislu člana 113.7 Ustava, gde se navodi da *“ Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”* U tom pogledu, zahtev je podnet Sudu od strane pojedinca. Stoga, podnosilac zahteva je ovlašćena stranka, koja ima pravo da uputi ovaj predmet Sudu po članu 113.7 Ustava.

27. Pored toga, podnosilac zahteva u skladu sa članom 49. Zakona mora da podnese zahtev u roku od 4 meseca od donošenja poslednje sudske odluke. Dana 14. decembra 2010. god.

Okružni sud je doneo odluku AC. br. 359/10, dok je podnosilac zahteva primio odluku 6. januara 2011. god. Podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu 15. aprila 2011. god. Sledstveno, podnosilac zahteva je ispoštovao rok za podnošenje zahteva Ustavnom sudu.

28. Takođe, u skladu sa članom 12. i 14. ZIP-a, Okružni sud u Gnjilanu se smatra "kao sud poslednje instance za rešavanje pitanja koja se odnose na izvršenje". Stoga, podnosilac zahteva je iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu dostupna po zakonima Kosova. *Vidi PRILOG PRESUDA*.

29. Konačno, član 48. Zakona određuje: *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."* U ovom smislu, Sud primećuje da podnosilac zahteva osporava odluku Okružnog suda AC. br. 359/10, gde su mu navodno povređena prava zagarantovana čl. 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 46. [Zaštita imovine] Ustava i član 1. Protokola 1 EKLJP-a jer je navedenom odlukom odloženo izvršenje pravosnažne odluke Opštinskog suda u Kamenici C. br. 74/2007 od 28. septembra 2007. god. Stoga je podnosilac zahteva je ispunio i ovaj uslov.

30. Pošto je podnosilac zahteva ovlašćena stranka, ispoštovao je neophodne rokove za podnošenje zahteva Sudu, iscrpeo sva pravna sredstva, i tačno naveo prava i slobode koja su navodno povređena, uključujući i odluku koju osporava, Sud ustanovljava da je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost.

Ustavna ocena zahteva

31. Pošto je podnosilac zahteva ispunio sve proceduralne uslove za prihvatljivost, Sud treba da ispita meritum žalbe podnosioca.

32. Na osnovu podnesaka podnosioca zahteva, Sud primećuje da podnosilac zahteva osporava odluku Okružnog suda u Gnjilanu Ac. br. 359/10 od 14. decembra 2010. god., kojom je na osnovu člana 68. ZIP-a odložio izvršenje odluke Opštinskog suda od 7. oktobra 2010. god.

33. Što se tiče žalbe podnosioca zahteva, Sud primećuje da je Opštinski sud 14. septembra 2010. god. odobrio izvršenje svoje pravosnažne odluke od 28. septembra 2007. god., kao što je podnosilac zahteva tražio, ali da je, kao što je navedeno iznad, Okružni sud u Gnjilanu odložio izvršenje iz razloga da su susedi podnosioca zahteva/tuženi 25. avgusta i 17. septembra 2010. god. pokrenuli nov postupak u Opštinskom sudu u Kamenici, ovog puta tražeći od istog da ukine pravo službenosti podnosiocu zahteva.

34. Ovo je predsednik Opštinskog suda u Kamenici 8. jula 2011. god. potvrdio u dopisu Sudu, u kojem je naveo da je izvršni postupak u vezi pravosnažne odluke odložen jer su tuženi [susedi podnosioca zahteva] podneli novu tužbu kako bi se ukinulo pravo službenosti podnosiocu zahteva.

35. U ovom pogledu, podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena prava garantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 46. [Pravo na imovinu] Ustava i članom 1. Protokolom 1. EKLJP, jer *res judicata* odluka Opštinskog suda u Kamenici, C. br. 74/2007 od 28. septembra 2007. god., nije izvršena.

36. Dakle, Sud je dužan da presudi da li je Okružni sud prilikom odlaganja izvršenja pravosnažne odluke Opštinskog suda to mogao učiniti zbog razloga da su susedi podnosioca zahteva/suprotna strana pokrenuli nov postupak u Opštinskom sudu kako bi se ukinulo pravo službenosti podnosiocu zahteva.

37. U tom pogledu, Sud bi želeo da ponovi svoj zaključak iz slučaja KI 08/09 od 17. decembra 2010. god., u kojem je odredio da: „Vladavina prava jeste jedno od osnovnih načela demokratskog društva i podrazumeva poštovanje načela pravne izvesnosti,

posebno u pogledu sudskih odluka koje su postale pravosnažne. Nijedna strana nema pravo da traži preispitivanje konačne i pravosnažne presude samo radi toga da se pokrene novo suđenje i ponovo donese odluka po predmetu (vidi, mutatis mutandis, Sovtransavto Holding protiv Ukrajine, br. 48553/99, § 72, ECHR 2002-VII) [...]. Kada to ne bi bio slučaj, preinačenje pravosnažne odluke bi dovelo do opšte atmosfere pravne neizvesnosti, čime bi se smanjilo poverenje javnosti u sudski sistem a sledstveno tome i u vladavinu prava".

38. Sud je dodatno zaključio da: „Nadležni organi su stoga pod pozitivnom obavezom da organizuju sistem za izvršenje odluka koji je delotvoran i u zakonu i u praksi te obezbeđuje njihovo izvršenje bez neopravdanog kašnjenja [...]". „[...] Prema mišljenju Suda, izvršenje presude koju donese bilo koji sud mora se smatrati sastavnim delom prava na pravično suđenje, koje pravo je zagarantovano gore navedenim članovima [čl. 6. i 13. EKKLJP]. [...] podnosioci zahteva nisu smeli biti sprečeni u ostvarivanju koristi na osnovu odluke koja je postala pravosnažna i koja je doneta u njihovu korist".

39. Sud dalje primećuje da u skladu sa članom 68. ZIP-a odlaganje izvršenja može se vršiti samo na zahtev poverioca, a ne na zahteva dužnika, kao što se navodi od strane Okružnog suda u Gnjilanu u njegovoj odluci AC. br. 359/10 od 14. decembra 2010. god. *Vidi PRILOG PRESUDA*.

40. Što se tiče konkretnog zahteva, Sud smatra da je Okružni sud u Gnjilanu postupio u suprotnosti sa članom 31. Ustava odloživši odluku o izvršenju pravosnažne odluke Opštinskog suda.

41. U ovim okolnostima Sud zaključuje da su podnosiocu zahteva prekršena prava na pravično i efektivno suđenje, zagarantovana članom 31. Ustava i da pravosnažna odluka Opštinskog suda u Kamenici, odluka C. br. 74/2007 od 28. septembra 2007. god. mora da se izvrši.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 20. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 56 (1) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 19. juna 2012. god., je

ODLUČIO

I. Jednoglasno da PROGLASI zahtev prihvatljivim;

II. Većinom glasova DA PROGLASI nevažećom odluku Okružnog suda u Gnjilanu Ac. br. 359/10 od 14. decembra 2010. god., koja krši član 31. Ustava;

III. DA VRATI odluku Okružnog suda u Gnjilanu Ac. br. 359/10 od 14. decembra 2010. god. Okružnom sudu u Gnjilanu na ponovno razmatranje u saglasnosti sa presudom ovog suda, shodno pravilu 74. stavu 1. Poslovnika o radu;

IV. U skladu sa pravilom 63 (5) Poslovnika o radu, Okružni sud u Gnjilanu će podneti Ustavnom sudu informacije o preduzetim merama za izvršenje ove presude Ustavnog suda;

V. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

VI. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Robert Carolan	Prof. dr Enver Hasani

KI 37 / 10 od 26. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Specijalne komore Vrhovnog suda No.SCEL - 06 - 0016 , od 10. oktobra 2006 , a Rezolucija br SCEL 06-016 , od 31. januara 2007

Predmet KI 37/10, odluka od 19. juna 2012godine.

Ključne reči; individualni zahtev, etnička diskriminacija, pravo na upotrebu jezika, van roka, ratione temporis.

Podnosioci zahteva su podneli podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, osporavajući presude Posebne komore Vrhovnog suda br. SCEL-06-0016 od 10. oktobara 2006. godine i rešenja br. SCEL 06-016 od 31. januara 2007. godine. Zahtevajući da ustavi Sud poništi presudu i rešenje jer način oglašavanja u dnevnim novinama koje izlaze na srpskom jeziku nije bio u skladu sa članom 5. Ustava. Tvrdeći da nisu mogli biti informisani na srpskom jeziku zato što dnevni listovi *Danas i Blic* nisu dnevni listovi koji se izdaju u Republici Kosovo, te da ne postoje na teritoriji Opštine Klokot. Zbog gore navedenog nisu uspeli na vreme da se prijave i upišu svoja prava iz radnog odnosa i budu uvršteni u spisak prikladnih radnika koji ispunjavaju uslove kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom ovih preduzeća.

Podnosilac zahteva osporava presude Posebne komore Vrhovnog suda br. SCEL-06-0016 od 10. oktobara 2006. godine i rešenja br. SCEL 06-016 od 31. januara 2007. godine. Sud je došao do zaključka da se zahtev odnosi na događaje od pre 15. juna 2008. god. odnosno datuma kada je Ustav Republike Kosova stupio na snagu. Na osnovu toga, zahtev je podnet van roka i samim tim, nije u skladu, "*ratione temporis*", sa odredbama Ustava i Zakona. Iz tog razloga, Sud odlučio da je zahtev neprihvatljiv u skladu sa pravilom 36. (3h) Poslovnika o radu.

Izdvojeno mišljenje na ovu odluku izneli su sudije Ivan Čukalović i Altay Suroyi koji su smatrali da se radi o kontinuiranom kršenju prava na upotrebu jezika zbog čega su podnosioci zahteva bili onemogućeni da blagovremeno podnesu pravni lek.

Priština, 05. july 2012.

Br. ref.: RK264/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

zahtevu br. KI37/10

Podnosioci

Stanojević Nebojša, Marinković Dragan i 118 bivših zaposlenih „D.P. Klokot Banja“

Ocena ustavnosti presude Posebne komore Vrhovnog suda br. SCEL-06-0016 od 10. oktobara 2006. godine i rešenja br. SCEL 06-016 od 31. januara 2007. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija

Iliriana Islami, sudija.

Podnosioci zahteva su sledeći :

1. Stanojević Nebojša
2. Marinković Dragan
3. Bukelić Miodrag
4. Bocić Aleksandar
5. Cvetković Petar
6. Simić Ilija
7. Spasić M. Slobodan
8. Stoiljković Trajan
9. Perić Ljubiša,
10. Stojanović Zoran,
11. Raković Novica
12. Perić Đoka
13. Nedeljković Milan
14. Tomić Trajan
15. Tomić Vesna
16. Zdravković S. Zoran
17. Nojković Vlasta
18. Bojić Stanimir
19. Zdravković Miroslava
20. Zdravković Nenad
21. Trajković M. Zoran
41. Cvetković Dragoljub
42. Marković Rodobljub
43. Milkić (Spasić) Slađa
44. Vesić (Simić) Biserka
45. Vasić B. Srećko
46. Vasić Bocka
47. Tomić Svetlana
48. Cvetković Trajan
49. Bogdanović Srđan
50. Nisić Ljubomir
51. Spasić Jadran
52. Spasić Boban
53. Cvetković Momčilo
54. Spasić Zoran
55. Vlajković Staniša
56. Mirković Nikola
57. Bogdanović Zvonko
58. Kecić Bogoslav
59. Dimić Čedomir
60. Kecić (Arsić) Blagica
61. Dimić Dobrila
82. Marinković Vesna
83. Marinković (Kojić) Radmila
84. Kojić Tomislav
85. Vesić M. Srđan
86. Trajković Nebojša
87. Ristić (Maksimović) Mileva
88. Spasić J. Slobodan
89. Stević Vesko
90. Jovanović Svetlana
91. Maksimović Dragan
92. Stanković Jelena
93. Stoiljković Ivica
94. Pavić Zoran
95. Pavić Jovan
96. Mitić (Pavić) Sunčica
97. Savić Leposava
98. Zafirović (Stanković) Slobo
99. Tomić Zoran
100. Spasić Bogdan
101. Mikilić (Dinčić) Vesna
102. Savić Olivera

22. Cvetković (Marković) Deska
23. Marinković Slobodan
24. Ivković Srđan
25. Zdravković Dobri
26. Stanković Dušica
27. Antić Dragan
28. Spasić Milić
29. Vesić Ilija
30. Svilanović Stanislav
31. Mirković Zoran
32. Vesić Nataša
33. Spasić Mića
34. Aksić Živojin
35. Stojković Ivan
36. Radić Tihomir
37. Vasić P. Srećko
38. Stolić Miodrag
39. Vlajković Milan
40. Zdravković Živko
62. Mirković Dragan
63. Simić Zoran
64. Vesić Lj. Srđan
65. Radić Ivica
66. Stolić Vesna
67. Radić Nenad
68. Savić Petar
69. Jovanović Ivica
70. Cvetković Božidar
71. Nojkić Tomislav
72. Stoiljković Zoran
73. Zdravković V. Zoran
74. Svilanović Nenad
75. Marinković Trajko
76. Marinković Saša
77. Vesić Olga
78. Kojić Nenad
79. Spasić Dragan
80. Nisić Ivan
81. Marinković Srećko
103. Stojanović Svetomir
104. Đorđević Žarko
105. Dimić Jadran
106. Zafirović Miodrag
107. Zafirović Todor
108. Stanković Srebrena
109. Vesić Ljubiša
110. Vasić (Cvetković) Snežana
111. Perić Slobodan
112. Bogdanović Milivoja
113. Bogdanović (Spasić) Radica
114. Cvetković T. Slobodan
115. Stanković Vlasta
116. Đorić Jovica
117. Arsić Nenad
118. Jovanović Slavica
119. Stanković Nebojša
120. Mirković Milorad

1. U ovom izveštaju u svrhu lakšeg izveštavanja podnosioci zahteva su pobrojani i kolektivno se mogu nazvati kao Stanojević Nebojša, Marinković Dragan i 118 bivših zaposlenih društvenog preduzeća Klokot Banja iz Klokota. U postupku pred Ustavnim sudom njih zastupaju Stanojević Nebojša i Marinković Dragan .

Osporene odluke

2. Osporene su dve odluke Posebne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku poverilačku agenciju (u daljem tekstu: KPA)
   a) presuda Posebne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na KPA br. SCEL-06-0016 od 10. oktobara 2006. godine
   b) rešenje Posebne komore Vrhovnog suda o pitanjima koja se odnose na KPA br. SCEL 06-016 od 31. januara 2007. godine.

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahteva osporavaju gorenavedene odluke Posebne komore Vrhovnog suda ne navodeći konkretan član Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Ustav“). Podnosioci zahteva tvrde da je izvršena povreda prava iz oblasti radnih odnosa (prava na nadoknadu u postupku privatizacija društvenih preduzeće od 20%).

Pravni osnov

4. Članovi 113.7 i 21.4 Ustava, članovi 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilo 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosioci zahteva su dana 02. juna 2010. godine podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Dana 04. aprila 2011. godine Ustavni sud je dopisom br. ref.: 649/11/r.l. od KPA zahtevao dodatnu dokumentaciju i razjašnjenja u pogledu sprovedenog postupka oglašavanja na srpskom jeziku.

7. Dana 25. maja 2011. godine KPA je uz odgovor br. 10/1 dostavila uputstvo dato 2004. godine od strane pravne kancelarije specijalnog izaslanika generalnog sekretara (u daljem tekstu SIGS), kao i kompletan spisak radnika koji su stekli pravo na deo prihoda ostvaren privatizacijom društvenog preduzeća Klokot Banja iz Klokota.

8. Dana 19. juna 2012. god., nakon razmatranja izveštaja sudije Iliriane Islami, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), prof. dr Čukalović Ivan i mr sc. Kadri Kryeziu, je iznelo preporuku sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Društveno preduzeće Klokot Banja (u daljem tekstu D.P. Klokot Banja) se sastoji od dve radne jedinice:
   a) Radna jedinica Fabrika mineralne vode u Klokotu
   b) Radna jedinica Stacionar (Centar za lečenje i rehabilitaciju) takođe u Klokotu.

10. Na osnovu UNMIK Uredbe 2003/13 i dopune UNMIK Uredbe 2004/45 prilikom privatizacije prvog dela D.P. Klokot Banja radne jedinice Fabrike mineralne vode koja je sprovedena 24. novembra 2005. godine KPA je utvrdila spisak radnika koji ispunjavaju uslove i kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom D.P. Klokot Banja.

11. Spisak radnika koji ispunjavaju uslove je objavljen u dnevnim novinama na albanskom jeziku *Zëri i Koha Ditore* dana 28. i 29. juna i 01. jula 2006. godine, dok je na srpskom jeziku spisak radnika koji ispunjavaju uslove objavljen 28, 29. juna 01. jula 2006. godine u dnevnim novinama *Danas i Blic*.

12. Zajedno sa spiskom radnika koji ispunjavaju uslove kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom, objavljena je i pouka o pravnom leku za radnike koji su izbačeni sa objavljenog spiska, koji su imali mogućnost podnošenja žalbi Posebnoj komori Vrhovnog suda u prekluzivnom roku od 20 dana koji je istekao 24. jula 2006. godine.

13. Veliki broj radnika koji nisu od strane KPA ubačeni na spisak radnika koji ispunjavaju uslove podnosi žalbe pred Posebnom

komorom Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na KPA, kako bi bili ubačeni na spisak radnika koji ispunjavaju uslove.

14. Posebna komora Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na KPA o svim blagovremenim žalbama odlučuje presudom br. SCEL-06-0016 od 10. oktobara 2006. godine, u kojoj nalaže da KPA ubaci 12 (dvanaest) radnika u spisak radnika koji ispunjavaju uslove, i istom presudom odbacuje zahteve 8 (osam) radnika kao **neosnovane** jer nisu ispunjavali Uredbom predviđene uslove da bi bili ubačeni u spisak radnika koji ispunjavaju uslove.

15. Posebna komora Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na KPA o svim neblagovremenim žalbama odlučuje rešenjem br. SCEL 06-016 od 31. januara 2007. godine, kojim Posebna komora Vrhovnog suda odbacuje žalbe 135 (sto trideset pet) zaposlenih kao **neblagovremene** jer su podnete posle 24. jula 2006. godine kada je istekao prekluzivni rok za podnošenje žalbi.

16. Istim rešenjem Posebne komore Vrhovnog suda primećuje se da postoji veliki broj žalbi dostavljenih posle zakonom predviđenog roka i sugeriše se da spisak radnika koji ispunjavaju uslove možda nije objavljen na delotvoran način te savetuje „***de jure condendo*** *da se vrši delotvorniji i šire rasprostranjen opticaj spiska prikladnih radnika među potencijalnim oštećenim stranama“*.

17. Dana 13. aprila 2010. godine ratifikovan je ugovor o privatizaciji drugog dela D.P. Klokot Banja radne jedinice Stacionar (Centar za lečenje i rehabilitaciju) a raspodela sredstava od 20% izvršena je prema već ranije utvrđenom spisku radnika koji ispunjavaju uslove od strane KPA a odobrenom od strane Posebne komore Vrhovnog suda presudom br. SCEL-06-0016 od 10. oktobara 2006. godine.

18. Dana 15. aprila 2010. godine podnosioci zahteva se dopisom obraćaju KPA od koje zahtevaju da se za drugi deo D.P. Klokot

Banja radne jedinice Stacionar (Centar za lečenje i rehabilitaciju) utvrditi novi spisak radnika koji ispunjavaju uslove i zahtevaju da podnosioce zahteva KPA uključi u raspodelu akcija drugog dela preduzeća.

19. Dana 29. oktobra 2010. godine u odgovoru na zahtev za ubacivanje na spisak radnika koji ispunjavaju uslove, KPA navodi da podnosioce zahteva ne može ubaciti na spisak radnika koji ispunjavaju uslove jer je spisak radnika koji ispunjavaju uslove već utvrđen prilikom privatizacije prvog dela D.P. Klokot Banja radne jedinice Fabrike mineralne vode.

20. KPA u odgovoru dalje navodi da je prilikom utvrđivanja spiska radnika koji ispunjavaju uslove KPA postupala prema uputstvu datom u 2004. godini od strane pravne kancelarije SIGS-a u kome se navodi da *„...ako preduzeće ima više organizacionih jedinica, onda se zajednička lista osniva za sve organizacione jedinice, dok se za zvanični datum privatizacije smatra datum privatizacije prve jedinice istog preduzeća.“*

21. Na kraju KPA ističe *„da je krajnji spisak prikladnih radnika utvrđen prema presudi Posebne Komore Vrhovnog Suda Br. SCEL-06-0016 od 10. oktobara 2006 godine, da je ta presuda krajnja, zakonom obavezujuća i da se protiv nje nemože podneti nikakava žalba.“*

Tvrdnje podnosioca zahteva

22. Podnosilac zahteva tvrdi da su presudom Posebne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na KPA u sporu br. SCEL-06-0016 od 10. oktobara 2006. godine i rešenjem Posebne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na KPA br. SCEL 06-016 od 31. januara 2007. godine, povređena njihova prava iz oblasti radnih odnosa.

23. Podnosioci zahteva navode da su isterani sa posla u periodu jul-avgust 1999. godine zbog etničke diskriminacije, da rešenja o prestanku radnog odnosa nikad nisu dobili, da su, i pored toga što su ispunjavali uslove od 3 i više godina radnog staža, izbačeni sa spiska radnika koji ispunjavaju uslove zbog etničke diskriminacije.

24. Podnosioci zahteva ističu da nisu mogli da podnesu blagovremene žalbe na odluku KPA zato što nisu bili informisani na srpskom jeziku, prilažu kao dokaz potvrdu „RADIA KLOKOT“ kao jedinog izvora informisanja na srpskom jeziku u Opštini Klokot, u kojoj se naglašava da ova radio stanica nikad nije izvršila obaveštavanje stanovništva o privatizaciji D.P. Klokot Banja.

25. Istovremeno podnosioci zahteva navode da dnevni listovi *Danas i Blic* nisu dnevni listovi koji se izdaju u Republici Kosovo, te da ne postoje na teritoriji Opštine Klokot.

Preliminarna procena o prihvatljivosti

26. Da bi Zahtev bio prihvatljiv, Sud prvo treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu Ustavnog suda.

27. Što se tiče zahteva podnosioca zahteva Sud se poziva na pravilo 36. stav 3. tačku h) koja propisuje sledeće:

> *„Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:*

h) kada zahtev nije ratione temporis u skladu sa Ustavom.“

28. U vezi sa ovim, Sud primećuje da su podnosioci Ustavnom sudu zahtev dostavili dana 02. juna 2010. godina, dok je poslednja odluka u vezi sa ovim slučajem, rešenje Posebne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na KPA br. SCEL 06-016 od 31. januara 2007. godine. To znači da se zahtev odnosi na događaje od pre 15. juna 2008. godine, odnosno datuma kada je Ustav Republike Kosova stupio na snagu.

29. Na osnovu toga, zahtev nije u skladu, *“ratione temporis”*, sa odredbama Ustava i Zakona (vidi *mutatis mutandis* Blečić protiv Hrvatske, zahtev br. 59532/00, *Presuda* ESLJP, 29. juli 2004), stoga zaključuje se da je zahtev zastareo.

30. Iz toga proizilazi da je zahtev neprihvatljiv u skladu sa pravilom 36 (3h) Poslovnika o radu koja predviđa *„Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva: h) kada zahtev nije ratione temporis u skladu sa Ustavom“*

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7 Ustava , članom 20. Zakona i pravilom 36 (3h)Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 19. juna 2012. god., je većinom glasova

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Dr.Iliriana Islami	Prof. dr Enver Hasani

KI 30 / 12 od 12. jula 2012 - Ocena ustavnosti Odluke Okružnog suda u Prištini Ac.no 1496 / 2011 od 24. januara 2012

Slučaj br. KI 30/12, odluka od 3. jula 2012. god.

Ključne reči: jednakost pred zakonom, individualan zahtev, očigledno neosnovan.

Podnosilac zahteva tvrdi da su rešenjem Okružnog suda u Prištini Ac. br. 1496/2011 od 24. januara 2012. god., na osnovu kojeg je podnosiocu zahteva odbijena žalba i potvrđeno rešenje Opštinskog suda u Prištini E. br. 1168/10 od 6.10.2011., a kojom je: „konstatovana prodaja nekretnine pod hipotekom zalogodavca g. Murata Plakollija poveriocu Pro Credit banci, sa sedištem u Prištini“ prekršena sledeća Ustavom Republike Kosovo zagarantovana prava iz čl. 21. (Opšta načela), 24. (Jednakost pred zakonom), 54. (Sudska zaštita prava) Ustava Republike Kosovo i član 8. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.

Odlučujući po zahtevu podnosioca zahteva, nakon razmatranja postupka u celosti, Ustavni sud nije našao elemente arbitrarnosti a niti navodnog kršenja ljudskih prava, kao što su tvrdili podnosioci zahteva.

Ustavni sud je ustanovio da je zahtev očigledno neosnovan saglasno pravilu 36. stavu 2. tč. c i d) Poslovnika o radu.

Priština, 06. juli 2012. god.

Br. ref.: RK267/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI30/12

Podnosilac

Afrim Kalaja

Zahtev za ocenu ustavnosti rešenja Okružnog suda u Prištini AC. br. 1496/2011 od 24. januara 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Afrim Kalaja (u daljem tekstu: podnosilac zahteva) iz sela Dabiševac sa prebivalištem u Prištini, ul. „Jakup Ferri", br. 29.

Osporena odluka

2. Osporena odluka javnog organa kojom se tvrdi da je došlo do povrede prava zagarantovanih Ustavom Kosova je rešenje Okružnog suda u Prištini Ac. br. 1496/2011 od 24. januara 2012. god., za koje u obrascu za podnošenje zahteva stranka nije navela datum prijema iste.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar predmeta podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) 26. marta 2012. god. je ocena ustavnosti rešenja Okružnog suda u Prištini Ac. br. 1496/2011 na osnovu kojeg je podnosiocu zahteva odbijena žalba i potvrđeno je rešenje Opštinskog suda u Prištini E. br. 1168/10, od 06.10.2011. a kojim je "konstatovana prodaja nepokretne imovine stavljene pod hipoteku od strane hipotekarnog dužnika g. Murata Plakollija' poveriocu PRO CREDIT BANK sa sedištem u Prištini.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu od 16. decembra 2008. god., koji je stupio na snagu 15. januara 2009. (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 54, 55. i 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Dana 26. marta 2012. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu koji je zaveden pod brojem KI 30/12.

6. 27. marta 2012. god., odlukom GJ. R. KI 30/12, predsednik Suda je imenovao zamenika predsednika g. Kadrija Kryeziua za sudiju izvestioca. Odlukom KSH 30/12, predsednik Suda je imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy (sudija) i prof. dr Enver Hasani (sudija), u svojstvu članova Veća za razmatranje.

7. 5. juna 2012. god., Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva o registrovanju zahteva.

8. 5. juna 2012. god., Sud je takođe obavestio Okružni sud u Prištini o registrovanju predmeta zahtevajući pismeni odgovor o zahtevu, ali od ovog suda nije primio nikakav komentar u pismenoj formi u vezi sa ovim predmetom.

9. 20. juna ... god., Ustavni sud je primio odgovor od Opštinskog suda u vezi sa slučajem, gde se objašnjava hronologija predmeta i takođe se prilažu sudske odluke, koje je Ustavni sud već imao u dosijeu predmeta, podnete od strane podnosioca zahteva.

10. 3. jula 2012. god., nakon izveštavanja sudije izvestioca, zamenika predsednika g. Kadria Kryeziua, Veće za razmatranje je predložilo sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Kratak opis činjenica

11. 13. oktobra 2008. god., ProCredit bank sa sedištem u Prištini u svojstvu davaoca kredita je sklopila ugovor o kreditu br. A-59246, sa g. Afrimom Kalajom - vlasnikom NTP "Ideal" sa sedištem u Prištini, ul. Drenica, br. 29, u svojstvu korisnika kredita i g. Muratom Plakollijem iz Prištine sa prebivalištem u ul. "Vëllezërit Fazliu" i gđom Hasime Kalajom iz Prištine, ul. "Jakup Ferri", br. 29, u svojstvu sukorisnika kredita u vrednosti od 100.000 (sto hiljada) evra za vremenski period od 48 meseci.

12. Članom 8. ovog ugovora je bilo predviđeno da sa potpisanjem ugovora sukorisnici kredita preuzimaju punu odgovornost za sprovođenje ugovora o kreditu u slučaju da korisnik kredita ne ispunjava ugovorne obaveze prema davaocu kredita.

13. Sastavni deo ovog ugovora je bio i ugovor o hipoteci koji je imao kao predmet nekretninu opisanu kao u posedovnom listu 4949 – opština Priština, u vlasništvu g. Murata Plakollija sklopljen između g. Murata Plakollija iz Prištine, kao hipotekarnog dužnika, u čije je ime sudskim ovlašćenjem bio potpisao g. Muhamet Plakolli, i g. Afrim Kalaja, vlasnik NTP „Ideal", u svojstvu korisnika kredita, hipotekom kojom je obezbeđen kredit.

14. 20. maja 2010. god. nakon konstatacije da se kredit ne uplaćuje po uslovima određenim ugovorom o kreditu, ProCredit Bank u svojstvu davaoca pred Opštinskim sudom podnosi predlog za izvršenje u nekretnini – hipoteci koja je bila predmet ugovora o hipoteci.

15. 17. maja 2011. god. u Opštinskom sudu u Prištini je održana javna rasprava po predlogu poverioca ProCredit Bank u kojoj je učestvovao g. Kalaja u svojstvu dužnika, dok g. Murat Plakolli i gđa Hasime Kalaja, iako su dobili poziv, nisu se prijavili u Sudu. Iz kopije zapisnika ustanovljava se da je g. Afrim Kalaja izjavio

da je on uzeo kredit u iznosu navedenom u ugovoru o kreditu, ali, pošto je upao u finansijsku krizu, nije u mogućnosti da isti isplati.

16. Istog dana, dakle 17. maja 2011. god., Opštinski sud je doneo zaključak o prodaji i zakazao prvu javnu prodaju javnom licitacijom u nekretnini dužnika g. Murata Plakollija. Sud je bio naglasio da „protiv ovog zaključka nije dozvoljena žalba."

17. Iz zapisnika Opštinskog suda u Prištini sačinjenih povodom javnih licitacija ustanovljava se da su održane tri takve javne licitacije i to 21.07.2011, 12.09.2011. i konačno 06.10.2011. gde je održana i sednica prodaje nekretnine. Ustavni sud takođe utvrđuje da je prilikom održavanja prve sednice dužnik-korisnik kredita g. Afrim Kalaja izjavio da je zalogodavac-hipotekarni dužnik g. Murat Plakolli bio preminuo, i za to podneo potvrdu o smrti, istovremeno zahtevajući promenu predmeta hipoteke, ali to nije bilo odobreno od strane poverioca i Opštinski sud je odredio privremenog pravnog zastupnika – advokata g. Nasera Pecija da brani interese g. Plakollija u ovom procesu.

18. Na prvim dvema javnim licitacijama nije bilo nijednog ponuđača da kupi nekretninu stavljenu pod hipoteku, tako da je na svakoj narednoj licitaciji umanjena vrednost imovine pod hopitekom.

19. 6. oktobra 2011. god., Opštinski sud u Prištini je doneo rešenje E. br. 1168/10 kojim se u tački I – konstatuje da je poveriocu ProCredit banci kao jedinom ponuđaču prodata nekretnina hipotekarnog dužnika g. Murata Plakollija, identifikovana u registru imovinskih prava br. UL-71914059-04949 koja se nalazi na katastarskoj parceli 1994-0 sa kulturom kuća dvorište" u Prištini KZ Kolonia e Re u površini od 224 m² u iznosu od 30.000 (trideset hiljada evra). Takođe u tački II dužnicima je naloženo da nekretninu predaju u posed poveriocu u roku od 7 dana od pravosnažnosti ovog rešenja.

20. Protiv ovog rešenja u zakonskom roku Okružnom sudu u Prištini podneli su žalbu g. Afrim Kalaja – dužnik u svojstvu predstavnika NTP „Ideal“ i g. Naser Peci, advokat u svojstvu privremenog zastupnika sukorisnika kredita – sada pokojnog g. Murata Plakollija.

21. 24. januara 2012. god., Okružni sud je doneo rešenje Ac. br. 1496/2011 kojim je odbio kao neosnovane žalbe podnosilaca zahteva i istovremeno potvrdio rešenje Opštinskog suda u Prištini E. br. 1168/2010 od 06.10 2011.

22. U obrazloženju ovog rešenja navodi se da Okružni sud nije našao činjenice da su prekršene činjenice Zakona o izvršnom postupku, kao i da je konačna cena imovine stavljene pod hipoteku nakon dve neuspešne prodaje određena u smislu člana 203.5 Zakona o izvršnom postupku.

Navodi podnosioca zahteva o ustavnim povredama

23. Podnosilac zahteva tvrdi da su osporenim rešenjem povređena prava zagarantovana Ustavom Republike Kosovo, kao u nastavku: član 21. (Opšta načela), član 24. (Jednakost pred zakonom), član 54. (Sudska zaštita prava) Ustava Republike Kosovo, kao i član 8. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.

Ocena o prihvatljivosti zahteva

24. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo mora da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu Suda.

25. U vezi s tim, Sud se poziva na član 113.7 Ustava gde se predviđa:”

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

26. Sud ovim povodom uzima u obzir i:

Pravilo 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda gde se određuje:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan:

27. Što se tiče zahteva podnosioca i navoda o povredama ustavnih prava, Ustavni sud naglašava da:

28. Ustavni sud nije sud činjenica i ovom prilikom želi da naglasi da je utvrđivanje činjenog stanja na ispravan i potpun način u potpunoj nadležnosti redovnih sudova, kao u konkretnom slučaju koji se razmatra od strane Ustavnog suda, gde u izvršnom postupku je bio u nadležnosti Opštinskog i Okružnog suda u Prištini koji su odlučili u vezi sa imovinom stavljenoj pod hipoteku na osnovu ugovora o hipoteci i da je njegova uloga (Ustavnog suda) samo da obezbedi kompatibilnost sa pravima garantovanim Ustavom i drugim zakonskim instrumentima i stoga ne može da postupi kao „sud četvrtog stepena" (vidi *mutatis mutandis* i.a., Akdivar protiv Turske, 16. septembra 1996. god., R.J.D, 1996-IV, para. 65).

29. Prosta činjenica da su podnosioci zahteva nezadovoljni ishodom slučaja ne može da im služi kao pravo da podnesu argumentovani zahtev za povredu člana 31. Ustava (vidi *mutatis mutandis* presuda ESLJP-a zahtev. br. *5503/02,* Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005.

god. ili, Tengerakis protiv Kipra, br. 35698/03, odluka od 9. novembra 2006, § 74).

30. U stvari, osim nezadovoljstva ishodom sudskog procesa, podnosilac zahteva nije podneo uverljive argumente koji bi podržali njegove navode o povredi prava na jednakost pred zakonom, jer ni u jednom slučaju nije dostavio dokaze da je tretiran neravnopravno u sudskom procesu i ni na jedan način nije naveo gde postoji navodna nejednakost.

31. Podnosilac zahteva je takođe bio aktivan u suđenju u izvršnom postupku i iz spisa predmeta koje je priložio zahtevu ne može da se utvrdi da je podneo dokaze koji bi potkrepili povredu člana 54. Ustava Kosova (Sudska zaštita prava).

32. Kako bi se neka presuda ili rešenje javnog organa proglasila kao neustavna, podnosilac zahteva bi trebalo da dokaže *prima facie* da će ”odluka javnog organa, kao takva, biti pokazatelj kršenja zahteva pravičnog suđenja, i ako je neosnovanost te odluke tako očigledna da se ista može smatrati prekomerno arbitrarnom (vidi ESLJP, *Khamidov protiv Rusije, br*. 72118/01, presuda od 15. novembra 2007, § 175.)

33. U rešenju Okružnog suda Ac. br. 1496/2011 od 24. januara 2012. god. Ustavni sud nije našao elemente arbitrarnosti niti navodne povrede, kao što je tvrdio podnosilac zahteva.

34. Pod ovim okolnostima podnosilac zahteva „nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju“ i ne može da se utvrdi da je zahtev osnovan, stoga Sud,, u skladu sa pravilom 36. stavom 2. tačkom c i d, nalazi da zahtev treba odbaciti kao očigledno neosnovan, i sledstveno

IZ TIH RAZLOGA

U saglasnosti sa članom 113. stavom 7, Ustava Republike Kosovo, članom 47. Zakona o Ustavnom sudu i pravilom 36. Poslovnika o

radu, Ustavni sud je na zasedanju održanom 3. jula 2012. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Mr.sc.Kadri Kryeziu	Prof. dr Enver Hasani

KI 49 / 12 od 12. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo , PKL . nr . 135 / 09 , od 22. februara 2011

Slučaj KI 49/2012, odluka od 3. jula 2012. god.
*Ključne reči :*Upravni spor, individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev

Podnosilac je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, navodeći da su sudskim odlukama prekršena njegova ustavna prava garantovana: članom 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], članom 24.1, 2 [Jednakost pred zakonom],članom 31.2 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]; i članom 102.3 [Opšta načela sudskog sistema] Ustava Republike Kosovo.

Sud je u ovom slučaju ocenio da podnosilac zaista nije uspeo da dokaže da su ga objektivne okolnosti, bez njegove krivice, sprečile da podnese svoj zahtev na vreme, stoga, teret dokazivanja pada na stranku/stranke koje podnose svoje zahteve sudu. Sud je dalje naglasio da stranka ne može da opravda kašnjenje u podnošenju zahteva samo u svrhu sticanja ponovnog razmatranja njegovog pitanja bez potkrepljivanja dokazima, koji bi zaista opravdali razlog za gubitak roka koji je predviđen članom 49 Zakona i pravilom 36.1 (b) Poslovnika o radu.

Priština,06 juli 2012. god.

Br.ref.: RK266/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI49/12

Podnosilac

Muzafer Hetemi

Ocena ustavnosti neizvršenja presude Vrhovnog suda Republike Kosovo Pkl. br. 135/09 od 22. februara 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Muzafer Hetemi iz Uroševca, sa privremenim prebivalištem u Arlesheimu u Švajcarskoj, zastupljen od strane g. Fatmira Bajraktarija, advokata.

Osporena odluka

2. Osporena sudska odluka je presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo Pkl. br. 135/09 od 22. februara 2011. godine, za koju zastupnik podnosioca primio je 3. marta 2011 godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva jeste ocenjivanje od strane Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“) ustavnosti presude Vrhovnog suda Pkl. br. 135/09 od 22. februara 2011. godine, koji se odnosi na pretpostavljeno nepoštovanje člana 22. (Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata), člana 24.1, 2 (Jednakost pred zakonom), člana 31.2 (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Ustav“).

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova od 15. januara 2009. god., (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 28 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je, 8. maja 2012. god., putem elektronske pošte, podneo zahtev Sudu.

6. Dana 11. maja 2012, zastupnik podnosioca je dostavio dokaz koji svedoči da je isti ovlašćen da zastupa podnosioca zahteva u ovom pravnom pitanju.

7. Dana 22. maja 2012. god., predsednik je odlukom br. GJR. 49/12, imenovao sudiju Altay Suroy za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH.49/12, imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: 1. Ivan Čukalović (predsedavajući) 2. dr Gjyljeta Mushkolaj (član) i 3. Iliriana Islami (član).

8. Dana 19. maja 2012. Sud je preko generalnog sekretara obavestio zastupnika podnosioca zahteva da od istog zatraži dodatnu dokumentaciju. Istog datuma o registraciji zahteva je takođe obavešten i Vrhovni sud Republike Kosovo.

9. Dana 4. juna 2012. godine, zastupnik podnosioca zahteva je dostavio dodatnu dokumentaciju u vezi sa slučajem.

10. Dana 12. juna 2012. godine, Sud je obavestio zastupnika podnosioca i Vrhovni sud o registraciji zahteva.

11. Dana 2. jula 2012. god., predsednik je odlukom br. KSH. 49/12, ponovo imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: 1. Ivan Čukalović (predsedavajući), dok su sudije Gjyljeta Mushkolaj i Iliriana Islami zamenjene sudijama 2. Robert Carolan (član) i 3. prof. dr Enver Hasani (član), jer je navedenim sudijama istekao mandat sudija u Ustavnom sudu 26. juna 2012. god.

12. Veće za razmatranje je 3. jula 2012. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

13. Podnosilac zahteva je još od 1987. godine radio kao sudija u Opštinskom sudu u Uroševcu, potom je emigrirao u Švajcarsku pa se ponovo vratio na Kosovo, gde je počeo da se bavi svojom strukom sudije u Opštinskom sudu u Uroševcu.

14. Dana 23. aprila 2009. godine Opštinski sud u Prizrenu, presudom P. br. 99/2009, je proglasio krivim podnosioca zahteva, na osnovu člana 343. paragraf 2 KZK optužen za krivično delo uzimanje mita i kažnjen je sa četiri (4) meseca zatvora. Protiv ove presude, zastupnik podnosioca (branilac), je uložio žalbu u Okružnom sudu u Prizrenu, preko ovog suda, zbog bitnih povreda odredbi krivičnog postupka.

15. Dana 23. oktobra 2009. Okružni sud u Prizrenu je doneo presudu Ap. br. 97/2009, kojom prilikom je odbio kao neosnovanu žalbu specijalnog tužioca Republike Kosovo u Prištini, i potvrđuje presudu prvog stepena P. br. 99/2009 od 23. aprila 2009. godine, gde prema oceni ovoga suda, prvi stepen nije doneo presudu sa bitnim povredama odredbi krivičnog postupka, kao što tvrdi branilac podnosioca u svojoj žalbi.

16. Dana 20. novembra 2009. godine, nezadovoljan presudom prvog stepena P. br. 99/ 2009. od 23. aprila 2009. godine i presudom drugog stepena Ap. br. 97/2009 od 23. oktobra 2009. godine, zastupnik podnosioca je uložio „zahtev za zaštitu zakonitosti“ pri Vrhovnom sudu Republike Kosovo.

17. Na dan 22. februar 2011. godine, Vrhovni sud Kosova, na osnovu zahteva zastupnika podnosioca za zaštitu zakonitosti, doneo je presudu Pkl. br. 135/ 2009, kojom prilikom je odbio kao neosnovan „zahtev za zaštitu zakonitosti“, ceneći da su prvostepeni i drugostepeni sud pravedno konstatovali činjenice.

18. Dana maja 2011 godine, podnosilac nezadovoljan odlukama redovnih sudskih instanci, zaključno je odlučio da dostavlja u

Ustavni sud zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda PKl. br. 135/09 od 22. februara 2011. godine.

Tvrdnje podnosioca zahteva

19. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu, sudskim odlukama, povređena ustavna prava garantovana: članom 22. [Neposredna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata), član 24.1, 2 [Ravnopravnost ped zakonom], član 31.2 [Pravo na pravedno i nepristrasno suđenje], član 102.3 [Opšta načela sudskog sistema] Ustava Republike Kosovo.

20. Podnosilac je, između ostalog, zahtevao vraćanje na prethodno stanje zasnovano na članu 50. Zakona o Ustavnom sudu.

Ocena prihvatljivosti zahteva

21. Da bi bio u stanju da sudi o zahtevu podnosioca, Sud treba prevashodno da oceni da li podnosilac zahteva ispunjava proceduralne kriterijume za prihvatljivost predviđene Ustavom, a koji se nadalje specifikuju u zakonu i Poslovniku o radu Suda.

22. Iz spisa predmeta se jasno primećuje da je poslednja odluka o slučaju podnosioca presuda Vrhovnog suda Pkl. br. 135/2011 od 22. februara 2011. godine, kojeg je podnosilac primio je 3. marta 2011. godine, dok je podnosilac zahtev Sudu dostavio 8. maja 2011. godine, što podrazumeva da zahtev nije predat u okviru roka od četiri meseca kako je predviđeno Zakonom i Pravilnikom o radu.

23. Što se tiče podnošenja zahteva u vremenskom roku, Sud se poziva na član 49. Zakona koji podvlači:

"Zahtev se podnosi u okviru roka od četiri(4) meseca. Rok počinje teči od dana kada je podnosiocu dostavljena sudska

odluka. U svim drugim slučajevima, rok počinje teči na dan kada je odluka ili akt javno proglašen.

24. Podnosilac je, budući svestan za podnesen zahtev posle zakonom predviđenog roka, između ostalog zatražio od Ustavnog suda „vraćanje na pređašnje stanje“ na osnovu člana 50. Zakona gde se podvlači:

“Ukoliko podnosioc bez svoje krivice nije bio u stanje da podnese zahtev u okviru predviđenog roka, Ustvni Sud ima za zadatak da na osnovu zahteva posnosioca vrati to na prijašnje stanje. Podnosioc dužan je da podnese zahtev za vraćanje na prijašnje stanje u roku od petnaest (15) dana od odstranjivanja prepreke i da obrazloži pomenuti/ predmetni zahtev(....).

25. U vezi sa tim, Sud ceni da podnosilac, u stvari, nije dokazao da je isti iz objektivnih razloga, bez njegove krivice, ometen da podnese na vreme zahtev, pa s toga teret dokazivanja pada na stranku/stranke koje podnose svoje zahteve Sudu. Stranka ne može da opravdava kašnjenje podnošenje zahteva samo za ciljeve dobijanja ponovnog razmatranja njegovog pitanja, bez da isto to podrži dokazima koji bi zaista obrazložili razlog za propuštanje roka, kao što se predviđa članom 49. Zakona i pravilom 36.1 (b) Pravilnika o radu.

26. Stoga, u ovom kontekstu, Sud će zahtev podnosioca smatrati neblagovremenim iz razloga što je podnosilac propustio da obrazloži kašnjenje podnosioca zahteva na vreme, kako se predviđa u članu 50. koji predstavlja izuzetak od uslova iz člana 49. Zakona.

27. Konačno, iz gorenavedenih razloga, proizilazi da zahtev podnosioca ne ispunjava kriterijume za prihvatljivost, kako su predviđeni članom 49. Zakona i pravilom 36.1 tačka (b)

Pravilnika o radu. S toga zahtev podnosioca se smatra neblagovremenim i odbacuje se kao neprihvatljiv.

28. Posledično, zahtev podnosioca se smatra neprihvatljivim shodno članu 113.7 Ustava, članu 20 Zakona, pravilu 52.2 Pravilnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

U saglasnosti sa članom 49 Zakona o Ustavnom sudu i pravilom 36. stavom 1. tačkom (b) Poslovnika o radu, Ustavni sud je 3. jula 2012. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Altay Suroy Prof. dr Enver Hasani

KI 34 / 12 od 16. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo , A. br . 29 / 2011 od 15. februara 2011

Slučaj KI 34/2012, odluka od 3. jula 2012. god.
Ključne reči : Upravni spor, Pravo na penziju za osobe sa invaliditetom, individualni zahtev, zakasneli zahtev.

Podnosilac je predao zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, navodeći da su presudom Vrhovnog suda A. br. 29/2011 od 15. februara 2011. god. prekršena njena ustavna prava garantovana: članom 51.2 [Pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu], Poglavljem VII, [Pravosudni sistem], članom 102 stav 3 [Opšta načela sudskog sistema], članom 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata]; i članom 13 [Socijalne karte].

Sud je u ovom slučaju zaključio da podnosilac nije ni na jedan način obrazložio kašnjenje u podnošenju zahteva, stoga, teret dokazivanja pada na stranke koji su podnele njihove zahteve u sud, te sa ove tačke gledišta, Sud je u skladu sa članom 49 Zakona i pravilom 36.1 (b) Poslovnika o radu zaključio da je zahtev zakasneo i kao takav je odbijen kao neprihvatljiv.

Priština,06 juli 2012. god.

Br. ref.: RK265/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI34/12

Podnosilac

Hala Krasniqi

Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo A. br. 29/2011 od 15. februara 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Hala Krasniqi iz sela Martinaj/Plav, Republika Crna Gora, sa stalnim prebivalištem u Prištini.

Osporena odluka

2. Osporena odluka javnog je presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo, A. br. 29/2011, od 15. februara 2011 (u daljem tekstu: Vrhovni sud), koju je podnosilac zahteva primio 20. maja 2011. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva podnetog 28. marta 2012. god. Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda A. br. 29/2011, od 15. februara 2011. god., sto se tiče povrede prava podnosioca predstavke na invalidsku penziju.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava Republike, član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008, koji je stupio na snagu 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 28. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Žalba podnosioca zahteva

5. Podnosilac zahteva se žali da su mu lekarske komisije Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu (u daljem tekstu: MRSZ) na nezakoniti način uskratile „pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima" iako on tvrdi da je ispunio uslove za takvu penziju, a Vrhovni sud je presudom A. br. 29/2011, od

15. februara 2011. god., odbijajući njegovu tužbu po ovom pitanju, kako on tvrdi, povredio njegova ustavna prava, jer kako podnosilac zahteva tvrdi „on nije sposoban za rad i to je dokazao lekarskom dokumentacijom“.

Postupak pred Sudom

6. Dana 28. marta 2012. god., Ustavni sud je primio zahtev gđe Hala Krasniqi i isti zaveo pod brojem KI 34/12.

7. 29. marta 2012. god., predsednik odlukom GJR 34/12 predsednik Suda je imenovao sudiju Ilirianu Islami za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom KSH 34/12 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: 1. Almiro Rodrigues (predsedavajući), 2. mr sc. Kadri Kryeziu (član) i 3. prof. dr Enver Hasani (član).

8. 17. maja 2012. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud o registrovanju zahteva.

9. 2. jula 2012. god., odlukom GJR 34/12 predsednik Suda je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca, zamenivši sudiju Ilirianu Islami, jer je njen mandat u Sudu istekao 26. juna 2012.

10. Veće za razmatranje je 3. jula 2012. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Kratak opis činjenica

11. 20. novembra 2004. god., MRSZ, odnosno Odeljenje penzijske administracije Kosova (u daljem tekstu: OPAK) je izdalo odluku pod brojem dosijea 5014327, na osnovu koje je podnosiocu zahteva bio odobren zahtev za penziju za lica sa ograničenim sposobnostima.

12. 28. aprila 2010. god., OPAK je, postupajući po žalbi podnosioca zahteva, doneo rešenje sa br. dosijea 5014327, kojim je odbio zahtev podnosioca. OPAK tvrdi da „nije bilo dovoljno dokaza da podnosilac zahteva bude korisnik penzije za lica sa ograničenim sposobnostima i istovremeno je konstatovao da je odluka prvog stepena pravična i zasnovana na zakonu“.

13. 31. maja 2010. god., podnosilac zahteva je podneo tužbu Vrhovnom sudu na rešenje sa br. dosijea 5014327 OPAK-a.

14. 8. septembra 2010. god., Vrhovni sud je, postupajući po tužbi podnetoj od strane podnosioca zahteva za pokretanje upravnog spora, doneo presudu A. br. 516/2010, pri čemu je usvojio tužbu iste i poništio rešenje Saveta za žalbe pri MRSZ sa br. dosijea 5014327 od 28. aprila 2010. god., zbog suštinskih povreda odredbi člana 84.2 tačke c i člana 85.1 tačke a Zakona o upravnom postupku.

15. 24. novembra 2010. god. MRSZ, odnosno, Savet za žalbe u okviru OPAK, po drugi put je doneo rešenje sa br. dosijea 5014327, kojom je opet odbio žalbu podnosioca zahteva ostavljajući na snazi odluku lekarske komisije prvog stepena od 28. aprila 2010. god. Na ovo rešenje podnosilac zahteva je uložio tužbu za pokretanje upravnog spora pred Vrhovnim sudom.

16. Dana 15. februara 2011. god., Vrhovni sud je doneo presudu A. br. 29/2011, kojom je odbio tužbu podnosioca zahteva sa obrazloženjem da su lekarske komisije ovlašćene zakonom utvrdile da kod podnosioca zahteva (tužioca) ne postoji ograničena sposobnost za rad i da su upravni organi pravilno primenili odredbu član 3. Zakona o upravnom sporu.

Navodi podnosioca zahteva

17. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu presudom Vrhovnog suda A. br. 29/2011 od 15. februara 2011. god., povređena ustavna prava koja su garantovana: članom 51.2 [Zdravstvena i socijalna zaštita], poglavljem VII, [Pravosudni sistem], članom 102. stavom 3. [Opšta načela sudskog sistema], članom 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] i članom 13. Socijalne karte.

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, i dodatno određeni Zakonom i Poslovnikom o radu.

19. Iz spisa predmeta Sud primećuje da je odluka koju osporava podnosilac zahteva presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo A. br. 29/2011 doneta 15. februara 2011. god., koja je podnosiocu zahteva uručena 20. maja 2010. god. Dok je podnosilac svoj zahtev podneo Sudu 28. marta 2012. god. što znači da je zahtev podnet van roka od četiri (4) meseca koji se predviđa članom 49. Zakona i pravilom 36.1 (b) Poslovnika o radu, jer je zahtev trebalo da se podnese Ustavnom sudu najkasnije do 20. septembra 2011. god.

20. U vezi s tim, Sud se poziva na član 49. Zakona koji određuje:

Član 49. Rokovi

"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku (...)."

21. Podnosilac zahteva nije ni na koji način obrazložio zakašnjenje u podnošenju zahteva, stoga teret dokazivanja snose stranke koje podnesu zahteve Sudu, sa te tačke gledišta, Sud u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 36.1 (b) Poslovnika o radu

smatra da je zahtev neblagovremen, i kao takav odbacuje se kao neprihvatljiv.

22. Sledstveno, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 49. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 36. stavu 1. tački (b) Poslovnika o radu, 3. jula 2012. god., jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Snezhana Botusharova	Prof. dr Enver Hasan

KI 113 / 11 od 16. jula 2012 - Ocena ustavnosti Odluke Vrhovnog suda Kosova KRJA No.3/2010 , od 4. maja 2011

Predmet KI 113/11, odluka od 11. jula 2012 godine.

Ključne reči; pravno lice, pravo na pravni lek, poreza na dodatnu vrednost (PDV), poreza na dobit i poreza po odbitku, očigledno neosnovan.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 i 21.4 Ustava Kosova, osporavajući rešenje Vrhovnog suda Kosova KRJA br. 3/2010 od 04. maja 2011. godine i odbijen predlog podnosioca zahteva kao nedozvoljen da se na osnovu novog zakona o njegovom pravu još jednom meritorno odluči od strane Vrhovnog suda.

Podnosilac zahteva je tvrdio da Zakon o redovnim sudovima još uvek nije primenljiv, i da jedini nadležni sud za administrativna pitanja, kako u prvom stepenu, tako i u drugom stepenu, je Vrhovni sud Kosova. Tako da je, Vrhovni sud Kosova bio obavezan da na meritoran način odluči u vezi sa zahtevom za vanrednu reviziju sudske odluke, prema odredbama Zakona br. 03/L-202 o administrativnim konfliktima koji je na snazi još od dana 5. novembra 2010. godine. Smatrajući da je ovaj Zakon povoljniji za stranku u postupku.

Odlučujući o zahtevu podnosioca "DELOITTE KOSOVA" DOO, Ustavni sud je nakon razmatranja postupka u celini, nije utvrdio da su odgovarajući postupci pred redovnim sudovima na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni. Stoga Sud je zaključio da je Vrhovni sud po istim navodima podnosioca već jednom meritorno izjašnjavao u presudi. Stoga zahtev očigledno neosnovan jer iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava.

Priština, 9. jul 2012.

Br. ref.: RK/269/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI113/11

Podnosilac

"DELOITTE KOSOVA" DOO

Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova
KRJA br. 3/2010 od 04. maja 2011. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je "DELOITTE KOSOVA" - DOO iz Prištine, koju zastupa advokat Bejtush Isufi iz Prištine, Ul. Andrea Gropa, broj 29 , 10000 Priština.

Osporena odluka

2. Osporeno je rešenje Vrhovnog suda Kosova KRJA br. 3/2010 od 04. maja 2011. godine, kojom je odbijena vanredna revizija na presudu Vrhovnog suda Kosova A. br. 1713/2007 od 14. aprila 2009. godine kao neprihvatljiva.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva osporava rešenje Vrhovnog suda Kosova KRJA br. 3/2010 04. maja 2011. godine, navodeći da je povređen član 32. [Pravo na pravni lek], Ustava Republike Kosovo, navodeći;

> *„Novi Zakon o administrativnom konfliktu je povoljniji za stranku. U starom zakonu o administrativnim konfliktima*

nije bilo dozvoljen ovaj pravni lek, bar prema tumačenju Vrhovnog suda Kosova. Novim Zakonom, izričito je dozvoljen ovaj pravni lek. Res ipsa loquitur. U ovom slučaju, Vrhovni sud je trebalo da primeni odredbe novog zakona i da dozvoli da se zahtev uzme na vanrednu reviziju sudske odluke i da meritorno odluči, a ne da negira podnosiocu zahteva njegovo pravo, koje je garantovano članom 32. Ustava Republike Kosova-na pravo na pravni lek.“

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članovima 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilu 56. stav 2. Poslovnika.

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 16. avgusta 2011. godine, podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Dana 12. oktobra 2011. godine Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud Kosova da je pokrenut postupak ispitivanja ustavnosti odluka po predmetu br KI-113-11.

7. Dana 02. jula 2012. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije Altaya Suroya, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Kadri Kryeziu i prof. dr Ivan Čukalović, je iznelo preporuku sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

8. Nezavisni odbor za reviziju (u daljem tekstu NOR) je rešenjem A. br. 125/2007-ATK od 06. juna 2007. godine odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva na rešenje Poreske uprave Kosova (u daljem tekstu PUK) br. 73/2007 od 06. aprila 2007. godine u vezi sa obavezom plaćanja dodatnog poreza iz kategorije poreza na dodatnu vrednost (PDV), poreza na dobit i poreza po odbitku, prema izveštajima ponovne procene.

9. Dana 01. jula 2007. godine Deloitte Kosova d.o.o (podnosilac zahteva), je podneo tužbu Vrhovnom sudu Kosova, zahtevajući poništenje rešenja NOR A. br. 125/2007-ATK od 06. juna 2007. godine. U ovoj tužbi, podnosilac zahteva je osporio rešenje NOR, koji u obrazloženju rešenja navodi da ugovori o uslugama potpisani između podnosioca zahteva i drugih kompanija se tretiraju kao radni ugovor, a ne kao komercijalni ugovor.

10. Presudom Vrhovnog suda Kosova A. br. 1713/2007 od 14. aprila 2009. godine odbijena je tužba podnosioca zahteva, sa istim obrazloženjem koje je dao i NOR.

11. U obrazloženju Vrhovni sud je došao do zaključka da, uprkos činjenici da su dva pravna lica sklopila ugovor o uslugama, posao je obavljen od strane pojedinaca, što se može potvrditi na osnovu specifikacije računa. U nastavku se, zaključuje da su ovi pojedinci delovali lično, a ne u ime kompanije, ocenjujući da je podnosilac zahteva bio obavezan da izvrši uplatu poreza po odbitku i poreza na lični dohodak.

12. Nezadovoljan presudom Vrhovni sud Kosova A. br. 1713/2007 od 14. aprila 2009. Godine, podnosilac zahteva Vrhovnom sudu Kosova podnosi zahtev za vanrednu reviziju.

13. Odlučujući po zahtevu za vanrednu reviziju na presudu Vrhovnog Sud Kosova A. br. 1713/2007 od 14 aprila 2009 godine, Vrhovni sud Kosova rešenjem KRJA br 3/2010 od 4. maja 2011. godine odbacuje zahtev za vanrednu reviziju sa obrazloženjem u kome se kaže:

"Na osnovu dopisa predmeta, proizlazi, da presuda protiv koje je podnet zahtev na vanrednu reviziju sudske odluke, koja je doneta od strane Vrhovnog suda Kosova koji je nadležna na celoj svojoj teritoriji, je činjenica koja ovaj zahtev čini neprihvatljivim u smislu člana 19. stav 2. Zakon o administrativnom konfliktu".

Tvrdnje podnosioca zahteva

14. Podnosilac zahteva osporava rešenje Vrhovnog suda Kosova KRJA br. 3/2010, od dana 4. maja 2011. godine, podnosilac zahteva smatra da je ovim rešenjem izvršena povreda člana 32. [Pravo na pravni lek], Ustava Republike Kosovo u kojem se navodi:

"Svaka osoba ima pravo da koristi pravni lek protiv sudskih i administrativnih odluka, koje krše njihova/njena prava ili interese na način koji je određen Zakonom."

15. Dalje podnosilac zahteva navodi da prema primenljivim zakonima Republike Kosovo, u slučajevima kada strane podnesu zahtev za vanrednu reviziju sudske odluke, nadležan za donošenje odluke je prvostepeni sud, koji je nadležan za administrativna pitanja. Član 24. Zakona br. 03/L-202 o administrativnim konfliktima kaže:

"Protiv konačne odluke nadležnog Suda za administrativna pitanja drugog stepena, strana može da podnese zahtev Vrhovnom Sudu Kosova na vanrednu reviziju sudske odluke."

16. Podnosilac zahteva dalje navodi da:

"Zakon o redovnim sudovima još uvek nije primenljiv, i da jedini nadležni sud za administrativna pitanja, kako u prvom stepenu, tako i u drugom stepenu, je Vrhovni sud Kosova. Tako da je, Vrhovni sud Kosova bio obavezan da na meritoran način odluči u vezi sa zahtevom za vanrednu reviziju sudske odluke, prema odredbama Zakona br. 03/L-202 o administrativnim konfliktima koji je na snazi još od dana 5. novembra 2010. godine (15 dana posle objavljivanja u "Službenom listu"). I to iz razloga zato što ovaj član 70. ZAK kaže;"

"Za podnesene tužbe do dana stupanja na snazi ovog Zakona, primeniće se dosadašnje odredbe, osim u slučaju kada ovaj Zakon povoljniji za stranu."

17. Na kraju podnosilac zahteva predlaže Ustavnom sudu Kosova:

"- Da proglasi zahtev prihvatljivim.

- Da potvrdi povredu člana 32. Ustava Republike Kosovo; i

- Da poništi rešenje Vrhovnog suda Kosova KRJA br.3/2010 i da predmet vrati na ponovljeno suđenje."

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Podnosilac zahteva navodi da je član 32. [Pravo na pravni lek], Ustava Kosova osnova za njegov podnesak.

19. Uslovi za prihvatljivost zahteva su predviđeni Ustavom, detaljnije obrazloženi u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

20. Po Ustavu, Ustavni sud nije apelacioni sud, kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila postupka i materijalnog prava (vidi, mutatis mutandis, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28., Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

21. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.). Podnosilac zahteva ne navodi na koji način član 32. [Pravo na pravni lek], Ustava podržava njegov zahtev, kao što je predviđeno u članu 113.7. Ustava i u članu 48. Zakona.

22. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu prava povređena pogrešnim primenom zakona od strane redovnih sudova, navodeći da je Vrhovni sud izvršio povredu člana 32. Ustava zato što po vanrednoj reviziji nije meritorno odlučio o predmetnoj stvari, iako se Vrhovni sud po istim navodima podnosioca već jednom meritorno izjašnjavao u presudi.

23. U ovom slučaju podnosiocu prava su pružene mnogobrojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona za koje smatra da je netačno, pred Poreskom upravom Kosova, Nezavisnim odborom za reviziju i Vrhovnim sudom. Nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god).

24. Konačno, uslovi za prihvatljivost nisu ispunjeni u ovom podnesku. On nije uspeo da navede i podrži dokazima da su mu osporenim rešenjem navodno povređena ustavna prava i slobode.

25. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa Pravilom 36 (2b) Poslovnika o radu koje predviđa *„Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava.“*

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona, i pravilom 36 (2b) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 02. jula 2012. godine, je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Altay Suroy	Prof. Dr. Enver Hasani

KI 13 / 12 od 16. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev . 443/2009 od 8. decembar 2011

Predmet KI 13/12, odluka od 02. jula 2012godine.

Ključne reči; individualni zahtev, jednakost pred zakonom, pravo na pravično suđenje, ravnopravnost pred zakonom , očigledno neosnovan.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, osporavajući presudu Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 443/2009 od 08. decembra 2011. godine kojom je sud odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva radnika Osnovne škole „Faik Konica“, u selu Krajmirovce, da podnosiocima zahteva Ministarstvo javnih usluga i Uprava za obrazovanje Opštine Lipljan za obavljeni posao isplati lični dohodak za mesec novembar i prvih deset (10) dana meseca decembra 2007. godine koji su kao prosvetni radnici obavljali tokom predizborne aktivnosti istovremeno održavali i nastavne časove, smatrajući da im pripadaju lični dohoci iz radnog odnosa za sporni period.

Podnosilac zahteva je smatrao da su povređeni član 24. (Jednakost pred zakonom) Ustava Kosova, i 6. Protokola 1 (Pravo na pravično suđenje) EKLJP.

Odlučujući o zahtevu podnosioca Shqiprim Qeriqi i Rizah Qeriqi, Ustavni sud je nakon razmatranja postupka u celini, nije utvrdio da su odgovarajući postupci pred redovnim sudovima na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni. Stoga Sud je zaključio da zahtev očigledno neosnovan jer iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava.

Priština, 9. jula 2012.

Br. ref.: RK/268/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI13/12

Podnosilac

Shqiprim Qeriqi i Rizah Qeriqi

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova

Rev. br. 443/2009 od 08. decembra 2011. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosioci zahteva su Shqiprim Qeriqi i Rizah Qeriqi, koje zastupa predsednik sindikata SBASH-uk gospodin Rrustem Bublica iz sela Veliko Dobranje, Opština Lipljan.

Zahtev podnosioca zahteva

2. Osporena je presuda Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 443/2009 od 08. decembra 2011. godine, kojom su potvrđene presuda Okružnog suda u Prištini Ac. broj 263/09 od 25. juna 2009. godine i presuda Opštinskog suda u Lipljanu C. broj 17/2008 od 19. juna 2008. godine, i odbijen kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva radnika Osnovne škole „Faik Konica“, u selu Krajmirovce, da podnosiocima zahteva Ministarstvo javnih usluga i Uprava za obrazovanje Opštine Lipljan za obavljeni posao isplati lični dohodak sa zateznom kamatom počevši od dana 01.02.2008. godine pa do definitivne isplate i da im se istovremeno nadoknade troškovi postupka, u roku od 8 dana od dana pravosnažnosti ove presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar radno-pravnog spora između podnosioca zahteva i Ministarstva javnih usluga i Uprave za obrazovanje Opštine Lipljan je nastao usled neisplaćivanja ličnih dohodaka. Podnosioci zahteva osporavaju presudu Vrhovnog suda Kosova

rev. br. 443/2009 od 08. decembra 2011. godine, navodeći da je ovom sudskom presudom podnosiocima zahteva povređeno osnovno pravo i sloboda iz člana 24. (Ravnopravnost pred zakonom) Ustava Republike Kosovo i člana 154. ZOO (Zakon o obligacionim odnosima) i Evropske konvencije o ljudskim pravima, Protokola 1, član 6.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članovima 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika.

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosioci zahteva su dana 09. februara 2012. godine podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Dana 15. februara 2012. godine Ustavni sud je obavestio podnosioce zahteva i Vrhovni sud Kosova da je pokrenut postupak ispitivanja ustavnosti presude po predmetu br KI-13-12.

7. Dana 02. jula 2012. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije Snezhane Botusharove, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i prof. dr Ivan Čukalović, je iznelo preporuku sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

8. Podnosioci zahteva su podneli tužbu Opštinskom sudu u Lipljanu protiv optuženih: Uprave obrazovanja Opštine Lipljan i Ministarstva javnih službi u Prištini za nadoknadu ličnih dohodaka tokom predizborne kampanje za izbore za SO Lipljan.

9. U tužbenom zahtevu, kao i na održanim raspravama pred Opštinskim sudom u Lipljanu, podnosioci zahteva su naglasili da su prosvetni radnici u osnovnoj školi „Faik Konica“ u selu Krajmirovce, predali kandidature za javne izborne funkcije u SO Lipljan, da su obavljali predizbornu aktivnost u periodu meseca novembra i prvih deset (10) dana meseca decembra 2007. godine, ali da su predizbornu aktivnost vršili bez prekida radnog odnosa, tako da su poslove i radne zadatke nastavnika u ovo vreme izvršavali bez gubitka nastavnih časova.

10. Nadalje su naglasili da ih niko nije obavestio u vezi sa zakonskim obavezama da predizbornu aktivnost treba održati uzimajući neplaćeno odsustvo, jer da su imali takvo saznanje, ne bi se ni na koji način odlučili da predaju svoje kandidature za javne izborne funkcije. Pošto su tokom predizborne aktivnosti istovremeno održavali i nastavne časove, smatraju da im pripadaju lični dohoci iz radnog odnosa za sporni period, zbog čega su i predložili Opštinskom sudu u Lipljanu da Sud u celosti usvoji njihov tužbeni zahtev kao osnovan.

11. Odlučujući po tužbenom zahtevu podnosilaca Opštinski sud u Lipljanu je presudom C. br. 17/2008 od 19. juna 2008. godine, odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva, kojim su tražili da se optuženi obavežu da im nadoknade lične dohotke za mesec novembar i prvih deset (10) dana meseca decembra 2007. godine za obavljeni posao u svojstvu radnika u osnovnoj školi „Faik Konica“, u selu Krajmirovce, uz kamatu i troškove parničnog postupka uz obrazloženje:

> *“... do zaključka da su tužitelji bili u radnom odnosu u Osnovnoj školi „Faik Konica“, u Krajmirovcu, i da su isti predali kandidature za određene javne funkcije u SO Lipljan na izborima koji su održani 17. novembra 2007. godine, i da su isti vršili predizbornu aktivnost tokom meseca novembra i deset (10) prvih dana meseca*

decembra 2007. godine, bez prekidanja radnog odnosa i da su u isto vreme održavali nastavne časove u Osnovnoj školi „Faik Konica“ gde su i bili zaposleni tokom spornog perioda. Pri ovakvom stanju dokaza, potvrđenim na osnovu izvedenih dokaza na Sudu, i pozivajući se na pravosnažne zakonske odredbe, Sud dolazi do zaključka da tužitelji nisu imali zakonsku mogućnosti da se istovremeno mogu prijaviti svojim kandidaturama za neku javnu izbornu funkciju a da, takođe, u isto vreme budu u radnom odnosu, nego su oni od momenta kada su prijavili kandidature za neku javnu izbornu funkciju, počev od datuma kada su oni javno proglasili svoje kandidature, svakako bili obavezni da uzmu neplaćeno odsustvo od civilne službe, odnosno od svoje organizacije (član 28.4 Administrativne uredbe broj 23/2 o sprovođenju UNMIK Pravilnika broj 2001/36 o Civilnoj službi Kosova).”

12. Na presudu Opštinskog suda u Lipljanu C. br. 17/2008 od 19. juna 2008. godine, podnosioci zahteva su izjavili žalbu Okružnom sudu u Prištini.

13. Presudom Okružnog suda u Prištini Ac. br. 263/2009 od 25. juna 2009. godine, odbijena je kao neosnovana žalba podnosioca zahteva i potvrđena presuda Opštinskog suda u Lipljanu C. br. 17/2008 od 19. juna 2008. godine.

14. Na presudu Okružnog suda u Prištini Ac. br. 263/2009 od 25. juna 2009. godine, podnosioci zahteva su izjavili reviziju Vrhovnom sudu Kosova.

15. Presudom Vrhovnog suda Kosova rev. br. 443/2009 od 08. decembra 2011. godine, odbijen je kao neosnovan zahtev za reviziju podnosioca zahteva podnet protiv presude Okružnog suda u Prištini Ac. br. 263/2009 od 25. juna 2009. godine.

Tvrdnje podnosioca zahteva

16. Podnosioci zahteva smatraju da: *"Ovim nepravednim sudskim rešenjima je povređeno osnovno pravo i sloboda iz člana 24. (Ravnopravnost pred zakonom Ustava Republike Kosovo i člana 154. ZOO (Zakon o obligacionim odnosima) i Evropske Konvencije o ljudskim pravima, Protokola 1, član 6."*

17. U prilog ovakvim tvrdnjama podnosilac zahteva prilaže presudu Opštinskog suda u Vučitrnu C. br. 85/08 od 18. aprila 2008. godine i presudu Opštinskog suda u Podujevu E. br. 943/2008 od 01. aprila 2009. godine, u kojima su prosvetnim radnicima koji su takođe učestvovali na izborima priznato pravo na lični dohodak bez obzira što su učestvovali u kampanji.

18. Podnosioci zahteva se obraćaju Ustavnom sudu sa zahtevom;

> *"Da se usvoji tužbeni zahtev i izmene sve presude sudova nižih stepena."*

Ocena prihvatljivosti zahteva

19. Podnosioci zahteva navode da su član 24. (Jednakost pred zakonom) Ustava Republike Kosova, i član 6 (Pravo na pravično suđenje) Protokol 1. EKLJP osnova za njihov podnesak.

20. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

21. Po Ustavu, Ustavni sud nije apelacioni sud, kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih

sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila postupka i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

22. Podnosioci zahteva nisu podneli nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njihovih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.). Podnosioci zahteva ne navodi na koji način članovi 24. (Jednakost pred zakonom) Ustava Republike Kosova, i član 6. (Pravo na pravično suđenje) Protokol 1. EKLJP, podržavaju njihov zahtev, kao što je predviđeno u članu 113.7. Ustava i u članu 48. Zakona.

23. Podnosioci zahteva tvrde da su im povređena prava (Jednakost pred zakonom i Pravo na pravično suđenje) pogrešnim primenom zakona od strane redovnih sudova, ne navodeći jasno na koji način je presuda prekršila njihova ustavna prava.

24. U ovom slučaju podnosiocima zahteva su pružene mnogobrojne mogućnosti da predstave svoj slučaj i ospore tumačenje zakona za koje smatraju da je netačno, pred Opštinskim sudom u Lipljanu, Okružnim sudom u Prištini i Vrhovnim sudom. Nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

25. Konačno, uslovi za prihvatljivost nisu ispunjeni u ovom podnesku. Podnosioci zahteva nisu uspeli da navedu i podrže dokazima da su im osporenom presudom navodno povređena ustavna prava i slobode.

26. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36 (2b) Pravilnika o radu koja predviđa *„Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi b) da iznete*

činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava.“

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona, i pravilom 36 (2b) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 02. jula 2012. godine, je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Snezhana Botusharova Prof. Dr. Enver Hasani

KI 111 / 11 od 16. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda , PKL . Broj 117 / 09 , od 12. oktobra 2010

Slučaj KI 111/11, odluka od 20. marta 2012. godine.

Ključne reči: krivični predmet, jednakost pred zakonom, otkrivanje identiteta, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, prava optuženog, kršenje ljudskih prava i sloboda, zakasneli

Podnosilac zahteva je predao zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su njegova prava iz člana 24 [Jednakost pred Zakonom], 30 [Prava optuženog] i 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava prekršena presudom Vrhovnog suda, koja podnosioca zahteva smatra krivim jer je izvršio krivično delo iz člana 142. u vezi sa članovima 22, 26. i 30. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Podnosilac zahteva je dalje zahtevao od Suda da ne otkriva njegov identitet.

Sud je zaključio da je zahtev neprihvatljiv jer on nije podneo zahtev u vremenskom roku predviđenim članom 49 Zakona. Konačna presuda Vrhovnog suda PKL.br. 117/09 je doneta 12. oktobra 2010. godine i dostavljena je podnosiocu neodređenog datuma, dok je podnosilac zahteva podneo zahtev pred Sudom dana 11. avgusta 2011. godine. Pošto podnosilac zahteva nije dostavio dokaze ovom sudu kada mu je uručena presuda Vrhovnog suda, ovaj Sud uzima u obzir datum kada je odluka bila javno objavljena kao datum uručenja, odnosno 12. oktobar 2010. godine, t.j., kada je presuda bila potpisana od strane sudija. Sto se tiče zahteva podnosioca da se ne otkrije njegov identitet, Sud odbacuje zahtev kao neosnovan, jer nije pružena nikakva prateća dokumentacija i informacija o razlozima da se ne otkrije identitet podnosioca zahteva.

Priština, 12. Juli 2012. god.

Br. ref.: RK /270/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 111/11

Podnosilac

Selim Krasniqi

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, PKL. br. 117/09,

od 12. oktobra 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija

Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac

1. Podnosilac zahteva je g-din Selim Krasniqi, zastupljen od strane g-dina Mahmuta Halimija, advokata iz Mitrovice.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava presudu Vrhovnog suda, PKL. br. 117/09, od 12. oktobra 2010, koja je dostavljena podnosiocu neodređenog datuma.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda PKL. br. 117/09, od strane Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud), kojom su navodno, njegova prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 24. [Jednakost pred zakonom], 30. [Prava optuženog] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] povređena.

4. Osim toga, podnosilac traži od Suda da se ne otkrije njegov identitet, ne iznoseći nijedan razlog za svoj zahtev.

Pravni osnov

5. Članovi 113.7 Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 56.(2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred sudom

6. Dana 11. avgusta podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu.

7. Odlukom predsednika (br. GJR. KI 111/11 od 23. avgusta 2011) sudija Gjyljeta Mushkolaj je imenovana za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br. KSH. KI 111/11 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodriguez i Snezhana Botusharova.

8. Dana 18. oktobra 2011, Sud je upoznao Vrhovni sud i Okružni sud u Prizrenu sa zahtevom.

9. Dana 24. januara 2012, Sud je upoznao državnog tužioca sa zahtevom.

10. Dana 24. januara 2012, Sud je zatražio od podnosioca zahteva da obavesti ovaj sud kada je podnosiocu bila uručena presuda Vrhovnog suda, PKL. br. 117/09 od 12. oktobra 2010. Do sada nikakav odgovor nije dobijen.

11. Veće za razmatranje je 20. marta 2012. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i Sudu izneo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 10. avgusta 2006, Okružni sud u Prizrenu je našao podnosioca krivim zato što je izvršio krivično delo iz člana 142. u vezi sa članovima 22, 26. i 30. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (u daljem tekstu: „KZ SFRJ), (odluka P. br. 85/2005). Podnosilac zahteva se žalio na ovu odluku Vrhovnom sudu.

13. Dana 10. aprila 2009. god. Vrhovni sud je odobrio žalbu podnosioca zahteva na kaznu, koja je bila preinačena od strane Vrhovnog suda. Ostatak žalbe podnosioca je odbijen kao neosnovan, i preostali deo presude Okružnog suda je potvrđen (presuda Ap-Kz br. 371/2008). Podnosilac zahteva je podneo zahtev Vrhovnom sudu za zaštitu zakonitosti protiv ove presude.

14. Dana 12. oktobra 2010, Vrhovni sud je odbilo zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti
kao neosnovan (presuda Pkl-Kzz 117/09).

15. Dana 19. oktobra 2010, Vrhovni sud je doneo presudu kojom je izmenjena presuda Vrhovnog suda od 12. oktobra 2010, koja je sadržala formalnu grešku (presuda Pkl-Kzz 117/09).

16. Osim toga, nije bilo pružena nikakva prateća dokumentacija i informacija o razlozima da se ne otkrije identitet podnosioca.

Tvrdnje podnosioca zahteva

17. Podnosilac zahteva navodi da su njegova prava garantovana Ustavom, član 24. (Jednakost pred zakonom), 30. (Prava optuženog) i 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) povređena presudom Vrhovnog suda, PKL. br. 117/09, zato što su izjave svedoka kontradiktorne i ne odgovaraju njihovom objašnjenju o događajima za koje oni navode da su se desili.

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Podnosilac zahteva navodi da su njena prava garantovana članovima 24. (Jednakost pred zakonom), 30. (Prava optuženog) i 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) Ustava prekršena. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva, Sud prvo mora da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene

Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

19. U tom smislu Sud naglašava da može da odlučuje o neprihvatljivosti samo ako podnosilac zahteva dokaže da je podneo podnesak *„u roku od (4) četiri meseca […] od dana kada je podnosilac zahteva primio sudsku odluku“,* u skladu sa članom 40. Zakona.

20. Konačna presuda Vrhovnog suda, PKL. br. 117/09 je bila doneta 12. oktobra 2010. i bila je dostavljena podnosiocu zahteva neodređenog datuma, a podnosilac je podneo zahtev Sudu 11. avgusta 2011. Pošto podnosilac zahteva nije podneo dokaze ovom sudu kada mu je bila dostavljena presuda Vrhovnog suda, ovaj sud uzima datum kada je odluka bila javno objavljena kao datum uručenja, odnosno 12. oktobar 2010, kada je presuda bila potpisana od strane sudije.

21. Razmatranje je opravdano uzimajući u obzir da bi odluke bile dostavljene u periodu od četiri meseca zbog prirode krivičnog postupka.

22. Prema tome, Sud zaključuje da zahtev mora biti odbačen kao neprihvatljiv u skladu sa članom 49. Zakona.

23. Što se tiče zahteva podnosioca da se ne otkrije njegov identitet, Sud odbacuje zahtev kao neosnovan, jer nije bilo pružena nikakva prateća dokumentacija i informacija o razlozima da se ne otkrije identitet podnosioca zahteva.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, Kosova u skladu sa članom 49. Zakona i Pravilom 56. (2) Poslovnika o radu, dana 23. septembra 2011 god.

ODLUČUJE

I. Jednoglasno da odbaci zahtev kao neprihvatljiv;

II. Većinom glasova da odbije zahtev kao neprihvatljiv zato što je neblagovremen;

III. Jednoglasno da odbaci njegov zahtev da se mu se ne otkrije identitet;

IV. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Gjyljeta Mushkolaj Prof. Dr. Enver Hasani

KI 133 / 11 od 16. jula 2012 - Kosovska poverilačka agencija i Agencija za privatizaciju Kosova

Slučaj KI 133/11, odluka od 20. marta 2012.godine

Ključne reči: individualni zahtev, privremene mere, pravo na imovinu, kršenje ljudskih prava i sloboda, očigledno neosnovan, ne iscrpljivanje

Podnosioci zahteva su podneli zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova navodeći da su njihova individualna prava i slobode zagarantovana Ustavom i ugrađenim protokolom 1 EKLJP-a, član 1 [Prava na imovinu] prekršena od strane javnih organa, koji su ih privatizovali. Dalje, podnosioci zahteva su tražili od Ustavnog suda da oceni da li je član 5.3 Zakona o KAP-u (Zakon br. 03/L-067) neustavan. Pored toga, oni su takođe od Suda tražili da uvede privremene mere.

Sud je zaključio da je zahtev neprihvatljiv, zato što podnosioci zahteva nisu iscrpeli pravna sredstva koja su im na raspolaganju prema važećim kosovskim zakonima, zato što Posebna komora još uvek nije donela odluku u vezi sa tužbama koje su Posebnoj komori podneli DD "Metaliku", Holding preduzeće "Ening" DD, Holding preduzeće "Industria" DD, deoničari Holding preduzeća "Ereniku" DD, Holding preduzeće "Enea" DD, Holding preduzeće "Emin Duraku" DD, Holding preduzeće "Jatex" DD i Holding preduzeće "Deva" DD. Dalje, Sud je ocenio da podnosioci zahteva nisu izneli dokaze da su relevantni postupci na bilo koji način nepravični ili sadržani proizvoljnošću. Stoga, Sud je zaključio da je zahtev očigledno neosnovan shodno pravilu 36 (1.c) Poslovnika o radu. Dalje, što se tiče pitanja podnosilaca zahteva o saglasnosti člana 5. 3 Zakona o KAP-u (Zakon br. 03/L-067) sa Ustavom, Sud zaključuje da su podnosioci zahteva mogli podignuti pitanje saglasnosti zakona sa Ustavom pred redovnim sudovima, koji su prema članu 113. stavu 8.

Ustava ovlašćeni da se obrate Ustavnom sudu. Međutim, na osnovu dostavljenih dokumenata Sud primećuje da podnosioci zahteva pitanje saglasnosti člana 5.3. Zakona o KAP-u (Zakon br. 03/L-067) sa Ustavom nisu podigli pred redovnim sudovima i stoga, uzimajući u obzir načelo supsidijarnosti, Sud ne može uzeti na razmatranje ovo pitanje. Štaviše, što se tiče zahteva za privremene mere Sud je, uzimajući u obzir da je zahtev proglašen neprihvatljivim, zaključio da podnosioci zahteva nemaju pravo iz pravila 54.(1) Poslovnika o radu da zahtevaju uvođenje privremenih mera.

Priština, 12. Juli 2012. god.

Br. ref.: RK/271/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 133/11

Podnosioci

Holding preduzeće „Deva“ DD

Holding preduzeće „Enea“ DD

Holding preduzeće „Tregtia“ DD

Holding preduzeće „Industria“ DD

Holding preduzeće „Ening“ DD

Holding preduzeće „Virxhinia“ DD

DD „Metaliku“

DD „Mulliri“

DD „Mishi“

DD „Modeli“

ED „Ediko“

Deoničari Holding preduzeća „Emin Duraku” DD

Deoničari Holding preduzeća „Ereniku” DD

Deoničari Holding preduzeća „Jatex” DD

protiv

Kosovske povereničke agencije i Kosovske agencija za privatizaciju

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani predsednik,

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija.

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su: Holding preduzeće „Deva“ DD, Holding preduzeće „Enea“ DD, Holding preduzeće „Tregtia“ DD, Holding preduzeće „Industria“ DD, Holding preduzeće „Ening“ DD, Holding preduzeće „Virxhinia“ DD, DD „Metaliku“, DD „Mulliri“, DD „Mishi“, DD „Modeli“, ED „Ediko“, deoničari Holding preduzeća „Emin Duraku” DD, deoničari Holding preduzeća „Ereniku” DD i deoničari Holding preduzeća „Jatex” DD, koje zastupa g. Linn Slattengren, advokat iz Prištine.

Suprotne strane

2. Suprotne strane su Kosovska poverenička agencija (u daljem tekstu: KPA) i Kosovska agencija za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP).

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahteva se žale da trpe kršenje njihovih individualnih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), i obuhvaćenih Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (u daljem tekstu: EKLJP) u Protokolu 1 članu 1. [Prava na imovinu] od strane javnih organa.

4. Dodatno, podnosioci zahteva traže od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da ocene da li je član 5. stav 3. Zakona o KAP-u (Zakon br. 03/L-067) neustavan.

5. Štaviše, podnosioci zahteva traže od Suda uvođenje privremenih mera *„[...] upućujući KAP da se suzdrži od dalje prodaje aktive podnosilaca zahteva [...]“*, *„U cilju očuvanja statusa quo i radi obezbeđivanja saglasnosti sa kosovskim Ustavom i zakonima“*.

Pravni osnov

6. Član 113. stav 7. Ustava, čl. 22. i 27. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 54, 55. i 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak u Sudu

7. Podnosioci zahteva su 20. oktobra 2011. god. podneli zahtev Sudu.

8. Predsednik je 12. januara 2012. god., odlukom br. GJR. 133/11, imenovao sudiju Ilirianu Islami za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana, odlukom br. KSH. 133/11, imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Gjyljeta Mushkolaj.

9. Kopija zahteva je dostavljena KAP-u 9. februara 2012. god.

10. Sud je 9. februara 2012. god. od Posebne komore tražio dodatna dokumenta u vezi sa statusom predmeta, koja je odgovorila 20. februara 2012. god.

11. KAP je 21. februara 2012. god. dostavio odgovor Sudu.

12. Veće za razmatranje je 20. marta 2012. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

13. Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija (u daljem tekstu: SFRJ) je 20. avgusta 1990. god. donela Zakon o društvenom kapitalu kako bi se pokrenuo proces transformacije jugoslovenske socijalističke privrede u kapitalističku. Navodno, prema ovom zakonu nekoliko društvenih preduzeća (u daljem tekstu: DP) koje se nalazi u Đakovici je transformisano u deoničarska društva (u daljem tekstu: DD).

14. Tokom 2005. i 2006. god., Okružni privredni sud u Prištini je na zahtev Holding preduzeća „Deva“ DD, Holding preduzeća „Enea“ DD, Holding preduzeća „Tregtia“ DD, Holding preduzeća „Industria“ DD, Holding preduzeća „Virxhinia“ DD, deoničara Holding preduzeća „Emin Duraku” DD, deoničara „Ereniku” DD, i deoničara Holding preduzeća „Jatex” DD naložio registru za preduzeća u Ministarstvu trgovine i industrije da ih registruje kao deoničarska društva. Vrhovni sud je potvrdio odluku Okružnog privrednog suda u Prištini. Međutim, navodno Ministarstvo trgovine i industrije nikada nije u potpunosti ispoštovalo sudske odluke i registrovalo ih je kao „druga preduzeća u nadležnosti KPA“.

15. Što se tiče postupka pred Posebnom komorom Vrhovnog suda (u daljem tekstu: Posebna komora) činjenice su sledeće:

Holding preduzeće „Deva“ DD

16. Holding preduzeće „Deva“ DD je 10. decembra 2010. god. podnelo tužbu Posebnoj komori protiv KAP-a, u kojoj je zahtevalo poništenje odluke KAP-a od 29. aprila 2010. god. o proglašavanju ovog preduzeća 100% DP-om, potvrđivanje statusa istog kao privatnog preduzeća, poništenje odluke o privatizaciji preduzeća i uvođenje privremene zabrane kojom se zabranjuje privatizacija preduzeća.

17. Sudsko veće Posebne komore je 14. februara 2011. god. odbilo zahtev za uvođenje privremene zabrane.

18. Holding preduzeće „Deva“ DD je 18. avgusta 2011. god. podnelo drugi zahtev za uvođenje privremene zabrane u ovom pitanju.

19. Posebna komora je 7. oktobra 2011. god. odbila zahtev za privremenu zabranu obrazlažući da nisu ispunjeni uslovi propisani u članu 55. Administrativnog naređenja UNMIK-a 2008/6 koje menja i dopunjuje Administrativno naređenje UNMIK-a 2006/17 za sprovođenje Uredbe UNMIK-a br. 2002/13 o osnivanju specijalne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja u vezi sa Kosovskom povereničkom agencijom (u daljem tekstu: UNMIK AN 2008/6). Štaviše, Posebna komora je navela da ne postoje razlozi za usvajanje zahteva za uvođenje privremene zabrane pošto je 14. februara 2011. god. već odlučeno po ovom pitanju i da u drugom zahtevu za privremenu zabranu nisu dostavljeni novi dokazi.

20. Iz spisa predmeta Sud zaključuje da je tužba koja je 10. decembra 2008. god. pokrenuta u Posebnoj komori i dalje u toku pred istom.

Holding preduzeće „Jatex“ DD

21. Holding preduzeće „Jatex“ DD je podnelo tužbu Posebnoj komori u kojoj je zahtevalo potvrđivanje statusa istog kao DD-a, obavezivanje KAP-a da prizna status istog i poništi odluku o privatizaciji koju je KAP pokrenuo u 45. talasu 22. oktobra 2010. god.

22. Posebna komora je 21. oktobra 2010. god. usvojila zahtev za uvođenje privremene zabrane do konačnog rešenja tužbe od strane Posebne komore.

23. Iz spisa predmeta Sud zaključuje da je tužba koja je pokrenuta u Posebnoj komori i dalje u toku pred istom.

Holding preduzeće „Emin Duraku“ DD

24. Holding preduzeće „Emin Duraku“ DD je 22. jula 2008. god. podnelo tužbu Posebnoj komori u kojoj je zahtevalo potvrđivanje statusa istog kao deoničarskog društva i oslobađanje od nadležnosti KPA/KAP-a.

25. Posebna komora je 2. novembra 2010. god. usvojila zahtev za uvođenje privremene zabrane do konačnog rešenja tužbe od strane Posebne komore.

26. KAP je 26. novembra 2011. god. uložio žalbu Žalbenom veću protiv odluke sudskog veća za uvođenje privremene zabrane.

27. Žalbeno veće je 19. maja 2011. god. poništilo odluku sudskog veća i naložilo istom ponovljeno suđenje po zahtevu za uvođenje privremene zabrane.

28. Iz spisa predmeta Sud zaključuje da je tužba koja je pokrenuta u Posebnoj komori i dalje u toku pred istom.

Holding preduzeće „Enea“ DD

29. Holding preduzeće „Enea“ DD je 15. oktobra 2008. god. podnelo tužbu Posebnoj komori u kojoj je zahtevalo potvrđivanje statusa istog kao deoničarskog društva i oslobađanja od nadležnosti KPA.

30. KAP je 19. septembra 2011. god. oglasio privatizaciju preduzeća.

31. Preduzeće je 26. avgusta 2011. god. podnelo zahtev Posebnoj komori za uvođenje privremene zabrane.

32. Posebna komora je 23. septembra 2011. god. usvojila zahtev za uvođenje privremene zabrane do konačnog rešenja tužbe od strane Posebne komore.

33. Iz spisa predmeta Sud zaključuje da je tužba koja je pokrenuta u Posebnoj komori i dalje u toku pred istom.

Deoničari Holding preduzeća „Ereniku“ DD

34. Deoničari Holding preduzeća „Ereniku“ DD su 5. maja 2008. god. podneli tužbu Posebnoj komori u kojoj su zahtevali potvrđivanje njihovog statusa kao deoničarskog društva i oslobađanja od nadležnosti KPA.

35. Preduzeće je 18. maja 2011. god. podnelo zahtev Posebnoj komori za uvođenje privremene zabrane.

36. Posebna komora je 4. jula 2011. god. odbila zahtev za privremenu zabranu.

37. Iz spisa predmeta Sud zaključuje da je tužba koja je pokrenuta u Posebnoj komori i dalje u toku pred istom.

Holding preduzeće „Industria“ DD

38. Holding preduzeće „Industria“ DD je 9. maja 2008. god. podnelo tužbu Posebnoj komori u kojoj je zahtevalo potvrđivanje statusa istog kao deoničarskog društva i oslobađanja od nadležnosti KPA.

39. Preduzeće je 17. maja 2011. god. podnelo zahtev Posebnoj komori za uvođenje privremene zabrane.

40. Posebna komora je 9. juna 2011. god. usvojila zahtev za uvođenje privremene zabrane do konačnog rešenja tužbe od strane Posebne komore.

41. KAP je 18. jula 2011. god. objavila oglas o prodaji aktive navedenog preduzeća i sledstveno, preduzeće je 2. avgusta 2011. god. podnelo zahtev Posebnoj komori za uvođenje privremene zabrane.

42. Iz spisa predmeta Sud zaključuje da je tužba koja je pokrenuta u Posebnoj komori i dalje u toku pred istom.

Holding preduzeće „Ening“ DD

43. Holding preduzeće „Ening“ DD je 19. jula 2011. god. podnelo tužbu Posebnoj komori u kojoj je zahtevalo potvrđivanje statusa istog kao deoničarskog društva i oslobađanja od nadležnosti KAP.

44. Iz spisa predmeta Sud zaključuje da je tužba koja je pokrenuta u Posebnoj komori i dalje u toku pred istom.

DD „Metaliku“

45. DD „Metaliku“ je 26. septembra 2011. god. podnelo tužbu Posebnoj komori u kojoj je zahtevalo potvrđivanje statusa istog kao deoničarskog društva i oslobađanja od nadležnosti KAP.

46. Iz spisa predmeta Sud zaključuje da je tužba koja je pokrenuta u Posebnoj komori i dalje u toku pred istom.

Holding preduzeće „Virxhinia“ DD

47. Holding preduzeće „Virxhinia“ DD je 21. aprila 2008. god. podnelo tužbu Posebnoj komori u kojoj je zahtevalo potvrđivanje statusa istog kao deoničarskog društva i oslobađanje od nadležnosti KPA. Posebna komora je odbacila tužbu kao neprihvatljivu jer advokat nije odgovorio na zahtev za informacije (odluka SCC-08-0099 od 9. jula 2009. god.). Podnosilac zahteva je uložio žalbu na ovu odluku.

48. Posebna komora je 4. februara 2010. god. odbila žalbu kao neprihvatljivu jer je žalba zastarela (odluka ASC-09-0050).

Holding preduzeće „Tregtia“ DD

49. Holding preduzeće „Tregtia“ DD je 9. maja 2008. god. podnelo tužbu Posebnoj komori u kojoj je zahtevalo potvrđivanje statusa istog kao deoničarskog društva i oslobađanja od nadležnosti KPA. Posebna komora je odbacila tužbu kao neprihvatljivu jer advokat nije odgovorio na zahtev za informacije.

50. Posebna komora je odbacila tužbu kao neprihvatljivu jer advokat nije odgovorio na zahtev za informacije (odluka SCC-08-0129 od 14. januara 2009. god.). Na ovu odluku nije uložena žalba.

DD „Mulliri“, DD „Mishi“, DD „Modeli“ i ED „Ediko“

51. Sledeća preduzeća: DD „Mulliri“, DD „Mishi“, DD „Modeli“ i ED „Ediko“ su neodređenog datuma privatizovana.

Navodi podnosilaca zahteva

52. Podnosioci zahteva navode:

„…

i. Postoji nekoliko privatnih akcionarskih društava kojima su sredstva oduzeta i prodata od strane PAK/KAP. Prihodi se trenutno drže u poverenju (trust), ali će verovatno uskoro biti isplaćeni Vladi.

ii. Postoje privatna lica čija su privatna vlasništva u obliku deonica imala vrednost eksproprisanu u korist Vlade.

iii. Postoje privatna akcionarska društva koja rizikuju da njihova imovina bude oduzeta i prodata od strane PAK/KAP.

iv. Na kraju, postoje privatna lica čija je privatna imovina u obliku akcija u opasnosti od eksproprisane vrednosti u korist vlade.

…“.

53. Štaviše, podnosioci zahteva: *„[...] zahtevaju da Ustavni sud Republike Kosova odluči da član 5.2 KAP zakona (zakon br. 03/L-067) krši [...]“* član 32. *„Ustav Kosova jer se primenjuje na oduzimanje privatne imovine u suprotnosti sa članom 1. Protokola 1“*. Podnosioci zahteva tvrde da uticaj člana 5. stava 3. Zakona o KAP-u, kako se primenjuje, dozvoljava državi da preuzme privatnu svojinu na arbitraran način i proda je privatnim kupcima.

Ocena prihvatljivosti zahteva

54. Sud primećuje da se podnosioci zahteva žale da trpe kršenje njihovih individualnih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom i Protokolom 1. člana 1. [Pravo na imovinu] EKLJP-a od strane javnih organa. Dodatno, podnosioci zahteva traže od Suda da oceni da li je član 5. stav 3. Zakona o KAP-u (Zakon br. 03/L-067) neustavan.

55. Međutim, kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosilaca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

A. Pitanje iscprljenja

56. Obrazloženje za iscrpljenje pravnih sredstava je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasan pravni lek za kršenje ustavnih prava (vidi: Rešenje o neprihvatljivosti AAB-RIINVEST DOO, iz Prištine protiv Vlade Republike Kosovo od 27. januara 2010. god. i, *mutatis mutandis,* ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

57. Što se tiče konkretnog zahteva Sud primećuje da Posebna komora još nije donela odluku u vezi sa tužbama koje su Posebnoj komori podneli DD „Metaliku“, Holding preduzeće „Ening“ DD, Holding preduzeće „Industria“ DD, deoničara Holding preduzeća „Ereniku“ DD, Holding preduzeće „Enea“ DD, Holding preduzeće „Emin Duraku“ DD, Holding preduzeće „Jatex“ DD i Holding preduzeće „Deva“ DD.

58. U ovim okolnostima Sud smatra da podnosioci zahteva nisu iscrpeli pravna sredstva koja su im na raspolaganja prema važećim kosovskim zakonima, shodno članu 113. stavu 7. Ustava i članu 47. stavu 2. Zakona.

B. Pitanje izgrađivanja zahteva

59. Što se tiče konkretnog zahteva, u odnosu na Holding preduzeće „Tregtia“ DD, Holding preduzeće „Virxhinia“ DD, DD „Mulliri“, DD „Mishi“, DD Modeli“ i ED „Ediko“ Sud naglašava da prema Ustavu nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost) koje je navodno počinila Posebna komora, osim i samo ako su sudovi narušili prava i slobode zagarantovane Ustavom (ustavnost). Dakle, nije na Sudu da deluje kao sud četvrtog stepena prilikom razmatranja odluka donetih od strane redovnih sudova.

60. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi *mutatis mutandis* García protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

61. Ustavni sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na način kao i da li je postupak uopšte, gledajući u potpunosti, izvršen na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, između ostalih izvora, Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

62. Štaviše, podnosioci zahteva se prosto samo ne slažu sa činjeničnim nalazima sudova u odnosu na njihov slučaj.

63. Dodatno, što se tiče podnosioca zahteva Holding kompanije „Virxhinia“ DD, Sud primećuje da je Posebna komora zaključila da podnosilac zahteva nije podneo zahtev u zakonskom roku (odluka ASC-09-0050 od 4. februara 2010. god.).
64. U vezi sa Holding preduzećem „Tregtia“ DD, Sud primećuje da se je podnosilac zahteva mogao žaliti na odluku Posebne komore (odluka SCC-08-0129 od 14. januara 2009. god.), ali isti to nije učinio.

65. Vezano sa tim, načelo supsidijarnosti nalaže da podnosioci zahteva iscrpe sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku kako bi se sprečilo kršenje Ustava, ili ukoliko postoji, da isprave kršenje osnovnog prava. Time, podnosilac zahteva koji ne preduzme određeni proceduralni korak u redovnim sudovima, shodno uspostavljenim zakonskim rokovima, sam snosi odgovornost da mu se slučaj oglasi neprihvatljivim pošto se može razumeti kao odricanje prava na dalje osporavanje kršenja.

66. U stvari, podnosioci zahteva nisu potkrepili žalbu po ustavnoj osnovi i nisu izneli dokaze da im je navedeni javni organ prekršio prava i slobode. Stoga, Ustavni sud ne može da zaključi da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravični ili ukaljani arbitrarnošću (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

67. Uzimajući u obzir gorenavedena razmatranja sledi da je zahtev očigledno neosnovan shodno pravilu 36. stavu 2. Poslovnika o radu.

C. Pitanje saglasnosti Zakona o KAP-u sa Ustavom

68. U odnosu na pitanje podnosilaca zahteva o saglasnosti člana 5. stava 3. Zakona o PAK-u (Zakon br. 03/L-067) sa Ustavom, Sud zaključuje da su podnosioci zahteva mogli postaviti pitanje saglasnosti zakona sa Ustavom pred redovnim sudovima, koji su prema članu 113. stavu 8. Ustava ovlašćeni da se obrate Ustavnom sudu. Međutim, na osnovu dostavljenih dokumenata Sud primećuje da podnosioci zahteva pitanje saglasnosti člana 5. stava 3. Zakona o KAP-u (Zakon br. 03/L-

067) sa Ustavom nisu postavili pred redovnim sudovima i stoga, uzimajući u obzir načelo supsidijarnosti, Sud ne može uzeti na razmatranje ovo pitanje.

69. Uzimajući u obzir gorenavedena razmatranja sledi da zahtev u celini treba biti odbijen kao neprihvatljiv.

Ocena zahteva za privremene mere

70. Što se tiče zahteva podnosioca zahteva za uvođenje privremenih mera, Sud se poziva na član 27. Zakona i posebno pravilo 54. stav 1. Poslovnika o radu koji propisuju da u svim slučajevima kada je zahtev u toku pred Sudom i kada Sud još nije doneo odluku o meritumu zahteva, strana ima pravo da zahteva uvođenje privremenih mera. Međutim, uzimajući u obzir da je zahtev oglašen neprihvatljivim, podnosilac zahteva ne uživa pravo iz pravila 54. stava 1. Poslovnika o radu da zahteva uvođenje privremenih mera.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 47. Zakona, pravilu 36. stavu 2., pravilu 54. stavu 1. i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, 20. marta 2012. god.,

ODLUČUJE

I. Jednoglasno, da odbije zahtev kao neprihvatljiv;

II. Većinom glasova, da odbije zahtev kao neprihvatljiv zbog neiscrpljenja i kao očigledno neosnovan;

III. Jednoglasno, da odbije zahtev za privremene mere;

IV. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

V. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Iliriana Islami	Prof. Dr. Enver Hasani

KI 140 / 11 od 24. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev 383 / 2008 , od 10. juna 2011

Slučaj KI 140/11, odluka od 12. jula 2012. god.

Ključne reći: Nezavisni Nadzorni Odbor, lokalna samouprava, individualni zahtev, zahtev očigledno neosnovan, individualna prava i slobode, pravo na rad i obavljanje profesije.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava Kosovo, navodeći da su njegova ustavna prava prekršena presudom Vrhovnog suda Kosova kojom su se potvrdile odluke Okružnog suda i Opštinskog suda u Gnjilanu. Podnosilac zahteva je naveo da je Vrhovni sud izvršio povredu prava garantovanih članom 49. Ustava Republike Kosovo, o pravu na rad i obavljanju profesije.

Sud je našao da je zahtev podnosioca neprihvatljiv na osnovu pravila 56.2 Poslovnika o radu zato što podnosilac zahteva nije podneo neki *prima facie* dokaz koji ukazuje kršenje ustavnih prava. Sud je svoju odluku opravdao, ponavljajući da nije njegova dužnost, prema Ustavu, da deluje kao žalbeni sud ili sud četvrtog stepena, u vezi sa donetim odlukama od strane redovnih sudova. Citirajući odluku ESLJP u slučaju *Vanek protiv Republike Slovačke,* Sud je dalje obrazložio da nakon razmatranja postupaka u redovnim sudovima u celini, ne primećuje da su odgovarajući postupci na neki način bili nepravični ili proizvoljni i da je Vrhovni sud pružio dovoljno razloga zašto je podržao odluku Okružnog i Opštinskog suda u Gnjilanu. Zbog gore navedenih razloga, Sud je odlučio da odbije zahtev podnosioca kao neprihvatljiv.

Priština, 12. Juli 2012. god.

Br. ref.: RK/275/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. 140/11

Podnosilac

Habib Ymeri

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova

Rev. 383/2008, od 10. juna 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija i

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Habib Ymeri, sa prebivalištem u Gnjilanu.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova, Rev. 383/2008, od 10. juna 2011. god. i uručena podnosiocu zahteva 1. jula 2011. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) 27. oktobra 2011. god. tvrdeći da mu je povređeno pravo garantovano članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 20. Zakona, i pravilo 56 (2) Poslovnika o radu.

Postupak pred Sudom

5. Dana 26. oktobar, podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu.

6. Predsednik je 12. januara 2012. god., odlukom br. GJR. 140/12, imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana, odlukom br. KSH. 140/12 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

7. Dana 24. januara 2012. god., zahtev je prosleđen Vrhovnom sudu Kosova. Do sada nije stigao nikakav odgovor. Istog dana upućen je zahtev Opštinskom sudu u Gnjilanu za povratnicu kako bi se saznalo tačan datum kada je podnosilac zahteva primio presudu Vrhovnog suda Kosova Rev. 383/2008.

8. Opštinski sud u Gnjilanu je 8. februara 2012. god. dostavio tražene dokumente, koje pružaju dokaze da je presuda Vrhovnog suda Kosova uručena podnosiocu zahteva 1. jula 2011. god.

9. Dana 11. Jula 2012, Veće za razmatranje razmotrilo preliminarni izvestaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica u upravnom postupku

10. 2001. godine (tačan datum nije naveden) podnosilac zahteva je stupio u radni odnos sa Opštinom Gnjilane – Uprava za

urbanizam, obnovu i životnu sredinu /odeljenje za izdavanje dozvola, u radno mesto Urbanista.

11. Dana 14. decembra 2004. god., direktor odeljenja za izdavanje dozvola je sproveo ocenu rada podnosioca zahteva.

12. Pored toga, šef izvršnog odbora Opštine, je sproveo još jednu ocenu rada, i kao posledica te ocene, odlučio da ne obnovi ugovor o radu sa podnosiocem zahteva i to odlukom 02/164, od 28. februara 2005. god.

13. Dana 14. marta 2005. god., podnosilac zahteva je podneo žalbu Komisije za žalbe pri lokalnoj vlasti na odluku 02/164 zbog toga što nije mu obnovljen ugovor o radu.

14. Komisija za žalbe 13. juna 2005. god. donela odluku kojom je odbila žalbe podnosioca zahteva i potvrdila odluku šef izvršnog odbora o prekidu radnog odnosa.

15. 9. aprila 2005. god. podnosilac zahteva je podneo žalbu Nezavisnom nadzornom odboru – Ministarstvu javnih usluga tvrdeći da je došlo do teških kršenja procesnih odredbi.

16. Nezavisni nadzorni odbor (u daljem tekstu: NNO) je 8. decembra 2006. doneo odluku br. 02/66/2005, kojom odbije kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i potvrdio odluku 02/164, od 28. februara 2005. god.

Pregled činjenica u sudskom postupku

17. Nezadovoljan odlukom NNO-a podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Gnjilanu, sa zahtevom da se poništi odluka 02/164 Opštine Gnjilane o neobnavljanju ugovora i odluku NNO-a br. 02/66/2005.

18. Dana 10. marta 2008. god., Opštinski sud u Gnjilanu doneo presudu C. br. 562/07 kojom je usvojio žalbe podnosioca

zahteva i poništio odluku 02/164 Opštine Gnjilane o neobnavljanju ugovora i odluku NNO-a br. 02/66/2005, u istovremeno obavezujući opštinu Gnjilane da vrati podnosioca zahteva na njegovo prethodno radno mesto.

19. Opština Gnjilane je uložila žalbu pred Okružnim sudom u Gnjilane protiv presude C. br. 562/07 Opštinskog suda sa zahtevom da se ista poništi.

20. Dana 18. juna 2008. god. Okružni sud je doneo presudu AC. br. 172/08, kojom je potvrđena presuda Opštinskog suda C. br. 562/07 i odbijena žalba Opštine Gnjilane.

21. Opština Gnjilane je podnela Vrhovnom sudu Kosova zahtev za reviziju kao vanredno pravno sredstvo.

22. Vrhovni sud je 10. juna 2011. god. doneo presudu Rev. br. 383/2008, kojom je usvojio žalbe Opštine Gnjilane i preinačio presude: C. br. 562/07 Opštinskog suda u Gnjilanu i AC. no. 172/08 Okružnog suda u Gnjilanu, navodeći:

„Vrhovni sud Kosova ocenjuje da pošto tužiocu nije mu obnovljen ugovor o radu, radni odnos sa tužiocem, kao civilnim službenikom, je automatski prekinut u skladu sa članom 32.1 (b) Administrativnog uputstva br. 2003/2 o sprovođenju Uredbe 2001/36 o civilnim službenicima na Kosovu“

Dalje, Vrhovni sud Kosovo je naveo obrazloženje za preinačenje presuda sudova nižih stepena:

“Pravni stav nižih sudova da ocena rada tužioca koju je sproveo načelnik izvršnog odbora tužene nije relevantna jer isti nije rukovodilac tužioca niti nadzornik njegovog rada, po mišljenju Vrhovnog suda je pogrešan, jer Administrativnim uputstvom br. CSAD MPS 2003/2 o procedurama ugovora, u koraku 5a. „ne obnavljanje ugovora“ predviđeno je da Generalni sekretar / načelnik izvršnog odbora će preispitati dokaze i doneće

konačnu odluku o prekidu ugovora odnosno o neobnavljanju istog.”

Navodi podnosioca zahteva

23. Podnosilac zahteva se žali da je Vrhovni sud presudom Rev. br. 383/2008 povredio njegovo pravo na rad koje se garantuje članom 49. Ustava. On se takođe žali o trajanju postupka, tvrdeći da vreme koliko mu je bilo potrebno Vrhovnom sudu da odluči po njegovom slučaju je bilo nerazumno.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

24. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo predviđa sledeće:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”

25. Iz podnete dokumentacije može da se zaključi da je podnosilac zahteva iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom.

26. Stav 1. člana 49. Zakona o Ustavnom sudu predviđa sledeće:

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primi sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili

akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teće od dana stupanja na snagu istog.”

27. Poslednja odluka u vezi sa ovim slučajem je odluka od 10. juna 2011. god., koja je podnosiocu zahteva uručena 1. jula 2011. god. Podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu 27. oktobra 2011. god., što znači da je on podneo zahtev ovom Sudu u saglasnosti sa rokom propisanim članom 49.

28. Iako je podnosilac zahteva iscrpeo sva pravna sredstva kako bi ostvarivao svoje pravo predviđeno Ustavom, on nije pružio bilo kakav dokaz – relevantnu činjenicu za potkrepljenje navoda da su „upravni ili sudski organi učinili povredu njegovih Ustavom zagarantovanih prava”, (vidi Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLjP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god).

29. Sud naglašava naglašava da po Ustavu njegova dužnost nije da deluje kao žalbeni sud, ili sud četvrtog stepena kada razmatra odluke donesene od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [Ge], no. 30544/96, § 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLjP] 1999-1)

30. Ustavni sud može samo razmotriti da li su dokazi predstavljeni na način kao i postupak uopšte, gledajući u celosti, izvršeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi među raznim navodima, Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, App. br 13071187 donesena 10 jula 1991).

31. Međutim, nakon razmatranja dokumentacije koju je podneo podnosilac zahteva, Ustavni sud ne pronađe nikakve indikacije da su postupci pred Vrhovnim sodom na bilo koji način bili nepravedni ili ukaljani arbitrarnošću (vidi *mutatis mutandis*

zahtev br. 53363/99, Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLJP-a od 31. maja 2005. god.).

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni Sud, shodno clanu 113. stavu 7. Ustava, clanu 49. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, nakon većanja od 11. Jula 2012. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Ivan Čukalović	Prof. Dr. Enver Hasani

KI 39 / 12 od 24. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo , A. br . 693/2011 od 23. septembra 2011

Slučaj KI 39/2012, odluka od 10. jula 2012. god.
Ključne reči : Upravni spor, Pravo na penziju za osobe sa invaliditetom, individualni zahtev, zakasneli zahtev

Podnosilac je predao zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, navodeći da je Vrhovni sud, Presudom A. br. 29/2011 od 15. februara 2011. god., konačnim odbacivanjem prava za priznavanje statusa lica sa invaliditetom prekršio njegova ustavna prava, garantovana: članom 51.2 [Pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu], Poglavljem VII, [Pravosudni sistem], članom 102 stav 3 [Opšta načela sudskog sistema], članom 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata]; i članom 13 [Socijalne karte].

Sud je konstatovao da je osporena odluka Vrhovnog suda Republike Kosovo Presuda, A. br.639/2011 od 23. septembra 2011. god., koja je podnosiocu uručena dana 1. oktobra 2011. god. Dok, podnosilac zahteva je predao zahtev sudu dana 13. aprila 2012. god., što znači da je zahtev predat van roka od četri (4) meseca, na osnovu člana 49 Zakona i 36.1 (b) Poslovnika o radu, jer zahtev je trebao da bude predat Sudu, ne kasnije od 1. februara 2012. god. Stoga, na osnovu člana 49 Zakona zahtev se smatra zakasnelim.

Priština,12 juli 2012. god.

Br. ref.: RK/273/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI39/12

Podnosilac

Selver Dërmaku

Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo A. br. 693/2011 od 23. septembra 2011

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gos. Selver Dërmaku, sa stalnim prebivalištem u Prištini.

Osporena odluka

2. Osporena odluka javnog organa kojom su navodno povređena prava zagarantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Ustav“) je presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo, A. br. 693/2011, od 23. septembra 2011 (u daljem tekstu: Vrhovni sud), koju je podnosilac zahteva primio 1. oktobra 2011.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar predmeta/zahteva podnetog 13. aprila 2012. god. Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“) je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda A. br. 693/2011, od 23. septembra 2011. god., koja se odnosi na pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008, koji je stupio na snagu 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 28. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Žalba podnosioca zahteva

5. Podnosilac zahteva se žali da su Lekarske komisije Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu (u daljem tekstu: MRSZ) odbile njoj na nezakoniti način „pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima" iako ista tvrdi da je ispunila uslove za takvu penziju, a Vrhovni sud presudom A. br. 693/2011, od 23. septembra 2011. god., je odbio njegovu tužbu po ovom pitanju, gde on tvrdi da su mu povređena ustavna prava.

Postupak pred Sudom

6. Dana 13. aprila 2012. god., Ustavni sud je primio podneti zahtev gos. Selver Dërmaku, i isti zaveo pod brojem KI 39/12.

7. 23. aprila 2012. god., odlukom GJR 39/12 predsednik Suda je imenovao sudiju Dr. Dr. Gjyljeta Mushkolaj za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik, odlukom KSH 39/12 je imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: 1. Snezhana Botusharova (predsedavajući), 2. Ivan Čukalović (član) i 3. Dr. Iliriana Islami (član).

8. 29. maja 2012. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud o registrovanju zahteva.

9. 2. jula 2012. god., odlukom GJR 39/12 predsednik Suda je imenovao sudiju Robert Carolan za sudiju izvestioca koji zamenjuje sudiju Gjyljetu Mushkolaj jer je njen mandat u Sudu istekao26. juna 2012 godine. Istog dana, predsednik, odlukom KSH 39/12 je imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: 1. Altay Suroy (predsedavajući) koji zamenjuje sudiju Ilirianau Islami, jer takode njen mandat u Sudu istekao 26. juna 2012 godine., 2. Snezhana Botusharova (član) i 3. Ivan Čukalović (član).

10. Veće za razmatranje je 10. jula 2012. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Kratak opis činjenica

11. Podnosilac zahteva je od 23, jula 1983 godine bila korisnik invalidske penzije, kategorisana prvim stepenom invalidnosti. Ovo pravo joj je priznato od strane Udruženja osiguravajućih društava invalidske penzije Kosova, odnosno od strane Udruženja profesionalnih usluga br.28043.

12. Dana 1. januara 2004 god., MRSZ, odnosno Departman penzijske administracije (u daljem tekstu: DPAK) oslanjajući se na dokumenta i izvedene činjenice od strane podnosioca zahteva, mu je priznao pravo na dobijanje invalidske penzije, s obzirom na činjenicu da je podnosilac zahteva ispunio uslove na osnovu Zakona 2003/23 za Penziju lica sa ograničenim sposobnostima.

13. Dana 13. aprila 2007 godine, DPAK, oslanjajući se na procenu Lekarske komisije, odlukom br.5001462, odbacila zahtev podnosica za produženje prava na dobijanje invalidske penzije. Protiv ove odluke podnosilac zahteva je podnela žalbu Žalbenoj komisiji DPAK-a.

14. Dana 30. jula 2007 god., DPAK, odnosno Žalbena komisija je odlukom br. 5001462, prihvatila žalbu podnetu od strane podnosioca zahteva, i ponovo joj priznala pravo na dobijanje penzije sa ograničenom sposobnošću.

15. Dana 1. Oktobra 2008 god., DPAK, nakon što je Lekarska komisija procenila da podnosilac zahteva i dalje ispunjava uslove za dobijanje penzije za lica sa ograničenom sposobnošću, na osnovu člana 3 Zakona 2003/23, je donela odluku br.5001462 i odlučila da se podnosicu zahteva ponovo produži pravo na dobijanje invalidske penzije za naredne tri (3) godine, pružajući mogućnost podnosiocu zahteva da se nakon isteka roka od tri godine, podvrgne ponovnom razmatranju i procenjivanju stanja, koje bi se odnosilo na pravo dobijanja invalidske penzije, počevši od dana dobijanja ovog prava.

16. Dana 16. Marta 2011 god.,DPAK je odlukom br.5001462, oslanjajući se na procenu Lekarske komisije, odbacila zahtev podnosica za produženje prava na dobijanje invalidske penzije,

sa obrazloženjem da " kod istog ne postoji potpuna i stalna ograničena sposobnost". Protiv ove odluke je podnosilac zahteva uložila Žalbenoj komisiji, koja radi u okviru DPAK-a.

17. Dana 6. maja 2011 godine, DPAK je oslanjajući se na ponovno procenjivanje Komisije za žalbe, donela odluku br.5001462 i odlučila da ostavi na snagu odluku Lekarske komisije, odbijajući podnosiocu zahteva njegovo pravo na dobijanje invalidske penzije za osobe sa ograničenom sposobnošću. Žalbena komisija je odluku Lekarske komisije smatrala potpuno osnovanom, i u skladu sa Zakonom 2003/23 za penziju za osobe sa ograničenom sposobnošću, oslanjajući se na činjenicu da je ova komisija utvrdila da podnosilac zahteva više ne ispunjava uslove za dobijanje invalidske penzije, kao što se definiše članom 3. Zakona br. 2003/23. Nezadovoljan odlukom administrativnih organa drugog stepena podnosilac zahteva je uložio tužbu za pokretanje upravnog spora pred Vrhovnim sudom.

18. Dana 23. Septembra 2011 god., Vrhovni sud postupajući na osnovu tužbe za pokretanje administrativnog spora od strane podnosioca zahteva je doneo presudu A.br.639/2011, odbijajući uloženu žalba protiv MRSZ-a, odnosno DPAK-a sa brojem dosijea 5001462 od 6. maja 2011 godine. Vrhovni sud je zaključio da su administrativni organi pravilno primenili odredbe člana 3. Zakona 2003/23 za penziju osoba sa ograničenim sposobnostima, jer je komisija potvrdila da podnosilac zahteva više nije ispunio zakonske uslove za priznavanje prava na penziju za osobe sa ograničenom sposobnošću.

Navodi podnosioca zahteva

19. Podnosilac zahteva navodi da je Vrhovni sud presudom A.br.29/2001 od 15. februara 2011 godine, potpuno odbijajući pravo na priznanje statusa lica sa ograničenim sposobnostima prekršio njegova Ustavom zagarantovana prava: član 51.2 [Zdravstvena i socijalna zaštita], poglavljem VII, [Pravosudni sistem], članom 102. stavom 3. [Opšta načela sudskog sistema],

članom 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], i članom 13. Socijalne karte.

Ocena prihvatljivosti zahteva

20. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunila sve uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, i specifičnije određeni Zakonom i Poslovnikom o radu.

21. Sud primećuje da je osporena odluka presude Vrhovnog suda Republike Kosovo A. br. 639/2011, od 23. septembra 2011. god., koja je podnosiocu zahteva uručena 1. oktobra 2011. god., dok je podnosilac svoj zahtev podneo Sudu 13. aprila 2012. god., što znači da je zahtev podnet Sudu van roka od četiri (4) meseca koji se predviđa članom 49. Zakona i pravilom 36.1 (b) Poslovnika o radu, jer isti je trebalo da se podnese Sudu pre 1. februara 2012. god.

22. U vezi s tim, Sud se poziva na član 49. Zakona koji određuje:

Član 49 [Rokovi]

"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku (...)."

23. Podnosilac zahteva nije na koji način obrazložila zakašnjenje u podnošenju zahteva jer teret dokazivanja snose stranke koje podnesu zahteve Sudu. Stoga, iz te tačke gledišta, Sud treba da smatra zahtev kao podnet van roka koji se propisuje zakonom. Sledstveno zahtev je neprihvatljiv.

23. Sledstveno, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 49. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 36. stavu 1. tački (b) Poslovnika o radu, 3. jula 2012. god., jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Robert Carolan Prof. Dr. Enver Hasani

KI 44 / 12 od 24. jula 2012 - Ocena ustavnosti Odluke Vrhovnog suda Kosova P. z . D. 96 /2011 od 23. decembra 2011

Predmet KI 44/12, odluka od 03. jula 2012 godine.

Ključne reči; individualni zahtev, zahtev za vanredno ublaženje kazne, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, očigledno neosnovan.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, osporavajući rešenje Vrhovnog suda Kosova P. z. D. 96/2011 od 23. decembra 2011. godine kojim je sud odbio kao neosnovan vanredni pravni lek-zahtev za vanredno ublažavanje kazne.

Podnosilac zahteva je isticao da su mu osporenom odlukom i presudom povređena prava garantovana Ustavom Republike Kosovo, predviđena članom 31. (Pravo na pravno i nepristrasno suđenje), zbog toga što se tokom suđenja nije dokazalo nijednim dokazom da je podnosilac zahteva počinio delo kojim se tereti, iznuda, za koje je proglašen krivim i za koje mu je izrečena kazna zatvora od 2 (dve) godine i 6 (šest) meseci za krivično delo iznude iz člana 267, stava 2. PZKPK-a.

Podnosilac zahteva je smatrao da su povređeni član 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) Ustava, kao i član 6. EKLJP (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje).

Odlučujući o zahtevu podnosioca Bali Dellova, Ustavni sud je nakon razmatranja postupka u celini, nije utvrdio da su odgovarajući postupci pred redovnim sudovima na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni. Stoga Sud je zaključio da zahtev očigledno neosnovan jer iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava.

Priština, 12. juli 2012.

Br. ref.: RK/274/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI44/12

Podnosilac

Bali Dellova

Ocena ustavnosti rešenje Vrhovnog suda Kosova

P. z. D. 96/2011 od 23. decembra 2011. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Bali Dellova iz sela Velika Kruša, Opština Orahovac.

Osporena odluka

2. Osporeno je rešenje Vrhovnog suda Kosova rev. P.z.d. 96/2011 od 23. decembra 2011. godine, dostavljeno podnosiocu zahteva 25. januara 2012. godine, ovim rešenjem je odbijen kao neosnovan zahtev za vanredno ublažavanje kazne podnosiocu zahteva, koji je presudom Okružnog suda u Prizrenu, P. br. 36/2009 od 07. septembra 2009. godine, proglašen krivim, za krivično delo iznude iz člana 267, stava 2. PZKPK-a i osuđen je kaznom zatvora od 2 (dve) godine i 6 (šest) meseci, a koja je pravosnažno potvrđena presudom Vrhovnog suda Kosova, Ap. br. 422/2009 od 23. marta 2011. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je krivični postupak koji je pokrenut i vođen protiv podnosioca zahteva za krivično delo iznude iz člana 267, stav 2 PZKPK-a u kome je podnosilac zahteva osuđen na kaznu zatvora od 2 (dve) godine i 6 (šest) meseci. Podnosilac zahteva

navodi da je u toku postupka prekršen član 31. Ustava Republike Kosovo, kao i član 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu EKLJP).

4. Podnosilac zahteva od Ustavnog suda Kosova zahteva uvođenje privremene mere i *"Suspendovanje izvršenja presuda do donošenja konačne odluke Ustavnog suda."*

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članovima 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: „Zakon") i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika.

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Podnosilac zahteva je dana 27. aprila 2012. godine podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud").

7. Dana 28. maja 2012. godine Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud Kosova da je pokrenut postupak ispitivanja ustavnosti presude po predmetu br. KI-44-12.

8. Dana 03. jula 2012. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije Ivana Čukalovića, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu, je iznelo preporuku sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

9. Istovremeno Veće za razmatranje je predložilo sudu u punom sastavu da odbije zahtev podnosioca za privremenu meru, uz

obrazloženje da isti nije priložio nikakav ubedljiv dokaz koji bi opravdao uvođenje privremene mere kao neophodne da bi se izbegla neka nenadoknadiva šteta, ili dokaz da je takva mera od javnog interesa.

Pregled činjenica

10. Protiv podnosioca ovog zahteva, g. Balija Dellove, i još četiri lica Okružno javno tužilaštvo u Prizrenu je pokrenulo optužnicu P.P. br. 305/2008 od 19. januara 2009. godine, zbog osnovane sumnje da je izvršio krivično delo iznude iz člana 267, stava 2, u vezi sa članom 25. PZKPK-a.

11. Podignuta optužnica P.P. br. 305/2008 od 19. januara 2009. godine je potvrđena rešenjem Okružnog suda u Prizrenu K. A. br. 9/2009, od 04. februara 2009. godine.

12. Presudom Okružnog suda u Prizrenu P. br. 36/2009, od 07. septembra 2009. godine, podnosilac zahteva je oglašen krivim za krivično delo iznude iz člana 267, stava 2. PZKPK-a i osuđen je kaznom zatvora od 2 (dve) godine i 6 (šest) meseci.

13. Protiv ove presude Okružnog suda u Prizrenu P. br. 36/2009, od 07. septembra 2009. godine u zakonom predviđenom roku, podnosilac zahteva je dana 09. oktobra 2009. godine podneo žalbu preko svog branioca advokata Syle Hoxhe, pobijajući osporenu presudu iz svih zakonskih osnova.

14. Odlučujući o žalbi Vrhovni sud Kosova, presudom A. P. br. 422/2009 od 23. marta 2011. godine, odbija kao neosnovanu žalbu podnetu od strane podnosioca zahteva i potvrđuje presudu Okružnog suda u Prizrenu P. br. 36/2009, od 07. septembra 2009. godine.

15. Podnosilac zahteva dana 24. novembra 2011. godine podnosi vanredni pravni lek zahtev za vanredno ublažavanje kazne Vrhovnom sudu Kosova.

16. Vrhovi sud Kosova svojim rešenjem P. z .d. 96/2011 od 23. decembra 2011. godine, odbija kao neosnovan vanredni pravni lek-zahtev za vanredno ublažavanje kazne sa obrazloženjem;

> *"Odredbom člana 448 PZKPK-a, predviđa se da vanredno ublažavanje konačne izrečene kazne dozvoljeno je kad se nakon pravosnažnosti presude pojave okolnosti kojih nije bilo kad je presuda izricana ili Sud za njih nije znao iako su postojale, a one bi očigledno dovele do blaže kazne."*
> *"Budući da su u zahtevu ne navodi nova okolnosti koja bi jasno uticala na vanredno ublažavanje kazne, ovaj sud smatra da nema pravnog osnova za vanredno ublažavanje kazne, prema tome u skladu sa odredbom člana 450, stav 6 PZKPK-a, odlučeno je kao u izreci ovog rešenja."*

Tvrdnje podnosioca zahteva

17. Podnosilac zahteva smatra; "*da su mu osporenom odlukom i presudom povređena prava garantovana Ustavom Republike Kosovo, predviđena članom 31. (Pravo na pravno i nepristrasno suđenje), stoga što se tokom suđenja nije dokazalo nijednim dokazom da je žalilac (podnosilac zahteva) počinio delo kojim se tereti, iznuda, za koje je proglašen krivim i za koje mu je izrečena kazna."*

18. Prema tvrdnjama podnosioca zahteva istovremeno *"... su mu povređena prava zagarantovana Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenim protokolima, odnosno njenim članom 6, konvencija koja se prema članu 22. Ustava Republike Kosovo direktno primenjuje na Kosovu."*

19. Prema tvrdnjama podnosioca zahteva "*povređen je i član 7. Zakona o krivičnom postupku Kosova, zato što nisu potvrđene*

i precizirane u potpunosti činjenice za donošenje odluke, i sudovi nisu potvrdili činjenice protiv optuženog i one u njegovu korist."

20. Podnosioci zahteva se obraćaju Ustavnom sudu sa zahtevom za;

> *"Želim da se osporene presude i odluke ponište zato što u skladu sa zakonom na snazi, nije dokazano dokazima da sam počinio delo kojim se teretim, i da suđenje bude nepristrasno, odluka koja će se doneti da bude osnovana na izvođenim dokazima u skladu sa Ustavom, konvencijama i zakonom na snazi."*

> *"U skladu sa zakonom o Ustavnim sudovima Republike Kosovo, član 27, imajući u obzir da se presude pravosnažne i izvršene i da je žalilac prozvan za održavanje kazne do odluke Suda, zahtevamo da se odredi privremena mera i suspenduje izvršenje presuda do donošenja konačne odluke Ustavnog suda."*

Ocena prihvatljivosti zahteva

21. Podnosilac zahteva navodi da su član 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) Ustava, kao i član 6. EKLJP (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) osnova za njegov podnesak.

22. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

23. Po Ustavu, Ustavni sud nije apelacioni sud, kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

24. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.). Podnosilac zahteva ne navodi na koji način član 31. Ustava Republike Kosova, i član 6. (Pravo na pravično suđenje) Protokol 1. EKLJP, podržavaju njegov zahtev, kao što je predviđeno u članu 113.7. Ustava i u članu 48. Zakona.

25. Podnosilac zahteva tvrdi da su im povređena prava (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) pogrešnim primenom zakona od strane redovnih sudova, ne navodeći jasno na koji je način presuda prekršila njegova ustavna prava.

26. U ovom slučaju podnosiocu zahteva su pružene mnogobrojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona za koje smatra da je netačno, pred Okružnim sudom u Prizrenu i pred Vrhovnim sudom Kosova. Nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

27. Konačno, uslovi za prihvatljivost nisu ispunjeni u ovom podnesku. Podnosilac zahteva nije uspeo da navede i podrži dokazima da su mu osporenom rešenjem navodno povređena ustavna prava i slobode.

28. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36 (2b) Pravilnika o radu koja predviđa *„Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi b) da iznete*

činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava.“

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona, i pravilom 36 (2b) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 03. jula 2012. godine, je jednoglasno

ODLUČIO

I. **DA ODBIJE** zahtev kao neprihvatljiv;

II. **ODBIJA SE** zahtev za uvođenje privremenih mera;

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Prof. Dr. Enver Hasani

KI 22 / 12 od 26. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev I. br . 58 / 2008 od 27. decembra 2011

Predmet KI 22/12, odluka od 03. jula 2012 godine.

Ključne reči; individualni zahtev, pravo na pravično suđenje, zaštita imovine, očigledno neosnovan.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, osporavajući presudu Vrhovnog suda Kosova Rev. I. br. 58/2008 od 27. decembra 2011. godine kojom je rešen imovinsko-pravni spor nastao usled zahteva za utvrđivanje vlasništva nad spornom nepokretnosti između podnosioca zahteva i trećih lica.

Podnosilac zahteva smatra da se u sudskoj praksi retko dešava da sud odlučujući u vezi sa revizijom, menja presudu u konačnoj formi i sam odlučuje o pitanju, a da ne obrazloži dobro donetu presudu. Uzimajući u obzirom da je ovom presudom Vrhovni sud izmenio presude prvostepenog i drugostepenog suda. Zbog gore navedenog podnosilac je bio uverenja da je presuda Vrhovnog suda rev. I. br. 58 /2008 nepravedna i jednostrana, sa kojom je tužitelju izvršeno kršenje ljudskih prava predviđenih Evropskom konvencijom

Podnosilac zahteva je smatrao da su povređeni član 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje), 46. (Zaštita imovine) kao i Protokoli br. 1, 4, 6, 7, 12 i 13 EKLJP, i član 6. (Pravo na pravično suđenje) Protokola 1. EKLJP.

Odlučujući o zahtevu podnosioca Brahim Krasniqi, Ustavni sud je nakon razmatranja postupka u celini, nije utvrdio da su odgovarajući postupci pred redovnim sudovima na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni. Stoga Sud je zaključio da zahtev očigledno neosnovan jer iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava.

Priština, 12. Juli 2012.

Br. ref.: RK/272/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI22/12

Podnosilac

Brahim Krasniqi

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova

Rev. I. br. 58/2008 od 27. decembra 2011. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Brahim Krasniqi, koga zastupaju advokati Fikri Shishko i Shaip Ramadani iz Prizrena.

Zahtev podnosioca zahteva

2. Osporena je presuda Vrhovnog suda Kosova rev. I. br. 58/2008 od 27. decembra 2011. godine, kojom je Vrhovni sud prihvatio reviziju optuženih i izmenio presudu Opštinskog suda u Mališevu C. br. 185 /2006 od 29. januara 2007. godine i presudu Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 170/2007 od 6. decembra 2007. godine i potraživanje podnosioca zahteva odbio kao neosnovano.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je imovinsko-pravni spor nastao usled zahteva za utvrđivanje vlasništva nad spornom nepokretnosti između podnosioca zahteva i trećih lica, koji je pravosnažno okončan presudom Vrhovnog suda Kosova rev. I. br. 58/2008 od 27. decembra 2011. godine a kojom je prema tvrdnjama podnosioca zahteva:

> *"Brahim Krasniqi iz Prizrena je nepravednom i jednostranom presudom lišen svoje imovine. Istom je, isto*

tako, izvršeno kršenje ustavnog prava na pravično i nepristrasno suđenje - član 31. i 46. Ustava Kosova."

"Presuda Vrhovnog suda rev. I. br. 58 /2008 je nepravična i jednostrana, kojom je podnosiocu zahteva izvršeno kršenje ljudskih prava predviđenih Evropskom Konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, u vezi sa Protokolom br. 1, 4, 6, 7, 12. i 13, člana 6. u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda iz 1952. godine."

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članovima 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: „Zakon") i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika.

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 02. marta 2012. godine podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud").

6. Dana 21. maja 2012. godine Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud Kosova da je pokrenut postupak ispitivanja ustavnosti presude po predmetu br KI-22-12.

7. Dana 03. jula 2012. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije Kadria Kryeziua, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i prof. dr Enver Hasani, je iznelo preporuku sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

8. Podnosilac zahteva je dana 03. maja 2002 godine podneo tužbu u Opštinskom sudu u Mališevu, protiv H. K. i dr. iz sela Drenovac, SO Mališevo. Predmet tužbe – utvrđivanje prava svojine nad nepokretnom imovinom. Tužba je u ovom sudu registrovana pod brojem C. br. 24 /2002.

9. Presudom Opštinskog suda u Mališevu C. br. 24 /2002 od 7. avgusta 2003. godine je odbijeno je kao neosnovano potraživanje tužitelja Brahima Krasniqija. Na ovu presudu podnosilac zahteva je izjavio žalbu.

10. Okružni Sud u Prizrenu, odlučujući u vezi sa podnetom žalbom od strane podnosioca zahteva, protiv presude Opštinskog suda u Mališevu C. br. 24 /2002 od 7. avgusta 2003. godine, svojim rešenjem Ac. br. 367 /2003 od 09. decembra 2004, prihvatio je žalbu podnosioca zahteva kao osnovanu i poništio je presudu Opštinskog suda u Mališevu C. br. 24 /2002 od 7. avgusta 2003. godine i predmet je istom vratio na ponovno suđenje.

11. Opštinski sud u Mališevu, odlučujući u vezi sa ponovljenim postupkom donosi presudu C. br. 45 /2005 od 27. juna 2005. godine, kojom ponovo odbija kao neosnovan zahtev za potraživanje podnosioca zahteva.

12. Podnosilac zahteva ponovo podnosi žalbu protiv sudske presude Opštinskog suda u Mališevu, C. br /45 /2005 od 27. juna 2005. godine.

13. Okružni sud u Prizrenu, odlučujući u vezi sa podnetom žalbom podnosioca zahteva, po drugi put u vezi istog pravnog pitanja, svojim rešenjem Ac. br. 406 /2005 od 5. juna 2006. godine, prihvata žalbu podnosioca zahteva kao osnovanu, poništava presudu Opštinskog suda u Mališevu, C. br /45 /2005 od 27. juna 2005. godine.

14. Odlučujući po treći put o potraživanju podnosioca zahteva Opštinski sud u Mališevu, presudom C. br. 185 /2006 od 29. januara 2007. godine odobrava potraživanja tužitelja na sledeći način:

*“**POTVRĐUJE** se da je tužitelj Brahim Krasniqi vlasnik katastarske parcele br. 2410 i 2411 i za površinu od 0.10,89 ha površinu koju su tuženi bespravno prisvojili, na mestu zvanom "Rrahishte" sa kulturom polja klase 6 sa površinom od 0.59,18 ha, kao i drugi deo, dakle sa kulturom polja klase 5 na površini od 0.48,28 ha, tako da ukupna površina iznosi 1.08,08 ha, posedovni list br. 258 ZK Drenovac, sa dimenzijama osporenog dela i to prema kopiji plana od tačke A sa dužinom od 88.66 m do tačke B1, od tačke B1 do tačke C1 sa dužinom od 51.93 m a sa širinom od 4 m, od tačke C1 do tačke D1 sa dužinom od 20.78 m a sa širinom od 8 m, od tačke D1 do tačke E1 sa dužinom od 32.67 m a sa širinom od 6 m, od tačke E1 do tačke F1 sa dužinom od 47. 42 m i sa širinom od 5 m, i od tačke F1 do tačke H sa dužinom od 38.00 m a sa širinom od 4 m, tako da osporena površina od 0.10,89 ha je deo katastarskih parcela br. 2410 i 2411 sa dimenzijama kako su gore navedene, i zbog ovog se **OBAVEZUJU** tuženi H., X., M., H.i B. da prihvate ovu činjenicu. Dok se tuženi H. i B. obavezuju da priznaju pravo tužitelju za osporenu površinu od 0.10,89 ha, odustajući od imovinskih zahteva za ovu osporenu površinu. Sve ovo u periodu od 15 dana od dana stupanja na snagu ove presude, dok se obavezuje Odeljenje za geodeziju i vlasništvo SO Mališevo da izvrši prenos nekretnine u svim katastarskim knjigama u vlasništvu tužitelja, u suprotnom izvršenje će se izvršiti prinudno.”*

15. Okružni Sud u Prizrenu presudom Ac. br. 170/2007 od 06. decembra 2007. godine, odlučujući u vezi sa žalbom tuženih H.K. i dr. podnetom protiv presude Opštinskog suda u Mališevu C. br. 185 /2006 od 29. januara 2007. godine, odbija žalbu tuženih H.K.i dr. kao neosnovanu, a potvrđuje presudu Opštinskog suda u Mališevu C. br. 185 /2006 od 29. januara 2007. godine.

16. Po pravosnažnosti presude Okružni sud u Prizrenu Ac. br. 170/2007 od 06. decembra 2007. godine, podnosilac zahteva je preko svojih ovlašćenih predstavnika podneo predlog za izvršenje presude dana 25. januara 2008. godine koji je zaveden

u Sudu kao predmet E. br. 78/2008. Izvršenje presude Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 170/2007 od 06. decembra 2007. godine je dozvoljeno dana 31. januara 2008. godine.

17. Dana 01. februara 2008. godine, tuženi H.i B.K. su podneli zahtev za reviziju kao vanredni pravni lek protiv presude Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 170/2007 od 06. decembra 2007. godine, dok je dana 21. februara 2008. godine ovlašćeni predstavnik optuženih podneo prigovor na dozvoljeno izvršenje pravosnažne presude Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 170/2007 od 06. decembra 2007. godine, gde je zahtevao odlaganje izvršenja sve dok se ne donese odluka Vrhovnog suda po zahtevu za reviziji.

18. Odlučujući po zahtevu za reviziju Vrhovni sud Kosova je presudom rev. I. br. 58 /2008 od 27. decembra 2011. godine, usvaja revizija optuženih H. i B.K. i MENJA presudu Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 170/2007 od 06. decembra 2007. godine, kao i presudu Opštinskog suda u Mališevu C. br. 185/2006 od 29. januara 2007 godine. Isto tako se ODBIJA kao neosnovano tužbeno potraživanje podnosioca zahteva sa obrazloženjem;

> *"... Vrhovni sud Kosova, polazeći od takvog utvrđenog faktičnog stanja, je pronašao da se jedan takav pravni stav suda niže instance ne može prihvatiti kao pravičan i zakonski, jer prema proceni ovog suda prilikom utvrđivanja takvog faktičnog stanja, pogrešno se primenilo materijalno pravo kada su oba suda niže instance pronašli da je potraživanje tužioca osnovano."*

> *"Imajući u vidu neosporne činjenice da se osporena površina od 1954 obrađivala i koristila od strane bivšeg vlasnika, sada posrednika u postupku, A. K., bez ometanja od strane tužioca do 1981. god., kada je isti katastarsku parcelu br. 2408 i 2409 zajedno sa osporenom površinom u celosti, prodao precima tuženih H. i B.K. kojima je i istupio na posedovanje i korišćenje, shodno faktičnom stanju, do starih postojećih granica sa parcelama tužioca, koje su obrađivali bez bilo kakvog ometanja od strane tužioca, sve do 2000. god, jer tužilac, nakon podele imovine sa svojom*

braćom od 1954. god., nema pod vlasništvom i nema pravo korišćenja osporene površine za koju tvrdi da poseduje imovinsko pravo, bazirajući se na posedovnom listu br. 258 Katastarske zone Drenovac, pošto shodno ekspertizi stručnog sudskog eksperta iz oblasti geodezije, Hysen Thacija, od 05.01.2007. god. je konstatovano da se osporena površina vodi, shodno katastarskoj parceli br. 2410 i 2411, na ime tužioca, na osnovu aero snimanja i koja je nakon dešifrovanja stupila na snagu od 01.01.1967."

"Na osnovu člana 20. stav 1. i 2. Zakona o osnovnim imovinsko pravnim odnosima je predviđeno da se: imovinsko pravo stiče prema samom zakonu, na osnovu pravnog dela i nasledstvom ili na osnovu odluke državnog organa na način i pod uslovima, koji su utvrđeni zakonom."

"U konkretnom slučaju, tužilac u osporenom delu nije stekao imovinsko pravo na zakonskoj osnovi predviđeno gorenavedenim odredbama, pošto u dopisu predmeta ne postoje dokazi o pravnoj osnovi, dok posedovani list ne predstavlja dokaz potreban za sticanje vlasništva, imajući u vidu i potvrđenu činjenicu da tužilac nema pod vlasništvom i na korišćenje osporenu površinu od 1954. godine."

"Na osnovu gorenavedenih obrazloženja i podataka koji se nalaze u dopisu predmeta, ovaj sud je pronašao da su sudovi niže instance pogrešno primenile materijalno pravo. Iz ovog razloga, presude Suda su se morale izmeniti i potraživanje tužioca odbiti kao neosnovano."

Tvrdnje podnosioca zahteva

19. Podnosilac zahteva smatra da; *"Presuda Vrhovnog suda Kosova, povezana sa kršenjem odredbi KZK člana 225. i 224/2. Pošto se u sudskoj praksi retko dešava da sud odlučujući u vezi sa revizijom, menja presudu u konačnoj formi i sam odlučuje o pitanju, a da ne obrazloži dobro donetu presudu. Tako da se u ovom slučaju, imajući u vidu napredak postupka i odluke prvog i drugog suda, prema tužbi tužitelja, stvara osnovano uverenje da je presuda Vrhovnog suda rev. I. br. 58 /2008 nepravedna i jednostrana, sa kojom je tužitelju izvršeno kršenje ljudskih prava predviđenih Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, u vezi sa Protokolom br. 1, 4, 6, 7, 12. i 13, članom 6. u vezi sa članom 1. Protokola br. 1. Konvencije o zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda iz 1952. godine, zato što je Brahim Krasniqi iz Prizrena nepravednom i jednostranom presudom lišen svoje imovine. Brahimu Krasniqiju je, isto tako, izvršeno kršenje ustavnog prava na jedno pravično i nepristrasno suđenje – član 31. i 46. Ustava Kosova."*

20. Prema tvrdnjama podnosioca zahteva *„... je takođe, izvršeno kršenje prava na pravično i nepristrasno suđenje, zbog činjenice da je isti u drugoj polovini 2009. godine podneo predlog u Opštinskom sudu u Mališevu, za izvršenje presude u konačnoj formi, predmet je registrovan - E. br. 78 /2008, međutim, po ovom zahtevu Sud nije odlučio, verovatno čeka odluku Suda prema vanrednom leku."*

21. Podnosioci zahteva se obraćaju Ustavnom sudu sa zahtevom za;

> *"Poništavanje presude Vrhovnog suda Kosova rev. I. br. 58 /2008 od 27. decembra 2011. godine kojom je aplikantu izvršeno kršenje prava na imovinu i pravo na jedno pravično i nepristrasno suđenje, - član 31. i 46. Ustava Kosova. Nad podnosiocem zahteva je, takođe, izvršeno*

kršenje ljudskih prava predviđenih u Evropskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, u vezi sa Protokolom br. 1, 4, 6, 7, 12 i 13, članom 6. u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda iz 1952. godine."

Ocena prihvatljivosti zahteva

22. Podnosioci zahteva navode da su članovi 31. i 46. Ustava Republike Kosova i protokoli br. 1, 4, 6, 7, 12 i 13 EKLJP, i član 6. (Pravo na pravično suđenje) Protokola 1. EKLJP su osnova za njegov podnesak.

23. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

    "Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

24. Po Ustavu, Ustavni sud nije apelacioni sud, kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila postupka i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

25. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.). Podnosioci zahteva ne navodi na koji način članovi 31. i 46. Ustava Republike Kosova, i član 6. (Pravo na pravično suđenje) Protokol 1. EKLJP, podržavaju njegov zahtev, kao što je predviđeno u članu 113.7. Ustava i u članu 48. Zakona.

26. Podnosilac zahteva tvrdi da su im povređena prava (na pravično i nepristrasno suđenje) i (zaštitu imovine) pogrešnim primenom zakona od strane redovnih sudova, ne navodeći jasno na koji način je presuda prekršila njihova ustavna prava.

27. U ovom slučaju podnosiocu zahteva su pružene mnogobrojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona za koje smatra da je netačno, pred Opštinskim sudom u Mališevu, Okružnim sudom u Prizrenu i Vrhovnim sudom. Nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

28. Konačno, uslovi za prihvatljivost nisu ispunjeni u ovom podnesku. Podnosilac zahteva nije uspeo da navede i podrži dokazima da su mu osporenom presudom navodno povređena ustavna prava i slobode.

29. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36 (2b) Pravilnika o radu koja predviđa *„Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava.“*

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona, i pravilom 36 (2b) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 03. jula 2012. godine, je jednoglasno

ODLUČIO

I. **DA ODBIJE** zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Kadri Kryeziu	Prof. Dr. Enver Hasani

KI 38 / 10 od 26. jula 2012 - Zahtev za reviziju sudskog postupka u Opštinskom sudu u Prištini u pogledu predmeta E. br 34/2001 od 19. aprila 2001 (odlaganje postupka)

Slučaj br. KI 38/10, odluka od 13. jula 2012. god.

Ključne reči: individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, odugovlačenje sudskog postupka), ne iscrpljenje pravnih sredstava.

Podnosilac je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Republike Kosovo, navodeći da je Rešenjem E 54/2001 od 19.04.2001. god. Opštinskog suda u Prištini, kojim je ovaj sud uveo privremenu meru i kojim je podnosiocu zahteva g. Milan Vasiću zabranio da stavi pod hipoteku ili prodaju nepokretnu imovinu, stan u naselju "Sunčani breg" u Prištini, odrađene kao zona istok, A-17, I sprat, br. 8, podnosiocu prekršeno neprecizirano pravo Evropske Konvencije za Ljudska Prava, a posebno članom 6. EKLJP (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje), članom 24. Ustava Kosova [Jednakost pred zakonom] i članom 31 i 32. Ustava Kosova (pravo na pravično i nepristrasno suđenje i pravo na pravno sredstvo).

Podnosilac zahteva je dalje naveo da je postupak pred Opštinskom sudu u Prištini trajao preko svale mere i po njegovom mišljenju prekoračio je svaki razuman rok za donošenje meritorne odluke, koja ga je oštetila.

Ustavni sud je našao da je zahtev neprihvatljiv, zato što podnosilac zahteva nije iscrpeo sva delotvorna pravna sredstva.

Priština, 13 juli 2012. god.

Br.ref.: RK 276/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 38/10

Podnosilac

Milan Vasić

Dobrotin, Opština Lipljan

Ocena sudskog postupka Opštinskog suda u Prištini

U vezi sa predmetom E. br 34/2001 od 19. aprila 2001. god. (odugovlačenje postupka)

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Milan Vasić iz sela Dobrotin, Opština Lipljan, koji je ovlastio za zastupnika g. Nduea Kurtija advokata iz Prištine, sa prebivalištem u Ulpijani A-3, br. 1/1

Predmetna stvar

2. Predmetna stvar zahteva podnetog Ustavnom sudu od strane g. Vasića je rešenje E 54/2001 od 19. aprila 2001. god. Opštinskog

suda u Prištini, kojim je ovaj sud primenio privremene mere, kojim je podnosiocu zahteva g. Milanu Vasiću zabranjeno da stavi pod hipoteku ili proda nepokretnu imovinu, stan na Sunčanom bregu, zona istok, A-17 I sprat, br. 8, Priština.

Navodne povrede prava zagarantovanog Ustavom

3. Podnosilac zahteva tvrdi da propust Opštinskog suda da preduzme dalje korake krši neodređena prava Evropske Konvencije o ljudskim pravima, posebno član 6. EKLJP-a (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje), član 24. Ustava Kosova (Jednakost pred zakonom) i član 31. i 32. Ustava Kosova (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje i pravo na pravna sredstva).

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: „Ustav“), član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova, od 16. decembar 2009. god. koji je stupio na snagu 15. januara 2010. god. (u daljem tekstu: „Zakon“) i član 29. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: „Poslovnik“).

Žalba podnosioca zahteva

5. Podnosilac zahteva tvrdi da Opštinski sud u Prištini, donevši takvo rešenje o privremenim merama E 54/2001, od 19. aprila 2001. god. kojim mu je zabranjeno da stavi pod hipoteku, proda ili da na raspolaganje nekretninu - stan, koji se nalazi u Prištini, na Sunčanom bregu, sa površinom od 56,56 m², za koji on tvrdi da je zakoniti vlasnik, i da su nepravedno povređena njegova prava zagarantovana Evropskom Konvencijom, kao i Ustavom Republike Kosova (članovi 24, 31. i 32).

6. Podnosilac zahteva je dalje naveo da je postupak pred Opštinskim sudom u Prištini trajao preko svake mere i po njegovom mišljenju prekoračio je svaki razuman rok za donošenje meritorne odluke, koja ga je oštetila.

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Ustavni sud je, 10. juna 2010. god., primio zahtev g. Milana Vasića, koji je registrovan pod brojem KI 38/10.

8. Predsednik Suda je 11. novembra 2010. god. nalogom GJ.R 38/10 imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca.

9. Istog dana, predsednik Suda je imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Amiro Rodrigez i Enver Hasani kao članovi.

10. Ustavni sud je 4. avgusta 2011. god. obavestio Opštinski sud u Prištini o registrovanju zahteva i zahtevao od njih pismeni odgovor u vezi sa trenutnim statusom predmeta o kojem raspravlja ovaj sud i koji se odnosi na zahtev podnet Ustavnom sudu. Takvo obaveštenje je Sud prosledio zastupniku podnosioca zahteva.

11. Ustavni sud je 22. avgusta 2011. god., primio pismeni odgovor Opštinskog suda, kojim objašnjava hronologiju predmeta, i takođe je priložio kopije dotadašnjih odluka.

12. Ustavni sud je 27. septembra 2011. god. primio dodatni odgovor od Opštinskog suda u Prištini kojim sudija Zenel Leku objašnjava da, u odnosu na optužbu g. Bekë Hasanaja o dokazivanju vlasništva, ovaj sud je primio optužbu 11. maja 2001. god. i da je sudija zadužena ovim predmetom održala zasedanje 20. aprila 2004. god., i suspendovala predmet sve dok UN HABITAT-a ne odluči po istom pitanju, dok je zastupnik g. Vasića podneo odgovor na optužbu 9. februara 2009. god., sudija Leku je takođe naglasio da je, zbog češćih promena u ovom sudu, on zadužen ovim predmetom 30. novembra 2010. god., i da je svestan prioritetne prirode ovog predmeta.

13. Ustavni sud je 27. septembra 2011. god. prosledio ove komentare zastupniku podnosioca zahteva.

14. Ustavni sud je 3. oktobra 2011. god. primio odgovor advokata Nduea Kurtija zastupnika g. Vasića, u vezi sa komentarima Opštinskog suda.

15. Ustavni Sud je 30 aprila primio Rešenje C.br.500/2001 od 16 aprila 2012 god. od strane Opštinskog Suda u Prištini kojim se ovaj sud oglašava predmetno nenadležnim
za rešavanje u ovom slučaju.

16. U tački II ovog rešenja se utvrđuje da nakon pravosnažnosti ovog rešenja isto se prosleđuje na odlučivanje po osnovu nadležnosti,dok se u pravnoj pouci rešenja naznačuje da se protiv ovog rešenja može uložiti žalba u roku od 15 dana od dana od dana prijema istog.

17. Ustavni Sud nema informacije da li je rešenje postalo pravosnažno i isto je poslato Posebnoj Komori Vrhovnog Suda na odlučivanje ili pak da li je neka os stranaka uložila žalbu na ovo rešenje.

18. Na sednici održanoj 12 jula 2012 godine veče za razmatranje predmeta je jednoglasno predložilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva

Pregled činjenica

19. Podnosilac zahteva g. Milan Vasić tvrdi da on ima vlasništvo nad stanom koji se nalazi na Sunčanom bregu, zona istok, A-17, I sprat, br. 8, sa površinom od 56,56 m², i ovu tvrdnju on potkrepljuje kupoprodajnim ugovorom između njega i RMHK "Trepča" D.D. overenim u Opštinskom sudu u Prištini vr.br. 2190/98 od 9. juna 1998. god. i aneks ugovora vr. br 413/99 od 26. marta 1999, koji nisu priloženi zahtevu) i koji prema njemu dokazuju da je on vlasnik ovog stana, kao i odluke UN-HABITAT-a HPCC u Prištini DS 000111 i DS 000631 od 12. decembra 2003. god., i odluka drugog stepena HPCC DS 000111 i DS00031 od 16. novembra 2006. god., daju mu pravo na posed gorenavedenog stana.

20. Opštinski sud u Prištini je 19. aprila 2001. god. shodno predlogu poverioca g. Bekë Hasanaja iz Prištine, koji tvrdi da je zakoniti vlasnik gorenavedenog stana pre nego što je g. Vasić ušao u njega, doneo rešenje E. br. 54/2001 kojim je primenjena privremena mera i istovremeno dužniku g. Milanu Vasiću iz sela Dobrotin, Opština Lipljan zabranio stavljanje pod hipoteku i prodaju nepokretnosti, odnosno legalizaciju ugovora o kupoprodaji.

21. Prema dostavnici Opštinskog suda g. Milan Vasić je 24. maja 2007. god. primio ovo rešenje.

22. G. Vasić je 29. maja 2007. god. uložio prigovor Opštinskom sudu u Prištini protiv rešenja ovog suda o primeni privremene mere E. br. 54/01, od 15. aprila 2001. god.

23. Opštinski sud u Prištini je 6. decembra 2007. god. rešenjem E. br. 54.2001 odbio prigovor g. Vasića i ostavio na snazi rešenje o privremenoj meri sa istim brojem od 19. aprila 2001. god.

24. Nakon usvajanja zahteva i određivanja privremenih mera g. Bekë Hasanaj je podigao optužbu protiv prvog optuženog "Rudnika sa flotacijom" u Kišnici i Novom Brdu i drugog optuženog g. Milana Vasića i to za "dokazivanje vlasništva i za

poništenje odluke o podeli stana i kupoprodajnog ugovora“, Opštinski sud u Prištini je registrovao ovu optužbu pod brojem C. br 500/2001.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

25. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom.

26. Vezano sa time, Sud se poziva na član 113.7 Ustava koji predviđa:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

Sud takođe ima u vidu:

Pravilo 36 Poslovnika o radu Ustavnog suda, koje predviđa:

“(1) *Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve*:

c) *samo ako je zahtev nije očigledno neosnovan.*

27. Na osnovu podneska podnosioca zahteva može se zaključiti da poslednje rešenje Opštinskog suda u Prištini, kojim je odbijen

prigovor g. Vasić o privremenim merama, je doneto 6. decembra 2007. god., i na osnovu spisa predmeta priloženih uz zahtev, Sud nije našao nijedan dokaz da je podnosilac zahteva prema ovom rešenju primenio žalbeno pravno sredstvo dato pravnom poukom, žalbu koju bi trebalo uputiti Okružnom sudu u Prištini u skladu sa zakonskim odredbama o izvršnom postupku.

28. Sud istodobno zaključuje da nakon donošenja rešenja C.br.500/2001 os strane Opštinskog Suda u Prištini dana 18.04,2012,neovisno od činjenice da li je rešenje postavo pravosnažno i poslato Posebnoj Komori Vrhovnog Suda na odlučivanje ili pak činjenici o mogućnosti da je neka od stranaka uložila žalbu na ovo rešenje u Okrutnom Sudu u Prištini u sustini se radi o slučaju koju čeka na konačno odlučivanje i shodno tome za posledicu imamo ponovno ne iscrpljivanje pravnih sredstava.

29. Na osnovu te činjenice Sud smatra da podnosilac zahteva nije ispunio uslov prihvatljivosti, što se tiče iscrpljenja pravnih sredstava, predviđenog članom 113.7 Ustava i pravilom 36.1(a) Poslovnika o radu Ustavnog suda.

30. Sud naglašava da obrazloženje za iscrpljenje pravnih sredstava je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasan pravni lek za kršenje ustavnih prava. (vidi, *mutatis mutandis*, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.)

31. Takvo obrazloženje Sud je primenio prilikom razmatranja prethodnih zahteva u slučajevima: KI 55/10 Hamide Osaj, zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda, Pkl. br. 43/2010, od 4. juna 2010. god.; slučaj br. KI 20/10 Muhamet Bucaliu protiv odluke državnog tužioca KMLC. br. 09/10, od 24. februara 2010. god. (odluka Ustavnog suda od 15. oktobra 2010. god.)

32. Sud primećuje da, što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva o „nerazumnom odugovlačenju postupka i da „trajanje postupka u najvećem broju postupaka zavisi od posebnih okolnosti slučaja" (vidi Cerin protiv Hrvatske, br. 54727000, 08. 03. 2001, stav 2), i kao posledica ovoga i kršenja člana 6. EKLJP (Pravo na pravično suđenje i u razumnom roku), i da u ovom konkretnom slučaju g. Vasić kao molilac nije pružio nijedan relevantan dokaz koji bi opravdao njegove tvrdnje, osim što je naveo vreme tokom kojeg nije rešen predmet.

33. Ovom prilikom Sud podseća da ESLJP u slučajevima prolongiranja postupka pred domaćim vlastima predviđa nekoliko uslova kao što su: kompleksnost predmeta, ponašanje podnosioca zahteva, ponašanje relevantnih vlasti, rizik za pokretača postupka, stanje (faza) postupka, itd.

34. Što se tiče kriterijuma ponašanja molilaca, Sud podseća na slučaj ESLJP (Darnell protiv Ujedinjenog Kraljevstva 15058/89, 10/04/91), gde je navedeno da „čak i kad je nacionalni sud odgovoran za kašnjenje postupka, podnosilac zahteva bi trebalo da se suprotstavi tome, kako bi dokazao da on sam nije odgovoran za nepotrebna kašnjenja"

35. Videvši da je g. Vasić preko svog pravnog zastupnika odgovorio na optužbu predmeta C. br. 500/2001, u kojoj je on bio optuženi, tek 9. februara 2009. god., dok prvu i jedinu intervenciju za ubrzanje postupka po ovom predmetu je preduzeo 15. juna 2009. god., iako je predmet u postupku još od 11. maja 2001. god., Sud zaključuje da je g. Vasić svojim nečinjenjem uticao na odugovlačenje postupka.

36. Sudeći po kriterijumu "ponašanje relevantnih vlasti", Ustavni sud smatra da je Opštinski sud odgovorom od 27. septembra 2011. god. hronološki objasnio postupke pred ovim sudom u vezi sa ovim predmetom, ne navodeći razloge odlaganja, što onemogućuje da se primeti namerno odugovlačenje postupka pred ovim sudom.

37. Ustavni sud, međutim, podseća da je dužnost svih domaćih javnih vlasti, uključujući i redovne sudove da donose meritorne odluke o slučajevima podignutim pred njima, u skladu sa

članom 31.2 Ustava Kosova da "Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda."

38. U ovim okolnostima, podnosilac zahteva ovaj put nije iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstva i:

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona, i pravilom 36 () Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 12. jula 2012. godine, je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACUJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Robert Carolan	Prof. Dr. Enver Hasani

KI 55 / 11 od 20. jula 2012 - Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prizrenu Ac . br . 518/2010 , od 26. novembra 2010

Slučaj KI 55/11, presuda od 9 jula 2012. god.

Ključne reči: izvršenje, konačna i izvršna odluka, nezavisni nadzorni odbor, individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na pravni lek, pravo na rad, kršenje individualnih prava i sloboda

Podnosilac, g. Fatmir Pireci, podneo je zahtev shodno članu 113.7 Ustava Kosovo, osporavajući odluku Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 518/2010, da je doneta kršeći njegova prava garantovana članom 21 [Opšta Načela] i članom 49 [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] Ustava, jer je Okružni sud odbio predlog podnosioca za izvršenje odluke Nezavisnog nadzornog odbora. Odluka NNO je bila odluka doneta od strane organa uprave, što nema veze sa novčanim potraživanjem, kao što je predviđeno Zakonom o izvršnom postupku. Stoga, odluka NNO nije naslov za izvršenje koje bi Okružni sud trebalo da izvrši, nego je u nadležnosti NNO, u skladu sa Uredbom UNMIK-a 2008/12, da izvršava svoje odluke.

Po pitanju prihvatljivosti zahteva, sud je zaključio, na osnovu jednostavnog jezika člana 113.7 da je zahtev prihvatljiv, jer u ovom zahtevu g. Fatmir Pireci osporava ustavnost odluke Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 518/2010, od 26. novembra 2010. god. Stoga, podnosilac se mora smatrati ovlašćenom strankom, jer ima pravo da pokrene slučaj u sudu, kao i da iscrpi sve pravne lekove, kao što je predviđeno zakonom, shodno članu 113.7 Ustava. Što se tiče zahteva iz člana 49 ovog zakona, da podnosilac mora podneti zahtev u roku od četri (4) meseca, sud je utvrdio iz podneska podnosioca da je podnosiocu gore navedena odlukaOkružnog suda uručena 17. decembra 2010. god., dok je podnosilac podneo zahtev sudu 22. aprila 2011. god. odnosno u roku od četiri meseca, kao što je i predviđeno članom 49 Zakona. Dalje, podnosilac je detaljno naveo koja prava iz Ustava i EKLJP su navodno prekršena i od kojeg javnog

organa. Stoga, sud takođe smatra da je podnosilac ispunio uslov iz člana 48 Zakona.

O meritumu zahteva, sud smatra da, s obzirom na to da je NNO ustanovio povredu prava podnosioca zahteva na rad, odluka koja je postala konačna i izvršna, podnosilac ima pravo na delotvoran pravni lek, budući da je Opština Prizren odbila da izvrši odluku NNO. Međutim, kao što je gore već pomenuto, umesto izvršavanja odluke NNO, što je njihova zakonska dužnost, i Opštinski sud i Okružni sud, odbili su da to učine. Nesprovođenjem odluke NNO od 25 juna 2008. god., odgovarajući organi su uskratili sve korisne efekte odredbi člana 54 Ustava i člana 13 EKLJP.

U ovim okolnostima, sud smatra da je pravo na pravično i efikasno suđenje, kao što je garantovano članovima Ustava i EKLJP, povređeno, i da konačna i izvršna odluka NNO, odluka br. 49/08 od 25. juna 2008. god. mora biti izvršena. Prilikom donošenja odluke, sud se takođe oslanjao na odluke Ustavnog suda i Evropskog suda za ljudska prava, koji se bave istim ili sličnim pitanjima. Sud je proglasio ništavnom i poništio je odluku Okružnog suda i vratio odluku Okružnog suda na ponovno razmatranje, u skladu sa presudom ovog suda.

Priština, 16. juli 2012. god.

Br. ref.: RK/277/12

PRESUDA

u

slučaju br. KI 55/11

Podnosilac

Fatmir Pireci

Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 518/2010, od 26. novembra 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Fatmir Pireci, sa prebivalištem u Prizrenu.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Okružnog suda u Prizrenu, Ac. br. 518/2010, od 26. novembra 2010. god., koja mu je uručena dana 17. decembra 2010. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Sud") dana 22. aprila 2011. god. zahtevajući ocenu ustavnosti odluke Okružnog suda u Prizrenu, Ac. br. 518/2010.

4. Podnosilac zahteva tvrdi da su osporenom odlukom prekršena njegova prava zagarantovana članom 21. [Opšta načela] i članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Ustav").

Pravni osnov

5. Član 113.7 Ustava, član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god., (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: "Zakon") i pravilo 56. (1) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu").

Postupak pred sudom

6. Dana 22. aprila 2011. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu.

7. Dana 28. aprila 2011. god., predsednik je, odlukom br. GJR. 55/11, imenovao sudiju Gjyljeta Mushkolaj za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je, odlukom br. KSH. 55/11, imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Iliriana Islami. Dana 2. jula 2012. god., predsednik je odlukom br. GJR. KI 55/11 zamenio sudiju Gjyljeta Mushkolaj, sudiju izvestioca, sudijom Kadri Kryeziu, jer mandat sudije Gjyljeta Mushkolaj kao sudije Ustavnog suda je istekao 26. juna 2012. god. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH. 55/11 zamenio člana Veća za razmatranje sudiju Iliriana Islami sudijom Altay Suroy, jer je mandat sudije Iliriana Islami kao sudije Ustavnog suda istekao 26. juna 2012. god.

8. Dana 26. maja 2011. god., Sud je obavestio Okružni sud u Prizrenu o podnetom zahtevu.

9. Dana 21. juna 2011. god., Sud je uputio Vladi, kancelariji premijera, predsedniku Skupštine i Nezavisnom nadzornom odboru (u daljem tekstu:„NNO") sledeća pitanja:

"...

a. Da li ste bili obavešteni od strane podnosioca zahteva da Opština Prizren nije izvršila odluku NNO-a br. 49/08 od 25. juna 2008. god.?

b. Koje mere ste preduzeli, shodno Uredbi br. 2008-12 o izmenama i dopunama UNMIK-ove Uredbe 2001/36 o javnoj službi Kosova, pošto vas je podnosilac zahteva obavestio da Opština Prizren nije sprovela odluku Nezavisnog nadzornog odbora br. 49/08 od 25. juna 2008. godine?

c. Kako se izvršavaju odluke Nezavisnog nadzornog odbora shodno Uredbi br. 2008/12 o izmenama i dopunama UNMIK-ove Uredbe 2001/36 o javnoj službi Kosova i shodno Zakonu br. 03/L-192 o Nezavisnom nadzornom odboru javne službe Kosova, kako bi podnosilac zahteva dobio pravo dato odlukom Nezavisnog nadzornog odbora, br. 49/08 od 25. juna 2008. godine?

...”

10. Dana 27. juna 2011. god., NNO je odgovorio navodeći da su bili obavešteni od strane podnosioca zahteva o nesprovođenju odluke NNO-a, i da je tu informaciju NNO prosledio Skupštini. Dalje, NNO je naveo da bi trebalo sprovesti odluke NNO-a, inače odluke NNO-a su predmet izvršnog postupka pred nadležnim sudovima. Veći deo odluka NNO-a je izvršen putem izvršnog postupka od strane nadležnih sudova. NNO je dalje dostavio Sudu i odluku Opštinskog suda u Prištini (odluka E. br. 1155/10 od 14. januara 2011. god.), kojom je Opštinski sud dozvolio predlog za izvršenje odluke NNO-a shodno članu 28.1 Zakona o izvršnom postupku i članovima 13, 14. i 15.4 Zakona o NNO-u.

11. Dana 01. jula 2011. god., Sud je zahtevao od podnosioca zahteva da dostavi povratnicu odluke Okružnog suda. Što je on i uradio 13. jula 2011. god.

12. Dana 5. jula 2011. god., Skupština je odgovorila Sudu da je prosleđen izveštaj kancelariji premijera po tom pitanju i utvrdila je da odluka NNO-a nije izvršena.

13. Dana 12. jula 2011. god., kancelarija premijera je odgovorila Sudu navodeći da su oni obavestili podnosioca zahteva i NNO da bi odluka NNO-a trebalo biti izvršena.

14. Dana 9. jula 2012. god., Sud je većao i glasao o slučaju.

Pregled činjenica

15. Dana 31. januara 2008. god., odlukom br. 01/118-374, kancelarija personala Uprave opšte administracije Opštine Prizren je prekinula zaposlenje podnosiocu zahteva, pošto pozicija "kancelarija izvršnog direktora" nije predviđena Uredbom UNMIK-a 2007/30 o izmenama Uredbe UNMIK-a 2000/45 o samoupravi Opština na Kosovu (u daljem tekstu: Uredba UNMIK-a 2007/30). Protiv ove odluke podnosilac zahteva se žalio Žalbenom veću Opštine Prizren.

16. Dana 15. februara 2008. god., Žalbeno veće je odbilo žalbu podnosioca zahteva i potvrdila odluku o prekidu radnog ugovora podnosiocu zahteva (odluka br. 01/118-496). Protiv ove odluke podnosilac zahteva je uložio žalbu NNO.

17. Dana 25. juna 2008. god., NNO je odobrio žalbu podnosioca zahteva i naredio poslodavcu da ponovo zaposli podnosioca zahteva (odluka br. 49/08). NNO je naveo da Uredba UNMIK-a br. 2008/12 o izmenama i dopunama UNMIK-ove Uredbe 2001/36 o javnoj službi Kosova (u daljem tekstu: Uredba UNMIK-a 2008/12") ne predviđa prekid radnog ugovora na osnovu ukidanja radnog mesta, kada je radni ugovor važeći. NNO je obrazložio da samo kada istekne radni ugovor, onda poslodavac može odbiti nastavak radnog ugovora na osnovu ukidanja radnog mesta. Ovo nije bio slučaj sa podnosiocem

zahteva, pošto je njegov radni ugovor važeći. Odluka NNO-a je konačna.

18. U 2008. god., podnosilac zahteva je sam obavestio Skupštinu Republike Kosovo i premijera Republike Kosovo da je odluka NNO-a zanemarena od strane Opštine Prizren.

19. Dana 13. novembra 2008. god. Skupština Kosova je preporučila podnosiocu zahteva da bi trebalo da se obrati Opštinskom sudu u Prizrenu.

20. Dana 30. aprila 2010. god., odlukom AC. br. 518/2010, Opštinski sud u Prizrenu je odbio predlog podnosioca zahteva za izvršenje odluke NNO-a. Opštinski sud je naveo da je odluka NNO-a bila doneta od strane upravnog organa koji nije imao nikakve veze sa novčanim potraživanjem kako je predviđeno Zakonom o izvršnom postupku. Dakle, odluka NNO-a nije naslov za sprovođenje koje bi trebalo da izvrši Opštinski sud, ali je bilo u nadležnosti NNO-a, shodno Uredbi UNMIK-a 2008/12, da izvrši svoju odluku.

21. Dana 26. novembra 2010. god., Okružni sud je odbio žalbu podnosioca zahteva i potvrdio odluku Opštinskog suda (AC. br. 518/2010).

Ocena prihvatljivosti zahteva

22. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

23. Sud mora prvo da utvrdi da li je podnosilac zahteva ovlašćena stranka u okviru značenja člana 113.7 Ustava, koji glasi: *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i*

slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom." U tom pogledu, zahtev je podnet Sudu od strane pojedinca. Što znači da je podnosilac zahteva ovlašćena stranka, i da ima pravo uputiti ovaj predmet Sudu po članu 113.7 Ustava.

24. Osim toga, što se tiče uslova da podnosilac zahteva treba podneti zahtev u roku od 4 meseca posle konačne sudske odluke u ovom slučaju, Sud utvrđuje da je Okružni sud u Prizrenu doneo odluku Ac. br. 518/2010 dana 26. novembra 2010. god., a da je podnosilac zahteva primio tu odluku 17. decembra 2010. god. Podnosilac zahteva je Sudu podneo zahtev dana 22. aprila 2011. god. Dakle, podnosilac zahteva je ispunio uslov o roku za podnošenje zahteva Sudu, predviđen članom 49. Zakona.

25. Osim toga, u skladu sa članovima 12. i 14. Zakona o izvršnom postupku, Okružni sud u Peći se smatra kao "sud poslednje instance da presudi pitanja u vezi sa izvršenjem". I kao rezultat, podnosilac zahteva je iscrpeo sva pravna sredstva, koja su mu dostupna po zakonima Kosova.

26. Štaviše, Sud je ustanovio da je podnosilac zahteva ispunio uslov predviđen članom 48. Zakona: *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."* Vezano sa time, Sud primećuje da je podnosilac zahteva naveo kršenje člana 24. [Izvršni naslovi] Zakona o izvršnom postupku, obezbeđujući i tačku b):

Član 24.1: *Izvršni naslovi su:*

[...]

b) izvršna odluka doneta u upravnom postupku [...]. Vidi DODATAK ovoj PRESUDI.

27. Pošto je podnosilac zahteva ovlašćena stranka, ispunio je neophodne rokove za podnošenje zahteva Sudu, iscrpeo sva pravna sredstva, i tačno naveo navodno kršena prava i slobode, uključujući i odluku predmet osporavanja, Sud je ustanovio da je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost.

Ustavna ocena zahteva

28. Pošto je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost, Sud treba da ispita meritum žalbe podnosioca.

29. Na osnovu podneska podnosioca zahteva, Sud primećuje da podnosilac zahteva osporava odluku Okružnog suda u Prizrenu, Ac. br. 518/2010, od 26. novembra 2010. god., kojom je potvrđena odluka Opštinskog suda o neizvršenju odluke NNO-a.

30. Sud primećuje da, dana 25. juna 2008. god., NNO je odobrio žalbu podnosioca zahteva i naredio poslodavcu da ponovo zaposli podnosioca zahteva (odluka br. 49/08). NNO je naveo da Uredba UNMIK-a br. 2008/12 o izmenama i dopunama UNMIK-ove Uredbe 2001/36 o javnoj službi Kosova (u daljem tekstu: Uredba UNMIK-a 2008/12") ne predviđa prekid radnog ugovora na osnovu ukidanja radnog mesta, kada je radni ugovor važeći. NNO je obrazložio da, samo kada istekne radni ugovor, onda poslodavac može odbiti nastavak radnog ugovora na osnovu ukidanja radnog mesta. Ovo nije bio slučaj sa podnosiocem zahteva, pošto je njegov radni ugovor važeći. Odluka NNO-a je konačna.

31. NNO je osnovan u septembru 2004. god. pod Uredbom UNMIK-a br. 2001/36 o civilnoj službi Kosova od 22. decembra 2001. god. Vidi DODATAK ovoj PRESUDI.

32. Dužnosti i odgovornosti NNO-a su kasnije potvrđene članom 101.2 [Civilne službe] Ustava Republike Kosova, koji predviđa: *"Nezavisni savet za nadzor civilne službe će obezbediti poštovanje uredbi i načela koja regulišu civilnu službu, koja odražava raznolikost stanovništva Republike Kosovo* [...]*"*.

33. Zakon br. 03/L-192 o Nezavisnom nadzornom odboru Civilne službe Kosova, usvojen od strane Skupštine dana 15. jula 2010. god., i sprovođenjem člana 101.2 Ustava, u svom članu 3. predviđa: *"Nezavisni Nadzorni Odbor Kosova je nezavisni organ koji podnosi izveštaj Skupštini Kosova i koji rešava žalbe i obezbeđuje poštovanje svih pravila i načela koja regulišu civilnu službu u Republici Kosovo."* Vidi DODATAK ovoj PRESUDI.

34. U tom smislu, Sud primećuje da su odluke NNO- a konačne i izvršne upravnim postupkom i da žalba protiv odluke NNO-a po članu 14. [Pravo na žalbu] ne sprečava izvršenje takvih odluka. Osim toga, pod Uredbom UNMIK-a br. 2008/12, o izmenama i dopunama UNMIK-ove Uredbe 2001/36 o javnoj službi Kosova, član 11. [Žalbe] predviđa: *"Odluka Odbora predstavlja konačnu administrativnu odluku koja može da bude predmet sudskog razmatranja u skladu sa važećim zakonom."* Vidi DODATAK ovoj PRESUDI.

35. U vezi sa tim, Sud primećuje da Opština Prizren nije podnela zahtev za sudsku reviziju nadležnom sudu, time je prihvatila odgovornost izvršenja odluke NNO-a u zakonskom roku.

36. Isto tako NNO je, u svom odgovoru Sudu dana 27. juna 2011. god., naveo da njihove odluke treba izvršiti, i ako se to ne radi, onda su predmet izvršnog postupka pred nadležnim sudovima. NNO je podneo Sudu odluku Opštinskog suda u Prištini (odluku E. br. 1155/10 od 14. januara 2011. god.), pri čemu je Opštinski sud dozvolio predlog za izvršenje odluke NNO-a u skladu sa članom 28.1 Zakona o izvršnom postupku i sa članom 13, 14. i 15.4 Zakona o NNO-u. Vidi DODATAK ovoj PRESUDI.

37. Sud primećuje da je isto tako i kancelarija premijera, u svom odgovoru Sudu, navela da bi odluke NNO-a trebalo da budu izvršene i da je Skupština, u svom odgovoru od 13. novembra

2008. god., predložila podnosiocu zahteva da podnese zahtev Opštinskom sudu u Prizrenu za izvršenje odluke NNO-a.

38. Uprkos ovoj pravnoj situaciji, dana 26. novembra 2010. god., Okružni sud u Prizrenu, Ac. br. 518/2010, je potvrdio odluku Opštinskog suda od 30. aprila 2010. god., pri čemu je zahtev podnosioca zahteva za izvršenje odluke NNO-a od 25. juna 2008. god., odbijen i zaključio je da, u skladu sa članom 23. [Izvršni naslovi] Zakona br. 03/L-008 o izvršnom postupku, odluka NNO-a nije bila važeći izvršni naslov za ponovno zaposlenje. Vidi DODATAK ovoj PRESUDI.

39. Na osnovu navedenih činjenica, Sud smatra da je podnosilac zahteva učinio sve i iskoristio sva pravna sredstva dostupna po zakonima Kosova kako bi izvršio odluku NNO-a, ali, uprkos njegovom trudu, odluka NNO-a nije bila sprovedena niti od strane nadležnih opštinskih vlasti niti od strane nadležnih sudova, po zahtevu podnosioca zahteva.

40. Odluka NNO-a, koja je postala konačna pošto Opština Prizren nije podnela zahtev nadležnim sudovima za sudsku reviziju, iz razloga što su Opština Prizren, kao i nadležni sudovi, koji je trebalo da izvrše odluke NNO-a na zahtev podnosioca zahteva, ignorisali svoju pravnu dužnost po primenjivim zakonima Kosova, čime su kršili načelo vladavine prava, koje je i osnov za pravni poredak Kosova.

41. Ovaj konkretan slučaj ne treba shvatiti samo kao pokretanje pitanja pod članom 24. [Izvršni naslovi] Zakona o izvršnom postupku, ali isto i po članu 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i člana 6. [Pravo na pravično suđenje] u vezi sa članom 13. [Pravo na delotvoran pravni lek], koji garantuju jednaku zaštitu prava u postupcima pred sudovima, drugim državnim organima i nosiocima javnih ovlašćenja. Jasno je da su Opštinske vlasti i nadležni sudovi postupili u suprotnosti sa ovim članom, neizvršavanjem odluke NNO-a, koja je shodno Zakonu o NNO-u postala konačna i izvršna.

42. Vladavina prava jeste jedan od fundamentalnih principa demokratskog društva i podrazumeva poštovanje principa pravne sigurnosti, pogotovo u pogledu sudskih odluka koje su postale izvršne. Ni jedna strana nema pravo da traži reviziju pravosnažne i obavezujuće presude samo zato da bi se obavilo ponovljeno ročište i redefinisanje slučaja (vidi, *mutatis mutandis*, Sovtransavto Holding protiv Ukrajine, br. 48553/99, § 72, ESLJP 2002-VII). Da nije tako, izmena pravosnažnih odluka izazvala bi opšte osećanje pravne nesigurnosti koje bi umanjilo poverenje javnosti u pravosudni sistem i samim tim u vladavinu prava. Zato nadležne vlasti imaju pozitivnu obavezu da organizuju sistem izvršenja odluka koji će biti efikasan i kao zakon i u praksi i koji osigurava izvršenje bez nepotrebnog odlaganja (vidi, Pecevi protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, br. 21839/03, 6. novembar 2008. god.; Martinovska protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, br. 22731/02, 25. septembar 2006. god.).

43. Stoga, Sud smatra da ovaj konkretni slučaj treba shvatiti kao pokretanje pitanja prema članu 54. Ustava, koji glasi:

"Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno."

44. U tom smislu, Sud naglašava da, pošto je NNO pronašao kršenje prava na rad podnosioca zahteva, odlukom koja je postala konačna i izvršna, podnosilac zahteva je imao pravo na delotvorna pravna sredstva, pošto je Opština Prizren odbila da izvrši odluku NNO-a. Međutim, kao što je gorenavedeno, umesto da izvrše odluke NNO-a, što je bila njihova pravna dužnost, i Opštinski sud i Okružni sud su odbili da to učine.

45. Propustom da sprovedu odluke NNO-a od 25. juna 2008. god., odgovarajuće vlasti su uskratile korisno dejstvo odredbe člana 54. Ustava i člana 13. EKLJP-a.

46. Član 13. EKLJP predviđa:

> *"Svako kome su povređena prava i slobode predviđeni u ovoj Konvenciji ima pravo na delotvoran pravni lek pred nacionalnim vlastima, bez obzira jesu li povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu."*

47. Pod ovim okolnostima, Sud smatra da je prekršeno pravo na pravično i delotvorno suđenje, zagarantovano gorenavedenim članovima Ustava i EKLJP-a, i da konačna i izvršna odluka NNO-a, odluka br. 49-08, od 25. jula 2008. god. mora biti izvršena.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 20. Zakona i pravilom 56. (1) Poslovnika o radu, na svom zasedanju održanom 9. jula 2012, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev prihvatljivim;

II. DA PROGLASI nevažećom odluku Okružnog suda u Prizrenu, od 26. novembra 2010. god., koja povređuje član 54. Ustava i član 13. EKLJP;

III. DA VRATI odluku Okružnog suda u Prizrenu, od 26. novembra 2010. god., Okružnom sudu u Prizrenu za ponovno razmatranje shodno presudi ovog suda, i u skladu sa pravilom 74 (1) Poslovnika o radu;

IV. U skladu sa pravilom 63 (5) Poslovnika o radu, Vrhovni sud će dostaviti Ustavnom sudu informacije u vezi sa preduzetim merama na izvršenju ove presude Ustavnog suda;

V. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

VI. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Kadri Kryeziu	Prof. Dr. Enver Hasani

Dodatak

Zakonske odredbe na snazi koje se odnose na izvršni postupak upravnih i sudskih odluka

Zakon (br. 03/L-008) o izvršnom postupku od 2. juna 2008. god.

U Republici Kosovo, zakonski propisi, postupci izvršenja i bezbednost odluka su regulisani Zakonom o izvršnom postupku.

Član 1.

"...

1.1 Ovim zakonom uređuju se pravila sudskog postupka po kome se ostvaruju

potraživanja na osnovu izvršnih naslova (postupak izvršenja), ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

1.2 Odredbe ovog zakona primenjuju se i na izvršenje odluke donete u upravnom

postupku i prekršajnom postupku kojim je određena novčana obaveza, osim ako je za takvo izvršenje zakonom predviđena nadležnost drugog organa.

...”

Član 24. [Izvršni naslov]

“...

24.1 Izvršni naslovi su:

a) izvršna odluka suda i izvršno sudsko poravnanje;

b) izvršna odluka doneta u upravnom postupku i administrativno poravnanje, ako se radi o novčanoj obavezi i ukoliko zakonom nije predviđeno drugačije;

c) overena izvršna isprava;

d) druga isprava koja je zakonom priznata kao izvršna isprava;

...”

Član 26. [Izvršnost odluke]

“...

26.3 Odluka donesena u upravnom postupku je izvršna, ako je postala takva prema

pravilima kojima je uređen taj postupak

...”

Član 294. [Nadoknada plate u slučaju vraćanja radnika na posao]

“...

294.1 Predlagač izvršenja koji je podneo predlog za vraćanje na posao, ima pravo da traži da sud donese rešenje kojim će odrediti da je dužnik obavezan da tom radniku isplati na ime plate mesečne iznose koji su postale dospelim od dana pravosnažnosti odluke do dana vraćanja na posao. Istim rešenjem sud određuje izvršenje za ostvarivanje određenih mesečnih iznosa.

...”

Uredba UNMIK-a br. 2008/12 koja menja i dopunjuje Uredbu UNMIK-a br. 2001/36 o civilnoj službi Kosova od 27. februara 2008. god.

Član 11. [Žalbe]

“...

11.6 Odluka Odbora predstavlja konačnu administrativnu odluku koja može da bude predmet sudskog razmatranja u skladu sa važećim zakonom.

...”

Zakon br.. 03/L-192 o Nezavisnom nadzornom odboru za civilnu službu Kosova od 15. jula 2010. god.

Član 13. [Odluka Odbora]

“...

Odluka Odbora predstavlja pravosanžnu administrativnu odluku i istu izvršava zvaničnik visokog rukovodećeg nivoa ili odgovorno lice institucije koje je donelo prvu odluku u odnosu na stranku. Izvršenje treba da se obavi u roku od petnaest (15) dana od dana prijema odluke.

...”

Član 14. [Pravo na žalbu]

“...

Protiv odluke Odbora, nezadovoljna strana koja smatra da odluka Odbora nije zakonita, može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom, u roku od trideset (30) dana od dana kada joj je uručena odluka. Pokretanje upravnog spora ne zadržava izvršenje odluke Odbora.

...”

Član 15. [Postupak u slučaju nesprovođenja odluke odbora]

“...

1. Nesprovodjenje odluke Odbora od strane odgovornog lica institucije predstavlja teško kršenje radnih zadataka prema Zakonu o Civilnoj službi u Republici Kosovo.

2. Ako odgovorno lice institucije ne izvršava odluku Odbora u roku koji je predviđen u članu 13. ovog zakona, Odbor u roku od petnaest (15) dana od dana kada je istekao rok za izvršenje, traba da pismeno obavesti premijera i neposrednog nadređenog odgovornog lica za izvršenje.

3. Obaveštenje iz podstava 2. ovog člana smatra se kao zahtev za pokretanje diciplinskog i materijalnog postupka protiv odgovornog lica za izvršenje, koji se vodi u skladu sa odredbama predviđenim Zakonom o Civilnoj službi Republike Kosova
4. Stranka može, u roku od trideset (30) dana od dana isteka roka za izvršenje, početi postupak izvršenja u opštinskom sudu prema Zakonu o izvršnom postupku protiv lica i institucije odgovorne za izvršenje, u vezi materijalne i nematerijalne štete koje su prozrokavne ovom odlukom. Ako nadležni sud odluči da radniku (licu), koji je osporio to neizvršenje (neizvršenje odluke), nadoknadi iznos plata, troškove postupka i ostale moguće troškove, odgovorno

lice institucije snosi i materijalnu odgovornost za štetu koju je naneo instituciji prema zakonu

5. Odbor treba pismeno da obavesti i Skupštinu Republike Kosovo o odlukama koje nisu izvršene.

...”

KI 159 / 11 od 20. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo Pn . br . 530/2011 , od 13. oktobra 2011

Slučaj KI 159/2011, odluka od 13. jula 2012. god.
Ključne reči: krivični spor, individualni zahtev, zahtev očigledno neosnovan.

Podnosilac je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, navodeći da su mu prekršena ustavna prava garantovana članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32 [Pravo na pravna sredstva], članom 33 [Načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima]; i članom 53 [Tumačenje odredbi ljudskih prava]Ustava.

Sud smatra da podnosilac zahteva nije objasnio kako ni zašto je ova presuda Vrhovnog suda povredila njegova ustavna prava zagarantovana članovima 31, 32, 33 i 53. Samo neslaganje sa ovom presudom u kombinaciji sa nekim nabrojanim ustavnim odredbama nije dovoljna da se pokrene slučaj u Ustavnom sudu o navodnim ustavnim povredama.

Sud je našao da zahtev podnosioca ne ispunjava zahteve prihvatljivosti predviđenim u kombinovanim odredbama člana 113.1 Ustava, člana 48. Zakona i pravila 36.2 (b) i (d) Poslovnika o radu, stoga je kao takav, zahtev očigledno neosnovan i treba da se odbije kao neprihvatljiv. Sud je u ovom slučaju citirao slučaj KI 13/09, *Sevdail Avdyli* protiv presude Vrhovnog suda A. br. 533/2006 i presudu Vrhovnog suda A. br. 533/2006.

Priština, 16. Juli 2012. god.

Br. ref.: RK/281/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

Slučaj br. KI 159/11

Podnosilac zahteva

Baton Morina

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Pn. br. 530/2011 od 13. oktobra 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija i

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Baton Morina stanovnik Đakovice, predstavljen od strane advokata, g. Sokola Dobrune.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo Pn. br. 530/2011 od 13. oktobra 2011. god. koju je predstavnik podnosioca zahteva primio 19. oktobra 2011. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustvanosti presude Vrhovnog suda Pn. br. 530/2011 od 13. oktobra 2011. god. koja se odnosi na dva krivična dela.

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na članu 113. 7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 28. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak u Sudu

5. Dana 9. novembra 2011. god. podnosioc zahteva je podneo zahtev Sudu.

6. Predsednik je 17. januara 2012. god. imenovao sudiju Gjyljetu Mushkolaj za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Ivan Čukalović i Iliriana Islami.

7. Sud je 19. januara 2012. god. obavestio predstavnika podnosioca zahteva i tom prilikom zahtevao dodatnu dokumentaciju. Istog dana Sud je, takođe, obavestio Vrhovni sud Republike Kosovo i Okružni sud u Prištini o registrovanju zahteva.

8. Dana 13. februara 2012. god. predstavnik podnosioca zahteva je podneo dokumentaciju zatraženu od strane Suda.

9. 2. jula 2012. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca koji zamenjuje sudiju Gjyljetu Mushkolaj i imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući) koji zamenjuje sudiju Ilirianu Islami, Snezhana Botusharova i Ivan Čukalović.

10. Veće za razmatranje je 13. Julia 2012. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i Sudu preporučio neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 23. juna 2006. god. Okružni sud u Peći je presudom P. br. 80/2006, proglasio krivim podnosioca zahteva za krivično

delo “pomaganje u izvršavanju teškog ubistva i pomaganje u pokušaju izvršenja teškog ubistva”.

12. Protiv ove presude je predstavnik podnosioca zahteva (branilac) podneo žalbu, argumetujući suštinske povrede krivičnih odredbi, povrede krivičnog zakona, pogrešnog i nepotpunog potvrđivanja činjeničnog stanja i odluke o izricanju kaznene mere i zahtevao i poništavanje žalbene presude, kao i vraćanje pitanja na ponovno suđenje u prvom stepenu.

13. Dana 23. januara 2007. god. okružni javni tužilac u Peći je predložio da se žalbe odbiju kao neosnovane.

14. Dana 19. aprila 2007. god. Vrhovni sud je doneo presudu (AP. br. 582/2006) kojom je usvojio žalbu Okružnog tužioca u Peći i povećao kaznu.

15. Podnosilac zahteva je podneo *zahtev za zaštitu zakonitosti* u Vrhovnom sudu Kosova, navodeći kršenja prava branilaca, jer on tvrdi da podneta pitanja u žalbi nisu uzeta u obzir od strane Vrhovnog suda.

16. Dana 31. decembra 2007. god. Vrhovni sud Kosova je presudom Pkl br. 78/2007 odbio kao neosnovan “zahtev za zaštitu zakonitosti”, ocenjujući da su prvi i drugi stepen pravilno utvrdili činjenice. Osim toga, Vrhovni sud je zaključio da nije bilo suštinskih kršenja odredbi krivičnog postupka i da su odredbe krivičnog zakona pravilno primenjene.

17. Dana 29. januara 2011. god. podnosilac zahteva je zahtevao od Okružnog suda u Peći i da podneta pitanja u njihovom zahtevu, uključujući i ponavljanje krivičnog postupka, budu odlučena od strane sudija EULEX-a.

18. Dana 13. septembra 2011. god. Okružni sud u Peći je odbio zahtev za ponavljanje krivičnog postupka okončanog presudom (P. br. 80/2006 od 23. juna 2006. god.), uz obrazloženje da podnosilac zahteva nije pružio pravni osnov za ponavljanje krivičnog postupka, i da nije dostavio nove činjenice i dokaze.

19. Dana 13. septembra 2011. god., podnosilac zahteva je protiv rešenja Okružnog suda u Peći uložio žalbu Vrhovnom sudu, navodeći teške povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene krivičnog zakona. Podnosilac zahteva je predložio Vrhovnom sudu poništenje osporenog rešenja i da se slučaj vrati prvom stepenu na ponovno pokretanje i razmatranje. Podnosilac zahteva je takođe zahtevao izuzeće okružnog tužioca u Peći, zbog subjektivnih sumnji u pojedine svedoke.

20. Dana 13. oktobra 2011. god. Vrhovni sud je (Pn. br. 530/2011) odbio kao neosnovanu žalbu zbog nedostatka novih činjenica i dokaza i zaključio da nije bilo dovoljno pravnog osnova za ponavljanje postupka.

21. Konačno, 9. novembra 2011. god. podnosilac zahteva je podneo zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Pn. br. 530/2011 od 13. oktobra 2011. god.

Navodi podnosioca zahteva

22. Podnosilac zahteva navodi da su presudom Vrhovnog suda prekršena ustavna prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na pravna sredstva], članom 33. [Načelo legaliteta i proporcionalnosti u

krivičnim postupcima] i članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

23. Sud treba da prvo ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu Suda.

24. Vezano sa time, Sud se poziva na član 113.1 Ustava koji predviđa:

"Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način."

25. Takođe na član 48. Zakona, koji predviđa:
"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

26. Konačno, Sud se poziva i na pravilo 36. Poslovnika o radu koje previđa da:

"*Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*
c) Samo ako zahtev nije očigledno neosnovan:

27. Sud smatra da podnosilac zahteva nije objasnio kako ni zašto je ova presuda Vrhovnog suda povredila njegova ustavna prava zagarantovana članovima 31, 32, 33, i 53. Samo neslaganje sa ovom presudom u kombinaciji sa nekim nabrojanim ustavnim

odredbama nije dovoljna da se izgradi slučaj o ustavnim povredama.

28. Nije u nadležnosti Ustavnog suda da ocenjuje zakonitost i tačnost dokaza donetih odluka od strane redovnih sudova, osim ako postoje uverljivi argumenti i dokazi koji vode do ubedljivih zaključaka da je takva presuda doneta na očigledno nepravedan i arbitraran način.

29. Nadležnost Suda je da analizira povrede ustavnih prava i oceni da li su postupci u svojoj celini bili pravični i u skladu sa Ustavom. Dakle, Ustavni sud nije četvrtostepeni sud, i nema ovlašćenja da ponavlja sudske postupke ili da na bilo koji način zameni presudu Vrhovnog suda svojim konstatacijama.

30. Stoga, Sud nalazi da zahtev podnosioca zahteva ne ispunjava uslove za prihvatljivost propisane u kombinovanim zakonskim odredbama člana 113.1 Ustava, člana 48. Zakona i pravilu 36.2 (b) i (d) Poslovnika o radu. Dakle, kao takav, zahtev je očigledno neosnovan i treba biti odbijen kao neprihvatljiv (*vidi odluku o neprihvatljivosti predmet br. KI 13/09, Sevdail Avdyli protiv presude Vrhovnog suda A. br. 533/2006 od 11. septembra 2006. god. i presudu Vrhovnog suda A. br. 533/2006 od 2. decembra 2006. god., 17. juna 2010. god.*).

31. Sledstveno, zahtev podnosioca zahteva se smatra neprihvatljivim shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno čl. 113.1 Ustava, člana 48. Zakona, pravilu 36. stavu 2. tački b) i d), pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, 13. Jula 2012. god., jednoglasno,

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Almiro Rodrigues Prof. dr Enver Hasani

KI 47 / 12 dated20 jul 2012 - Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Rev No 188 / 2009 , od 7. decembra 2011

Slučaj KI 47/2012, odluka od 11. jula 2012. god.
Ključne reči: Upravni spor, radni spor, individualni zahtev, prihvatljiv zahtev, neizvršenje sudskih odluka, kršenje članova 31, 32, 54 Ustava, kršenje člana 6 u vezi sa članom 13 EKLJP-a

Podnosilac je predao zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, navodeći da kao rezultat neizvršenja Odluke br. 123/02 Nezavisnog nadzornog odbora za civilnu službu Kosova i odbijanja odlučivanja po pitanju na meritoran način, svi sudski stepeni su prekršili ustavna prava garantovana: članom 22.1 [Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima], članom 31.1 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32 [Pravo na pravno sredstvo], članom 54 [Sudska zaštita prava] kao i članom 6 Evropske konvencije za ljudska prava.

Sud je u ovom slučaju zaključio da je podnosilac zahteva ispunio proceduralne kriterijume tražene članom 113.7 Ustava, Zakona i Poslovnika o radu i upustio se u meritum zahteva.

U ovom slučaju, sud se pozvao na član 54 Ustava, kojim podvlači činjenicu da "*Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko utvrdi da je pravo prekršeno"*. Podnosilac zahteva je tražio od organa Opštine Kamenica, kao i od sudskih organa, rešavanje njegovog pitanja, međutim uprkos njegovim naporima, njegove akcije su bile ignorisane i iz toga sledi, da on nije ostvario stečeno pravo upravnom odlukom izdate od strane NNOCSK.

Sud je konstatovao da u ovom slučaju ne postoji nijedan čvrst i stabilan razlog organa Skupštine Opštine Kamenica za odlaganje postupka u vezi sa izvršenjem odluke Nezavisnog nadzornog odbora za civilnu službu Kosova. Organi Skupštine opštine Kamenica, ne pokretanjem mehanizama za sprovođenje pomenute odluke, nisu uspeli da dokažu da su spremni da ispoštuju odluke nezavnisnog i nadležnog organa za odlučivanje po ovom pitanju, tim više što su sve sudske instance njegovo rešavanje uputile na ovaj organ (NNOCSK).

Ustavni sud je ocenio da, Vrhovni sud, prebacivanjem odgovornosti za rešavanje pitanja, na SO Kamenica i NNOCSK, je doveo do toga da je podnosilac zahteva ostao bez konkretnog rezultata od strane Vrhovnog suda, jer podnosilac nije ostvario svoje pravo, zbog toga što mu nije pružena "sudska zaštita prava" kao što je predviđeno zahtevima iz člana 54 Ustava. Dok, prenos odgovornosti sa ove instance i upućivanje rešavanja slučaja u NNOCSK, ne može se smatrati razlogom za odbijanje ocene žalbe podnosioca, jer je ovaj nezavisni organ doneo odluku u skladu sa administrativnim procedurama, kao što je posle konstatovao i sam Vrhovni sud, Rešenjem Rev. br.188/2009 od 7. decembra 2011. god. Ali, ova odluka NNOCSK nije nijednom sprovedena od strane SO Kamenica. Bilo je jasno da je podnosiocu zehteva onemogućeno korišćenje efektivnih pravnih sredstava, stoga, Ustavni sud je ocenio da je neuzimanje u obzir ovih važnih činjenica bilo u potpunoj suprotnosti sa zahtevima člana 32 Ustava.

Priština, 16 juni 2012. god.

Br.ref.:AGJ/278/12

PRESUDA

u

slučaju br. KI47/12

Podnosilac

Islam Thaçi

Ocena ustavnosti rešenje Vrhovnog suda Rev. br. 188/2009 od 7. decembra 2011. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija i

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. . Islam Thaçi, sa prebivalištem u Gnjilanu.

Osporena odluka

2. Osporena sudska odluka je rešenje Vrhovnog suda Rev.br.188/2009, od 7. decembra 2011 god., koju je podnosilac zahteva predao 13. januara 2012 godine.

Predmetna stvar

3. Objekat činjenice zahteva je ocena, od strane Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Sud) ustavnosti rešenje Vrhovnog suda Rev.br.188/2009, od 7. decembra 2011 god., koja se odnosi na odluku 119/07 Skupštini opštine Kamenice, na osnovu koje je podnosiocu zahteva ukinut radni odnos.

Pravni osnov

4. Član 113. 7 Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i Pravila 28. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Dana 4. maja 2012 god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu.

6. Dana 22. maja 2012 god., predsednik je odlukom br. GJR. 47/12 imenovao sudiju Gjyljeta Mushkolaj za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom br. KSH. 47/12, imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: 1. Snezhana Botusharov (predsedavajući), 2. Ivan Čukalović (član) i 3. dr Iliriana Islami (član).

7. Dana 30. maja 2012, Sud je obavestio podnosioca zahteva, Vrhovni sud i Skupštinu opštinu Kamenice o zavođenja zahteva.

8. Dana 2. jula 2012. god., odlukom GJR 47/12 predsednik Suda je imenovao sudiju Alty Suroy za sudiju izvestioca koji zamenjuje sudiju Gjyljetu Mushkolaj jer je njen mandat u Sudu istekao 26 juna 2012. Istog dana, predsednik, odlukom KSH 47/12 je imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: 1. Snezhana Botusharova (predsedavajući) 2. Ivan Čukalović (član) i Prof. dr. Enver Hasani koji zamenjuje sudiju Ilirianau Islami jer takode njen mandat u Sudu istekao 26 juna 2012.
9. Dana 11. jula 2012. god. Sud večao i glasao o ovom slucaju.

Pregled činjenica

10. Dana 6. juna 2007 god., Skupština opština Kamenice, odukom br.119, u svojstvu poslodavca je podnosioca zahteva razrešila sa položaja izvršnog direktora. Podnosilac zahteva je potpisao ugovor br. 03/2007, u vremenskom trajanju od 31. Januara 2006 god., do 31. januara 2008 godine. Protiv ove odluke je isti uložio žalbu Nezavisnom nadzornom odboru za civilnu sluzbu Republike Kosova (u daljem tekstu: NNOCSK), zato što poslodavni organ nije odgovorio na njegovu žalbu, koju je u zakonskom roku podneo.

11. Dana 15. juna 2007 god., uporedo sa podnetom žalbom NNOCSK-u, podnosilac zahteva je uložio žalbu i pred Vrhovnim sudom Republike Kosova, (u daljem tekstu: Vrhovni sud), radi administrativne ćutnje od strane SO-e Kamenice.

12. Dana 25 juna 2007 god., podnosilac je ponovo zahtevao od strane SO-e Kamenice, da mu odgvori u vezi žalbe, koju je uložio 15. juna 2007 godine.
13. Dana 27. avgusta 2007 god., NNOCSK je donela odluku br. 123/08, i delimično prihvatila žalbu podnosioca br. 1341 od 15. juna 2007 god., nalažući SO-i Kamenice, da u roku od (30) dana deluje u skladu sa iznetim preporukama u odluci, gde se pored ostalog navodi:

"Skupština opštine Kamenica, tokom razrešenja izvršnog direktora, nije primenila procedure koje su predviđene na osnovu akata na snazi. SO- je trebala da osnuje komisiju, koja bi izvršila procenu dosadašnjeg rada izvršnog direktora, i koja bi izveštavala, odnosno predlagala skupštini o nalazima iz postupka procenjivanja. Tada bi skupština odlučila (za razrešenje ili ne) na osnovu postupaka Reg. 2000 /45 o samoupravljanju Opština na Kosovu, član 30.8, Reg. CDK (Civilno Društvo Kosova) – 2001 /36 član 1., Administrativnog Uputstva 2003 /2, UNMIK član 2., Pravnog Saveta, podaci iz MLS, br. 2006 /01 od dt. 25.04.2006, posebno poglavlje IV tačka 6, Pravnog Saveta br. 2007 /02 od 13.02.2007 MLS poglavlje IV tačka 5, kao i tumačenje OEBS- a od 09. maja 2007 god., u vezi sa ugovorima izvršnih direktora i direktora odeljenja u opštinama tačka 9, isto tako, nije se postupalo na osnovu člana 52. tačka 2 i 3 Statuta Opštine. "

3. Rok ispunjavanja ove odluke od strane SO-e Kamenice je 30 (trideset) dana od dana uručivanja ove odluke.

4. Nakon preduzimanja mera na osnovu odluke da se obavesti Nezavisni nadzorni savet Kosova.

5. U slučaju nesprovođenja ove odluke NNOK da obavesti SPGS i premijera Kosova, u skladu sa članom 11.4. Poslovnika 2001/36 o CDK-a, o daljnjem preuzimanju mera. "

14. Uzimajući u obzir da je SO-a Kamenica, odlagala izvršenje odluke NNOCSK-a, podnosilac je 10. oktobra 2007 godine, uložio žalbu pred Opštinskim sudom Kamenice, kada je zatražio poništenje odluke br. 119 od strane predsednika SO-e Kamenice, koja je u vezi njegovog otpuštanja sa posla.

15. Dana 28. januara 2008 god., Opštinski sud Kamenice je doneo odluku br.vep.C. 112/07 kada je rešio da prekine sve postupke u vezi spora, dok SO-e Kamenice da reši na osnovu odluke br. 123/08 NNOCSK-a. Podnosilac zahteva nezadovoljan sa ovom

odlukom je iskoristio pravo na žalbu, ulažući žalbu pred Okružnim sudom Gnjilana.

16. Dana 14. februara predsednik Skupštine opštine Kamenice i kadrovski rukovodilac putem obaveštenja br. 94/2008 su obavestili NNOCSK o slučaju, priznajući činjenicu da je odluka o razrešenju izvršnog direktora prihvaćena u suprotnosti sa aktima zakona, ali i pored te činjenice SO-a Kamenica, nije preduzela bilu kakvu radnju u vezi vraćanja podnosioca zahteva na prijašnjem položaju izvršnog direktora.

17. Dana 6. marta 2008 god., nakon što je Opštinski sud Kamenice odlukom br.vep.C 112/07 prekinuo sve postupke u vezi pitanja, podnosilac je putem podneska zahtevao od istog nastavak obustavljenih procedura, nakon što SO-a Kamenica nije preuzela nikakvu radnju, i nije rešila u vezi pitanja, na osnovu odluke NNOCSK-a.

18. Dana 13. juna 2008 god., Opštinski sud Kamenice je doneo odluku br.vep.C. 74/2008, na osnovu koje je sebe proglasio nenadležnim za rešavanje predmeta. Ovaj sud je konstatovao da je odluka predsednika SO-e Kamenice br. 119/08 od 6. juna 2007 god., u vezi razrešenja izvršnog direktora upravni akt, i da je u vezi ovoga predmeta odlukom br.123/08 NNOCSK rešio kao drugostepeni organ, koji je odlučio da vrati predmet SO-i Kamenice, na ponovno razmatranje, kako bi rešio na osnovu preporuke NNOCSK-a.

19. Dana 12. novembra 2008 god., Okružni sud Gnjilana je doneo odluku Ac. Br. 308/2008, i odbio kao neosnovanim zahtev podnet od strane podnosioca, i na taj način potvrdio odluku C.br.74/2008 Opštinskog suda Gnjilana od 13. juna 2008 godine. Protiv ove odluke podnosilac je 14. janura 2008 godine predao reviziju pred Vrhovnim sudom Kosova.

20. Dana 8. Januara Vrhovni sud je doneo presudu A.br.218/2007, i prihvatio tužbu podnosioca kao osnovanom, kada je NNOCSK –u naložio da u roku od osam (8) dana reši u vezi žalbe podnosioca, s obzirom da je na osnovu člana 26. Zakona o administrativnom konfliktu predviđeno da bi drugostepeni organ trebao da reši u vezi žalbe u roku od 60 dana, od dana

njenog podnošenja, i u slučaju da drugostepeni organ u roku od 7 dana ne donese rešenje u vezi predmeta, stranka ima pravo da pokrene sudski spor, kao da je njegova žalba, odnosno zahtev odbijen.

21. Dana 7. decembra 2011 god., Vrhovni sud Kosova je doneo odluku Rev. Br. 188/2009, na osnovu koje je odbio podnetu reviziju od strane podnosioca, obrazlažući, da je na osnovu člana 11. Zakona o upravnim postupcima, sud nadležan da reši o zahtevima podnetim od fizičkih i pravnih lica, međutim, uzimajući u obzir da SO-e Kamenice nije još uvek rešila u vezi ovog pravnog pitanja, upravni postupak je od strane iste smatran kao nedovršenim, s obzirom da SO-e Kamenice nije još uvek rešila na osnovu odluke NNOCSK-a.

Tvrdnje podnosioca zahteva

22. Podnosilac zahteva tvrdi da su nesprovođenjem sudske odluke br.123/02 NNOCSK-a, i odbijanjem rešavanja njihovog predmeta na osnovu merituma, sve sudske instance, prekršile ustavna prava zagarantovana na osnovu: Člana 22.1 [Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima], Člana 31.1 [Pravo na nepristrasno i pravično suđenje], Člana 32.1 [Pravo na pravna sredstva], Člana 54.1 [Pravo na sudsku odbranu], Člana 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Ocena prihvatljivosti zahteva

23. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predmeta, predviđene Ustavom, dalje precizirano Zakonom i Poslovnikom o radu Suda.

24. Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ovlašćena stranka za podnošenje zahteva Sudu, shodno članu 113. kao i članu 113.7 Ustava. Podnosilac zahteva je predao zahtev u skladu sa ovim ustavnim odredbama. Dakle, iz ovoga proizilazi

da je isti ovlašćena stranka za podnošenje zahteva pred sudom, radi ustavne odbrane njegovih prava.

25. Takođe, podnosilac zahteva mora da dokaže da je ispunio i uslove predviđene članom 49. Zakona, što se tiče zakonskog roka za podnošenja zahteva. Iz spisa predmeta se vidi da je konačna odluka o slučaju podnosioca zahteva rešenje Vrhovnog suda, Rev. Nr. 188/2009 i od 7. decembra 2012 god., koja je podnosiocu zahteva uručena 13. januara 2012. godine. Podnosilac zahteva svoj zahtev Sudu podneo 4. maja 2012, god., što znači da je zahtev podnet u okviru zakonom predviđenog roka od 4 meseca, predviđenim na osnovu Zakona i Poslovnika o radu suda.

26. Sud je, takođe, utvrdio da je podnosilac zahteva dokazao da je ispunio zahteve predviđene članom 113.7. Ustava i članom 47.2 Zakona. Podnosilac zahteva prvobitno iscrpeo pravna sredstva u okviru institucije zapošljavanja, pa onda nastavio sa ostvarivanjem svoga prava od strane NNOCSK-a, a zatim je pokrenuo radni spor na osnovu civilnog spornog postupka, pred svim sudskim instancama do poslednjeg pravnog sredstva, što je u ovom konkretnom slučaju je rešenje Vrhovnog suda, Rev. br. 188/2009 i od 7. decembra 2012 god., Sud smatra da je podnosilac zahteva iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu na raspolaganju prema važećim zakonima.

27. Isto tako, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva svojim zahtevom precizirao i razjasnio koja su mu, navodno, prava i slobode povređene, kojim činom i od koje javne vlasti. Podnosilac zahteva je ispunio i ovaj uslov navodeći kršenja njegovih Ustavom zagarantovanih prava, i javnu vlast koju smatra za kršioca ovih prava.

28. S obzirom da je podnosilac zahteva ovlašćena stranka, ispunio uslov roka podnošenja zahteva Sudu, iscrpeo sva dostupna pravna sredstva i precizno naveo,odredbe kršenja prava i slobode, uključujući i javnu vlast koja je počinila to kršenje, Sud smatra da je podnosilac zahteva ispunio sve proceduralne uslove prihvatljivosti.

Ustavna ocena zahteva

29. Pošto je podnosilac zahteva ispunio sve proceduralne uslove prihvatljivosti, Sud treba razmotri osnovanost podnetog zahteva na osnovu merituma.

30. Sud, na osnovu podnetih podnesaka primećuje da isti osporava odluku Vrhovnog suda, Rev. br. 188/2009 i od 7. decembra 2012 god., zbog nedelovanja i obijanja njegovog zahteva, koji je u vezi rešavanja ovog pravnog pitanja (radni spor), između njega i SO-e Kamenice.

31. Kao što je očigledno, Opštinski sud Kamenice je odlukom br.vep.C.112/07 je prekinuo sve postupke u vezi slučaja, i nakon toga odlukom br.vep.C 74/2008 proglasio sebe nenadležnim za rešavanje predmeta podnosioca. Ova odluka je takođe potvrđena od strane Okružnog suda Gnjilana. Ove sudske instance su podvukle činjenicu da je rešavanje slučaja u nadležnosti NNOCSK-a, i da se o ovom predmetu nije rešilo od strane SO-e Kamenice. Nezadovoljan odlukama od strane ovih sudskih instanci podnosilac je podneo reviziju pred Vrhovnim sudom, koji je takođe podvukao činjenicu da je rešavanje spora u nadležnosti NNOCSK-a.

32. Kao što se od gore navedenog jasno vidi, podnosilac zahteva je iskoristio sve pravne i institucionalne puteve, u traženju sudske odbrane njegovih prava, radi sprovođenja odluke br. 123/08 NNOCSK-a, koja je doneta u skladu sa predviđenim upravnim postupcima. Međutim, i pored velikog broja napora od strane podnosioca zahteva za ostvarivanje ovog prava, koja su zadobijena na osnovu gore pomenute odluke, njegovi napori nisu ozbiljno shvaćeni od strane vlasti SO-e Kamenice i sudskih vlasti.

33. Kao posledica nerešavanja predmeta od strane SO- Kamenice, i odbijanja njegovog rešavanja od strane svih sudskih instanci, podnosilac zahteva, u skladu sa članom 113.7 Ustava i članom 42.7 Zakona, smatrajući to kao zadnju mogućnost za

ostvarivanje svojih prava, je 14. maja 2012 god., predao zahtev pred Ustavnim sudom Republike Kosova.

34. U vezi ovoga Sud se poziva na član 54. Ustava koji ukazuje na činjenicu da:

> "*Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno*".

35. Sud primećuje da je rešavanje ovog pravnog pitanja, u konkretnom slučaju, naravno bilo u nadležnosti NNOCSK-a, oslanjajući se na činjenicu da položaj izvršnog direktora, na osnovu Pravilnika UNMIK-a br. 2001/36 o civilnoj službi Kosova, koja je počela da se primenjuje 2004 god., u okviru Ministrarstva javnih usluga, i upravo je pripadalo ovom nezavisnom organu.

36. Uzimajući u obzir činjenicu da je priroda posla podnosioca zahtevala ubrzano rešavanje, od strane nadležnog organa, uzimajući u obzir činjenicu da rešavanje ovakvih sporova zahteva preuzimanje konkretnih i efikasnih radnji. Ovu činjenicu su trebali uzeti u obzir kako SO- Kamenice, tako i redovni sudovi Republike Kosova, zato što je jasno da je podnosiocu zahteva od strane svih ovih vlasti bilo onemogućeno ostvarivanje prava koje je stekao na osnovu odluke NNOCSK-a.

37. Opštine Republike Kosova su Ustavom obavezane da poštuju i sprovode sudske odluke i odluke javnih vlasti, a ne da odugovlače sa njihovim izvršnim postupcima, čak štaviše kada relevantni upravni postupci, koji su uređeni posebnim Zakonom *(lex specialis)*, čije odredbe na ubrzani način ovih pravnih pitanja, predviđaju rešavanje ovih pravnih pitanja, predviđajući i vremenske rokove njihovog rešavanja *(vidi paragraf 13 ove presude, preporuka* NNOCSK-a, tačka 3 operativnog dela odluke br. *123/08 od 27. avgusta 2007 godine)*, uzimajući u obzir činjenicu da je priroda posla podnosioca zahteva zahtevala ubrzano rešavanje, i pre svega u interesu je države da ovakvim činovnicima koji pripadaju kategoriji

"civilnih službenika", osigura i zagarantuje sudsku odbranu zakonskih prava i Ustava, od mogućih kršenja njihovih prava, od strane javnih vlasti gde oni obavljaju svoju profesiju.

38. Sud primećuje da u slučaju podnosioca, zahtev nije postojao niti jedan jak i stabilan razlog od strane SO- Kamenice, o odugovlačenju postupka u vezi sprovođenja odluke NNOCSK-a. Vlasti SO-e Kamenice, neuspostavljanjem mehanizama o pomenutoj odluci, nisu uspele da dokažu da su spremne da ispoštuju odluke jednog nezavisnog organa o rešavanju ovog pitanja, kada su sve sudske instance upućivale na njegovo rešavanje od strane NNOCSK-a.

39. Čak šta više Vrhovni sud je na osnovu odluke Rev. br.188/2009 od 7. decembra 2011, konstatovao da je rešavanje ovog pravnog pitanja u punoj nadležnosti NNOCSK-a. Dakle, uzimajući u obzir da SO-e Kamenice, nije sprovela odluku NNOCSK-a, kada je poznato da je ovaj sud konstatovao da NNOCSK-a treba da reši u vezi pomenutog slučaja u predviđenom zakonskom roku, *(vidi presudu Vrhovnog suda A br. 218/2007 od 8. januara 2009 godine, kada je isti NNOCSK-u naložio da u roku od osam (8) dana reši u vezi pitanja).*

40. U vezi ovoga, Ustavni sud naglašava da Vrhovni sud, znajući da podnosilac zahteva sudsku odbranu zakonskih prava i Ustavnih prava, zato što SO-e Kamenice nije delovala shodno odluke NNOCSK-a, i na taj način Vrhovni sud zaobišla žalbu/odnosno zahtev, zadovoljavajući se činjenicom da SO-e Kamenice još uvek nije rešila u vezi pitanja, upravnog posutpka shodno naloga NNOCSK-a.

41. Uzimajući u obzir da je NNOCSK donela odluku, i da se ista ne sprovodi od strane SO-e Kamenice, gde je ustanovljeno da otpuštanje sa posla izvršnog direktora SO-e Kamenice, bilo u suprotnosti sa pravnim aktima, postavlja se pitanje, gde na drugom mestu treba zatražiti sudsku odbranu prava, o kršenjima koja su se dogodila od strane javnih vlasti, usled njihovog delovanja ili nedelovanja.
42. Dakle, Vrhovni sud bacajući odgovornost o rešavanju pitanja na SO-u Kamenice, i NNOCSK-u, je doprinelo da podnosilac

ostane bez nekog konkretnog ishoda od Vrhovnog suda, zato što podnosilac nije ostvario svoje pravo, zbog toga što njemu nije pružena "sudska odbrana prava", kao što je predviđeno zahtevima člana 54. Ustava, dok snošenje odgovornosti od strane ove instance i upućivanje rešavanja slučaja NNOCSK-u, se ne može smatrati kao razlog za odbijanje razmatranja žalbe podnosioca, zato što je ovaj nezavisni organ doneo odluku u skladu sa administrativnim postupcima, kao što je kasnije konstatovao i sami Vrhovni sud, odlukom Rev. br.188/2009 od 7. decembra 2011 godine. Međutim ova odluka nije niti jednom sprovedena od strane SO-e Kamenice.

43. Zapravo, očigledno je da je podnosiocu onemogućeno iskorišćavanje efektivnih pravnih sredstava, i na osnovu toga Ustavni sud smatra da je neuzimanje u obzir ovih važnih činjenica u suprotnosti sa zahtevima člana 32. Ustava.

44. Kako bi Ustavni sud još bolje pojasnio ovu konstataciju, on se poziva na član 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima, koji određuje da: "Svako kome su povređena prava i slobode predviđena u ovoj Konvenciji ima pravo na delotvoran pravni lek pred nacionalnim vlastima, bez obzira jesu li povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu. "

45. ESLJP je podvukao da član 13. Konvencije garantuje raspoloživost jednog pravnog sredstva, na nacionalnom nivou, kako bi se primenila osnova prava i sloboda Konvencije, u bilu kom obliku koji može biti predviđen u njihovom unutrašnjem pravnom redu. Uticaj člana 13. na ovaj način zahteva pružanje unutrašnjih pravnih sredstava, kako bi se tretirao sadržaj jedne "argumentovane žalbe " na osnovu Konvencije i kako bi bila pružena neophodna kompenzacija *(vidi Kudła p. Poljske [GC], br. 30210/96, § 157, ECHR 2000 XI)*. Naravno da pravno sredstvo člana 13. treba da bude efektivno, kako u praksi tako i u zakonu, (vidi, na primer, İlhan p. Turske [GC], nr. 22277/93, § 97, ECHR 2000-VII).gore, § 158).

46. Iz svega ovog Sud smatra da odluka NNOCSK-a nije sprovedena pred vlasitma SO- Kamenice. Žalbe podnosioca koje su upućene SO-i Kamenice, da odgovori u vezi odugovlačenja izvršnog

postupka, nisu uzete u obzir od strane redovnih sudskih instanci. Kao rezultat ovih zaobilaženja, ili nemarnosti od strane javnih vlasti, podnosilac ni na koji način nije ostvario pravo na efektivna prana sredstva, i pravnu odbranu prava.

47. Što se tiče razjašnjenja pozicije i nadležnosti NNOCSK-a, Ustavni sud smatra da je NNOCSK nezavisna institucija osnovana zakonom, u skladu sa Ustavom (vidi član 101.2 Ustava). Stoga, sve odgovornosti koje proizilaze iz ove institucije u vezi sa pitanjima koja su u nadležnosti ove institucije proizvode pravne efekte za druge određene institucije, gde je status zaposlenih regulisan Zakonom o civilnoj službi Republike Kosova. Odluka ove institucije predstavlja konačnu upravnu odluku, i kao takvu treba je sprovoditi od strane nadležnog suda, na predlog za izvršenje od strane poverioca u pogledu ostvarivanja prava stečenih upravnim postupkom.

48. Član 6. Konvencije se primenjuje i na upravne faze parničnog postupka, odnosno u okviru "Prava na pravično i nepristrasno suđenje", prava zagarantovanog i članom 31. Ustava Republike Kosova. Iz ovoga sledi da nesprovođenje odluka Odbora je element člana 6. Konvencije, i njenog kršenja.

49. Ustavni sud naglašava da nezadovoljna stranka ima pravo na pokratanje sudskog postupka ukoliko ne uspe da ostvari stečeno pravo, predviđeno članom 31. Ustava Republike Kosova, i članom 6. u vezi sa članom 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP). Bilo bi besmisleno, ako bi pravni sistem Republike Kosova dozvolio da konačna sudska odluka ostane nedelotvorna i na štetu stranke. Tumačenje gorenavedenih članova se isključivo odnosi na pristup sudu. Stoga, nedelotvornost postupka i nesprovođenje odluka proizvode efekte koji dovode do situacije koje nisu u skladu sa vladavinom prava, načelom koje su vlasti Kosova dužne da poštuju *(vidi: mutatis mutandis odluka ESLJP-a u slučaju Romashov protiv Ukrajine, podnesak br. 67534/01, presuda od 25. jula 2004. god.).*

50. Sud je mišljenja da, izvršenje odluke donete od strane jednog suda, treba posmatrati kao satavni deo prava na pravično suđenje, pravo koje je zagarantovano gorenavedenim članovima

(vidi: *mutatis mutandis* slučaj Hornsby protv Grčke, presuda od 19. marta 1997. god., izveštaji 1997-II, str. 510., stav 40.). U ovom konkretnom slučaju, podnosioca zahteva ne bi trebalo lišiti koristi od konačne odluke, što je u njegovom interesu. Nijedan organ ne može obrazložiti nesprovođenje odluka u cilju dobijanja ponovnog razmatranja i preispitivanja slučaja (vidi: *mutatis mutandis* Sovtransavto Holding protiv Ukrajine, br. 48553/99, § 72, ECHR 2002-VII, kao i Ryabykh protiv Rusije, br. 52854/99, § 52, ECHR 2003-IX). Nadležne vlasti, su dužne sa organizuju jedan efikasni sistem o sprovođenju odluka u razumnom vremenu, bez potrebnih zakašnjavanja, (vidi:*: mutatis mutandis Pecevi protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, br. 21839/03, 6. novembra 2008. god.; Martinovska protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, br. 22731/02, 25. septembar 2006. god.).*

51. Konačno, Ustavni sud zaključuje da neizvršenje sudskih odluke nr. 123/2008 NNOCSK-a, i neopravdano odugovlačenje ovog pravnog pitanja, od strane SO- Kamenice, predstavlja kršenje člana 31. u vezi člana 32. Ustava, kao i člana 6. u vezi sa članom 13. Konvencije, a šire neuspeh sudskih vlasti, i nemogućnost stvaranja uslova za "efektivna pravna sredstva", je doprinelo da sudovi donesu odluke u suprotnosti sa zahtevima člana 32. U vezi člana 54. Ustava, člana 6. u vezi sa članom 13. Konvencije

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud u skladu sa članom 20. Zakona o Ustavnom sudu, i pravilom 56 (1) Pravilnika o radu odlučuje na zasedanju održanom dana 11. juna 2011. godine, jednoglasno

ODLUČIO

I. DA PROGLASI podnesak prihvatljivim;

II. DA PROGLASI Rešenje Rev.br.188/2009, od 7. decembra 2011 god Vrhovnog suda od 04. februara 2010. ništavnim, zato što je pogažen član 32 i 54 Ustava, član 6. i 13. EKLJP;

III. DA VRATI Rešenje Rev.br.188/2009, od 7. decembra 2011 god, Vrhovnog suda na razmatranje u skladu sa presudom Suda, po članu 74 (1) Pravilnika o radu;

IV. U saglasnosti sa pravilom 63 (5) Pravilnika o radu, Posebna komora Vrhovnog suda obavestiće Ustavni sud u vezi sa preduzetim merama da bi sprovela presudu Ustavnog suda.

V. Ova presuda će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20 (4) Zakona o Ustavnom sudu.

VI. Ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Altay Suroy, s.r. Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

KI 50 / 12 od 20. jula 2012 - Ocena ustavnosti neizvršenja odluke Okružnog suda u Peći , Ac . br . 153/2011 od 4. oktobra 2011 , iOdluka , broj 02 (207) 2010 od 4. oktobra 2010 , iz Nezavisnog nadzornog odbora Republike Kosovo od strane opštine Junik

Slučaj KI 50/12, presuda od 9. jula 2012. god.

Ključne reči: izvršenje, konačna i izvršna odluka, Nezavisni nadzorni odbor, individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na pravni lek, pravo na rad, kršenje individualnih prava i sloboda

Podnosilac, g. Agush Lolluni podneo je zahtev shodno članu 113.7 Ustava Kosova osporavajući neizvršenje odluke Nezavisnog nadzornog odbora civilne službe Kosova (u daljem tekstu "NNO"), br. 02 (207) 2010 od 4. oktobra 2010. god., i odluke Okružnog suda u Peći, Ac. br. 153/2011 od 4. oktobra 2011. god., koja je uručena podnosiocu dana 4. oktobra 2011. god. Podnosilac trvrdi da je nesprovođenje ovih odluka od strane javnih organa prekršilo njegova prava garantovana članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i članom 32 [Pravo na pravno sredstvo] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu "Ustav") kao i članom 6 [Pravo na pravično suđenje] Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tesktu "EKLJP").

Po pitanju prihvatljivosti zahteva, sud smatra, na osnovu jednostavnog jezika člana 113.7 da je zahtev prihvatljiv, jer u ovom zahtevu g. Agush Lolluni osporava neizvršenje odluke Nezavisnog nadzornog odbora civilne službe Kosova, br. 02 (207) 2010, od 4. oktobra 2010 god. i odluke Okružnog suda u Peći, Ac. br. 153/2011, od 4. oktobra 2011. god. Stoga, podnosilac se mora smatrati ovlašćenom strankom, jer ima pravo da pokrene slučaj u sudu, kao i da iscrpi sve pravne lekove, kao što je predviđeno zakonom, shodno članu 113.7 Ustava. Što se tiče zahteva iz člana 49 ovog zakona, da podnosilac mora podneti zahtev u roku od četiri (4) meseca, sud je utvrdio iz podneska podnosioca da se situacija nesprovođenja odluke

Okružnog suda u Peći, Ac. br. 153/2011 od 4. oktobra 2011. god., i odluke br. 02 (207) 2010 od 4. oktobra 2010. god., od strane NNO i opštine Junik nastavlja sve do danas (vidi Slučaj br. KI 08/09, Nezavisni sindikat radnika IMK frabrike čelika u Uroševcu, koju zastupa g. Ali Azem, predsednik Unije, ocena ustavnosti odluke Opštinskog suda u Uroševcu, odluka C br. 340/2001, od 11. januara 2002. god., presuda od 17. decembra 2010. god.). Dalje, podnosilac je detaljno naveo koja prava iz Ustava i EKLJP su navodno povređena i od strane kog javnog organa. Stoga, sud takođe smatra da je podnosilac ispunio zahtev člana 48 Zakona.

O meritumu zahteva, sud smatra da, nesprovođenje sudskih odluka od strane Opštinskog organa i neuspeh nadležnih organa Republike Kosovo da obezbede efikasne mehanizme u pogledu izvršenja odluka relevantnih organa i sudskih odluka, predstavlja kršenje člana 31, 32 and 54 Ustava i člana 6 u vezi sa članom 13 EKLJP. Nesprovođenjem odluke NNO od 4. oktobra 2010. god., odgovarajući organi su uskratili sve korisne efekte odredbi člana 54 Ustava i člana 13 EKLJP. U ovim okolnostima, sud smatra da je pravo na pravično i efikasno suđenje, kao što je garantovano gore navedenim članovima Ustava I EKLJP, prekršeno i da se konačna i izvršna odluka NNO, odluka br. 02 (207) 2010 od 4. oktobra 2010. god. i Okružnog suda u Peći, odluka Ac. br. 153/2011 od 4. oktobra 2011. god., moraju biti izvršene. Prilikom donošenja odluke, sud se takođe oslanjao na odluke Ustavnog suda i Evropskog suda za ljudska prava, koji se bave istim ili sličnim pitanjima. Sud ZAKLJUČUJE da konačna i izvršna odluka NNO, odluka br. 02 (207) 2010 od 4. oktobra 2010. god. i odluka Okružnog suda u Peći, Ac. br. 153/2011 od 4 oktobra 2011. god, moraju biti izvršene od strane nadležnih organa, posebno opštine Junik.

Priština, 16. juli 2012. god.

Br. ref.: AGJ/279/12

PRESUDA

u

slučaju br. KI50/12

Podnosilac

Agush Lolluni

Ocena ustavnosti neizvršenja odluke Okružnog suda u Peći, Ac. br. 153/2011 od 4. oktobra 2011. god., i odluke br. 02 (207) 2010 od 4. oktobra 2010. god., Nezavisnog nadzornog odbora Republike Kosova, od strane Opštine Junik

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Agush Lolluni, sa prebivalištem u Juniku.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava neizvršenje odluke Nezavisnog nadzornog odbora za Civilnu službu Kosova (u daljem tekstu: NNO), br. 02 (207) 2010 od 4. oktobra 2010. god., i odluke Okružnog suda u Peći, Ac. br. 153/2011 od 4. oktobra 2011. god., koja je uručena podnosiocu zahteva 4. oktobra 2011. god.

Predmetna stvar

3. Dana 11. maja 2012. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Sud), zahtevajući ocenu ustavnosti neuspeha javnih vlasti da sprovedu odluku NNO-a i odluku Okružnog suda u izvršnom postupku, od strane Opštine Junik.

4. Podnosilac zahteva tvrdi da su nesprovođenjem ovih odluka od strane javnih organa povređena njegova prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 32. [Pravo na pravni lek] Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima i slobodama (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Član 113.7 Ustava, član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova od 15. januara 2009. god., (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. (1) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Podnosilac zahteva je, 11. maja 2012. god., podneo zahtev Sudu.

7. Dana 23. maja 2012. god., predsednik je odlukom br. GJR. KI 50/12, imenovao sudiju Iliriana Islami za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH. KI 50/12, imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Enver Hasani i Kadri Kryeziu. Dana 2. jula 2012. god., predsednik je odlukom br. GJR. KI 50/12, zamenio sudiju Iliriana Islami, sudiju izvestioca, sudijom Ivan Čukalović, pošto je mandat sudije Iliriana Islami kao sudije Ustavnog suda istekao 26. jula 2012. god.

8. Sud je 28. maja 2012. god., obavestio Okružni sud u Peći, Opštinu Junik, NNO i kancelariju premijera o podnetom zahtevu.

9. Pravno odeljenje kancelarije premijera je 5. juna 2012. god. odgovorilo Sudu navodeći da je Pravno odeljenje kancelarije premijera obavestilo podnosioca zahteva da Pravno odeljenje kancelarije premijera, u skladu sa članom 4. Ustava, nije nadležno za davanje mišljenja u pitanjima kojima se bave sudovi.

10. Dana 14. juna 2012. god., NNO je odgovorio Sudu navodeći da:

a. Pravo na rad je osnovno pravo zagarantovano Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima, članom 23. Ustava Republike Kosova, članom 49. Zakona o Civilnoj službi Republike Kosova (br. 03/L-149), Zakona o Nezavisnom nadzornom odboru za Civilnu službu Kosova (br. 03/L-192), i ostalim zakonima i podzakonskim aktima koji regulišu civilnu službu Republike Kosova.

b. U skladu sa članovima 13. i 14. Zakona o NNO-u, odluke NNO-a predstavljaju upravnu odluku u konačnoj formi i izvršavaju se od strane službenika višeg rukovodećeg nivoa ili odgovornog lica institucije koje je donelo prvu odluku protiv stranke. Izvršenje treba sprovesti u roku od petnaest (15) dana od prijema odluke. Nezadovoljna strana koja tvrdi da je odluka Odbora nezakonita, može pokrenuti upravni spor u nadležnom sudu, u roku od trideset (30) dana od dana kada je uručena odluka. Pokretanje upravnog spora ne zadržava izvršenje odluke Odbora.

c. Štaviše, Zakon o NNO-u predvideo je i postupke u slučaju neizvršenja odluka NNO-a, koje u skladu sa članom 15. Zakona o NNO-u, u slučaju neizvršenja odluka Odbora, nezadovoljna strana može pokrenuti, u roku od trideset (30) dana od dana isteka roka za izvršenje, izvršni postupak pred opštinskim sudom, shodno Zakonu o izvršnom postupku, protiv lica i odgovorne institucije za izvršenje, u vezi sa

materijalnom i nematerijalnom štetom koja je nastala ovom odlukom.

d. Štaviše, u skladu sa članom 28.1 Zakona o izvršnom postupku (br. 03/L-008), izvršni dokument je odgovarajući za izvršenje ako je u njemu naznačen poverilac i izvršni dužnik, kao i predmet, vrsta, obim i vreme ispunjenja obaveze. Član 292.1 Zakona o izvršnom postupku predviđa da: Predlog za izvršenje na osnovu izvršnog dokumenta, u kome je poslodavcu naloženo da radnika vrati na radno mesto, može se podneti u roku od 30 dana od dana kada je predlagač izvršenja stekao pravo da podnese ovaj predlog. Kao i član 293.1 koji predviđa da: izvršenje na osnovu izvršnog dokumenta prema kome je poslodavac obavezan da radnika vrati na radno mesto, ili da ga sistematizuje na odgovarajuće radno mesto, sprovodi se određivanjem novčanih kazni protiv poslodavca i odgovornog lica u organu poslodavca.

e. Dakle, u vezi sa neizvršenjem odluke NNO-a A 02/207/2010, od 4. oktobra 2010. god., od strane organa poslodavca - opštinske uprave u Juniku, NNO smatra da je u suprotnosti sa pravom i zakonskom osnovom na snazi.

11. Dana 14. juna 2012. god., gradonačelnik Opštine Junik je odgovorio Sudu, navodeći da:

a. Dana 1. juna 2011. god., Opština Junik je donela odluku navodeći da Opština Junik ne može da vrati podnosioca zahteva na njegovo prethodno radno mesto, direktora gimnazije “Kuvendi i Junikut”, jer odluka NNO-a ne može imati retroaktivni efekat, kada se uzme u obzir činjenica da je ugovor o radu podnosioca zahteva bio važeći sve do 7. januara 2011. god. i sada je istekao i ne može proizvesti nikakvo pravno dejstvo. Što se tiče pitanja nadoknade, Opština Junik je odobrila nadoknadu za podnosioca zahteva za period od kada je doneta odluka o degradiranju podnosioca zahteva do isteka njegovog ugovora o radu, kao direktor gimnazije “Kuvendi i Junikut”.

12. Dana 9. jula 2012. god., Sud je većao i glasao o slučaju.

Pregled činjenica

13. Dana 5. jula 2010, predsednik Opštine Junik je (odlukom br. 01/1020) degradirao podnosioca zahteva premeštanjem sa mesta direktora gimnazije "Kuvendi i Junikut" na mesto učitelja u istoj gimnaziji, ne iznoseći neki poseban razlog.

14. Podnosilac zahteva je uložio žalbu Žalbenoj komisiji, koja nije donela rešenje nego samo odgovor (br. 1/2263 od 3. septembra 2010. god.) preko kadrovskog rukovodioca, koji je upućivao podnosioca zahteva da se po tom pitanju obrati NNO-u.

15. Dana 4. oktobra 2010. god., NNO je odobrio žalbu podnosioca zahteva (br. 02 (207) 2010), poništio odluku o premeštanju podnosioca zahteva sa mesta direktora na mesto učitelja i zahtevao od poslodavca da u roku od 15 dana, od prijema ove odluke vrati podnosioca zahteva na njegovo prethodno mesto direktora gimnazije. NNO je dalje naveo da je predsednik Opštine u Juniku obavezan da izvrši odluku NNO.

16. Nakon odluke NNO-a, podnosilac zahteva se obratio instituciji poslodavca - Opštini Junik, nekoliko puta, odnosno predsedniku Opštine Junik, ali nikakve mere nisu preduzete kako bi se primenila odluka NNO-a.

17. Podnosilac zahteva, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva u upravnom postupku, predložio je Opštinskom sudu u Dečanima izvršenje odluke NNO-a, shodno izvršnom postupku.

18. Opštinski sud u Dečanima je 19. novembra 2010. god. odobrio predlog podnosioca zahteva o izvršenju odluke NNO-a, i obavezao dužnika, odnosno predsednika Opštine Junik da preduzme sve potrebne mere i vrati podnosioca zahteva na njegovo prethodno radno mesto sa svim pravima iz radnog odnosa (odluka E. br. 647/2010).

19. Dana 1. decembra 2010. god. podnosilac zahteva se obratio premijeru Kosova obaveštavajući ga o neuspehu primene odluke NNO-a.

20. Opština Junik u svojstvu dužnika je uložila prigovor protiv odluke Opštinskog suda u Dečanima, odluka E. br. 647/2010 od 19. novembra 2010. god.

21. Dana 1. aprila 2011. god. Opštinski sud u Dečanima je odbio kao neblagovremen prigovor dužnika – Opštine Junik (E. br. 647/2010). Opština Junik se žalila protiv ove odluke pred Okružnim sudom u Peći.

22. Okružni sud u Peći je, 4. oktobra 2011. god., odbio kao neosnovanu ovu žalbu i potvrdio odluku Opštinskog suda u Dečanima (Ac. br. 153/2011).

Tvrdnje podnosioca zahteva

23. Podnosilac zahteva tvrdi da neizvršenjem odluke NNO-a i odluke redovnog suda, koja mu daje pravo da se vrati na prethodno radno mesto direktora, poslodavac je povredio njegova prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 32. [Pravo na pravni lek] Ustava, kao i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP.

Ocena prihvatljivosti zahteva

24. Da bi mogao da presudi o zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

25. Sud mora prvo da utvrdi da li je podnosilac zahteva ovlašćena stranka u okviru značenja člana 113.7 Ustava, koji glasi: *“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i*

slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom." U tom pogledu, zahtev je podnet Sudu od strane pojedinca. Što znači da je podnosilac zahteva ovlašćena stranka, i da ima pravo da uputi ovaj predmet Sudu po članu 113.7 Ustava.

26. Pored toga, što se tiče uslovu da podnosilac zahteva treba podneti zahtev u roku od 4 meseca, nakon konačne sudske odluke o slučaju, Sud utvrdio da se situacija nesprovođenja odluke Okružnog suda u Peći Ac. br. 153/2011 od 4. oktobra 2011. god., i odluke br. 02 (207) 2010 od 4. oktobra 2010. god., NNO-a od strane Opštine Junik nastavlja do danas (vidi slučaj br. KI 08/09, Nezavisni sindikat radnika IMK-a fabrike čeličnih cevi u Uroševcu, zastupljeni od strane g. Alia Azemija, predsednika sindikata, Ocena ustavnosti odluke Opštinskog suda u Uroševcu, odluka C br. 340/2001, od 11. januara 2002. god., presuda od 17. decembra 2010. god.).

27. Osim toga, u skladu sa članovima 12. i 14. Zakona o izvršnom postupku, Okružni sud u Peći se smatra kao "sud poslednje instance da presudi pitanja u vezi sa izvršenjem". I kao rezultat, podnosilac zahteva je iscrpeo sva pravna sredstva, koja su mu dostupna po zakonima Kosova.

28. Štaviše, Sud je ustanovio da je podnosilac zahteva ispunio uslov predviđen članom 48. Zakona: *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."* Vezano sa time, Sud primećuje da je podnosilac zahteva naveo kršenje člana 24. [Izvršni naslovi] Zakona o izvršnom postupku, koji u stavu 1. tačka b. predviđa sledeće:

Član 24.1: *izvršni naslovi su:*

[...]

b) izvršna odluka doneta u upravnom postupku i administrativno poravnanje [...]. Vidi DODATAK uz ovu PRESUDU

29. Pošto je podnosilac zahteva ovlašćena stranka, ispunio je neophodne rokove za podnošenje zahteva Sudu, iscrpeo sva pravna sredstva i tačno naveo navodno kršena prava i slobode, uključujući i odluku da se predmet ospori, Sud je ustanovio da je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost.

Ustavna ocena zahteva

30. Pošto je podnosilac zahteva ispunio sve proceduralne uslove za prihvatljivost, Sud sada treba da ispita osnovanost žalbe podnosioca zahteva.

31. Sud primećuje da podnosilac zahteva ne osporava nijednu odluku javnih organa, jer sve odluke su donete u njegovu korist, od odluke NNO-a sve do odluke Okružnog suda u Peći. Predmetna stvar zahteva podnosioca zahteva se odnosi na neizvršenje odluke NNO-a i sudskih odluka od strane Opštine Junik.

32. Sud primećuje da je NNO odobrio žalbu podnosioca zahteva (br. 02 (207) 2010), poništio odluku za premeštanje podnosioca zahteva sa mesta direktora na radno mesto učitelja i tražio od poslodavca da u roku od 15 dana od prijema odluke, vrati zaposlenog na njegovo prethodno radno mesto direktora gimnazije. NNO je dalje naveo da je predsednik Opštine Junik obavezan da izvrši odluke NNO-a. Sud dalje primećuje da Opština Junik nije podnela zahtev za sudsku ocenu pred nadležnim sudovima, i stoga, prihvatio je obavezu izvršenja odluke NNO-a u zakonom predviđenom roku.

33. Pored toga, Sud primećuje da je 19. novembra 2010. god., Opštinski sud u Dečanima odobrio predlog podnosioca zahteva za izvršenje odluke NNO-a, obavezao dužnika, odnosno

predsednika Opštine Junik da preduzme sve potrebne mere da vrati podnosioca zahteva na njegovo prethodno radno mesto sa svim pravima iz radnog odnosa (odluka E. br. 647/2010). Ova odluka je takođe potvrđena od strane Okružnog suda u Peći (Ac. br. 153/2011).

34. Vezano sa time, podnosilac zahteva je iscrpeo sva pravna i institucionalna sredstva, u smislu sprovođenja odluka donetih u upravnim i redovnim sudskim postupcima. Međutim, i pored nekoliko pokušaja podnosioca zahteva u traženju njegovog prava stečenog gorenavedenim odlukama, da se vrati na svoje pređašnje radno mesto, ti napori nisu shvaćeni ozbiljno od strane organa Opštine Junik.

35. Stoga, neuspehom da preduzme potrebne pravne mere za izvršenje konačnih odluka, ispalo je da ova Opština nije uspela da dokaže da je voljna da poštuje sudske odluke. Nesprovođenje sudskih odluka od strane opština je u suprotnosti sa uslovima predviđenim članom 124.6 Ustava koji jasno glasi:

> *"Opštine su dužne da poštuju Ustavnost, zakone i sprovode sudske odluke".*

36. Stoga, ustavna je dužnost opština Republike Kosova da poštuju u sprovode sudske odluke, a ne da odlažu njihov izvršni postupak bez konsistentnog pravnog opravdanja i pravnog osnova.

37. Sud, podseća da je NNO nezavisna institucija osnovana zakonom, shodno članu 101.2 Ustava. Stoga, sve obaveze koje proizilaze iz ove institucije, u vezi sa pitanjima koja su pod njegovim nadležnostima, proizvode pravne efekte za druge relevantne institucije, gde je status zaposlenih regulisan Zakonom o civilnoj službi Republike Kosova. Odluka ove institucije predstavlja konačnu upravnu odluku, i kao takva treba biti izvršena od strane nadležnog suda, kao što je poverilac i predložio, izvršenje u smislu realizovanja prava ostvarenih upravnim postupkom.

38. Član 6. EKLJP je takođe primenjen u administrativnoj fazi sudskog postupka, odnosno u okviru "Prava na pravično i nepristrasno suđenje" pravo zagarantovano članom 31. Ustava. Sledi da se nesprovođenje odluke NNO-a odnosi na član 6. Evropske Konvencije, i da je povreda prava na pravično suđenje.

39. Štaviše, Sud se poziva na član 54. Ustava koji ističe da:

> "*Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno*".

40. Sud navodi da je pravo stranke da pokrene sudski postupak u slučaju propusta realizacije prava predviđenih članovima 31. i 32. Ustava i članom 6. u vezi sa članom 13. EKLJP. Bilo bi nezamislivo da pravni sistem Republike Kosova dozvoli da jedna konačna sudska odluka, postane nedelotvorna na štetu jedne stranke. Tumačenje gorenavedenih članova izričito se bavi pristupom Sudu. Stoga, nedelotvornost postupaka i nesprovođenje odluka proizvodi efekte koji dovode do situacija koje su nekonsistentne sa načelom vladavine prava, načelo koje su kosovske vlasti obavezne da poštuju (vidi odluku ESLJP u slučaju Romashov protiv Ukrajine, podnesak br. 67534/01. presuda od 25. jula 2004. god.).

41. Sud smatra da, izvršenje sudske odluke treba smatrati kao integralni deo prava na pravično suđenje, pravo zagarantovano gorenavedenim članovima (vidi slučaj Hornsby protiv Grčke, presuda od 19. marta 1997, izveštaji 1997-II, str. 510, stav 40). U ovom konkretnom slučaju, podnosilac zahteva ne bi trebalo da bude lišen koristi konačne odluke, koja je bila u njegovu korist. Nijedna vlast ne može opravdati nesprovođenje s namerom da dobije reviziju i ponovno razmatranje slučaja (vidi Sovtranstvo Holding protiv Ukrajine, br. 48553/99, § 72, EKLJP 2002-VII, i Ryabykh protiv Rusije, br. 52854/99, § 52,

EKLJP 2003-IX). Zato, nadležne vlasti su obavezne da organizuju delotvorni sistem za sprovođenje odluka koje su delotvorne u sudskoj praksi, i treba obezbediti njihovu primenu u razumnom roku, bez nepotrebnih odlaganja (vidi Pecevi protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, br. 21839/03, 6. novembar 2008. god.; Martinovska protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, br. 22731/02, 25. septembar 2006. god.).

42. Kao zaključak, Ustavni Sud je pronašao da nesprovođenje sudskih odluka od strane opštinskih organa i propust nadležnih organa Republike Kosova da pruže delotvoran mehanizam u smislu sprovođenja odluka relevantnih organa i sudskih odluka, čini povredu članova 31, 32, i 54. Ustava i člana 6. u vezi sa članom 13. EKLJP.

43. Propustom da sprovedu odluku NNO-a, od 4. oktobra 2010. god., odgovarajuće vlasti su lišili odredbe člana 54. Ustava i član 13. EKLJP svih korisnih dejstava.

44. Član 13. EKLJP predviđa:

> *"Svako kome su povređena prava i slobode predviđeni u ovoj Konvenciji ima pravo na delotvoran pravni lek pred nacionalnim vlastima, bez obzira jesu li povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu."*

45. U ovim okolnostima, Sud zaključuje da je pravo na pravično o efikasno suđenje, zagarantovano Ustavom i EKLJP bilo povređeno i da konačna i izvršna odluka NNO-a, odluka br. 02 (207) 2010, od 4. oktobra 2010. god. i odluka Okružnog suda u Peći Ac. br. 153/2011, od 4. oktobra 2011. god., mora biti izvršena.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 20. Zakona i pravilom 56. (1) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 9. jula 2012, jednoglasno

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev prihvatljivim;

II. Da je došlo do povrede članova 31, 32. i 54. Ustava i člana 6. i 13. EKLJP;

III. Da je konačna i izvršna odluka NNO-a, br. 02(207)2010, od 4. oktobra 2010. god., i odluka Okružnog suda u Peći, Ac. br. 153/2011 od 4. oktobra 2011. god., moraju biti izvršene od strane nadležnih organa, naročito, Opštine Junik;

IV. U skladu sa pravilom 63 (5) Poslovnika o radu, Opština Junik će podneti Ustavnom sudu informacije o preduzetim merama za izvršenje ove presude Ustavnog suda;

V. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

VI. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Prof. Dr. Enver Hasani

Dodatak

Zakonske odredbe na snazi koje se odnose na izvršni postupak upravnih i sudskih odluka

Zakon (br. 03/L-008) o izvršnom postupku od 2. juna 2008. god.

U Republici Kosovo, zakonski propisi, postupci izvršenja i bezbednost odluka su regulisani Zakonom o izvršnom postupku.

Član 1.

"...

1.1 Ovim zakonom uređuju se pravila sudskog postupka po kome se ostvaruju

potraživanja na osnovu izvršnih naslova (postupak izvršenja), ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

1.2 Odredbe ovog zakona primenjuju se i na izvršenje odluke donete u upravnom

postupku i prekršajnom postupku kojim je određena novčana obaveza, osim ako je za takvo izvršenje zakonom predviđena nadležnost drugog organa.

...”

Član 24. [Izvršni naslov]

“...

24.1 Izvršni naslovi su:

a) izvršna odluka suda i izvršno sudsko poravnanje;

b) izvršna odluka doneta u upravnom postupku i administrativno poravnanje, ako se radi o novčanoj obavezi i ukoliko zakonom nije predviđeno drugačije;

c) overena izvršna isprava;

d) druga isprava koja je zakonom priznata kao izvršna isprava;

...”

Član 26. [Izvršnost odluke]

“...

26.3 Odluka donesena u upravnom postupku je izvršna, ako je postala takva prema

pravilima kojima je uređen taj postupak

...”

Član 294. [Nadoknada plate u slučaju vraćanja radnika na posao]

“...

294.1 Predlagač izvršenja koji je podneo predlog za vraćanje na posao, ima pravo da traži da sud donese rešenje kojim će odrediti da je dužnik obavezan da tom radniku isplati na ime plate mesečne iznose koji su postale dospelim od dana pravosnažnosti odluke do dana vraćanja na posao. Istim rešenjem sud određuje izvršenje za ostvarivanje određenih mesečnih iznosa.

...”

Uredba UNMIK-a br. 2008/12 koja menja i dopunjuje Uredbu UNMIK-a br. 2001/36 o civilnoj službi Kosova od 27. februara 2008. god.

Član 11. [Žalbe]

“...

11.6 Odluka Odbora predstavlja konačnu administrativnu odluku koja može da bude predmet sudskog razmatranja u skladu sa važećim zakonom.

...”

Zakon br.. 03/L-192 o Nezavisnom nadzornom odboru za civilnu službu Kosova od 15. jula 2010. god.

Član 13. [Odluka Odbora]

“...

Odluka Odbora predstavlja pravosanžnu administrativnu odluku i istu izvršava zvaničnik visokog rukovodećeg nivoa ili odgovorno lice institucije koje je donelo prvu odluku u odnosu na stranku. Izvršenje treba da se obavi u roku od petnaest (15) dana od dana prijema odluke.

...”

Član 14. [Pravo na žalbu]

“...

Protiv odluke Odbora, nezadovoljna strana koja smatra da odluka Odbora nije zakonita, može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom, u roku od trideset (30) dana od dana kada joj je uručena odluka. Pokretanje upravnog spora ne zadržava izvršenje odluke Odbora.

...”

Član 15. [Postupak u slučaju nesprovođenja odluke odbora]

“...

1. Nesprovodjenje odluke Odbora od strane odgovornog lica institucije predstavlja teško kršenje radnih zadataka prema Zakonu o Civilnoj službi u Republici Kosovo.

2. Ako odgovorno lice institucije ne izvršava odluku Odbora u roku koji je predviđen u članu 13. ovog zakona, Odbor u roku od petnaest (15) dana od dana kada je istekao rok za izvršenje, traba da pismeno obavesti premijera i neposrednog nadređenog odgovornog lica za izvršenje.

3. Obaveštenje iz podstava 2. ovog člana smatra se kao zahtev za pokretanje diciplinskog i materijalnog postupka protiv odgovornog lica za izvršenje, koji se vodi u skladu sa odredbama predviđenim Zakonom o Civilnoj službi Republike Kosova
4. Stranka može, u roku od trideset (30) dana od dana isteka roka za izvršenje, početi postupak izvršenja u opštinskom sudu prema Zakonu o izvršnom postupku protiv lica i institucije odgovorne za izvršenje, u vezi materijalne i nematerijalne štete koje su prozrokavne ovom odlukom. Ako nadležni sud odluči da radniku (licu), koji je osporio to neizvršenje (neizvršenje odluke), nadoknadi iznos plata, troškove postupka i ostale moguće troškove, odgovorno

lice institucije snosi i materijalnu odgovornost za štetu koju je naneo instituciji prema zakonu

5. Odbor treba pismeno da obavesti i Skupštinu Republike Kosovo o odlukama koje nisu izvršene.

KI 24 / 12 od 24. jula 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda , PKL . br . 1 / 2010 , od 3. decembra 2010

Slučaj KI 24/12, odluka od 10. jula 2012. god.

Ključne reči: jednakost pred zakonom, individualni zahtev, sudska zaštita prava, očigledno neosnovan, zakasneli zahtev, prava optuženog, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, kršenje individualnih prava i sloboda.

Podnosilac je podneo zahtev shodno članu 113.7 Ustava Kosova tvrdeći da su njegova prava prema članovima 3 [Jednakost Pred Zakonom], 21 [Opšta načela], 22 [Direktna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata], 24 [Jednakost pred Zakonom], 30 [Prava Optuženog], 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], i 54 [Sudska Zaštita Prava] Ustava kao i član 6 [Pravo na pravično suđenje] EKLJP povređena presudom Vrhovnog suda, koji je odbio zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti kao neosnovan, i shodno tome, odluku Okružnog suda, kojom je podnosilac proglašen krivim za počinjeno krivično delo.

Sud je zaključio da je zahtev neprihvatljiv, jer podnosilac nije dostavio dokaze da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni. Stoga, sud je zaključio da je zahtev očigledno neosnovan, u skladu sa Pravilom 36 (1.c) Poslovnika o radu. Dalje, sud smatra da je zahtev podnosioca zakasneo, shodno članu 49 Zakona, jer je presuda Vrhovnog suda, Pkl. br. 1/2010, doneta 3. decembra 2010. god. i uručena je podnosiocu 29. decembra 2010.god., a podnosilac je podneo zahtev sudu 7. marta 2012. god., odnosno više od četiri meseca od dana kad je podnosiocu bila uručena odluka Vrhovnog suda.

Priština, 16. juli 2012. god.

Br. Ref.: RK/280/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI24/12

Podnosilac

Alban Kastrati

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Pkl. br. 1/2010, od 3. decembra 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Alban Kastrati (podnosilac zahteva), zastupljen od g. Nysreta Mjekua, advokata iz Prištine. Međutim, 29. maja 2012. god., podnosilac zahteva je dostavio dopunska dokumenta Sudu, takođe je ukinuto ovlašćenje advokata g. Nysreta Mjekua i g. Ibrahim Z. Dobruna, advokat iz Prištine je bio imenovan kao zastupnik podnosioca zahteva.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda, Pkl. br. 1/2010, od 3. decembra 2010. god., koja je njemu uručena 29. decembra 2010. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da gorenavedena odluka povređuje njegova prava zagarantova Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), naime članovima 3. [Jednakost pred zakonom], 21. [Opšti principi], 22. [Direktno primenjivanje međunarodnih sporazuma i instrumenata], 24. [Jednakost pred zakonom], 30. [Prava optuženog], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], i 54. [Sudska zaštita prava], kao i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim

pravima i slobodama i njenim protokolima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na članu 113.7 Ustava, članu 22. zakona br. 03/L-121, o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je, 7. marta 2012. god., podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 8. marta 2012. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Enver Hasani i Kadri Kryeziu.

7. Dana 11. maja 2012. god., Sud je zahtevao dodatna objašnjenja od podnosioca zahteva o tome da li je podnosilac zahteva uputio zahtev Ustavnom sudu ili Vrhovnom sudu i da razjasni koje su odredbe Vrhovnog suda, navodno, povređene od strane Vrhovnog suda.

8. Podnosilac zahteva je, 22. maja 2012., odgovorio da je zahtev upućen Ustavnom sudu i da, navodno, povređena ustavna odredba od strane Vrhovnog suda je član 54. [Sudska zaštita prava] Ustava.

9. Dana 29. maja 2012. god., podnosilac zahteva je dostavio dodatnu dokumentaciju Sudu, da je povučeno ovlašćenje advokata g. Nysreta Mjekua, advokata iz Prištine koji je u početku podneo zahtev Sudu.

10. Dana 6. juna 2012. god., Sud je obavestio o zahtevu Vrhovni sud i državnog tužioca.

11. Dana 13. juna 2012. god., Sud je zahtevao dodatna razjašnjena od podnosioca zahteva o tome da li je podnosilac ovlastio svog oca ili advokata da podnese zahtev Ustavnom sudu.

12. Sud je, 14. juna 2012. god., zahtevao od Okružnog suda u Prištini povratnicu uručivanja presude Vrhovnog suda Pkl. br. 1/2010, od 3. decembra 2010. god. podnosiocu zahteva.

13. Dana 18. juna 2012. god., podnosilac zahteva je dostavio Sudu ovlašćenje advokata g. Ibrahima Z. Dobrune potpisano od strane podnosioca zahteva.

14. Dana 10. jula 2012. god. Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i predložilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

15. Dana 29. juna 2007. god., Okružni sud u Prištini je (odlukom P. br. 667/2006) pronašao podnosioca zahteva krivim zbog izvršenja krivičnog dela. Protiv ove odluke podnosilac zahteva sa žalio Vrhovnom sudu.

16. Dana 11. juna 2008. god., Vrhovni sud je (presuda Ap. br. 488/07) obio žalbu podnosioca kao neosnovanu i potvrdio presudu Okružnog suda. Protiv ove odluke podnosilac zahteva se žalio drugom veću Vrhovnog suda.

17. Dana 11. juna 2009. god., Vrhovni sud je (presuda API. br. 5/08) odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i potvrdio presudu Vrhovnog suda od 11. juna 2008. god. Podnosilac zahteva je podneo Vrhovnom sudu zahtev za zaštitu zakonitosti protiv Okružnog suda i presude Vrhovnog suda.

18. Vrhovni sud je (presuda Pkl. br. 1/2010), 3. decembra 2010. god., odbio zahtev za zaštitu zakonitosti kao neosnovan.

Tvrdnje podnosioca zahteva

19. Podnosilac zahteva tvrdi da su presude donošene kršenjem suštinskih odredaba krivičnog postupka i krivičnog prava.

20. Vezano sa time, podnosilac zahteva tvrdi da presude "ne sadrže činjenice koje bi potvrdile karakteristike krivičnog dela, na osnovu takvih činjenica sudovi bi zasnivali svoja suđenja".

21. Štaviše, navodno, sud prve instance i Vrhovni sud nisu izvršili analize prekršaja i presude su kontradiktorne sa izjavama optuženih, svedoka i drugim dokumentima spisa predmeta.

22. Podnosilac zahteva, međutim, smatra da je Vrhovni sud povredio članove 3. [Jednakost pred zakonom], 21. [Opšta načela], 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 24. [Jednakost pred zakonom], 30. [Prava optuženog], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, kao i člana 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP.

Ocena prihvatljivosti zahteva

23. Sud primećuje da, kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, neophodno je da prvo ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu Suda.

24. Vezano sa time, Sud naglašava da može odlučiti o prihvatljivost zahteva samo ako podnosilac zahteva dokaže da je on/ona podneo zahtev "u roku od četiri (4) meseca [...] od dana kada je podnosiocu uručena sudska odluka", u skladu sa članom 49. Zakona.

25. Konačna presuda Vrhovnog suda, Pkl. br. 1/2010, je doneta 3. decembra 2010. god. i uručena podnosiocu 29. decembra 2010. god., dok je podnosilac zahteva podneo zahteva Sudu 7. marta 2012. god., tj. više od 4 meseca od dana kada je podnosiocu zahteva uručena odluka Vrhovnog suda.

26. *Štaviše, pravilo 36.1. (c) Poslovnika o radu predviđa da: "Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."*

27. Vezano sa time, Sud je naglasio da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost) navodno počinjenim od strane Vrhovnog suda, osim i samo ako su povređena prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost), Stoga, Ustavni sud nije sud četvrte instance kada se razmatraju odluke redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28. Evropski sud za ljudska prama [ESLJP] 1999-I).

28. Ukratko, Ustavni sud može samo razmotriti da li su dokazi predstavljeni na pravičan način, kao i da li je postupak uopšte, gledajući u potpunosti, izvršen na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, između ostalih, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. juna 1991. god.).

29. Pored toga, podnosilac zahteva samo osporava to da li je Vrhovni sud pravilno primenjivao važeći zakon i ne slaže se sa činjeničnim nalazima sudova u vezi sa njegovim zahtevom.

30. Zapravo, podnosilac nije potvrdio zahtev o ustavnim osnovama i nije obezbedio dokaze da su njegova prava i slobode povređene od strane javnog organa. Ustavni sud ne može utvrditi da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, ESLJP Odluka o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

31. Prema tome, podnosilac zahteva nije dokazivao zašto i kako je Vrhovni sud povredio njegova prava zagarantovana Ustavom.

32. Sve u svemu, sledi da je zahtev neprihvatljiv zato što je zastareo, u skladu sa članom 49. Zakona i, iako bi bio na vreme, zahtev je očigledno neosnovan, u skladu sa pravilom 36. (1.c) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 49. Zakona, i pravilima 36 (1c) 56 (2) Poslovnika o radu, 10. jula 2012. godine, je jednoglasno:

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Almiro Rodrigues Prof. Dr. Enver Hasani

KI 129 / 11 od 20. jula 2012 - Ocena ustavnosti neizvršenja presude Okružnog suda u Peći , Ac . Broj 158/2011 od 5. jula 2011 , aodluka No.02/197/2010 Nezavisnog nadzornog odbora Republike Kosovo od strane opštine Klina

Slučaj KI 129/2011, odluka od 11. jula 2012. god.
Ključne reči : Upravni spor, Radni spor, individualni zahtev, prihvatljiv zahtev, nesprovođenje sudskih odluka, nesprovođenje odluka NNOCSK, kršenje člana 31, 32, 54 Ustava, kršenje člana 6 u vezi sa članom 13 EKLJP

Podnosilac je predao zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, navodeći da su nesprovođenjem sudskih odluka od strane institucije za zapošljavanje opštine Klina, prekršena ustavna prava garantovana: članom 3 stav 2 [Jednakost pred zakonom], članom 7 stav 1 [Vrednosti], članom 21 stav 1 i 3 [Opšta načela], članom 22 stav 1 [Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima] članom 22 stav 2 [Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i protokoli iste], članom 23 [Ljudsko dostojanstvo], članom 24.2 [Jednakost pred zakonom] i članom 49 stav 1 [Pravo na rad i obavljanje profesije].

Sud je u ovom slučaju konstatovao da je podnosilac zahteva ispunio proceduralne kriterijume tražene članom 113.7 Ustava, Zakona i Poslovnika o radu i upustio se u meritum zahteva.

U ovom slučuju sud je konstatovao da je u pitanju nesprovođenje odluke NNOCSK i odluka izvršnih sudova od strane organa Opštine Klina. Sud je u ovom slučaju podsetio opštine Republike Kosovo da su iste obavezne da poštuju i sprovode sudske odluke, a ne da oduglovlače njihove izvršne postupke bez čvrstog obrazloženja i bez zakonske osnove, navodeći član 124.6 Ustava, koji kaže: " *Opštine su dužne da poštuju Ustavnost, zakone i sprovode sudske odluke".*

Sud je spomenuo da se član 6 Konvencije, primenjuje i za administrativne faze sudskog postupka, odnosno da je unutar okvira "za pravo na pravično i nepristrasno suđenje", pravo koje je zagarantovano i članom 31 Ustava Republike Kosovo. Iz ovoga

proiizilazi da i nesprovođenje odluka Odbora je elemenat člana 6 Konvencije i njenog kršenja.

Sud je naveo da je pravo nezadovoljne stranke da pokrene sudski postupak u slučaju neostvarivanja dobivenog prava, kako je definisano u članu 31 Ustava Republike Kosovo, kao i članu 6 u vezi sa članom 13 Evropske konvencije za ljudska prava (EKLJP). Naglasio je da bi bilo besmisleno, ako pravni sistem Republike Kosovo dozvoli da konačna sudska odluka, pravosnažna, ostane neizvršena na štetu stranke. Tumačenje gore pomenutih članova, isključivo se odnosi na pristup sudu. Dakle, neefikasnot postupka i nesprovođenje odluka proizvode efekte koji nas dovode u situacije koje nisu u skladu sa načelom vladavine prava, načelo koje su kosovski organi obavezni da ispoštuju, u ovom kontekstu je spomenuo odluku Evropskog suda za ljudska prava, u slučaju *Romashov protiv Ukrajine,* Zahtev br. 67534/01, presuda od 25. jula 2004. god.

Sud je, nakon što je analizirao zasnovanost zahteva, zaključio da je podnosiocu prekršeno pravo na pravično i efikasno suđenje, što se garantuje članovima 31, 32 i 54 Ustava kao i članom 6 u vezi sa članom 13 EKLJP i da konačnaodluka o izvršenju NNOCSK, odluka br. 02/197/2010 od 8. oktobra 2010. god. i odluka Ac. br. 158/2011 Okružnog suda u Peći, od 5. jula 2011. god. treba da se izvrše.

Priština, 17 juli 2012. god.

Br. ref.: AGJ/282/12

PRESUDA

u

slučaju br. KI129/11

Podnosilac

Viktor Marku

Ocena ustavnosti nesprovođenja rešenja Okružnog suda u Peći Ac. br. 158/2011 od 5. jula 2011. god. i odluke nr. 02/197/2010 Nezavisnog nadzornog odbora Republike Kosova, od strane Opštine Klina

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Viktor Marku, sa prebivalištem u selu Videja, Opština Klina.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava neizvršenje administrativne odluke Br. 02/197/2010 Nezavisnog nadzornog odbora o civilnoj službi Kosova (u daljem tekstu: NNOCSK) i rešenja Okružnog suda u Peći Ac. br. 158/2011 od 5. jula 2011, od strane vlasti Opštine Kline.

Predmetna stvar

3. Objekat cinjenice zahteva je ocena, od strane Ustavnog suda Republike Kosovo(u daljem tekstu: Sud) je ustavnosti nesprovođenje Admninistrativne Odluke Br. 02/197/2010 NNOCSK i Rešenja Okružnog suda u Peći Ac. br. 158/2011 od 5. jula 2011. God, što se tiće vraćanja podnosioca zahteva na radno mesto, pošto su sve odluke u njegovu korist.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i Pravila 28. Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je 10. oktobra 2011. god. podneo zahtev u Sudu.

6. Predsednik je 15 oktobra 2011. odlukom br. GJR. 129/11 imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br. KSH. 127/11, imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Snezhana Butosharova (predsedavajući), prof. dr Enver Hasani (član) i dr Iliriana Islami (član).

7. Dana 18. januara 2012. god., generalni sekretar Ustavnog suda je obavestila podnosioca zahteva, Opštinu Klina, kao i zainteresovane strane da je pokrenut postupak.

8. Predsednik je 2 jula 2012. odlukom br. KSH. 129/11, imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: 1. Snezhana Butosharova (predsedavajući), 2. Mr.sc. Kadri Kryeziu, član,) koji zamenjuje sudiju Ilirianau Islami, jer njen mandat u Sudu istekao 26. juna 2012, i 3. Prof. dr. Enver Hasani, član.

9. Dana 11. jula 2012. god., Sud je većao i glasao o slučaju.

Pregled činjenica upravnog spora

10. Podnosilac zahteva je radio kao socijalni radnik u centru za socijalni rad u Klini (u daljem tekstu: CSR) od 2. maja 2000. god. u svojstvu civilnog službenika sa identifikacionim brojem MPMS 122 do okončanja ugovora. Prema potvrdi br. 0634/09 od 19. maja 2009. god., CSR u Klini, podnosilac zahteva je imao ugovor o radu do 31. decembra 2009. god., uz moguć nastavak.

11. Uprava za administraciju i personal je 16. decembra 2009. god. pismom br. 02- 118-1767/09 obavestila podnosioca o prekidu radnog odnosa, kao što je rečeno zbog isteka radnog ugovora i negativne ocene radnih zadataka i da isti od 31. decembra 2009. god. nije dužan da je javi na radno mesto.

12. Dana 28. decembra 2009. god. Uprava za administraciju i personal je donela rešenje br. 02-118-4833/09 o prekidu radnog odnosa zbog isteka radnog ugovora i negativne ocene radnih zadataka. Podnosilac zahteva je uložio žalbu Opštinskoj žalbenoj komisiji, tokom zakonom predviđenog roka.

13. Dana 5. januara 2010. god., uprava Administracije je putem zaključka br. 112-141/2010, poništila u potpunosti rešenje br.02-0118-4833/09 i donela odluku da se podnosiocu zahteva produži zaposlenje shodno uslovima predviđenim radnim ugovorom. Kasnije, uprava Administracije i personela donela odluku o nastavku radnog ugovora (br. ugovora 02/112-291/10, radno mesto 184) podnosioca zahteva u roku od 6 meseci, počevši od 1. januara 2010. god. do 30. juna 2010. god.

14. Dana 14. maja 2010. god., Uprava za zdravstvo i socijalnu zaštitu (u daljem tekstu: UZSZ), je putem pisma 02 br. 118-1641/10 obavestila podnosioca zahteva o prekidu radnog ugovora, zbog isteka radnog ugovora i ranijih pismenih napomena. Protiv ovog obaveštenja podnosilac zahteva je uložio žalbu Opštinskoj žalbenoj komisiji u Klini. UZSZ je 30. juna 2010. god. doneo rešenje 02 br. 118-2196/10 o prekidu zaposlenja kao civilnog službenika, zbog isteka ugovora i negativne ocene radnih zadataka. Protiv ovog rešenja podnosilac zahteva je ponovo uložio žalbu Opštinskoj žalbenoj komisiji u zakonom predviđenom roku.

15. Dana 28. jula 2010. god. Opštinska žalbena komisija u Klini je donela odluku br. 01 br. 118-2815/2010 i odbila u potpunosti žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu, podržala odluku Kancelarije za personal 02 br. 118-2196/10 od 30. juna 2010. god., sa obrazloženjem da podnosilac zahteva nije poštovao radno vreme, što je i potvrđeno diciplinskom opomenom nr. 132-1553/10 koja mu je data 5. maja 2010. god. od strane UZSZ-a u Klini.

16. Dana 12. augusta 2010. god., podnosilac zahteva je uložio žalbu NNOCSK-u protiv odluke Opštinske žalbene komisije u Klini, zahtevajući od NNOCSK da obaveže poslodavni organ da još jednom razmotri predmet i da mu produži radni ugovor, da ga vrati na posao shodno radnom ugovoru, kao službenika za socijalnu pomoć pri CSR-u u Klini, i da mu nadoknadi izgubljeni lični dohodat od 1. jula 2010. god., zbog prekida radnog ugovora.

17. Kancelarija personala je 31. augusta 2010. god. uložila prigovor NNOCSK-u protiv žalbe podnosioca zahteva i zahtevala da ostane na snazi odluka 02 br. 118-2196/10 od 30. juna 2010. god., kao i odluka 01 br. 118-2815/2010 od 28. jula 2010. god. Opštinske žalbene komisije u Klini.

18. Dana 8. oktobra 2010. god., NNOCSK na osnovu spisa predmeta i zakonskih akata na snazi, doneo je odluku br. 02/197/2010 i usvojio kao osnovanu žalbu podnosioca zahteva br. 1637/2010, poništio: rešenje 02 br. 118-2196/10 od 30. juna 2010. god. o prekidu zaposlenja u civilnoj službi, obaveštenje

Uprave za zdravstvo i socijalnu zaštitu 02 br. 118-1641/10 od 14. maja 2010. god. o prekidu radnog ugovora i odluku Opštinske žalbene komisije u Klini 01 br. 118-2815/2010 od 28. jula 2010. god. Ovom odlukom NNOCSK je obavezao poslodavni organ da u roku od 15 dana, od prijema ove odluke, vrati podnosioca zahteva na radno mesto, kao službenika za socijalnu pomoć, i da mu da radni ugovor u skladu sa članom 4. Administrativnog uputstva br. MJS/OACS 2003/02 i da mu nadoknadi lični dohodak shodno ugovoru (određena plata u iznosu od 196,90 evra bruto) retroaktivno, od dana kada je podnosiocu zahetva prekinut radni odnos do dana sprovođenja ove odluke. Pravni savet NNOCSK-a citira: "Odluka Odbora predstavlja konačnu administrativnu odluku predmet sudskog razmatranja u skladu sa zakonom, dok se žalilac u pogledu ostvarivanja svojih prava može obratiti nadležnom sudu".

19. Nakon odluke NNOCSK-a, podnosilac zahteva se obratio poslodavnom organu Opštine Kline, predsedniku ove opštine i UZSZ-u u Klini, ali izgleda da nisu preduzete nikakve mere radi sprovođenja predmetne odluke.

20. Dana 29. oktobra 2010. god., podnosilac zahteva je obavestio NNOCSK da odluka 02/197/2010 od 8. oktobra 2010. god. doneta od strane ovog organa nije sprovedena od strane nadležnih lica u Opštini i zahtevao je od NNOCSK-a da obavesti premijera i Skupštinu Repblike Kosova u vezi sa tim, kao što je i predviđeno zakonom.

21. Dana 3. novembra 2010. god., NNOCSK se na zahtev podnosioca zahteva i u skladu sa članom 101.2 Ustava, kao i članom 15. stavovi 1, 2, i 3. br 03/L-192 o NNOCSK-u obratio premijeru Republike Kosova i obavestio ga o nesprovođenju odluka ovog organa. NNOCSK na osnovu člana 15.1 Zakona br. 03/L-192 citira*: " Nesprovođenje odluke Odbora od strane odgovornog lica institucije predstavlja teško kršenje radnih zadataka"*, dalje stav 2. člana 15. predviđa*: "Ako odgovorno lice institucije ne izvršava odluku Odbora u roku koji je predviđen u članu 13 ovog zakona, Odbor u roku od petnaest (15) dana od dana kada je istekao rok za izvršenje, treba da pismeno obavesti premijera i neposrednog nadređenog odgovornog lica za izvršenje"*. Obaveštenje iz stava 2. ovog člana "smatra se kao zahtev za pokretanje diciplinskog i materijalnog postupka

protiv odgovornog lica za izvršenje, koji se vodi u skladu sa odredbama predviđenim Zakonom o civilnoj službi Republike Kosova".

22. Dana 10. maja 2011. god., podnosilac zahteva se obratio predsedniku Skupštine Republike Kosova g. Jakupu Krasniqiju i zahtevao od istog da stavi svoj autoritet u okvir datih nadležnosti kao predsednik Skupštine Republike Kosova da se poštuje i sprovodi odluka NNOCSK-a od strane nadležnih u poslodavnom organu o njegovom vraćanju na radno mesto.

Pregled činjenica parničnog postupka

23. Podnosilac zahteva je, pošto je iscrpeo sva pravna sredstva u upravnom sporu, predložio Opštinskom sudu u Klini izvršenje odluke NNOCSK, shodno izvršnom postupku.

24. Dana 18. novembra 2010. god., Opštinski sud u Klini je usvojio predlog podnosioca zahteva i doneo rešenje E. br. 635/2010, o izvršenju odluke NNOCSK, i obavezao dužnika, odnosno nadležne organe Skupštine opštine Klina, prednsednika Opštine, direktora UAP za ZSZ u SO-Klina, da preduzmu sve neophodne mere za vraćanje podnosioca zahteva na radno mesto sa svim pravima koje proizilaze iz radnog odnosa. Ovaj sud nagalašava da je odluka NNOCSK-a konačna i izvršna administrativna odluka, zbog činjenice da je trebalo da bude sprovedena od strane službenika ili nadležnih lica SO Klina, u skladu sa članom 14. Zakona br 03/L-192 o NNOCSK.

25. Dana 7. februara 2011. god., Opština Klina je u svojstvu dužnika uložila prigovor protiv rešenja E. br. 635/2010 od 18. novembra 2010. god. Opštinskog suda u Klini i predložio poništenje ove odluke kao neosovane.

26. Dana 7. aprila 2011. god., Opštinski sud u Klini je odbio kao neosnovan prigovor dužnika Opštine Klina protiv rešenja E. br. 635/2010, o dozvoli izvršenja. Opština Klina je nezadovoljna gorenavedenom odllukom uložila žalbu Okružnom sudu u Peći.

27. Dana 5. jula 2011. god., Okružni sud u Peći, po žalbi dužnika Opštine Klina, je doneo rešenje br. Ac. br. 158/2011, i poništio kao neosnovanu žalbu istog, potvrdivši rešenje prvog stepena E. br. 635/2010 od 7. aprila 2011. god. Svoje obrazloženje Sud zasniva na činjenici da, "*odluka NNOCSK-a predstavlja pravosnažnu adminisrativnu odluku i kao takva predstavlja izvršni naslov, i u skladu sa članom 24.1 (b) i 26.3 Zakona o izvršnom postupku, pokretanje upravnog spora od strane Opštine Klina pred Vrhovnim sudom ne sprečava sprovođenje ove odluke*".

Tvrdnje podnosioca zahteva

28. Podnosilac zahteva tvrdi da su nesprovođenjem sudskih odluka od strane poslodavnog organa Opštine Kline povređena njegova Ustavna prava zagarantovana sa: članom 3. stav 2. [Jednakost pred zakonom], članom 7. stav 1. [Vrednosti], članom 21. stav 1. i 3. [Opšta načela], članom 22. stav 1. [Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima], članom 22. stav 2. [Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i sloboda], članom 23. [Ljudsko dostojanstvo];članom 24.2 [Jednakost pred zakonom], članom 49. stav 1. [Pravo na rad i obavljanje profesije].

29. Podnosilac zahteva je izrazio zabrinutost zbog činjenice da Opština Klina u početku nije sprovodila odluku Odbora, onda odluku Opštinskog suda u Klini i konačno odluku Okružnog suda u Peći, ali ni Vlada (izvršna) koja je nadležna da obezbedi mehanizme za sprovođenje zakona i sudskih odluka, prema podnosiocu zahteva, nije preduzela bilo kakve akcije po ovom pitanju.

Relevantne zakonske odredbe u vezi sa procedurama za izvršenje upravnih i sudskih odluka

Zakon o izvršnom postupku (br. 03/L-008)

30. U Republici Kosovo, zakonska pravila, izvršni postupak i sigurnost odluka se određuju Zakonom o parničnom postupku [Zakon Br. 03/L-008].

Član 1. [Sadržina zakona]

1.1 Ovim zakonom uređuju se pravila sudskog postupka po kome se ostvaruju potraživanja na osnovu izvršnih naslova (postupak izvršenja), ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

1.2 Odredbe ovog zakona primenjuju se i na izvršenje odluke donete u upravnom postupku i prkršajnom postupku kojim je određana novčana obaveza, osim ako je za takvo izvršenje zakonom predviđena nadležnost drugog organa.

Član 24. [Izvršni naslovi]
24.1 Izvršni naslovi su:

a) izvršna odluka suda i izvršno sudsko poravnanje;

b) izvršna odluka doneta u upravnom postupku i administrativno poravnanje, ako se radi o novčanoj obavezi i ukoliko zakonom nije predviđeno drugačije;

c) overena izvršna isprava;

d) druga isprava koja je zakonom priznata kao izvršna isprava.

Član 26. [Izvršenje odluke]
3. Odluka donesena u upravnom postupku je izvršna, ako je postala takva prema pravilima kojimima je uređen taj postupak.

Član 294. [Nadoknada plate u slučaju vraćanja radnika na posao]
1. Predlagač izvršenja koji je podneo predlog za vraćanje na posao, ima pravo da traži da sud donese rešenje kojim će odrediti da je dužnik obavezan da tom radniku isplati na ime plate mesečne iznose koji su postale dospelim od dana

pravosnažnosti odluke do dana vraćanja na posao. Istim rešenjem sud određuje izvršenje za ostvarivanje određenih mesečnih iznosa.

Zakon br. 03/L-192 NNOCSK

Član 13. [Odluka Odbora]

Odluka Odbora predstavlja pravosnažnu administrativnu odluku i istu izvršava zvaničnik visokog rukovodećeg nivoa ili odgovorno lice institucije koje je donelo prvu odluku u odnosu na stranku. Izvršenje treba da se obavi u roku od petnaest (15) dana od dana prijema odluke.

Član 14. [Pravo na žalbu]

Protiv odluke Odbora, nezadovoljna strana koja smatra da odluka Odbora nije zakonita, može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom, u roku od trideset (30) dana od dana kada joj je uručena odluka. Pokretnaje upravnog spora ne zadržava izvršenje odluke Odbora

Član 15. [Postupak u slučaju nesprovođenja odluke odbora]

1. *Nesprovođenje odluke Odbora od strane odgovornog lica institucije predstavlja teško kršenje radnih zadataka prema Zakonu o Civilnoj službi u Republici Kosovo.*

2. *Ako odgovorno lice institucije ne izvršava odluku Odbora u roku koji je predviđen u članu 13 ovog zakona, Odbor u roku od petnaest (15) dana od dana kada je istekao rok za izvršenje, traba da pismeno obavesti Premijera i neposrednog nadređenog odgovornog lica za izvršenje.*

3. *Obaveštenje iz podstava 2 ovog člana smatra se kao zahtev za pokretanje diciplinskog i materijalnog postupka protiv odgovornog lica za izvršenje, koji se vodi u skladu sa odredbama predviđenim Zakonom o Civilnoj službi Republike Kosova.*

4. Stranka može, u roku od trideset (30) dana od dana isteka roka za izvršenje, početi postupka izvršenja u opštinskom sudu prema Zakonu o izvršnom postupku protiv lica i institucije odgovorne za izvršenje, u vezi materijalne i nematerijalne štete koje su prozrokavne ovom odlukom. Ako nadležni sud odluči da radniku (licu), koji je osporio to neizvršenje (neizvršenje odluke), nadoknadi iznos plata, troškove postupka i ostale moguće troškove, odgovorno lice institucije snosi i materijanu odgovornost za štetu koju je naneo instituciji prema zakonu.

Ocena prihvatljivosti zahteva

31. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva zadovoljio uslove za prihvatljivost predmeta, utvrđene Ustavom, dalje precizirano Zakonom i Poslovnikom o radu Suda.

32. Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ovlašćena stranka za podnošenje zahteva Sudu, shodno članu 113.7 Ustava. Podnosilac zhateva je fizičko lice i ovlašćeno je shodno uslovima iz člana 113.7 (Individualni zahtevi) Ustava.

33. Takođe, podnosilac zahteva mora da dokaže da je ispunio i uslove predviđene članom 49. Zakona, što se tiče roka za podnošenja zahteva. Iz spisa predmeta se vidi da je konačna odluka u slučaju podnosioca zahteva rešenje Okružnog suda u Peći br. Ac. br. 158/2011 od 5. jula 2011. god., koje je podnosioocu zahteva uručeno 20. avgusta 2011. god., dok je podnosilac zahteva svoj zahtev Sudu podneo 10. oktobra 2011. god., što znači da je zahtev podnosioca zahteva podnet u okviru zakonom predviđenog roka od 4 meseca.

34. Sud je, takođe, utvrdio da je podnosilac zahteva dokazao da je ispunio zahteve predviđene članom 47.2 Zakona. S obzirom da je podnosilac zahteva prvobitno iscrpeo pravna sredstva u okviru institucije zapošljavanja, pa onda nastavio sa zahtevom za ostvarivanje svojih prava NNOCSK, čija odluka je konačna u

upravnom postupku, uvek u potrazi sprovođenja odluke NNOCSK-a, iskoristio je i poslednje pravno sredstvo u izvršnom postupku, što je u ovom konkretnom slučaju rešenje Ac. br. 158/2011 Okružnog suda u Peći, protiv kojeg nije dozvoljeno pravo na žalbu. Kao rezultat toga, podnosilac zahteva je iscrpao sva pravna sredstva koja su mu na raspolaganju prema važećim zakonima.

35. Isto tako, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva svojim zahtevom precizirao i razjasnio koja su mu, navodno, prava i slobode povređene, kojim činom i od koje javne vlasti. Podnosilac zahteva je ispunio i ovaj uslov navodeći kršenja njegovih Ustavom zagarantovanih prava, i javnu vlast koju smatra za kršioca ovih prava.

36. Pošto je podnosilac zahteva ovlašćena stranka, ispunio uslov roka podnošenja zahteva Sudu, iscrpeo sva dostupna pravna sredstva i precizno naveo, navodno, kršena prava i slobode, uključujući i javnu vlast koja je počinila to kršenje, Sud smatra da je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost.

Ustavna ocena zahteva

37. Pošto je podnosilac zahteva ispunio sve proceduralne uslove prihvatljivosti, Sud treba razmatrati osnovanost podnetog zahteva na osnovu merituma.

38. Ustavni sud, na osnovu podnete dokumentacije, primećuje da podnosilac zahteva ne osporava nijednu odluku janih vlasti ili sudova, pošto su sve te odluke u njegovu korist, počevši sa odlukom NNOCSK-a, rešenjem Opštinskog suda u Klini E. br. 635/2010 od 18. novembra 2010, i E. br. 635/2010 od 7. aprila 2011. god., kao i rešenjem Okružnog suda u Peći Ac. br. 158/2011 od 5. jula 2011.god., koje se smatra kao poslednje pravno sredstvo izvršnog postupka.

39. Očigledno je da je podnosilac zahteva iscrpio sva pravna i institucionalna sredstva, u smislu izvršenja odluka donetih

administrativnim redovnim sudskim postupcima. Ali, nasuprot brojnih pokušaja podnosioca zahteva da ostvari svoje pravo dobijeno gorenavedenim odlukama, da se vrati na posao, njegovi pokušaji nisu ozbiljno shvaćeni od strane vlasti Opštine Klina.

40. Stoga, nepreduzimanje konkretnih pravnih postupaka u izvršenju konačne odluke, stavlja do znanja da ova Opština nije uspela dokazati spremnost da poštuje sudske odluke. Neizvršenje sudskih odluka od strane Opštine je u potpunoj suprotnosti sa članom 124.6 Ustava, koji glasi:

> *" Opštine su dužne da poštuju Ustavnost, zakone i sprovode sudske odluke."*

41. Opštine Republike Kosovo su obavezane Ustavom da poštuju i sprovode sudske odluke, a ne da odugovlače njihove izvršne postupke s nestabilnim i zakonski neosnovanim obrazloženjima. Obrazloženje opštinskih vlasti o pokretanju upravnog spora ne bi trebalo biti pretekst nesprovođenju konačne odluke NNOCSK-a, doneto regularnim upravnim postupkom u skladu sa određenim zakonom koji predviđa i reguliše takve postupke, vidi, član 14. Zakona br. 03/L-192 o NNOCSK, [...] " Pokretanje upravnog spora ne zadržava izvršenje odluke Odbora".

42. Što se tiče razjašnjenja pozicije i nadležnosti NNOCSK-a, Ustavni sud smatra da je NNOCSK nezavisna institucija osnovana zakonom, u skladu sa Ustavom (vidi član 101.2 Ustava). Stoga, sve odgovornosti koje proizilaze iz ove institucije u vezi sa pitanjima koja su u nadležnosti ove institucije proizvode pravne efekte za druge određene institucije, gde je status zaposlenih regulisan Zakonom o civilnoj službi Republike Kosova. Odluka ove institucije predstavlja konačnu upravnu odluku, i kao takvu treba je sprovoditi od strane nadležnog suda, na predlog za izvršenje od strane poverioca u pogledu ostvarivanja prava stečenih upravnim postupkom.

43. Član 6. Konvencije se primenjuje i na upravne faze parničnog postupka, odnosno u okviru "Prava na pravičo i nepristrasno suđenje", prava zagarantovanog i članom 31. Ustava Republike

Kosovo. Iz ovoga sledi da nesprovođenje odluka Odbora je element člana 6. Konvencije, i njenog kršenja.

44. Štaviše, Sud se poziva na član 54. Ustava koji ukazuje na činjenicu da: "*Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno*".

45. Ustavni sud naglašava da nezadovoljna stranka ima pravo na pokratnje sudskog postupka ukoliko ne uspe da ostvari stečeno pravo, predviđeno članom 31. Ustava Republike Kosova, i članom 6. u vezi sa članom 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP). Bilo bi besmisleno, ako bi pravni sistem Republike Kosovo dozvolio da konačna sudska odluka ostane nedelotvorna i na štetu stranke. Tumačenje gorenavenih članova isključivo se odnosi na pristup sudu. Stoga, nedelotvornost postupka i nesprovođenje odluka proizvode efekte koji dovode do situacije koje nisu u skladu sa vladavinom prava, načelom koje su vlasti Kosova dužne da poštuju (vidi: odluka ESLJP-a u slučaju Romashov protiv Ukrajine, podnesak br. 67534/01, presuda od 25. jula 2004. god.).

46. Sud je mišljenja da, izvršenje odluke donete od strane jednog suda, treba posmatrati kao satavni deo prava na pravično suđenje, pravo koje je zagarantovano gorenavedenim članovima (vidi: slučaj Hornsby protv Grčke, presuda od 19. marta 1997. god., izveštaji 1997-II, str. 510., stav 40.). U ovom konkretnom slučaju, podnosioca zahteva ne bi trebalo lišiti koristi od konačno odluke, što je njegov interes. Nijedan organ ne može obrazložiti nesprovođenje odluka u cilju dobijanja ponovnog razmatranja i preispitivanja slučaja (vidi: Sovtransavto Holding protiv Ukrajine, br. 48553/99, § 72, ECHR 2002-VII, kao i Ryabykh protiv Rusije, br. 52854/99, § 52, ECHR 2003-IX). Nadležne vlasti, su dužne sa organizuju efikasnije sisteme sprovođenja odluka, koji su efikasniji u zakonskom i praktičnom smislu, kao i to da treba obezbediti sprovođenje u razumnom roku, bez nepotrebnih odlaganja (vidi, Pecevi protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, br. 21839/03, 6. novembar 2008. god.; Martinovska protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, br. 22731/02, 25. septembar 2006. god.).

47. Konačno, ovaj sud zaključuje da neizvršenje sudskih odluka od strane Opštinskih organa i neuspeh nadležnih vlasti Republike Kosova da obezbede delotvorne mehanizme u pogledu sprovođenja odluka određenih vlasti i sudskih odluka predstavlja kršenje člana 31, 32 i 54 Ustava, kao i člana 6. u vezi sa članom 13. Konvencije.

48. Propustom da sprovedu odluku NNOCSK-a, od 4. oktobra 2010. god., odgovarajuće vlasti su lišili odredbe člana 54. Ustava i član 13. EKLJP svih korisnih dejstava.

49. Član 13. EKLJP predviđa:

> *"Svako kome su povređena prava i slobode predviđeni u ovoj Konvenciji ima pravo na delotvoran pravni lek pred nacionalnim vlastima, bez obzira jesu li povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu."*

50. U ovim okolnostima, Sud zaključuje da je pravo na pravično o efikasno suđenje, zagarantovano Ustavom i EKLJP bilo povređeno i da konačna i izvršna odluka NNOCSK-a, odluka br. 02/197/2010, od 8. oktobra 2010. god. i odluka Okružnog suda u Peći Ac. br. 158/2011, od 5. jula 2011. god., mora biti izvršena.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 20. Zakona i pravilom 56. (1) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 11. jula 2012, jednoglasno

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev prihvatljivim;

II. Da je došlo do povrede članova 31, 32. i 54. Ustava i člana 6. i 13. EKLJP;

III. Da je konačna i izvršna odluka NNO-a, br. 02/197/2010, od 8. oktobra 2010. god., i odluka Okružnog suda u Peći, Ac. br. 158/2011 od 5. jula 2011. god., moraju biti izvršene od strane nadležnih organa, naročito, Opštine Klina;

IV. U skladu sa pravilom 63 (5) Poslovnika o radu, Opština Klina će podneti Ustavnom sudu informacije o preduzetim merama za izvršenje ove presude Ustavnog suda;

V. Ova presuda će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

VI. Ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Altay Suroy Prof. Dr. Enver Hasani

KI 117 / 11 od 24. jula 2012 - Ocena ustavnosti odluke Skupštine opštine Prizren br 01/011-4539 , od 18. juna 2009

Predmet KI 117/11, odluka od 11. jula 2012 godine.

Ključne reči; individualni zahtev, jednakost pred zakonom, zaštita imovine, odgovornost za životno sredinu, ovlašćena strana, actio popularis.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, osporavajući odluke Skupštine Opštine Prizren br. 01/011-4539 od 18. juna 2009. godine kojom je data opštinska imovina na korišćenje – bez kompenzacije poljoprivrednog zemljišta sa površinom od 5 – 6 hektara, koja se nalazi na lokalnom putu prema selu Našec, evidentirana kao društvena svojina SO Prizren, za izgradnju školskog kompleksa od strane obrazovno-vaspitnog centra "Gulistan"." Kao i ocenu ustavnosti ugovora koji su nastali kao posledica ove odluke, zahtevajući od Ustavnog sud poništenje ove nezakonske odluke i ugovora sklopljenih na osnovu ove odluke .

Podnosilac zahteva je smatrao da su povređeni član 3. (Jednakost pred zakonom), 24. (Jednakost pred zakonom), 46. (Zaštita imovine) i 52. (Odgovornost za životnu sredinu) Ustava Kosova.

Odlučujući o zahtevu podnosioca Ridvan Hoxha, Ustavni sud je nakon razmatranja postupka u celini, utvrdio da podnosilac nije predstavio argumente kojima bi dokazivao da je on direktna žrtva usvajanja ove odluke i sklopljenih ugovora na osnovu ove odluke. Kosovski ustavno-pravni sistem ne predviđa *„actio popularis“,* što je modalitet pojedinačnih žalbi koji omogućava bilo kom pojedincu, koji teži da zaštiti javni interes i ustavni poredak, da se obrati Ustavnom sudu povodom takvih povreda iako nema status žrtve.
Na osnovu svega gore navedenog, Sud je zaključio da podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka da osporava ustavnost odluke Skupštine Opštine i sklopljenih ugovora na osnovu ove odluke u apstraktu i stoga ovaj zahtev treba proglasio neprihvatljivim ne ulazeći u sadržinu tvrdnji podnosioca zahteva.

Priština,18. juli 2012.

Br. ref.: RK/283/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI117/11

Podnosilac

Ridvan Hoxha

Ocena ustavnosti odluke Skupštine Opštine Prizren br. 01/011-4539 od 18. juna 2009. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Ridvan Hoxha, odbornik u Skupštini Opštine Prizren (u daljem tekstu SO Prizren), iz Prizrena.

Osporena odluka

2. Osporena je odluka SO Prizren br. 01/011-4539 od 18. juna 2009. godine, kojom je dozvoljeno *"... davanje opštinske imovine na korišćenje – bez kompenzacije poljoprivrednog zemljišta sa površinom od 5–6 hektara, koja se nalazi na lokalnom putu prema selu Našec, evidentirana kao društvena svojina SO Prizren, za izgradnju školskog kompleksa od strane obrazovno-vaspitnog centra "Gulistan"."*

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je odluka SO Prizren br. 01/011-4539 od 18. juna 2009. godine kojom je opštinsko zemljište ustupljeno na korišćenje bez kompenzacije, a kojom su prema tvrdnjama podnosioca zahteva prekršeni članovi 3, 24, 46. i 52. Ustava Republike Kosovo.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 Ustava, članovima 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika.

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 18. avgusta 2011. godine podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Odlukom predsednika (br. GJR. 117/11 od 23. avgusta 2011), sudija Iliriana Islami je imenovana za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br. KSH. 117/11 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.

7. Odlukom predsednika (br. GJR. 117/11 od 02. jula 2012), sudija Altay Suroy je imenovan za sudiju izvestioca umesto sudije Iliriane Islami kojoj je 26. juna 2012. godine istekao mandat na mestu sudije Ustavnog suda.

8. Dana 11. jula 2012. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije Altaya Suroya, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović, je iznelo preporuku sudu u punom sastavu za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. SO Prizren, nakon razmatranja zahteva za davanje opštinske imovine na korišćenje, podnetog od strane obrazovno-vaspitnog centra “Gulistan", na sednici održanoj dana 18. juna 2009, je usvojila ODLUKU br. 01/011-4539 od 18. juna 2009.

godine za davanje opštinske imovine na trajno korišćenje kojom se:

*"I.**DOZVOLJAVA SE** davanje opštinske imovine na korišćenje – bez kompenzacije poljoprivrednog zemljišta sa površinom od 5–6 hektara, koja se nalazi na lokalnom putu prema selu Našec, evidentirana kao društvena svojina SO Prizren, za izgradnju školskog kompleksa od strane obrazovno-vaspitnog centra "Gulistan"."*

*"II. **OVLAŠĆUJE SE** predsednik opštine Prizren da, preko opštinskih organa (Odeljenja za administraciju – Sektora za imovinska pitanja i javno-opštinskog zastupanja) u posebnom postupku, nakon razgovora sa institucijom, koja je navedena u tački I. dispozitiva ove odluke, i u skladu sa važećim zakonima, vremenskim periodom trajanja, načinom korišćenja i drugim uslovima, donese odluku o prenosu prava korišćenja bez naknade dela nepokretne imovine SO Prizren u korist obrazovno-vaspitnog centra "Gulistan" za vremenski period koji je dozvoljen važećim zakonima koji regulišu ovo pitanje, sa ciljem izgradnje novog školskog kompleksa sa pratećom infrastrukturom."*

10. Kako bi sproveli u delo odluku Skupštine Opštine Prizren 01/011-4539 od 18. juna 2009. godine, o davanju opštinske imovine na trajno korišćenje, predsednik opštine je po službenoj dužnosti u postupku preuzimanja građevinskog zemljišta nacionalizovanog od strane sadašnjih korisnika, u skladu sa članom 17. i 25. Zakona o građevinskom zemljištu ("Službeni list Republike Kosova", br. 44/80), odeljak 128.2 (d) i član 82. Zakona za administrativne procedure, doneo **REŠENJE** br. 01-370 od 24. novembra 2010. godine, kojim se:

*"I. **UZIMA SE** zemlja koja je registrovana na ime Radne organizacije šuma "Šar" - OPB ekonomija šuma i prebacuje se na posedovanje opštini Prizren, gde je površina tog dela nepokretne imovine **50300 m²,** evidentirane kao*

*katastarska parcela **br. 800** na mestu zvanom "Boka - Boka " sa ukupnom površinom od **474434 m2** , površina evidentirana na sertifikatu o imovinskom pravu **br. 553**, KZ Koriša."*

11. Dana 09. februara 2011. godine, u Prizrenu sklopljen je ugovor o uslovima korišćenja nepokretne imovine između predsednika opštine Prizren g-dina Ramadana Muje i Korisnika OEC "GULISTAN" u kojem se u članu 1. ugovora utvrđuje sledeće:

"Katastarska parcela br. 800/2 sa površinom od 50300m² KZ Koriša, pod vlasništvom SO Prizren, izdaje se na korišćenje OEC "Gulistan", u skladu sa odlukom SO Prizren br. 01/011-4539 od 18. juna 2009. u vremenskom periodu od 40 godina, bazirajući se na Zakon o izdavanju na korišćenje i razmenu nepokretne opštinske imovine br. 03/L – 226 od 28.10.2010, dok opština Prizren zadržava pravo na vlasništvo, sve do eventualnih izmena u zakonima i drugim pravnim aktima Republike Kosovo, koji regulišu ovu oblast."

12. Pored gorepomenutog ugovora, Odeljenja za urbanizam i prostorno planiranje – SO Prizren, kao (zakupodavac) i N.T.P "Kamila" -SH.P.K - (fiskalni br. - 600108741) - kao (zakupoprimalac) na 10 godina (10+ 10 sa mogućnošću produžetka)", su u Prizrenu dana 15. aprila 2011. godine sklopili ugovor br. 04-353 o korišćenju opštinskog zemljišta i određivanju zakupa za izgradnju objekta – fabrike čokolade.

13. Podnosilac zahteva je pitanje zakonitosti ovih gorepomenutih odluka, rešenja i ugovora pokušao da uvrsti u dnevni red XIII sednice SO Prizren koja je održana 16. juna 2011. godine, ali mu to predsedavajući SO Prizren nije dozvolio zato što je dnevni red XIII sednice SO Prizren već unapred bio utvrđen.

14. Dana 01. jula 2011. godine, podnosilac zahteva je podneo žalbu Ministarstvu administracije i lokalne samouprave, ukazujući

ministarstvu, kao organu zaduženom za administrativno nadgledanje rada lokalnih samouprava, na nepravilnosti prilikom donošenja gorepomenutih odluka, rešenja i ugovora.

15. Ministarstvo administracije i lokalne samouprave je u odgovoru na žalbu br. 463-576 od 13. jula 2011. na osnovu član 81.4. Zakona za lokalnu samoupravu br. 03/L-040, Zakon za davanje na korišćenje i zamenu nepokretne imovine Opštine br. 03/L-226. i nakon razmatranja tvrdnji iz žalbe i podnesenih dokaza, zaključilo se sledeće:

"Davanje opštinske imovine na korišćenje D.T.P. „Kamila d.o.o" i kompaniji EOC "Gulistan" je u suprotnosti sa odredbama člana 5. stava 2. i tačke 3. Zakona br. 03/L-226 za davanje na korišćenje i zamenu opštinske nepokretne imovine, koji određuje da, Skupština Opštine ima pravo da da na korišćenje nepokretnu opštinsku imovinu u periodu od deset (10) godina, u skladu sa određenim kriterijumima u Zakonu o javnim nabavkama, i u periodu dužem od deset (10) godina, ali ne više od četrdeset (40) godina nakon ispunjavanja određenih kriterijuma predviđenih u Zakonu o nabavkama i nakon davanja saglasnosti od strane Ministarstva za finansije i prethodnu saglasnost od strane Ministarstva za ambijent i prostorno planiranje i Ministarstva za trgovinu i industriju."

"Na osnovu onoga što je gore navedeno i u cilju sprovođenja Zakona o lokalnoj samoupravi, Ministarstvo za administraciju lokalne samouprave zahteva od opštinskih vlasti, tačnije od predsednika Skupštine Opštine Prizren, da preduzme konkretne akcije kako bi se davanje opštinske nepokretne imovine na korišćenje obavljalo od strane Skupština Opštine, poštovanjem odredbe Zakona br. 03/L-226 o davanju na korišćenje i zamenu nepokretne opštinske imovine."

Tvrdnje podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva smatra da je Skupština Opštine Prizren donošenjem gorepomenutih odluka, rešenja i ugovora prekršila članove 3. (Jednakost pred zakonom), 24. (Jednakost pred zakonom), 46. (Zaštita imovine), i 52. (Odgovornost za životnu sredinu) Ustava Republike Kosovo.

17. Podnosioci zahteva se obraćaju Ustavnom sudu sa zahtevom za;

> *"Potvrdu povreda zakonskih odredaba samovoljnim odlukama predsednika SO Prizren Ramadana Muje, kao glavnog odgovornog, Skupštine Opštine Prizren i predsedavajućeg Nijazija Kryeziua i PONIŠTENJE ove nezakonske odluke i sklopljenih ugovora na osnovu ove odluke, čime bi se postigao glavni cilj, da delovanje Skupštine Opštine Prizren bude zasnovano na Ustavu i na zakonima na snazi Republike Kosovo."*

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Podnosilac zahteva navodi da su članovi 3. (Jednakost pred zakonom), 24. (Jednakost pred zakonom), 46. (Zaštita imovine) i 52. (Odgovornost za životnu sredinu) Ustava Republike Kosovo osnova za njegov podnesak.

19. Uslovi za prihvatljivost su predviđeni Ustavom, detaljnije obrazloženi u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

20. Članovi 113.1 i 113.7 Ustava predviđaju pravni okvir uslova za prihvatljivost zahteva pojedinaca, koji predviđaju:

> *„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na*
>
> *zakonit način.*
> *(...)*

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

21. U ovom konkretnom slučaju, podnosilac zahteva je zahtevao ocenu ustavnosti *„odluke Skupštine Opštine Prizren br. 01/011-4539 od 18. juna 2009. godine, kojom je dozvoljeno "... davanje opštinske imovine na korišćenje – bez kompenzacije poljoprivrednog zemljišta sa površinom od 5 – 6 hektara, koja se nalazi na lokalnom putu prema selu Našec, evidentirana kao društvena svojina SO Prizren, za izgradnju školskog kompleksa od strane obrazovno-vaspitnog centra "Gulistan"."* Kao i ocenu ustavnosti ugovora koji su nastali kao posledica ove odluke, zahtevajući od Ustavnog suda; *"PONIŠTENJE ove nezakonske odluke i ugovora sklopljenih na osnovu ove odluke"*

22. Ovakav zahtev za poništenje odluke Skupštine Opštine Prizren br. 01/011-4539 od 18. juna 2009. godine i ugovora sklopljenih na osnovu ove odluke, kako bi zaštitio interese svih građana opštine Prizren, ukazuje da podnosilac zahteva osporava u apstraktu navedenu odluku i ugovore. Ako je to cilj podnosioca zahteva, kao pojedinca, on se ne može smatrati ovlašćenom strankom.

23. Zapravo, podnosilac zahteva se poziva na član 113.7 Ustava kao pravni osnov za podnošenje njegovog zahteva. Osim toga, podnosilac nije predstavio argumente kojima bi dokazivao da je on direktna žrtva usvajanja ove odluke i sklopljenih ugovora na osnovu ove odluke.

24. Samo pojedinci, kako je eksplicitno predviđeno članom 113.2 do 113.6 Ustava, su ovlašćene stranke da se obrate Sudu po pitanjima apstraktne ocene ustavnosti.

25. Pored toga, kosovski ustavno-pravni sistem ne predviđa *„actio popularis",* što je modalitet pojedinačnih žalbi koji omogućava bilo kom pojedincu, koji teži da zaštiti javni interes i ustavni poredak, da se obrati Ustavnom sudu povodom takvih povreda iako nema status žrtve.

26. Prema tome, Sud smatra da podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka da osporava ustavnost odluke Skupštine Opštine i sklopljenih ugovora na osnovu ove odluke u apstraktu i stoga ovaj zahtev treba proglasiti neprihvatljivim.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, član 46, članovi 47. i 48. Zakona i pravilima 36. (1a) i 36. (3c). Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 11. jula 2012. god., je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Altay Suroy Prof. Dr. Enver Hasani

KO 29/12 i KO48/12 od 20. jula 2012 - predloženim izmjenama i dopunama Ustava podnosi predsednik Skupštine Republike Kosova od 23. marta 2012, a 4. maja 2012

Slučajevi KO 29/12 i KO48/12, odluka od 20. jula 2012. god.

Ključne reči: predloženi ustavni amandmani, poslanici skupštine, ex-post, ex-ante, demokratsko funkcionisanje institucija, poglavlje II Ustava, zahtev pedsednika skupštine, prihvatljiv zahtev, kriterijum proporcionalnosti, ustavnost, prevremeni prestanak mandata, smanjenje ustavnih prava i sloboda, ovlašćena stranka, načelo podele vlasti, politički subjekti, bezbednost pravnog poretka i ustava, građanska i politička prava, predsednički izbori.

Podnosilac je podneo zahtev na osnovu člana 113.9 i člana 144.3 Ustava, pri čemu je podneo grupu predloženih amandmana kako bi se unapred ocenilo da li oni smanjuju prava i slobode utvrđenih u poglavlju II Ustava. Iz paketa ustavnih amandmana, sud je izdvojio i zaključio da novi predloženi članovi 85.2, 86.3, 90.5 (2), 90.5 (3), 90.5 (5), 104.1, 114.2, 162.1 umanjuju ljudska prava i slobode definisanih u poglavlju II Ustava.

Novi predloženi član 85.2 u vezi ograničenja prava na kandidaturu za predsednika samo za građane koji su bili stalni stanovnici Republike Kosovo pet godina, Sud je obrazložio *između ostalog* da predloženi amandman predstavlja ograničenje prava svakog građanina Republike Kosovo koji nisu imali trajno prebivalište na Kosovu punih pet godina pre kandidovanja za tu funkciju, kao i da umanjuje prava i slobode utvrđenih u poglavlju II Ustava. Novi predloženi član 86.3 u vezi predloga za položaj predsednika Kosova- zbog toga što se odnosi samo na parlamentarne političke subjekte koji su prošli izborni cenzus na poslednjim izborima, Sud je obrazložio *između ostalog* budući da predloženi novi član ne dozvoljava predlog od strane svih registrovanih političkih subjekata, umanjuje prava i slobode utvrđenih u poglavlju II Ustava. Novi predloženi član 90.5 (2) u pogledu ograničenja ovlašćenja vršioca dužnosti predsednika da proglasi vanredno stanje, Sud je *između ostalog* obrazložio da, ako nastanu okolnosti koje zahtevaju da se država obezbedi a vršilac dužnosti predsednika ima vezane ruke, onda može da se pojavi

ustavna kriza, prava i slobode svih građana u zemlji mogu biti u opasnosti u takvoj situaciji i da ograničena mogućnost vršioca dužnosti predsednika da proglasi vanredno stanje, umanjuje prava i slobode definisane u poglavlju II Ustava. Novi predloženi član 90.5 (3) u pogledu ograničenja ovlašćenja vršioca dužnosti predsednika, za imenovanje sudija i tužilaca, Sud je, *između ostalog* obrazložio da pravda ne može da se primeni ako sudije i tužioci nisu na dužnosti. Prepreka za imenovanje sudija i tužilaca može se smatrati preprekom za sprovođenje pravde i smanjenje prava i sloboda definisanih u poglavlju II Ustava. Novi predloženi član 90.5 (5) u pogledu ograničenja ovlašćenja vršioca dužnosti predsednika za proglašenje pomilovanja, Sud je *između ostalog* obrazložio da se novim članom predlaže da, kad osoba zaslužuje pomilovanje, u skladu sa zakonom, takvo pomilovanje može da se ne dozvoli i da ovo umanjuje prava i slobode definisane u poglavlju II Ustava. Novi predloženi član 104.1 vezano za suspenzivni veto predsednika za imenovanje redovnih sudija, sud je između ostalog obrazložio da je u slučaju ocene člana 90.5 (3), sud naglasio da ograničenje nadležnosti vršioca dužnosti predsednika da imenuje sudije, umanjuje prava i slobode predviđene u poglavlju II Ustava. Sud je dalje konstatovao da isto obrazloženje važi i za suspenzivni veto predložen za predsednika, kako bi vratio nazad imena sudija predloženih od strane Sudskog saveta na imenovanje. Novi predloženi član 114.2 vezano za suspenzivni veto predsednika za imenovanje sudija Ustavnog suda, Sud je, *između ostalog* obrazložio, da stav u vezi sa imenovanjem sudija u Ustavnom sudu je stav koji može prouzrokovati bezrazložna kašnjenja od strane predsednika, ako on ili ona vrati nazad predloženog sudiju Ustavnog suda, i da novi predloženi član umanjuje prava i slobode garantovane poglavljem II Ustava. Novi predloženi član 162.1 vezano za prevremeni prestanak mandata predsednika Republike Kosovo, Sud je, *između ostalog* obrazložio da prevremeni prekid mandata predsednika, kako se predviđa predloženim amandmanoma, utiče na osnovna ustavna načela, posebno na načelo, zabrane skraćivanja legalno stečenih mandata ustavnog položaja, kao i načelo zaštite opravdanog poverenja građana u zakone Kosova i izbora i mandata njihovog predsednika na osnovu tih zakona. Sud je dalje naglasio da je mandat predsednika zasnovan na Ustavu i kao takav je neosporiv, kako bi obezbedio poštovanje načela podele vlasti i kako bi održao bezbednost pravnog i ustavnog poretka. Sud je zaključio da prevremeni prekid mandata predsednika Republike Kosovo umanjuje osnovna prava i slobode, garantovanih poglavljem II Ustava.

Zbog pomenutih razloga, sud je zaključio da gore pomenuti amandmani 1) umanjuju ljudska prava i slobode utvrđenih u poglavlju II Ustava, 2) Presuda će biti saopštena strankama i biće objavljena u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona; i 3) Presuda će stupiti na snagu odmah.

Priština, 20. Juli 2012. god.

Ref. br.:AGJ 284/12

PRESUDA

u

slučajevima K. O. 29/12 i K. O. 48/12

Predloženi ustavni amandmani koje je podneo

predsednik Skupštine Republike Kosovo

23. marta 2012. godine i 4. maja 2012. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija, i

Ivan Čukalović, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Na osnovu člana 144. stava 1. Ustava, 31 poslanika Skupštine Republike Kosovo je predložilo nekoliko amandmana Ustava. Prema ovlašćenjima iz člana 144. stava 3. Ustava, predsednik Skupštine Republike Kosovo (u daljem tekstu: predsednik Skupštine) je 23. marta 2012. god. prosledio predložene amandmane Ustavnom sudu na preliminarno ocenjivanje da predloženi li amandmani umanjuju neko od prava ili sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

2. Predsednik Skupštine je 4. maja 2012. god. prosledio još jednu grupu amandmana Sudu. Druga grupa amandmana se je u određenim delovima razlikovala od prve grupe amandmana.

3. Predsednik Skupštine je podnosilac zahteva u Ustavnom sudu.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113. stavu 9. i članu 144. stavu 3. Ustava, čl. 20. i 54. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak u Sudu

5. Predsednik Skupštine je 23. marta 2012. god. podneo zahtev Ustavnom sudu zahtevajući od Suda da oceni da li amandmani koje je predložilo 31 poslanika na neki način umanjuju neko od prava ili sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava. Ovi predloženi amandmani su navedeni u Prilogu A.

6. Predsednik je 26. marta 2012. god., odlukom br. GJR. 29/12, imenovao sudiju Kadrija Kryeziua za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Snezhana Botusharova.

7. Sud je 27. marta 2012. god. od podnosioca zahteva tražio da podnese informacije i dopunsku dokumentaciju u vezi procedura koje su preduzete shodno članu 144. Ustava.

8. Kopija zahteva je 29. marta 2012. god. prosleđena njenoj ekselenciji, gđi Atifete Jahjaga, predsedniku Republike Kosovo, i g. Samiju Kurteshi, narodnom advokatu.

9. Sud je 30. marta 2012. god. od podnosioca zahteva primio tražene dodatne informacije i dopunsku dokumentaciju.

10. Narodni advokat je odgovorio Sudu 24. aprila 2012. god. i izneo svoje primedbe o predloženim amandmanima. Odgovor narodnog advokata je obrazložen ispod.

11. Predsednik Republike je 3. maja 2012. god. prosledio svoje primedbe o predloženim amandmanima. Njen odgovor je obrazložen ispod.

12. Predsednik Skupštine je 4. maja 2012. god. poslao Sudu drugu grupu predloženih ustavnih amandmana. Ova druga grupa predloženih amandmana se je razlikovala od onih koji su podneti 23. marta 2012. god. Drugu grupu amandmana je podržalo pola poslanika koji su priložili svoja imena prvobitnoj grupi amandmana a druga polovina su bili novi poslanici. Druga grupa amandmana je registrovana pod brojem K. O. 48/12. Ovi predloženi amandmani su navedeni u Prilogu B.

13. Predsednik Suda je 7. maja 2012. god. od predsednika Skupštine tražio da navede koju grupu amandmana treba da razmotri Ustavni sud.

14. Predsednik Skupštine je odgovorio 10. maja 2012. god., navodeći da Sud treba da razmotri drugu grupu amandmana.

15. Sud je 10. maja 2012. god. odlučio da spoji oba zahteva zbog njihove međusobne povezanosti u odnosu na predmetnu stvar i lica koja su podnela zahtev.

16. Isti sudija izvestilac i Veće za razmatranje su imenovani za drugu grupu amandmana.

17. Dopisom od 22. juna 2012. god. narodni advokat je izneo svoje komentare na drugu grupu predloženih amandmana.

Pregled činjenica

18. Skupština Republike Kosovo je usvojila tekst Ustava Republike Kosovo, koji je stupio na snagu 15. juna 2008. god. U Poglavlju XIII [Završne odredbe] članu 144. [Amandmani], Ustav ovlašćuje Vladu, predsednika ili jednu četvrtinu (1/4) poslanika skupštine Kosovo, kao što je propisano Poslovnikom o radu Skupštine, da predlože amandmane na ovaj Ustav.

19. Lideri Alijanse za budućnost Kosova (AKR), Demokratskog saveza Kosova (LDK) i Demokratske stranke Kosova (PDK), odnosno g. Behxhet Pacolli, g. Isa Mustafa i g. Hashim Thaçi su 6. aprila 2011. god. potpisali Memorandum sporazuma.

20. Prema sporazumu njena ekselencija, gđa Atifete Jahjaga je trebala biti predložena za kandidata za predsednika Republike i navedene stranke su trebale da daju svoju punu podršku za njenu kandidaturu.

21. U sporazumu je dalje stajalo da se lideri stranaka slažu da odmah osnuju „Komisiju za reformu predsedničkih izbora“, koja će sastaviti nacrt ustavnih amandmana i svih

odgovarajućih zakona neophodnih za organizovanje direktnih predsedničkih izbora na Kosovu, kao i da te direktne predsedničke izbore na Kosovu treba organizovati ne kasnije od šest meseci od dana kada navedene izmene i neophodni ustavni i zakonski amandmani stupe na snagu.

22. Prema sporazumu, lideri su se takođe dogovorili da u izmenjenom Zakonu o opštim izborima bude uneta odredba kojom se propisuje da prvi opšti izbori prema izmenjenom zakonu budu održani ne kasnije od 18 meseci od dana kada izmenjeni zakon i odgovarajući ustavni amandmani budu stupili na snagu.

23. U sporazumu je na kraju stajalo da će lideri izneti izmene navedene u sporazumu na sednici Skupštine na kojoj bude izabran predsednik Kosova.

24. Skupština je 7. aprila 2011. god. sa 75 glasova za, 2 suzdržana i nijednim glasom protiv usvojila Rezoluciju br. 04-R-2, usvajajući gorenavedeni Memorandum o sporazumu.

25. Skupština je istoga dana sa 80 glasova za, 10 nevažećih i 10 za protivkandidata usvojila Odluku br. 04-V-11, kojom je njena ekselencija, gđa Atifete Jahjaga, izabrana za predsednika Republike Kosovo i da je mandat predsednika pet (5) godina.

26. Šefovi parlamentarnih grupa PDK, LDK, AAK, SLS, AKR i 6+ su 15. aprila 2011. god. podneli predlog Skupštini za osnivanje dve komisije: Komisiju za amandamentiranje Ustava Republike Kosovo i Komisiju za amandamentiranje zakona o opštim izborima u Republici Kosovo.

27. Skupština je 22. aprila 2011. god. sa 76 glasova za, 4 suzdržana i 6 protiv usvojila Odluku br. 04-V-12, osnivajući Komisiju za amandamentiranje Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Komisija).

28. Predsednik Skupštine je 6. maja 2011. god. u detaljima obavestio Komisiju o statusu i nadležnostima Komisije.

29. Komisija je 23. decembra 2011. god. tražila produženje mandata.

30. Skupština je 20. januara 2012. god. sa 62 glasova za, 1 suzdržanim i 2 protiv usvojila Odluku br. 04-V-227, kojom je odobren zahtev za produženje mandata Komisije za dva meseca.

31. Predsedavajući Komisije je 20. marta 2012. god. podneo Skupštini predlog ustavnih amandmana uz potpise 31 poslanika Skupštine.

32. Predsednik Skupštine je 23. marta 2012. god. prosledio predložene amandmane predsedniku Ustavnog suda, zahtevajući od Suda da oceni da li predloženi amandmani umanjuju neko od prava ili sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

33. Gorenavedenom dopisu je bio priložen i dopis predsedavajućeg Komisije za amandamentiranje Ustava Republike Kosovo, datiran 19. marta 2012. god., koji je bio upućen predsedniku Skupštine i u kojem je bilo navedeno: *„U saglasnosti sa članom 144. Ustava Republike Kosovo vam šaljem paket ustavnih amandmana za dalje razmatranje“*.

Ocena prihvatljivosti zahteva

34. Sud će sada razmotriti da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

35. Sud prvo treba da ustanovi da li se podnosilac zahteva može smatrati ovlašćenom stranom shodno članu 113. stavu 9. Ustava u kojem stoji: *„Predsednik Skupštine Kosova mora da podnese predloženi Ustavni amandman pre usvajanja istog na Skupštini, kako bi se osiguralo da predloženi amandman ne umanjuje prava i slobode garantovane poglavljem II ovog Ustava“*.

36. Predsednik Skupštine, dr Jakup Krasniqi, je Sudu podneo zahtev za preliminarno ocenjivanje predloženih ustavnih amandmana. Dakle, dejstvom člana 113. stava 9. Ustava, podnosilac zahteva jeste ovlašćena strana koja ima pravo da podnese ovaj zahtev Sudu.

37. Stoga, Sud zaključuje da je podnosilac zahteva ispunio sve uslove prihvatljivosti i da je zahtev prihvatljiv.

Odgovor narodnog advokata

38. Što se tiče amandmana 1, član 84. stav 10. Ustava, narodni advokat traži da izraz „saradnja“ bude jasnije definisan kako bi se izbegle moguće razlike u tumačenju.

39. Što se tiče amandmana 1, član 84. stav 21. Ustava, narodni advokat zahteva da izraz „zajedno“ bude jasnije određen.

40. Što se tiče amandmana 1, član 84. stav 22. Ustava, narodni advokat smatra da premijer treba da bude više uključen u donošenju odluke o vanrednom stanju.

41. Što se tiče amandmana 1, član 84. stav 30. Ustava, narodni advokat smatra da predsednik ne može biti nadležan za izveštavanje o stanju u Republici Kosovo.

42. Što se tiče amandmana 1, član 84. stav 31. Ustava, narodni advokat smatra da narodnog advokata treba imenovati Skupština.

43. Što se tiče amandmana 3, član 86. stav 1. Ustava, narodni advokat smatra da se na kraju treba dodati izraz: „kao što je propisano ovim zakonom“.

44. Što se tiče amandmana 4, član 87. stav 2. Ustava, narodni advokat smatra da bi predsednik trebao da položi zakletvu pred Skupštinom.

45. Što se tiče amandmana 7, član 90. Ustava, narodni advokat je mišljenja da veći deo predloženog člana treba biti deo Zakona o predsedniku. Narodni advokat je takođe mišljenja da nadležnosti kao što su pomilovanja pojedinaca ili imenovanje sudija treba nastaviti da obavlja i vršilac dužnosti predsednika. On je naglasio da izostanak predsednika i/ili nemogućnost predsednika ne bi trebali da utiču na pravilan tok vladavine prava, ukoliko ovo bude traje predugo.

46. Što se tiče amandmana 8, član 91. stav 1. Ustava, narodni advokat je mišljenja da pismo ostavke treba biti podneto predsedniku Skupštine, koji bi automatski počeo sa vršenjem funkcije predsednika.

47. Što se tiče amandmana 8, član 91. stav 6. Ustava, narodni advokat je mišljenja da u slučaju nemogućnosti predsednika Skupštine da preuzme dužnost da se ista prenese najstarijem potpredsedniku i tako redom.

48. Dopisom od 22. juna 2012. god. narodni advokat je izneo svoje komentare na drugu grupu predloženih amandmana navodeći da član 84. stav 31. treba biti izbrisan i da član 134. stav 1. treba ostati kako jeste dodavajući: *„uz pravo reizbora narodnog advokata“*.

Odgovor predsednika Republike

49. Predsednik je odgovorio 3. maja 2012. god. samo u vezi amandmana br. 10 u odnosu na raspisivanje prvih predsedničkih izbora, kojim se menja postojeći član 162. Ustava.

50. Predsednik je mišljenja da predloženo propisuje razrešenje, tačnije prekid ustavnog mandata predsednika. To, prema predsedniku, je učinjeno retroaktivnim delovanjem predloženih ustavnih amandmana i nedvosmisleno bi dovelo do „razrešenja“, iako sama ova reč nije korišćena.

51. Razrešenje prema navedenom predlogu bi prekinulo mandat predsednika na način koji nije predviđen članom 45. [Pravo na izbor i učešće] Ustava, kršeći pravo na izbor i biti izabran. Pravo na biti izabran takođe podrazumeva i dužinu mandata. Sledstveno, ovaj element prava na biti izabran se ne može promeniti nakon što je lice izabrano na javnu funkciju. Ustav ne dozvoljava rezervisanje ili ograničenje ovog elementa prava nakon izbora.

52. Predsednik je naglasio da član 91. [Razrešenje predsednika] propisuje posebne slučajeve kada predsednik može biti razrešen dužnosti, ukazujući da predsednik ne može biti razrešen ustavnim amandmanom.

53. Predsednik tvrdi da bi predloženi ustavni amandman bio u suprotnosti sa univerzalnim načelom pravde o neprimenjivanju ustavnih i zakonskih odredbi ili njihovih amandmana na retroaktivan način.

54. Predloženi amandman krši načelo nediskriminacije, propisano u članu 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava.

55. Predsednik takođe navodi da predloženi amandman krši načelo podele vlasti.

Ustavnost predloženih amandmana

Obim ustavne ocene

56. Kao što je navedeno u delu iznad – Postupak u sudu – predsednik Skupštine je podneo drugu grupu amandmana Sudu. Ova druga grupa amandmana se u određenim aspektima razlikovala od prve grupe.

57. Sud podseća da je predsednik Skupštine obavestio Sud da se treba razmotriti samo druga grupa ustavnih amandmana.

58. Sud je svestan neophodnosti pravne sigurnosti u vezi ovog pitanja. Zbog toga Sud smatra da druga grupa amandmana obuhvata i zamenjuje prvu grupu predloženih amandmana i ocena koja je sadržana u ovoj presudi se odnosi samo na drugu grupu amandmana.

59. Dakle, Sud će izvršiti tu ocenu na osnovu svoje sudske nadležnosti prema članu 113. stavu 9. Ustava, što znači potvrđivanje da predloženi amandmani ne umanjuju prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava.

60. Sud takođe naglašava da shodno članu 112. [Opšta načela] Poglavlja VIII [Ustavni sud] Ustava, Ustavni sud je konačna vlast za tumačenje Ustava i saglasnosti zakona sa Ustavom.

61. Vezano sa tim, Sud smatra da što se tiče ocene ustavnosti svih predloženih amandmana Ustava prema članu 144. stavu 3., ti amandmani se trebaju razmotriti u svetlu Poglavlja II [Prava i osnovne slobode], u kojem su prema članu 21. [Opšta načela] sadržana ljudska prava i slobode što predstavlja osnovu pravnog poretka Republike Kosovo,.

62. Štaviše, Sud smatra da Poglavlje III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] i druga prava mogu biti primenljiva u ovom procesu, pošto posebna prava koja su propisana u istom predstavljaju proširenje ljudskih prava i sloboda propisanih u Poglavlju II Ustava, a posebno onih propisanih u članu 24. [Jednakost pred zakonom].

63. Ovo je posebno tačno u svetlu odredbi člana 21. stava 2. Ustava, koji propisuje da Kosovo štiti i garantuje ljudska prava i osnovne slobode predviđene ovim Ustavom, ali nije nužno da su ta prava sadržana samo u Poglavlju II.

64. Stoga, ocena ustavnosti predloženih amandmana od strane ovog Suda neće biti obavljena uzimajući u obzir samo ljudska prava i slobode sadržane u Poglavlju II, nego takođe i ljudska prava i slobode zagarantovane i predviđene Ustavom i slovom i duhom ustavnog poretka Republike Kosovo.

65. Važno je naglasiti da je Ustavni sud konačna vlast za tumačenje Ustava i saglasnosti zakona sa Ustavom. Ovo je *ex-post* nadležnost Suda, kao garanta Ustava kako bi se obezbedila saglasnost zakonodavstva sa najvišim državnim aktom, tj. Ustavom.

66. Pored ove nadležnosti, Sud ima i tzv. *ex-ante* nadležnost preliminarne ocene ustavnosti predloženog amandmana. Ova nadležnost je data Sudu, kao zaštitniku Ustava, kako bi se osiguralo da nijedan predloženi amandman ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih u Poglavlju II Ustava.

67. Sud smatra da je Ustav jasan u tom pogledu. Skupština može usvojiti ustavne amandmane samo nakon što predsednik Skupštine Kosovo podnese predložene amandmane Ustavnom sudu za preliminarnu potvrdu da predloženi amandmani ne umanjuju neko od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

68. Sud takođe smatra da član 21. Ustava treba biti čitan u vezi sa članom 7. stavom 1. Ustava koji definiše vrednosti ustavnog poretka Republike Kosovo, koji je zasnovan: *„na načelima slobode, mira, demokratije, jednakosti, poštovanja ljudskih prava i sloboda i vladavine zakona, nediskriminacije, imovinskog prava, zaštite sredine, društvenog prava, pluralizma, podele državne vlasti i tržišne ekonomije“*.

69. Prema članu 56. [Prava i osnovne slobode tokom vanrednog stanja] Ustava, odstupanje od Ustavom zaštićenih prava i osnovnih sloboda se može ograničiti samo nakon objavljivanja vanrednog stanja, kao što je propisano ovim Ustavom, i samo onoliko koliko je to neophodno u datim okolnostima. Štaviše, odstupanje od prava i osnovnih sloboda zagarantovanih članovima 23, 24, 25, 27, 28, 29, 31, 33, 34, 37 i 38 ovog Ustava, nije dozvoljeno pod nikakvim okolnostima.

70. Stoga, zadatak Ustavnog suda je da osigura zaštitu ovih osnovnih vrednosti ustavnog poretka. Vezano sa tim, odluke Ustavnog suda su obavezujuće za pravosuđe i sva lica i institucije Republike Kosovo, kao što je određeno stavom 1. člana 116. [Pravni efekat odluka] Ustava u kojem stoji:

„Odluke Ustavnog suda su obavezne za pravosuđe i sva lica i institucije Republike Kosovo.“.

71. Član 116. Ustava je primenjiv za sve odluke Suda, uključujući i presudu Suda o ustavnosti predloženih amandmana.

72. Sud će se sada pozabaviti svakim od amandmana predloženih u drugoj grupi amandmana priloženih u Prilogu B.

I. Predloženi amandman 1: Član 84. [Nadležnosti predsednika]

73. Amandmanom br. 1 se predlaže izmena stavova 1, 9, 10, 20, 22, 23, 24, 26, 27. i 30. člana 84. i dodavanjem dva nova stava, 31. i 32.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 84. stava 1. Ustava:

74. Prema sadašnjem članu 84. stavu 1., predsednik Republike Kosovo:

„predstavlja Republiku Kosovo unutar i van zemlje;“.

75. Prema predloženom amandmanu, član 84. stav 1. će glasiti:

„[predsednik Republike Kosovo] predstavlja Republiku Kosovo;”.

Ustavnost predloženog amandmana člana 84. stava 1. Ustava

76. Sud smatra da predloženi amandman ne menja suštinu člana 84. stava 1. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 84. stava 1. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 84. stava 9. Ustava:

77. Prema sadašnjem članu 84. stavu 9. [predsednik Republike Kosovo]:

„može pokrenuti određena pitanja pred Ustavnim sudom;“.

78. Prema predloženom amandmanu, član 84. stav 9. će glasiti:

„[predsednik Republike Kosovo] pokreće ustavna pitanja u Ustavnom sudu, u saglasnosti sa Ustavom“.

Ustavnost predloženog amandmana člana 84. stava 9. Ustava

79. Sud smatra da predloženi amandman ne menja suštinu člana 84. stava 9. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 84. stava 9. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 84. stava 10. Ustava

80. Prema sadašnjem članu 84. stavu 10., [predsednik Republike Kosovo]:

„upravlja spoljnom politikom države;“.

81. Prema predloženom amandmanu, član 84. stav 10. će glasiti:

„sarađuje sa Vladom u vezi spoljne politike države;“.

Ustavnost predloženog amandmana člana 84. stava 10. Ustava

82. Sud smatra da predloženi amandman ne menja suštinu člana 84. stava 10. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 84. stava 10. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 84. stava 20. Ustava:

83. Prema sadašnjem članu 84. stavu 20., [predsednik Republike Kosovo]:

„imenuje komandanta Bezbednosnih snaga Kosova, na osnovu preporuke premijera;“.

84. Prema predloženom amandmanu, član 84. stav 20. će glasiti:

„imenuje komandanta Bezbednosnih snaga Kosova, na osnovu preporuke premijera;“.

Ustavnost predloženog amandmana člana 84. stava 20. Ustava

85. Sud smatra da je nadležnost preporučivanja u odnosu na imenovanje komandanta Bezbednosnih snaga Kosova preneta sa Vlade na premijera. Sud zaključuje da predloženi amandman člana 84. stava 20. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 84. stava 21. Ustava:

86. Prema sadašnjem članu 84. stavu 21., [predsednik Republike Kosovo]:

„u saradnji sa premijerom, imenuje direktora, zamenika direktora i stalnog inspektora Obaveštajne službe Kosova;“.

87. Prema predloženom amandmanu, član 84. stav 21. će glasiti:

„imenuje direktora Obaveštajne službe Kosova;“.

Ustavnost predloženog amandmana člana 84. stava 21. Ustava

88. Sud primećuje da će predsednik imenovati direktora Obaveštajne službe Kosova bez premijera. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 84. stava 21. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 84. stava 22. Ustava

89. Prema sadašnjem članu 84. stavu 22., [predsednik Republike Kosovo]:

„donosi odluku o proglašavanju vanrednog stanja, u saradnji sa premijerom;“.

90. Prema predloženom amandmanu, član 84. stav 22. će glasiti:

„oglašava vanredno stanje, nakon obaveštavanja premijera;“.

Ustavnost predloženog amandmana člana 84. stava 22. Ustava

91. Sud primećuje da predsednik može proglasiti vanredno stanje bez konsultacija sa premijerom. Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Sud zaključuje da predloženi amandman člana 84. stava 21. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 84. stava 23. Ustava

92. Prema sadašnjem članu 84. stavu 23., [predsednik Republike Kosovo]:

„može zahtevati sednicu Saveta bezbednosti Kosova i predsedavati istom tokom vanrednog stanja;“.

93. Prema predloženom amandmanu, član 84. stav 23. će glasiti:

„predsedava Savetom bezbednosti Kosova;“.

Ustavnost predloženog amandmana člana 84. stava 23. Ustava

94. Sud smatra da predloženi amandman ne menja suštinu člana 84. stava 23. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 84. stava 23. ne

umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 84. stava 24. Ustava

95. Prema sadašnjem članu 84. stavu 24., [predsednik Republike Kosovo]:

„donosi odluku o diplomatskim i konzularnim misijama Republike Kosovo, na osnovu konsultacija sa premijerom;“.

96. Prema predloženom amandmanu, član 84. stav 24. će glasiti:

„uspostavlja diplomatske i konzularne misije Republike Kosovo, na predlog Vlade;“.

Ustavnost predloženog amandmana člana 84. stava 24. Ustava

97. Sud smatra da predloženi amandman ne menja suštinu člana 84. stava 24. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 84. stava 24. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 84. stava 26. Ustava

98. Prema sadašnjem članu 84. stavu 26., [predsednik Republike Kosovo]:

„imenuje predsednika Centralne izborne komisije;“.

99. Prema predloženom amandmanu, član 84. stav 26. će glasiti:

„imenuje predsednika Centralne izborne komisije, u saglasnosti sa ovim Ustavom;“.

Ustavnost predloženog amandmana člana 84. stava 26. Ustava

100. Sud smatra da predloženi amandman ne menja suštinu člana 84. stava 26. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 84. stava 26. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 84. stava 30. Ustava

101. Prema sadašnjem članu 84. stavu 30., [predsednik Republike Kosovo]:

„najmanje jednom godišnje se obraća Skupštini Kosova u odnosu a svoj rad;“.

102. Prema predloženom amandmanu, član 84. stav 30. će glasiti:

„najmanje jednom godišnje se obraća Skupštini Kosova u odnosu na stanje u Republici Kosovo;“.

Ustavnost predloženog amandmana člana 84. stava 30. Ustava

103. Sud smatra da predloženi amandman ne menja suštinu člana 84. stava 30. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 84. stava 30. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim dodavanjem člana 84. stava 31. Ustavu

104. Prema predloženom amandmanu, novi član 84. stav 31. će glasiti:

„imenuje narodnog advokata, na predlog Skupštine;“.

Ustavnost predloženog dodavanja novog člana 84. stava 31. Ustavu

105. U svojim odgovorima na zahteve narodni advokat je naglasio da Skupština treba da imenuje narodnog advokata usled bliskog odnosa između narodnog advokata i Skupštine. On je naglasio da ta institucija ima savetodavna ovlašćenja i da je Skupština u stanju da odgovori na njegove preporuke zakonodavnim inicijativama i/ili interpelacijom za izvršne agencije koje prekrše ljudska prava.

106. Sud primećuje da je predlog da narodnog advokata, koja je Ustavom predviđena funkcija, čija je uloga definisana članovima od 132. do 135. Ustava, imenuje predsednik na predlog Skupštine. Okolnosti prema kojima bi predsednik mogao da odbije imenovanje narodnog advokata kojeg predloži Skupština nisu definisane Ustavom. Iako iz konteksta ovog zahteva pitanje ne proizilazi direktno, verovatno je da ukoliko predsednik odbije takvo imenovanje, isto bi bilo predmet preispitivanja, osim u slučajevima kada predsednik iznese opravdanu osnovu za to.

107. Imajući u vidu gorenavedeno, Sud smatra da predloženi novi član 84. stav 31. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim dodavanjem člana 84. stava 32. Ustavu

108. Prema predloženom amandmanu, novi član 84. stav 32. će glasiti:

„obavlja i druge dužnosti, propisane Ustavom i zakonom.“.

Ustavnost predloženog dodavanja novog člana 84. stava 32. Ustavu

109. Sud smatra da predloženi amandman ne menja suštinu člana 84., osim što daje nova ovlašćenja, kao što je predviđeno Ustavom i zakonom. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog novog člana 84. stava 32. Stoga, Sud zaključuje da predloženi novi član 84. stav 32. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

II. Predloženi amandman 2: Član 85. [Kvalifikacije za izbor predsednika]

110. Amandmanom br. 2 se predlaže brisanje člana 85. i zamena novim članom 85.

Vezano sa predloženim amandmanom na član 85. Ustava

111. Tekst sadašnjeg člana 85. je:

„Za Predsednika Republike Kosovo se može izabrati bilo koji državljanin Kosova, koji je napunio trideset pet (35) godina.“.

112. Prema predloženom amandmanu, član 85. će glasiti:

„1. Za predsednika Republike Kosovo može biti izabran bilo koji državljanin Republike Kosovo koji je u trenutku kandidovanja napunio trideset pet (35) godina.

2. Kako bi bio u stanju da se kvalifikuje za kandidata za predsednika svaki državljanin Republike Kosovo je dužan da u poslednjih pet godina, pre kandidature za predsednika, ima stalni boravak u Republici Kosovo.

3. Pre polaganja zakletve za predsednika Republike Kosovo, kandidat koji je izabran za predsednika je dužan da da ostavku na sve javne funkcije.

4. Osim uslova propisanih u ovom članu, kandidati za predsednika trebaju da ispune i druge, zakonom propisane uslove.“.

Ustavnost predloženog novog člana 85. stava 1. Ustava

113. Sud smatra da predloženi amandman ne menja suštinu člana 85. u vezi kriterija napunjenih godina za sticanje prava za kandidovanje za predsednika Republike Kosovo. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi novi član 85. stav 1. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Ustavnost predloženog novog člana 85. stava 2. Ustava

114. Predlog ograničavanja prava kandidatima za predsednika, koji su u poslednjih pet godina, pre kandidovanja za predsednika Republike Kosovo, imali stalni boravak u Republici Kosovo, stvara određene poteškoće. Na prvi pogled može biti razumljivo ograničiti nosioca ove funkcije ovakvim uslovom boravišta kako bi se osiguralo da je predsednik čvrsto vezan sa narodom i državom pre nego što preuzme najvišu političku dužnost u zemlji.

115. Međutim član 45. stav 1. [Pravo na izbor i učešće] Ustava propisuje:

„Svaki državljanin Republike Kosovo koji je napunio osamnaest godina, čak i na dan izbora, ima pravo da bira i bude biran, osim ako je to pravo ograničeno odlukom Suda“.

116. Pravo na učešće u izbornom procesu je nedeljivo ljudsko pravo u demokratskom društvu. Sud je naglasio važnost ovog prava, ne samo u odnosu na pravo izbora, tj. glasanja na slobodnim i pravičnim izborima, nego takođe i pravo na biti izabran (vidi Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI 73/09, Mimoza Kusari-Lila protiv Centralne izborne komisije, od 23. marta 2010. god.). Sud je na sledeći način naglasio važnost izbora u pasusu 24 navedenog rešenja:

„ECtHR konzistentno naglašava važnost slobodnih izbora i demokratije u svojim presudama. U istoj presudi (vidi Sadak i drugi (br. 2) protiv Turske, br. 25144/94 i dr., pasus 31, ECHR 2002-IV) Sud je preneo svoj stav na sledeći način: "Demokratija ovim izgleda da je jedini politički model razmotren Konvencijom i, u skladu sa tim, jedini koji je sa njom u skladu." . ECtHR u istoj presudi citira, uz odobrenje, Kodeks dobre prakse koji je usvojila Evropska komisija za demokratiju posredstvom Zakona (Venecijanska komisija) na svom 51. (Smernice) i 52. (Izveštaj) zasedanju od 5-6. jula i 18-19. oktobra 2002. godine (Mišljenje br. 190/2002, COL-AD (2002) 23 rev.). Tu Komisija iz Venecije kaže:

Pet načela koja su deo izbornog nasleđa Evrope su univerzalan, ravnopravan, slobodan, tajan i neposredan izbor. Osim toga, izbori se moraju održavati u redovnim intervalima“.

117. Dodatno, Ustav Kosova je zasnovan na načelu jednakosti kosovskih građana u uživanju svojih prava. Ovo je jasno u članu 24. [Jednakost pred zakonom], koji propisuje da svi uživaju pravo na jednaku zakonsku zaštitu bez diskriminacije i da niko ne sme biti diskriminisan po nekoliko različitih osnova, uključujući tome i „lični status“. Predloženi član bi onemogućio licima koja nisu boravila u državi Kosovo kandidovanje za predsednika Republike Kosovo.

118. Član 155. [Državljanstvo] Ustava propisuje da svi zakoniti građani Kosova na datum usvajanja ovog Ustava, 15. juna 2008. god., i sva lica koja su 1. januara 1998. god. imala stalno boravište na Kosovu i njihovi direktni potomci, uživaju pravo na kosovsko državljanstvo, bez obzira na njihovo sadašnje mesto boravka ili druga državljanstva koja mogu imati. Ovo su široke kategorije lica koja su imala pravo i koja i dalje imaju pravo na državljanstvo.

119. Najnovija kosovska istorija pokazuje da postoji veliki broj takvih lica koja su 1. januara 1998. god. živela na Kosovu. Veliki broj dijaspore je iz različitih razloga napustio Kosovo, ekonomski je jedan od njih. Ova lica koja imaju državljanstvo ili koja imaju pravo na kosovsko državljanstvo ne mogu biti diskriminisana na osnovu njihovog ličnog statusa ekonomskih emigranata ili druge vrste emigranata. Predloženi amandman bi postavio ova lica u nejednak položaj u odnosu na državljane koji poslednjih pet godina žive ovde.

120. Predloženi amandman predstavlja ograničenje prava svakom građaninu Republike Kosovo koji prilikom kandidovanja nema stalni boravak na Kosovu u poslednjih pet godina. Stoga, Sud zaključuje da može doći do umanjenja prava na izbor onim građanima koji ne ispunjavaju uslov boravka i stoga predloženi ustavni amandman, dodavanjem ovog novog člana 85. stava 2., može umanjiti prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava.

Ustavnost predloženog novog člana 85. stava 3. Ustava

121. Sud smatra da je predloženi amandman u saglasnosti sa postojećim članom 88. Ustava u vezi kriterija da predsednik ne obavlja nijednu drugu funkciju niti funkcije političke stranke. Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi novi član 85. stav 3. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Ustavnost predloženog novog člana 85. stava 4. Ustava

122. Predloženi novi član će glasiti:

„4. Osim uslova propisanih u ovom članu, kandidati za predsednika trebaju da ispune i druge, zakonom propisane uslove.“.

123. Sud primećuje da odredba kojom se propisuje da predsednik ispuni i druge zakonom propisane uslove ne može delovati kao mehanizam za ograničenje pristupa ili funkcije predsednika Republike, osim ukoliko su ta ograničenja predviđena samim Ustavom.

124. Sud smatra da ova odredba ne može biti korišćena kako bi se usvojio zakon kojim bi se promenili uslovi za pristup ili funkcionisanje predsednika Republike na način koji je u suprotnosti sa Ustavom. Svaka takva promena može biti učinjena samo putem ustavnog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da ukoliko bude predložena takva promena, na Sudu će biti da potvrdi da li predložena promena umanjuje neko od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

III. Predloženi amandman 3: Član 86. [Izbor predsednika]

125. Amandmanom br. 3 se predlaže brisanje člana 86. i zamena novim članom 86.

126. Tekst sadašnjeg člana 86. je:

„1. Predsednik Republike Kosovo bira Skupština, tajnim glasanjem.

2. Izbor Predsednika Republike Kosovo se vrši najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog Predsednika.

3. Za Predsednika Republike Kosovo se može nominovati bilo koji državljanin Kosova, koji obezbedi potpis najmanje trideset (30) poslanika Skupštine Kosovo. Poslanici Skupštine mogu dati samo jedan potpis za nominaciju Predsednika Republike Kosovo.

4. Izbor Predsednika se vrši sa dve trećine (2/3) glasova svih poslanika Skupštine.

5. Ukoliko na prva dva glasanja ni jedan kandidat nije dobio većinu od dve trećine (2/3) neophodnih glasova, organizuje se treće glasanje na kojem se glasaju dva kandidata sa najvećim brojem glasova u drugom krugu glasanja i za Predsednika Republike Kosovo se bira kandidat koji je dobio većinu glasova svih prisutnih poslanika.

6. Ukoliko se ni trećim glasanjem ni jedan kandidat ne izabere za Predsednika Republike Kosovo, Skupština se raspušta i raspisuju se novi izbori, koji se moraju održati u roku od četrdeset pet (45) dana".

127. Prema predloženom amandmanu, član 86. će glasiti:

„1. Predsednika Republike Kosovo biraju građani, koji imaju pravo glasa, direktnim glasanjem.

2. Predsedničke izbore raspisuje predsednik Skupštine, ne kasnije od šest meseci pre isteka redovnog mandata aktuelnog predsednika Republike Kosovo.

3. Svakog građana Republike Kosovo, koji ispunjava uslove propisane ovim Ustavom, za predsednika mogu nominovati: (a) politički subjekti u Skupštini koji su, u saglasnosti sa zakonom, prošli izborni prag na poslednjim izborima; (b) politički subjekti koji drže zagarantovana mesta u Skupštini ili (c) putem peticije podnete Centralnoj izbornoj komisiji, potpisane od strane petnaest hiljada (15000) glasača s pravom glasa u Republici Kosovo. Jedan politički subjekat u Skupštini može predložiti samo jednog kandidata. Proces kandidovanja se obavlja prema vremenskim rokovima i zakonom propisanim procedurama.

4. Ukoliko jedan predsednički kandidat dobije apsolutnu većinu (više od 50%) važećih glasova u prvom krugu onda se navedeni kandidat imenuje predsednikom Republike Kosovo. Ukoliko nijedan od kandidata ne dobije apsolutnu većinu glasova u prvom krugu, održava se drugi krug izbora između kandidata koji su dobili najviši broj glasova u prvom krugu. Drugi krug izbora se država ne kasnije od 30 dana od prvog kruga. Kandidat koji dobije većinu glasova u drugom krugu izbora se imenuje predsednikom Republike Kosovo.“.

Ustavnost predloženog novog člana 86. stava 1. Ustava

128. Sud smatra da predloženi ustavni amandman, kojim se propisuje izbor predsednika Republike Kosovo od strane građana s pravom glasa predstavlja unapređenje građanskih prava. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi novi član 86. stav 1. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Ustavnost predloženog novog člana 86. stava 2. Ustava

129. Sud smatra da odredba o raspisivanju izbora za novog predsednika Republike Kosovo šest meseci pre isteka redovnog mandata predsednika ne utiče na Ustavom zagarantovana ljudska prava i osnovne slobode. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi novi član 86. stav 2. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Ustavnost predloženog novog člana 86. stava 3. Ustava

130. Novi član 86. stav 3. predlaže kriterije za nominaciju kandidata za predsednika Republike, kada građani biraju direktno predsednika. Sada, pošto samo skupštinski poslanici biraju predsednika, uslov za nominaciju je da kandidat treba da dostavi potpise najmanje 30 poslanika. Pošto svaki poslanik može da nominuje samo jednog kandidata to znači da prema sadašnjem sistemu samo četiri kandidata mogu da učestvuju u procesu. U teoriji, nema nijednog razloga da ne bude više kandidata kada se sistem promeni na direktno glasanje građana.

131. Sada se predlaže da politički subjekti u Skupštini, koji su u saglasnosti sa zakonom prešli izborni prag, mogu nominovati kandidate za predsednika, kao i politički subjekti koji drže zagarantovana mesta u Skupštini, te najmanje 15.000 glasača s pravom glasa, putem podnošenja peticije, prilažući svoje potpise. Vremenski rokovi i druge procedure će biti regulisane zakonom.

132. Izgleda da postoji opravdanje za pravo političkih subjekata koji drže zagarantovana mesta u Skupštini da nominuju kandidata, a posebno imajući u vidu ustavom zaštićenu vrednost multietničnosti i drugih različitosti, kao što je propisano u članu 3. [Jednakost pred zakonom].

133. Slično, nominovanje putem javne peticije uz predloženi broj od 15.000 glasača s pravom glasa ispunjava standard koji postoji u mnogim demokratskim državama. Međutim predlog onemogućava pravo političkim subjektima koji nisu prešli izborni prag da nominuju njihovog predsedničkog kandidata.

134. Dakle, političkoj stranci, koja je legitimno registrovana i ima pravo da učestvuje na izborima kao sve druge stranke, je onemogućeno da predloži kandidata po svom izboru.
135. Sudu se čini da takvo ograničenje diskriminiše zakonite subjekte za koje se može očekivati da imaju prava da učestvuju u javnom životu. Članovima i pristalicama tih političkih subjekata bi se onemogućilo da predlože svog predsedničkog kandidata. Ova zabrana ne ispunjava test proporcionalnosti, za koji se očekuje da bude ispunjen, u vezi njihovog isključivanja iz ovog aspekta učešća u političkom životu države.

136. U stvari, član 24. Ustava zabranjuje diskriminaciju lica po mnogim osnovama. Jedna od tih je zbog „političkog ili nekog drugog uverenja“. Lica koje žele da izraze političko ubeđenje imaju jasno pravo da to učine kao članovi političkih stranaka osnovanih na zakonit način. Političke stranke uživaju poseban zaštićeni status u zakonu. političke stranke mogu biti formirane prema kriterijima uspostavljenim u zakonima i nakon osnivanja, stranke trebaju biti tretirane na nediskriminišući način.

137. Sud je mišljenja da može doći do neopravdane diskriminacije političkih stranaka ukoliko one ne bi mogle imati pravo da predlože predsedničkog kandidata.

138. Stoga, Sud zaključuje da predloženi novi član 86. stav 3., u meri dok ne dozvoljava nominaciju kandidata svim registrovanim političkim subjektima, umanjuje prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava.

139. Sud primećuje da nominacija za predsednika Republike može biti obezbeđena uključivanjem političkih stranaka ili peticijom i podrškom 15.000 građana. Niko ne može predvideti koliko kandidata može biti nominovano peticijom građana. Ovo omogućava političkim strankama da imaju značajnu ulogu u tome ko može biti nominovan za predsednika.

140. Sud dodatno primećuje da član 88. [Nespojivost funkcija] Ustava, u oba oblika, sadašnjem i u odnosu na ono što je predloženo u amandmanu člana 88. zabranjuje obavljanje bilo koje funkcije u političkoj stranci. Ravnoteža koja će se trebati postići od strane svakog predsednika koji u budućnosti bude obavljao funkciju predsednika i koji bude tražio podršku političkih stranaka se treba imati u vidu ukoliko taj predsednik bude želeo da bude ponovo izabran. Teškoća u pronalaženju puta između obezbeđivanja da član 88. nije prekršen i angažovanja u političkom procesu treba biti pažljivo razmotrena.

Ustavnost predloženog novog člana 86. stava 4. Ustava

141. Sud smatra da odredba o održavanju drugog kruga glasanja u slučaju da nijedan kandidat ne dobije apsolutnu većinu glasova ne utiče na Ustavom zagarantovana ljudska prava i osnovne slobode. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi novi član 86. stav 4. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

IV. Predloženi amandman br. 4: Član 87. [Mandat i zakletva]

142. Amandmanom br. 4 se predlaže brisanje člana 87. i zamena novim članom 87.

143. Tekst sadašnjeg člana 87. je:

„1. Mandat Predsednika Republike Kosovo počinje nakon polaganja zakletve pred Skupštinom Kosova. Tekst zakletve će biti regulisan zakonom.

2. Mandat Predsednika traje pet (5) godina.

3. Predsednik se nakon isteka prvog mandata može ponovo izabrati samo za još jedan mandat".

144. Prema predloženom amandmanu, član 87. će glasiti:

„1. Mandat predsednika Republike Kosovo je 5 (pet) godina. Mandat izabranog predsednika počinje nakon polaganja zakletve.

2. Predsednik polaže zakletvu pred predsednikom Ustavnog suda na javnom mestu, koje je zakonom propisano. Tekst zakletve je sledeći:

> *„Zaklinjem se da ću svim mojim bićem čuvati i štititi nezavisnost, suverenitet i teritorijalni integritet Republike Kosovo, garantovanje prava i sloboda za sve građane, poštovanje i zaštitu Ustava i zakona, čuvanje reda i dobrobiti svih građana; biću odan samo Republici Kosovo, odustajući od svih mojih obaveza prema drugim državama, koje mogu biti u suprotnosti sa mojim obavezama prema Republici Kosovo, i da ću svom svojom snagom predstavljati jedinstvo naroda Republike Kosovo".*

3. Predsednik može biti ponovo izabran samo za još mandat.".

Ustavnost predloženog novog člana 87. Ustava

145. Sud smatra da predloženi amandman ne menja suštinu člana 87. osim što određuje reči zakletve, koja će postati deo Ustava. Ništa u tekstu zakletve ne postavlja pitanja koje bi se mogla smatrati da utiču na ljudska prava i slobode propisane u Poglavlju II. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 87. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

V. Predloženi amandman br. 5: Član 88 [Nespojivost funkcija]

146. Amandmanom br. 5 se predlaže brisanje člana 88. i zamena novim članom 88.

147. Tekst sadašnjeg člana 88. je:

„1. Predsednik ne može obavljati ni jednu drugu javnu funkciju.

2. Nakon izbora, Predsednik ne može obavljati ni jednu funkciju političke partije.”.

148. Prema predloženom amandmanu, član 88. će glasiti:

„1. Predsednik ne može obavljati ili držati nijednu drugu javnu funkciju.

2. Predsednik ne može obavljati ili držati nijednu funkciju u političkom subjektu ili biti član bilo kojeg političkog subjekta.“.

Ustavnost predloženog novog člana 88. Ustava

149. Sud smatra da predloženi amandman ne menja suštinu člana 88. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 88. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

VI. Predloženi amandman br. 6: Član 89 [Imunitet]

150. Amandmanom br. 6 se predlaže brisanje člana 89. i zamena novim članom 89.

151. Tekst sadašnjeg člana 89. je:

„Predsednik Republike Kosovo uživa potpuni imunitet od krivičnog gonjenja, građanskih tužbi ili razrešenja zbog radnji i odluka koje su donete tokom sprovođenja dužnosti Predsednika Republike Kosovo.“.

152. Prema predloženom amandmanu, član 89. će glasiti:

„Predsednik Republike Kosovo uživa imunitet od krivičnog gonjenja i građanskih tužbi za dela i odluke koje su u delokrugu obavljanja dužnosti predsednika Republike Kosovo.“.

Ustavnost predloženog novog člana 89. Ustava

153. Sud smatra da predloženi amandman ne menja suštinu člana 89. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 89. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

VII. Predloženi amandman br. 7: Član 90. [Privremeni izostanak predsednika]

154. Amandmanom br. 7 se predlaže brisanje člana 90. i zamena novim članom 90.

155. Tekst sadašnjeg člana 90. je:

„1. Ukoliko Predsednik Republike Kosovo privremeno ne može da obavlja svoje dužnosti, on/ona može dobrovoljno preneti svoje dužnosti na Predsednika Skupštine, koji će biti vršilac dužnosti Predsednika Republike Kosovo. Naredba Predsednika o prenošenju odgovornosti mora sadržati razloge i period obavljanja istih, ako je upoznat sa njima. Predsednik Republike Kosovo će ponovo preuzeti svoje obaveze kada bude u mogućnosti da sprovodi iste, na osnovu čega Predsedniku Skupštine prestaje funkcija vršioca dužnosti Predsednika.

2. Ako ne postoji dobrovoljan prenos dužnosti, Skupština Republike Kosovo, nakon konsultacija sa lekarskim konzilijumom, sa dve trećine (2/3) glasova donosi odluku o tome da Predsednik privremeno ne može obavljati svoje dužnosti. Predsednik Skupštine Kosova će služiti kao vršilac dužnosti Predsednika Republike Kosovo, dok se isti

ne vrati na svoju funkciju onda kada je spreman za obavljanje dužnosti Predsednika.

3. Funkcija vršioca dužnosti Predsednika Republike Kosovo se ne može vršiti duže od šest (6) meseci.“.

156. Prema predloženom amandmanu, član 90. će glasiti:

„1. Ukoliko predsednik Republike Kosovo privremeno nije u stanju da obavlja svoje dužnosti, on može dobrovoljno preneti obavljanje dužnosti na predsednika Skupštine, koji postaje vršilac dužnosti predsednika Republike Kosovo. Pismena odluka predsednika o prenošenju odgovornosti mora sadržavati razloge i period obavljanja istih, ukoliko se vremenski rok može predvideti. Predsednik Republike Kosovo će ponovo preuzeti obavljanje dužnosti kada bude u mogućnosti da sprovodi iste, i tom prilikom, predsedniku Skupštine prestaje funkcija vršioca dužnosti predsednika.

2. Ukoliko predsednik, iz zdravstvenih razloga nije u stanju da obavlja svoje dužnosti i ne dođe do dobrovoljnog prenosa odgovornosti, Skupština Republike Kosovo, većinom glasova svih poslanika, može pokrenuti postupak ocenjivanja da li zdravstveno stanje onemogućava predsednika u obavljanju dužnosti. Skupština će od nadležne zdravstvene ustanove zahtevati da osnuje lekarski konzilijum, kako bi se ocenilo zdravstveno stanje predsednika i podneo izveštaj Skupštini. Ukoliko se u izveštaju konzilijuma konstatuje da predsednik nije u stanju da obavlja svoje dužnosti, Skupština, sa 2/3 (dve trećine) glasova svih poslanika, može da donese odluku o privremenoj zameni predsednika. Ovom prilikom, predsednik Skupštine vrši dužnost predsednika.

Predsednik Republike Kosovo može u svako vreme da zahteva novi pregled zdravstvenog stanja i vrati na dužnost, ukoliko lekarski konzilijum zaključi da je predsednik u stanju da nastavi sa obavljanjem svojih dužnosti.

3. Ukoliko iz bilo kojeg drugog razloga, osim zdravstvenog, predsednik Republike Kosovo nije u stanju da obavlja svoje dužnosti i ne dođe do dobrovoljnog prenosa odgovornosti, Skupština Republike Kosovo, većinom glasova svih poslanika, može pokrenuti postupak privremene zamene predsednika. Ukoliko Skupština, sa 2/3 (dve trećine) glasova svih poslanika, donese odluku da predsednik privremeno nije u stanju da obavlja svoje dužnosti, predsednik Skupštine će preuzeti vršenje dužnosti predsednika dok predsednik Republike Kosovo ne bude u stanju da nastavi sa obavljanjem svojih dužnosti.

4. Osim ukoliko nije drugačije određeno ovim Ustavom, funkcija vršioca dužnosti Republike Kosovo se ne može vršiti duže od 6 (šest) meseci.

5. Vršilac dužnosti vrši sve dužnosti predsednika, osim:

(1) predlaganja ustavnih amandmana;

(2) proglašavanja vanrednog stanja, bez saglasnosti premijera;

(3) imenovanja i razrešenja sudija Republike Kosovo, glavnog državnog tužioca i tužioce Republike Kosovo;

(4) imenovanja i razrešenja šefova diplomatskih misija Republike Kosovo;

(5) dodeljivanja medalja, priznanja i nagrada, u saglasnosti sa zakonom; i

(6) davanja pomilovanja.

6. Ukoliko predsednik Republike Kosovo nije u stanju da obavlja svoje dužnosti 6 (šest) meseci, vršilac dužnosti predsednika Republike Kosovo odmah oglašava upražnjenim mesto predsednika i raspisuje prevremene predsedničke izbore, koji se održavaju ne kasnije od 3 (tri) meseca nakon što mesto ostane upražnjeno. Vršilac dužnosti nastavlja sa vršenjem dužnosti predsednika dok novoizabrani predsednik ne položi zakletvu.

7. Ukoliko lekarski konzilijum konstatuje da predsednik Republike Kosovo nije u stanju da obavlja svoje dužnosti na period duži od 6 (šest) meseci, Skupština, glasom 2/3 (dve trećine) svih poslanika, oglašava upražnjenim mesto predsednika. Vršilac dužnosti predsednika odmah raspisuje prevremene predsedničke izbore, koji se održavaju ne kasnije od 3 (tri) meseca nakon što mesto ostane upražnjeno. Vršilac dužnosti nastavlja sa vršenjem dužnosti predsednika dok novoizabrani predsednik ne položi zakletvu.".

Ustavnost predloženog novog člana 90. stavova 1., 2., 3. i 4. Ustava

157. Sud smatra da izmene predviđene ovim amandmanima ne postavljaju pitanje koje bi se moglo smatrati da utiče na ljudska prava i slobode propisane u Poglavlju II Ustava. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 90. stavova 1., 2., 3. i 4. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Ustavnost predloženog novog člana 90. stava 5. Ustava

158. Novi član 90. stav 5. ograničava mogućnost vršiocu dužnosti predsednika u vršenju svih dužnosti i funkcija predsednika. Sud je u svojoj odluci u slučaju br. KO 97/10 (*po predmetu zahteva podnetog od strane vršioca dužnosti Predsednika Republike Kosovo, dr. Jakup Krasniqi, u vezi sa istovremenim držanjem* kancelarije *vršioca dužnosti Predsednika i položaja generalnog sekretara Demokratske partije Kosova)* od 22. decembra 2010. god. primetio sledeće:

> *„Vršilac dužnosti predsednika nije izabrani predsednik i stoga se s vremena na vreme mogu postaviti pitanja koja se tiču ovlašćenja vršioca dužnosti Predsednika. Nijedno pitanje takve vrste nije postavljeno u ovom zahtevu. Takva pitanja su ustavna pitanja i Sud će ta pitanja razmatrati nakon što mu se podnese pravilan zahtev, uzimajući u obzir načelo podele vlasti, kao što je predviđeno u članu 4. stavu 1. Ustava…“.*

159. Pred Sudom je sada pitanje da li ograničenja vršenja određenih dužnosti od strane vršioca dužnosti predsednika, propisanih u članu 84. Ustava, mogu umanjiti prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava.

160. Novi član 90. stav 5. jasno navodi da neke od važnih dužnosti predsednika, kao što je propisano u članu 84., moraju ostati privremeno neaktivne dok predsednik lično ne obavlja dužnosti. Neka od ovih ograničenja se odnose na pitanja od velike važnosti za državnu bezbednost u vremenima vanrednog stanja. Druga se odnose na pravilno i uredno upravljanje državom, kao što je potreba imenovanja sudija i tužilaca.

161. Što se tiče ograničenja mogućnosti proglašavanja vanrednog stanja prema predloženom članu 90. stavu 5. tački 2., sadašnji stav, prema članu 84., je da predsednik odlučuje o proglašavanju vanrednog stanja u saradnji sa premijerom, dok je novi predlog da se navedeno promeni na proglašavanje vanrednog stanja nakon obaveštavanja premijera. Situacija je takva da se vanredno stanje može proglasiti jedino uključivanjem predsednika. Ne postoji mogućnost da premijer sam proglasi vanredno stanje na njegovu/njenu ličnu inicijativu. Ukoliko bi došlo do okolnosti koje bi zahtevale da država bude sigurna a ruke vršioca dužnosti predsednika bile vezane, u tom slučaju bi moglo doći ustavne krize. Ljudska prava i slobode svih građana u državi bi mogla biti u opasnosti u takvoj situaciji. Stoga, Sud smatra da ograničavanje vršiocu dužnosti da proglasi vanredno stanje umanjuje prava i slobode iz člana II Ustava.

Ustavnost predloženog novog člana 90. stava 5. tačke 3. Ustava

162. Sledeće pitanje se odnosi na ograničenja za vršioca dužnosti u imenovanju i razrešenju sudija i tužilaca Republike Kosovo. Sada predsednik imenuje i razrešava sudije saglasno članu 104. [Imenovanje i razrešenje sudija] i članu 84. stavu 16., imenuje i razrešava državnog tužioca prema članu 84. stavu 17. i imenuje druge tužioce prema članu 84. stavu 18. Ustava. Ova imenovanja i razrešenja se vrše na predlog Sudskog saveta Kosova i Tužilačkog saveta Kosova. Postoji mala mogućnost za predsednika, prema sadašnjim ustavnim propisima, da spreči ili odbije imenovanje i razrešenje kada se iznesu predlozi. Međutim, pravilno upravljanje

pravosuđem i poverenje u upravljanje pravosuđem su osnovni aspekti sprovođenja prava i sloboda zagarantovanih Ustavom, a posebno onih prava i sloboda koja su obuhvaćena Poglavljem II Ustava.

163. Štaviše, pravosuđem se ne može upravljati ukoliko nedostaju sudije i tužioci. Ovakvo ometanje u imenovanju sudija i tužilaca se može smatrati preprekom u upravljanju pravosuđem i nešto što umanjuje prava i slobode Poglavlja II. Narodni advokat je u svom odgovoru Sudu izneo isti stav, kao što je navedeno iznad.

164. Zaista, ograničenje ovlašćenja vršioca dužnosti predsednika u imenovanju sudija Ustavnog suda, za koje se ovim predloženim amandmanom takođe potencijalno onemogućava imenovanje, može dovesti do toga da u određenim vremenima Sud nema kvorum za obavljanje svoje funkcije.

165. Ovo potencijalno blokiranje važnog državnog organa može imati značajan uticaj na primenu Ustavom zagarantovanih ljudskih prava i sloboda, time što bi moglo prouzrokovati ustavnu paralizu koja bi omela Ustavni sud da obavlja svoju funkciju zbog nedostatka ovlašćenja za vršioca dužnosti predsednika da imenuje sudije.

166. Imajući u vidu da je Skupština Republike Kosovo ta koja bira sudije Ustavnog suda, navedeno predstavlja još veći razlog da vršilac dužnosti predsednika ima takva ovlašćenja koja su neophodna za imenovanje sudija, ne samo Ustavnog suda nego i imenovanje i razrešenje sudija i tužilaca, koji su na zakonit način predloženi od strane Sudskog saveta Kosova i Tužilačkog saveta Kosova, osnovanih u tu svrhu.

167. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 90. stava 5. tačke 3. umanjuje prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava.

Ustavnost predloženog novog člana 90. stava 5. tačke 5. Ustava

168. Predloženi novi amandman člana 90. stava 5. tačke 5. takođe zabranjuje vršiocu dužnosti predsednika da daje pomilovanja. Prvobitno ovlašćenje predsednika, prema članu 84. stavu 29. glasi: *„daje pomilovanje u skladu sa zakonom“*. Sada se predlaže da kada određeno lice zasluži pomilovanje u saglasnosti sa zakonom, takvo pomilovanje se ne može dati.

169. Na primer ovakvo pomilovanje u izuzetnom slučaju može biti onemogućeno određenom licu koje odslužuje kaznu i koje možda zaslužuje da bude oslobođeno prema ovlašćenju davanja pomilovanja jer će sloboda navedenog lica biti ograničena dok novi predsednik ne položi zakletvu. U takvom slučaju lice neće imati drugih raspoloživih sredstava za obezbeđivanje slobode.

170. Sud je mišljenja da ovakav slučaj ima veliku mogućnost da utiče na osnovno pravo i slobodu, tj. slobodu, kao što je između ostalog propisano u članu 29. [Pravo na slobodu i sigurnost] Ustava i člana 5. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

171. Stoga, Sud zaključuje da predloženi novi član 90. stav 5. tačka 5. umanjuje prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava.

Ustavnost predloženog novog člana 90. stava 5. tačaka 1., 4. i 6. Ustava

172. Predloženi novi član 90. stav 5., tačke 1., 4. i 6. se odnose na ograničenja ovlašćenja vršioca dužnosti predsednika u predlaganju ustavnih amandmana, imenovanju i razrešenju šefova diplomatskih misija i dodeljivanju medalja, priznanja i nagrada. Ovo su pitanja koja se mogu rešiti u normalnom toku rada, ne dotičući se postojećih ustavom zagarantovanih prava i sloboda. Stoga, Sud zaključuje da predloženi novi

amandmani člana 90. stava 5. tačaka 1., 4. i 6. ne umanjuju nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

VIII. **Predloženi amandman br. 8: Član 91. [Razrešenje predsednika]**

173. Amandmanom br. 8 se predlaže brisanje člana 91. i zamena novim članom 91.

174. Tekst sadašnjeg člana 91. je:

„1. Predsednik Republike Kosovo se može razrešiti odlukom Skupštine, onda kada je kažnjen/a za neko krivično delo ili kada nije u stanju da obavlja dužnosti ove funkcije zbog nesposobnosti ili teške bolesti, ili ukoliko Ustavni sud smatra da je on/ona izvršio tešku povredu Ustava.

2. Procedura razrešenja Predsednika Republike Kosovo se inicira putem jedne trećine (1/3) poslanika Skupštine, koji potpisuju peticiju, koja objašnjava razloge razrešenja. Ukoliko peticija navodi nesposobnost ili tešku bolest, Skupština će zahtevati mišljenje lekara o stanju Predsednika. Ukoliko peticija navodi kršenje Ustava, ista se mora odmah podneti Ustavnom sudu, koji donosi odluku u roku od sedam (7) dana od dobijanja peticije.

3. Ukoliko je Predsednik Republike Kosovo kažnjen za neko krivično delo ili ukoliko Skupština, u skladu sa ovim članom, odredi da Predsednik nije sposoban da obavlja svoje dužnosti zbog nesposobnosti ili teške bolesti, ili ukoliko Ustavni sud odredi da je izvršio povredu Ustava,

Skupština može razrešiti Predsednika sa dve trećine (2/3) glasova svih poslanika.“.

175. Prema predloženom amandmanu, član 91. će glasiti:

„1. Predsednik Republike Kosovo daje ostavku podnošenjem ostavke predsedniku Ustavnog suda. Ostavka je punovažna u momentu kada je primi predsednik Ustavnog suda i neopoziva je.

2. Predsednik Republike Kosovo može biti razrešen ukoliko bude osuđen za izvršenje teškog krivičnog dela tokom obavljanja dužnosti ili ukoliko Ustavni sud zaključi da je izvršio tešku povredu Ustava ili ukoliko izvrši delo državne veleizdaje.

3. Postupak razrešenja predsednika Republike Kosovo, za slučajeve navedene u stavu 2. ovog člana, može pokrenuti 1/3 (jedna trećina) skupštinskih poslanika ili 30.000 (trideset hiljada) građana s pravom glasa. Pre podnošenja Ustavnom sudu na razmatranje, peticiju treba podržati 2/3 (dve trećine) svih skupštinskih poslanika.

4. Ukoliko Ustavni sud, glasovima najmanje 7 (sedam) sudija, donese odluku da predsednik Republike Kosovo snosi odgovornost za bilo koji od razloga navedenih u stavu 2. ovog člana, smatra se da je predsednik razrešen dužnosti.

5. Ukoliko predsednik Republike Kosovo da ostavku, bude razrešen u saglasnosti sa odredbama ovog člana ili premine, predsednik Skupštine će vršiti dužnost vršioca dužnosti Republike Kosovo, u saglasnosti sa ograničenjima propisanim u članu 90., do izbora i polaganja zakletve od strane novog predsednika. Predsednik Skupštine odmah raspisuje prevremene predsedničke izbore u Republici Kosovo, koji se održavaju ne kasnije od 3 (tri) meseca nakon što mesto predsednika ostane upražnjeno.

6. Ukoliko predsednik Skupštine, zbog razloga određenih u članovima 90. i 91., nije u stanju da vrši dužnost predsednika, ova dužnost se prenosi zameniku predsednika Skupštine. Druga pitanja koja se odnose na prenos ovlašćenja vršenja dužnosti predsednika se regulišu zakonom.".

Ustavnost predloženog novog člana 91. Ustava

176. Sud smatra da iako postoje određene razlike u postupku predviđenom predloženim amandmanom, isti ne menja Ustav na način koji utiče na prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 91. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

IX. **Predloženi amandman br. 9: Članovi 18., 45., 65., 80., 82., 93., 94., 104., 109., 113., 114., 127., 131., 134. i 139.**

177. Amandmanom br. 9 se predlaže izmena članova 18., 45., 65., 80., 82., 93., 94., 104., 109., 113., 114., 127., 131., 134. i 139. Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 18. Ustava

178. Tekst sadašnjeg člana 18. je:

„1. Međunarodni sporazumi, koji se tiču dole navedenih pitanja, se ratifikuju sa dve trećine (2/3) glasova svih poslanika Skupštine:

(1) teritorije, mira, saveza, političkih i vojnih pitanja;

(2) prava i osnovnih sloboda;

(3) članstva Republike Kosovo u međunarodnim organizacijama;

(4) preuzimanja odgovornosti nad finansijskim obavezama od strane Republike Kosovo.

2. Međunarodni sporazumi osim onih koji nisu pomenuti u stavu 1 se ratifikuju potpisom Predsednika Republike Kosovo.

3. Predsednik Republike Kosovo ili Premijer su dužni da obaveste Skupštinu o svakom potpisanom međunarodnom sporazumu.

4. Izmena ili povlačenje iz međunarodnih sporazuma se sprovodi putem iste procedure kao i pri ratifikaciji međunarodnih sporazuma.

5. Načela i procedure ratifikacije i ukidanja međunarodnih sporazuma se regulišu zakonom.“.

179. Prema predloženom amandmanu, član 18. će glasiti:

„1. Međunarodni sporazumi koji se tiču dole navedenih pitanja se ratifikuju sa dve trećine (2/3) glasova svih poslanika Skupštine:

(1) teritoriju, mir, savez, politička i vojna pitanja;

(2) prava i osnovne slobode;

(3) članstvo Republike Kosovo u međunarodne organizacije;

(4) preuzimanje odgovornosti nad finansijskim obavezama od strane Republike Kosovo, u saglasnosti sa zakonom.

2. Međunarodni sporazumi, osim onih koji nisu pomenuti u stavu 1., se smatraju ratifikovanim nakon potpisa predsednika Republike Kosovo, a na preporuku Vlade.

3. Predsednik Republike Kosovo ili Vlada su dužni da obaveste Skupštinu o svakom potpisanom međunarodnom sporazumu.

4. Izmena ili povlačenje iz međunarodnih sporazuma se sprovodi putem istog postupka kao prilikom ratifikacije međunarodnih sporazuma.

5. Načela i procedure ratifikacije i ukidanja međunarodnih sporazuma se regulišu zakonom.".

Ustavnost predloženog amandmana člana 18. Ustava

180. Sud smatra da predloženi amandman ne menja suštinu člana 18. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 18. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 45. stava 1. Ustava:

181. Tekst sadašnjeg člana 45. stava 1. [Pravo na izbor i učešće] je:

„1. Svaki državljanin Republike Kosovo koji je napunio osamnaest godina, čak i na dan izbora, ima pravo da bira i bude biran, osim ako je to pravo ograničeno odlukom suda.“.

182. Prema predloženom amandmanu, član 45. stav 1. će glasiti:

„1. Svaki državljanin Republike Kosovo koji je napunio osamnaest godina, čak i na dan izbora, ima pravo da bira i bude biran, osim ako je to pravo ograničeno odlukom suda ili odredbama ovog Ustava.“.

Ustavnost predloženog amandmana člana 45. stava 1. Ustava

183. Sud smatra da predloženi amandman ne menja suštinu člana 45. stava 1. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 45. stava 1. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 65. stava 7. Ustava:

184. Tekst sadašnjeg člana 65. stava 7. je:

„Skupština Republike Kosovo:

(7) bira i može razrešiti Predsednika Republike Kosovo, u saglasnosti sa ovim Ustavom;...“.

185. Prema predloženom amandmanu, član 65. stav 7. će glasiti:

> *„(7) podnosi peticiju Ustavnom sudu za razrešenje predsednika Republike Kosovo, u saglasnosti sa članom 91. Ustava;...“.*

Ustavnost predloženog amandmana člana 65. stava 7. Ustava

186. Sud smatra da iako postoje određene razlike u postupku predviđenom predloženim amandmanom, u saglasnosti sa predloženim amandmanom člana 91. Ustava, isti ne menja Ustav na način koji utiče na prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 65. stava 7. Ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 80. Ustava:

187. Tekst sadašnjeg člana 80. je:

> *„1. Zakoni, odluke i ostali akti se usvajaju od strane Skupštine većinom glasova prisutnih poslanika, osim u slučajevima kada to ovaj Ustav drugačije nalaže.*
>
> *2. Zakon koji je usvojila Skupština se potpisuje od strane Predsednika Skupštine Kosova i objavljuje se od strane Predsednika Republike Kosovo, nakon što ga je potpisao u roku od osam (8) dana od dana dobijanja istog.*

3. Ukoliko Predsednik Republike vrati zakon Skupštini, on/ona mora naglasiti razloge vraćanja istog. Predsednik Republike Kosovo pravo na vraćanje nekog zakona može iskoristi samo jednom.

4. Skupština na osnovu većine glasova broja poslanika donosi odluku o usvajanju zakona koji je vratio Predsednik Skupštine Kosovo, i taj zakon se smatra usvojenim.

5. Ukoliko Predsednik Republike Kosovo, u roku od osam (8) dana od dana dobijanja zakona, ne donese odluku o objavljivanju ili vraćanju zakona, zakon se smatra usvojenim, bez njegovog/njenog potpisa i objavljuje se u Službenom listu.

6. Zakon stupa na snagu petnaest (15) dana nakon objavljivanja istog u Službenom listu, osim u slučajevima kada je to drugačije određeno samim zakonom.".

188. Prema predloženom amandmanu, u članu 80. će biti dodat novi stav koji će glasiti:

„Skupština, većinom glasova svih poslanika plus deset odsto dodatnih glasova, može preglasati (odbiti) veto predsednika na određeni usvojeni zakon i time se taj zakon smatra proglašenim. Ukoliko predsednik Republike uloži pravo veta na Zakon o budžetu, Skupština može glasati da odbije (preglasa) veto apsolutnom većinom glasova svih skupštinskih poslanika i zakon se nakon toga

smatra proglašenim. Ukoliko Skupština prihvati izmene predložene od strane predsednika u vezi zakona na koji je predsednik iskoristio pravo veta, Skupština odlučuje o usvajanju tog zakona većinom glasova prisutnih poslanika koji glasaju i odgovarajući zakon se smatra proglašenim.“.

189. Iako nije navedeno u amandmanima poslatim Sudu, pretpostavlja se da ovaj amandman zamenjuje član 80. stav 4.

Ustavnost predloženog amandmana člana 80. stava 4. Ustava

190. Sud smatra da iako postoje određene razlike u postupku predviđenom predloženim amandmanom, isti ne menja Ustav na način koji utiče na prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 80. stava 4. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 82. Ustava

191. Tekst sadašnjeg člana 82. je:

„1. Skupština se raspušta u sledećim situacijama:

(1) ukoliko se u roku od šezdeset (60) dana, od dana konstituisanja od strane predsednika Republike Kosovo, ne formira Vlada;

(2) ukoliko za raspuštanje Skupštine glasa dve trećine (2/3) poslanika, raspuštanje se vrši na osnovu dekreta Predsednika Republike Kosovo;

(3) ukoliko se u roku od šezdeset (60) dana, od dana započinjanja procedure izbora, ne izabere Predsednik Republike Kosovo.

2. Skupština se može raspustiti od strane Predsednika Republike Kosovo , ako se uspešno izglasa nepoverenje Vladi.“.

192. Prema predloženom amandmanu, član 82. se menja brisanjem člana 82. stava 1. tačke 3. u potpunosti.

Ustavnost predloženog amandmana člana 82. Ustava

193. Sud smatra da iako postoje određene razlike u postupku predviđenom za raspuštanje Skupštine i raspisivanje izbora propisanih ovim predloženim amandmanom, isti ne menja Ustav na način koji utiče na prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 82. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 93. stava 10. i dodavanja novog člana 93. stavova 12. i 13. Ustavu:

194. Tekst sadašnjeg člana 93. stava 10. je:

„Vlada je nadležna za sledeće: ...

(10) može podneti Ustavnom sudu bilo koje ustavno pitanje; ...“.

195. Prema predloženom amandmanu, član 93. stav 10. će glasiti:

„... (10) podnosi ustavna pitanja Ustavnom sudu, u saglasnosti sa ovim Ustavom;...“.

196. Prema predloženom amandmanu, novi član 93. stavovi 12. i 13. će glasiti:

„(12) predlaže predsedniku uspostavljanje diplomatskih i konzularnih misija Republike Kosovo;

(13) upravlja spoljnom politikom zemlje.“.

Ustavnost predloženog amandmana člana 93. Ustava

197. Sud smatra da se postavlja drugačiji naglasak u vezi uspostavljanja diplomatskih i konzularnih misija i razjašnjava ko upravlja spoljnom politikom države, iako ne postoje suštinske izmene u odnosu na amandman člana 93. stava 10. Predloženi amandman ne menja Ustav na način koji utiče na prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 93. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 94. stavova 5. i 9. Ustava:

198. Tekst sadašnjeg člana 94. stavova 5. i 9. je:

„Premijer sprovodi sledeće nadležnosti: ...

... (5) upravlja Savetom bezbednosti Kosova; ...

... (9) savetuje se sa Predsednikom o sprovođenju spoljne politike zemlje; ...“.

199. Prema predloženom amandmanu, član 93. stav 5. će glasiti:

„... (5) član je Saveta bezbednosti Kosova; ...“.

200. Prema predloženom amandmanu, član 94. stav 9. se briše.

Ustavnost predloženog amandmana člana 94. Ustava

201. Sud smatra da iako dolazi do promene u predsedavanju Savetom bezbednosti Kosova i premijer se više neće konsultovati sa predsednikom o sprovođenju spoljne politike države, isto ne menja Ustav na način koji utiče na prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 94. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 104. stava 1. Ustava:

202. Tekst sadašnjeg člana 104. stav 1. je:

„1. Sudije imenuje, ponovo imenuje i razrešava predsednik Republike Kosovo, na predlog Sudskog saveta Kosova.“.

203. Prema predloženom amandmanu, član 104. stav 1. će glasiti:

„1. Sudije imenuje, ponovo imenuje i razrešava predsednik Republike Kosovo, na predlog Sudskog saveta Kosova. Predsednik može vratiti predloženog kandidata Sudskom savetu Kosova na ponovno razmatranje. Predsednik može iskoristiti ovo pravo samo jednom za jednog kandidata. Sudski savet Kosova može ponovo predložiti istog kandidata, ukoliko obezbedi podršku 2/3 (dve trećine) članova Saveta.“.

Ustavnost predloženog amandmana člana 104. stava 1. Ustava

204. Prilikom razmatranja člana 90. stava 5. tačke 3. iznad Sud je razmotrio na koji način ograničenje ovlašćenja vršioca dužnosti predsednika u imenovanju sudija umanjuje prava i slobode zagarantovane Poglavljem II. Isto obrazloženje je primenjivo i na predloženi suspenzivni veto predsednika u vidu vraćanja imena sudija koji su predloženi da budu imenovani od strane Sudskog saveta Kosova. Navedeni Savet je nezavisan organ osnovan Ustavom i prema članu 108. [Sudski savet Kosova] Savet je organ koji je određen da osigura nezavisnost i nepristrasnost sudskog sistema.

205. Savet je potpuno nezavisna institucija u obavljanju svojih funkcija. Postoji rizik da će doći do ometanja ustavom zagarantovanog bezbednog i neprekidnog upravljanja pravosuđem ukoliko ne bude imenovano dovoljno sudija u odgovarajuće vreme, kao što je propisano mehanizmima koji su već uspostavljeni u Ustavu. Zakasnela pravda je uskraćena pravda; pravda se deli u sudovima i ukoliko dođe do kašnjenja u imenovanju sudija, kao što je predviđeno predloženim amandmanom, onda kašnjenje pristupu pravosuđu umanjuje prava i slobode zagarantovane Poglavljem II.

206. Ustavom zagarantovana ljudska prava i osnovne slobode, posebno one iz Poglavlja II, se sprovode u sudovima koji su

uspostavljeni na osnovu Ustava i zakona. Član 102. stav 1. [Opšta načela sudskog sistema] jasno određuje da sudovi sprovode sudsku vlast u Republici Kosovo. Član 32. [Pravo na pravno sredstvo] propisuje: *„Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način“*. Ovde Ustav naglašava pravo građana na pravna sredstva u cilju pravnog zadovoljenja. Bez imenovanja sudija u odgovarajuće vreme ne može postojati pristup pravnim sredstvima.

207. Takođe, član 54. [Sudska zaštita prava] propisuje da: *„Svako ima pravo na sudsku zaštitu u* slučaju *kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano* ovim Ustavom*, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno“*. Ovo je osnovna odredba koja obezbeđuje da lica imaju pravo pristupa sudijama u određivanju njihovih slučajeva.

208. Postoji rizik kršenja ovog člana Ustava neblagovremenim imenovanjem sudija. Oba člana, 32. i 54., ponavljaju načelo podele vlasti do mere da se ponavlja da su sprovođenje sudske vlasti i pristup pravnim sredstvima kamen temeljac jednog od tih stubova vlasti, odnosno sudske grane države.

209. Stoga, svako potencijalno kršenje pristupa sudovima, i sledstveno i sudijama koji odlučuju u sudovima, umanjuje prava i osnovne slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 109. stava 7. Ustava:

210. Tekst sadašnjeg člana 109. stava 7. je:

„7. Državni tužioc će se imenovati i razrešiti od strane Predsednika Republike Kosovo na osnovu predloga

Tužilačkog saveta Kosova. Mandat državnog tužioca je sedam (7) godina, bez mogućnosti produžetka.“.

211. Prema predloženom amandmanu, član 109. stav 7. će glasiti:

„7. Državnog tužioca imenuje i razrešava predsednik Republike Kosovo na osnovu predloga Tužilačkog saveta Kosova. Predsednik može vratiti predloženog kandidata Tužilačkom savetu Kosova na ponovno razmatranje. Predsednik može iskoristiti ovo pravo samo jednom za jednog kandidata. Tužilački savet Kosova može ponovo predložiti istog kandidata, ukoliko obezbedi podršku 2/3 (dve trećine) članova Saveta. Državni tužilac će služiti mandat od sedam (7) godina, bez mogućnosti ponovnog izbora. “.

Ustavnost predloženog amandmana člana 109. stava 7. Ustava

212. Sud smatra da iako će predsedniku biti omogućen suspenzivni veto u odnosu na imenovanje državnog tužioca, navedeno ne menja Ustav na način koji utiče na prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava. Funkcija državnog tužioca, uspostavljena članom 109. [Državno tužilaštvo], je jedna od funkcija koja je uspostavljena Ustavom i koju mogu obavljati i zamenici do imenovanja novog državnog tužioca. Sledstveno, priroda funkcije državnog tužioca se razlikuje od uloge sudija koji su dužni da saslušaju i donesu odluke o slučajevima koji su u toku pred sudom. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 109. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 113. stava 3. tačke 5. Ustava:

213. Tekst sadašnjeg člana 113. stava 3. tačke 5. je:

„Skupština Kosova, Predsednik Republike Kosovo i Vlada su ovlašćeni da podnose sledeća pitanja:

... (5) ako je Ustav prekršen tokom izbora Skupštine.“.

214. Prema predloženom amandmanu, član 113. stava 3. tačke 5. će glasiti:

„Skupština Kosova, Predsednik Republike Kosovo i Vlada su ovlašćeni da podnose sledeća pitanja: ...

... (5) ako je Ustav prekršen tokom izbora predsednika i Skupštine.“.

Ustavnost predloženog amandmana člana 113. stava 3. tačke 5. Ustava

215. Sud smatra da amandman daje Ustavnom sudu nadležnosti u pitanjima koja se odnose na izbor predsednika prema predloženom sistemu njegovog direktnog izbora od strane naroda, međutim navedeno ne menja Ustav na način koji utiče na prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 113. stava 3. tačke 5. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 113. stava 6. Ustava:

216. Tekst sadašnjeg člana 113. stava 6. je:

„6. Trideset (30) ili više poslanika Skupštine može da pokrene postupak ako je Predsednik Republike Kosovo ozbiljno prekršio Ustav.“.

217. Prema predloženom amandmanu, član 113. stava 3. tačke 6. će glasiti:

„6. Skupština Kosova je ovlašćena da podnese zahtev kojim se zahteva razrešenje predsednika Republike Kosovo, u saglasnosti sa članom 91. Ustava.“.

Ustavnost predloženog amandmana člana 113. stava 3. tačke 6. Ustava

218. Sud smatra da amandman menja ulogu Ustavnog suda prilikom razmatranja razrešenja predsednika, međutim navedeno ne menja Ustav na način koji utiče na prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 113. stava 3. tačke 6. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 114. stava 2. Ustava:

219. Tekst sadašnjeg člana 114. stava 2. je:

„2. Sudije imenuje Predsednik Republike Kosovo na predlog Skupštine i služiće na mandat od devet godina bez mogućnosti produžavanja.“.

220. Prema predloženom amandmanu, član 114. stav 2. će glasiti:

„2. Sudije imenuje predsednik Republike Kosovo, na predlog Skupštine, na devetogodišnji mandat, bez mogućnosti produžetka. Predsednik može vratiti kandidata kojeg predloži Skupština. Predsednik može iskoristiti ovo pravo samo jednom za jednog kandidata. Skupština može ponovo predložiti istog kandidata, ukoliko obezbedi glasove 2/3 (dve trećine) svih poslanika.“.

Ustavnost predloženog amandmana člana 114. stava 2. Ustava

221. Sud je ranije u ovoj presudi odgovorio na pitanje vršioca dužnosti kojem nedostaje ovlašćenje da imenuje sudije i predloženi suspenzivni veto predsednika da vrati imenovanje sudija Sudskom savetu Kosova.

222. Isto obrazloženje u vezi rizika upravljanja pravosuđem zbog neimenovanja sudija redovnih sudova u odgovarajuće vreme se na sličan način primenjuje na imenovanje sudija Ustavnog suda. Celokupno obrazloženje koje je korišćeno kako bi se došlo do navedenog zaključka se *mutatis mutandis* odnosi i na imenovanje sudija Ustavnog suda.

223. Štaviše, prema članu 112. [Opšta načela], Ustavni sud je konačna vlast za tumačenje Ustava i saglasnost zakona sa Ustavom. Ustav propisuje da Sud treba biti potpuno nezavisan u obavljanju svojih dužnosti.

224. Sada je Skupština organ nadležan za imenovanje sudija Ustavnog suda. Osim za dvoje sudija čija su mesta rezervisana ili zagarantovana za predstavljanje zajednica koje nisu u većini na Kosovu, za imenovanje sudija moraju glasati dve trećine poslanika.

225. Stav u vezi imenovanja sudija Ustavnog suda je takav da može biti prouzrokovan nepotreban zastoj od strane predsednika ukoliko on/ona vrati predloženog sudiju za Ustavni sud.

226. Kvorum Suda, kao što je propisano u članu 17. Zakona o Ustavnom sudu, je sedam sudija. Rizik za Sud je da ne bude u stanju da obavlja svoje poslove i rešava zahteve usled nedostatka kvoruma, bez obzira na koliko kratak period to bude, čime bi se umešalo u pravo podnosilaca zahteva da se njihove ustavne žalbe reše.

227. Ovo je umanjenje prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 114. stava 2. umanjuje prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 127. stava 2. Ustava:

228. Tekst sadašnjeg člana 127. stava 2. je:

> *„2. Savetom bezbednosti Republike Kosova predsedava Premijer uz podršku vlade, osim tokom vanrednog stanja, kao što je i predviđeno ovim Ustavom.“.*

229. Prema predloženom amandmanu, član 127. stav 2. će glasiti:

„2. Savetom bezbednosti Republike Kosova predsedava predsednik Republike Kosovo, uz podršku Vlade.“.

Ustavnost predloženog amandmana člana 127. stava 2. Ustava

230. Sud smatra da predloženi amandman menja ulogu predsedavajućeg Savetom bezbednosti Kosova, međutim navedeno ne menja Ustav na način koji utiče na prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 127. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 129. stava 3. Ustava:

231. Tekst sadašnjeg člana 129. stava 3. je:

„3. Predsednik Republike Kosovo i Premijer, nakon konsultacije sa Vladom, zajedno imenuju Direktora, zamenika direktora i stalnog inspektora Obaveštajne službe Kosova. Kvalifikacija i mandat se reguliše zakonom.“.

232. Prema predloženom amandmanu, član 129. stav 3. će glasiti:

„3. Predsednik Republike Kosovo imenuje direktora Obaveštajne službe Kosova. Zamenika direktora i generalnog inspektora Obaveštajne službe Kosova imenuje premijer. Kvalifikacije i mandat se regulišu zakonom.“.

Ustavnost predloženog amandmana člana 129. stava 3. Ustava

233. Sud smatra da je predloženi amandman dodat kako bi bio u saglasnosti sa predloženim amandmanom na član 84. stav 21., koji je razmatran iznad i stoga Sud zaključuje da predloženi amandman člana 129. stava 3. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 131. stava 8. Ustava:

234. Tekst sadašnjeg člana 131. stava 8. je:

> *„8. Savet bezbednosti Republike Kosovo, samo tokom trajanja vanrednog stanja, sprovodi izvršne funkcije koje se ograničavaju na funkcije povezane sa vanrednim stanem. Tokom vanrednog stanja, Savetom bezbednosti Republike Kosovo rukovodi Predsednik Republike Kosovo kao što je i uređeno zakonom. Tokom vanrednog stanja Savet Bezbednosti Republike Kosovo blisko će sarađivati sa Vladom, Skupštinom i međunarodnim organima.“.*

235. Prema predloženom amandmanu, član 131. stav 8. će glasiti:

> *„8. Savet bezbednosti Republike Kosovo, samo tokom trajanja vanrednog stanja sprovodi izvršne funkcije koje se ograničavaju na funkcije direktno povezane sa vanrednim stanjem. Tokom vanrednog stanja Savet bezbednosti Republike Kosovo blisko sarađuje sa Vladom, Skupštinom i međunarodnim organima.“.*

Ustavnost predloženog amandmana člana 131. stava 8. Ustava

236. Sud smatra da predloženi amandman menja predsedavanje Savetom bezbednosti Kosova tokom vanrednog stanja, međutim navedeno ne menja Ustav na način koji utiče na prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 131. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 134. stava 1. i člana 134. stava 5. Ustava:

237. Tekst sadašnjeg člana 134. stava 1. je:

„1. Ombudsmana Kosova bira Skupština Kosova sa većinom od dve trećine 2/3 glasova svih poslanika skupštine, na mandat od pet (5) godina, bez prava na ponovni izbor.“.

238. Tekst sadašnjeg člana 134. stava 5. je:

„5. Ombudsman se može razrešiti samo na osnovu zahteva ne manje od jedne trećine (1/3) poslanika Skupštine i u tom slučaju Skupština donosi odluku sa dve trećine (2/3) glasova svih svojih poslanika.“.

239. Prema predloženom amandmanu, član 134. stav 1. će glasiti:

„Narodnog advokata imenuje predsednik, na predlog Skupštine, na mandat od pet (5) godina, bez mogućnosti

produžetka. Predsednik može vratiti kandidata kojeg predloži Skupština. Predsednik može iskoristiti ovo pravo samo jednom za jednog kandidata. Skupština može ponovo predložiti istog kandidata, ukoliko obezbedi glasove 2/3 (dve trećine) svih poslanika".

240. Prema predloženom amandmanu, član 134. stav 5. se briše.

Ustavnost predloženog amandmana na član 134. stava 1. i član 134. stav 5. Ustava

241. Sud smatra da iako će predsedniku biti omogućen suspenzivni veto u odnosu na imenovanje narodnog advokata i da će postojati izmene u načinu razrešenja narodnog advokata, navedene izmene ne menjaju Ustav na način koji utiče na prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava. Sud takođe podseća na odgovor narodnog advokata koji je obrazložen iznad u ovoj presudi, kao i na njegov predlog da narodni advokat ima pravo da bude reizabran.

242. Kao što je navedeno iznad, prilikom razmatranja funkcije državnog tužioca, uspostavljene članom 109. [Državno tužilaštvo], funkcija narodnog advokata je jedna od Ustavom uspostavljenih funkcija koju mogu obavljati i zamenici imenovanja novog narodnog advokata. Sledstveno, priroda funkcije se razlikuje od uloge sudija koji su dužni da saslušaju i donesu odluke o slučajevima koji su u toku pred sudom.

243. Štaviše, mogu postojati opravdani razlozi za predlaganje mogućnosti reizbora narodnog advokata, međutim predlog ne menja Ustav na način koji utiče na prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog

amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 134. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Vezano sa predloženim amandmanom člana 139. stava 3. Ustava:

244. Tekst sadašnjeg člana 139. stava 3. je:

„3. Predsednika Centralne izborne komisije imenuje Predsednik Republike Kosovo, iz redova sudija Vrhovnog suda i apelacionih sudova.“.

245. Prema predloženom amandmanu, član 139. stav 3. će glasiti:

„3. Predsedavajućeg Centralne izborne komisije imenuje i razrešava predsednik Republike Kosovo, iz redova sudija Vrhovnog suda i apelacionih sudova.“.

Sudska ocena ustavnosti predloženog amandmana na član 139. stava 3. Ustava

246. Sud smatra da iako će predsedniku biti dodeljena određena uloga u vezi razrešenja predsedavajućeg Centralne izborne komisije, navedeno ne menja Ustav na način koji utiče na prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 139. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

X. **Predloženi amandman br. 10: [Raspisivanje prvih predsedničkih izbora] zamenjuje član 162.**

247. Amandmanom se predlaže dodavanje novog člana 162. [Raspisivanje prvih predsedničkih izbora], u kojem stoji:

„Bez obzira na druge odredbe u ovom Ustavu:

a. Prvi predsednički izbori u Republici Kosovo, saglasno članu 86. Ustava, se održavaju 6 (šest) meseci nakon stupanja na snagu ustavnih amandmana i donošenja odgovarajućih zakona.

b. Mandat predsednika Republike Kosovo, kojeg je izabrala Skupština prema prethodnim Ustavnim odredbama, se nastavlja do izbora i polaganja zakletve od strane novog predsednika.

c. *Predsednici koji su obavljali ovu funkciju pre stupanja na snagu ovih amandmana imaju pravo da još jednom budu izabrani i reizabrani na funkciju predsednika Republike Kosovo.“.*

Ustavnost predloženog amandmana člana 162. stava 1. Ustava

248. Sud smatra da raspisivanje prvih predsedničkih izbora prema novom izbornom sistemu, u roku od 6 (meseci) nakon stupanja na snagu ustavnih amandmana i donošenja odgovarajućih zakona, skraćuje mandat tekućem predsedniku koji je na pet (5) godina.

249. Prilikom razmatranja teksta predloženog novog člana 86., koji je ranije obrađen, Sud je zaključio da je biranje predsednika Republike direktnim glasanjem građana s pravom glasa unapređenje njihovih demokratskih prava i ne

umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

250. Stoga, mora se odgovoriti na pitanje da li prevremeno okončanje mandata sadašnjeg predsednika, od pet (5) godina, koje se propisuje uvođenjem novog izbornog sistema, umanjuje neko od prava i sloboda Poglavlja II.

251. Član 83. [Položaj predsednika] propisuje sledeće:

„Predsednik predstavlja vrhovnu vlast države i jedinstvo građana Republike Kosovo.“.

252. Odlukom br. 04-V-277 o izboru predsednika Republike Kosovo od 7. aprila 2011. god., Skupština je donela odluku da se (1) njena ekselencija, gđa Atifete Jahjaga, bira predsednikom Republike i da je (2) mandat predsednika pet (5) godina.

253. Navedena odluka je prosleđena kancelariji predsednika, Vladi Kosova i skupštinskoj arhivi. Njena ekselencija, gđa Atifete Jahjaga, je 7. Aprila 2011. god. preuzela njenu funkciju predsednika Republike, polažući zakletvu pred Skupštinom, shodno članu 87. Ustava.

254. Od dana njenog izbora za predsednika Republike u Skupštini, predsednik je postao legitimni predstavnik zemlje, unutar i van zemlje, kao i garant demokratskog funkcionisanja institucija Republike Kosovo, kao što je propisano Ustavom.

255. U slučaju sadašnjeg predsednika Republike ovo znači da je celokupno stanovništvo Kosova imalo očekivanja da će im ona biti predsednik sledećih pet (5) godina. Dakle, skraćivanje ovog mandata, kao što je predloženo

amandmanom br. 10, bi lišilo narod Kosova njihovog legitimnog predstavnika i garanta, u ranije vreme nego što su oni verovali.

256. Pre svega autoritet predsednika potiče iz naroda koji ga preko svojih demokratski izabranih predstavnika biraju u Skupštini. U prvim krugovima glasanja predsednik mora dobiti dvotrećinsku većinu skupštinskih poslanika. U trećem krugu, ukoliko postoji potreba za održavanjem trećeg, predsednik može biti izabran većinom svih skupštinskih poslanika. Sadašnji predsednik je izabran velikom većinom glasova poslanika u prvom krugu.

257. Član 4. [Oblik vladanja i podela vlasti] Ustava propisuje da: *„Predsednik Republike Kosovo predstavlja jedinstvo naroda ... [i] ... legitimni [je] predstavnik unutar i van zemlje, koji garantuje demokratsko funkcionisanje institucija Republike Kosovo, u saglasnosti sa ovim Ustavom“*. Ova izjava u vezi uloge predsednika je od suštinske važnosti jednog od temeljnih načela Ustava Kosova, tj. doktrine podele vlasti.

258. Ustavni sud je ovo načelo naglasio u pasusu 44 presude u slučaju K. O. 98/11 od 20. septembra 2011. god. u odnosu na imunitet poslanika Skupštine Republike Kosovo, predsednika Republike Kosovo i članova Vlade Republike Kosovo, i tom prilikom Sud je izneo:

> *„Republika Kosovo je prema svom Ustavu definisana kao demokratska republika koja se zasniva na načelu podele vlasti i kontrole balansa među njima. Podela vlasti je jedna od osnova koje garantuju funkcionisanje demokratske države. Suština nezavisnosti i efikasnog funkcionisanja ovih grana je imunitet koji se daje osobama koje odražavaju ove vlasti“*.

259. Nakon izbora predsednik drži mandat do pet godina. Sadašnji predsednik drži legitiman mandat i ona, na osnovu njenog izbora predsednikom, predstavlja garant demokratskog funkcionisanja državnih institucija. Mandat

predsednika Kosova je skup legitimnosti njegovog/njenog izbora, dužine mandata (pet godina) i nadležnosti koje su Ustavom dodeljene predsedniku, i to ne samo ovlašćenja dodeljenih članom 84. [Nadležnosti predsednika].

260. Priroda funkcije predsednika je i političke prirode takođe, koja potiče iz pasivnog prava predsednika na biti izabran, zagarantovanog članom 45. [Pravo na izbor i učešće], a posebno članom 45. stavom 1. koji propisuje da svi državljani imaju pravo da budu birani. Međunarodni instrumenti koji imaju direktan uticaj putem člana 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] uključuju i Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (u daljem tekstu: MPGPP), i u kojem je isto pravilo navedeno u članu 25., u kojem je propisano:

„Svaki građanin ima pravo i mogućnost, bez ikakve diskriminacije pomenute u članu 2. i bez neosnovanih ograničenja:

a) da učestvuje u upravljanju javnim poslovima, bilo neposredno, bilo preko slobodno izabranih predstavnika;

b) da bira i da bude biran na povremenim istinskim, opštim, jednakim i tajnim izborima, koji obezbeđuju slobodno izražavanje volje birača;

c) da bude primljen, pod opštim jednakim uslovima, u javne službe svoje zemlje“.

261. Sud primećuje da je izraz „da učestvuje u upravljanju javnim poslovima“ u članu 25. stavu a) MPGPP-a od suštinske važnosti za sprovođenja mandata predsednika izabranog na

pravilan i legitiman način, prema Ustavu, kao dela njegove/njene uloge citirane u članu 4. iznad.

262. U stvari može se argumentovati da rečenica *„c) da bude primljen, pod opštim jednakim uslovima, u javne službe svoje zemlje“* može biti primenjena na funkciju predsednika Republike prema sadašnjim uslovima Ustava, pošto jednakost podrazumeva pravo, kao i za svako drugo lice tretirano na nejednak način, na efektivno zakonsko sredstvo protiv skraćivanja mandata. Ukoliko bi predloženi amandmani bili usvojeni nijedno takvo sredstvo ne bi bilo dostupno sadašnjem predsedniku.

263. Ukoliko se tekućem predsedniku ne zaštiti i omogući efektivno sredstvo protiv skraćivanja mandata ugrožava se zaštita ljudskih prava i sloboda iz Poglavlja II Ustava. To pravo na efektivno pravno sredstvo je zajamčeno Ustavom u Poglavlju II u članu 54., koji propisuje:

„Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.“.

264. Ovo pravo je dodatno zaštićeno članom 13. Konvencije, koji propisuje:

„Svako kome su povređena prava i slobode predviđeni u ovoj Konvenciji ima pravo na delotvoran pravni lek pred nacionalnim vlastima, bez obzira jesu li povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu.“.

265. Štaviše obavljanje ovih osnovnih prava zagarantovanih odredbama jednakosti, koje takođe podupiru norme Ustava,

ne samo člana 24. [Jednakost pred zakonom], gde u prvom stavu između ostalog stoji: *„Svako ima pravo na jednaku zakonsku* zaštitu*, bez diskriminacije“*. Ovo, u nužnosti, se takođe odnosi i na zaštitu mandata predsednika.

266. Poglavlje II Ustava obuhvata mnogo drugih prava i osnovnih sloboda na koje Sud ovom prilikom ne želi da se pozove i dodatno ih elaboriše prilikom odlučivanja o ovom predloženom amandmanu, kao što su ona propisana članom 45. [Pravo na izbor i učešće] i članom 46. [Zaštita imovine].

267. Sud je pitanje mandata nosilaca ustavnih dužnosti takođe razmotrio i u gorenavedenoj presudi u slučaju K. O. 98/11 u pasusima 87 i 88:

„87. Član 66. Ustava koristi izraz „mandat“ kako bi se opisalo trajanje jednog saziva Skupštine. U njemu se navodi da period od četiri godine počinje konstitutivnom sednicom koja se održava nakon objavljivanja rezultata izbora i završava se raspuštanjem Skupštine.

88. U Ustavu se izraz „mandat“ koristi i u odnosu na poslanike Skupštine pri čemu oni, kao predstavnici naroda, ne podležu nikakvom prinudnom mandatu. Mandat poslanika je individualan i počinje od dana objavljivanja rezultata izbora. Dok mandat Skupštine počinje konstitutivnom sednicom novoizabranog saziva Skupštine, mandat svakog poslanika može početi ranije. Mandat poslanika se završava ukoliko dođe do bilo koje od okolnosti propisanih u članu 70. stavu 3. Ustava. Mandat poslanika odražava njegovu/njenu predstavničku funkciju.“.

268. Naglasak na važnost i atribute mandata su veoma blisko vezani sa obrazloženjem Suda u toj presudi da je imunitet

neodvojiv od mandata. Mandat je zasnovan na Ustavu. Isto važi i za mandat predsednika Republike. Ovaj mandat je nepovrediv kako bi se obezbedilo poštovanje načela podele vlasti i očuvanja sigurnosti u pravnom i ustavnom poretku.

269. Štaviše, prevremeno okončanje mandata predsednika Republike je događaj koji je propisan u članu 91. Ustava [Razrešenje predsednika] samo u posebnim okolnostima, kao što su kazna za teško krivično delo, teška bolest ili izvršavanje teške povrede Ustava.

270. Međutim, prevremeno okončanje mandata predsednika, kao što je predviđeno predloženim amandmanom, se dotiče osnovnih ustavnih načela, a posebno načela zabrane prekidanja legitimno dobijenog mandata ustavne funkcije, kao i načela zaštite opravdanog poverenja građana u zakone Kosova i izbor i mandat njihovog predsednika, koji je zasnovan na tim zakonima.

271. Zbog svih gorenavedenih razloga Sud zaključuje da predloženi amandman, kojim se prevremeno prekida mandat sadašnjeg predsednika Republike, umanjuje prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava.

Ustavnost predloženog amandmana člana 162. stava 2. Ustava

272. Sud smatra da amandman nastavlja mandat predsednika kojeg je izabrala Skupština do polaganja zakletve novog predsednika, izabranog prema novim odredbama, i da navedeno ne menja Ustav na način koji utiče na prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi novi član 162. stav 2. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

Ustavnost predloženog amandmana člana 162. stava 3. Ustava

273. Sud smatra da se amandmanom predlaže omogućavanje bivšim predsednicima, izabranim prema Ustavu, da budu još jednom izabrani i reizabrani i da navedeno ne menja Ustav na način koji utiče na prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi novi član 162. stav 3. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

XI. **Predloženi amandman br. 11: Član 162.**

Vezano sa predloženim amandmanom menjanja člana 162. Ustava u član 163:

274. Tekst sadašnjeg člana 162. je:

„Ustav Republike Kosovo stupa na snagu 15. juna 2008.“.

275. Prema predloženom amandmanu, član koji dobija novi broj, 163., će glasiti:

„Ustav Republike Kosovo stupa na snagu 15. juna 2008. Ustavni amandmani 1-11 stupaju na snagu nakon usvajanja u Skupštini Kosova. Nakon stupanja na snagu ustavnih amandmana će se obaviti harmonizacjia zakona i drugih opštih akata.“.

Ustavnost predloženog amandmana člana 162. Ustava

276. Sud smatra da se predloženim ustavnim amandmanima daje pravno dejstvo nakon usvajanja u Skupštini Kosova i da navedeno ne menja Ustav na način koji utiče na prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava. Iz tih razloga, Sud ne smatra potrebnom dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana. Stoga, Sud zaključuje da predloženi amandman člana 162. stava 3. ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

Na osnovu člana 113. stava 9. i člana 144. stava 3. Ustava, člana 20. Zakona i pravila 56. stava 1. Poslovnika o radu

SUD, JEDNOGLASNO, ODLUČUJE KAO ŠTO SLEDI:

I. Zahtevi sa predloženim amandmanima Ustava Republike Kosovo (priloženi u Prilozima A i B), koje je predsednik Skupštine podneo 23. marta 2012. god. i 4. maja 2012. god., su prihvatljivi;

II. Predloženi amandmani navedeni u Prilogu B obuhvataju i one u Prilogu A i ova presuda se odnosi samo na Prilog B;

III. Sledeći predloženi amandmani umanjuju ljudska prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava:

1. Predloženi novi član 85. stav 2. (u vezi ograničenja prava za kandidovanje za predsednika samo onim građanima koji imaju stalno boravište u Republici Kosovo više od pet godina);

2. Predloženi novi član 86. stav 3. (u vezi nominacije za položaj predsednika Kosova – jer se odnosi samo na političke subjekte u Skupštini koji su prešli izborni prag na poslednjim izborima);

3. Predloženi novi član 90. stav 5. tačka 2. (u vezi ograničenja ovlašćenja vršioca dužnosti predsednika da proglasi vanredno stanje);

4. Predloženi novi član 90. stav 5. tačka 3. (u vezi ograničenja ovlašćenja vršioca dužnosti predsednika da imenuje sudije i javne tužioce);

5. Predloženi novi član 90. stav 5. tačka 5. (u vezi ograničenja ovlašćenja vršioca dužnosti predsednika da daje pomilovanja);

6. Predloženi novi član 104. stav 1. (u vezi suspenzivnog veta predsednika za imenovanje sudija redovnih sudova);

7. Predloženi novi član 114. stav 2. (u vezi suspenzivnog veta predsednika za imenovanje sudija Ustavnog suda);

8. Predloženi novi član 162. stav 1. (u vezi prevremenog prekida mandata predsednika Republike Kosovo);

IV. Ova presuda će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Ustava; i

V. Ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Kadri Kryeziu	Prof. dr Enver Hasani

KI 04 / 12 od 24. jula 2012 - Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prištini , Ac . br . 647/2011 , od 30. novembra 2011

Slučaj KI 04/12, presuda od 11. jula 2012. god.

Ključne reči : izvršenje, jednakost pred zakonom, konačna i izvršna odluka, nezavisni nadzorni odbor, individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na pravni lek, pravo na rad, kršenje individualnih prava i sloboda

Podnosilac, g. Esat Kelmendi, podneo je zahtev shodno članu 113.7 Ustava Kosova, osporavajući odluku Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 647/2011, zbog kršenja njegovih prava garantovanih članom 31 [Pravo na Pravično i Nepistrasno Suđenje] i članom 24 [Jednakost Pred Zakonom] Ustava kao i članom 6 [Pravo na pravično suđenje] i članom 14 [Zabrana diskriminacije] EKLJP, s obzirom na to da je sud odbio predlog podnosioca za izvršenje odluke Nezavisnog nadzornog odbora. Odluka NNO je bila odluka doneta od strane upravnog organa koji nema nikakve veze sa novčanim potraživanjem, kao što je predviđeno Zakonom o izvršnom postupku. Dakle, odluka NNO nije bila naziv za izvršenje koje je Okružni sud trebalo da izvrši, nego je bila u nadležnosti NNO, u skladu sa uredbom UNMIK-a 2008/12 i Zakona o NNO, za izvršenje sopstvenih odluka.

Po pitanju prihvatljivosti zahteva, sud je zključio, na osnovu jednostavnog jezika člana 113.7, da je zahtev prihvatljiv jer u ovom zahtevu, g. Esat Kelmendi osporava ustavnost odluke Ac. br. 647/2011 Okružnog suda u Prištini, od 30. novembra 2011. god. Stoga, podnosilac se mora smatrati ovlašćenom strankom, jer ima pravo da pokrene slučaj u sudu, kao i da iscrpi sve pravne lekove, kao što je predviđeno zakonom, shodno članu 113.7 Ustava. Što se tiče zahteva iz člana 49 ovog zakona, da podnosilac mora da podnosi zahtev u roku od četri (4) meseca, sud je utvrdio iz podneska podnosioca da je podnosiocu gore navedena odluka Okružnog suda uručena 16. decembra 2011. god., dok je podnosilac dostavio zahtev

sudu 25. januara 2012. god., odnosno u roku od četri meseca, kao što je predviđeno članom 49 Zakona. Dalje, podnosilac je detaljno naveo koja prava iz Ustava i EKLJP su navodno povređena i kojim javnim organom. Stoga, sud takođe nalazi da je podnosilac ispunio uslov iz člana 48 Zakona.

Vezano za merutim zahteva, sud smatra da, nakon što je NNO utvrdio povredu prava podnosioca na rad, čija odluka je postala konačna i izvršna, podnosilac ima pravo na delotvoran pravni lek, pošto je Rektorat Univerziteta u Prištini odbio da izvrši odluku NNO. Međutim, kao što je već gore pomenuto, umesto izvršavanja odluke NNO, kao što je bila njihova pravna dužnost, i Rektorat Univerziteta i Okružni sud su odbili da to učine. Nesprovođenjem odluke NNO od 18. marta 2011. god., odgovarajući organi su uskratili sve korisne efekte odredbi članova 31, 32 i 54 Ustava i člana 6 i člana 13 EKLJP. U ovim okolnostima, sud smatra da je pravo na pravično i efikasno suđenje, kao što je granatovano članovima Ustava i EKLJP prekršeno i da konačna i izvršna odluka NNO od 18. marta 2011. god., mora biti izvršena. Takođe, sud smatra da Okružni sud nije uzeo u obzir svoje prethodne odluke kako bi kvalifikovao i odlučio o slučaju podnosioca u skladu sa svojim odlukama, zasnovanim na načelu prava na jednako postupanje, kao što je ranije odlučio u predmetima sa potpuno sličnim okolnostima, kao što je slučaj podnosioca zahteva. U ovim okolnostima, sud, shodno članu 24 [Jednakost Pred Zakonom] Ustava, smatra da ova diskriminišuća razlika u postupanju predstavlja kršenje prava na jednako postupanje. Prilikom donošenja odluke, sud se takođe oslanjao na odluke Ustavnog suda i Evropskog suda za ljudska prava, koji se bave istim ili sličnim pitanjem. Sud je proglasio ništavnom i poništio je odluku Okružnog suda i vratio odluku Okružnog suda na ponovno razmatranje, u skladu sa presudom ovog suda.

Priština, 20. jula 2012. god.

Br.Ref.: 285/12

PRESUDA

u

slučaju br. KI04/12

Podnosilac

Esat Kelmendi

Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prištini

Ac. br. 647/2011, od 30. novembra 2011. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Esat Kelmendi sa prebivalištem u Prištini.

Osporene odluka

2. Osporena sudska odluka je odluka Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 647/2011 od 30. novembra 2011. god., koja je podnosiocu zahteva uručena 16. decembra 2011. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prištini. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena prava sa čl. 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 24.

[Jednakost pred zakonom] Ustava Republike Kosovo (daljem tekstu: Ustav), kao i čl. 6. [Pravo na pravično suđenje] i 14. [Zabrana diskriminacije] Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev sa osniva na član 113. stav 7. Ustava, član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 1. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak u Sudu

5. Podnosilac zahteva je, 25. januar 2012. god., podneo zahtev Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Predsednik je, 30. januara 2012. god., imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca, i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

7. Kopija zahteva je 30. januara 2012. god. prosleđena Okružnom sudu u Prištini i Nezavisnom nadzornom odboru (u daljem tekstu: NNO).

8. Dana 11. jula 2012. god., Sud je većao i glasao o slučaju.

Pregled činjenica

9. Dana 20. januara 2011. god., rektorat Univerziteta u Prištini (u daljem tekstu: Rektorat) je podnosiocu zahteva izricao (Odluka br. 178) disciplinsku meru „premeštanje u niže radno mesto“ zbog kršenja Administrativnog uputstva 2003/2, tj. odredbe o disciplinskom postupku i Kodeksa ponašanja. Na ovu odluku podnosilac zahteva se žalio NNO-u.

10. Dana 18. marta 2011. god., NNO je (Odluka A 02/31/2011) usvojio žalbu podnosioca zahteva i poništio sve proceduralne radnje u vezi sa prekidom radnog odnosa, odnosno "premeštanje u niže radno mesto" i postavljenje podnosioca zahteva na mesto "viši službenik za studije master i doktorat u fakultetu sportskih nauka". Dalje, NNO je obavezao Rektorat da u roku od 15 dana vrati podnosioca zahteva na prethodno mesto kao Generalni sekretar Univerziteta u Prištini u skladu sa njegovim ugovorom o radu.

11. Dana 30. marta 2011. god., podnosilac zahteva je upozorio Upravni odbor Univerziteta u Prištini a 31. marta 2011. god. i Rukovodioca osoblja da neizvršenje odluka NNO-a predstavlja kršenje Zakona br. 03/L – 192 o NNO-u (u daljem tekstu: "Zakon o NNO-u").

12. Rukovodilac osoblja je, 4. aprila 2011. god., obavestio podnosioca zahteva da rektor Univerziteta u Prištini je takođe obavešten i da će oni obavestiti podnosioca zahteva o njegovu opomenu u zakonskim rokovima.

13. Dana 8. aprila 2011. god., podnosilac zahteva je obavestio NNO o neizvršavanju odluke NNO od strane Rektorata u skladu sa članom 13. Zakona br. 03/L-192.

14. U skladu sa članom 15. Zakona br. 03/L-192, podnosilac zahteva je 14. aprila 2011. god. podneo Opštinskom sudu u Prištini predlog za izvršenje odluke NNO.

15. Dana 18. aprila 2011. god., shodno članu 15.2 Zakona br. 03/L-192, NNO je obavestio premijera, predsednika Skupštine i Ministarstvo za obrazovanje, nauku i tehnologiju da Rektorat ne izvršava odluku NNO.

16. Dana 7. jula 2011. god., Opštinski sud u Prištini je (E. br. 523/2011)odbio predlog podnosioca zahteva za izvršenje odluke NNO. Opštinski sud u Prištini je zaključio da u skladu sa članom 24. [Izvršni naslov] Zakona o izvršnom postupku (u daljem tekstu: "Zakon o izvršnom postupku") odluka NNO nije izvršni naslov u pogledu vraćanja na posao ali da u skladu sa članom 13 Zakona o NNO, odluke NNO će biti izvršene od strane Višeg upravnog službenika ili lica koji je odgovoran u instituciji koja je izdala prvobitnu odluku protiv stranke.

17. Podnosilac zahteva je 13. jula 2011. god. uložio prigovor na odluku Opštinskog suda.

18. Dana 15. jula 2011. god., podnosilac zahteva je podneo Sudskom savetu Kosova zahtev za pokretanje disciplinskog postupka protiv sudije Opštinskog suda u Prištini.

19. Sudski savet Kosova je, 27. jula 2011. god., obavestio podnosioca zahteva da je pokrenuta disciplinska istraga protiv tog sudije.

20. Okružni sud u Prištini je, 30. novembra 2011. god., odbio (Ac. br. 647/2011) kao neosnovan prigovor podnosioca zahteva i potvrdio odluku Opštinskog suda.

Navodi podnosioca zahteva

21. Podnosilac zahteva tvrdi sledeće:

„…

i. *Član 13. Zakona br. 03/L-192 precizira da su Odluke Nezavisnog Nadzornog Odbora u upravnom postupku konačne i izvršne i da žalba podneta protiv odluke NNO ne zaustavlja izvršenje odluke. U jednoj odluci Veća za razmatranje Ljudskih Prava je zaključeno da su odluke NNO konačne administrativne odluke i da sudski postupci ne zaustavljaju izvršenje odluke NNO-a. U tom slučaju Veće za razmatranja Ljudskih Prava je naložilo vraćanje žalioca na njegovo radno mesto (vidi: Odluku Veća za razmatranje Ljudskih Prava br. 2010 – 07 od 8. juna 2011. god., u slučaju: Blerim Rudi protiv Eulex –a).*

ii. *Rektorat UP-a nikad nije pismeno ili usmeno obavestio o razlozima ne-sprovođenja odluke NNO-a i pored toga što shodno članu 14. Zakona br. 03/L-192 pokretanje upravnog spora ne zadržava izvršenje odluka NNO-a.*

iii. *Shodno članu 15.1. Zakona br. 03/L-192, ne sprovođenje odluke NNO-a od strane odgovornog lica u instituciji predstavlja teško kršenje radnih obaveza kao što se predviđa Zakonom o civilnoj službi u Republici Kosova.*

…“

22. Štaviše, podnosilac zahteva tvrdi da Odluka Opštinskog suda (E. no. 523/2011 od 7. jula 2011. god.) je arbitrarna jer nije zasnovana na zakonu i u suprotnosti je sa načinom kako su Opštinski sud u Prištini i drugi opštinski sudovi na Kosovu smatrali odluke NNO-

a u sličnim slučajevima. Da bi potkrepio svoje tvrdnje da su redovni sudovi smatrali odluke NNO kao izvršne titule, podnosilac zahteva se poziva na sledeće odluke.

i. 29. decembra 2010. god., Opštinski sud u Prištini je obavezao poslodavca da vrati zaposlenog na radno mesto u skladu sa odlukom NNO-a i članom 15.4 Zakona br. 03/L-192 (E. br. 2632/10). Opštinski sud je smatrao odluku NNO-a pravosnažnom i izvršnom.

ii. 29. decembra 2010. god., Opštinski sud u Prištini (primedba: isti sudija koji je odbio predlog podnosioca zahteva za izvršenje) je obavezao poslodavca da vrati zaposlenog na radno mesto u skladu sa odlukom NNO-a i članom 28.1 Zakona br. 03/L-008 i članovima 13, 14. i 15.4 Zakona 03/L-192 (E. br. 2633/10). Opštinski sud je smatrao odluku NNO-a pravosnažnom i izvršnom.

iii. 29. decembra 2010. god., Opštinski sud u Prištini je obavezao poslodavca da vrati zaposlenog na radno mesto u skladu sa odlukom NNO-a i članom 28.1 Zakona br. 03/L-008 i članovima 13, 14. i 15.4 Zakona 03/L-192 (E. br. 2634/10). Opštinski sud je smatrao odluku NNO-a pravosnažnom i izvršnom.

iv. 14. januara 2011. god., Opštinski sud u Prištini (primedba: isti sudija koji je odbio predlog podnosioca zahteva za

izvršenje) je obavezao poslodavca da vrati zaposlenog na radno mesto u skladu sa odlukom NNO-a i članom 28.1 Zakona br. 03/L-008 i članovima 13, 14. i 15.4 Zakona 03/L-192 (E. br. 1155/10). Opštinski sud je smatrao odluku NNO-a pravosnažnom i izvršnom.

v. 21. januara 2011. god., Opštinski sud u Prištini je obavezao poslodavca da vrati zaposlenog na radno mesto u skladu sa odlukom NNO-a i članom 28.1 Zakona br. 03/L-008 i članovima 13, 14. i 15.4 Zakona 03/L-192 (E. br. 2778/10). Opštinski sud je smatrao odluku NNO-a pravosnažnom i izvršnom.

vi. 20. decembra 2011. god., Opštinski sud u Prištini je obavezao poslodavca da vrati zaposlenog na radno mesto u skladu sa odlukom NNO-a i članom 28.1 Zakona br. 03/L-008 i članovima 13, 14. i 15.4 Zakona 03/L-192 (E. br. 604/2011). Opštinski sud je smatrao odluku NNO-a pravosnažnom i izvršnom.

vii. 20. decembra 2011. god., Opštinski sud u Prištini je obavezao poslodavca da vrati zaposlenog na radno mesto u skladu sa odlukom NNO-a i članom 28.1 Zakona br. 03/L-008 i članovima 13, 14. i 15.4 Zakona 03/L-192 (E. br. 1070/2011). Opštinski sud je smatrao odluku NNO-a pravosnažnom i izvršnom.

viii. 7. aprila 2011. god., Opštinski sud u Klini je obavezao poslodavca da vrati zaposlenog na radno mesto. Opštinski sud je zaključio da odluka NNO je izvršni naslov i da žalba na odluku NNO-a ne zaustavlja izvršenje. (E. no. 635/2010). Ovu odluku je potvrdio i Okružni sud u Peći (Ac. br. 158/2011 od 5. jula 2011. god.).

23. Po mišljenju podnosioca zahteva, *„jasno je da NNO odgovara definiciji suda ili tribunala kao što se definiše zakonom i spada u obimu člana 6. [Pravo na pravično suđenje] ESLJP-a (vidi objašnjenje u uputstvu o članu 6. – sprovođenje Konvencije o ljudskim pravima - koje utvrđuje da se član 6. takođe primenjuje tokom upravnih faza sudskog procesa) i člana 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava."*

24. Podnosilac zahteva dalje tvrdi da je *„NNO osnivan zakonom (Zakon br. 03/L-192) i donosi odluke koje su obavezujuće za strane (vidi: Slučaj Sramek protiv Austrije 22. oktobar 1984. god. , gde je ESLJP zaključio da pretpretresni sud nije bio nezavisan prilikom donošenja presude)."*

25. Sledstveno, po mišljenju podnosioca zahteva, *„proizilazi da i neizvršenje odluka NNO spada u obimu člana 6. Konvencije."*

26. Štaviše, navodno, *„donošenje odluka od strane redovnih sudova u pravnim stvarima koje su potpuno iste i nesposobnost ili nedostatak volje za stvaranje dosledne sudske prakse, teško povređuje načelo pravne sigurnosti kao jedan od osnovnih načela vladavine prava, stoga, nema sumnje da je donošenje odluka u ovim okolnostima predstavlja kršenje člana 6. ESLJP-a i člana 31. Ustava (vidi: slučaj Beian protiv Romanije, 30658/05, 2007, ESLJP)."*

27. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da su ovim radnjama Opštinski sud i Okružni sud bez sumnje prekršili član 24. Ustava, jer u istim pravnim stvarima građani nisu tretirani jednako pred zakonom i nisu pružili jednaku zakonsku zaštitu bez diskriminacije kao što je predviđeno članom 24. Ustava.

Ocena prihvatljivosti zahteva

28. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove prihvatljivosti koji su predviđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

29. Sud prvo ustanovljava da li je podnosilac zahteva ovlašćena stranka u smislu člana 113.7 Ustava, koji glasi: *" Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."* U tom pogledu, zahtev je podnet Sudu od strane pojedinca. Stoga, podnosilac zahteva je ovlašćena stranka, koja ima pravo da uputi ovaj predmet Sudu po članu 113.7 Ustava.

30. Pored toga, Sud ustanovljava da Okružni sud u Prištini je doneo odluku Ac. br. 647/2011 30. novembra 2011. god., dok je odluka uručena podnosiocu zahteva 16. decembra 2011. god. Podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu 25. januara 2012. god. Sledstevno, podnosilac zahteva je ispunio uslov za podnošenje zahteva Sudu u roku predviđenom članom 49. Zakona.

31. Štaviše, shodno čl. 12. i 14. Zakona o Izvršnom postupku, Okružni sud u Prištini se smatra "kao sud poslednje instance za rešavanje

pitanja koja se odnose na izvršenje". Kao rezultat, podnosilac zahteva je iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu dostupna po zakonima Kosova.

32. Konačno, Sud je ustanovio da je podnosilac zahteva ispunio uslov predviđen članom 48. Zakona: *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."* S tim u vezi, Sud primećuje da je podnosilac zahteva naveo kršenje člana 24. [Izvršni naslovi] Zakona o izvršnom postupku, koji u svoju tački b)predviđa:

Član 24.1 : Izvršni naslovi su:

[...]

b) izvršna odluka doneta u upravnom postupku [...]. Vidi DODATAK ovoj PRESUDI.

33. Pošto je podnosilac zahteva ovlašćena stranka, ispoštovao je rokove za podnošenje zahteva Sudu, iscrpeo sva pravna sredstva, i tačno naveo prava i slobode koja su navodno povređena, uključujući i odluku koju osporava, Sud ustanovljava da je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost.

Ustavna ocena zahteva

34. Sud treba da ispita osnovanost žalbe podnosioca zahteva, pošto je on ispunio proceduralne uslove prihvatljivosti.

35. Sud primećuje da podnosilac zahteva osporava odluku Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 647/2011, od 30. novembra 2011. god., kojom je potvrđena odluka Opštinskog suda o neizvršenju odluke NNO-a.

36. Sud primećuje da je 18. marta 2011. god., NNO je usvojio žalbu podnosioca zahteva i naložio poslodavcu da ponovo zaposli podnosioca zahteva kao Generalnog sekretar Univerziteta u Prištini u skladu sa njegovim ugovorom o radu. (Odluka A 02/31/2011). Odluka NNO-a je bila pravosnažna.

37. NNO je osnovan u septembru 2004. godine po Uredbi UNMIK-a br. 2001/36 o Civilnoj službi Kosova 22. septembra 2001. god. *Vidi DODATAK ovoj PRESUDI.*

38. Dužnosti i odgovornosti NNO-a su kasnije reafirmisane u članu 101.2 [Civilne službe] Ustava Republike Kosova, koji predviđa: *"Nezavisni savet za nadzor civilne službe će obezbediti poštovanje uredbi i načela koja regulišu civilnu službu,* [...]."

39. Zakon br. 03/L-192 o nezavisnom nadzornom odboru za Civilnu službu Kosova, usvojen od strane Skupštine dana 15. jula 2010. god., i sprovođenjem člana 101.2 Ustava, u svom članu 3. predviđa: *"Nezavisni Nadzorni Odbor Kosova je nezavisni organ koji podnosi izveštaj Skupštini Kosova i koji rešava žalbe i obezbeđuje poštovanje svih pravila i načela koja regulišu civilnu službu u Republici Kosovo." Vidi DODATAK ovoj PRESUDI.*

40. U ovom smislu, Sud primećuje da su odluke NNO-a u upravnom postupku konačne i izvršne i da žalba protiv odluke NNO-a po članu 13. Zakona o NNO ne zadržava izvršenje takvih odluka. *Vidi DODATAK ovoj PRESUDI.*

41. Uprkos ovim pravnim odredbama, dana 30. novembra 2011, god., Okružni sud u Prištini, Ac. br. 647/2011, potvrdio odluku Opštinskog suda od 7. jula 2011. god., i zaključio je da, u skladu sa članom 24. [Izvršni naslov] Zakona o izvršnom postupku, odluka NNO-a nije važeći izvršni naslov za ponovno zapošljavanje.

42. Na osnovu navedenih činjenica, Sud smatra da je podnosilac zahteva je iskoristio sva pravna sredstva koja su mu na raspolaganju po zakonima Kosova da bi izvršio odluku NNO-a. Međutim, uprkos njegovim naporima, odluka NNO-a nije bila sprovedena ni od strane Rektorata Univerziteta u Prištini, niti od strane nadležnih sudova, kao što je zahtevao podnosilac zahteva i predviđeno zakonom.

43. Sud, primećuje da, u ovom konkretnom slučaju, odluka NNO-a, koja je pravosnažna i obavezujuća, ostaje neizvršena, zato što Rektorat Univerziteta u Prištini kao i nadležni sudovi, koji su trebali da izvrše odluku NNO-a na zahtev podnosioca zahteva. Oni su ignorisali svoju zakonsku dužnost po primenjivim zakonima na Kosovu, čime su kršili načelo vladavine prava, koje je i osnov pravnog poretka Kosova. Sve obaveze koje proizilaze iz odluka proizvode pravno dejstvo za druge relevantne institucije, gde se status zaposlenih je regulisan Zakonom o civilnoj službi Republike Kosovo. Odluka ove institucije predstavlja konačnu upravnu odluku i kao takva treba da se izvrši od nadležnih sudova na predlog poverioca za izvršenje u smislu ostvarivanja prava dobijenog u upravnom postupku.

44. Ovaj slučaj postavlja pitanja iz člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i člana 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava, kojim se garantuje jednaka zaštita prava u postupcima pred sudovima, drugim državnim organima i nosiocima javne vlasti. Rektorat Univerziteta u Prištini i nadležni sudovi su povredili članove 31. i 32. Ustava i člana 6. u vezi sa članom 13. Evropske Konvencije.

45. Vladavina prava je jedan od fundamentalnih principa demokratskog društva i podrazumeva poštovanje principa pravne sigurnosti, pogotovo u pogledu sudskih odluka koje su postale izvršne. Ni jedna strana nema pravo da traži reviziju pravosnažne i obavezujuće presude samo zato da bi se obavilo ponovljeno ročište i redefinisanje slučaja (vidi, *mutatis mutandis*, Sovtransavto Holding protiv Ukrajine, br. 48553/99, § 72, ESLJP 2002-VII). Da nije tako, izmena pravosnažnih odluka izazvala bi opšte osećanje pravne nesigurnosti koje bi umanjilo poverenje javnosti u pravosudni sistem i samim tim u vladavinu prava. Zato nadležne vlasti imaju pozitivnu obavezu da organizuju sistem izvršenja odluka koji će biti efikasan i kao zakon i u praksi i koji osigurava izvršenje bez nepotrebnog odlaganja (vidi, Pecevi protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, br. 21839/03, 6. novembar 2008. god.; Martinovska protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, br. 22731/02, 25. septembar 2006. god.).

46. Štaviše, Sud takođe smatra da ovaj konkretni slučaj mora da se shvati tako da jednako postavlja pitanja iz člana 54. Ustava, koji predviđa da: *"Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno"*.

47. Sud primećuje da je pravo stranke pokrenuti sudski postupak i u slučaju neuspeha ostvarivanja stečenih prava, kao i što je definisano članovima 31. i 32. Ustava i članom 6. u vezi sa članom 13. EKLJP. Bilo bi besmisleno ako bi pravni sistem Republike Kosovo dozvolio da pravosnažne sudske odluke ostanu nedelotvorne i na štetu stranke.

48. Stoga, ne-delotvornost postupka i ne-sprovođenje odluka proizvodi efekte koji vode do situacije koja je u suprotnosti sa načelom vladavine prava, načelo koje Kosovske vlasti su obavezne

da poštuju (vidi ESLJP Odluka u slučaju Romashov protiv Ukrajine, podnesak Br. 67534/01, presuda od 25. jula 2004. god.).

49. Propuštajući da izvrše odluku NNO-a od 18. marta 2011. god., odgovarajuće vlasti su oduzele svako korisno dejstvo odredbama članova 31., 32., i 54. Ustava i članova 6. i 13. EKLJP-a.

50. Pod ovim okolnostima, Sud utvrđuje da je povređeno pravo na pravično i delotvorno suđenje, zagarantovano gorenavedenim članovima Ustava i EKLJP-a.

51. Pored toga, podnosilac zahteva se žali da su povređeni član 24. [Jednakost pred Zakonom] Ustava kao i član 6. [Pravo na pravično suđenje] i član 14. [Zabrana diskriminacije] ESLJP-a pošto Okružni sud u Prištini nije tretirao podnosioca zahteva jednako pred zakonom kada je odlučio o njegovom slučaju.

52. U tom pogledu, Sud primećuje iz dokumenata koje je dostavio podnosilac zahteva da su redovni sudovi smatrali odluke NNO-a pravosnažnim i izvršnim i obavezali su poslodavca da ponovi zaposli zaposlenog u skladu sa odlukom NNO i članom 28.1 Zakona br. 03/L-008 i članovima 13, 14. i 15.4 Zakonom br. 03/L-192.

53. Međutim, u slučaju podnosioca zahteva, isti sudija koji je odbijao predlog podnosioca zahteva za izvršenje odluke NNO-a 29. decembra 2010. god., Opštinski sud u Prištini je obavezao poslodavca da ponovi zaposli zaposlenog u skladu sa odlukom NNO i članom 28.1 Zakona br. 03/L-008 i članovima 13, 14. i 15.4 Zakonom br. 03/L-192 (E. no. 2633/10). Opštinski sud je smatrao odluku NNO-a pravosnažnom i izvršnom.

54. U ovom pogledu, ESLJP u slučaju *Lithgow* je naglasio da član 14. Konvencije štiti osobe [...] koje su postavljene u analogne situacije

naspram diskriminatornih razlika u postupanju. (Lithgow i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva, presuda od 8. jula 1986. god., serija A, br. 102; (1986) 8 EHRR 329). Dalje ESLJP, u slučaju *Fredrin* je naglasio: kako bi predstavka podnosioca zahteva bila uspešna, između ostalog, treba konstatovati da se situacija, u kojoj se navodna žrtva nalazi, može smatrati sličnom situaciji u kojoj su osobe tretirane na bolji način (vidi Fredrin protiv Švedske, presuda od 18. februara 1991. god., serija A, br. 192; (1991) 19 EHRR 784).

55. Pored toga, ESLJP naglašava da su sudovi ili državni organi obavezani da pokažu i dokažu da drugačije postupanje u određenom slučaju u odnosu na druge slučajeve u sličnim okolnostima treba biti argumentovano, ubedljivo i opravdano na odgovarajući način. Vezano sa tim, ESLJP je u slučaju *Lithgow* izneo da: [...] u svrhu člana 14. diskriminatorna razlika u postupanju je diskriminišuća ukoliko ova razlika nema objektivno ili razumno opravdanje tj. ako ta razlika ne služi postizanju legitimnog cilja.

56. U ovom smislu, Sud primećuje da na osnovu podneska podnosioca zahteva koji je identifikovao više odluka redovnih sudova kojima su odluke NNO-a smatrane pravosnažnim i izvršnim u upravnim postupcima (vidi: Odluku Opštinskog suda u Prištini E. br. 2632/10, od 29.12.2010; Odluku Opštinskog suda u Prištini E. br. 2633/10, od 29.12.2010; Odluku Opštinskog suda u Prištini E. br. 2634/10, od 29.12.2010; odluku Opštinskog suda u Prištini E. br. 1155/10, od 14.01.2011; Odluku Opštinskog suda u Prištini E. br. 2778/10, od 21.101.2011; Odluku Opštinskog suda u Prištini E. br. 604/2011, od 20.12.2011; Odluku Opštinskog suda u Prištini E. br. 1070/2011, od 20.12.2011; Odluku Opštinskog suda u Klini E. br. 635/10, od 07.04.2011, i odluku Okružnog suda u Peći Ac.br. 158/2011, od 05.07.2011).

57. U odluci E. br. 2632/10 od 29. decembra 2010. god., Opštinski sud u Prištini u vezi sa izvršenjem odluke NNO-a navodi:

"...

I. Na osnovu predloga poverioca Islam Krasniqi iz Prištine, i izvršnog dokumenta – punosnažne Odluke sa oznakom A 02/128/10 na dt. 03.09.2010 Nezavisnog Nadzornog Odbora za Civilnu Službu Kosova koja je postala izvršna na dt. 22.09.2010, DELIMIČNO SE DOZVOLJAVA IZVRŠENJE protiv dužnika UKC i isti se OBAVEZUJE da poverioca vrati na prethodno radno mesto – Šefa Tehničke Službe UKC u periodu od 7 dana od dana prijema ovog rešenja.

II. Za dozvoljavanje izvršenja, Sud je odlučio u skladu sa članom 28.1 Zakona o Izvršnom Postupku i članovima 13. 14. i 15. tačka 4. Zakona o Nezavisnom Nadzornom Odboru za Civilnu Službu Kosova.

..."

58. Dok u slučaju podnosioca zahteva, isti sud je odlučio drugačije navodeći da:

"...

Nakon što je analizirao predlog za izvršenje i dopise iz predmeta, Sud je zaključio: sa članom 24. Zakona o Izvršnom Postupku su predviđeni izvršni naslovi na osnovu kojih sud određuje izvršenje, dok sa tačkom b) ovog istog člana predviđa, citiramo: "b) izvršna odluka doneta u upravnom postupku i administrativno poravnanje,

ako se radi o novčanoj obavezi i ukoliko zakonom nije predviđeno drugačije", tako da je sud konstatovao da odluka Nezavisnog Nadzornog Odbora Kosova A 02/31/2011, na dt. 18.03.2011 ne predstavlja izvršni naslov što se tiče povratka na prethodni posao. Dok sa članom 13. Zakona Nezavisnog Nadzornog Odbora Kosova (br. 03/L-192) predstavlja da "Odluka Odbora predstavlja pravosnažnu administrativnu odluku i istu izvršava zvaničnik visokog rukovodećeg nivoa ili odgovorno lice institucije koje je donelo prvu odluku u odnosu na stranku."

...”

59. U slučaju *Beian* (vidi Beian protiv Rumunije, 30658/05 od 6. decembra 2007. god.), ESLJP je utvrdio da je visoki stepen nejednakosti u presudama Kasacionog suda Rumunije u istim pravnim stvarima samo po sebi je u suprotnosti sa načelom pravne sigurnosti, koje je implicitno u svim članovima Konvencije i jedan je od osnovnih elemenata vladavine prava. Ova nejednakost je sama po sebi postala izvor pravne nesigurnosti ugrožavajući poverenje javnosti u pravosuđe. ESLJP je zaključio da je ova nesigurnost imala precedentan efekat time što je lišio podnosioca zahteva svake mogućnosti da uživa zakonom predviđena prava, dok su drugi ljudi u istoj situaciji uživali ova prava. ESLJP je utvrdio da je došlo do kršenja člana 6 § 1 Konvencije.

60. U ovim okolnostima, Sud utvrđuje da Okružni sud nije uzeo u obzir svoje prethodne odluke u cilju kvalifikovanja i rešenja slučaja podnosioca zahteva u skladu sa svojim odlukama na osnovu načela prava na jednak tretman, kao što je odlučio prethodno u slučajevima pod potpuno sličnim okolnostima kao što je bio slučaj podnosioca zahteva.

61. Pod ovim okolnostima, Sud, u skladu sa članom 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava, utvrđuje da ova diskriminatorna razlika u postupanju predstavlja povredu prava na jednak tretman pred zakonom.

62. Ukratko, Sud smatra da su povređena zagarantovana prava, kao što ih garantuju gorenavedeni članovi Ustava i EKLJP, i da pravosnažna i obavezujuća odluka NNO, Odluka A 02/31/2011, od 18. marta 2011. god. mora biti izvršena.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 20. Zakona i pravilom 56. (1) Poslovnika o radu, na svom zasedanju održano 11. jula 2012, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev prihvatljivim;

II. DA PROGLASI nevažećom odluku Ac. br. 647/2011, Okružnog suda u Prištini, od 30. novembra 2011. god. koja povređuje članove 24., 31., 32., i 54. Ustava i član 6. u vezi sa članom 13. EKLJP;

III. DA VRATI odluku Ac. br. 647/2011, Okružnog suda, od 30. novembra 2011. god., Okružnom sudu u Prištini za ponovno razmatranje shodno presudi ovog suda, i u skladu sa pravilom 74 (1) Poslovnika o radu;

IV. U skladu sa pravilom 63 (5) Poslovnika o radu, Vrhovni sud će dostaviti Ustavnom sudu informacije u vezi sa preduzetim merama na izvršenju ove presude Ustavnog suda;

V. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

VI. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Ivan Čukalović	Prof. dr Enver Hasani

DODATAK

Relevantne zakonske odredbe u vezi sa postupcima za izvršenje upravnih i sudskih odluka

Zakon (No. 03/L-008) o izvršnom postupku

Zakonska regulisanja, postupci izvršenja i sigurnost odluka regulisane su Zakonom o izvršnom postupku.

Član 1. [Sadržina zakona]

"...

1.1 Ovim zakonom uređuju se pravila sudskog postupka po kome se ostvaruju potraživanja na osnovu izvršnih naslova (postupak izvršenja), ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

1.2 Odredbe ovog zakona primenjuju se i na izvršenje odluke donete u upravnom postupku i prkršajnom postupku kojim je određana novčana obaveza, osim ako je za takvo izvršenje zakonom predviđena nadležnost drugog organa.

..."

Član 24. [Izvršni naslov]

"...

24.1 Izvršni naslovi su:

a) izvršna odluka suda i izvršno sudsko poravnanje;

b) izvršna odluka doneta u upravnom postupku i administrativno poravnanje, ako se radi o novčanoj obavezi i ukoliko zakonom nije predviđeno drugačije;

c) overena izvršna isprava;

d) druga isprava koja je zakonom priznata kao izvršna isprava;

...”

Član 26. [Izvršnost odluke]

“...

26.3 Odluka donesena u upravnom postupku je izvršna, ako je postala takva prema pravilima kojima je uređen taj postupak.

.

...”

Član 294. [Nadoknada plate u slučaju vraćanja radnika na posao]

"...

294.1 Predlagač izvršenja koji je podneo predlog za vračanje na posao, ima pravo da traži da sud donese rešenje kojim će odrediti da je dužnik obavezan da tom radniku isplati na ime plate mesečne iznose koji su postale dospelim od dana pravosnažnosti odluke do dana vračanja na posao. Istim rešenjem sud određuje izvršenje za ostvarivanje određenih mesečnih iznosa.

..."

Zakon br. 03/L-192 o nezavisnom nadzornom odboru za civilnu službu Kosova

Član 13. [Odluka odbora]

"...

Odluka Odbora predstavlja pravosnažnu administrativnu odluku i istu izvršava zvaničnik visokog rukovodećeg nivoa ili odgovorno lice institucije koje je donelo prvu odluku u odnosu na stranku. Izvršenje treba da se obavi u roku od petnaest (15) dana od dana prijema odluke.

...”

Član 14. [Pravo na žalbu]

“...

Protiv odluke Odbora , nezadovoljna strana koja smatra da odluka Odbora nije zakonita, može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom, u roku od trideset (30) dana od dana kada joj je uručena odluka. Pokretanje upravnog spora ne zadržava izvršenje odluke Odbora.

...”

Član 15. [Postupak u slučaju nesprovođenja odluke odbora]

“...

1. Nesprovodjenje odluke Odbora od strane odgovornog lica institucije predstavlja teško kršenje radnih zadataka prema Zakonu o Civilnoj službi u Republici Kosovo.

2. Ako odgovorno lice institucije ne izvršava odluku Odbora u roku koji je predvidjen u članu 13 ovog zakona, Odbor u roku od petnaest (15) dana od dana kada je istekao rok za izvršenje, traba da

pismeno obavesti Premijera i neposrednog nadredjenog odgovornog lica za izvršenje.

3. Obaveštenje iz podstava 2 ovog člana smatra se kao zahtev za pokretanje diciplinskog i materijalnog postupka protiv odgovornog lica za izvršenje, koji se vodi u skladu sa odredbama predvidjenim Zakonom o Civilnoj službi Republike Kosova.

4. Stranka može, u roku od trideset (30) dana od dana isteka roka za izvršenje, početi postupka izvršenja u opštinskom sudu prema Zakonu o izvršnom postupku protiv lica i institucije odgovorne za izvršenje, u vezi materijalne i nematerijalne štete koje su prozrokavne ovom odlukom. Ako nadležni sud odluči da radniku (licu), koji je osporio to neizvršenje (neizvršenje odluke), nadoknadi iznos plata, troškove postupka i ostale moguće troškove, odgovorno lice institucije snosi i materijalnu odgovornost za štetu koju je naneo instituciji prema zakonu.

5. Odbor treba pismeno da obavesti i Skupštinu Republike Kosovo o odlukama koje nisu izvršene.

...”

KI 63 / 11 od 31. avgusta 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova A. br 1239 / 2010 od 23. marta 2011

Predmet KI 63/11, odluka od 11. jula 2012 godine.

Ključne reči; individualni zahtev, pravo na penziju, pravo na invalidsku penziju, očigledno neosnovan.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, osporavajući presudu Vrhovnog suda Kosova A. br. 1239/2010 od 23. marta 2011. godine kojom je odbijen zahtev za naknadu štete od MRSZ za prekid isplate prevremene starosne penzije i invalidske penzije u trajanju od 11 godina. Zahtevajući da mu pored priznatog prava na invalidsku penziju sud odobri i prevremenu starosnu penziju u koju je stekao zbog ranjavanja 1981. godine kada je proglašen mirnodopskim vojnim invalidom sa procentom oštećenja zdravlja od 40%.
Podnosilac zahteva je smatrao da su povređeni član 22. (Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata) i član 102. (Opšta načela sudskog sistema) stav 3. Ustava Kosova.

Odlučujući o zahtevu podnosioca Veli Kuqi, Ustavni sud je nakon razmatranja postupka u celini, nije utvrdio da su odgovarajući postupci pred redovnim sudovima na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni. Stoga Sud je zaključio da zahtev očigledno neosnovan jer iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava.

Priština, 23. juli 2012.

Br. ref.: RK 286/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI63/11

Podnosilac

Veli Kuqi

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova

A. br. 1239/2010 od 23. marta 2011. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Veli Kuqi iz sela Široko, Opština Suva Reka.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosova A. br. 1239/2010 od 23. marta 2011. godine kojom je odbijena tužba podnosioca zahteva za nadoknadu materijalne i nematerijalne štete, u sporu protiv Ministarstva rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu MRSZ) – Odeljenja centralne administracije (u daljem tekstu OCA) zbog prekida isplate penzije.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova A. br. 1239/2010 od 23. marta 2011. godine smatrajući da mu je povređeno pravo na prevremenu starosnu penziju stečenu na osnovu rada i na invalidsku penziju predviđeno Ustavom Republike Kosovo.

Pravni osnov

4. Zahtev je podnet na osnovu članova 113.7 Ustava, članova 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika.

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 11. maja 2011. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Dana 20. juna 2011. godine Ustavni sud je obavestio Vrhovni sud Kosova da je pokrenut postupak ispitivanja ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova A. br. 1239/2010 od 23. marta 2011. godine.

7. Odlukom predsednika (br. GJR. 63/11 od 17. avgusta 2011), sudija Gjyljeta Mushkolaj je imenovana za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br. KSH. 63/11 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Snezhana Botusharova i prof. dr Iliriana Islami.

8. Odlukama predsednika (br. GJR. 117/11 i br. KSH.63/11 od 02. jula 2012), sudija Ivan Čukalović je imenovan za sudiju izvestioca umesto sudije Gjyljete Mushkolaj, a sudija Altay Suroy za člana Veća za razmatranje umesto sudije Iliriane Islami, kojima je dana 26. juna 2012. godine istekao mandat u Ustavnom sudu.

9. Dana 11. jula 2012. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije Ivana Čukalovića, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Altay Suroy, je iznelo preporuku sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 09. septembra 1973. godine podnosilac zahteva je zasnovao radni odnos u pokrajinskom Sekretarijatu unutrašnjih poslova (u daljem tekstu PSUP).

11. Podnosilac zahteva je u PSUP radio na većem broju radnih mesta kao ovlašćeno službeno lice, a prilikom obavljanja službene dužnosti u PSUP dana 01. aprila 1981. godine podnosilac zahteva je ranjen za vreme uličnih protesta (demonstracija).

12. Dana 09. juna 1989. godine dopisom br. 04-118-36 podnosilac zahteva je PSUP podneo zahtev da mu se dozvoli odlazak u prevremenu starosnu penziju u kome u bitnom navodi *„...da je zbog ranjavanja 1981. godine proglašen mirnodopskim vojnim invalidom sa procentom oštećenja zdravlja od 40%...“*

13. Dana 25. septembra 1989. godine rešenjem br. 7004035303 na osnovu tada važećeg zakona podnosiocu zahteva je priznato pravo na prevremenu starosnu penziju. Prevremenu starosnu penziju podnosilac zahteva je uživao do 1998. godine kada je Vlada Srbije prestala da isplaćuje penzije licima albanske nacionalnosti.

Postupak po zahtevu za penziju za lica sa ograničenim sposobnostima

14. Dana 31. maja 2010. godine podnosilac zahteva podnosi zahtev Ministarstvu rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu MRSZ) Departmanu penzijske administracije Republike Kosova (u daljem tekstu DPARK) da mu se prizna pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima.

15. Dana 10. februara 2011. godine odlukom DPARK, a na osnovu odluke koju je usvojio savet za žalbe br. 5097090 od 10.

decembra 2010. godine, podnosiocu zahteva je priznato pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima.

Postupak po zahtevu za prevremenu starosnu penzija i invalidsku penziju

16. Međutim, u međuvremenu, dana 05. jula 2010. godine, podnosilac zahteva se obraća MRSZ novim zahtevom u kome traži da mu se ponovo aktivira ranije stečena prevremena starosna penzija i invalidska penzija koje je uživao pre izbijanja ratnih sukoba na Kosovu.

17. Dana 21. jula 2010. godine MRSZ-DPARK u odgovoru br. 4920 na novi zahtev u kome u bitnom navode sledeće;

> *„...da penziju koju je uživao pre rata, ne može uživati, iz razloga što za penziju na osnovu rada je potrebno da se ispuni uslov od 65 godina starosti.*
>
> *Da problem zaostalih penzija nije samo Vaš, već problem koji postoji za oko 50.000 hiljada penzionera na Kosovu, koji su bili penzioneri fonda bivše Federacije Jugoslavije, ili koji su radili u preduzećima Srbije...“*

> *„...Da na osnovu spisa predmeta koji je priložio postoji alternativa u vidu penzije za lica sa ograničenim sposobnostima ili u vidu socijalne pomoć...i“* (penzija za lica sa ograničenim sposobnostima koja je odobrena podnosiocu zahteva dana 10. februara 2011 godine odlukom DPARK a na osnovu odluke koju je usvojio savet za žalbe br. 5097090 od 10. decembra 2010. godine)“

18. Na odgovor br. 4920 MRSZ-DPARK od 21. jula 2010. godine podnosilac zahteva podnosi tužbu Vrhovnom sudu Kosova dana 22. decembra 2010. godine u kojoj zahteva naknadu štete od

MRSZ za prekid isplate prevremene starosne penzije i invalidske penzije u trajanju od 11 godina.

19. Dana 23. marta 2011. godine Vrhovni sud Kosova presudom A. br. 1239/2010 odbija tužbu kao neosnovanu u kojoj u bitnom navodi sledeće;

> *"...Vrhovni sud Kosova je utvrdio da je tužba neosnovana, jer je ocenio da tuženi organ čije se rešenje pobija, nije naslednik raznih penzionih fondova iz sistema rasformirane države bivše Jugoslavije. Po Uredbi br. 2001/35, penziona administracija je uspostavljena u okviru MRSZ-a i dužna je da reguliše isplatu osnovnih penzija licima koja ispunjavaju odnosne kriterijume ove Uredbe. Šema osnovnih penzija na Kosovu je posle rata započela 1. jula 2002. godine u sklopu OPAK-a koje uređuje penzije za lica koja su uplaćivala doprinose sa stažom penzionog osiguranja prema Administrativnom uputstvu br. 11/2007. Na osnovu ovog činjeničnog stanja, proizilazi da su institucije Republike Kosovo novi organi vlasti, koje istovremeno nisu i pravni naslednici organa vlasti od pre 1999. godine."*

Tvrdnje podnosioca zahteva

20. Podnosilac zahteva tvrdi da je presudom Vrhovnog suda Kosova A. br. 1239/2010 od 23. marta 2011 godine povređeno pravo na prevremenu starosnu penzije i invalidsku penziju navodeći da je došlo do povrede člana 102. Ustava tačke 3. koji predviđa *„Sudovi sude na osnovu Ustava i Zakona."*

21. Na kraju podnosilac zahteva tvrdi da je povređen i član 22. Ustava koji predviđa direktnu primenu međunarodnih sporazuma i instrumenata, naročito Evropske socijalne povelje iz 1996. godine.

22. Podnosilac zahteva od Ustavnog suda Kosova zahteva sledeće:

"Podnošenjem ovog zahteva želim da postignem da se utvrdi da je presuda Vrhovnog suda Kosova, A. br. 1239 od 22.12.2010. godine, u suprotnosti sa Ustavom Kosova i da su mi ovom presudom povređena prava da budem korisnik invalidske penzije iz radnog odnosa. Dakle, ja sam lišen prava na ostvarivanje invalidske penzije iz radnog odnosa, iako ispunjavam sve uslove za ostvarivanje penzije. Zbog mojih ograničenih sposobnosti bio sam prinuđen da napustim posao koji sam obavljao godinama. I, upravo zbog toga što sam nesposoban za rad, ja sam podneo zahtev za invalidsku penziju iz radnog odnosa. Zbog ove presude, još uvek snosim posledice zbog neostvarivanja svojih prava."

Ocena prihvatljivosti zahteva

23. Podnosilac zahteva navodi da su član 22. (Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata) i član 102. (Opšta načela sudskog sistema) stav 3. Ustava Kosova osnova za njegov podnesak.

24. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

25. Po Ustavu, Ustavni sud nije apelacioni sud, kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

26. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.). Podnosilac

zahteva ne navodi na koji način članovi 22. i 102. podržavaju njegov zahtev, kao što je predviđeno u članu 113.7. Ustava i članu 48. Zakona.

27. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu prava povređena pogrešnim utvrđivanjem činjenica i primenom zakona od strane redovnih sudova, ne navodeći jasno na koji način su te odluke prekršile njegova ustavna prava.

28. U ovom slučaju podnosiocu prava su pružene mnogobrojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona za koje smatra da je netačno, pred Ministarstvom rada i socijalne zaštite i Vrhovnim sudom. Nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

29. Iz ovoga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa Pravilom 36 (2b) Pravilnika o radu koje *predviđa: „Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava,“*.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona, i pravilom 36 (2b) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 11. jula 2012. godine, je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Prof. Dr. Enver Hasani

KI 40 / 12 od 07. septembra 2012 - Zahtev za ocenu ustavnosti presude Opštinskog suda u Prizrenu P. br . 208 / 09 od 15. juna 2011

Predmet KI 40/12, odluka od 11. jula 2012 godine.

Ključne reči; individualni zahtev, iscrpljenje svih delotvornih pravnih sredstva, konfesorne tužbe, pravo na pravično suđenje.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, zahtevajući od Ustavnog ocenu ustavnosti rešenja Opštinskog suda u Prizrenu P.br. 208/09 od 15. juna 2011. godine. Predmetna stvar imovinsko-pravni spor nastao usled zahteva za utvrđivanje vlasništva nad spornom nepokretnosti između podnosioca zahteva i trećih lica. A podnosilac zahteva je smatrao da je odluka suda o razdvajanju predmeta koji se vodi u vezi sa dve konfesorne tužbe, prestavlja kršenje zakona jer zakon ne toleriše da se za konfesorne tužbe odvojeno odlučuje Zbog gore navedenog podnosilac zahteva je smatrao da rešenje u zapisniku koje je doneo sudeći sudija je diskriminantno, zato što je sa njim blokirao tok postupka, protiv kojeg se ne može podneti pravno sredstvo.

Podnosilac zahteva je smatrao da su povređeni član 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) Ustava kao i član 6. EKLJP (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje).

Odlučujući o zahtevu podnosioca Pjeter Oroshi, Ustavni sud je nakon razmatranja postupka u celini, utvrdio da pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.

Priština, 24. juli 2012. god.

Br. ref.: RK 287/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaj br. KI40/12

Podnosilac

Pjeter Oroshi

Zahtev za ocenu ustavnosti rešenja Opštinskog suda u Prizrenu

P.br. 208/09 od 15. juna 2011. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Pjeter Oroshi, koga zastupaju advokati Fikri Shishko i Shaip Ramadani iz Prizrena.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje/odluku Opštinskog suda u Prizrenu P.br. 208/09 od 15. juna 2011. godine

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar imovinsko-pravni spor nastao usled zahteva za utvrđivanje vlasništva nad spornom nepokretnosti između podnosioca zahteva i trećih lica, u postupku koji je u toku pred Opštinskim sudom u Prizrenu.

4. Podnosilac zahteva navodi sledeće:;

> *„Pošto u ovom slučaju imamo veze sa dve konfesorne tužbe, zakon ne toleriše da se za konfesorne tužbe odvojeno odlučuje. Rešenje u zapisniku koje je doneo sudeći sudija je diskriminantno, zato što je sa njim blokirao tok postupka, protiv kojeg se ne može podneti pravno sredstvo. U ovim okolnostima sudija je ostavio prostora postupku da presuđuje u vezi sa tužbom tužitelja* Pashk Kol Oroshi. *A*

neizvesno je šta će se onda desiti sa tužbom tužitelja Pjeter Oroshi*, kao podnosioca ovog zahteva.“*

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 Ustava, članova 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika.

Postupak pred sudom

6. Podnosilac zahteva je dana 17. aprila 2012 godine, podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

7. Predsednik je 23 maja 2012 imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Enver Hasani.

8. Dana 06. juna 2012. godine Sud je obavestio podnosioca zahteva i Okružni sudu u Prizrenu o podnošenju zahteva.

9. Dana 11. jula 2012. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije Almira Rodriguesa, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Enver Hasani, je iznelo preporuku sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. P.K.O., je pred Opštinskim sudom u Prizrenu podneo tužbu za utvrđivanje prava vlasništva, protiv Opštine Prizren i PIP „Progres – Export“ Prizren. P.K.O je podneo kao dokaz ugovor. Taj ugovor je potvrđen u sudu (Leg. Br. 1311, od 13. novembra 1967 godine) i odnosi se na katastarsku parcelu br. 4 /321, njiva, u površini od 1.02,00 ha, ZK Caparc.

11. 8. aprila 1996. god., Opštinski sud u Prizrenu (Presuda C. br. 692/94) je odobrio tužbeni zahtev i potvrdio da je P.K.O vlasnik gore navedene katastarske parcele.

12. Opština Prizren i PIP „Progres – Export“ iz Prizrena su izjavili žalbu Okružnom sudu u Prizrenu na takvu presudu Opštinskog suda u Prizrenu..

13. 8. novembra 1996, Okružni sud u Prizrenu je Ac. br. 518 /96, poništava presudu Opštinskog suda u Prizrenu, i predmet vraća na ponovno suđenje.

14. Dana 12. maja 1998. god., Opštinski sud u Prizrenu je (presuda C. br. 836 /96) ponovo odobrio tužbeni zahtev i potvrdio da je P.K.O vlasnik gore navedene parcele.

15. Opština Prizren i PIP „Progres – Export“ iz Prizrena su ponovo izjavili žalbu na novu presudu Opštinskog suda u Prizrenu. .

16. Dana 12. decembra 1998. god., Okružni sud u Prizrenu (Ac. br. 695 /98) poništava novu presudu Opštinskog suda u Prizrenu i još jednom predmet vraća na ponovno suđenje

17. U međuvremenu podnosilac zahteva je saznao za spor između P.K.O sa jedne strane i Opštine Prizren i PIP „Progres – Export“ iz Prizrena sa druge strane.

18. Onda, 12. aprila 2001. god., pred Opštinskim sudom u Prizrenu, podnosilac zahteva Pjeter Qun Oroshi je podneo

tužbu br.40/99 dana za utvrđivanje prava svojine na osnovu nasledstva za istu parcelu koja je predmet spora. Pošto tužba između P.K.O sa jedne strane i Opštine Prizren i PIP „Progres – Export“ iz Prizrena nije bio okončan, sada u sporu postoje podnošene dve konfesorne tužbe *(actio confessoria)* za istu katastarsku parcelu za koju i Pjeter Qun Oroshi i P.K.O tvrde da su njeni vlasnici.

19. Kako bi izbegli prejudiciranje u vezi sa tužbenih zahteva za utvrđivanje svojine, Opštinski sud u Prizrenu odlučuje da oba predmeta spoji i presudom C. br. 198 /01 od 14 januara 2008 godine, odlučuje se za oba tužbena zahteva.

20. Na presudu Opštinskog suda u Prizrenu C. br. 198 /01 od 14 januara 2008 godine sve nezadovoljne strane izjavljuju žalbu.

21. Odlučujući po žalbama Okružni sud u Prizrenu je rešenjem Ac. br. 521/2008 od 16 marta 2009 godine, poništava presudu Opštinskog suda u Prizrenu C. br. 198 /01 od 14 januara 2008 godine, i predmet vraća Opštinskom sudu u Prizrenu na ponovno suđenje.

22. U ponovljenom postupku Opštinski sud u Prizrenu zakazuje glavnu raspravu za veći broj radnih dana sa spojenim predmetima (dva), koji imaju isti predmet razmatranja.

23. 15. juna 2011. god., Opštinski sud u Prizrenu donosi rešenje P. br. 208/09 , sa kojim se glavna rasprava odložena za neodređeno vreme i ista će se zakazati nakon što sud odluči o spajanju ili razdvajanju ova dva predmeta. To je bila poslednja sednica održana u ovom slučaju do sada.

Pravni argumenti predstavljeni od strane podnosioca zahteva

24. Podnosilac zahteva tvrdi da *"je izvršeno kršenje ustavnih prava za jedan redovan i nepristrasan sudski postupak – član 113/3 Ustava Kosovo"*.

25. On takođe tvrdi da: *"izvršeno kršenje prava na korišćenje pravnih sredstava protiv sudske odluke, zato što je sud, u gore opisanom civilnom postupku, konstatovao u zapisniku odlaganje sednice za neodređeno vreme, aludirajući na odvajanje predmeta sa istim objektom razmatranja koji su ranije spojeni i odlučeno je sa jednom Presudom. Tako da, i uprkos ovoj činjenice, sudija ne donosi Rešenje o odvajanju predmeta, iako se oni po zakonu ne mogu odvajati, zato što su već jednom bili spojeni. Tako da protiv Rešenja koje je trebalo da bude predato tužitelju, sa pravom na žalbom, ovako nešto se nije desilo, član 31. Ustava Republike Kosovo"*.

26. Stoga, podnosilac zahteva smatra "*da predmet se odugovlači bez razloga još od 1994 godine. Kao i da u gore navedenom razrađenom slučaju, podnosiocu zahteva, na osnovu člana 6. Konvencije za Zaštitu Ljudskih Prava i Osnovnih Sloboda, je izvršeno kršenje prava na jedan redovan sudski postupak, i isto tako unutar jednog razumnog perioda.*"

27. Podnosilac zahteva zaključuje zahtevajući od Ustavnog suda " *pravnu zaštitu, u cilju kako bi se kršenja ustavnih prava od strane jednog organa - kao u slučaju parničnog postupka prema gore navedenim predmetima koji su još uvek u postupku obrade u Opštinskom Sudu u Prizrenu, izbegla. Da se civilni nesporazum koji se odugovlači godinama, okonča zakonski i nepristrasno."*

Ocena prihvatljivosti zahteva

28. Podnosilac zahteva navodi da su član 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) Ustava kao i član 6. EKLJP (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) osnova za njegov podnesak.

29. Da bi mogao da presudi zahtev podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove dopustivosti predviđene Ustavom kao i Zakonom i Poslovnikom.

30. Sa tim u vezi, Sud se poziva na član 113. stav 7. Ustava:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

31. S druge strane, član 47 (2) Zakona takođe određuje da:

> *"Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva".*

32. Pored toga, pravilo 36 (1) (a) predviđa:

> *„Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke."*

33. Proizilazi u ovom slučaju da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu na raspolaganju, pošto je postupak pred Opštinskim sudom u Prizrenu još u toku.

34. U stvari, Opštinski sud u Prizrenu (P.br. 2008-09 od 15 juna 2011. godine) navodi: *"Današnja rasprava se odlaže, dok će sledeća rasprava biti odrađena posle odluke suda vezanog za razdvajanje i spajanje postupka, kao i u prethodnom*

predmetu br.40/99 (tužba podnosioca zahteva od 12 aprila 2001 godine)".

35. Sud smatra da obrazloženje za pravilo o iscrpljivanju pravnih sredstava, postoji da bi se predmetnim organima, uključujući sudove, dala prilika da spreče ili isprave navodno kršenje Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni red Kosova obezbediti delotvorni pravni lek za kršenje ustavnih prava (vidi, *mutatis mutandis*, ECHR, Selmouni protiv Francuske, br. *25803/94*, odluka od 28. jula 1999).

36. Sledstveno, na osnovu člana 113.7 Ustava, člana 47 (2) Zakona i pravila 36 (1) (a) zahtev je neprihvatljiv.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 113.7 Ustava, člana 47 (2) Zakona i pravila 36 (1) (a) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 11. jula 2012. god., je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Almiro Rodrigues	Prof. Dr. Enver Hasani

KI 07 / 11 od 07. septembra 2012 - Ocena ustavnosti navodnog ne izvršenja presude Opštinskog suda u Kamenici C.no 79 / 96 od 7. oktobra 1997

Ključne reči; individualni zahtev, prava na rad, ocean ustavnosti presude br.79-96 Opstinskog suda u Kamenici.
Predmet KI 07/11, odluka od 30. Aug. 2012

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članova 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.

Dana 21. januara 2012. god. Podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu.
Dana 14. februara 2012. god, Predsednik suda je imenovao sudiju Gjyljetu Mushkolaj
kao Sudiju izvestioca i vece za razmatranje sastavljeno od sudija Robert Carolan
(Predsedavajuci), Snezhana Botusharova i Enver Hasani.
Podnosilac zahteva je podneo tuzbu u Opstinskom sudu u Kamenici za ponovno uspostavljanje radnog odnosa i nadoknadu licnog dohotka za period od 1. oktobra 1990. god.
Dana 7. oktobra 1997. god., Opstinski sud u Kamenici je (presudom br. 79/96) obavezao SE "IMKOS" da nadoknadi podnosioca za period nakon privremenog raskida radnog odnosa u iznosu od 78,20 dinara i zakonitom kamatom.
Presuda Opstinskog suda u Kamenici nije bila izvrsena zbog nedostatka potvrde da je presuda konacna i obavezujuca, i sledstveno podnosilac zahteva nije ostvario pravo na nadoknadu.
Podnosilac se obratio Opstinskom sudu u Kamenici, zahtevajuci nastavak postupka kako bi se izvrsila presuda.
Dana 6. maja 2005. god. Opstinski sud u Kamenici je obavestio podnosioca zahteva da: presudu koju ste vi (podnosilac) zatrazili da bude oglasena konacnom i obavezujucom
za sada nije moguce proveriti zbog nedostatka sudskih spisa (. ..).
Od februara 2001. godine do jula 2005. godine, podnosilac zahteva, opet u cilju izvrsenja presude Opstinskog suda u Kamenici, je pokrenuo razlicite postupke pred Okruznim sudom u Gnjilanu,

Opstinskim sudom u Kamenici, Ombudsmanom i Posebnom komorom Vrhovnog suda Kosova.
Osim toga, dana 1. jula 2005. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Vrhovnom sudu Kosova kako bi se izvrsio pritisak na Opstinski sud u Gnjilanu da izda potvrdu da je presuda C.br. 79/96 Opstinskog suda u Kamenici, od 7. oktobra 1997. god., konacna i obavezujuca.
Sud navodi da uzimajuci u obzir ove dve zakonske odredbe, mora se zakljuciti da vremenska nadleznost Ustavnog suda za ranije slucajeve pocinje na dan kada je Ustav stupio na snagu, odnosno 15. juna 2008. god. i zavrsava se 15. maja 2009. god., znaci cetiri meseca (vidi Clan 49. Zakona) nakon sto je Zakon stupio na snagu, sto se je desilo 15. januara 2009. god.
Uzimajuci u obzir sve okolnosti podnetog zahteva, Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, član 46, članovi 47. i 48. Zakona i pravilima 36. (1a) i 36. (3c). Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 17. Januara 2012. god., je jednoglasno odlucio da odbaci zahtev kao neprihvatljiv.

Priština,30 Avgust 2012. god.

Br. ref.: RK291/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI07/11

Podnosilac

Vehbi Klaiqi

Ocena ustavnosti navodnog neizvršenja presude Opštinskog suda u Kamenici C. br. 79/96 od 7. oktobra 1997. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija i

Ivan Čukalović, sudija.

Zahtev

1. Podnosilac zahteva je g. Vehbi Klaiqi, sa stalnim prebivalištem u selu Koretin, opština Kamenica.

2. Podnosilac osporava presudu P. br. 79-96 Opštinskog suda u Kamenici od 7. oktobra 1997. god.

3. Podnosilac zahteva tvrdi da je došlo do kršenja njegovog prava na rad zbog nedostatka potvrde da je ova presuda konačna i obavezujuća.

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 i članu 21.4 Ustava Republike Kosovo, članu 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03-L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo.

Postupak pred sudom

5. Podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu 21. januara 2011. god.

6. Dana 14. februara 2011. god. predsednik je imenovao sudiju Gjyljetu Mushkolaj za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Enver Hasani.

7. Dana 11. avgusta 2011. god. Ustavni sud je obavestio Opštinski sud u Kamenici o zahtevu.

8. Dana 2. jula 2012. god. predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca, zamenjujući sudiju Gjyljetu Mushkolaj.

9. Dana 10. jula 2012. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je Sudu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Podnosilac zahteva je bio zaposlen u DP „IMKOS“ u Kamenici, na dužnosti šefa pravne službe.

11. Dana 7. septembra 1990. god., direktor organizacije je odlukom DP „IMKOS br. 544 raskinuo radni odnos sa podnosiocem zahteva.

12. Podnosilac zahteva je podneo tužbu u Opštinskom sudu u Kamenici za ponovno uspostavljanje radnog odnosa i nadoknadu ličnog dohotka za period od 1. oktobra 1990. god.

13. Dana 7. oktobra 1997. god., Opštinski sud u Kamenici je (presudom P. br. 79/96) obavezao SE „IMKOS“ da nadoknadi podnosioca za period nakon privremenog raskida radnog odnosa u iznosu od 78,20 dinara i zakonitom kamatom.

14. Prema podnosiocu zahteva, presuda Opštinskog suda u Kamenici nije bila izvršena zbog nedostatka potvrde da je presuda konačna i obavezujuća, i sledstveno podnosilac zahteva nije ostvario pravo na nadoknadu.

15. Dakle, počevši od 15. februara 2001. god., podnosilac se obratio Opštinskom sudu u Kamenici, zahtevajući nastavak postupka kako bi se izvršila gorenavedena presuda.

16. Dana 6. maja 2005. god. Opštinski sud u Kamenici je obavestio podnosioca zahteva da: „presudu koju ste vi (podnosilac) zatražili da bude oglašena konačnom i obavezujućom za sada nije moguće proveriti zbog nedostatka sudskih spisa (...)”.

17. Od februara 2001. godine do jula 2005. godine, podnosilac zahteva, opet u cilju izvršenja presude Opštinskog suda u Kamenici, je pokrenuo različite postupke pred Okružnim sudom

u Gnjilanu, Opštinskim sudom u Kamenici, Ombudsmanom i Posebnom komorom Vrhovnog suda Kosova.

18. Osim toga, dana 1. jula 2005. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Vrhovnom sudu Kosova kako bi se izvršio pritisak na Opštinski sud u Gnjilanu da izda potvrdu da je presuda C.br. 79/96 Opštinskog suda u Kamenici, od 7. oktobra 1997. god., konačna i obavezujuća.

19. Očigledno podnosilac nije uspeo da izvrši presudu Opštinskog suda u Kamenici.

Tvrdnje podnosioca zahteva

20. Podnosilac zahteva tvrdi da je njegovo pravo na nadoknadu ličnog dohotka iz radnog odnosa, kao pravo garantovano Ustavom, povređeno, ne navodeći članove Ustava koji su povređeni.

21. Takođe, podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda da obaveže Opštinski sud u Kamenici da izda potvrdu da je presuda C.br. 79/96 konačna i obavezujuća.

Ocena prihvatljivosti

22. Osnovna tvrdnja podnosioca zahteva se odnosi na potvrđivanje presude Opštinskog suda u Kamenici (P. no. 79-96), od 7. oktobra 1997. god., kao konačna i obavezujuća kao uslov za izvršenje.

23. Međutim, Opštinski sud u Kamenici nije uspeo da zadovolji zahtev podnosioca jer spisi predmeta nisu bili dostupni jer su izgubljeni tokom rata.

24. S druge strane, podnosilac navodi da se: „slučaj C.br. 79-96 ne nalazi u arhivi Opštinskog suda u Kamenici, ali se gotovo svi dokumenti slučaja nalaze u arhivi tužene stranke“.

25. Sud razmatra da li podnosilac ispunjava uslove prihvatljivosti propisane Ustavom i dodatno obrazložene u Zakonu i Poslovniku o radu.

26. U tom smislu, Sud prvo mora da utvrdi da li pokrenuta pitanja spadaju pod njegovu nadležnost. Prema tome, Sud mora da uzme u obzir i činjenice na koje se podnosilac žali i oblasti Ustavnog prava za koje navodi da su povređena (vidi, rešenje o neprihvatljivosti u slučaj br. 69/10, Vehbi Halili od 4. oktobra 2011. god., i takođe presudu Velike komore ESLJP u slučaju Blečić protiv Hrvatske, zahtev br. 59532/0, od 8. marta 2006. god., stav 82).

27. Sud primećuje da član 56. (Prethodni slučajevi) Zakona propisuje:

> *“Rokovi o pokretanju postupaka za koje je nadležan Ustavni sud, a koji su određeni ovim zakonom i oni koji su pokrenuti pre stupanja na snagu ovog zakona æe poèeti da važe na dan stupanja na snagu ovog zakona*”.

28. S druge strane, član 49. (Rokovi) Zakona navodi:

> *“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok poèinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku.”*

29. Uzimajući u obzir ove dve zakonske odredbe, mora se zaključiti da vremenska nadležnost Ustavnog suda za ranije slučajeve počinje na dan kada je Ustav stupio na snagu, odnosno 15. juna 2008. god. i završava se 15. maja 2009. god., znači četiri meseca (vidi član 49. Zakona) nakon što je Zakon stupio na snagu, što se je desilo 15. januara 2009. god.

30. Sud primećuje da je u navedenom slučaju presuda doneta 7. oktobra 1997. god. dok poslednja informacija Opštinskog suda u Kamenici o dostupnosti spisa predmeta datira od 6. maja 2005. god., odnosno pre stupanja na snagu Ustava, tj. 15. juna 2008. god. Podnosilac je podneo zahtev 21. januara 2011. god.

31. Sledstveno, presuda je doneta pre 15. juna 2008. god., datum stupanja na snagu Ustava. Sud ne može razmatrati zahtev koji se odnosi na događaje koji su se desili pre stupanja na snagu Ustava (vidi sudsko rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. 18/10, Denić et al, od 17. avgusta 2011. god.).

32. Osim toga, pravilo 36(3) h) Poslovnika predviđa da: *„zahtev nije dopustiv za razmatranje“*, ukoliko: *„zahtev nije ratione temporis u skladu sa Ustavom“*. Stoga, smatra se da zahtev nije *„ratione temporis*“ u nadležnosti Suda.

33. Dakle, treba zaključiti da zahtev nije u skladu *„ratione temporis*“ sa odredbama Ustava, i stoga je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 27. Zakona i pravilom 36. Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova Odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Almiro Rodrigues Prof. dr Enver Hasani

KI 158 / 11 od 07. septembra 2012 - Zahtev za ocenu ustavnosti Odluke Ustavnog suda Srbije , TU . Broj 367 / 90 , od 21. marta 1991

Slučaj br. KI 158/11, odluka od 30. aprila 2012. god.

Ključne reči: incidentalna kontrola, ovlašćena strana, ratione materiae.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u saglasnosti sa članom 113. stavom 8. Ustava Republike Kosovo tražeći ocenu ustavnosti odluke Ustavnog suda Srbije Tu. br. 367/90 od 21.3.1991., kojim je oglašena neustavnom odluka Skupštine opštine Uroševac o usvajanju detaljnog urbanističkog plana vikend zone na Šari (od 24. januara 1979. god.) koja je objavljena u Službenom listu SAPK-a br. 6 od 23. februara 1979. god.

Ustavni sud je konstatovao da podnosilac zahteva nije postavio ustavno pitanje u okviru ovlašćenja predviđenih članom 113. stavom 8., stoga, saglasno članu 36. stavu 3. tački f) Poslovnika o radu treba se odlučiti da je zahtev neprihvatljiv jer nije *ratione materiae* u saglasnosti sa Ustavom.

Priština, 30. avgust 2012. God.

Br. ref.: RK290/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI158/11

Podnosilac

Opštinski sud u Uroševcu – ogranak u Štrpcu

Zahtev za ocenu ustavnosti odluke Ustavnog suda Srbije, Tu. br. 367/90 od 21.3.1991.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je sudija Opštinskog suda u Uroševcu– ogranak u Štrpcu.

Osporena odluka

2. Osporena odluka javnog organa, čija se ocena ustavnosti traži od Ustavnog suda, je odluka Ustavnog suda Srbije, Tu. br. 367/90 od 21.3.1991.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar pitanja upućenog 7. decembra 2011. god. Ustavnom sudu Republike Kosovo je ocena ustavnosti odluke Ustavnog suda Srbije, Tu. br. 367/90 od 21.3.1991. kojom je oglašena neustavnom odluka Skupštine opštine Uroševac o usvajanju detaljnog urbanističkog plana vikend zone na Šari (od 24. januara 1979. god.) i koja je objavljena u Službenom listu SAPK br. 6 od 23. februara 1979. god.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 8. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 51. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2009. god., koji je stupio na snagu 15. januara 2010. god. (u daljem tekstu: Zakon) i član 29. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak u Ustavnom sudu

5. Ustavni sud je 7. decembra 2011. god. primio zahtev koji je podneo Opštinski sud u Uroševcu – ogranak u Štrpcu, potpisan od strane sudije Muse Konxhelija, kojim se zahtev ocena ustavnosti osporenog akta, kao što je navedeno u stavu 2 izveštaja.

6. Ustavni sud je 30. januara poslao obaveštenje Opštinskom sudu u Uroševcu – ogranku u Štrpcu da je njihov zahtev registrovan u Ustavnom sudu pod br. KI 158/11.

7. Predsednik Suda je 17. januara 2012. god., odlukom GJR. 158/11 imenovao zamenika predsednika Suda, g. Kadrija Kryeziua, da sastavi preliminarni izveštaj u vezi zahteva. I istoga dana, predsednik Suda je odlukom KSH-KI 158/11 imenovao Veće za razmatranje u sastavu: Altay Suroy (predsedavajući) i sudije Robert Carolan i prof. dr Enver Hasani, članovi veća.

8. Veće za razmatranje, 19. aprila 2012. god., na zasedanju za razmatranje ovog zahteva, je jednoglasno predložilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Skupština opštine Uroševac je 24. januara 1979. god. donela odluku 01 br. 03-1645 o usvajanju detaljnog urbanističkog plana vikend zone na Šari i ova odluka je stupila na snagu nakon objavljivanja u službenom listu bivše Pokrajine Kosovo (vidi Službeni list br. 6 od 23. februara 1979. god., str. 176).

10. Detaljni urbanistički plan je obuhvatao nepokretnu svojinu u katastarskoj opštini Vërbishticë i katastarskoj opštini Štrpce, koja je listirana po katastarskim parcelama u članu 1. gorenavedene odluke.

11. Nepokretna svojina koja je navedena u odluci opštine Uroševac od 24. januara 1979. god. u svrhu izvršenja ove odluke je eksproprisana prema zakonodavstvu na snazi u to vreme.

12. Ustavni sud Kosova (SAPK) je 1988. godine (nečitljiv datum) doneo odluku U. 77/88 1988 kojim je odbijen zahtev mesne zajednice Štrpce za oglašavanje nesaglasnim sa Ustavom odluke Skupštine opštine Uroševac u vezi detaljnog urbanističkog plana vikend zone na ŠARI i sledstveno navedenom i eksproprijacije nepokretne svojine koja je obuhvaćena ovim urbanističkim planom (ova činjenica je ustanovljena iz kopije odluke Ustavnog suda Srbije, Tu. br. 367/90 od 21.3.1991).

13. Gđa Milica Petković je 13. maja 2011. god., preko ovlašćenog zastupnika, advokata Sadrija Godancija, podnela tužbu za utvrđivanje svojine u Opštinskom sudu u Uroševcu – ogranak u Štrpcu, od kojeg je tražila da ovaj organ utvrdi pravo svojine nad parcelama površine 1444 m², odnosno 725², a koje su eksproprisane odlukom Skupštine opštine Uroševac iz 1979. god. Ovaj predmet je u ovom sudu zaveden pod C. br. 17/11.

14. Zastupnik tužioca je kao dokaz koji podržava zahtev njegovog štićenika dostavio i odluku Ustavnog suda Srbije, Tu. br. 367/90 od 21.3.1991, koji je oglasio neustavnom odluku SO Uroševac o vikend zoni na Šari.

15. Tokom sudske rasprave 10. oktobra 2011. god. tužena, opština Uroševac, je osporila ovaj dokaz i između ostalog je predložila da se postupak prekine i da se Ustavni sud Kosova izjasni u vezi ustavnosti odluke Ustavnog suda Srbije.

16. Sudija u predmetu, g. Musa Konxheli, je 30. novembra doneo rešenje kojim se usvaja predlog tužene i pitanje uputio Ustavnom sudu Kosova, od kojeg zahteva ocenu ustavnosti osporene odluke Ustavnog suda Srbije.

17. U Ustavni sud je 7. decembra 2011. god. stigao formalni zahtev u odnosu na ovo pitanje.

Navodna kršenja ustavom zagarantovanih prava

18. Podnosilac zahteva nije posebno naglasio koja su ustavna kršenja učinjena osporenom odlukom, ali je zahtevao ocenu saglasnosti istog sa Ustavom uopšteno.

19. Podnosilac zahteva je takođe tražio od Ustavnog suda Kosova da donese meritorno tumačenje da li je osporenu odluku doneo ovlašćeni organ, uzimajući u obzir vreme i mesto donošenja odluke (1991. godina nakon ukidanja autonomije Kosova, u Beogradu), da li je odluka diskriminišuća i da li Opštinski sud u Uroševcu – ogranak u Štrpcu treba da uzme u obzir ovu odluku kao relevantnu činjenicu tokom razmatranja predmeta – tužbi za utvrđivanje svojine, pošto je navedenu činjenicu jedna od strana osporila u postupku i Opštinski sud u Uroševcu – ogranak u Štrpcu je prekinuo isti do donošenja odluke u Ustavnom sudu Kosova.

Ocena prihvatljivosti zahteva

20. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu Suda.

21. Vezano sa tim Sud se upućuje na član 113. stav 8. Ustava, koji propisuje:

> *„Sudovi su ovlašćeni da, Vrhovnom sudu, podnesu slučajeve koji se tiču saglasnosti nekog zakona sa Ustavom, ako je ta saglasnost primećena tokom sudskog postupka i ako relevantni sud nije siguran u saglasnost spornog zakona sa Ustavom i samo ako odluka relevantnog suda zavisi od saglasnosti zakona“*;

i

član 51. st. 1. i 2. Zakona o Ustavnom sudu, u kojem je jasno propisano:

„1. Podnesak podnešen u skladu sa članom 113, stav 8 Ustava, podnosi sud samo ukoliko se sporni zakon treba direktno primeniti u postupku koji je deo predmeta razmatranja i samo ukoliko je zakonitost spornog zakona preduslov za donošenje odluke od strane suda.

2. Podnesak treba jasno da navede odredbe zakona za koje se smatra da nisu u saglasnosti sa Ustavom“.

Sud takođe uzima u obzir:

pravilo 36. stav 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda u kojem se propisuje:

„(3) Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:

f) kada zahtev nije ratione materiae u skladu sa Ustavom“.

22. Pozivajući se na zahtev Opštinskog suda u Uroševcu u vezi pitanja podnetog na razmatranje, Sud konstatuje:

Što se tiče ustavnog pitanja i ovlašćene strane:

23. Kao što je naglašeno u stavu 21. ovog rešenja, sudovi su ovlašćene strane za podnošenje ustavnih pitanja unutar okvira

predviđenih članom 113. stavom 8. Ustava i članom 51. Zakona o Ustavnom sudu, i pitanje zbog kojeg su se obratili Ustavnom sudu treba uvek biti pokriveno ustavnim odredbama što se tiče ustavne materije (vidi, mutatis mutandis, X protiv Nemačke, zahtev br° **7462/7 6 Odluka o neprihvatljivosti – *ratione materiae* 7. marta 1977. god.).**

24. U stvari, ustavna i zakonska definicija u vezi nadležnosti sudova za obraćanje Ustavnom sudu jasno određuje da su oni ovlašćeni da traže ocenu saglasnosti ZAKONA sa Ustavom, a ne i nekog drugog pravnog akta (incidentalna kontrola ustavnosti).

25. Iz zahteva koji je podneo Opštinski sud u Uroševcu – ogranak u Štrpcu nesumnjivo se konstatuje da ovaj sud nije tražio ocenu saglasnosti određenog zakona sa Ustavom, nego sudske odluke, što nije u domenu ustavnih nadležnosti sudova prema članu 113. stavu 8. za podnošenje pitanja Ustavnom sudu.

26. Ustavni sud naglašava da iako pitanje koje je podneo Okružni sud ima direktne veze sa sudskim postupkom koji je na razmatranju pred istim, osnovno postavljeno pitanje je i dalje *RATIONE MATERIE* u saglasnosti sa Ustavom jer nije pravni čin za koji sudovi mogu tražiti ocenu ustavnosti.

Što se tiče pitanja za koje se traži ocena ustavnosti

27. Ustavni sud naglašava da što se tiče suštinskih pitanja iznetih u zahtevu, isti nije sud provere činjenica i ne može da pretpostavi koje će činjenice redovni sudovi uzeti u obzir prilikom razmatranja slučajeva koje oni razmatraju.

28. Utvrđivanje činjeničnog stanja, pravilnog i potpunog, je u potpunosti u nadležnosti redovnih sudova i njegova uloga (Ustavnog suda) je jedino da obezbedi saglasnost sa pravima koja su zagarantovana Ustavom i drugim pravnim instrumentima, dakle ne može delovati kao sud „četvrtog stepena“ (vidi, *mutatis mutandis*, i. a. Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god., R.J.D, 1996-IV, stav 65.).

29. Štaviše, Ustavni sud primećuje da je u odluci Ustavnog suda Srbije, Tu. br. 367/90 od 21.3.1991., naglašena činjenica da se je

Ustavni sud Kosova 1988. godine, odlukom U br. 77/88, oglasio nadležnim Ustavnim sudom u to vreme i ova činjenica se treba uzeti u obzir i od strane redovnih sudova.

30. U ovim okolnostima, podnosilac žalbe nije postavio ustavno pitanje u okviru nadležnosti koje su propisane članom 113. stavom 8., stoga u saglasnosti sa članom 36. stavom 3. tačkom f) zahtev treba biti oglašen neprihvatljivim usled nesaglasnosti *„ratione materiae“* sa Ustavom.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 49. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, na sednici, 19. aprila 2012. god., je jednoglasno:

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Mr.Sc.Kadri Kryeziu	Prof. dr Enver Hasani

KI 13 / 11 od 07. septembra 2012 - Ocena ustavnosti presuda Okružnog suda u Mitrovici , P.br. 211 / 06 , od 1. novembra 2007 , od Vrhovnog suda Kosova , Ap . No.48/2008 , od 14. maja 2008 , a od Vrhovnog suda Kosova , Pzd . Broj 118/2010

Slučaj KI 13/11, odluka od 31. avgusta 2012. god.
Ključne reći: kršenje ustavnih prava i sloboda, Privremeni krivični zakon o krivičnom postupku Kosova, individualni zahtev, zahtev očigledno neosnovan.

Podnosioci su podneli zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava Kosovo, navodeći da su njihova ustavna prava i slobode prekršena presudom Vrhovnog suda, kojom je potvrđena posuđujuća presuda Okružnog suda sa optužnicama protiv podnosilaca u vezi sa ubistvom i telesnim povredama. Podnosioci su naveli da su Okružni sud i Vrhovni sud prekršili njihova prava i slobode garantovana članom 24, 30 i 31. Ustava Kosova i članom 6. Evropske Konvencije za Ljudska Prava.

Sud je našao da je zahtev podnosilaca neprihvatljiv na osnovu pravila 56.2. Poslovnika o radu, zato što podnosioci nisu potkrepili svoje navode onako kako se zahteva Zakonom i Poslovnikom. Sud je obrazložio svoju odluku naglašavajući da je Vrhovni sud zaključio da dokazi veštaka potkrepljuju svedočenja svedoka. Citirajući svoju sudsku praksu u slučaju *br. Kl 06/09, podnosilac X protiv Presude br. 215/2006 Vrhovnog suda, Presude br. 741/2005 Okružnog suda, Presude br. 217/2004 Opštinskog suda,* Sud je u nastavku obrazložio da činjenica da su podnosioci nezadovoljni ishodom, ne može njima da služi kao pravo da pokrenu argumentovan zahtev za kršenja ustavnih prva i sloboda. Zbog gore navedenih razloga, Sud je odlučio da odbije zahtev podnosilaca kao neprihvatljiv.

Priština, 31. Avgust 2012. god.

Br. ref.: 292/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI13/11

Podnosioci

Jeton Salihu i Mentor Salihu

Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Mitrovici, P. br. 211/06, od 1. novembra 2007. god., presude Vrhovnog suda Kosova, Ap. br. 48/2008, od 14. maja 2008. god. i presude Vrhovnog suda Kosova Pzd. br. 118/2010

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija.

Podnosioci

1. Podnosioci zahteva su Jeton Salihu i Mentor Salihu iz sela Drvar, Opština Vučitrn, predstavljeni od strane njihovog advokata Mahmuta Halimija iz Mitrovice. Podnosioci zahteva su braća.

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju presudu Okružnog suda u Mitrovici, P. br. 211/06, od 1. novembra 2007. god., i presude Vrhovnog suda Kosova, Ap. br. 48/2008, od 14. maja 2008. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva se odnosi na osudu podnosilaca zahteva za ubistvo Nexhata Mehollija, 31. decembra 2005. god., lakših telesnih povreda Berata Mehollija, istog dana. Osuda i kazna podnosilaca zahteva je od 1. novembra 2007. god. Istog

dana otac podnosilaca zahteva, Salih Salihu, je osuđen za lakše telesne povrede nanete Nexhatu Meholliju i Beratu Meholliju.

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na članu 113.7 Ustava; članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred sudom

5. Podnosioci zahteva su, 7. februara 2011. god., podneli zahtev Ustavnom sudu.

6. Salih Salihu, otac podnosilaca zahteva, je 15. februara 2011. god. dostavio Sudu dokumentaciju u vezi sa njegovom osudom.

7. Predsednik Ustavnog suda je, 2. marta 2011. god., imenovao sudiju Ilirianu Islami za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Kadri Kryeziu.

8. Dopisom od 11. jula 2011. god. Sud je zahtevao od Okružnog suda u Mitrovici informacije u vezi sa zahtevom. Okružni sud u Mitrovici je odgovorio dopisom od 19. juna 2011. god., koji je Sud primio 22. jula 2011. god.

9. Veće za razmatranje je 19. juna 2012. god. razmotrilo preliminarni izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Opis činjenica o predmetu kao što je evidentirano dokumentacijom dostavljenom od strane podnosilaca

10. Okružni sud u Mitrovici je, 1. novembra 2007. god., putem presude P. br. 211/06 pronašao da su podnosioci zahteva krivi za ubistvo shodno članu 146. Privremenog krivičnog zakona Kosova i krivi za napad po članu 153. stav 2. Privremenog krivičnog zakona Kosova. Sud je osudio podnosioca zahteva Mentora Salihua na ukupnu kaznu zatvora od deset godina i tri meseca. Sud je osudio podnosioca zahteva Jetona Salihua na ukupnu kaznu zatvora od osam godina i dva meseca. Njihov otac je takođe osuđen istog dana za napad.

11. Protiv tih kazni podnosioci zahteva su podneli odvojene žalbe Vrhovnom sudu. U svojim žalbama podnosioci zahteva su naveli bitne povrede Privremenog krivičnog zakona Kosova, pogrešno i nepotpuno ustanovljavanje faktičkog stanja, povreda krivičnog zakona i preterano stroge kazne.

12. Vrhovni sud Kosova je, 14. aprila 2008. god. presudom Ap. br. 48/2008 odbio obe žalbe kao neosnovane.

13. Podnosilac zahteva Mentor Salihu, je 10. novembra 2008. god., podneo zahtev za ocenu krivičnog postupka pred Okružnim sudom u Mitrovici, i predložio prikupljanje i ocenu novih dokaza. Podnosilac zahteva je zasnovao svoj zahtev pre svega na tvrdnji da je Okružni sud u Mitrovici zasnovao svoju presudu na pogrešnom i nepotpunom ustanovljavanju činjeničnog stanja.

14. Podnosioci zahteva su, 27. decembra 2008. god., podneli zajednički zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu. U zahtevu su iznete navodne povrede odredba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona i povrede člana 157.1 Privremenog krivičnog zakona Kosova.

15. Okružni sud u Mitrovici je, 3. februara 2009. god., presudom Kp. br. 175/08 odbio kao neosnovan zahtev Mentora Salihua za ocenu krivičnog postupka.

16. Vrhovni sud je, 20. maja 2010. god. presudom Pkl. br. 40/09 odbio kao neosnovan zajednički zahtev za zaštitu zakonitosti.
17. Vrhovni sud je, 14. decembra 2010. god. presudom Pzd. br. 118/2010 odbio kao neosnovan zajednički zahtev podnosilaca zahteva za vanredno ublažavanje kazne.

Navodne povrede Ustava

18. Podnosioci zahteva navode povredu člana 24. [Jednakost pred zakonom], člana 30. [Prava optuženog], člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosova i člana 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Pravni argumenti izneti od strane podnosilaca zahteva

19. Podnosioci zahteva tvrde da je Okružni sud u Mitrovici povredio Privremeni krivični zakon Kosova, prilikom pogrešnog ustanovljavanja faktičkog stanja, i povredio krivični zakon izricanjem preterano stroge kazne. Kao rezultat, podnosioci navode da im je Okružni sud u Mitrovici povredio ustavna prava zagarantovana članovima 24, 30. i 31. Ustava, kao i Vrhovni sud koji je potvrdio presudu Okružnog suda. Fokus pravnih argumenata podnosioca zahteva bio je na članu 157.1 Privremenog krivičnog zakona Kosova.

20. U stvari, oni su izjavili da je njihova osuda bila zasnovana samo na svedočenju Berata Mehollija i tvrde da sud ne može proglasiti optuženog krivim na osnovu samo jednog dokaza.

Ocena prihvatljivosti zahteva

21. Da bi mogao da presudi o zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

22. Član 113. stav 1. i 7. Ustava utvrđuje opšti pravni okvir potreban za prihvatljivost, i predviđa sledeće:

> *"1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način*
>
> (...)
>
> *7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.*"

23. *Pored toga, član 48. Zakona glasi:*

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

24. *Konačno, pravilo 36. Poslovnika o radu glasi:*

"1. Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan,

2. Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

a) da zahtev nije prima facie opravdan, ili

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili

c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju;"

25. Kao što je gore rečeno, podnosioci zahteva tvrde da je Okružni sud u Mitrovici izvršio različite povrede krivičnog postupka i krivičnog zakona, i posebno povredu člana 157.1 Privremenog zakona o krivičnom postupku Kosova.

26. U celini član 157. Privremenog zakona o krivičnom postupku Kosova glasi kao što sledi:

Član 157.

(1) Sud ne može da proglasi optuženog krivim samo na osnovu svedočenja ili drugog dokaza ili dajući presudan značaj svedočenjima i dokazima koje okrivljeni ili branilac ne mogu da ospore ispitivanjem u toku krivičnog postupka.

(2) Sud ne može da proglasi optuženog krivim samo na osnovu iskaza ili dajući presudan značaj iskazu

okrivljenog koji je dat policiji ili javnom tužiocu (član 156. stav 1. ovog zakona).

(3) Sud ne može da proglasi optuženog krivim samo na osnovu svedočenja ili dajući presudan značaj svedočenju jedinog svedoka čiji je identitet nepoznat odbrani ili okrivljenom.

(4) Sud ne može nikoga da proglasi krivim samo na osnovu svedočenja koje dao kooperativni svedok (članovi 298. do 303. ovog zakona).

27. Podnosioci zahteva tvrde da su osuđeni na osnovu samo jednog svedočenja Berata Meholija. Oni nisu pružili bilo kakve dokaze u njihovom zahtevu da ni njima niti njihovim braniocima nije bilo omogućeno da postavljaju pitanja Beratu Meholiju ili da su na bilo koji drugi način osporavali njegovo svedočenje tokom krivičnog postupka.

28. U stvari, u zapisniku Okružnog suda u Mitrovici, sa suđenja od 4. juna 2007. god. konkretno je izneto da je braniocima data mogućnost da postavljaju pitanja Beratu Meholiju, i zabeležena su pitanja koja je odbrana postavila Beratu Meholiju.

29. Takođe, u presudi Okružnog suda u Mitrovici, Sud posebno naglašava da "Sud je takođe uzeo u obzir odbranu optuženog" (i u ovom konkretnom slučaju, izjave podnosilaca zahteva, kao i izjave njihovog oca, Sud je pronašao kao protivurečne).

30. Pored toga, Vrhovni sud se u presudi Pkl. br. 40/09, od 20. maja 2010. god. bavio ovom posebnom žalbom podnosilaca zahteva. Vrhovni sud je naveo da su među dokazima razmatranim od strane prvostepenog suda bili i dokazi veštaka koji su u vezi sa povredama nanetim pokojnom. Vrhovni sud je smatrao da su ovi dokazi potkrepili svedočenje svedoka i zato nije bilo povrede člana 157. Krivičnog zakona Kosova.

31. Podnosioci zahteva nisu potkrepili svoje tvrdnje, kao što je predviđeno Zakonom i Poslovnikom o radu.

32. Kao što je i navedeno od strane Ustavnog suda u slučaju br. KI. 06/09, podnosilac X protiv presude Vrhovnog suda br. 215/2006, presude Okružnog suda br. 741/2005, presude Opštinskog suda br. 217/2004:

> "...
>
> *Sud bi pre svega hteo da naglasi da on ne predstavlja apelacioni sud u odnosu na ostale sudove na Kosovu i ne može intervenisati po osnovi da su ovi sudovi doneli pogrešnu odluku ili da su pogrešno ocenili činjenice. Uloga Suda jeste isključivo da obezbedi usklađenost sa pravima zagarantovanim Ustavom i drugim pravnim sredstvima i, stoga, ne može obavljati ulogu suda "četvrtog stepena" (vidi, mutatis mutandis, i.a., Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996, R.J.D, 1996-IV, stav 65)."*

33. I kao što je i dalje navedeno od strane Ustavnog suda u slučaju br. KI. 06/09, podnosilac X protiv presude Vrhovnog suda br. 215/2006, presude Okružnog suda br. 741/2005, presude Opštinskog suda br. 217/2004:

> *„Sama činjenica da je podnosilac zahteva bio nezadovoljan ishodom predmeta ne može sama po sebi izneti dokazanu tvrdnju o povredi člana 31. Ustava (vidi mutatis mutandis Presudu ESLJP Appl. br. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005)."*

34. Stoga, zahtev treba odbiti kao neprihvatljiv jer je očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, nakon većanja održanog 19. juna 2012. god., je jednoglasno:

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena podnosiocu zahteva, i

III. Ova odluka će biti objavljena u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i stupa na snagu odmah.

Predsedavajući sudija	**Predsednik Ustavnog suda**
Robert Carolan	Prof. dr Enver Hasani

KI 125 / 10 od 24. septembra 2012 - Ustavni preispitati odluke Okružnog suda u Prištini AC.no.440/07 od 17. decembra 2008 , a Vrhovni sud Kosova Rev.I.no.41/2008 , od 13. avgusta 2010

Slučaj KI 125/10, odluka od 31. avgusta 2012. god.
Ključne reči: udaljavanje sa posla, individualni zahtev, zahtev očigledno neosnovan, kršenje individualnih prava i sloboda.

Podnosilac je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su njena prava prekšena odlukama redovnih sudova, kojima podnosilac zahteva navodi kršenje prava zagarantovanih Ustavom, a da nije precizirala neku posebnu ustavnu odredbu.

Sud je našao da je zahtev podnosioca očigledno neosnovan, zato što podnosilac zahteva nije dokazima potkrepila svoje navode, dakle kako i zašto je izvršeno navedeno kršenje. Sud je takođe naglasio da ne primećuje da su postupci vođeni u redovnim sudovima bili proizvoljni ili nepravedni. Citirajući slučaj *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva* iz prakse ESLJP, Sud je dalje obrazložio da, kao opšte pravilo, ocena činjenica je dužnost redovnih sudova. Zbog navedenih razloga, Sud je odlučio da odbije zahtev podnosioca kao neprihvatljiv.

Priština,31 Avgust 2012. god.

Br. ref.: RK288/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaj br. KI125/10

Podnosilac

Sofije Gerboci

Ocena ustavnosti odluka

Okružnog suda u Prištini, AC. br. 440/07 od 17. decembra 2008. godine

i

Vrhovnog suda Kosova Rev. I. br. 41/2008 od 13. avgusta 2010. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Sofije Gerboci iz Gnjilana.

Osporena odluka i predmetna stvar

2. Presude Okružnog suda u Prištini, Ac.br. 440/07 od 17. decembra 2008. god. i presude Vrhovnog suda Kosova, Rev.I.br. 41/2008 od 13. avgusta 2010. god.

Pravni osnov

3. Član 113. stav 7. Ustava, član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo.

Postupak pred Sudom

4. Podnosilac zahteva je 13. decembra 2010. god. podnela zahtev Sekretarijatu Ustavnog suda.

5. Nalogom predsednika Ustavnog suda sudija Altay Suroy je imenovan za sudiju izvestioca. Predsednik je takođe imenovao i Veće za razmatranje u sastavu sudija Almiro Rodrigues (predsedavajući), Gjyljeta Mushkolaj i Iliriana Islami.

Kratak opis činjenica prema tvrdnjama podnosioca zahteva

6. Podnosilac zahteva je stupila u radni odnos sa sada zvanom Raiffeisen bankom 14. oktobra 2002. god. Ona navodi da ju je banka zamolila da podnese ostavku usled nepravilnosti uočenih nakon revizije, koju je banka obavila 20. maja 2005. god. Ona navodi da je potpisala otkaz dok ju je mučilo zdravstveno stanje koje je moglo uticati da ona pati od „poremećaja pamćenja i zbunjenosti". Podnosilac zahteva je bila na bolovanju i nalazila se u bolnici od 17. januara 2005. god. do 28. januara 2005. god. Njen suprug je banci 21. maja 2005. god. dostavio pismenu ostavku.

7. Sledstveno, ona se je obratila banci da bi joj se omogućilo da se vrati na posao. Banka je 31. avgusta 2006. god. odgovorila da njen zahtev za povratak nije prihvaćen. Banka je navela da je slučaj koji je otkriven i istražen od strane unutrašnjih revizora banke bio smatran ozbiljnom zloupotrebom službenog položaja i da je banka stajala iza zaključaka revizora.

8. Podnosilac zahteva je 2006. godine otpočela postupak protiv Raiffeisen banke pri Opštinskom sudu u Gnjilanu, koji je 3. septembra 2007. god. doneo odluku u njenu korist. Opštinski sud je ustanovio da je od nje zahtevano da podnese ostavku i da je ona predala ostavku tokom teškog zdravstvenog stanja usled kojeg ona nije mogla kontrolisati svoje ponašanje. Sud je „delimično verovao" izjavi zastupnika banke koji je naveo da nikakav disciplinski postupak nije pokrenut protiv podnosioca zahteva pošto je ona podnela ostavku. Sud je implicitno prihvatio da je od nje traženo da podnese ostavku.

9. Nakon žalbe, Okružni sud u Gnjilanu je ukinuo odluku Opštinskog suda i ustanovio da je podnosilac zahteva doborovoljno dala ostavku. Ovo obrazloženje je kasnije prihvatio i Vrhovni sud u svojoj odluci u korist banke od 13. avgusta 2010. god.

10. Podnosilac zahteva je 13. decembra 2010. god. podnela zahtev Ustavnom sudu i priložila kopije svih odluka navedenih sudova uz određenu lekarsku dokumentaciju i izveštaje. Zahtev je, iako nije izričito navedeno, izgleda više zahtev za poništenje donete

pravosnažne, što je odluka Vrhovnog suda Kosova od 13. avgusta 2010. god.

11. Zahtev nije potkrepljen dokazima na koji način su njena ustavna prava povređena odlukom Vrhovnog suda od 13. avgusta 2010. god. Podnosilac zahteva takođe ne obrazlaže na koji način je sud postupio jednostrano, nije uzeo u obzir relevantne činjenice i delovao izvan nadležnosti. Ona ne navodi na koji način joj je uskraćeno pravo na pravično suđenje od strane nezavisnog i nepristrasnog suda.

Ocena prihvatljivosti zahteva

12. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi u Zakonu i Poslovniku o radu.

13. Jedan od uslova je da se podnosilac zahteva ne može prosto žaliti da su redovni sudovi počinili greške u činjenicama ili zakonu, osim i samo ako su im povređena prava i slobode garantovane Ustavom.

14. Vezano sa tim Ustavni sud naglašava da nije njegova dužnost da deluje kao sud četvrtog stepena za razmatranje odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila postupka i materijalnog prava (vidi, Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI 13/09, Sevdail Avdyli*, od 17. juna 2010. god. i* mutatis mutandis*,* García Ruiz protiv Španije [GC]*, br. 30544/96, stav 28., Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).*

15. Ustavni sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na način kao i da li je postupak uopšte, gledajući u potpunosti, izvršen na takav način da podnosilac zahteva nije imao pravično suđenje (vidi, Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, App. br 13071/87, usvojen 10. jula 1991). Sud stoga*

zaključuje da zahtev treba da bude odbačen kao očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u saglasnosti sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona o Ustavnom sudu, i pravilom 56(2) Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Altay Suroy Prof. dr Enver Hasani

KI 151 / 11 od 24. septembra 2012 - Ocena ustavnosti presuda Opštinskog suda u Gnjilanu C. br . 494 / 06 , od 11. aprila 2007 ,Okružni sud u Gnjilanu Ac . Broj 219 / 07 , od 11. septembra 2009 , a Vrhovni sud je , A. br . 1120 / 83 , od 19. januara 1984

Slučaj KI 151/11, odluka od 31. avgusta 2012. god.
Ključne reči: imovinsko pravo, individualni zahtev, zahtev očigledno neosnovan, kršenje individualnih prava i sloboda.

Podnosilac je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su njegova ustavna prava prekršena presudom Vrhovnog suda, kojom se podnosiocu nije priznalo imovinsko pravo na osnovu proširenja i držanja. Podnosilac zahteva je naveo da je Vrhovni sud prekršio član 46 [Zaštita Imovine] Ustava.

Sud je našao da je zahtev podnosioca očigledno neosnovan, zato što podnosilac nije potkrepio dokazima svoje navode, dakle kako je i zašto izvršeno navedeno kršenje. Sud je takođe naglasio da ne primećuje da su relevantni postupci u redovnim sudovima bili proizvoljni ili nepravedni. Citirajući slučaj *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva* iz prakse ESLJP, Sud je u nastavku obrazložio, da kao opšte pravilo, ocena činjenica je dužnost redovnih sudova. Zbog navedenih razloga, Sud je odlučio da odbije zahtev podnosioca.

Priština,31 Avgust 2012. god.

Br. ref: RK289/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI151/11

Podnosilac

Sahit Emini

Ocena ustavnosti presuda Opštinskog suda u Gnjilanu, C. br. 494/06 od 11. aprila 2007. godine, Okružnog suda u Gnjilanu, Ac. br. 219/07 od 11. septembra 2009. godine i Vrhovnog suda, A. br. 1120/83 od 19. januara 1984. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija i

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Sahit Emini iz Gnjilana. Podnosioca zahteva zastupa advokat Avdullah Ismajli, ul. S. Brestovci br. 15, Gnjilane.

Predmetna stvar

2. Predmetna stvar zahteva se odnosi na tužbu o vlasništvu parcele zemlje u naselju Qeremindane u Gnjilanu, do koje je došlo usled promene toka reke 1962. god. Vrhovni sud Kosova je na kraju rešio protiv podnosioca zahteva u svojoj presudi od 5. septembra 2011. god.

3. Podnosilac zahteva tvrdi da je došlo do kršenja njegovih ustavnih prava zagarantovanih članom 46. [Zaštita imovine] Ustava.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113. stav 7. Ustava, članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak u Sudu

5. Advokat podnosioca zahteva je 14. novembra 2011. god. poslao prepisku Sudu u vezi predloženog zahteva. Sud je 14. novembra 2011. god. od podnosioca zahteva tražio da popuni obrazac zahteva.

6. Podnosilac zahteva je 23. novembra 2011. god. podneo popunjen zahtev Ustavnom sudu.

7. Predsednik Ustavnog suda je 17. januara 2012. god. imenovao sudiju Gjyljetu Mushkolaj za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Ivan Čukalović i Iliriana Islami.

8. Veće za razmatranje je 18. juna 2012. god. razmotrilo izveštaj koji je pripremio sudija izvestilac i Sudu u punom sastavu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva. Sud u punom sastavu je istoga dana razmotrio zahtev.

Pregled činjenica slučaja prikazanih u dokumentaciji koju je podneo podnosilac zahteva

9. Reka koja je spajala imovinu podnosioca zahteva i njegovog oca u naselju Qeremindane u Gnjilanu je 1962. promenila tok i „uzela“ imovinu podnosioca zahteva. Podnosilac zahteva tvrdi da je staro korito reke popunjeno i transformisano u njihovu imovinu.

10. Podnosilac zahteva je pokrenuo postupak u Opštinskom sudu u Gnjilanu potražujući priznavanje prava vlasništva na osnovu proširenja i držanja imovine. Tužena u postupku je bila opština Gnjilane. Rasprava je održana 11. oktobra 2005. god. i 24. januara 2006. god. Sud je razmotrio veštačenja veštaka za geodeziju. Takođe je obavljena i poseta licu mesta. Tokom rasprave su saslušani svedoci.

11. Sud je u svojoj presudi, C. br. 76/04 od 24. januara 2006. god., zaključio da je tužba neosnovana jer podnosilac zahteva nije uspeo da predstavi relevantne dokaze koji dokazuju njegovo pravo za priznavanje društvene imovine. Sud je ustanovio da odgovarajući Zakon o osnovnim imovinskim odnosima ne dozvoljava sticanje prava imovine održajem nad imovinom koja je bila u društvenom vlasništvu.

12. Podnosilac zahteva je uložio žalbu na ovu odluku Okružnom sudu u Gnjilanu, koji je u svojoj presudi, V. br. 494/06, preinačio odluku Opštinskog suda i vratio predmet na ponovljeno suđenje. Isti je postupku dodao još nekoliko tuženih.

13. Na ponovljenom suđenju u Opštinskom sudu u Gnjilanu, Opštinski sud je 11. aprila 2007. god., presudom C. br. 494/06, ponovo odbio tužbu podnosioca zahteva. I u ovoj parnici je saslušano mnoštvo dokaza svedoka i veštaka za geodeziju, koji su sastavili nove izveštaje.

14. Podnosilac zahteva je uložio žalbu Okružnom sudu koji je 11. septembra 2007. god., presudom Ac. br. 218/07, odbio tužbu podnosioca zahteva.

15. Na ovu presudu je uložena žalba u Vrhovnom sudu Kosova koji je 5. septembra 2011. god. doneo svoju presudu, Rev. br. 42/2008, i koji je takođe odbio kao neosnovanu tužbu podnosioca zahteva.

Navodi podnosioca zahteva

16. Između ostalog, podnosilac zahteva navodi da tokom druge parnice Opštinski sud nije posetio lice mesta, da sudovi nisu dali potpuna obrazloženja za svoje presude i da je došlo do pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja.

Ocena prihvatljivosti zahteva

17. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

18. Vezano sa tim, Sud se upućuje na član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo propisuje sledeće:

> *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“.*

19. Ustavni sud primećuje da nije Sud utvrđivanja činjenica, Ustavni sud podvlači da je pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja u potpunoj nadležnosti redovnih sudova i da je uloga Ustavnog suda jedino da obezbedi poštovanje Ustavom zagarantovanih prava i drugih pravnih sredstava te stoga ne može delovati kao sud „četvrtog stepena“ (vidi, *mutatis mutandis*, *i. a.* Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god, R. J. D, 1996-IV, stav 65, takođe vidi Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI-86/11 – podnosilac zahteva Milaim Berisha – zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 20/09 od 1.3.2011. – koju je Sud doneo 5. aprila 2012. god.).

20. Iz činjenica koje su priložene u zahtevu podnosilac zahteva jeste iskoristio sva raspoloživa pravna sredstva i redovni sudovi jesu uzeli u obzir sve dokaze koje je izneo podnosilac zahteva i saslušali sve svedoke koje su stranke u postupku predložile. Dati su razlozi za donete odluke. Zaista, Opštinski sud je u svojoj presudi od 11. aprila 2007. god. izneo svoje razloge za nepriznavanje dokaza jednog svedoka koja je pozvan u ime podnosioca zahteva.

21. Vezano sa tim, podnosilac zahteva nije utemeljio svoje navode, ne objašnjavajući kako i zašto je došlo do kršenja i ne dostavljajući dokaze koji ukazuju da je došlo do kršenja ustavom zagarantovanog prava.
22. Štaviše, u zahtevu se ne navodi da su sudovi delovali na arbitraran ili nepravičan način. Nije u okviru delokruga Ustavnog suda da zameni ocenu činjenica redovnih sudova svojom ocenom i, kao opšte pravilo, na redovnim sudovima je

da procene dokaze pred njima. Zadatak Ustavnog suda je da utvrdi da li su postupci u redovnim sudovima, gledajući u potpunosti, bili pravični, uključujući i način na koji su dokazi uzeti (vidi presudu ESLJP-a zahtev br. 13071/87, Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva od 10. jula 1991. god., pasus 34).

23. Činjenica da je podnosilac zahteva nezadovoljan ishodom slučaja ne može sama po sebi predstavljati argumentovanu tvrdnju povrede člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava (vidi *mutatis mutandis* presudu ESLJP-a, Zahtev br. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god.).

24. U ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije utemeljio svoju tvrdnju niti kršenje člana 46. [Zaštita imovine] Ustava jer dokazi koje je on izneo ni na koji način ne ukazuju da su mu redovni sudovi u tri instance uskratili ustavom zagarantovana prava.

IZ TIH RAZLOGA

Sud, nakon većanja 18. juna 2012. god., shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, jednoglasno,

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Predsedavajući sudija	**Predsednik Ustavnog suda**
Snezhana Botusharova	Prof. dr Enver Hasani

KI 81 / 10 od 24. septembra 2012 - Ocena ustavnosti Presude Vrhovnog suda Rev I. br . 363 / 09 , od 6. maja 2010

Slučaj KI 81/10, odluka od 5. septembra 2012. god.
Ključne reći: pravo na rad, individualni zahtev, zahtev očigledno neosnovan, kršenje individualnih prava i sloboda.

Podnosilac je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su njegova prava prekršena presudom Vrhovnog suda, kojom je potvrđena odluka opštine Kačanik za neobnavljanje ugovora podnosiocu zahteva kao zubnog tehničara.

Sud je našao da je zahtev podnosioca očigledno neosnovan, jer nije posedovao nijedan dokaz koji ukazuje da su postupci koji su vođeni pred redovnim sudovima bili nepravedni i proizvoljni. Citirajući slučaj *Vanek protiv Slovačke*, iz sudske prakse ESLJP, Sud je naglasio da podnosilac zahteva nije pružio nijedan *prima facie* dokaz koji ukazuje na kršenje prava zagarantovana Ustavom. Sud je dalje naglasio da je kao opšte pravilo, ocena činjenica dužnost redovnih sudova. Zbog navedenih razloga, Sud je odlučio da odbije zahtev podnosioca kao neprihvatljiv.

Priština,05 septembar 2012. god.

Br. Ref.: RK293/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaj br. KI81/10

Podnosilac

Nazif Reka

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Rev. I. br. 363/09 od 6. maja 2010. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija i

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Ramadan Rahmani iz Kosovog Polja. Podnosilac zahteva nema zastupnika.

Predmetna stvar

2. Predmetna stvar zahteva je tvrdnja podnosioca zahteva da mu je odlukom Vrhovnog suda od 6. maja 2010. god. prekršeno ustavno pravo na rad. On tvrdi da ima pravo da bude u radnom odnosu kao zubni tehničar u opštini Kačanik.

Osporena odluka

3. Presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo, Rev. I. br. 363/09 od 6. maja 2010. god.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak u Sudu

5. Podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu 3. septembra 2010. god.

6. Sledstveno, predsednik Ustavnog suda je imenovao sudiju Ilirianu Islami za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Snezhana Botusharova.

7. Predsednik je 10. jula 2012. god. zamenio sudiju Ilirianu Islami, čiji je mandat sudije Ustavnog suda istekao, imenujući sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca.

8. Veće za razmatranje je 11. jula 2012. god. razmotrilo preliminarni izveštaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva

Pregled činjenica slučaja

9. Podnosilac zahteva je bio u radnom odnosu na mestu zubnog tehničara u opštini Kačanik prema ugovoru o radu. Odlukom opštine od 20. februara 2007. god. njegov radni odnos zubnog tehničara je prekinut i njemu su predložena tri alternativna radna mesta: pomoćnik zubara, službenik u operativnom sistemu podataka i vozač. Njegovo prvobitno radno mesto zubnog tehničara je bilo deo odluke o smanjenju 27 radnih mesta u opštini Kačanik. Podnosilac zahteva je odbio alternativna radna mesta i smatrao da nisu u saglasnosti sa njegovim stručnim kvalifikacijama.

10. Ugovor podnosioca zahteva za mesto zubnog tehničara je istekao 31. decembra 2006. god. i nije obnavljan. Međutim opština ga je zapošljavala i plaćala još tri meseca u 2007., dok konačno nije skinut sa platne liste u aprilu 2007.

11. Podnosilac zahteva se je žalio Nezavisnom nadzornom odboru (NNO) i imao delimično uspeha u tome pošto je NNO 9. oktobra 2007. god. doneo odluku da odbor za žalbe opštine Kačanik nije bio potpun.

12. Opštinski odbor za žalbe je 9. novembra 2007. god. zaključio da opština treba da zadrži podnosioca zahteva kao zubnog tehničara. Opština nije izvršila ovu odluku.

13. Sledstveno, podnosilac zahteva je pokrenuo postupak u Opštinskom sudu u Kačaniku, kojim je tražio da bude vraćen na radno mesto. On je imao uspeha u Opštinskom sudu i po žalbi i u Okružnom sudu u Prištini. Međutim, opština je po navedenom pitanju uložila žalbu Vrhovnom sudu, koji je odlučio u korist opštine.

14. Vrhovni sud je zaključio da su Opštinski i Okružni sud pogrešno zaključili u korist podnosioca zahteva. Vrhovni sud je naglasio da je podnosilac zahteva imao ugovor o radu samo do 31. decembra 2006. god. iako je opština taj ugovor produžila na dodatna tri meseca kao znak dobre volje. Član 35. stav 1. tačka b) Administrativnog naređenja UNMIK-a br. 2003/02 O PRIMENI UREDBE UNMIK-a br. 2001/36 O JAVNOJ SLUŽBI KOSOVA propisuje: „Radni odnos pri javnoj službi prestaje automatski po isteku ugovora o zaposlenju javnog službenika“.

Ocena prihvatljivosti zahteva

15. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

16. Ustavni sud naglašava da po Ustavu nije njegova dužnost da deluje kao žalbeni ili četvrtostepeni sud u odnosu na odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga potonjih je da tumače i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi *mutatis mutandis* García Ruiz protiv Španije [VK], br. 30544/96, pasus 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

17. Ustavni sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na takav način kao i da li su postupci uopšte, gledano u celini, vođeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, između ostalih izvora, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

18. U konkretnom slučaju podnosiocu zahteva su pružene mnogobrojne mogućnosti da izloži svoj slučaj i ospori tumačenje zakona za koje smatra da je bilo nepravilno pred Ministarstvom rada i socijalne zaštite **i pred Vrhovnim sudom. Nakon razmatranja oba upravna postupka u celini, Sud nije ustanovio da su odgovarajući postupci na bilo koji način** bili nepravični ili ukaljani arbitrarnošću (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.)

19. Štaviše, podnosilac zahteva nije dostavio nijedan *prima facie* dokaz koji navodi na kršenje njegovih Ustavnih prava (vidi Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).

20. Stoga zahtev treba biti odbijen kao neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, nakon većanja 11. jula 2012. god., jednoglasno,

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Prof. dr Enver Hasani

KI 89 / 10 od 24. septembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova , Rev nr . 68 / 2008 , od 14. septembra 2010

Slučaj KI 89/10, odluka od 5. septembra 2012. god.
Ključne reči: individualni zahtev, zahtev očigledno neosnovan, prekid radnog odnosa, disciplinski postupak, kršenje individualnih prava i sloboda.

Podnosilac je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su njegova prava prekšena presudom Vrhovnog suda, kojom je potvrđena odluka disciplinske komisije Energetske Korporacije Kosova za udaljavanje podnosioca sa posla.

Sud je našao da je zahtev podnosioca očigledno neosnovan, zato što podnosilac zahteva nije dokazima potkrepio njegove navode, dakle kako i zašto je izvršeno navodno kršenje. Sud je takođe naglasio da ne primećuje da su relevantni postupci vođeni u redovnim sudovima bili proizvoljni ili nepravedni. Citirajući slučaj *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva iz prakse ESLJP*, Sud je dalje obrazložio da, kao opšte pravilo, ocena činjenica je dužnost redovnih sudova. Zbog navedenih razloga, Sud je odlučio da odbije zahtev podnosioca kao neprihvatljiv.

Priština, 05 septembar 2012. god.

Br.ref.:RK293/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI89/10

Podnosilac

Mehdi Sopjani

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev br. 68/2008, od 14. septembra 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija i

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Mehdi Sopjani iz Prištine i nije zastupljen.

Predmetna stvar

2. Predmetna stvar zahteva se odnosi na spor o prestanku radnog odnosa podnosioca zahteva sa Kosovskom energetskom korporacijom (KEK). Vrhovni sud Kosovo je konačno u svojoj presudi od 14. septembra 2010. god. odlučio protiv podnosioca zahteva

Pravni osnov

3. Zahtev je zasnovan na članu 113. stav (7) Ustava, čl. 20 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

4. 27. septembra 2010. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu.

5. Dopisom od 9. novembra 2010. god. Sud je obavestio Vrhovni sud o podnošenju zahteva.

6. Dana 14. decembra 2010. godine, predsednik Ustavnog suda je imenovao sudiju Iliriana Islami za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija Almiro Rodrigues (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Gjyljeta Mushkolaj.

7. Predsednik je 2. jula 2012. god. zamenio sudiju Ilirianu Islami kojoj je istekao mandat kao sudija Ustavnog suda sa sudijom Altay Suroy za sudiju izvestioca.

8. 10. jula 2012. god. Veće za razmatranje je razmotrilo preliminarni izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica slučaja kao što se dokazuje dokumentima koje je podnosilac zahteva podneo

9. Dana 9. marta 2002. god,, podnosiocu zahteva je navodno pronađeno ukradena žica od bakra u svojim vozilima dok je bio zaposlen u KEK-u. Sledili su disciplinski postupci koji su u početku doveli do njegovog suspendovanja i konačno do odluke od 4. juna 2002. godine o otpuštanju od KEK-a. Podnosilac zahteva se žalio na ovu odluku Izvršnom odboru KEK, koji odlukom od 7. avgusta 2002. god. nije našao elemente da ukine odluku o njegovom otpuštanju.

10. Nakon otpuštanja podnosilac zahteva je pokrenuo pravne postupke. To je konačno dovelo do znatnog broja sudskih odluka. Odluke koje formiraju osnovu za zahtev podnosioca su sledeće: prvo, odluka Opštinskog suda u Prištini, C1. br. 179/2002, od 10. marta 2004 kojom je odlučeno u korist podnosioca zahteva; drugo, na ovu odluku KEK je podneo žalbu Okružnom sudu u Prištini koji odlukom, AC.br. 484/2004 takođe odlučio u korist podnosioca zahteva i na kraju odluka Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 38/2008, od 9. jula 2010. god.

11. U odluci Vrhovnog suda tvrdnje podnosioca zahteva su odbačene i presuda je doneta u korist KEK-a. Vrhovni sud je naglasio da je stav nižih sudova predstavio pogrešnu primenu materijalnog prava.
12. Poslodavac je stalno smatrao da je opravdano prekinuo radni odnos sa podnosiocem zahteva jer su njega našli kako je ukrao imovinu KEK-a. Oni su se pozvali na član 11.3 (b) Uredbe

UNMIK-a br. 2001/27 o osnovnom zakonu o radu koji u relevantnom delu navodi sledeće:

Član 11.

Prestanak ugovora o radu

11.1 Ugovor o radu prestaje:

(a) smrću zaposlenog;

(b) pisanim sporazumom između zaposlenog i poslodavca;

(c) ako zaposleni ozbiljno povredi obaveze iz radnog odnosa;

(d) ako zaposleni ne izvršava svoje obaveze na zadovoljavajući način;

(e) nakon isteka vremena na koje je ugovor sklopljen; i

(f) po sili zakona.

11.2 Ugovor o radu poslodavac raskida ako zaposleni ozbiljno povredi obaveze iz

radnog odnosa ili ako zaposleni ne izvršava svoje obaveze na zadovoljavajući način.

11.3 U ozbiljne povrede obaveza iz radnog odnosa spadaju:

(a) neopravdano odbijanje ispunjavanja obaveza navedenih u ugovoru o radu;

(b) krađa, uništenje, oštećenje ili neovlašćeno korišćenje imovine poslodavca;

(c) otkrivanje poslovnih tajni;

(d) konzumacija droge ili alkohola na radnom mestu; i

(e) ponašanje tako ozbiljne prirode da bi bilo nerazumno očekivati da se radni odnos nastavi.

13. Vrhovni sud je takođe naglasio da je internim uredbama KEK-a krađa određena kao težak slučaj lošeg ponašanja zaposlenog. Taj sud je utvrdio da je odluka KEK o prekidu radnog odnosa bila ispravna i zakonita u svetlu gore navedenih zakonskih odredbi.

Navodi podnosioca zahteva

14. Podnosilac zahteva ne navodi specifično u svom zahtevu koje konkretne odredbe Ustava on tvrdi da su kršena. Podnosilac zahteva na opšti način se žali da je Vrhovni sud odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva nakon žalbe poslodavca, KEK-a, i pružio samo površne i ubedljive razloge. Stoga je smatrao da Ustavni sud treba da odluči u njegov korist zbog kršenja primenljivog zakona.

Ocena prihvatljivosti zahteva

15. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

16. U vezi s tim, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji predviđa:

Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.

17. Ustavni sud primećuje da nije sud za verifikaciju činjenica i želi da naglasi da je utvrđivanje pravnog i potpunog činjeničnog

stanja u potpunoj nadležnosti redovnih sudova, i da je uloga Ustavnog suda samo da obezbedi saglasnost sa pravima garantovanim Ustavom i drugim pravnim instrumentima te da ne može da postupi kao „sud četvrtog stepena“ (vidi *mutatis mutandis* , i.a., Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996, R.J.D. 1996-IV, stav 65, takođe vidi Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju *br. KI-86/11 – podnosilac zahteva Milaim Berisha – Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 20/09, od 1.3.2011 – koju je Sud doneo 5. aprila 2012. god.*).

18. Iz činjenica podnetih uz zahtev, podnosilac zahteva je iskoristio sva pravna sredstva koja je imao na raspolaganju, i da su redovni sudovi uzimali u obzir sve iznete dokaze. Razlozi su dati za donete odluke. U stvari, Vrhovni sud u svojoj presudi od 9. jula 2010. god. dao jasne razloge za neusvajanje tužbenog zahteva podnosioca zahteva i citirao primenljivi zakon i izgleda da je primenio taj zakon na način koji je bio povoljan po poslodavcu a ne po podnosiocu zahteva. Ustavni sud ne može da nađe greške u obrazloženju Vrhovnog suda na tu osnovu.

19. U ovom pogledu, podnosilac zahteva nije potkrepeo njegovu tvrdnju objašnjavajući kako i zašto je počinjeno kršenje, niti je dostavio dokaze kojima bi dokazao da je bilo povrede prava koje je Ustavom garantovano.

20. Pored toga, u zahtevu se ne ukazuje da su sudovi postupili na arbitraran ili nepravičan način. Nije u okviru nadležnosti Ustavnog suda da svojom procenom činjenica zameni procenu redovnih sudova i kao opšte pravilo, na ovim sudovima je da ocene dokaze pred njima. Zadatak Ustavnog suda je da ustanovi da li su postupci uopšte i u celosti, uključujući način kako su uzeti dokazi, bili pravični (vidi presudu ESLJP-a u slučaju Edvards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god*)*.

21. Činjenica da podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom slučaja, ne može sama po sebi da pokrene argumentovani zahtev za kršenje člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno

suđenje] Ustava (vidi *mutatis mutandis* presuda EKLJP-a Appl. br. 5503/02. Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005).

22. Pod ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije potkrepeo svoju tvrdnju jer činjenice koje je on izneo ne pokazuju na bilo koji način da mu je Vrhovni sud negirao Ustavom zagarantovana prava.

IZ TIH RAZLOGA

Shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, Sud je nakon većanja održanog 10. jula 2012. god., jednoglasno:

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena podnosiocu zahteva, i

III. Ova odluka će biti objavljena u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona i odmah stupa na snagu.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Altay Suroy	Prof. dr Enver Hasani

KI 131 / 10 od 24. septembra 2012 - Ocena ustavnosti Okružnog suda Peć presude P.no.46/2001 od 8. oktobra 2001 , Vrhovni sud Kosova Ap.nr.14/2002 presuda od 27. juna 2002 , API.nr .3 / " 07 od 23. novembra 2007, Vrhovni sud Kosova Odluke Pr.no.20/2010 od 11. marta 2010

Slučaj KI 131/10, odluka od 6. septembra 2012. god.
Ključne reči: individualni zahtev, zahtev zakasneo, pravično i nepristrasno suđenje, kršenje individualnih prava i sloboda.

Podnosilac je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su njegova ustavna prava prekršena odlukama Vrhovnog suda Kosova, prilikom čega podnosilac zahteva navodi da su suđenje i kazna zatvorom bili nepravedni i protivustavni.

Sud je našao da je zahtev podnosioca zakasneo, zato što nije podnet u skladu sa zakonskim rokom predviđenim članom 49. Zakona o Ustavnom sudu. Sud je naglasio da čak i da je zahtev bio podnet unutar zakonskog roka određenog članom 49. Zakona o Ustavnom sudu, on bi se odbio kao neprihvatljiv, zato što postupci u redovnim sudovima nisu bili nepravedni ili karakterizovani proizvoljnošću. Citirajući slučaj Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske iz prakse ESLJP, Sud je dalje obrazložio da činjenica da podnosilac zahteva nije zadovoljan konačnim ishodom njegovog slučaja, ne podrazumeva kršenje prava i sloboda zagarantovanih Ustavom. Zbog navedenih razloga, Sud je odlučio da odbije zahtev podnosioca kao neprihvatljiv.

Priština, 06. septembar 2012. god.

Br. ref. :RK295/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI131/10

Podnosilac

Fatbardh Gabraj

Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Peći, P. br. 46/2001 od 8. oktobra 2001. godine, presuda Vrhovnog suda Kosova, Ap. br. 14/2002 od 27. juna 2002. godine i API. br. 3/'07 od 23. novembra 2007. godine i odluke Vrhovnog suda Kosova Pr. br. 20/2010 od 11. marta 2010. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija i

Ivan Čukalović, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Fatbardh Gabraj iz Bajram Currija u Albaniji, koji služi kaznu zatvora u Dubravi, u Istoku.

Osporene odluke

2. Presuda Okružnog suda u Peći, P. br. 46/2001 od 8. oktobra 2001. god. i presude Vrhovnog suda Kosova, Ap. br. 14/2002 od 27. juna 2002. god., API. br. 3/'07 od 23. novembra 2007. god. i Pr. br. 20/2010 od 11. marta 2010. god.

Pravni osnov

3. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo, čl. 20. i 22. st. 7. i 8. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je tvrdnja podnosioca zahteva da je njegovo suđenje i osuda za ubistvo bilo nepravično, nezakonito i da su mu prekršena ustavna prava.

Postupak u Ustavnom sudu

5. Podnosilac zahteva je 28. decembra 2010. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Podnosilac zahteva je 28. januara 2011. god. obavešten o registrovanju zahteva. Kopija zahteva je istoga dana prosleđena Okružnom sudu u Peći i Vrhovnom sudu Kosova.

7. Okružni sud u Peći je odgovorio 2. februara 2011. god.

8. Predsednik je 14. februara 2011. god., odlukom br. GJR. 131/10, imenovao sudiju Gjyljetu Mushkolaj za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana, odlukom br. KSH. 131/10 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Almiro Rodrigues.

9. Veće za razmatranje je 19. juna 2012. god. razmotrilo preliminarni izveštaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica slučaja prema dokumentaciji koju je podneo podnosilac zahteva

10. Na dan ili oko 10. novembra 2010. god. na magistralnom putu Peć – Istok u selu Arbreš blizu Vitomirice, u blizini osnovne škole „7. septembar“, podnosilac zahteva, zajedno sa druga dva saizvršioca, SH. B. i G. M., naoružani automatskim puškama i ručnim granatama, su se približili svojim automobilom V. E. i G. E. i pucali u njih, dok su se ovi drugi vozili u smeru Istoka (u crvenom Golfu), time smrtno ranivši V. E., koji je kasnije podlegao povredama iz vatrenog oružja.

11. Okružni javni tužilac u Peći je 2. maja 2001. god. podigao optužnicu PP. br. 184/2000 protiv podnosioca zahteva i SH. B. (G. L., koji je takođe učestvovao u napadu na oštećenu stranku, preminuo je od povreda zadobijenih tokom sudara).

12. Nakon optužnice i sledstvenog suđenja, Okružni sud u Peći je 8. oktobra 2001. god., presudom P. br. 46/2001, oglasio podnosioca zahteva i SH. B. krivim i kaznio ih na sedamnaest (17) godina zatvora. Podnosilac zahteva je osuđen prema optužnici za ubistvo V. E. i pokušaj ubistva G. E., A. E. i I. E.

13. Nakon usvajanja žalbe okružnog javnog tužioca u Peći i delimično usled žalbe odbrane podnosioca zahteva i SH. B. (saučesnika), Vrhovni sud Kosova je 27. juna 2002. god., presudom Ap. br. 14/2002, preinačio presudu Okružnog suda u Peći P. br. 46/2001 od 8. oktobra 2001. god. u vezi sa pravnom kvalifikacijom dela optuženih i rešenjem o kazni.

14. Nakon učinjenih izmena u presudi Okružnog suda u Peći P. br. 46/2001 od 8. oktobra 2001. god., Vrhovni sud je osudio podnosioca zahteva SH. B. na 22 (dvadeset i dve) godine zatvora, za svakog od njih pojedinačno, računajući i vreme provedeno u pritvoru.

15. Vrhovni sud Kosova je 23. novembra 2007. god., presudom API. br. 3/07, odbio žalbu podnosioca zahteva i SH. B. kao neosnovanu i time potvrdio presudu Okružnog suda u Peći, P. br. 46/2001 od 8. oktobra 2001. god., i presudu Vrhovnog suda Kosova, Ap. br. 14/2002 od 27. juna 2002. god.

16. Vrhovni sud Kosova je 11. marta 2010. god., odlukom P. br. 20/2010, odbio zajedničku žalbu osuđenih protiv presude Okružnog suda u Peći, P. br. 46/2001 od 8. oktobra 2001. god., kao neosnovanu.

Navodna kršenja Ustava

17. Podnosilac zahteva tvrdi da je došlo do povrede čl. 23. [Ljudsko dostojanstvo], 24. [Jednakost pred zakonom], 30. [Prava optuženog], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 33. [Načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima] Ustava.

Pravni argumenti koje je izneo podnosilac zahteva

18. Podnosilac zahteva tvrdi da su gorenavedene ustavne odredbe prekršene na njegovu štetu jer je navodno pretučen do besvesti od strane članova porodice oštećene stranke. Takođe tvrdi da je

okružni javni tužilac u Peći postupio neustavno jer je istraga protiv njega navodno bila tendenciozna, pristrasna i politički motivisana i da je optužnica protiv njega bila zasnovana na neubedljivim dokazima i lažnim izjavama oštećenih. On takođe tvrdi da je odlukama Okružnog suda u Peći i Vrhovnog suda Kosova pogrešno oglašen krivim za ubistvo i pokušaj ubistva, iako je nevin.

19. Podnosilac zahteva predlaže Sudu da usvoji odluku kojom bi Sud utvrdio kršenje ustavnih odredbi od strane Okružnog suda u Peći i Vrhovnog suda Kosova i kojom bi poništio navedene odluke i vratio ovaj krivični predmet prvostepenom sudu na ponovljeno suđenje.

Ocena prihvatljivosti zahteva

20. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

21. Vezano sa zahtevom podnosioca zahteva, Sud se poziva na član 49. Zakona u kojem je propisano:

> *„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da deće od dana stupanja na snagu istog“.*

22. Iz podnesaka se može ustanoviti da je zahtev podnet 28. decembra 2010. god. i da je poslednja sudska odluka podnosiocu zahteva uručena 11. marta 2010. god., što znači da zahtev nije podnet u zakonskom roku propisanom u članu 49. Zakona.

23. Sledi da je zahtev zastareo.

24. Čak i da pretpostavimo da je zahtev zaista podnet u zakonskom roku propisanom članom 49. Zakona, Ustavni sud podvlači da pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja spada u nadležnost redovnih sudova i da je uloga Ustavnog suda jedino da obezbedi poštovanje Ustavom zagarantovanih prava i drugih pravnih sredstava te stoga ne može delovati kao sud „četvrtog stepena“ (vidi, *mutatis mutandis*, i. a. Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god, R. J. D, 1996-IV, stav 65, takođe vidi rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI-86/11 – podnosilac zahteva Milaim Berisha – zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 20/09 od 1.3.2011 – koju je Ustavni sud Kosova doneo 5. aprila 2012. god.).

25. Iz činjenica koje su priložene u zahtevu podnosilac zahteva jeste iskoristio sva raspoloživa pravna sredstva i redovni sudovi jesu uzeli u obzir i zaista odgovorili na sve žalbe podnosioca zahteva u vezi sa pretkrivičnim i sudskim postupkom, prihvatanjem dokaza i ocenom njihove istinosti, kao i utvrđivanjem činjeničnog stanja. Stoga, Ustavni sud smatra da u zahtevu ne postoji nijedan deo koji ukazuje da su sudovi prilikom razmatranja predmeta bili pristrasni ili da je postupak na neki drugi način bio nepravičan.

26. Vezano sa tim podnosilac zahteva nije utemeljio svoje navode, ne objašnjavajući kako i zašto je došlo do kršenja i ne dostavljajući dokaze koji ukazuju da je došlo do kršenja ustavom zagarantovanog prava.

27. Sama činjenica da je podnosilac zahteva nezadovoljan ishodom slučaja ne može sama po sebi izneti dokazanu tvrdnju povrede člana 31. Ustava (vidi *mutatis mutandis* presudu ESLJP-a, zahtev br. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god.).

28. Iz tih razloga, zahtev treba biti odbačen kao neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, nakon većanja 19. juna 2012. god., shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Predsedavajući **Predsednik Ustavnog suda**

Robert Carolan Prof. dr Enver Hasani

KI 56 / 12 od 28. septembra 2012 - Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prištini , Ka . br . 417 / 11 , od 23. marta 2012

Slučaj KI 56/12, Rešenje o neprihvatljivosti od 19. septembra 2012. godine *Ključne reči:* individulani zahtev, privremene mere, očigledno neosnovan, neiscrpljivost, javno tužilaštvo, pravo na suočavanje sa svedocima, kršenje načela pretpostavke nevinosti, kršenje individualnih prava i sloboda

Podnosioci, g. Shkelqim Devolli, Blerim Devolli i Ismet Bojku, podneli su zahtev shodno članu 113.7 Ustava Kosovo, osporavajući odluku Okružnog suda u Prištini, Ka. br. 417/11, od 23. marta 2012. god., da je doneta kršenjem njihovih prava garantovanih članom 6 [Pravo na pravično suđenje] EKLJP, jer podnosioci nisu mogli da se suoče sa jednim od ključnih svedoka tužioca, odbrana se obezbedila sa dovoljno argumenata, dokazujući nevinost podnosilaca i da je kancelarija tužioca doprinela u javnoj kampanji protiv podnosilaca. Dalje, podnosioci su zatražili od suda za izrekne privremene mere.

Po pitanju prihvatljivosti zahteva, sud je zaključio da je zahtev neprihvatljiv, jer podnosioci nisu uspeli da dostave dokaze da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravedni ili proizvoljni. Dakle, sud je zaključio da je zahtev očigledno neosnovan, shodno Pravilu 36 (1.c) Poslovnika o radu. Dalje, sud je konstatovao da je slučaj još uvek u toku pred redovnim sudom, gde će podnosioci i dalje moći da ulože svoje žalbe pred istražnim sudijom o navodnom kršenju njihovih prava tokom istražnog postupka. Stoga, sud zaključuje da ne postoji još uvek konačna odluka koja treba da bude osporena pred sudom. Dalje, što se tiče zaheva za privremene mere, sud je utvrdio da uzimajući u obzir da je zahtev proglašen neprihvatljivim, podnosioci nemaju prava na osnovu pravila 54 (1) Poslovnika o radu, da traže privremene mere.

Priština, 19. septembar 2012. godine

Br. ref.: RK298/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

U

slučaj br. KI56/12

Podnosilac

Shkelqim Devolli

Blerim Devolli

Ismet Bojku

Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prištini, Ka. br. 417/11,

od 23. marta 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Ivan Čukalović, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Kadri Kryeziu, sudija i

Arta Rama, sudija i

Podnosilac zahteva

1. Zahtev su podneli g. Shkelqim Devolli, g. Blerim Devolli i g. Ismet Bojku (podnosioci zahteva). G. Shkelqim Devolli je zastupljen od strane g. Gani Tiganija i g. Andrew Friedmana, advokati, i g. Blerim Devolli je zastupljen od strane g. Virtyta Ibrahimage i g. Benjamina Chewa, advokati, dok je g. Ismet Bojku zastupljen od gđe. Iliriane Osmani-Serreqija, advokat.

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju odluku Okružnog suda u Prištini, Ka. br. 417/11, od 23. marta 2012, koja je uručena njima 30. marta 2012. god.

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahteva da su gorenavedenom odlukom povređena njihova prava zagarantovana Evropskom Konvencijom za

Zaštitu Ljudskih Prava i Sloboda (u daljem tekstu: EKLJP), preciznije član 6. (Pravo na pravično suđenje).

4. Štaviše, podnosioci zahtevaju od Suda da uvede privremen mere, iz razloga da " *Očigledno je da podnosioci zahteva ne mogu biti osuđeni za neko navodno krivično delo na osnovu predstavljenih dokaza. Glavni pretres bi bio neopravdan i rezultovao bi daljom štetom u reputaciji podnosioca zahteva i nemogućnost da nastave uspešno poslovanje. Ova šteta bi bila neprihvatljiva za podnosioce zahteva."*

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 22 i 27. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121), (u daljem tekstu "Zakon") i na Pravilu 54, 55 i 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Dana 23. maja 2012. god., podnosioci su podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 5. jula 2012. god., predsednik je imenovao sudiju Almiro Rodrigues kao Sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija Robert Carolan (predsedavajući), Enver Hasani i Kadri Kryeziu.

8. Dana 17. jula 2012. god., Sud je zahtevao od podnosilaca zahteva da dostave Sudu odluku Okružnog suda u Prištini, Ka. br. 417/11, od 22. marta 2012. god.

9. Dana 19. jula 2012. god., Sud je obavestio Okružnog suda u Prištini o Kancelariju Specijalnog Tužilaca o podnosilac zahtevu.

10. Dana 20. jula 2012. god., podnosilac je dostavio Sudu odluku Okružnog suda u Prištini, Ka. br. 417/11, od 22. marta 2012. god.

11. Dana 19. septembra 2012. god. veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i izneo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 8. juna 2011. god., Specijalni Tužilac je podneo optužnicu (PPS br.376109) Okružnog suda u Prištini.

13. Dana 25. novembra 2011. god., Potvrdni sudija je delimično potvrdio optužnicu protiv podnosilaca zahteva (Ka. br. 417/11). Podnosioci zahteva su uložili žalbu protiv rešenja o prihvatljivosti dokaza i rešenja o potvrđivanje optužnice, doneto od strane Veća troje sudija Okružnog suda u Prištini.

14. Dana 22. marta 2012. god., Veće troje sudija Okružnog suda u Prištini je odbilo kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva (Ka. br. 417/11). Okružni sud u Prištini je utvrdio da "to je do glavnog pretresa da proceni eventualne implikacije člana 157.1. ZKPK, i da obezbedi da pravedne postupak."

Tvrdnje podnosioca zahtev

15. Podnosilac zahteva navodi sledeće:

1. Povrede prava da se suočava sa svedocima, član 6.3 (d) EKLJP

- Podnosioci zahteva tvrde da: Kancelarija Tužioca je svoju odluku zasnovao na podnošenju optužnice (i sud

je, takođe zasnovao svoju odluku, delimično) na osnovu poslatog pisma od strane pravnog predstavnika g. Adrian Shatku ili, jednom prilikom i sam g. Shatku. Tužilaštvo nije uključilo g. Adrian Shatku u listu mogućih svedoka za glavnu raspravu, mada su njegova navodna pisma glavni dokaz na kojima je Kancelarija Tužioca zasnovala svoju optužnicu. Zahtev Kancelarije Tužioca da obaveže g. Shatku da odgovori na pozive za integraciju od strane vlasti je bio odbijen od strane Stejt Departmenta Sjedinjenih Američkih Država, tako da efektivno ne postoji mogućnost da će g. Shatku učestvovati na glavnoj raspravi kao svedok. Tužilaštvo nema drugih dokaza o g. Shatkjevom ubeđenju ili tački gledišta, osim za pitanje pisma. Odluka da se podnese optužnica bez dokaza, znajući da g. Shatku neće biti svedok na glavnoj raspravi i da odbrana neće nikad imati priliku da ospori g. Shatka na suđenju, predstavlja jasno kršenje člana 6. stav 3. tačka d.

2. Povredu načela smatranja nevinim, član 6.2 EKLJP

- Podnosilac zahteva tvrdi da*: "Podnosilac zahteva je obezbedio dokaze Tužiocu o tome da g. Shutku nema nikakve navode prema podnosiocu zahteva. Osim ovog, podnosilac zahteva je obezbedio Tužiocu dokaze da je 50,000.00 Evra plaćeno od strane podnosioca zahteva. I, zbog ovog razloga navodi da je kompanija Dardafon DOO oštećena, nisu istiniti. Tužilaštvo nije razmotrilo ove dokaze. Šta više, tužilaštvo nije uključilo ključne dokaze date od strane okrivljenih u dosije Tužioca, u cilju obmane pretresnog sudija u uverenju da je optužnica dobro osnovana."*

3. Javno gonjenje

- Podnosilac zahteva tvrdi da: *"Tužilaštvo je doprinelo u javnoj kampanji protiv podnosilaca zahteva.*

Poštovano ime kompanije „Devolli“ Group DOO (proizvodna i trgovinska kompanija) u kojoj je podnosilac zahteva akcionar koji je uključen u ovom slučaju, iako ova kompanija nema nikakve veze sa slučajem. Ovaj ogroman publicitet slučaja je stvorio osnovu za javnu pravdu koja će biti otežana i imaće ozbiljne predrasude.”

Ocena prihvatljivosti zahteva

16. Sud naglašava da može odlučivati o prihvatljivost zahteva samo ako je podnosilac zahteva dokazao da je on/ona iscrpeo sva delotvorna pravna sredstva koja su mu na raspolaganju po važećem zakonu.

17. Član 113.7 Ustava propisuje da: “Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva pravna sredstva, regulisana zakonom.”

18. S druge strane, član 47.2 Zakona propisuje da *“Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”*

19. Načelo subsidijarnosti zahteva da podnosilac zahteva iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnim postupcima kako bi se izbeglo kršenje Ustava ili ako ih ima, da ispravi takva kršenja osnovnih prava.

20. Obrazloženje za iscrpljenje pravnih sredstava je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasan pravni lek za kršenje ustavnih prava. Ovo je važan aspekat principa subsidijarnosti Ustava (vidi, između ostalog, Rešenje o neprihvatljivosti Kl41-09 AAB-RIINVEST 000, iz Prištine protiv Vlade Republike Kosovo od 27. januara 2010.

god. i, *mutatis mutandis*, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

21. U stvari, kao opšte pravilo, Ustavni sud će intervenisati samo gde postoje kršenja u tumačenju Ustava ili kada zakoni nisu u saglasnosti sa Ustavom, ali samo kada su iscrpljena sva pravna sredstva regulisana zakonom

22. U tom smislu, podnosioci zahteva tvrde da su kršenja počinjena tokom krivične istrage, pretpretresnoj fazi krivičnog postupka koji je još u toku.

23. Kao što je i gorenavdeno, podnosilac zahteva tvrdi da je bilo: (1) povrede prava da se suočava sa svedocima, član 6.3.(d) EKLJP, (2) povrede načela da se smatra nevinim, član 6.2 EKLJP, i (3) javno gonjenje.

(1) Povreda prava da se suočava sa svedocima, član 6.3.(d) EKLJP,

24. Član 6.3.(d) EKLJP propisuje da:

"Svako ko je optužen za krivično delo ima sledeća minimalna prava: d) da ispituje svedoke protiv sebe ili da postigne da se oni ispitaju i da se obezbedi prisustvo i saslušanje svedoka u njegovu korist pod istim uslovima koji važe za one koji svedoče protiv njega."

25. Ustavnog suda smatra da tvrdnja podnosioca zahteva o povredi člana 6. EKLJP je neprikladna i prevremena.

26. Stvari, član 6. EKLJP se odnosi na pravično suđenje. Krivični postupak je još u preliminarnoj fazi, gde diskusija o osnovanoj sumnji da su počinili krivično delo se fokusira na član 5. EKLJP, koji se odnosi novembraa pravo na slobodu i sigurnost lica.

27. Stoga, tvrdnje na osnovu člana 6. bi trebalo da se odnose na pretres, koji će biti, ili tokom pretresa, kao i kada se žali na presudu.

(2) povreda načela da se smatra nevinim, član 6.2 EKLJP

28. Podnosilac zahteva tvrdi da Tužilaštvo *"tužilaštvo nije uključilo ključne dokaze date od strane okrivljenih [podnosilaca zahteva] tužilaštvu, u cilju obmane pretpretresnog sudije u uverenju da je optužnica dobro osnovana"*.

29. Tako da, podnosilac zahteva zaključuje da je bilo povrede člana 6.2 EKLJP, koji propisuje da:

> " *Svako ko je optužen za krivično delo smatraće se nevinim sve dok se ne dokaže njegova krivica na osnovu zakona."*

30. To je do pretresnog Veća da oceni ne samo dokaze na koje se osniva sumnja nego i svedočenje drugih svedoka i materijalne dokaze koje su stranke predstavile tokom pretresa.

31. Stoga, argumenat da neki dokazi predstavljeni od strane podnosilaca zahteva nisu ispravno ocenjeni ili dostavljeni od strane Tužioca <u>je, samo za sada, prevremen.</u>

32. U ovom konkretnom slučaju, Sud je primetio da je slučaj još u toku pred redovnim sudom, gde bi podnosilac zahteva bio u mogućnosti da se žali pred pretresnim sudijom u vezi sa navodnim povredama njegovih prava tokom pretpretresnog perioda. Tako da, Sud smatra da još nema konačne odluke koja bi bila osporena pred ovim sudom (vidi Lutfi Dervishi, Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prištini: Kp. br. 196/2009, od 8. juna 2009. god., PPS. br. 02/2009, P. br. 309/10, P. br. 340/10, KA. br. 278/10 i KA. br. 309/10, od 1. marta 2011. god., P. br. 309/10, P. br. 340/10, KA. br. 278/10 i KA. br. 309/10, od 27. aprila 2011. god., Rešenje o neprihvatljivosti od 12. decembra 2011. god.).

33. Stoga, podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva, uključujući i poslednju instancu, na raspolaganju po primenjivom zakonu, kako je zahtevano članom 113.7 Ustava i članom 47. (2) Zakona.

(3) Javno gonjenje

34. Podnosilac zahteva tvrdi da: " Postupak je blisko praćen od strane štampe *(...)* Ogroman publicitet slučaja je stvorio osnovu za javnu pravdu koja će biti otežana i imaće ozbiljne predrasude".

35. Sud poziva se na član 48. Zakona koji propisuje da: "*Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ*".

36. Štaviše, pravilo 36.2 (d) propisuje da: *"Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi: da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".*

37. U ovom slučaju, podnosilac nije objasnio kako i zašto, i koja su mu prava povređena.

38. Prema tome, zahtev je očigledno neosnovan i kao takav treba odbiti.

Ocena zahteva o privremenim merama

39. Podnosioci zahteva takođe su zahtevali uvođenje privremenih mera, jer "*glavni pretres bi bio nepotreban i rezultirao bi daljem oštećenjem ugleda tužitelja i bilo bi nemoguće nastaviti sa uspešnim poslovanjem. Ova šteta bi bila nepopravljiva za tužioce".*

40. Zakon propisuje da "*Ustavni sud (...) može doneti odluku o primeni privremenih mera u slučaju u odnosu na neko pitanje koje je predmet postupka (...)*".

41. Sudu druge strane, pravilo 54.1 Poslovnika o radu propisuje da " *Uvek kada upućivanje nije rešeno pred Sudom (...),strana može zahtevati uvođenje privremenih mera* ".

42. Sud zaključuje da je zahtev neprihvatljiv i kao takav zahtev za privremene mere je bespredmetan i treba odbiti.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 47.2 Zakona i pravilom 56.(2) Poslovnika o radu, na svom zasedanju održanom 19. septembra 2012, jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBACI zahtev za privremene mere;

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Almiro Rodrigues	Prof. dr Enver Hasani

KO 57 / 12 od 22. oktobra 2012 - upućivanju predsednika Republike Kosovo , njena ekselencija , Atifete Jahjaga , Osporavanje glasanje za usvajanju Zakona br . 04/l-084 " O penzijama Kosovskih snaga bezbednosti članova"

Predmet KO 57/12, od 13 jula 2012 god.

Ključne reči; individualni zahtev, osporava ustavnost glasanja za usvajanje Zakona.

Zahtev se zasniva na članu 113.7. Ustava; članu 46, 47, 48 i 49 Zakona br. 03/L-121 Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).
Dana 31. maja 2012. god., predsednica Republike Kosovo, preko svojih pravnih predstavnika je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo
Predsednik Suda je, 6. juna 2012. god., imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.
Predsednica Republike Kosovo „osporava ustavnost glasanja za usvajanje Zakona br. 04/l-084 o „ penzijama pripadnika Bezbednosnih snaga" koji je odlukom predsednice Republike Kosovo vraćen na razmatranje Skupštini Kosovo:
Dana 15. marta 2012. god., zakon br. 04/L-084 o "Penzijama pripadnika Bezbednosnih Snaga Kosovo" je usvojen na plenarnoj sednici Skupštine Republike Kosovo.
Predsednica Republike predložila je novi stav člana 27. Zakona o penzijama pripadnika BSK, kao što sledi:
"U slučaju nedostatka javnih sredstava, Vlada može da smanji beneficije iz zakona, kako se ne bi rizikovala financijska sigurnost Kosova."

Funkcionalna komisije za unutrašnje poslove, bezbednost i nadgledanje Bezbednosnih snaga Kosova nije bila za usvajanje izmena kao što je predložila predsednica Republike.

Dana 3 maja 2012. god., predsednik Skupštine je doneo Odluku priznajući da: "1. Skupština nije usvojila amandmane, Zakona Br. 04/L-84 o o Penzijama za pripadnike Bezbednosnih Snaga Kosova, koje je predložila predsednica Kosovo". Dalje je navedeno da: "Zakon Br. 04/L-84 o Penzijama za pripadnike Bezbednosnih Snaga Kosova, ostaje kao što je usvojen u Skupštini Kosovo, 15. marta 2012..god., i smatra se promulgiranim."

Ustavni sud primećuje da je predsednica Republike pokrenula dva pitanja, i to:
1.Da li je kršena nadležnost predsednice da vrati zakon na ponovno razmatranje propisana članom 84. stavom 6. Ustava Republike Kosova?
2.Da li je izvršeno kršenje člana 80. stav (4) Ustava Republike Kosovo tokom glasanja/usvajanja Zakona o penzijama pripadnika Bezbednosnih snaga?
Nakon razmatranja postupka u celini, Sud jednoglasno odlucuje da je zahtev prihvatljiv.
Nadležnosti Predsednika Republike da vrati zakon na ponovno razmatranje, kao što je predviđeno članom 84.6 Ustava, na osnovu činjenica iznetih u ovoj Presudi, nisu povređene;
Prema tome, član 80.4 Ustava Republike Kosovo nije povređen tokom glasanja/usvajanja Zakona br. 04/L-0B4 o „Penzijama pripadnika Bezbednosnih Snaga Kosova"

Priština,20. septembar 2012

Br. ref.: AGJ297/12

PRESUDA

u

slučaju br. KO57/12

Zahtev predsednice Republike Kosovo, njene ekselencije Atifete Jahjage, za osporavanje glasanja za usvajanje Zakona br. 04/l-084 "„o penzijama pripadnika Bezbednosnih snaga" koji je odlukom predsednice Republike Kosovo vraćen na razmatranje Skupštini Kosovo

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je predsednica Republike Kosovo (u daljem tekstu: Predsednica Republike), njena ekselencija Atifete Jahjaga, preko svojih ovlašæenih predstavnika g. Xhafera Tahirija i gđe Arisan Qosaj Mustafe.

Pravni osnov

2. Zahtev se osniva na član 84.9 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), i pravilo 56.1 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnom sudu

3. Dana 31. maja 2012. god., predsednica Republike Kosovo, preko svojih pravnih predstavnika je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

4. Sekretarijat Suda je, 4. juna 2012. god., obavestilo o podnetom zahtevu g. Jakupa Krasniqija, predsednika Skupštine Republike Kosovo i ministra Agima Çekua, ministra Ministarstva bezbednosnih snaga Kosovo.

5. Predsednik Suda je, 6. juna 2012. god., imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

6. Štaviše, 7. juna 2012. god., ministar bezbednosnih snaga Kosova je dostavio svoj odgovor na zahtev. Odgovor od predsednika Skupštine je primljen 18. juna 2012. god.

7. Dana 13. Jula 2012. god., Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu prihvatljivost zahteva. Istog dana, Sud je većao i glasao o zahtevu, na zatvorenoj sednici.

Predmetna stvar

8. Predsednica Republike Kosovo „osporava ustavnost glasanja za usvajanje Zakona br. 04/l-084 o „ penzijama pripadnika Bezbednosnih snaga" koji je odlukom predsednice Republike Kosovo vraćen na razmatranje Skupštini Kosovo:

9. Shodno tome, predsednica Republike Kosovo se obratila Sudu da razmatra da li je bilo povrede Ustava, odnosno člana 80.4 prilikom glasanja u Skupštini o Odluci predsednice Republike Kosovo da vrati zakon na razmatranje.

10. Prema predsednici Republike, pitanja za razmatranje pred Ustavnim sudom su:

> *"Da li je izvršeno kršenje člana 80. stav (4) Ustava Republike Kosovo tokom glasanja/usvajanja Zakona br. 04/L-084 o „Penzijama pripadnika Bezbednosnih Snaga Kosova", vraćenog na ponovno razmatranje Skupštini Republike Kosovo sa Odlukom Predsednice Republike Kosova i samim tim da li je izvršeno kršenje nadležnosti Predsednice da vrati zakon na razmatranje propisana sa članom 84. stav 6. Ustava Republike Kosova "?*

Pregled činjenica u vezi sa navedenim pitanjima

11. Dana 15. marta 2012. god., zakon br. 04/L-084 o "Penzijama pripadnika Bezbednosnih Snaga Kosovo" (u daljem tekstu:

Zakon o Penzijama pripadnika BSK) je usvojen na plenarnoj sednici Skupštine Republike Kosovo. 69 poslanika glasalo za ovaj zakon, dok nije bilo glasova protiv i/ili uzdržanih.

12. Usvojeni tekst zakona je, 26. marta 2012. god., primljen u kancelariju predsednice Republike za promulgaciju od strane predsednika.

13. Dana 3. aprila 2012. god., predsednica Republike Kosovo je donela Odluku da vrati Skupštini na ponovno razmatranje usvojeni zakon (u daljem tekstu: Odluka za vračanje usvojenog zakona).

14. U Odluci za vračanje Zakona na razmatranje, od 3. aprila 2012. god., kao pravni osnov se pominje član 84.6 Ustava.

15. U operativni deo Odluke se kaže: "Predsednica Republike Kosovo donosi Odluku za vračanje na ponovno razmatranje sa predlaganjem jednog novog člana za usvajanje, Skupštini Republike Kosovo."

16. U stvari, predsednica Republike predložila je novi stav člana 27. Zakona o penzijama pripadnika BSK, kao što sledi:

> *"U slučaju nedostatka javnih sredstava, Vlada može da smanji beneficije iz zakona, kako se ne bi rizikovala financijska sigurnost Kosova."*

17. Predsednica Republike, u svoju Odluku za vračanje usvojenog Zakona, od 3. Aprila 2012. god., zaključila da "Bez uključenja ovog člana , ugrozilo bi se demokratsko i ustavno funkcioniranje institucija Republike Kosovo u ispunjavanju obaveza i zadataka preuzetih međunarodnim sporazumima, čije sprovođenje je sankcionisano Ustavom."

18. Dalje, predsednica je obrazložila Odluku, argumentujući da, potpisanjem Sporazuma o članstvu u Međunarodni Monetarni Fond (MMF), Republika Kosovo je preuzela obaveze ispunjenja određenih međunarodnih odgovornosti koje bi omogućile Kosovu da dobija financijsku podršku u obliku mekih kredita kao i tehničke pomoći. Onda je navela kako bi nepotpisanje sporazuma sa MMF-om uzrokovalo višestruko štetu Republike Kosovo.

19. Odluka za vračanje usvojenog Zakona, od 3. aprila 2012. god., bila je razmatrana od strane Funkcionalne komisije za unutrašnje poslove, bezbednost i nadgledanje Bezbednosnih snaga Kosova.

20. Međutim, Komisija nije bila za usvajanje izmena kao što je predložila predsednica Republike.

21. Dana 3. maja 2012. god., održana je plenarna sednica Skupštine. Prema transkriptu sa te sednice, 3. aprila 2012. god., poslednja tačka dnevnog reda je bilo „Razmatranje Odluke predsednice Kosovo na razmatranje Zakona o Penzijama za pripadnike Bezbednosnih Snaga Kosova“.

22. Iz transkripta se primećuje da, nakon saznanja da je bilo 71 prisutnih poslanika, predsednik Skupštine je izjavio sledeće: “*za usvajanje zahteva predsednice su potrebna najmanje 61 glasova”. Konačno, u transkriptu je rečeno da: “Zaključujemo da sa 29 glasova “za” 34 “protiv” i 2 “uzdržanih”, Skupština nije usvojila amandmane koje je predložila predsednica”*.

23. Takođe, 3. maja 2012. god., predsednik Skupštine je doneo Odluku priznajući da: “1. Skupština nije usvojila amandmane, Zakona Br. 04/L-84 o o Penzijama za pripadnike Bezbednosnih Snaga Kosova, koje je predložila predsednica Kosovo”. Dalje je navedeno da: “Zakon Br. 04/L-84 o Penzijama za pripadnike Bezbednosnih Snaga Kosova, ostaje kao što je usvojen u Skupštini Kosovo, 15. marta 2012..god., i smatra se promulgiranim.”

Odgovori strana

24. Dana 7. juna 2012. god., u svom odgovoru ministar Bezbednosnih snaga Kosova je izrazio svoju podršku da Sud odlučuje da li je bilo povrede člana 80. (4) Ustava Republike Kosova povodom postupka glasanja/usvajanja Zakona o Penzijama pripadnika BSK.

25. Skupština u svom odgovoru Sudu, 18. juna 2012. god., navela da je razmatranje Odluke, od 3. aprila 2012. god., podneto Skupštini od strane Predsednice, u skladu sa èlanom 80.4 Ustava.

26. Skupština se takođe pozvala na prethodne slične situacije, kao: *" od 15. juna 2008. godine, kada je stupio na snagu Ustav Republike Kosova, Skupština je imala slučaj kada sa većinom glasova poslanika Skupštine (znači sa 61 glasova "za") usvojila je primedbe predsednika na zakon, i zakon je usvojen sa primedbama Predsednika, ali bilo je slučajeva kada Skupština nije usvojila primedbe Predsednika (u nedostatku 61 glasova "Za") i zakon je ostao isti kao kad je ranije usvojen od strane Skupštine i smatran je proglašenim.*"

27. Konačno, Skupština u svom odgovoru navela i da "*povodom donošenja odluke u Skupštini Republike Kosova, sa nijednom Odredbom Ustava Republike Kosova nije predviđeno da se u slučaju usvajanja nekog akta u Skupštini zatraži da većine poslanika Skupštine glasa "Protiv".*

Prihvatljivost zahteva

28. Ustavni sud, u skladu sa članom 113.1 Ustava, ima nadležnost da odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele Sudu na zakonit način.

29. Vezano sa time, Sud se poziva na član 84.9 Ustava, koji je relevantan i koji glasi:

"Član 84 [Nadležnosti predsednika]

Predsednik Republike Kosovo…

(9) može pokrenuti određena pitanja pred Ustavnim sudom;….”

30. Jasno je da je, u skladu sa članom 84.9 Ustava, predsednica Republike Kosovo ovlašćena da pokrene ustavna pitanja pred Ustavnim sudom.

31. Ustavni sud primećuje da je predsednica Republike pokrenula dva pitanja, koja ćemo smatrati u sledećem redu:

1) *Da li je kršena nadležnost predsednice da vrati zakon na ponovno razmatranje propisana članom 84. stavom 6. Ustava Republike Kosova?*
2) *Da li je izvršeno kršenje člana 80. stav (4) Ustava Republike Kosovo tokom glasanja/usvajanja Zakona o penzijama pripadnika Bezbednosnih snaga?*

32. Da se zahtev proglasi prihvatljivim Ustav predviđa da ovlašćene strane pokrenu pitanja Sudu na zakonit način, shodno članu 113.1 Ustava. Sud smatra da je predsednica Republike pokrenula pitanja na zakonit način. Ustavni sud kao poslednja vlast za tumačenje Ustava, takođe smatra da su ova pitanja ustavne prirode. Stoga, predsednica Republike je pokrenula ustavna pitanja i jeste ovlašćena strane.

33. Pokrenuta pitanja su ustavna pitanja kao što je i predviđeno èlanom 84.9 Ustava. Tako da nije potrebno razmatrati zahtev u smislu člana 113.3.1 Ustava.

34. Sledstveno, zahtev je prihvatljiv.

Meritum

35. Na samom početku, Sud bi se pozvao na gorenavedene činjenice slučaja rezimiranim u stavove 16. i 17. Kao što je i navedeno u operativni deo Odluke, od 3. aprila 2012. god., predsednice, koje glasi:"Predsednica Republike Kosovo donosi Odluku za vračanje na ponovno razmatranje sa predlaganjem jednog novog člana za usvajanje, Skupštini Republike Kosovo."

36. Prema tome, predsednica Republike predložila je Skupštini dodatni stav članu 27. Zakona o Penzijama pripadnika BSK.

Da li je kršena nadležnost predsednice da vrati zakon na ponovno razmatranje?

37. Da bi ocenio prvo ustavno pitanje pokrenuto od predsednice, Sud treba da ispita da li predsednica Republike prilikom obavljanja svojih ovlašćenja predviđenim članom 84.6. Ustava, ima pravo da predlaže amandmane zakona usvojenih od strane Skupštine, u skladu sa članom 80.1. Ustava ne osporavajući usvojeni zakon niti bilo koju specifičnu odrednicu zakona.

38. Sud primećuje da predsednica Republike nije vratila nijednu specifičnu odrednicu usvojenog Zakona o Penzijama pripadnika BSK-a, koje bi ona smatrala štetnim za legitimne interese Republike ili za jedno ili više zajednica. Predsednica je umesto toga predložila dodatni stav člana 27. Zakona o Penzijama pripadnika BSK.

39. Da bi se bavio ovim pitanjem, Sud treba prvo da ispita ustavna ovlašćenja predsednice da vrati usvojeni zakon na razmatranje kao što je predviđeno članom 84.6 Ustava.

40. Član 84.6 Ustava [Nadležnosti predsednika] glasi:

“ Ima pravo da vrati na ponovno razmatranje usvojene zakone koje smatra štetnim po legitimne interese Republike Kosovo ili jedne ili više zajednica. Pravo vraæanja zakona može iskoristiti samo jednom”

41. Ova odrednica Ustava bi trebalo biti pročitana u vezi sa članom 80. stav 3 i 5 Ustava koji glase:

„Član 80. *[Usvajanje zakona]:*
...
3. Ukoliko Predsednik Republike vrati zakon Skupštini, on/ona mora naglasiti razloge vraæanja istog. Predsednik Republike Kosovo pravo na vraæanje nekog zakona može iskoristi samo jednom.
...
5. Ukoliko Predsednik Republike Kosovo, u roku od osam (8) dana od dana dobijanja zakona, ne donese odluku o objavljivanju ili vraæanju zakona, zakon se smatra usvojenim, bez njegovog/njenog potpisa i objavljuje se u Službenom listu.“

42. Ustav predviđa da predsednica Republike ima pravo da koristi takozvani “suspenzivno veto” da privremeno obustavi proglašenja zakona.

43. Na ovaj način, predsednica Republike vrhovna vlast države i predstavlja jedinstvo naroda (kao što je definisano članom 83. Ustava) i garanter demokratskog funkcionisanja institucije Republike Kosovo, i vrši određenu funkciju razmatranja zakonodavstva.

44. Sud smatra da ova funkcija predsednika, kao što je propisana Ustavom, je ograničene priroda, među ostalog, iz sledećih razloga:

45. Prvo, predsednik može iskoristiti pravo da privremeno obustavi proglašenje zakona u zakon je već usvojen od strane Skupštine na ispravan način (u saglasnosti sa članom 80.1 Ustava), i potrebno je samo da postane delotvoran (vidi član 80. stav 2. i 3. Ustava). Samo tada, predsednik može intervenisati.

46. Drugom predsednik treba intervenisati u roku od osam dana, od dana prijema usvojenog zakona, inače zakon bi se smatralo usvojen, shodno članu 80.5 Ustava.

47. Treće, predsednik treba navesti razloge vračanja zakona u pitanju.

48. Ovi razlozi se mogu odnositi samo na razmatranje predsednika da je promulgiranje zakona štetno ili za legitimne interese Republike Kosovo ili za jedno ili više zajednica (vidi članove 80.3 i 84.6 Ustava).

49. Četvrto, predsednik može koristiti svoje pravo da vrati zakon samo jednom po zakon (vidi član 80.3 Ustava).

50. Sud je svestan da pravo predsednika na veto, da vrati zakon skupštini se može naći u velikom broju ustava.

51. Na primer, u Francuskoj, član 10. Ustava predviđa sledeće : "predsednik Republike će objaviti akte skupštine u roku od 15 dana, od dana usvajanja i preneti vladi. On može, pre isteka vremenskog roka, zahtevati od skupštine razmotriti ovaj akt, ili njegove članove. Ovo ponovno razmatranje ne može biti odbijeno."

52. S druge strane, član 42. Ustava Grčke, predviđa sledeće:

"Član 42. [Ratifikacije zakona, veto]

(1) Predsednik Republike će usvojiti i objaviti zakone koji su usvojeni od strane skupštine u roku od mesec dana od usvajanja istog. Predsednik Republike može da, u roku

određenom u prethodnim stavovima, vrati Skupštini usvojeni zakon, navodeći razloge njegovog vetoa.

(2) Zakon ili zakon privatnog lica na kome predsednik Republike stavlja veto, biće razmotrani u Plenarnim sednicama Skupštine, i ako je potrebno još jednom usvojiti absolutnom većinom ukupnog broja poslanika, shodno postupcima predviđenim članom 76.2, predsednik Republike usvojiće i objaviće takav zakon u roku od deset dana od dana drugog usvajanja istog."

53. Osim toga, Ustav Bugarske članom 101. definiše Veto predsednika, kao sledeće:

"Član 10.1 [Veto]

(1) U roku predviđenim članom 88.3, predsednik ima pravo da vrati zakon sa motivima Narodnoj Skupštini za dalju raspravu, koje neće biti odbijeno.

(2) Za novo usvajanje takvog zakona potrebna je većina od više od polovine ukupnog broja poslanika Narodne Skupštine.

(3) Nakon novog usvajanja zakona od strane Narodne Skupštine, predsednik će objaviti taj u roku od sedam dana, od dana prijema."

54. Štaviše, član 72. Ustava Litvanije predviđa sledeći postupak:

"Skupština može razmotriti i usvojiti novi zakon koji je vraćen od strane predsednika Republike.

Ponovno razmatrani zakon od strane Skupštine smatra se usvojenim pod uslovom da su usvojene izmene i dopune

podnete od strane predsednika Republike, ili ako je više od 1/2 svih poslanika Skupštine glasalo za taj zakon, i ako se radi o ustavnom zakonu – potrebni su glasovi od najmanje 3/5 svih poslanika Skupštine.

Predsednik Republike treba da u roku od tri dana potpiše i zvanično proglas takve zakone".

55. Zatim, shodno članu 1. stav 7. Ustava Sjedinjenih Američkih Država, "Svaki zakon koji je usvojen od strane Doma Predstavnika i Senata, pre nego što postane Zakon, biće predstavljen predsedniku Sjedinjenih Američkih Država; ako on odobri on će ga potpisati, ali ako ne, on će ga vratiti, uz primedbe, Domu, u kome je i nasta, koje primedbe biće stavljene u list, i razmatrane. Ako nakon razmatranja dve tečine Doma usvajaju zakon, onda biće prosleđen, sa primedbama,drugom Domu, u kojem će se isto razmotriti i ako se usvaja sa dve tečine tog Doma, onda postaće zakon. Ali u svim takvim slučajevima glasovi oba dva Doma određuju se sa da i ne, i imena lica koji su glasali za i protiv zakona biće uneti u list svakog dotičnog Doma. Ako predsednik ne vrača zakon u roku od deset dana (izuzimajući Nedelje) od predstavljanja zakona, isti postaće zakon, isto kao da je potpisan od njega, osim ako je Kongres svojim odlaganjem sprečava vračanje, u kom slučaju ne može biti zakon."

56. I konačno, član 136. (Usvajanje i veto) Ustava Portugalije, predviđa da:

"1. U roku od dvadeset dana od prijema bilo kakvog dekreta od Skupštine Republike za usvajanje zakona, ili objavljivanje odluka Ustavnog suda da ne proglase odredbe dekreta neustavnim, predsednik Republike ili će usvojiti dekret ili koristiti svoje pravo na veto. U ovom drugom slučaju on će poslati poruku navodeći osnove i stoga, zahtevati ponovno razmatranje zakona.

2. Ako Skupština Republike potvrđuje svoju prvobitno glasanje apsolutnom većinom svih poslanika, prisutnim, predsednik države usvojiće dekret u roku od osam dana od prijema."

57. Da se vratimo slučaju u pitanju, Suda primećuje da predsednica Republike, 3. aprila. 2012. god., donela Odluku da vrača usvojeni zakon, u Ustavom predviđeni rok. Sud takođe primećuje da pravni osnov bio je član 84.6 Ustava.

58. Sud dalje primećuje da Ustav Kosova, slično kao i gorenavedeni ustavi, obavezuje predsednika da iznese određene razloge vračanja zakona u Skupštini.

59. U nekim zemljama kao u Litvaniji, Ustav izričito predviđa da predsednik Republike može podneti dopune i izmene o vraćenom zakonu.

60. Ovo nije slučaj u Republici Kosovo.

61. U stvari, Ustav Kosova ne predviđa da predsednik Republike ima pravo da predlaže dopune zakona vraćenog na ponovno razmatranje.

62. Sud ima u vidu da član 79. Ustava propisuje da predsednik može pokrenuti inicijativu o predlogu zakona u sklopu svoje funkcije.

63. Ta odredba Ustava dalje je elaborisana u članu 53.1 Poslovnika o radu Skupštine Kosova koja glasi:

"Predlog Nacrta zakona u Skupštini može da podnese Predsednik Republike Kosova iz svog delokruga rada…"

64. Poslovnik o radu Skupštine u članu 54. dalje elaboriše uslove podnošenja nacrta zakona, kao dopis objašnjenja, deklaraciju o budžetskim implikacijama, itd.

65. Međutim, predsednica Republike u ovom konkretnom slučaju nije iskoristila svoje pravo shodno članu 79. Ustava i dalje elaborisanim u članove 53.1 i 54. Poslovnika o radu Skupštine, da predlaže zakon i/ili njegove amandmane Skupštini.

66. Shodno tome, na osnovu gorenavedenih činjenica, Sud smatra da nadležnosti predsednice Republike da vrati zakon na ponovno razmatranje, kao što je predviđeno članom 84.6 Ustava, nisu povređena.

Da li je izvršeno kršenje člana 80. stav (4) Ustava Republike Kosovo tokom glasanja/usvajanja?

67. Sud bi sada da se bavi drugim pitanjem, koje je pokrenula predsednica, koje glasi: Da li je izvršeno kršenje člana 80. stav (4) Ustava Republike Kosovo tokom glasanja/usvajanja o Zakonu Br. 04L-084, o Penzijama pripadnika Bezbednosnih snaga Kosova?

68. Sud ima na umu da elaborisanje drugog pitanja može se smatrati suvišnim vis-a-vis nalaza u prvom ustavnom pitanju.

69. Sud je mišljenja da postoje jasne obaveze Skupštine Kosova propisana članom 80.4 Ustava, koji glasi:

> *„Skupština na osnovu većine glasova broja poslanika donosi odluku o usvajanju zakona…“*

70. Međutim, takve obaveze Skupštine Kosova ne postoje u slučaju kada predsednica republike predlaže amandmane zakona vraćenog na ponovno razmatranje.

71. Bez obzira na to, Sud kao čuvar Ustava i njegov konačni tumač, smatra da je potrebno odgovoriti sva pokrenuta pitanja u ovom zahtevu.

72. Što se tiče postupka usvajanja zakona, član 80. [Usvajanje zakona] predviđa sledeće:

> *"1. Zakoni, odluke i ostali akti se usvajaju od strane Skupštine većinom glasova prisutnih poslanika, osim u slučajevima kada to ovaj Ustav drugačije nalaže.*
> *2. Zakon koji je usvojila Skupština se potpisuje od strane Predsednika Skupštine Kosova i objavljuje se od strane Predsednika Republike Kosovo, nakon što ga je potpisao u roku od osam (8) dana od dana dobijanja istog.*
> *3. Ukoliko Predsednik Republike vrati zakon Skupštini, on/ona mora naglasiti razloge vraćanja istog. Predsednik Republike Kosovo pravo na vraćanje nekog zakona može iskoristi samo jednom.*
> *4. Skupština na osnovu većine glasova broja poslanika donosi odluku o usvajanju zakona koji je vratio Predsednik Skupštine Kosovo, i taj zakon se smatra usvojenim.*
> *5. Ukoliko Predsednik Republike Kosovo, u roku od osam (8) dana od dana dobijanja zakona, ne donese odluku o objavljivanju ili vraćanju zakona, zakon se smatra usvojenim, bez njegovog/njenog potpisa i objavljuje se u Službenom listu.*
> *6. Zakon stupa na snagu petnaest (15) dana nakon objavljivanja istog u Službenom listu, osim u slučajevima kada je to drugačije određeno samim zakonom."*

73. Sud podseća da Ustav pravi razliku između termina “većinom glasova prisutnih poslanika” i “većinom glasova svih poslanika”.

74. Ustavni sud primećuje da Ustav koristi termin “svih poslanika” u nekoliko mesta, kao u članovima 76., 86.4., 86.5, 90.2.

75. Ustavni sud podseća da Skupština Republike Kosovo se sastoji od 120 poslanika. Prema tome, kada se Ustav poziva na “svih poslanika”, u stvari se pozina na “120 poslanika”.

76. Shodno tome, pod uslovom da predsednica Republike je koristila svoje pravo na veto, kao što je i predviđeno članom 80.3 Ustava, da bi se ukinuo to predsedničko veto, bilo bi potrebno najmanje 61 poslaničkih glasova u korist usvojenog zakona koji je vratila predsednica Republike.

77. Prema tome, na osnovu gorenavedenih činjenica, Sud smatra da prilikom glasanja/usvajanja Zakona o Penzijama pripadnika BSK nije povređen član 80.4 Ustava Republike Kosovo.

IZ TIH RAZLOGA SUD, JEDNOGLASNO, ODLUČUJE SLEDEĆE:

I. Zahtev je prihvatljiv;

II. Nadležnosti Predsednika Republike da vrati zakon na ponovno razmatranje, kao što je predviđeno članom 84.6 Ustava, na osnovu činjenica iznetih u ovoj Presudi, nisu povređene;

III. Prema tome, član 80.4 Ustava Republike Kosovo nije povređen tokom glasanja/usvajanja Zakona br. 04/L-0B4 o „Penzijama pripadnika Bezbednosnih Snaga Kosova“

IV. Ova presuda će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

V. Ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Altay Suroy Prof. dr Enver Hasani

KI 93 / 11 od 28. septembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova AJN 9 / 2008 od 29. aprila 2011.

Slučaj KI 93/11 odluka od 20. septembra 2012. god.

Ključne reći: poreska uprava, imovinsko pravo, individualni zahtev, zahtev očigledno neosnovan, Nezavisni odbor za reviziju, kršenje individualnih prava i sloboda.

Podnosilac je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su njegova ustavna prava prekršena presudom Vrhovnog suda Kosova, kojom je odobrena odluka Nezavisnog odbora za reviziju koji je ranije odbio žalbu podnosioca protiv visine poreza određenih od strane Poreske uprave Kosova.

Sud je našao da je zahtev podnosioca očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36 (2b) Poslovnika o radu. Citirajući odluku ESLJP u slučaju *Shub protiv Litvanije*, Sud je obrazložio da ne primećuje da su relevantni postupci bili nepravedni ili proizvoljni i da su podnosiocu bile pružene brojne mogućnosti za zaštitu svojih prava pred organima koji donose odluke. Zbog navedenih razloga, Sud je odlučio da odbije zahtev podnosioca kao neprihvatljiv.

Priština, 20. septembar 2012. god.

Br. ref.: RK296/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI93/11

Podnosilac

N.T. AKUSTIKA

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova

PPA. 9/2008 od 29. aprila 20011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac je privatno preduzeće pod nazivom „N.T. AKUSTIKA“ iz Peći, koje zastupa Mustafë Kastrati, advokat iz Peći.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosova PPA. 9/2008 od 29. aprila 2011. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je u vezi sa osporavanjem visine poreza koja je određena podnosiocu zahteva.

Pravni osnov

4. Zahtev je podnet na osnovu članova 113.7 i 21.4 Ustava, članova 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 56.2 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred sudom

5. Dana 7. jula 2011. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Predsednik Ustavnog suda je imenovao sudiju Ilirianu Islami za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Enver Hasani i Kadri Kryeziu.

7. Sudija izvestilac je 29. novembra 2011. god. izneo svoj izveštaj Veću za razmatranje koje je Sudu iznelo preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

8. Dana 13. maja 2004. podnosilac se žalio na odluku Poreske uprave Kosova (u daljem tekstu: PUK) u vezi sa porezom koji je ocenjen kao naplativ od podnosioca zahteva. Žalba je bila zasnovana na sledećem:

    i. teške povrede poreske procedure,

    ii. pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja,

    iii. pogrešne primene materijalnog prava i

    iv. prekomerno visoki nivo poreza na dodatnu vrednost (u daljem tekstu: PDV) koji je ocenjen kao naplativ od podnosioca zahteva.

9. 2. jula 2004. god. PUK je obavestio podnosioca zahteva da je njegova žalba prihvaćena na razmatranje, ali ipak on je i dalje dužan da plaća porez. PUK je odlučila da je dodatni porez izračunat od nepravilnosti iz evidencije podnosioca zahteva.

10. Podnosilac zahteva je uložio žalbu Nezavisnom odboru za reviziju 12. jula 2004. god. u vezi sa odlukama PUK-a koje je sadržao dopis od 2. jula 2004. god.

11. A. br. 130/2005 Dana 30. aprila 2005. god., Nezavisni odbor za reviziju (A. br. 130/2005) je odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu.

12. Podnosilac zahteva je onda podneo tužbu Vrhovnom sudu za poništenje odluke Nezavisnog odbora za reviziju.

13. 29. oktobra 2007. god., Vrhovni sud (A. br. 429-2005) je odbacio tužbu podnosioca zahteva.

14. Vrhovni sud (PPA. br. 9/2008) je 24. aprila 2011. god. odbio zahtev podnosioca za ponavljanje postupka.

15. Podnosilac je onda podneo javnom tužiocu zahtev za zaštitu zakonitosti na osnovu toga da je bilo pogrešnog utvrđivanja materijalnog prava.

16. Dana 22. juna 2011. god., državni tužilac je odbio zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti zbog nedostatka pravnog osnova za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti.

Navodi podnosioca zahteva

17. Podnosilac je tvrdio da je došlo do povrede stava 9. člana 119. Ustava na osnovu procesa utvrđivanja visine poreza podnosiocu zahteva u poređenju sa tri slične trgovine za razliku od utvrđivanja po zakonu, finansijskoj dokumentaciji i poslovnim knjigama.

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Sud prvo proverava da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom.

19. Član 48. Zakona predviđa:

    "Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

20. Ustavni sud ne funkcioniše kao apelacioni sud, kada se razmatraju odluke donete od strane nižih sudova. Uloga nižih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila

procesnog i materijalnog prava (vidi *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

21. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena ustavna prava teškim kršenjem poreskih procedura, pogrešnim utvrđivanjem činjeničnog stanja i pogrešnom primenom materijalnog prava od strane upravnih organa i nižih sudova, ne navodeći jasno na koji način su određenom odlukom povređena njegova ustavna prava.

22. Međutim, podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz kojim bi podržavao tvrdnju da je bilo povrede njegovih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.). Pored toga, podnosilac zahteva ne navodi na koji način stav 9. člana 119. podržava njegov zahtev, kao što je predviđeno u članu 113.7. Ustava i članu 48. Zakona.

23. Podnosilac zahteva je imao mnogobrojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona (za koje podnosilac zahteva smatra da je pogrešno) pred Poreskom upravom Kosova, Nezavisnim odborom za reviziju, Vrhovnim sudom i državnim tužiocem.

24. Ustavni sud nije utvrdio da su odluke iz prethodnih postupaka bile na bilo koji način nepravedne ili arbitrarne (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

25. Stoga uslovi za prihvatljivost nisu ispunjeni. Podnosilac nije potkrepio dokazima tvrdnje da su mu osporenom odlukom povređena ustavna prava i slobode.

26. Iz tih razloga, zahtev je očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36. (2b) Poslovnika o radu koji predviđa: *„Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava.“*

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, nakon većanja održanog 29. novembra 2011. god., u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 56. stavom 2. Poslovnika o radu, jednoglasno,

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena podnosiocu zahteva, i

III. Ova odluka će biti objavljena u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona i ista stupa na snagu odmah;

Predsedavajući sudija **Predsednik Ustavnog suda**

Almiro Rodrigues Prof. dr Enver Hasani

KI 55 / 12 od 17. oktobra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda , Rev . 132/2009 , od 17. januara 2012

Slučaj KI 55/12, Rešenje o neprihvatljivosti od 21. septembra 2012. godine

Ključne reči: sudska zaštita prava, individulani zahtev, očigledno neosnovan, kršenje individualnih prava i sloboda

Podnosilac, g. Avni Shabani, podneo je zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova osporavajući presudu Vrhovnog suda Rev. br. 132/2009, od 17. januara 2012. god., zbog kršenja njegovih prava garantovanih članom 54 [Sudska Zaštita Prava] Ustava, jer postoje "[...] mnogi slučajevi kada je Vrhovni sud zahtevom oštećenih strana povećao ove iznose, a nemamo slučajeva da ih je smanjio, i ovaj slučaj je prvi da je Vrhovni sud presudio na ovaj način. Ovom je presudom tužilac stavljen u nejednaki položaj sa drugim tužiocima [...]."

Po pitanju prihvatljivosti zahteva, Sud smatra da je zahtev neprihvatljiv, jer podnosilac nije podneo dokaze da su relevantni postupci na bilo koji način nepravedni ili proizvoljni. Stoga, Sud zaključuje da je zahtev očigledno neosnovan shodno Pravilu 36 (1.c) Poslovnika o radu.

Priština, 21. septembra 2012. god.

Br. ref.: RK307/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI55/12

Podnosilac

Avni Shabani

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, rev. br. 132/2009, od 17. januara 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Ivan Čukalović, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Kadri Kryeziu, sudija i

Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Avni Shabani (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa g. Nysret Mjeku, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda, rev. br. 132/2009, od 17. januara 2012, koja mu je uručena 12. marta 2012. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu gorenavedenom odlukom povređena prava zagarantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), tačnije članom 54. [Sudska zaštita prava].

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113. stavu 7. Ustava, članu 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je 22. maja 2012. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 5. jula 2012. god., predsednik Ustavnog suda je odlukom br. GJR. KI-55/12 imenovao sudiju Artu Rama-Hajrizi za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Ustavnog suda je odlukom br. KSH.KI-55/12 imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija Snezhana Botusharova (predsedavajući), Ivan Čukalović i Kadri Kryeziu.

7. 25. jula 2012. god., zahtev je prosleđen Vrhovnom sudu.

8. 21. septembra 2012. god. Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Kratak opis činjenica

9. 2007. god., sin podnosioca zahteva je preminuo u saobraćajnoj nesreći. Zbog toga podnosilac zahteva je podneo Opštinskom sudu u Lipljanu tužbeni zahtev protiv osiguravajuće kompanije za nadoknadu za materijalnu i nematerijalnu štetu.

10. 17. septembra 2007. god. Opštinski sud u Lipljanu (presuda C. br. 110/07) je usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva za nadoknadu za materijalnu i nematerijalnu štetu. Osiguravajuća kompanija je podnela žalbu na ovu presudu Okružnom sudu u Prištini.

11. Dana 11. marta 2008. god., Okružni sud u Prištini (presuda Ac. br. 897/2007) je delimično odbacio žalbu osiguravajuće kompanije kao neosnovanu i potvrdio presudu Opštinskog suda. Što se tiče kamatne stope, Okružni sud u Prištini je usvojio žalbu osiguravajuće kompanije i izmenio iznos kamatne stope. Na ovu presudu Okružnog suda Osiguravajuća kompanija je podnela reviziju Vrhovnom sudu.

12. 17. januara 2012. god., Vrhovni sud (presuda rev. br. 132/2009) je delimično usvojio zahtev za reviziju i preinačio presude nižih sudova u odnosu na iznos nadoknade za materijalnu i nematerijalnu štetu. Vrhovni sud je utvrdio da je iznos za nadoknadu za materijalnu i nematerijalnu štetu dosuđen od

strane nižih sudova bio veoma visok i nije bio u skladu sa članom 200. stavom 2. u vezi sa članom 201. Zakona o obligacionim odnosima.

Navodi podnosioca zahteva

13. Podnosilac zahteva tvrdi je presuda Vrhovnog suda doneta u suprotnosti sa članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, jer postoje *"[...] mnogi slučajevi kada je Vrhovni sud zahtevom oštećenih strana povećao ove iznose, a nema slučajeva da ih je smanjio, i ovaj slučaj je prvi da je Vrhovni sud presudio na ovaj način. Ovom Presudom je tužene postavio u nejednaki položaj sa drugim tužiocima [...]."*

Ocena prihvatljivosti zahteva

14. Sud primećuje da, kako bi bio u mogućnosti da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, i preciznije određeni Zakonom i Poslovnikom o radu.

15. U vezi s tim, Sud se poziva na pravilo 36 (1.c) Poslovnika o radu koje predviđa *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."*

16. Sud naglašava da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili u zakonu (zakonitost) koje je navodno počinio Vrhovni sud osim i samo ako su povredili prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). Dakle, na Sudu nije da postupi kao sud četvrtog stepena kada razmatra odluke donesene od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [Ge], br. 30544/96, § 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-1).

17. Ukratko, Sud može samo razmotriti da li su dokazi predstavljeni na takav način da je postupak uopšte, gledajući u celosti, izvršen na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidite, među ostalim navodima, izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, App. br 13071187, usvojen 10. jula 1991. god.).

18. Štaviše, podnosilac zahteva samo osporava to da li je Vrhovni sud u potpunosti primenio primenljivi zakon i ne slaže se sa činjeničnim nalazima suda u vezi sa njegovim slučajem i sa iznosom dosuđenim za nadoknadu za materijalnu i nematerijalnu štetu.

19. U stvari, podnosilac zahteva nije potkrepio žalbu na ustavnoj osnovi i nije dostavio dokaze da su njegova prava i slobode povređene od strane javnog organa. Sledstveno, Ustavni sud ne može da zaključi da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili ukaljani arbitrarnošću (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

20. Stoga, podnosilac zahteva nije pokazao kako i zašto mu je Vrhovni sud povredio prava koja su mu Ustavom garantovana.

21. Sledi da je zahtev neprihvatljiv jer je očigledno neosnovan na osnovu pravila 36 (1.c) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

U skladu sa pravilom 36. stavom 1. tačkom c i pravilom 56. stavom 2. Poslovnika o radu, Ustavni sud je 21. septembra 2012. god. jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena strankama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Arta Rama-Hajrizi	Prof. dr Enver Hasani

KI 88 / 11 od 28. septembra 2012 - Razmatranje Odluke Vrhovnog suda br . AP 306/2011 od 6. aprila 2011

Predmet K88/11, odluka od 19. marta 2012. god.

Ključne reči; individualni zahtev, Ocena odluke Vrhovnog suda

Zahtev je zasnovan na članu 113. stavu 7. Ustava, čl. 46, 47, 48. i 49. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu Republike Kosovo.

Podnosilac zahteva je 29. juna 2011. god. podneo zahtev Sudu.
Predsednik je 17. avgusta 2011. god. imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Gjyljeta Mushkolaj.
Podnosilac zahteva se 31. januara 2011. god. žalio Statističkom zavodu Kosova u vezi sa popisom stanovništva usled zabrinutosti da članovi podnosioca zahteva nisu u mogućnosti da slobodno izraze svoju versku pripadnost na popisu.
Podnosilac zahteva tvrdi da se SZK navodno umešao u verska pitanja tražeći od svojih građana da se na popisu izjasne o svojoj verskoj pripadnosti. Podnosilac zahteva veruje da ovo predstavlja kršenje člana 8. Ustava u kojem je propisano: *„Republika Kosovo je sekularna država i neutralna je po pitanju verskih uverenja*
Podnosilac se 22. februara 2011. god. i 7. marta 2011. god. na isto žalio i ombudsmanu.
Ombudsman je naglasio da je: *„zahtev za pokretanje pitanja u Ustavnom sudu Kosova (...) neprihvatljiv*.
Podnosilac zahteva je 31. marta 2011. god. podneo tužbu Vrhovnom sudu Kosova protiv SZK-a na osnovu administrativne tišine u odnosu na žalbu podnosioca zahteva, kršenje ljudskih prava i ignorisanje zakonite verske zajednice na Kosovu.
Podnosilac zahteva je od Vrhovnog suda zahtevao da spreči SZK da objavi rezultate popisa u odnosu na pitanje br. 10 na obrascu R3 i tražio komentar u vezi sa Zakonom o popisu stanovništva.
Vrhovni sud je zaključio da su *„zahtevi prevremeni“* i shodno tome je odbacio zahteve.

Ustavni sudi je zakljucio da se konkretni zahtev treba smatrati neprihvatljivim pošto nisu iscrpljena sva zakonom propisana pravna sredstva. Ustavni sud shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 22. Zakona i pravilu 36. stavu 1. tački a) Poslovnika, jednoglasno odlucio da se zahtev odbije kao neprihvatljiv.

Priština,24 septaembar 2012

Br. ref.: RK299/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 88/11

Podnosilac

Kosovska protestantska evangelistička crkva

Ocena odluke Vrhovnog suda br. AP 306/2011 od 6. aprila 2011. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Kosovska protestantska evangelistička crkva (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koju zastupa pastor Femi Cakolli.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Vrhovnog suda br. AP 306/2011 od 6. aprila 2011. god. koja mu je uručena 7. juna 2011. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je u vezi sa tumačenjem Ustava u odnosu na popis stanovništva i pravnim, službenim i tehničkim aktima koji se odnose na proces popisa u 2011. godini.

4. Podnosilac zahteva tvrdi da je postavljanje pitanja građanima da se izjasne o religijskoj pripadnosti tokom popisa 2011. u suprotnosti sa članom 8. Ustava u kojem stoji: *„Republika Kosovo je sekularna država i neutralna je po pitanju verskih uverenja“*.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113. stavu 7. Ustava, čl. 46, 47, 48. i 49. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu Republike Kosovo (u daljem: Poslovnik).

Postupak u Sudu

6. Podnosilac zahteva je 29. juna 2011. god. podneo zahtev Sudu.

7. Predsednik je 17. avgusta 2011. god. imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Gjyljeta Mushkolaj.

8. Veće za razmatranje je 19. marta 2012. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i sudu izneo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Podnosilac zahteva se je 31. januara 2011. god. žalio Statističkom zavodu Kosova (u daljem tekstu: SZK) u vezi sa

popisom stanovništva usled zabrinutosti da članovi podnosioca zahteva nisu u mogućnosti da slobodno izraze svoju versku pripadnost na popisu, iz razloga da oni i dalje žive u muslimanskim ili katoličkim porodicama i sledstveno ti članovi *„neće uopšte postojati u statističkom smislu“*. Podnosilac zahteva nikada nije dobio odgovor SZK-a.

10. Podnosilac zahteva se 22. februara 2011. god. i 7. marta 2011. god. na isto žalio i ombudsmanu.

11. Ombudsman je 24. marta 2011. god. odgovorio podnosiocu zahteva, tačnije podsetio da: *„član 113. stav 7. Ustava ovlašćuje pojedince da pokrenu postupak pred Ustavnim sudom ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa“*. Štaviše, Ombudsman je naglasio da je: *„zahtev za pokretanje pitanja u Ustavnom sudu Kosova (...) neprihvatljiv jer vi koristite pravna sredstva“*.

12. Podnosilac zahteva je 31. marta 2011. god. podneo tužbu u Vrhovnom sudu Kosova protiv SZK-a na osnovu administrativne tišine u odnosu na žalbu podnosioca zahteva, kršenje ljudskih prava i ignorisanje zakonite verske zajednice na Kosovu.

13. Izgleda da je podnosilac zahteva podneo navedenu tužbu a da nije ispoštovao uslove člana 29. Zakona 03/L-202 o upravnim sporovima (u daljem tekstu: ZUS), odnosno da nije podneo drugi zahtev SZK-u i čekao 7 dana, prema neophodnom zakonskom uslovu za podnošenje zahteva Vrhovnom sudu.

14. Međutim, podnosilac zahteva je od Vrhovnog suda zahtevao da spreči SZK da objavi rezultate popisa u odnosu na pitanje br. 10 na obrascu R3 i tražio komentar u vezi sa Zakonom o popisu stanovništva.

15. Vrhovni sud je 6. aprila 2011. god. doneo odluku o postupku br. 306/2011 u vezi sa dvema tužbama koje je podneo podnosilac zahteva (br. 306/2011 i br. 315/2011) po predmetu da SZK još nije doneo odluku na njegov zahtev.

16. Vrhovni sud je zaključio da su *„zahtevi prevremeni“* i sledstveno je odbacio zahteve. Vrhovni sud je obrazložio da *„u*

saglasnosti sa odredbama člana 29. stava 2. ZUS-a, nakon isteka roka od 30 dana, podnosilac je bio obavezan da obnovi zahtev i traži od SZK-a da donese odluku po njegovom zahtevu i da sačeka da prođe period od dodatnih sedam dana od dana podnošenja ponovljenog zahteva. Ukoliko nakon isteka navedenog roka SZK ne bi doneo odluku u vezi sa zahtevom, podnosilac bi imao pravo da podnese zahtev za pokretanje upravnog spora".

17. Konačno *„pošto se podnosilac nije obratio Statističkom zavodu Kosova sa obnovljenim zahtevom, Vrhovni sud, shodno odredbama propisanim članom 34. tačkom 1, a u vezi sa članom 29. stavom 2. ZUS-a, zaključuje da u ovom upravnom pitanju nisu ispunjeni neophodni zakonski uslovi za pokretanje upravnog spora".*

18. Dodatno, u toj odluci Vrhovnog suda je kao pravna pouka navedeno: *„Dozvoljena je žalba protiv ove odluke; žalbu treba uložiti Vrhovnom sudu Kosova u roku od 15 dana od dana prijema odluke".*

19. Podnosilac zahteva ne ukazuje da je na ovu odluku žalba uložena u propisanom roku.

20. Ombudsman je 10. juna 2011. god. obavestio pastora Femija Cakollija da je istraga u vezi sa žalbom obustavljena. Dopisu je bila priložena „odluka o povlačenju pitanja sa liste" u kojoj su ukratko navedeni preduzeti koraci u odnosu na žalbu i obrazloženje odluke.

Pravni argumenti koje je izneo podnosilac zahteva

21. Podnosilac zahteva tvrdi da usvajanje pitanja br. 10 na obrascu R3 za popis 2011, na kojem se zahtevao odgovor: *„Koje ste veropispovesti?"* uz šest mogućnosti: *„(1) muslimanske; (2) pravoslavne; (3) katoličke; (4) drugo; (5) bez verskih uverenja ili (6) Ne želim da odgovorim (...)"* od strane SZK predstavlja *„kršenje Ustava i Zakona o verskim slobodama i kršenje ljudskih prava, kao i savesti verovanja građana".*

22. Podnosilac zahteva tvrdi da se je SZK navodno umešao u verska pitanja tražeći od svojih građana da se na popisu izjasne o svojoj verskoj pripadnosti. Podnosilac zahteva veruje da ovo predstavlja kršenje člana 8. Ustava u kojem je propisano: *„Republika Kosovo je sekularna država i neutralna je po pitanju verskih uverenja“*.

23. Podnosilac zahteva primećuje da je Zakon br. 03/L-237 o popisu stanovništva stupio na snagu u novembru 2010. i da je popis održan između 1. i 15. aprila 2011. god. Podnosilac zahteva je mišljenja da nije održana nikakva javna rasprava o popisu ili Zakonu u popisu stanovništva. Štaviše, podnosilac zahteva tvrdi da su obrasci za popis odštampani pre usvajanja primenljivog zakona o popisu stanovništva.

24. Uopšteno, podnosilac zahteva tvrdi sledeće:

a. Prvo, SZK je prekršio član 8. Ustava zahtevajući od građana da se izjasne o verskoj pripadnosti;

b. Drugo, SZK je prekršio član 5. stav 4. Zakona br. 02/L-31 o verskim slobodama ne predstavljajući evangelističku zajednicu na obrascu R3;

c. Treće, navodi se da su popisivači SZK nepravilno popunjavali obrasce za popis unoseći apriori odgovor za versku pripadnost kao: „muslimansku“, ne postavljajući prethodno pitanje pojedincu;

d. Četvrto, pitanje br. 10 na obrascu R3 nije bilo neutralno, građanima je trebalo omogućiti opciju da izaberu da ne odgovore na pitanje; i

e. Peto, zaključak Vrhovnog suda je „neprihvatljiv i neprimenljiv“.

25. Zaključno, podnosilac zahteva od Suda traži da:

a. ustanovi da li je prekršen član 8. Ustava tokom popisa stanovništva;

b. spreči SZK u objavljivanju rezultata u vezi sa pitanjem br. 10 na obrascu R3 ukoliko se ustanovi da je neustavan ili krši član 5. stav 4. Zakona br. 02/L-31 o verskim slobodama i

c. ustanovi da li su prekršena ljudska prava kosovskih protestanata od strane SZK-a kršenjem člana 5. stava 4. Zakona br. 02/L-31 o verskim slobodama, ne uključujući protestantsku veru kao jednu od mogućih opcija na popisu.

Prihvatljivost zahteva

26. *Uslovi prihvatljivosti su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.*

27. *Član 113. st. 1. i 7. Ustava utvrđuju opšti pravni okvir koji je potreban za prihvatljivost. Isti propisuju:*

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način. (...)

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“.

28. Pravilo iscrpljenja svih pravnih sredstava se odnosi na obavezu redovnih sudova da isprave kršenja osnovnih sloboda do kojih je moglo doći tokom raznih etapa žalbe. U stvari, saglasno članu 103. stavu 3. Ustava: *„Sudovi sude na osnovu ustava i zakona“*. Dakle, svaki sud je dužan da pruži pravnu zaštitu u slučaju kršenja Ustava.

29. Sa druge strane, načelo supsidijarnosti zahteva da podnosilac zahteva iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom

postupku kako bi se sprečilo kršenje Ustava, ili, ukoliko postoji, da ispravi kršenje osnovnog prava. Time, strane koje ne preduzmu određeni proceduralni korak u redovnim sudovima same snose odgovornost da im se slučaj oglasi neprihvatljivim pošto se može razumeti kao odricanje prava na dalje osporavanje kršenja.

30. Dakle, podnosilac zahteva mora da dokaže da su iscrpljena sva zakonom propisana pravna sredstva. Obrazloženje za iscrpljena pravna sredstva je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasan pravni lek za kršenje ustavnih prava (vidi, *mutatis mutandis,* ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

31. Konačno, podnosilac zahteva je dužan da preduzme sve korake koji bi se s opravdanjem mogli od njega očekivati kako bi iscrpeo domaća pravna sredstava (D. H. i drugi protiv Češke Republike [VK], br. 57325/00, ESLJP 2007-XII).

32. Međutim, u odnosu na konkretni zahtev proizilazi da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva.

33. U stvari, Vrhovni sud je 6. aprila 2011. god. (odluka br. 306/2011) zaključio da je tužba prevremena s obzirom da podnosilac zahteva nije ispoštovao član 29. Zakona 03/L-202 o upravnim sporovima.

34. Član 29. ZUS-a propisuje:

„1. Ako drugostepeni organ nije doneo rešenje u roku od trideset (30) dana ili u kraćem roku, utvrđenim posebnim odredbama oko žalbe stranke protiv odluke prvostepenog organa, zatim ne donese i u daljem roku od sedam (7) dana ponovljenim zahtevom, stranka može da pokrene upravni spor kao da mu je odbijena žalba.

2. Na način predviđen stavom 1. ovog člana stranka može postupiti i onda kada prvostepeni organ nije doneo rešenje prema njegovom zahtevu, protiv čijeg akta nije dozvoljena žalba.

3. Ako prvostepeni organ, protiv čijeg akta je dozvoljena žalba, nije doneo nikakvo rešenje po osnovu zahteva u roku od šesdeset (60) dana ili nekom kraćem roku predviđenim posebnim odredbama, stranka ima pravo da se obrati zahtevom drugostepenom organu. Protiv rešenja drugostepenog organa stranka može da pokrene upravni spor. Stranka može pod uslovima stava 1. ovog člana pokrenuti upravni spor i ako ovaj organ nije doneo rešenje.".

35. Štaviše, podnosilac zahteva se nije žalio u roku od 15 dana na osporenu odluku Vrhovnog suda, br. AP 306/2011 od 6. aprila 2011. god, nakon primanja pravne pouke koja je bila deo iste odluke. Podnosilac zahteva nije iskoristio svoje zakonsko pravo uprkos pouci da se podnosilac zahteva može obratiti Vrhovnom sudu Kosova s žalbom na odluku istog, podnosilac zahteva.

36. Sud takođe primećuje da samo prosta sumnja u perspektivu predmeta nije dovoljna da podnosioca zahteva oslobodi obaveze podnošenja žalbe nadležnim organima (vidi Whiteside protiv Ujedinjenog Kraljevstva, odluka od 7. marta 1994. god., zahtev br. 20357/92 DR 76, str. 80).

37. U stvari, pravilo iscrpljenja zahteva je da se zahtevi podnesu odgovarajućim [redovnim] sudovima i da treba iskoristiti pravne lekove koji su predviđeni za osporavanje donetih odluka. Obično, takođe se zahteva da se žalbe (...) treba podneti (...) u saglasnosti sa formalnim uslovima i zakonskim rokovima propisanim u domaćem zakonodavstvu (*ibid*, str. 25-27, pasusi 71-72; vidi takođe odluku Komisije od 11. januara 1961. god. o prihvatljivosti zahteva br. 788/60, Austrija protiv Italije, godišnjak Konvencije, izdanje 4, str. 170-172); i, dodatno, da treba iskoristiti sva proceduralna sredstva kojima bi se moglo sprečiti kršenje [Ustava] (vidi presudu Barberà, Messegué i Jabardo od 6. decembra 1988. god., serija A br. 146, str. 28-29, pasusi 58-59, kao i ranije citiranu odluku Komisije, str. 166-170).

38. Stoga, u svetlu zaključaka Vrhovnog suda, konkretni zahtev treba smatrati neprihvatljivim pošto nisu iscrpljena sva zakonom propisana pravna sredstva.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 22. Zakona i pravilu 36. stavu 1. tački a) Poslovnika, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Almiro Rodrigues	Prof. dr Enver Hasani

KI 78 / 12 od 25. septembra 2012 - Ocena ustavnosti Vrhovnog suda Pkl odluke . Broj 70 / 2012 , od 22. juna 2012

Slučaj KI 78/12, Odluka o privremenim merama, od 24. septembra 2012. god.

Ključne reči: privremene mere, individualni zahtev, pravo na pravnično i nepristrasno suđenje, kršenja individulanih prava i sloboda

Podnosilac je podneo zahtev shodno članu 113.7 Ustava Kosova, osporavajući presudu Vrhovnog suda, Pkl. br. 70/2012, od 22. juna 2012. god., jer Vrhovni sud, bez ikakvog čvrstog obrazloženja, nije ispitao dokaze predložene od strane odbrane. Dalje, podnosilac je zatražio pirvremene mere jer "Ukoliko bi povoljna presuda od strane Ustavnog suda prouzrokovala moguće ponovno suđenje ovog slučaja u kojem bi podnosilac mogao biti oslobođen od odgovornosti, onda bi nedostatak ove privremene mere podvrgnuo podnosioca izdržavanju nezakonite i nezaslužene kazne."

Po pitanju privremenih mera, sud je zaključio, bez prejudiciranja konačnog ishoda zahteva, da je podnosilac izneo dovoljno ubedljive argumente da sprovođenje odluke Vrhovnog suda, Pkl. no. 70/2012 od 22. juna 2012. god., i nalog izdržavanje kazne presude Okružnog suda u Prištini, P. br. 485/09 od 26. novembra 2010. god., i presuda Vrhovnog suda, Ap. br. 134/2011 od 8. marta 2012. god, kao i lišavanje slobode mogu dovesti do nepopravljive štete za podnosioca. Stoga, sud je odobrio privemene mere u trajanju do 31. decembra 2012. god., od dana usvajanja ove odluke.

Priština, 24. septembar 2012. god.

Br. ref.:MP-300/12

ODLUKA O PRIVREMENIM MERAMA

u

slučaju br. KI 78/12

Podnosilac

Bajrush Xhemajli

Zahtev za ocenu ustavnosti rešenja Vrhovnog Suda, Pkl. Br. 70/2012, od 22 juna 2012 godine.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Ivan Čukalović, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Kadri Kryeziu, sudija i

Arta Rama - Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Bajrush Xhemajli, i koga po ovlašćenju zastupa Advokatsko Društvo "Sejdiu & Qerkini", d o o iz Prištine.

Osporene odluke

2. Podnosilac osporava presudu Vrhovnog suda, Pkl. nr. 70/2012, od 22 juna 2012, koja je 26 jula 2012 dostavljena podnosiocu.

Predmetna stvar

3. Podnosilac tvrdi da gorepomenuta presuda je prekršila njegova prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 31 (Pravo na pravedno i nepristrasno suđenje), član 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije za zaštitu osnovnih ljudskih prava i sloboda (u daljem tekstu : OZLJP), i član 10. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.

4. Osim toga, podnosilac zahteva da Ustavni Sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da uvede privremenu meru.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na član 113.7 Ustava, članove 22 i 27 Zakona o Ustavnom Sudu Republike Kosovo, od 15 januara 2009, (Br. 03/L-121) (u daljem tekstu : Zakon), i pravilo 54 i 56 (3) Poslovnika o radu Ustavnog Suda Republike Kosovo (u daljem tekstu : Poslovnik).

Postupak u Ustavnom sudu

6. Dana 23. avgusta 2012, podnosilac je podneo zahtev Sudu .

7. Predsednikk je 4 septembra 2012 godine, odlukom br. GJR. KI 78/12, imenovao Kadri Kryeziu za sudiju izvestioca. Predsednik Suda je istoga dana imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (kryesues), Almiro Rodrigues i Snezhana Botusharova.

8. Sud je 5 septembra 2012 godine obavestio Vrhovni sud i Državno tužilaštvo o podnošenju zahteva.

9. Dana 21. septembra 2012. god. Sud je većao i razmatrao preliminarni izveštaj sudije izvestioca u vezi sa odobrenjem privremene mere u očekivanju konačnog ishoda po zahtevu.

Pregled činjenica

10. Dana 24 novmbra 2009 godine, okružno javno tužilaštvo je podnelo optužnicu (PP. Br. 565-1/2009) u Okružni sud u Prištinu protiv podnosioca jer je izvršio krivično delo iz člana 297 paragraf 5 u vezi sa paragrafom 1-3 (Ugrožavanje javnog saobraćaja) Privremenog Krivičnog Zakona Kosova (u daljem tekstu : PKZK).

11. Dana 1 marta 2010 godine, sudija za potvrđivnje optužnice je potvrdio optužnicu protiv podnosioca (Ka. nr. 438/2009).

12. Na dan 26 novembar 2010 godine, Okružni sud u Prištini (Presuda P. nr. 485/09) nalazi da je podnosilac kriv za izvršenje krivičnog dela iz člana 297 paragraf 5 u vezi sa paragrafom 1-3 PKZK. Okružni sud u Prištini je rešio da su izjave oštećenih bez protivrečnosti, u skladu da ekspertizom i izjavom saobraćajnog eksperta/veštaka, sudsko – medicinskog eksperta za povrede koje su isti pretrpeli i izveštaju obdukcije za pokojnog te s toga posvetio potpuno poverenje. Takođe sud je posvetio potpuno poverenje izveštaju obdukcije i ekspertizi saobraćajnog veštaka. Što se tiče navoda podnosioca zahteva *"da u nijednoj fazi postupka nije utvrđeno tehničko stanje vozila optuženog iako to bilo zakonska obaveza, prema mišljenju suda je irelevantna okolnost jer (...), saobraćajni udes je prouzrokovan kao posledica postupka optuženog nakon udara na vozilo koja je se kretala na levoj traci puta i od povrede zadobijene na ovom udesu , prema izveštaju autopsije podlegao (...), oštećeni pretrpeo teške telesne povrede, putnici (...) pretrpeli teške telesne povrede, i (...) lakše telesne povrede kako se potvrđuje iz mišljenja medicinsko sudskog eksperta, a u veštačenju saobraćajnog stručnjaka konstatovano je da nema propusta drugih učesnika u saobraćaju koji bi mogli biti činioci koji su doprineli ovom udesu. Prema tome, prema proceni suda ova odbrana je imala za cilj opravdanje optuženih radnji optuženog kao i izbegavanje njegove krivične odgovornosti [...]."* Protiv ove presude podnosioc zahetva se žalio u Vrhovnom sudu.

13. Dana 8. marta 2012. god., Vrhovni sud (Presuda Ap. nr. 134/2011) je odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva. Vrhovni sud je ustanovio da je na pravilan i potpun način potvrđeno mesto i vreme nesreće, učesnike i izazvane posledice. Štaviše:

> *"...*
>
> *Prema oceni Vrhovnog suda nije bilo ukazatelja da vozilo optuženog nije bilo u dobrom stanju jer on nije nikada naveo takvu činjenicu, a s druge strane saobraćajni veštak je našao da zanošenje vozila može da se prouzrokuje zbog nefunkcionisanja kočionog sistema ali da u konkretnom slučaju do zanošenja vozila nije došlo zbog ovog uzroka*

nego da je vozilo zaneseno nakon što je udario/došao u kontakt sa drugim vozilom koje je pokušao da pretekne. Sud prvog stepena je ispravno zaključio da je nalaz veštaka ispravan jer (...) ovaj dokaz je bio u skladu sa ostalim izvedenim dokazima.

Prema žalbi drugi faktor – „faktor put“ je uticao prouzrokovanje nesreće i činjenično stanje zbog ove činjenice je potvrđeno na pogrešan način. Stoga, prema žalbi uzrok nesreće je nedostatak branika. Međutim ova činjenica je od strane odbrane naglašena i „tokom postupka u prvom stepenu i od strane saobraćajnog veštaka je „zatražen odgovor i veštak je jasno naveo da postojanje branika bi doprinelo da ne dođe do nesreće ovih razmera ali ne da je ovo uzročni faktor same nesreće.

Prema oceni Vrhovnog suda neosnovani su žalbeni navodi da je veštak izneo neprofesionalan zaključak i mišljenje koje nije zasnovano na izvedene dokaze. Naprotiv, u vreme kada je izneto veštačenje, veštak je, kako je on i sam izjavio, imao na raspolaganju sve spise predmeta i da su njegov zaključak i mišljenje u skladu sa, dakle nema nikakve nejasnoće ili protivrečnost sa izvedenim dokazima, kao što su skice i fotodokumentacija sa mesta događaja u kojima se vide tragovi na putu, oštećenja i poslednji položaj vozila kao i izjave saslušanih svedoka.

Protiv ove presude je podnosilac zahteva podneo zahtev za zaštitu zaakonitosti u Vrhovnom sudu.

14. Dana 22. juna 2012. god. Vrhovni sud (Presuda Pkl. nr. 70/2012) je odbio kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti podnosilaca zahteva. Štaviše, Vrhovni sud je ustanovi da *“Branioci optuženog su u svim fazama postupka ponovili gotovo iste navode, čineći to i sada u ovom vanrednom pravnom leku, odnosno navodeći da činjenično stanje nije pravilno potvrđeno, zato što prema njima sud nije uspeo tačno da potvrdi ko je bio taj koji je doprineo izazivanju ove nesreće sa fatalnim posledicama: ljudski faktor, faktor puta ili tehnički*

faktor (neki mogući kvar na vozilu, dakle, prema njima, u ovakvim okolnostima, je bilo obavezno da se naloži izvršenje stručnosti. Svi ovi navodi, za koje su dobili dovoljno odgovora od strane veća ovog Suda, su neosnovani. Sud može da odredi jednog drugog veštaka ili da odredi i super veštaćenje u slučaju da u mišljenju stručnjaka ima kontradiktornosti, nedostataka ili se pojavi obrazložena sumnja o tačnosti datog mišljenja, ako ima podatke konstatacije stručnjaka, (kada ih ima dva) potpuno se razlikuju ili kada su njihovi zaključci nejasni, nepotpuna i u suprotnosti sa sa samim sobom ili sa razmotrenim okolnostima i kada se sve ovo ne može izbeći prilikom ponovnog ispitivanja od strane veštaka. U ovoj situaciji, ne stoji nijedna od ovih okolnosti što bi obavezalo sud da zahteva izvršenje jednog super veštačenja..”

15. Dana 17. aprila 2012. god. Opštinski sud u Uroševcu (Rešenje ED. br. 17/12) je odobrio zahtev podnosioca zahteva za odlaganje izvršenja zatvorske kazne u vremenskom periodu od 3 (tri) meseca.

16. Dana 18. jula 2012. god. Opštinski sud u Uroševcu (Rešenje ED. nr. 17/12) je ponovo odobrio zahtev podnisioca zahteva za odlaganje izvršenja zatvorske kazne za vremenski period od 2 (dva) meseca. Podnosilac zahteva je dužan da se 19. septembra 2012. god. pojavi za održavanje kazne.

Navodi podnosioca zahteva

17. Podnosioc zahteva navodi sledeće.

(i) Kršenje načela jednakosti stranaka u postpuku

- Podnosilac zahteva navodi da *“[...] Sud bez nekog održivog obrazloženja nije razmotrio dokaze koje je predložila odbrana. Dokazi neizvedeni od strane ovog suda su veoma relevantni i od uticaja za utvrđivanje njegove krivice ili nevinosti. U izvedenom postupku u*

Okružnom sudu u Prištini odbrana Podnosioca je tražila da sud izvede i dokaze koji se odnose na deo odgovornosti drugih aktera u saobraćajnoj nesreći a naročito brzinu vozila sa kojim se na početku vozilo Podnosioca sudarilo odnosno Vozilo (...) kao i tehničko veštačenje vozila kojim je kritičnog dana Podnosilac upravljao. Takvo što je zahtevano od strane odbrane na osnovu izjave saobraćajnog stručnjaka *(...) koji kaže da na saobraćajnu nesreću utiču tri činioca: činilac čovek, činilac put i činilac vozilo. Uzimajući u obzir činjenicu da u vezi pomenutog krivično-pravnog pitanja radi utvrđivanje relevantnih činjenica, je angažovan saobraćajni stručnjak i on je pokušao da daje odgovor na postojanje ili nepostojanje prva dva činilaca i njihov udeo u prouzrokovanju saobraćajne nesreće. Zbog toga i imajući stalno u vidu da je činilac vozilo mogao da ima udela na pomenutu saobraćajnu nesreću, sud je trebao da izvede i ovaj dokaz uz angažovanje stručnjaka iz oblasti mašinstva kako bi utvrdio uticaj ili ne uticaj ovog činioca u prouzrokovanju udesa. Ovo negiranje od strane Suda predstavlja povredu prava Podnosioca."*

(ii) Okružni sud u Prištini zasniva odluku na svedoćenju osobe koja nije mogla da pruži informacije o događaju – nesreći.

- Podnosilac zahteva navodi da *"g. [...]nije bio neposredni očevidac događaja* koji *se dogodio i zbog toga nije trebalo da se sasluša u svojstvu svedoka."*

(iii) Ocene Okružnog sudu u Prištini, u vezi sa veštaćenjem saobraćajnog stručnjaka

- Podnosilac zahteva navodi da *"U delu obrazloženja Presude (str.7.) sud konstatuje da „Sud je poklonio poverenje veštačenju uz obrazloženje da je isto na detaljan način dalo objašnjenje o utvrđenim podacima iz predmetnih spisa na kojima je baziralo veštačenje*

ali i o naučnim metodama koje je primenilo tokom izvršenog veštačenja". Ova procena rada stručnjaka od strane Suda je veoma površna i nekritička. Veštačenje je dokaz kao i drugi dokazi u krivičnom postupku i shodno tome sud treba da proceni ovaj dokaz obrazlažući njegov logični tok. Sud ne može da konstatuje da je veštačenje u skladu sa naučnim metodama jer kad bi sud znao naučne metode, ne bi bilo potrebno da se angažuje stručnjak. Postoje niz naučnih pravila u vezi utvrđivanja brzine vozila pre prouzrokovanja udesa. S toga smatramo da zahtev odbrane optuženog (sada osuđenog) za ponavljanje veštačenja ili za veštačenje od strane drugog saobraćajnog stručnjaka je bio opravdan i za cilj je imao utvrđivanje naučnih metoda korišćenih u ovom krivično-pravnom slučaju."

(iv) Presuda Vrhovnog suda Ap. nr. 134/2011

- Podnosilac zahteva navodi da *" Vrhovni sud Kosova postupajući kao* drugostepeni *sud, nije dao jasne pravno-ustavne razloge u smislu svih činjenica koje su relevantne radi donošenja zakonske odluke, već na eksplicitan način, bez neke procene žalbenih navoda Podnosioca ovog zahteva procenio kao neosnovanim."*

(v) Presuda Vrhovnog suda Kosova Pkl. nr. 70/2012

- Podnosilac zahteva navodi da *" Vrhovni sud u ovom slučaju uopšte ne ceni da zbog čega veštačenje saobraćajnog stručnjaka smatra pravilnim već poklanja* poverenje *proceni Okružnog suda u Prištini bez kritičke procene ovih žalbenih navoda."*

18. Štaviše, podnosilac zahteva se poziva na slučaj Kraska protiv Švajcarske, gde *" . U tom pravcu, Evropski sud rekao da efekat člana 6.1. je da nadležnom sudu omogući da izvrši potrebnu ekspertizu predstavki, argumenata i dokaza dostavljenim od*

stranke, bez povrede procene da li su iste značajne za njegovo odlučivanje" (*vidi Kraska c. SUISSE, Application no. 13942/88, Judgment of 19 April 1993).*

19. Isto tako, prema podnosiocu zahteva, *" sud treba da izvrši pravo izvođenje argumenata i dokaza stranaka uz procenu njihov značaj za odluku koja će se dostaviti."* (*vidi Quadrelli v. Italy, Application no. 28168/95, Judgment of 11 January 2000*).

20. Štaviše, podnosioc se poziva na Bonisch protiv Austrisë, gde *" Evropski sud je našao povredu člana 6.1. Evropske konvencije kada je odbrani „bilo teško da odredi novu-drugu ekspertizu"* (*shih BÖNISCH v. AUSTRIA, Application no. 8658/79, Judgment of 6 May 1985).*

21. Podnosilac zahteva, takođe, navodi da " *Istovremeno je našao kršenja člana 6.1. Evropske konvencije kada saslušanje drugih stručnjaka (uključujući jednog privatnog stručnjaka koji je došao sa različitim rezultatima) bio je odbijen od suda zato što je saslušan samo jedan stručnjak institucije koji je zaključio na štetu optuženog* (*vidi Brandstetter v. Austria, Application no. 13468/87, Judgment of 28. Avgust 1991, G.B. v. France, Application no. 44069/98, Judgment of 2 October 2001* dhe *Benderskiy v. Ukraine, Application no. 22750/02, Presuda of 15 November 2007).*

Zahtev za privremenu meru

22. Podnosilac zahteva da domaći sud odluči privremenu meru, zbog:

a. *"[...] Sama činjenica da bi sprovođenje ove neustavne presude lišilo slobode mesecima a možda i godinama [...]"* i *" prouzrokovalo bi nenadoknadivu štetu za Podnosioca jer on bi bio lišen slobode bez da mu se omogući postupak u krivično-pravnom slučaju koji mu se Ustavom garantuje.."*

b. *“ Ukoliko bi povoljna presuda od strane Ustavnog suda prouzrokovala moguće ponovno suđenje ovog slučaja u kojem bi Podnosilac mogao biti oslobođen od odgovornosti, onda bi nedostatak ove privremene mere ostavio Podnosioca da nezakonito izdržava nezasluženu kaznu.”*

c. *“[...] lišavanje slobode ne može da se opozove pošto [...] ne bi mogla nadoknaditi vreme koje bi Podnosilac provodio lišen slobode i fizičko-psihičkih posledica koje bi takvo lišavanje ostavilo kod Podnosioca. . Ova činjenica je još više uticajna kada se uzme u obzir jadno zdravstveno stanje Podnosioca kome se unutar popravne ustanove ne može pružiti potrebna zdravstvena nega.”*

Ocena zahteva za privremene mere

23. Nakon što je saslušao sudiju izvestioca Kadri Kryeziu i nakon diskutovanja o stavovima podnosioca zahteva koje je on izrazio u pismenim podnescima, Sud je većao i razmatrao 21. septembra 2012. god.

24. Sud je zaključio, bez prejudiciranja konačnog ishoda zahteva, da je podnosilac zahteva je izneo ubedljive argumente da je izvršenje odluke Vrhovnog suda Pkl. br. 70/2012 od 22. juna 2012. god. i naloga osude presude Okružnog suda u Prištini P. br. 485/09 od 26. novembra 2010. god. i presude Vrhovnog suda Ap. br. 134/2011 od 8. marta 2012. god., i njegovo lišavanje slobode može da ima za posledicu nepopravljive štete po podnosioca zahteva.

IZ TIH RAZLOGA

Sud, u skladu sa članom 116 (2) Ustava i članom 27. Zakona, dana 21. septembra 2012. god.,

ODLUČUJE

I. DA ODOBRI privremenu meru, sa šest glasova za i dva glasa protiv;

II. DA ODOBRI privremenu meru u trajanju do 31. decembra 2012. god. od dana usvajanja ove odluke;

III. DA ODMAH OBUSTAVI izvršenje odluke Vrhovnog suda Pkl. br. 70/2012 od 22. juna 2012. god. i naloga osude presude Okružnog suda u Prištini P. br. 485/09 od 26. novembra 2010. god. i presude Vrhovnog suda Ap. br. 134/2011 od 8. marta 2012. god. u istom trajanju;

IV. Ova odluka se dostavlja strankama; i

V. Ova odluka će biti objavljena u skladu sa članom 20 (4) Zakona i stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Mr.sc. Kadri Kryeziu	Prof. Dr. Enver Hasani

KI 163 / 11 od 28. septembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda kojom Pkl-Kzz-91/10 od 23. avgusta 2011

Predmet KI 163/11, odluka od 13. jul 2012. god.

Ključne reči; individualni zahtev, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova

Zahtev se zasniva na članu 113.7. Ustava; članu 46, 47, 48 i 49 Zakona br. 03/L-121 Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).
Dana 20. decembra 2011. god. podnosilac zahteva je podneo zahtev u Ustavnom sudu.

Predsednik Suda je 17. januara 2011. god. imenovao sudiju Robert Carolan kao sudiju izvestioca i veće za razmatranje u sastavu sudija Altay Suroy (Predsedavajući), Gjyljeta Mushkolaj i Iliriana Islami.
Dana 16. februara 2012. god. Sud je primio od strane predstavnika podnosioca zahteva dodatna dokumenta u vezi sa zahtevom.

Predsednik Suda, je 13. jula 2012. god., je imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija Snezhana Botusharova (predsedavajući), Enver Hasani i Ivan Čukalović.

Dana 19. novembra 2009. god. Okružni sud u Mitrovici je doneo presudu K. br. 134/2008 i proglasio podnosioca zahteva krivim za sledeća krivična dela: (a) izazivanje nacionalne, rasne, verske ili etničke mržnje, razdora, netolerancije u suprotnosti sa članom 115.3. u vezi sa stavom 1 Krivičnog zakonika Kosovo (KZK), (b) pokušaj teškog ubistva, suprotno sa članom 146 i147. u vezi sa članom 20. KZK. Kao rezultat toga, podnosilac zahteva je osuđen na 6 godina i 6 meseci zatvora, počev od 14. juna 2008. god.

Podnosilac zahteva navodi kršenje člana 24 [Jednakost pred Zakonom] i člana 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava. U tom smislu podnosilac zahteva tvrdi da osporena presuda Vrhovnog suda treba da se poništi

Podnosilac zahteva navodi da zbog toga što je Vrhovni sud doneo ono što izgleda kao drugačija presuda u slučaju gde on navodi da je sličan njegovom slučaju da je njemu uskraćeno pravo na jednak tretman u skladu sa članom 24. Ustava i člana 7. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima. On takođe navodi da mu je uskraćeno pravo na pravično suđenje u skladu sa članom 31 (1) i (2) Ustava, člana 6 (1) Evropske Konvencije o ljudskim pravima, i člana 10. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.
Sud primećuje da podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da je njegov slučaj činjenično ili pravno identičan sa nekim drugim slučajem u Vrhovnom sudu gde proizlazi da je Vrhovni sud doneo drugačiji pravni zaključak istog procesnog zakona koji je primenjen u njegovom slučaju.
Kako bi se uspostavilo ustavno kršenje, podnosilac zahteva mora dokazivati više od toga da je jedan redovni sud doneo dva ili više kontradiktornih pravnih ili činjeničnih zaključaka. Podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da nije dobio pravično suđen
U ovom zahtevu je podnosilac zahteva jednostavno naveo da je Vrhovni sud Kosovo bio u suprotnosti u svom pravnom tumačenju zakona krivičnog postupka. Takvi navodi, bez više dokaza, čine ovaj zahtev očigledno neosnovanim.

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članove 48. i 56. Zakona i pravila 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda, o svom zasedanju održanim 13. jula 2012. god., jednoglasno od ODLUČUJE DA PROGLASI zahtev prihvatljivim.

Priština, 24. septembar 2012. god.

Br. ref.: RK302/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI163/11

Podnosilac

Predrag Đorđević

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosove-Pkl-Kzz-91/10 od 23. avgusta 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Predrag Đorđević, rođen u Zemunu, Republika Srbija, trenutno na izdržavanju kazne zatvora u pritvornom centru Mitrovica. U postupku pred Ustvanim sudom ("Sud") podnosilac zahteva je predstavljen od strane Miodraga Brkljača i Ljubomira Pantovića, advokati iz Mitrovice.

Osporena odluka

2. Osporena Odluka je Presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo Pkl-Kzz-91/10 od 23. avgusta 2011. god. koja je dostavljena podnosiocu zahteva 12. septembra 2011. god. Po toj presudi je zahtev podnosioca zahteva za zaštitu zakonitosti odbijen kao neprihvatljiv.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti Presude Vrhovnog suda Pkl-Kzz-91/10 od strane Ustavnog suda Kosovo 23. avgusta 2011. god. sa kojom je navodno izvršeno kršenje zagarantovanih prava Ustavom Republike Kosovo ("Ustav").

4. Podnosilac zahteva posebno navodi kršenje člana 24. [Jednakost pred Zakonom] i člana 31. [Pravo na čestito i Nepristrasno suđenje] Ustava. Podnosilac zahteva takođe navodi da su njegova prava zagarantovana članom 7.

[Jednakost pred Zakonom] i 10. [Pravo na pravično suđenje] iz Univerzalne Deklaracija o ljudskim pravima prekršena.

5. Konačno, podnosilac zahteva navodi da su njegova prava zagarantovana članom 6.1. Evropske Konvencije o ljudskim pravima ("Konvencija") bila prekršena.

Pravni osnov

6. Zahtev se zasniva na članu 113.7. Ustava; članu 46, 47, 48 i 49 Zakona br. 03/L-121 Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak u Sudu

7. Dana 20. decembra 2011. god. podnosilac zahteva je podneo zahtev u Ustavnom sudu.

8. Predsednik je 17. januara 2011. god. imenovao sudiju Robert Carolan kao sudiju izvestioca i veće za razmatranje u sastavu sudija Altay Suroy (Predsedavajući), Gjyljeta Mushkolaj i Iliriana Islami.

9. Sud je 18. januara 2012. god. obavestio predstavnika podnosioca zahteva i Vrhovni sud u vezi sa zahtevom.

10. Dana 2. februara 2012. god. Sud je obavestio Specijalno Tužilaštvo Kosova u vezi sa zahtevom.

11. Istog dana je Sud zahtevao od predstavnika podnosioca zahteva da obezbedi Sudu kopije svih presuda usvojenih u krivičnom postupku protiv podnosioca zahteva, kao i druge relevantne

dokumente kao što su krivične optužbe i druga dokumenta izdata od Specijalnog Tužilaca.

12. Dana 16. februara 2012. god. Sud je primio od strane predstavnika podnosioca zahteva dodatna dokumenta u vezi sa zahtevom.

13. Predsednik Suda, je 13. jula 2012. god., je imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija Snezhana Botusharova (predsedavajući), Enver Hasani i Ivan Čukalović.

Pregled činjenica

14. Činjenice slučaja se mogu sumirati na sledeći način.
15. Dana 19. novembra 2009. god. Okružni sud u Mitrovici je doneo presudu K. br. 134/2008 i proglasio podnosioca zahteva krivim za sledeća krivična dela: (a) izazivanje nacionalne, rasne, verske ili etničke mržnje, razdora, netolerancije u suprotnosti sa članom 115.3. u vezi sa stavom 1 Krivičnog zakonika Kosovo (KZK), (b) pokušaj teškog ubistva, suprotno sa članom 146 i147. u vezi sa članom 20. KZK. Kao rezultat toga, podnosilac zahteva je osuđen na 6 godina i 6 meseci zatvora, počev od 14. juna 2008. god.

16. Tokom postupka u Okružnom sudu, nakon donošenja odluke, predsedavajući je uputio stranke u vezi sa obavezom najave žalbe u zakonski određenom periodu od 8 dana od izricanja presude.

17. Gore navedena presuda takođe sadrži sledeću instrukciju za pravno sredstvo "Ovlašćeno lice može uložiti žalbu protiv ove presude preko Okružnog suda u Mitrovici, za Vrhovni sud Kosova, u periodu od 15 dana od dana prijema kopije presude."

18. Nezadovoljni presudom Okružnog suda i trajanju kazne 26. novembra 2009. god. žalbu je najavio podnosilac zahteva u Vrhovnom sudu Kosova. Žalba je podneta 31. decembra 2009. god.

19. Dana 27. januara 2010. god. oštećene stranke E.P. i A.H. su podneli žalbu protiv presude Okružnog suda zbog trajanja kazne.

20. Dana 30. marta 2010. god. Kancelarija Javnog Tužilaca Kosova je podnela zahtev Vrhovnom sudu Kosova sa predlogom da odbije žalbe podnosioca zahteva i oštećenih stranki i da potvrdi presudu Okružnog suda od 9. novembra 2009. god.

21. Nakon toga je Vrhovni sud Kosova zakazao zasedanje o zahtevu podnosioca zahteva. Na tom zasedanju predstavnik podnosioca zahteva je naglasio da nije bilo jasno da li su oštećene stranke najavile svoju žalbu u skladu sa članom 400. KZK. Predstavnik podnosioca zahteva je tvrdio da im njihov propust da najave žalbu poriče pravo na žalbu. Prema tome, podnosilac zahteva je zatražio od Vrhovnog suda da odbije njihovu žalbu.

22. Dana 4. maja 2010. god. Vrhovni sud Kosova je doneo presudu K.ž br. 24/2010 posle žalbi podnosioca zahteva i oštećenih stranki u gore navedenom slučaju. Vrhovni sud je odlučio da: (a) se žalba podnosilaca zahteva odbije (b) žalba oštećene stranke A.H., je odbijena kao zakasnela i (c) i žalba oštećene stranke, E.P. je usvojena.

23. Vrhovni sud je odlučio da presuda Okružnog suda u Mitrovici treba da bude delimično preinačena zbog nekoliko otežavajućih okolnosti, a to su: metak koji je ispaljen iz napadnog oružja i koji se još uvek nalazi u telu žrtve, kao i mentalno stanje optuženog. Zbog toga je podnosilac zahteva osuđen na 12 godina kaznom zatvora, što je rezultiralo ukupnom kaznom od 12 godina i 3 meseci zatvora.

24. Nakon presude o preinačavanju njegove kazne, podnosilac zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti u Vrhovnom sudu Kosova preko Okružnog suda Kosova Mitrovica, 1. septembra 2010. god. Odbrana podnosioca zahteva je tvrdila da su podneli zahtev zbog suštinskih kršenja krivičnog postupka i Krivičnog zakona. Kao takav, oni su predložili Vrhovnom sudu da preinače presudu K z br. 24/2010 od 4. maja 2010. god. i da odbije žalbu oštećene stranke EP kao neprihvatljivu ili da slučaj vrati veću drugog stepena Vrhovnog suda Kosova.

25. U svom zahtevu za zaštitu zakonitosti predstavnici podnosilaca zahteva su tvrdili da je Sud pogrešno protumačio član 400. KZK u vezi sa tim da li je oštećena stranka EP mogla da uloži žalbu u vezi sa ovim slučajem. Oni je takođe tvrdili da je u slučaju podnosioca zahteva izvršeno je i kršenje osnovnog načelo *in dubio pro reo*.

26. Dana 5. jula 2011. god. u njihovom pismenom dodatnom podnesku podnetom Vrhovnom sudu, predstavnici podnosioca zahteva su takođe tvrdili da "Vrhovni sud, na pretresu veća održanog 28. juna 2011. god. o slučaju optuženog R.V. AP-Kz br, 238/2010 je izrekao zakonsku kaznu da žalba oštećene stranke nije bila prihvatljiva zato što nije bila prethodno najavljena, zbog čega je žalba oštećenog S.D. bila odbijena i nije ponovno razmotrena". Zbog toga su predstavnici podnosioca zahteva ponovili svoje uverenje da bi trebalo da veće odluči u predmetu podnosioca zahteva po uzoru na veće slučaja Ap. (Kzh) no 238/2010.

27. Bez obzira na gore navedeno, dana 23. avgusta 2011. god. Vrhovni sud je doneo osporenu presudu u vezi sa predmetom podnosioca zahteva pod br. Pkl-K 91/10 i odbio je zahtev podnosioca zahteva o zaštiti zakonitosti.

28. U obrazloženju Vrhovnog suda se naročito navodi: "Veće priznaje da odredba člana 400. PZKP može biti predmet razjašnjenja. To je još jedna briga više, zato što postoje razlike između engleske i albanske verzije člana 400. Dok se u stavu 4. u engleskoj verziji navodi "ako je optuženi kažnjen zatvorom i žalba nije bila najavljena" verzija na albanskom jeziku navodi " i optuženi ne najavljuje žalbu."

29. Vrhovni sud dalje navodi da: "...autentična verzija Zakona, verzija na engleskom jeziku će predvladati. Ova verzija ne precizira koje lice ima prava da najavi. Ovaj nedostatak preciziranja u Zakonu bi trebalo da se tumači na takav način kako bi se obezbedilo pravično tretiranje stranki u postupku."

30. Osim toga, Vrhovni sud je naveo da "u pogledu sprovođenja principa *In Dubio pro Reo*, u ovom slučaju Vrhovni sud želi da razjasni da član 3, stav 2 PZKP važi samo u slučaju kada sumnja u postojanju činjenica koje su relevantne za slučaj ili u vezi sa

sprovođenjem određenih odredbi krivičnog zakona. Ovo nije takav slučaj pošto ima veze sa tumačenjem zakona u postupku."

Navodi podnosioca zahteva

31. Podnosilac zahteva navodi kršenje člana 24 [Jednakost pred Zakonom] i člana 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava. U tom smislu podnosilac zahteva tvrdi da osporena presuda Vrhovnog suda treba da se poništi.

Primenjiv zakon

Član 400

(1) lica koja imaju pravo na žalbu (član 399. ovog Zakona) dužna su da najave žalbu. Oni mogu da najave žalbu odmah nakon objavljivanja presude ili posle pouke o pravu na žalbu odmah (član 394. stav 1 ovog Zakona), ali ne kasnije osam dana od objavljivanja presude.

(2) Ako lice koje ima pravo na žalbu u zakonskom roku ne prijavi žalbu, smatra se da se odrekla prava na žalbu, osim u slučajevima iz člana 4. ovog Zakona.

(3) Ako niko od lica koji imaju pravo na žalbu (član 399. ovog Zakona) ne najavi žalbu, konačna pisana presuda ne mora da sadrži obrazloženje. U tom slučaju prepis audio snimka sa glavnog pretresa takođe nije potreban.

(4) Ako je optuženom izrečena zatvorska kazna, a nije najavljena kazna, pisan a presuda, ipak mora da sadrži obrazloženje, a audio zapis sa glavnog pretresa će biti prepisan.

(5) Pre nego što drugostepeni sud donese presudu, podnosioc žalbe može da odustane od podnete žalbe. Odustajanje od žalbe ne može da bude neopozivo.

Član 399. PZKP glasi:

(1) Žalbu može da izjavi stranka, branilac, zakonski zastupnik optuženog i oštećeni.

(2) Javni tužilac može da izjavi žalbu ili na štetu ili u korist optuženog.

(3) Oštećeni može da ospori presudu samo u vezi sa odlukom suda koja se tiče krivičnih sankcija izrečenih za krivična dela protiv života i dela, protiv seksualnog integriteta ili protiv bezbednosti javnog saobraćaja, troškova krivičnog postupka, ali ako je javni tužilac preuzeo gonjenje od subsidijarnog tužioca (član 65. stav 2 ovog Zakona), oštećeni može da izjavi žalbu pos vim osnovama po kojima na presudu može da bude uložena žalba (član 402. ovog Zakona).

Ocena prihvatljivosti zahteva

32. Kako bi Sud bio u stanju da sudi u vezi sa zahtevom podnosioca zahteva, Sud prvo treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio proceduralne kriterijume o prihvatljivosti predviđenim Ustavom, a koje se dalje određuju u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu Suda.

33. Sud primećuje da se podnosilac zahteva u ovom slučaju žalio zbog kršenja njegovih prava na jednako tretiranje i pravično suđenje u Vrhovnom sudu.

34. Sud primećuje da je podnosilac zahteva iscrpeo sve raspoloživa pravna sredstva i svoj zahtev je podneo u zakonskom period propisanom sa članom 49. Zakona.

35. Sud zaključuje da je ovaj zahtev očigledno neosnovan u smislu pravila 36. Poslovnika o radu.

36. Podnosilac zahteva navodi da zbog toga što je Vrhovni sud doneo ono što izgleda kao drugačija presuda u slučaju gde on navodi da je sličan njegovom slučaju da je njemu uskraćeno pravo na jednak tretman u skladu sa članom 24. Ustava i člana 7. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima. On takođe navodi da mu je uskraćeno pravo na pravično suđenje u skladu sa članom 31 (1) i (2) Ustava, člana 6 (1) Evropske Konvencije o ljudskim pravima, i člana 10. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.

37. Član 24. (2) Ustav propisuje:

> 2. "Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog i društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa."

38. Član 24(3) Ustav propisuje:

> "Načelo jednakosti pred Zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake."

39. Član 31 (2) propisuje da svako ima pravo na "....javno nepristrasno suđenje ....." .

40. Podnosilac zahteva jednostavno navodi da zbog toga što je Vrhovni sud protumačio sprovođenje procesnog zakona u

nekom drugom slučaju drugačijem nego u njegovom njegovo pravo na ustavno pravo na jednak tretman je prekršeno i njemu nije pruženo jednako suđenje. Podnosilac zahteva nije dokazao da on nije bio jednako tretiran kao ostali građani zbog njegovog statusa.

41. Podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da je njegov slučaj činjenično ili pravno identičan sa nekim drugim slučajem u Vrhovnom sudu gde proizlazi da je Vrhovni sud doneo drugačiji pravni zaključak istog procesnog zakona koji je primenjen u njegovom slučaju.

42. Podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da nije dobio pravično suđenje.

43. Kako bi se uspostavilo ustavno kršenje, podnosilac zahteva mora dokazivati više od toga da je jedan redovni sud doneo dva ili više kontradiktornih pravnih ili činjeničnih zaključaka.

44. Kao što je navedeno u Ustavnom sudu u slučaju br. KI06/09, podnosilac X protiv presude Vrhovnog suda br. 215/2006, presude Okružnog suda br. 741/2005, presude Opštinskog suda br. 217/2004:

> " ... Sud bi pre svega hteo da naglasi da on ne predstavlja apelacioni sud u odnosu na ostale sudove na Kosovu i ne može intervenisati po osnovi da su ovi doneli pogrešnu odluku ili da su pogrešno ocenili činjenice. Uloga Suda jeste isključivo da obezbedi usklađenost sa pravima zagarantovanim Ustavom i drugim pravnim sredstvima i stoga, ne može obavljati ulogu suda "četvrtog stepena" (vidi, mutatis mutandis, i.a., Akdivar protiv Turske, 16. septembra 1996, R.J.D, 1996-IV, stav 65)."*).”*

45. Kako dalje navodi Ustavni sud u slučaju br. KI. 06/09, podnosilac X protiv presude Vrhovnog suda br. 215/2006, presuda Okružnog suda br. 741/2005, presuda Opštinskog suda br. 217/2004:

> *"Sama činjenica da je podnosilac zahteva nezadovoljan sa ishodnom slučaja ne može sam po sebi da pokrene osporene navode o kršenju člana 31. Ustava (vidi mutatis mutandis presude EKLJP Appl. br. 5503/02, Mezotur Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god.)."*

46. U ovom zahtevu je podnosilac zahteva jednostavno naveo da je Vrhovni sud Kosovo bio u suprotnosti u svom pravnom tumačenju zakona krivičnog postupka. Takvi navodi, bez više dokaza, čine ovaj zahtev očigledno neosnovanim.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članove 48. i 56. Zakona i pravila 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda, o svom zasedanju održanim 13. jula 2012. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev prihvatljivim;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Robert Carolan Prof. dr Enver Hasani

KI 20 / 12 od 28. septembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo , A. br . 590/2011 od 23. septembra 2011

Slučaj KI 20/2012, odluka od 19. septembra 2012.god.
Ključne reči : Upravni spor, pravo na penziju za osobe sa invaliditetom, individualni zahtev, zakasneli zahtev.

Podnosilac je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, navodeći da je Vrhovni sud Republike Kosovo, Presudom A. br. 590/2011, od 23. septembra 2011. god., odbacivanjem prava na priznavanje statusa osobe sa invaliditetom, prekršio prava garantovana Ustavom, kršenja koja podnosilac zahteva nije naveo u svom zahtevu. Podnosilac zahteva je, između ostalog, tražio da mu se isplati novčana naknada zbog pretrpljene povrede, zbog nesreće koja mu se dogodila na radnom mestu.

Sud je u ovom slučaju zaključio da podnosilac zahteva osporava Presudu Vrhovnog suda A. br. 590/2011 od 23. septembra 2011. god., koju je, prema knjizi evidencije Vrhovnog suda, primio dana 26. oktobra 2011. god. Dok je isti, predao zahtev Sudu dana 1. marta 2012. god., što znači da je zahtev predat van roka od četri (4) meseca prema članu 49 Zakona i pravilu 36.1 (b) Poslovnika o radu, i iz tog razloga, sud je zahtev progasio neprihvatljivim.

Priština, 24. septembar 2012. god.

Br. ref.; RK301/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 20/12

Podnosilac

Halim Hajredinaj

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, A. br. 590/2011 od 23. septembra 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija i

Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Halim Hajredinaj iz sela Gornji Stanovac, sa stalnim prebivalištem u Prištini.

Osporena odluka

2. Osporena sudska odluka je presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud), A. br. 590/2011, od 23. septembra 2011. god., koju je podnosiocu zahteva uručena 26. oktobra 2011. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva podnet Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) je pitanje priznanja prava na invalidsku penziju.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 47. Zakona Br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 16. decembra 2009. god., koji je stupio na snagu 15. januara 2010. god. (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo 28. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnika o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Sud je 1. marta 2012..god., primio zahtev g. Halima Hajredinaja i isti je registrovao pod brojem KI20/12.

6. Dana 2. marta 2012. god., predsednik je odlukom GJR 20/12 imenovao sudiju Ivana Čukalovića kao Sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je imenovao i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Snezhana Botusharova (član) i Mr. sc. Kadri Kryeziu (član).

7. Sud je 11. maja 2012. god., obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud o registrovanju podnetog zahteva.

8. Dana 25. maja 2012. god., Ustavni sud je zahtevao od Vrhovnog suda dokaz o datumu kada je podnosiocu zahteva uručena presuda A. br. 590/2011 od 23. septembra 2011. god.

9. Vrhovni sud je, 7. juna 2012. god., dostavio svoj odgovor na zahtev i obavestio Sud da je podnosiocu zahteva presuda, A. br. 590/2011 od 23. septembra 2011. god., uručena 26. oktobra 2011. god.

10. Dana 19. septembar 2012. god., Veće za razmatranje je razmatrao zahtev sudije izvestioca i preporučio Sudu u punom sastavu neprihvatljivost.

Pregled činjenica

11. Dana 6. Novembra 1989. god., Osnovno Udruženje za penzijsko i invalidsko osiguranje Kosovo, na osnovu rešenja br.7011636939, ustanovio da kod podnosioca zahteva postoji invalidnost III kategorije, zbog povrede na posao. Organizacija udruženog rada je dužna da sistemuje podnosioca zahteva na drugo radno mesto, koje odgovara njegovim radnim

sposobnostima, kao i da obezbedi novčanu nadoknadu za povredu zadobijenu na radnom mestu i obezbedi zaštitu prava shodno uslovima i načina koji su utvrđeni opštim aktivnostima ove organizacije.

12. Preduzeće "Trepča" je, 6. Novembra 2007. god., na osnovu rešenja br-L 505 odobrio zahtev podnosioca zahteva za prevremeno penzionisanje.

13. Dana 3. februara 2011. god., Ministarstvo rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu: MRSZ, odnosno Departman Penzijske Administracije Kosova (DPAK), na osnovu odluke sa predmetnim spisom br. 5098514, odbacio je zahtev podnosioca zahteva za penziju za lica sa ograničenim sposobnostima, uz obrazloženje da kod podnosioca zahteva ne postoji potpuno i trajno ograničenje sposobnosti.

14. Dana 28. aprila 2011. god., MRSZ, odnosno DPAK, rešenjem sa predmetnim spisom br. 5098514, odlučio o žalbi podnosioca zahteva, kojom prilikom je odbacio njegov zahtev o priznanju prevremenog penzionisanja, tako da se složio sa ocenom lekarske komisije prvog stepena, koja je ustanovila da podnosilac zahteva ne ispunjava kriterije za penziju lica sa ograničenim sposobnostima.

15. Dana 1. jula 2011. god., podnosilac zahteva protiv rešenja br. 5098514, od 3. februara 2011. god., DPAK-a, pokrenuo postupak za Upravni spor pred Vrhovnim sudom.

16. Dana 23. septembra 2011. god., Vrhovni sud je, odlučujući o tužbi podnosioca zahteva o Upravnom sporu, doneo presudu A.br.590/2011, kojom je odbio tužbu podnosioca od 1. Jula 2011. god., sa obrazloženjem da zakonom ovlašćene Lekarske komisije su ustanovile da kod podnosioca zahteva ne postoji ograničenje radne sposobnosti, stoga, po Vrhovnom sudu upravni organi su pravedno primenjivali odredbu člana 3. Zakona o upravnom sporu.

Tvrdnje podnosioca zahteva

17. Podnosilac zahteva, tvrdi da je Vrhovni sud Republike Kosovo presudom A. br. 590/2011, od 23. septembra 2011. god., potpuno odbijajući pravo na priznanje statusa lica sa ograničenim sposobnostima prekršio njegova Ustavom zagarantovana prava, kršenja koja podnosilac zahteva nije precizirao u svom zahtevu.

18. Podnosilac zahteva između ostalog zahteva nadoknadu gotovim novcem za povrede koje je pretrpeo, zbog nesreće koja mu se desilo na radnom mestu.

Ocena prihvatljivosti zahteva

19. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio proceduralne kriterije prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

20. Sud primećuje da, podnosilac zahteva osporava presudu A. br. 590/2011, Vrhovnog suda, od 23. septembra 2011. god., koja, prema knjizi evidencija Vrhovnog suda, mu uručena 26. oktobra 2011. god. Dok je podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu 1. marta 2012. god., što znači da je zahtev podnet van vremenskog roka od četiri (4) meseci, predviđenim članom 49. Zakona i pravilom 36.1 (b) Poslovnika o radu.

21. Vezano sa time, Sud se poziva na član 49. Zakona o Ustavnom sudu, koji propisuje:

    Član 49 *[Rokovi]*

    "*Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku[...]*"

22. Stoga, iz gorenavedenih razloga, podnosilac zahteva je podneo svoj zahtev van vremenskog roka predviđenim Zakonom i Poslovnikom o radu.

23. Sledstveno, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 36.1 (b) poslovnika o radu, zahtev se smatra neprihvatljivim.

IZ TIH RAZLOGA

U skladu sa članom 49. Zakona o Ustavnom sudu i pravilom 36.1 (b) Poslovnika o radu, 19. septembra 2012. god., Sud je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Ivan Čukalović	Prof. dr. Enver Hasani

KI 75 / 10 od 28. septembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova A.no.942/2009 , od 24. marta 2010

Predmet KI 75/10,

Ključne reči; individualni zahtev, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članova 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.

Podnosilae zahteva je 4. avgusta 2010. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo

Odlukom predsednika (21. oktobra 2012), sudija Gjyljetu Mushkolaj je imenovana za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Snezana Botusarova i Altay Suroy.
Podnosilac zahteva je 21. maja 2009. god. podneo Ministarstvu rada i socijalne zastite -odeljenje penzijske administracije (OPAK) zahtev za penziju za lica sa ogranicenim sposobnostima.

OPAK je 1. septembra 2009. god. (odlukom br. 5093399) odbio zahtev podnosioca zahteva, jer lekarska komisija je zakljucila da "ne postoji potpuno i stalno ogranicenje sposobnosti".

Podnosilac zahteva se 13. oktobra 2009. god. zalio na odluku OPAK-a.

Komisija za zalbe OPAK-a je 23. oktobra 2009. god., (odlukom br. 5093399), odbila zalbu podnosioca zahteva

Podnosilac zahteva je 17. novembra 2009. god. podneo zahtev za ispravku odluke br. 5093399 od 23. oktobra 2009. god. u odnosu na datum sastavljanja iste, koji je OPAK primio 20. novembra 2009. god.

Dana 1. decembra 2009. god.,OPAK je poslao dopis podnosiocu zahteva, sa referentnim brojem 345/2009, obavestavajuci ga 0 njegovom pravu na zalbu.
Dana 2. decembra 2010. god., podnosilac zahteva je ulozio zalbu Vrhovnom sudu protiv odluke Zalbene komisije OPAK-a,
Vrhovni sud je 21. i 30. aprila 2010. god. CAgj. br. 217/2010) obavestio podnosioca zahteva da je Vrhovni sud, nakon donosenja odluke, vratio predmet i odluku A. br. 942/2009 OPAK-u Ministarstvu rada i socijalne zastite -Odeljenju penzijske administracije -Zalbenoj komisiji za penzije za lica sa ogranicenim sposobnostima, sa sedistem u Pristini".
Podnosilac zahteva je zahtevao od Vrhovnog suda "da odobri tuzbeni zahtev kao osnovan; da potpuno ponisti odluku br. 5093399 od 13. oktobra 2009. god. Zalbene komisije Odeljenja penzijske administracije Republike Kosovo, kao nezakonitu i vrati predmet na ponovni pretres iIi Vrhovni sud Republike Kosovo bi trebalo da odluci 0 meritumu ovog administrativnog pitanja".
Sud smatra da podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio svoj zahtev 0 ustavnim osnovama i nije dokazao kako i zasto je Vrhovni sud povredio njegova prava zagarantovana Ustavom i Evropskom konvencijom, i nije obezbedio dokaze da su njegova prava bila povredena od strane Vrhovnog suda. Tako da, Ustavni sud ne moze utvrditi kako i zasto su odgovarajurei postupci pred Vrhovnim sudom na bilo koji nacin bili nepravedni iIi arbitrarni (vidi mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, ESLJP Odluka 0 prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).
Uzimajuci u obzir sve okolnosti podnetog zahteva, Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, član 46, članovi 47. i 48. Zakona i pravilima 36. (1a) i 36. (3c). Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 10 jula 2012 god je jednoglasno odlucio da odbaci zahtev kao neprihvatljiv.

Priština, 26. septembar 2012. god.

Br. ref.: RK305/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI75/10

Podnosilac

Blerim Hoxha

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova,
A. br. 942/2009 od 24. marta 2010. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija i

Ivan Čukalović, sudija

Zahtev

1. Podnosilac zahteva je Blerim Hoxha iz opštine Peć.

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova, A. br. 942/2009 od 24. marta 2010. god., koja mu je uručena 13. aprila 2010. god.

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda A. br. 942/2009 od 24. marta 2010. god., kojom je odbijen žalbeni zahtev podnosioca zahteva za priznanje prava na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima.

4. Podnosilac zahteva tvrdi da je došlo do kršenja člana 21. [Opšta načela], člana 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], člana 23. [Ljudsko dostojanstvo], člana 24. [Jednakost pred zakonom], člana 26. [Pravo na lični integritet], člana 27. [Zabrana mučenja, surovog, neljudskog ili ponižavajućeg postupanja], člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], člana 41. [Pravo na pristup javnoj dokumentaciji], člana 51. [Zdravstvena i socijalna zaštita] i člana 55. [Ograničenje prava i osnovnih sloboda] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

5. Zahtev je zasnovan na članu 113. stavu 7. Ustava, čl. 46, 47, 48. i 49. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak u sudu

6. Podnosilac zahteva je 4. avgusta 2010. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Sud je 16. avgusta 2010. god. obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud da je zahtev primljen i registrovan.

8. Predsednik je 21. oktobra 2010. god. imenovao sudiju Gjyljetu Mushkolaj za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Snezhana Botusharova.

9. Sud se je 20. juna 2011. god. obratio OPAK-u tražeći razjašnjenje da li su podnosiocu zahteva bili uručeni pozivi da učestvuje na raspravi pred prvostepenim i drugostepenim organima OPAK-a.

10. OPAK je 4. jula 2011. god. poslao odgovor Sudu naglašavajući da je „preko nadležnog organa Službe za lekarske komisije obavio pregled 17. avgusta 2009. god. u veću u sastavu od tri lekara, koji svojim potpisima potvrđuju da su obavili „pregled i ocenu podnosioca zahteva, shodno članu 4. stavu 6. Zakona o penzijama za lica sa ograničenim sposobnostima (Zakon br. 2003/23)“. Vezano sa tim, OPAK je dostavio dokaze Sudu, tj. fotokopije gorenavedenih pregleda. OPAK je u istom dopisu takođe izneo da podnosilac zahteva nije bio prisutan tokom rasprave u drugom stepenu i da navod u odluci br. 5093399 od 23. oktobra 2009. god., u kojem je navedeno da je bio prisutan, predstavlja administrativnu grešku.

11. Dana 2. jula 2012. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca umesto sudije Gjyljete Mushkolaj.

12. Dana 10. jula 2012. god., nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

13. Podnosilac zahteva je 21. maja 2009. god. podneo Ministarstvu rada i socijalne zaštite – odeljenje penzijske administracije (OPAK) zahtev za penziju za lica sa ograničenim sposobnostima.

14. OPAK je 1. septembra 2009. god. (odlukom br. 5093399) odbio zahtev podnosioca zahteva, jer lekarska komisija je zaključila da „ne postoji potpuno i stalno ograničenje sposobnosti".

15. Podnosilac zahteva se 13. oktobra 2009. god. žalio na odluku OPAK-a argumentujući da je *„apsolutno nevažeća jer je doneta u suprotnosti sa postupkom propisanim u odredbama kosovskog Zakona za penzije za lica sa ograničenim sposobnostima i Zakona o upravnom postupku"*. Podnosilac zahteva je takođe između ostalog tvrdio da ga komisija nije saslušala.

16. Dana 26. oktobra 2009. god., 28. oktobra 2009. god. i 16. maja 2010. god., podnosilac zahteva je zahtevao da pregleda, revidira i fotokopira spis predmeta (br. 5093399).

17. Komisija za žalbe OPAK-a je 23. oktobra 2009. god., (odlukom br. 5093399), odbila žalbu podnosioca zahteva uz obrazloženje da „ne postoji dovoljno dokaza da podnosilac zahteva postane pravosnažni korisnik penzije za lica sa ograničenim sposobnostima". Takođe je navedeno da je „drugostepena lekarska komisija održala lekarske preglede u prisustvu podnosioca zahteva i u potpunosti ocenila lekarsku dokumentaciju". Žalbena komisija OPAK je dalje navela da nije bilo dovoljno dokaza da ispunjava uslove da postane korisnik penzije za lica sa potpunim i trajnim nesposobnostima.

18. Najkasnije 29. oktobra 2009. god., OPAK je obavestio podnosioca zahteva da je "13. oktobra 2009. god. poslao žalbu, sa svim spisima Žalbenoj komisiji za ispitivanje svih tvrdnji iznetih u žalbi".

19. Podnosilac zahteva je 17. novembra 2009. god. podneo zahtev za ispravku odluke br. 5093399 od 23. oktobra 2009. god. u

odnosu na datum sastavljanja iste, koji je OPAK primio 20. novembra 2009. god. Istom prilikom podnosilac zahteva je postavio pitanje pregleda i fotokopiranja navedenog predmeta.

20. Dana 1. decembra 2009. god.,OPAK je poslao dopis podnosiocu zahteva, sa referentnim brojem 345/2009, obaveštavajući ga o njegovom pravu na žalbu.

21. Najkasnije 21. i 30. aprila 2010. god. podnosilac zahteva je podneo zahtev Vrhovnom sudu za pregled i fotokopiranje predmeta A. br. 942/2009. Podnosilac zahteva je zasnovao svoj zahtev na članu 41. Ustava u vezi sa čl. 1, 3. i 60. ZUP u vezi sa članom 122. stavom 1. Zakona o parničnom postupku Republike Kosovo (2008/03-L006).

22. Dana 2. decembra 2010. god., podnosilac zahteva je uložio žalbu Vrhovnom sudu protiv odluke Žalbene komisije OPAK-a, na osnovu sledećeg.

23. Podnosilac je dalje zahtevao od Vrhovnog suda da ”održi raspravu, (...) kako bi se bolje razjasnilo pitanje, treba dati dodatna objašnjenja u vezi sa saslušanjem stranaka da bi se izbegle protivrečnosti i doneti pravednu odluku na osnovu zakona”.

24. Dana 24. marta 2010. god., Vrhovni sud “pronašao da je žalbeni zahtev neosnovan” i zaključio da (...) “tužitelj [podnosilac zahteva] ne ispunjava pravne uslove priznavanje zahtevanog prava”.

25. Vrhovni sud je 21. i 30. aprila 2010. god. (Agj. br. 217/2010) obavestio podnosioca zahteva da je Vrhovni sud, nakon donošenja odluke, vratio predmet i odluku A. br. 942/2009 OPAK-u Ministarstvu rada i socijalne zaštite - Odeljenju penzijske administracije - Žalbenoj komisiji za penzije za lica sa ograničenim sposobnostima, sa sedištem u Prištini“.

Pravni argumenti

26. Podnosilac zahteva je zasnovao svoju žalbu Vrhovnom sudu na sledećim osnovama: 1. Navedeni nije uspeo primeniti ili

pogrešno primenio odrednice materijalnog prava, ili odrednice materijalnih pravila; 2. Osporena odluka je doneta od strane neovlašćene institucije; 3. U postupcima koji su prethodili donošenju osporene odluke donete od strane tužene institucije, on nije primenio proceduralne odredbe ili nije postupao prema proceduralnim pravilima, a posebno zato što činjenično stanje nije pravilno utvrđeno ili zato što je iz utvrđenih činjenica doneta pogrešna odluka u vezi sa činjeničnim stanjem; 4. Suštinska kršenja odredbi Evropske konvencije o ljudskim pravima".

27. Podnosilac zahteva je zaključio svoje tvrdnje navodeći da "osporena odluka sadrži kršenje odredbi iz člana 10. stav 1. tačka 3. Zakona o Upravom postupku u vezi sa članom 2. stavom 2, sa članom 3. stavom 2. tačke a), b), c), i d) Zakona o penzijama za lica sa ograničenim sposobnostima Kosova (...)".

28. Konačno, podnosilac zahteva je zahtevao od Vrhovnog suda "da odobri tužbeni zahtev kao osnovan; da potpuno poništi odluku br. 5093399 od 13. oktobra 2009. god. Žalbene komisije Odeljenja penzijske administracije Republike Kosovo, kao nezakonitu i vrati predmet na ponovni pretres ili Vrhovni sud Republike Kosovo bi trebalo da odluči o meritumu ovog administrativnog pitanja".

29. Sve u svemu, podnosilac zahteva iznosi brojne i različite tvrdnje:
    a) u zahtevu, ali ne i u žalbi Vrhovnom sudu;
    b) u žalbi Vrhovnom sudu, ali osporavajući zakonitost presude;
    c) u žalbi Vrhovnom sudu, osporavajući povredu ljudskih prava.

Ocena prihvatljivosti

30. U ovom trenutku, Sud smatra prikladnim da se za ocenu tvrdnji i pravnih argumenata predstavljenih od strane podnosioca zahteva i ocenu prihvatljivosti podsetimo nekih relevantnih zakonskih odredbi.

31. Član 113. stav 1. i 7. Ustava, kojim je predviđeno da:

> *1.Ustavni sud odluèuje samo u sluèajevima koje su ovlašæene strane podnele sudu na zakonit naèin.*
>
> *7.Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.*

32. Član 47. (2) Zakona propisuje da

> *2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva..*

33. Član 48. Zakona takođe propisuje da:

> *Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori..*

34. Pored toga, pravilo 36. Poslovnika o radu predviđa sledeće

> *1. Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*
>
> *a) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke,*
>
> *2.* Sud odbacuje zahtev kao oèigledno neosnovan kada zaključi*:*

a) da zahtev nije prima facie opravdan, ili

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju.

35. Konačno, član 48. Zakona predviđa da

> *"Ustavni sud prima i procesuira podneske (...) ukoliko utvrdi da su ispunjeni zakonski uslovi".*

36. Stoga, podnosilac zahteva je obavezan da podnese zahtev Sudu *"na zakonit način", naime,* "nakon iscrpljenja zakonom predviđenih pravnih sredstava" i "*dovoljno potkrepi svoje tvrdnje".* Na kraju, Sud može razmatrati ovaj zahtev, "*ukoliko utvrdi da su ispunjeni zakonski uslovi".*

a) Tvrdnje u zahtevu, ali ne i u žalbi Vrhovnom sudu

37. U toku upravnog postupka vođenog pri Odeljenju penzijske administracije Kosova (OPAK), dakle kako u prvostepenom postupku, tako i u drugostepenom postupku, a takođe i u postupku pred Vrhovnim sudom Kosova meni je suštinski prekršeno: a) pravo na pravično i nepristrasno suđenje, b) pravo na pristup javnim dokumentima, c) pravo na pravično i nepristrasno suđenje, d) pravo na zabranu mučenja, surovog, neljudskog i ponižavajućeg postupanja, e) pravo na lični integritet, f) pravo na jednaku zakonsku zaštitu bez diskriminacije, pravo na ljudsko dostojanstvo, g) pravo na direktnu primenu međunarodnih sporazuma i instrumenata i i) pravo na opšte principe. Ova prava su predviđena preambulom Ustava, tačnije stavom 3. preambule Ustava u vezi sa čl. 21, 22, 23, 24, 26, 27, 31, 41, 51. i 55. Ustava u vezi sa preambulom Univerzalne deklaracije, u vezi sa čl. 2.2 i 4. drugog dela Univerzalne deklaracije, u vezi sa čl. 9. trećeg dela, u vezi sa čl. 30. petog dela Univerzalne deklaracije, u vezi sa preambulom

Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (u daljem tekstu Međunarodni pakt), u vezi sa čl. 6.1 Evropske konvencije o ljudskim pravima".

38. Kao što se može videti iz gornjeg citata, podnosilac zahteva je u svom zahtevu naveo brojne ponovljene i različite tvrdnje koja nisu pokrenute pred Vrhovnim sudom, uključujući i tvrdnje o kršenju čl. 21. [Opšta načela], čl. 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], čl. 23. [Ljudsko dostojanstvo], čl. 24. [Jednakost pred zakonom], čl. 26. [Pravo na lično dostojanstvo], čl. 27. [Zabrana mučenja, surovog, neljudskog i ponižavajućeg postupanja] Ustava.

39. Međutim, uzimajući u obzir načelo subsidijarnosti i pravilo iscrpljenja sredstava, Sud može razmatrati samo tvrdnje pokrenute pred Vrhovnim sudom koji je konačna vlast koja može da interveniše.

40. Obrazloženje za iscrpljenje pravnih sredstava je da priušti nadležnim organima, uključujući i Vrhovni sud, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasan pravni lek za kršenje ustavnih prava (vidi: *mutatis mutandis,* ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

41. Dakle, podnosilac zahteva ,propuštanjem da preduzme proceduralne korake pred redovnim sudovima, naime pred Vrhovnim sudom, je odgovoran što je njegov slučaj proglašen neprihvatljivim, jer će se shvatiti kao odricanje od prava na dalji postupak osporavanja povrede. (vidi rešenje o neprihvatljivosti, slučaj br. KI 16/12, stav 25)

42. To znači da se sve tvrdnje ne iznete u žalbi Vrhovnom sudu neće razmatrati jer se podnosilac zahteva odrekao prava da se i dalje žali na njih.

b) Tvrdnje u žalbi Vrhovnom sudu, osporavajući zakonitost presude

43. Sud smatra da se osnov žalbi 1, 2 i 3 podnosioca zahteva Vrhovnom sudu odnosi izričito na zakonitost; nijedna od tih osnova se ne zasniva na povredi ljudskih prava. U stvari, podnosilac zahteva tvrdi da presuda Vrhovnog suda „nije uspela primeniti, ili pogrešno primenila odredbe materijalnog prava, ili pravila materijalnog prava"; „da je doneta od strane neovlašćene institucije"; „nije primenila procesna pravila"; „Činjenično stanje nije utvrđeno na ispravan način".

44. Sud naglašava da po Ustavu nije dužnost Ustavnog suda da se bavi činjeničnim ili zakonskim greškama (zakonitost) koje je navodno počinio Vrhovni sud, osim ukoliko su i kada su te greške mogle prekršiti Ustavom zaštićena prava i slobode (ustavnost). Tako da u konkretnom slučaju Sud ne treba delovati kao sud treće instance. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene određena pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [VK], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

45. Ustavni sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na način, kao i da li je postupak uopšte, gledajući u potpunosti, izvršen na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, između ostalih izvora, izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

c) Tvrdnje u žalbi Vrhovnom sudu, osporavajući povredu ljudskih prava

46. Podnosilac zahteva je zasnovao svoju žalbu Vrhovnom sudu na „suštinskim povredama odredbi Evropske konvencije o ljudskim pravima", ne navodeći u svojoj žalbi bilo kakvu odredbu Ustava ili Evropske konvencije. Osim toga nijedan argumenat ne podržava njegove tvrdnje. Žalba podnosioca zahteva, osim pukih indikacija, ne govori o ovom osnovu.

47. Ipak, kao što je i rečeno, podnosilac zahteva je u svom zahtevu istakao "povredu njegovog prava na pravično i nepristrasno suđenje, njegovog prava na pristup spisu predmeta, prava na

zabranu mučenja, surovog, neljudskog i ponižavajućeg postupanja, njegovog prava na lično dostojanstvo, prava na jednaku zakonsku zaštitu bez diskriminacije, prava na ljudsko dostojanstvo, prava na direktnu primenu međunarodnih sporazuma i instrumenata i prava na opšte principe".

48. Osim toga, podnosilac zahteva je nabrajao povrede "čl. 21, čl. 22. stav 1, 2. i 3. čl. 23, čl. 24. stav 1. i 2, čl. 26. stav 2. i 3, čl. 27, čl. 31. stav 1. i 2, čl. 41. stav 1. i 2, i konačno čl. 55. stav 1". Očigledno sve ovo su članovi Ustava.

49. U skladu sa gore citiranim odredbama, tvrdnja o "suštinskim povredama odredaba Evropske konvencije o ljudskim pravima" pokrenuta pred Vrhovnim sudom i sada nastavak pred Ustavnim sudom, moraju biti "*dovoljno potkrepljeni*" da bi Sud primio i procesuirao zahtev.

50. Međutim, puke indikacije povrede prava i nabrajanja ustavnih zakonskih odredbi same po sebi nisu dovoljne za ispunjenje uslova zahteva "*dovoljno potkrepljene*". Podnosilac zahteva u svojoj žalbi Vrhovnom sudu nije naveo koje su bile činjenice koje, analizirane pod određenim pravnim odredbama, bi mogle dovesti do zaključka da je bilo kršenja.

51. Sud smatra da podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio svoj zahtev o ustavnim osnovama i nije dokazao kako i zašto je Vrhovni sud povredio njegova prava zagarantovana Ustavom i Evropskom konvencijom, i nije obezbedio dokaze da su njegova prava bila povređena od strane Vrhovnog suda. Tako da, Ustavni sud ne može utvrditi kako i zašto su odgovarajuæi postupci pred Vrhovnim sudom na bilo koji naèin bili nepravedni ili arbitrarni (vidi mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, ESLJP Odluka o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

52. Prema tome, Sud je ustanovio da zahtev ne ispunjava uslove iz člana 46. Zakona i pravila 36.2. b) i d), i kao takav u skladu sa članom 48. Zakona ne može biti primljen i procesuiran.

IZ TIH RAZLOGA

U skladu sa članom 113,7 Ustava, članom 27. Zakona o Ustavnom sudu i pravilom 36. Poslovnika o radu, Ustavni sud je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Almiro Rodrigues Prof. dr Enver Hasani

KI 59 / 12 od 17. oktobra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Rev . 254/2009 od 16. januara 2012

Slučaj KI 59/2012, odluka od 20. septembra 2012. god.
Ključne reči: Imovinski spor, individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev

Podnosilac je predao zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, navodeći da je Vrhovni sud, usvajanjem revizije podnete od strane Opštine Kačanik, prekršio njegova ustavna prava, garantovana članom 21 [Opšta načela] i članom 46 [Zaštita imovine].

Sud se u konkretnom slučaju pozvao na član 48 Zakona i pravilo 36.2 tačka b) i d) Poslovnika o radu. U tom smislu, Sud je zaključio da podnosilac nije rekao zašto i kako je Vrhovni sud prekršio njegova prava garantovana Ustavom i Evropskom konvencijom i nije ponudio dokaze o navodnom kršenju prava garantovanih Ustavom.

Sud je naveo da ne može da deluje kao sud četvrtog stepena u ovom slučaju. Zato što je dužnost i obaveza redovnih sudova da tumače i primenjuju određena pravila procesnog i materijalnog prava, Sud je u ovom slučaju spomenuo slučaj *García Ruiz protiv Španije* [DHM], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I). Sud je na kraju zaključio da zahtev ne ispunjava kriterijume tražene u članu 48 Zakona i pravilu 36.2 (b) i (d) Poslovnika o radu, stoga, kao takav, zahtev se smatra očigledno neosnovanim.

Priština, 26. septembar 2012. god.

Br. ref.: RK306/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 59/12

Podnosilac

Remzi Berisha

Ocena ustavnosti Presude Vrhovnog suda Rev. br. 254/2009

od 16. januara 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija i

Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Remzi Berisha (podnosilac zahteva) sa prebivalištem u Kačanik, zastupljen od Muhameta Beqirija, advokat iz Uroševca.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud),, Rev. br. 254/2009 od 16. januara 2012. god., koju je on primio 7. februara 2012. god., i kojom je odbijen njegov zahtev za ponavljanje postupka pred prvostepenim sudom.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva se odnosi na navodne povrede prava na imovinu, zagarantovana Ustavom i Evropskom Konvencijom o Ljudskim Pravima.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona Br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 28 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred sudom

5. Podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Sud) 6. Juna 2012. god.

6. Sud je 17. jula 2012. god., obavestio podnosioca zahteva, Vrhovni sud i Skupštinu Opštine Kačanik o registrovanju zahteva.

7. Predsednik je, 5. Jula 2012. god., odlukom br. GJR 59/12, imenovao sudiju Robert Carolan kao Sudiju izvestioca u ovom slučaju. Istog dana, odlukom br. KSH 59/12 imenovano je i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Almiro Rodrigues (član) i Arta Rama-Hajrizi (član).

8. Dana 20. septembar 2012. god., Veće za razmatranje je razmatrao zahtev sudije izvestioca i preporučio Sudu u punom sastavu neprihvatljivost.

Pregled činjenica

9. Dana 3. Novembra 1987. god., Opštinski sud u Kačaniku (rešenje br. 121/1987) oduzeo nekretninu Pk.br. 1121 g. Hisni Berishi, (neizgrađeno građevinsko zemljište, u površini od 2351. m2, evidentirano posedovnim listom br. 92 u Kačaniku) i dao u posed Opštini Kačanik, odnosno Savezu Boraca NOB Opštine Kačanik. Za predmetnu nekretninu određena je vrednost za nadoknadu na osnovu prodajne cene na tržištu, prema kategorizaciji nekretnina. Ali g. Berisha se nije složio da se nadoknada vrši u gotovom novcu.

10. Dana 3. jula 2008. god., Opštinski sud u Kačaniku (Presuda C. br. 41/2002) odobrio zahtev podnosioca zahteva i ostalih troje suvlasnika, da su svi stekli pravo da koriste po ¼-inu nekretnine pk.br.1121/2 (mesto zvano “Oborr” sa kulturom;

njiva II klase), u površini od 0.25,08 hektara i drugi deo neplodno zemljište od 0.03,09 hektara, ukupne površine od 0.28,17 hektara, evidentirano posedovnim listom br. 1177, katastarska zona Kačanik. Ovom presudom je obavezana Uprava za katastar, geodeziju i imovinu u Kačanik da nakon pravosnažnosti presude se prave izmene u katastarsku knjigu. Svoje obrazloženju je taj sud zasnivao na činjenicu da Opština Kačanik je eksproprisala imovinu koja je evidentirana u ime Hisni Berishe, dok je, u stvari, ta imovina bila imovina Rexhepa Berishe. Opština Kačanik je vršila ovu eksproprijaciju u 1987. godinu, dok su katastarske izmene vršene u 2002. god., a ne nakon okončanja postupka eksproprijacije nekretnine. Taj sud je tvrdio da nije bio pronašao nijedan dokaz kojim bi se dokazivao da su nadležne vlasti izvršile uplatu u vezi sa ovom nekretninom.

11. Protiv odluke Opštinskog suda u Kačaniku (presuda C. br. 41/2002 od 3. jula 2008. god.) Opština Kačanik je uložila žalbu Okružnom sudu u Prištini.

12. Dana 18. decembra 2008. god., Okružni sud u Prištini, (presudom Ac. br. 1030/2008) odbio je kao osnovanu žalbu koju je uložio Opština Kačanik i potvrdio presudu prvog stepena C. br. 41/2002.

13. Opština Kačanik nezadovoljna odlukom Okružnog suda u Prištini zahtevala reviziju od Vrhovnog suda.

14. Dana 16. januara 2012. god., Vrhovni sud je osvojio kao osnivan zahtev za reviziju uložen od strane Opštine Kačanik i poništio odluke (presudu C. br. 41/2002 od 3. jula 2008. god. i rešenje Ac.br. 1030/2008 od 18. decembra 2008. god.) nižih instanci i odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca, kojim se tvrdilo da su isti istekli pravo da koriste po ¼-inu nekretnine pk.br.1121/2 (mesto zvano "Oborr" sa kulturom; njiva II klase), u površini od 0.25,08 hektara i drugi deo neplodno zemljište od 0.03,09 hektara, ukupne površine od 0.28,17 hektara, evidentirano posedovnim listom br. 1177, katastarska zona Kačanik). Vrhovni sud je obrazložio da ne može prihvatiti odluke nižih instanci kao pravične i zakonite, jer po oceni Vrhovnog suda, prilikom utvrđenja činjeničnog stanja

od strane ovih instanci, pogrešno je primenjeno materijalno pravo, kada su oni utvrdili da je tužbeni zahtev tužioca (među kojima je i podnosilac zahteva) neosnovan.

Tvrdnje podnosioca zahteva

15. Podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud usvajanjem revizije, koju je zahtevao Opština Kačanik, povredio njegova ustavna prava zagarantovana članovima 21. [Opšta načela] i 46. [Zaštita imovine].

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

16. Sud kao prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu. Sud smatra da je podnosilac zahteva obrazložio zahtev jasnim upuæivanjem na navodna kršenja.On izrièito osporava odluku Vrhovnog suda kao konkretan akt javnog organa koji treba biti razmotren. On jasno ukazuje sta želi postiæi; i priložio je razlièite odluke i druge dopunjujuæe informacije i dokumenta.

17. Član 46.(3) Ustava tačno predviđa:

> *„Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproriiše“ Vidi stav 3. člana 46.*

18. “O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud“. Vidi stav 4. člana 46.

19. U ovom slučaju podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud počinio greške u zakonu i u činjenicama u svojoj odluci navodeći da kompenzacija koja je dodeljena njegovom pretku nije adekvatna i da je pravno obrazloženje Vrhovnog suda manjkavo.

20. Međutim prilikom razmatranja kriterija utemeljivanja zahteva, Sud primeæuje da èlan 48. Zakona o Ustavnom sudu određuje da: "*Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena*".

21. Sa druge strane, pravilo 36.2 Poslovnika propisuje*:*

> *"Sud odbacuje zahtev kao oèigledno neosnovan kada zaključèi:*
>
> *b) da iznete èinjenice ni na koji naèin ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili*
>
> *d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".*

22. Konaèno, član 46. Zakona određuje: "*Ustavni sud prima i procesuira podneske podnešene na osnovu člana 113. stava 7. Ustava Republike Kosovo, ukoliko utvrdi da su ispunjeni zakonski uslovi".*

23. Sud podseæa da sluèaj treba biti izgrađen po ustavnoj osnovi kako bi Ustavni sud intervenisao.

24. Vezano sa tim, podnosilac zahteva ne pokazuje na koji naèin i kako je Vrhovni sud prekršio njegova prava zagarantovana Ustavom i Evropskom Konvencijom niti je pružio dokaze o navodnim kršenjima ustavnih prava.

25. Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi èinjeniènim ili zakonskim greškama (zakonitost) koje je navodno poèinio Vrhovni sud, osim ukoliko su i kada su te greške mogle prekršiti Ustavom zaštiæena prava i slobode (ustavnost). Dakle, u konkretnom sluèaju Sud ne može delovati kao sud èetvrte instance. Dužnost i obaveza redovnih sudova je da tumaèe i primene određena pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [VK], br. 30544/96, stav 28., Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

26. Ustavni sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni, pred sudovima i drugim organima, na takav naèin kao i da li su postupci uopšteno, gledano u celini, vođeni na takav naèin da je podnosilac zahteva imao pravièno suđenje (vidi između ostalog, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u sluèaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

27. U stvari, podnosilac zahteva nije utemeljio svoje navode na ustavnim osnovama, ne pokazujuæi na koji naèin i kako je Vrhovni sud prekršio njegova prava zagarantovana Ustavom i Evropskom Konvencijom, niti je predstavio nijedan dokaz da mu Vrhovni sud prekršio prava i slobode. Stoga, Ustavni sud ne može zaključiti na koji naèin i kako su odgovarajuæi postupci u Vrhovnom sudu bili nepravièni ili ukaljani arbitrarnošæu (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošæu zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god).

28. Iz gorenavedenih razloga Sud konstatuje da zahtev podnosioca zahteva ne ispunjava uslove èlana 48. Zakona i pravila 36. stava 2. (b) i (d) Poslovnika o radu, i kao takav je oèigledno neosnovan i saglasno èlanu 46. Zakona, ne može biti primljen i procesuiran.

29. Sledstveno, zahtev podnosioca zahteva se smatra neprihvatljivim shodno èlanu 113. stavu 7. Ustava, èlanu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 46 Zakona, Pravilom 36. stavu 2. tački (b) i (d) Poslovnika o radu, 20. septembra 2012. god., jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Robert Carolan	Prof. dr Enver Hasani

KI 62 / 12 od 17. oktobra 2012 - Zahtev za tumačenje Ustava

Predmet KI 62/12, odluka od 20. septembra 2012 godine.

Ključne reči; individualni zahtev, actio popularis, neovlašćeno lice

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članovima 113.7 i 21.4 Ustava, zahtevajući od Ustavnog Suda tumačenje većeg broja članova Ustava, pored toga što podnosilac zahteva ne navodi tačno članove Ustava za koje zahteva tumačenje, već se iz zahteva može zaključiti da je u pitanju veći broj ustavnih normi čije tumačenje podnosilac zahteva traži

Podnosilac zahteva nije Sudu izneo konkretne činjenice u vezi sa predmetnim zahtevom, ali upućuje Sud na veći broj veb sajtova, i izražava spremnost da pomogne Sudu u pronalaženju činjenica. Takodje podnosilac u zahtevu trazi zaštitu ličnog identiteta.

Podnosilac zahteva nije naveo članove ustava koje smatra da su prekršeni takođe nije pružio dalje dokaze koji bi bili od značaja za odluku suda.

Odlučujući o zahtevu podnosioca Liridon Aliu, Ustavni sud smatra da podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka da osporava ustavnost većeg broj ustavnih normi u apstraktu i stoga ovaj zahtev proglasio neprihvatljivim zato što je zahtev podnelo neovlašćeno lice.

Priština, 28. septembar 2012.

Br. ref.: RK308/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI62/12

Podnosilac

Liridon Aliu

Zahtev za tumačenje Ustava

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, Predsednik

Ivan Čukalović, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Kadri Kryeziu, sudija i

Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Liridon Aliu, predsednik nevladine organizacije (NVO) "Ngrite zërin edhe Ti" (NZT), iz sela Ajvalija, Opština Priština.

Predmetna stvar

2. Predmetna stvar je zahtev za tumačenje većeg broja članova Ustava, pored toga što podnosilac zahteva ne navodi tačno članove Ustava za koje zahteva tumačenje, već se iz zahteva može zaključiti da je u pitanju veći broj ustavnih normi čije tumačenje podnosilac zahteva traži.

Pravni osnov

3. Zahtev je podnet na osnovu članova 113.7 i 21.4 Ustava, članova 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. (u daljem tekstu: „Zakon") i pravilo 56. stav 2. Poslovnika.

Postupak pred Ustavnim sudom

4. Podnosilac zahteva je dana 28. juna 2012. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud"). Istovremeno, zahtevajući zaštitu identiteta, pritom podnosilac zahteva ne obrazlaže razloge zbog čega zahteva zaštitu identiteta.

5. Dana 10. jula 2012. godine Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva da je njegov podnesak registrovan u Sudu pod brojem KI-62-12.

6. Dana 20. septembra 2012. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije Kadria Kryeziu, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i prof. dr Enver Hasani, je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu za neprihvatljivost zahteva. Istovremeno Veće za razmatranje je predložilo Sudu da odbije zahtev za zaštitu identiteta kao neosnovan.

Pregled činjenica

7. Podnosilac zahteva nije Sudu izneo konkretne činjenice u vezi sa predmetnim zahtevom, ali upućuje Sud na veći broj veb sajtova, i izražava spremnost da pomogne Sudu u pronalaženju činjenica.

Tvrdnje podnosioca zahteva

8. Podnosilac zahteva traži tumačenje Ustava u vezi sa sledećim;

a. Obaveze penzionisanja lica koja imaju više od 70 godine života,
b. Obaveze javnih i privatnih službenika koji su pod krivičnom optužbom da podnesu ostavke,
c. Dugo trajanje postupaka pred sudovima,
d. Amnestije lica recividista od strane Suda i predsednika Kosova,
e. Neodržavanje veb stranica od strane javnih institucija,
f. Lica koja imaju veći broj radnih mesta od 2 - 4,
g. Neodgovaranje medija na zahteve NVO,
h. Pitanje ostavke većeg broja visokih zvaničnika Kosova zbog krađe dokaza iz stanice policije u Peći,
i. Prava NVO-a da budu registrovani kao mikrofinansijske banke i zloupotrebe donacija od strane NVO-a,

j. Nesprovođenje zakona, i netransparentnost prilikom njihovog donošenja,
k. I niza drugih pitanja koja se ne mogu precizno odrediti.

9. Podnosilac zahteva od Ustavnog suda Kosova zahteva sledeće:

> *"Tražim od Ustavnog suda da dobro analizira naš zahtev za tumačenje Ustava gde možete naći dosta sličnih slučajeva, kao gospodin Muja Rugova koji je napunio 70-71 godinu trebalo bi da bude penzionisan, a još uvek radi – ovakvih slučajeva koje smo mi naglasili u našem zahtevu možete naći u velikom broj i nadalje."*

Ocena prihvatljivosti zahteva

10. Uslovi prihvatljivosti su predviđeni Ustavom, detaljnije obrazloženi u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

11. Članovi 113.1, 113.7 i 21.4 Ustava predviđaju pravni okvir uslova za prihvatljivost zahteva pojedinaca i pravnog lica, koji predviđaju:

> *„113. 1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način. (...)*
>
> *113.7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

21. 4. Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva.

12. U ovom konkretnom slučaju, podnosilac zahteva je zahtevao tumačenje većeg broja Ustavnih normi, u korist svih građana Kosova ukazuje da podnosilac zahteva apstraktno tumačenje Ustava. Ako je to cilj podnosioca zahteva, kao pravnog lica, on se ne može smatrati ovlašćenom strankom.

13. Zapravo, podnosilac zahteva ne osporava nijednu odluku javnih organa da bi mogao da bude ovlašćena strana u postupku pred Ustavnim sudom, kao je to predviđeno članovima 113.7 i 21.4 Ustava, kao pravni osnov za podnošenje njegovog zahteva. Osim toga, podnosilac nije predstavio argumente kojima bi dokazao da je on direktna žrtva nepravilnog tumačenja Ustavnih odredbi čije tumačenje traži.

14. Samo pojedinci, kako je eksplicitno predviđeno članom 113.2 do 113.6 Ustava, su ovlašćene stranke da se obrate Sudu po pitanjima apstraktne ocene ustavnosti.

15. Pored toga, kosovski ustavno-pravni sistem ne predviđa *„actio popularis“,* što je modalitet pojedinačnih žalbi koji omogućava bilo kom pojedincu, koji teži da zaštiti javni interes i ustavni poredak, da se obrati Ustavnom sudu povodom takvih povreda, iako nema status žrtve.

16. Prema tome, Sud smatra da podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka da zahteva tumačenje Ustavnih normi u apstraktu i stoga ovaj zahtev treba proglasiti neprihvatljivim. Istovremeno Sud je ocenio da je zahtev za zaštitu identiteta neosnovan.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, član 46, članovi 47. i 48. Zakona i pravilima 36. (1a) i 36. (3c). Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 20. septembra 2012. god., je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Kadri Kryeziu Prof. dr Enver Hasani

KI 132 / 10 , KI 28 / 11 , KI 82 / 11 , KI 85 / 11 , KI 89 / 11 , KI 100 / 11 , KI 104 / 11 , KI 109 / 11 , KI 118 / 11 , KI 123 / 11 , KI 142 / 11 , KI 143 / 11 , KI 144 / 11 , KI 154 / 11 , KI 01 / 12 , KI 02 / 12 , KI 14 / 12 od 17. oktobra 2012 - Ocena ustavnosti 17 individualnih presuda Vrhovnog suda Republika Kosovo

Slučajevi KI 132/10, KI 28/11, KI 82/11, KI 85/11, KI 89/11, KI 100/11, KI 104/11, KI 109/11, KI 118/11, KI 123/11, KI 142/11, KI 143/11, KI 144/11, KI 154/11, KI 01/12, KI 02/12, KI 14/12, odluke od 1. oktobra 2012. god.

Ključne reči: kontinuirano kršenje, spor o ugovoru, penzija za lica sa ograničenim sposobnostima, lični/grupni zahtev, invalidska penzija, legitimno očekivanje, penzija, pravo na pravično i nepristrasno suđenje

Podnosioci zahteva, 17 bivši radnik Energetske korporacije Kosova (EKK), su podneli zahteve na osnovu člana 113.7 Ustava pod navodima da 17 presuda doneta od strane Vrhovnog suda je povredila njihova prava na svojinu i pravično suđenje, koje je Sud protumačio pozivajući se na član 1. Protokola 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP) i na član 6. EKLJP. Podnosioci zahteva su argumentovali da su nepravedno lišeni interesa profita, i da nisu bili u stanju da poprave povredu pravnim sredstvima, preko redovnih sudova. Vrhovni sud je poništio odluke nižih sudova i usvojio jednostrano poništenje ugovora o naknadi ("Ugovora") od strane EKK-a nakon prevremenog okončanja ugovora o radu podnosilaca zahteva, kojima im je dato pravo na naknadu dok se ne osnuje i profunkcioniše kosovski fond za penzijsko i invalidsko osiguranje. S jedne strane, Vrhovni sud je došao do zaključka da je EKK ispunio svoje obaveze prema ugovoru o naknadu, jer je osnovao Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje (FPIO), što je doveo do raskida ugovora. S druge strane, Ministarstvo rada i socijalne zaštite (MRSZ)

je osporilo nalaze Vrhovnog suda, priznajući da penzije pripadaju licima sa trajnim ograničenim sposobnostima i licima starijim od 65 godina, ali dodajući da još nije usvojen Zakon o penzijama, putem kojeg se osnovao FPIO.

Što se tiče prihvatljivosti, Sud je utvrdio da su 15 podnosilaca zahteva bili ovlašćene stranke na osnovu člana 113.7 Ustava, i da su oni ispunili uslove o iscrpljenju pravnih sredstava shodno članu 113.7 i članu 47.2 Zakona o Ustavnom sudu ("Zakon") i da u ovom slučaju nije primenjen uslov o vremenskom roku od četiri meseca, kako je predviđeno članom 49. Zakona, jer je navodna povreda Ustava imala kontinuirani karakter. Sud je odlučio da su 9 odgovarajućih zahteva bili prihvatljivi i da ostalih 8 zahteva su bili samo delimično prihvatljivi, izuzev zahteva za naknadu nakon 65-og rođendana, uključujući zahteve za naknadu za period do njihovog 65-og rođendana.

Što se tiče osnovanosti, Sud se pozvao na član 46, imovinska prava, i član 1. Protokola br. 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP). Sud je obrazložio da čekanje podnosilaca zahteva na privremenu naknadu u skladu sa ugovorima, dok ne počne funkcionisati FPIO, bilo je legitimno pravo zagarantovano članom 1. Protokola br. 1, citirajući slučaj I*brahimi*, *Prokshi*, *Mërlaku i Halili*, kao i slučaj *Gratzinger i Gratzingerova protiv Republike Češke*. Sud je ustanovio da je jednostran raskid ugovora od strane EKK-a pre primenjivanja FPIO ugrozio njihove interese profita od imovine i da je povreda člana 46. i člana 1. Protokola 1. EKLJP.

Ističući pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovano članom 31.1 Ustava i članom 6. EKLJP, Sud je upozorio da redovni sudovi treba da rešavaju činjenične sporove, proceduralne, kao i one materijalnog prava, citirajući slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije, dok je fokus bio na tome da li je podnosilac zahteva imao pravično suđenje, citirajući slučaj Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*. Sud je naglasio da su sudovi dužni da iznesu obrazloženja svojih presuda, iako nivo neophodnih detalja može se promeniti, citirajući član 6.1 EKLJP, slučaj *Ibrahimi*, *Prokshi*, *Mërlaku i Halili*. Što je

najvažnije, Sud je naglasio da su podnosioci zahteva argumentovali da Zakon o penzijama kojim se osniva FPIO još nije usvojen, ta tvrdnja je potvrđena od strane MRSZ. Sud je ustanovio da Vrhovni sud nije pokušao da reši argument podnosilaca zahteva, uz predlog da član 74.3 Zakona o ugovorima i obavezama u vezi sa članom 18. Zakona od 1983. o penzijskom i invalidskom osiguranju, bi mogao da podrži ovaj argument. Sledstveno, Sud je došao do zaključka da je Vrhovni sud povredio član 31. i član 6.1 (EKLJP) kada nije uspeo da se bavi specifičnim relevantnim argumentima dostavljenim od strane podnosilaca zahteva, citirajući slučaj *Ibrahimi*, *Prokshi*, *Mërlaku i Halili*.

Iz ovih razloga, Sud je doneo presudu o prihvatljivosti, o povredama člana 46. u vezi sa članom 1. Protokola 1 EKLJP i članom 31. U vezi sa članom 6. EKLJP. Ovom presudom su takođe poništene odluke Vrhovnog suda, i vratio slučajeve na ponovno razmatranje, shodno odlukama i izjavio da nastavlja da zadržava nadležnost po ovom pitanju, do izvršenja ove presude.

Priština, 01. oktobar 2012. god.

Ref. br.: AGJ309/12

PRESUDA

u

slučajevima br.

KI 132/10, KI 28/11, KI 82/11, KI 85/11, KI 89/11, KI 100/11, KI 104/11, KI 109/11, KI 118/11, KI 123/11, KI 142/11, KI 143/11, KI 144/11, KI 154/11, KI 01/12, KI 02/12, KI 14/12

Podnosioci zahteva

Istref Halili i 16 bivših radnika Energetske korporacije Kosova

Ocena ustavnosti 17 individualne presude

Vrhovnog suda Republike Kosovo

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija i

Ivan Čukalović, sudija

Uvod

1. Ova presuda obuhvata zahteve koje su Ustavnom sudu podneli dolenavedeni podnosioci zahteva, odnosno sedamnaest (17) bivših radnika Energetske korporacije Kosova (EKK) između decembra 2010. god. i februara 2012. god.

2. Konkretni slučajevi su slični slučaju KI br. 40/09, „Imer Ibrahimi i drugih 48 bivših radnika Energetske korporacije Kosova protiv 49 individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo“, „Gani Prokshi i drugih 15 bivših radnika Energetske korporacije Kosova protiv 16 individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo“ i „Isuf Mërlaku i drugih 25 bivših radnika Energetske korporacije Kosova protiv 17 individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo“ i „Ilaz Halili i drugih 19 bivših radnika Energetske korporacije Kosova. Ustavni sud je zaključio da je došlo do povrede člana 46. Ustava Republike Kosovo (Zaštita imovine) u vezi sa članom 1. Protokola 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima, i da je došlo do povrede člana 31. Ustava (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) u vezi sa članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima u pogledu nekih podnosilaca zahteva. Sledstveno tome, odlučeno je da se ponište presude koje je doneo Vrhovni sud u predmetima podnosilaca zahteva i da se predmeti vrate Vrhovnom sudu na ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog suda (vidi presude Ustavnog suda od 23. juna 2010. god., 18. oktobra 2010. god., 10. marta 2011. god. i 27 decembra 2011. god.

Podnosioci zahteva u ovom slučaju su sledeći:

3. Radi lakšeg snalaženja u ovom slučaju, podnosioci zahteva mogu biti pod zajedničkim imenom: „Istref Halili i drugih sedamnaest (17) bivših radnika Energetske korporacije Kosova (EKK)“.

1) Istref Halili
2) Ahmet Bytyqi
3) Nazmi Kelmendi
4) Selim Krasniqi

5) Ramadan Duraku
6) Shefqet Shala
7) Habib Muja
8) Brahim Shabani
9) Nexhat Latifi
10) Enver Hashani
11) Sefe Isufi
12) Syla Shefiku
13) Lute Luta
14) Ahmet Krasniqi
15) Brahim Imeri
16) Tafil Miftari

Podnosioci zahteva osporavaju sledeće presude Vrhovnog suda Kosova, donete u predmetima:

1) KI 132/10 Istref Halili, rev.br. 60/2009 od 11 februara 2009
2) KI 28/11 Ahmet Bytyqi, rev.br. 198/2009 od15 jula 2009
3) KI 82/11 Nazmi Kelmendi, rev.br. 529/2008 od11 februara 2009
4) KI 85/11 Selim Krasniqi, rev.br. 103/2008 od 27 januara 2009
5) KI 89/11 Ramadan Duraku, rev.br. 138/2008 od 27 januara 2009
6) KI 100/11 Shefqet Shala, rev.br. 339/2008 od 10 februara 2009
7) KI 104/11 Habib Muja, rev.br. 511/2008 od 11 februara 2009
8) KI 109/11 Brahim Shabani, rev.br. 261/2008 od 10 februara 2009

9) KI 118/11 Nexhat Latifi, rev.br. 88/2009 od 23 februara 2009
10) KI 123/11 Enver Hashani, rev.br. 123/2009 od 02 juna 2009
11) KI 142/11 Sefe Isufi, rev.br. 456/2008 od 10 marta 2009
12) KI 143/11 Syla Shefiku, rev.br. 509/2008 od 23 februara 2009
13) KI 144/11 Lute Luta, rev.br. 496/2008 od 11 februara 2009
14) KI 154/11 Ahmet Krasniqi, rev.br. 85/2009 od 23 februara 2009
15) KI 01/12 Brahim Imeri, rev.br. 510/2008 od 10 marta 2009
16) KI 02/12 Tafil Miftari, rev.br. 451/2008 od 11 februara 2009
17) KI 14/12 Nuhi Gerguri, rev.br. 418/2009 od 10 februara 2010

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar ovog zahteva obuhvata ocenu ustavnosti individualnih presuda koje je doneo Vrhovni sud Republike Kosovo u sedamnaest (17) individualnih slučajeva podnosilaca zahteva protiv EKK-a, kako je navedeno gore.

Pravni osnov

5. Zahtev se zasniva na članu 113. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Kratak pregled činjenica kako su strane navele

6. Činjenice ovih zahteva su slične onima u „slučaju Imer Ibrahimi i drugih 48 bivših radnika Energetske korporacije Kosova protiv 49 individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo“, „slučaju Gani Prokshi i drugih 15 bivših radnika Energetske korporacije Kosova protiv 16 individualnih presuda Vrhovnog

suda Republike Kosovo“, vidi presude Ustavnog suda Kosova i „Isuf Mërlaku i drugih 25 bivših radnika Energetske Korporacije Kosova“, vidi presude Ustavnog suda Kosova, (u daljem tekstu: slučaj „Ibrahimi i drugi“ od 23. juna 2010. god., „slučaj Prokshi i drugi“ od 18. oktobra 2010. god. „slučaj Mërlaku i drugi“ od 10. marta 2011. god. i „slučaj Halili i drugi“ od 20. decembra 2011. god.).

7. Svaki podnosilac zahteva u ovom slučaju je tokom 2001. i 2002. godine, kao i podnosioci zahteva iz navedene presude od 23. juna 2010. godine, 18. oktobra 2010. godine, 10. marta 2011. godine i 27. decembra 2011. godine potpisao sporazum o privremenoj naknadi plate za prekid radnog odnosa sa svojim poslodavcem EKK-om. Ti sporazumi su u suštini bili isti.

8. Član 1. sporazuma predviđa da, u skladu sa članom 18. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju na Kosovu (Službeni list Socijalističke Autonomne Pokrajine Kosova br. 26/86 i 11/88) i zaključkom Invalidske komisije EKK-a, korisnik (tj. svaki od podnosilaca zahteva) ima pravo na privremenu naknadu zbog prevremenog prekida radnog odnosa do uspostavljanja i funkcionisanja kosovskog fonda za penzijsko-invalidsko osiguranje.

9. Član 2. sporazuma predviđa da mesečni iznos koji se isplaćuje svakom podnosiocu zahteva iznosi 206 nemačkih maraka.

10. Član 3. predviđa da će „isplata prestati dana kada kosovski fond za penzijsko i invalidsko osiguranje otpočne sa radom. Od tog dana, korisnik svoja prava može ostvariti u kosovskom fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje (kosovski invalidski penzioni fond), a EKK je oslobođena odgovornosti prema korisniku, u skladu sa ovim sporazumom“.

11. Izvršni odbor EKK je 1. novembra 2002. god. usvojio odluku o uspostavljanju penzijskog fonda, u skladu sa odredbama Uredbe UNMIK-a br. 2001/30 o penzijama na Kosovu. Član 3. te odluke predviđa sledeće: „Penzijski fond nastavlja da postoji na neodređeno vreme, shodno uslovima i odgovornostima definisanim zakonima o penziji, koje usvaja Odbor za penzijski fond EKK-a, u skladu sa ovom odlukom, ili dok zakonski uslovi za

postojanje i funkcionisanje fonda ne budu u skladu sa penzijskim propisima ili pravilima koje usvoji BAK.“.

12. Izvršni odbor EKK-a je 25. jula 2006. god. poništio gorenavedenu odluku o uspostavljanju dopunskog penzijskog fonda i prekinuo je finansiranje i funkcionisanje dopunskog penzijskog fonda, sa početkom od 31. jula 2006. god. Prema odluci od 25. jula 2006. godine, svim korisnicima je zagarantovana celokupna isplata u skladu sa Statutom Fonda. Osim toga, ukupne obaveze prema korisnicima iznosile su 2.395.487 evra, bankarski depoziti su iznosili 3.677.383 evra i da su sredstva preostala nakon obaveza iznosila 1.281.487 evra. Odluka navodi da će radnici EKK-a za koje Ministarstvo rada i socijalne zaštite potvrdi da su radno nesposobni uživati prava koja predviđa Ministarstvo. EKK je 14. novembra 2006. god. obavestila Centralni bankarski organ da je „odluka o ukidanju penzijskog fonda EKK-a zasnovana na odluci Izvršnog odbora EKK-a i Odluci Odbora za upravljanje penzijama... zbog finansijskog rizika koji šema donosi za EKK u budućnosti“

13. Prema navodima podnosilaca zahteva, EKK je prekinula isplatu predviđenu sporazumima od leta 2006. god. bez ikakvog obaveštenja. Podnosioci zahteva tvrde da je takvo postupanje protivno potpisanim sporazumima.

    Takođe, podnosioci zahteva tvrde da je opšte poznato da kosovski fond za penzijsko i invalidsko osiguranje još uvek nije uspostavljen.

    Sa druge strane, u originalnom slučaju, EKK je osporio navode podnosilaca zahteva, tvrdeći da je bilo opšte poznato da Fond za invalidsko i penzijsko osiguranje funkcioniše još od 1. januara 2004. god.

14. Prema navodima EKK-a, podnosioci zahteva su automatski uključeni u nacionalnu šemu za invalidsko osiguranje u skladu sa Uredbom UNMIK-a br. 2003/40 o proglašenju Zakona o invalidskim penzijama na Kosovu (Zakon br. 2003/23).

15. EKK je dodatno tvrdila da je 31. avgusta 2006. god. objavila obaveštenje kojim su svi korisnici dopunskog fonda EKK-a

obavešteni da se fond ukida. Isto obaveštenje potvrđuje da je svim korisnicima zagarantovana celokupna isplata u skladu sa Statutom DFPO, naime isplata za 60 meseci ili dok korisnici ne napune 65 godina, shodno odluci Odbora za upravljanje penzijskim fondom, od 29. avgusta 2006. god.

16. EKK je dodatno tvrdila da podnosioci zahteva nisu osporavali uputstva za invalidsku penziju, niti potpis za prevremeni prekid radnog odnosa shodno zaključku Invalidske komisije.

17. Podnosioci zahteva su tužili EKK pred Opštinskim sudom u Prištini, zahtevajući od Suda da naloži EKK-u isplatu neisplaćene naknade i da nastavi da plaća 105 evra (jednako 206 nemačkih maraka) do sticanja uslova za prekid isplate.

18. Opštinski sud u Prištini je usvojio tužbe podnosilaca zahteva i naložio novčanu nadoknadu. Opštinski sud u Prištini je zaključio *(npr.: presuda C. br. 1863/2007 od 23. aprila 2008. god., u predmetu prvog podnosioca Istref Halili)* da uslovi predviđeni članom 3. sporazuma nisu ispunjeni. Član 3. sporazuma predviđa novčanu nadoknadu dok podnosilac zahteva ne ostvari svoje pravo, „što podrazumeva pravo na penzionu šemu."

19. EKK je izjavila žalbu na presude Opštinskog suda Okružnom sudu, tvrdeći, između ostalog, da presuda Opštinskog suda nije pravična jer su sporazumi sa podnosiocima zahteva potpisani zbog invaliditeta podnosilaca zahteva i da oni ne mogu da traže produžetak radnog odnosa zbog svog invaliditeta.

20. EKK je ponovila da je Sud u obavezi da odluči u skladu sa Uredbom UNMIK-a 2003/40 o proglašenju Zakona o invalidskim penzijama prema kojoj podnosioci zahteva imaju pravo na invalidsku penziju.

21. Okružni sud u Prištini je odbacio žalbe EKK-a i zaključio da su njeni podnesci neosnovani.

22. EKK je tražila reviziju od Vrhovnog suda zbog navodno grubog kršenja Zakona o parničnom postupku i pogrešne primene materijalnog prava. Ponovljeno je da podnosioci zahteva imaju pravo na penziju, kako je predviđeno Zakonom 2003/40 i da je nastavila da isplaćuje mesečnu naknadu iz humanitarnih razloga i nakon što je Zakon stupio na snagu. Tvrdila je da starosno doba podnosioca zahteva nije relevantno, već da je njegov invaliditet relevantan.

23. Vrhovni sud je prihvatio reviziju EKK-a i poništio je presude Okružnog suda i Opštinskog suda u Prištini, a tužbe podnosilaca zahteva odbacio kao neosnovane.

24. Vrhovni sud je tvrdio da je način prekida radnog odnosa bio zakonit, shodno članu 11. stavu 1. Uredbe UNMIK-a 2001/27 o Zakonu o osnovnom radu na Kosovu.

25. U svojoj presudi u predmetu prvog podnosioca zahteva, Istrefa Halilija, rev. br. 60/2009, od 11. februara 2009. godine, Vrhovni sud je izjavio sledeće: *„Uzimajući u obzir nespornu činjenicu da je tužena strana ispunila obaveze prema tužitelju, koja isplaćuje naknadu za platu u skladu sa navedenim periodom, odnosno do uspostavljanja i funkcionisanja kosovskog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje, počevši od 1. januara 2004. godine, sud zaključuje da je tužena strana ispunila obaveze predviđene sporazumom. Samim tim, sud smatra da su navodi tužitelja da je tužena strana u obavezi da mu isplati privremenu naknadu za platu posle uspostavljanja kosovskog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje neosnovani jer su ugovorne strane do sticanja uslova za rešenje – uspostavljanja navedenog fonda, ispunile svoje ugovorene obaveze...“.*

26. Kosovsko Ministarstvo rada i socijalne zaštite je 15. maja 2009. god. objavilo sledeće saopštenje: *„Zaključak Vrhovnog suda Kosova, u svom obrazloženju npr.: presude Rev. br. 338/2008, da u Republici Kosovo postoji Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje koji funkcioniše od 1. januara 2004. god. nije tačan i neosnovan je. Dajući ovu izjavu, imamo u obzir činjenicu da Uredba UNMIK-a 2003/40 proglašava Zakon br. 2003/213 o penzijama za lica sa ograničenim sposobnostima na Kosovu, kojom se za trajno nesposobna lica reguliše da mogu koristiti ovu šemu u skladu sa uslovima i kriterijumima predviđenim*

ovim zakonom. Stoga, dozvolite mi da podvučem da odredbe ovog Zakona ne predviđaju uspostavljanje fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje u zemlji. Uspostavljanje fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje u Republici Kosovo predviđeno je odredbama Zakona o penzijskim i invalidskim fondovima, koji je u fazi izrade i usvajanja u Vladi Kosova.“. Isto obaveštenje, u vreme kada je napisano, između ostalog objašnjava da postoji: *„invalidska penzija koja iznosi 45 evra kako je regulisano Zakonom o invalidskim penzijama (korisnici su sva lica sa potpunim i trajnim invaliditetom)“ kao i „penzije definisane doprinosom, u iznosu od 82 evra, koji je regulisan odlukom Vlade (korisnici su svi penzioneri koji su dostigli starosnu granicu od 65 godina i koji imaju najmanje 15 godina radnog iskustva)“*.

Žalbeni navodi

27. Podnosioci zahteva se žale da su njihova prava prekršena jer je EKK jednostrano poništila njihove sporazume, iako uslov propisan članom 3. (uspostavljanje kosovskog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje) nije ispunjen. Podnosioci zahteva dalje tvrde da nisu dobili pravno sredstvo za takvo kršenje pred redovnim sudovima. Iako se nijedan od podnosilaca zahteva ne žali eksplicitno na kršenje Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP), iz podnesaka podnosilaca zahteva vidi se da su predmet njihovih zahteva imovinska prava (kako je zagarantovano članom 1. Protokola 1. EKLJP-a), kao i njihovo pravo na pravično suđenje (kako je zagarantovano članom 6. EKLJP-a).

Opis postupka pred Sudom

28. Između septembra 2010 i februara 2012. godine, svaki podnosilac zahteva je pojedinačno podneo zahtev Ustavnom sudu. Predsednik Suda je imenovao sudiju Kadrija Kryeziua za sudiju izvestioca i imenovao sudsko veće za razmatranje u sastavu sudija Altay Suroy (predsedavajući), Enver Hasani i Ivan Čukalović.

29. Nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, sudije Kadrije Kryeziua, Veće za razmatranje, u sastavu sudija Altay Suroy, Enver Hasani i Ivan Čukalović, je 3. jula 2012. god. Sudu u punom sastavu iznelo preporuku o prihvatljivosti zahteva.

30. Sud je istoga dana većao i glasao o slučaju.

Prihvatljivost

31. Kako je učinjeno u slučajevima *„Ibrahimi i drugi“*, *„Prokshi i drugi“* , *„Mërlaku i drugi“* i *„Halili i drugi,“* na šta je već ukazano, kako bi mogao da reši zahtev podnosilaca zahteva, Ustavni sud prvo mora da ispita da li su podnosioci zahteva zadovoljili uslove prihvatljivosti koji su određeni Ustavom.

32. U vezi sa tim, Sud upućuje na član 113. stav 7. Ustava, koji predviđa:

> *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“;*

i član 47. stav 2. Zakona, koji propisuje:

> *„Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.“*

33. Sud mora dalje da razmotri da li su podnosioci zahteva svoj zahtev podneli u roku od četiri meseca kako je propisano članom 49. Zakona. Sa tim u vezi, Ustavni sud upućuje na član 49. Zakona, koji predviđa:

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim

slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta...“.

34. Sud napominje da u datom slučaju, kao i u slučajevima *„Ibrahimi i drugi“*, *„Prokshi i drugi“* , *„Mërlaku i drugi“* i *„Halili i drugi,“* podnosioci zahteva još uvek trpe štetu jednostranog poništenja sporazuma koji su potpisali sa EKK-om. Oni iznose istu tvrdnju kao i prethodni podnosioci zahteva da je dokazano da fond za penzijsko i invalidsko osiguranje do danas nije uspostavljen. Stoga, radi se o kontinuiranoj situaciji. S obzirom da okolnosti na koje se podnosioci zahteva žale i dalje postoje, rok od četiri meseca kako je propisano članom 49. Zakona ne važi za ove slučajeve.

35. Ustavni sud je svestan da su neki od podnosilaca zahteva imali više od 65 godina u vreme podnošenja zahteva ovom sudu.

36. Ti podnosioci zahteva su: Istref Halili (1943), Selim Krasniqi (1942), Ramadan Duraku (1945). Habib Muja (1945), Brahim Shabani (1942), Sefë Isufi (1943), Ahmet Krasniqi (1943) and Tafil Miftari (1943).

37. Ustavni sud napominje da, u skladu sa obaveštenjem koje je izdalo Ministarstvo rada i socijalne zaštite 15. maja 2009. godine, lica koja su dostigla starosnu granicu od 65 godina za penzionisanje i koja imaju najmanje 15 godina radnog iskustva, imaju pravo na penziju u mesečnom iznosu od 82 evra. Suštinu ovog obaveštenja potvrdilo je Ministarstvo na javnoj raspravi koju je Ustavni sud održao 30. aprila 2010. god. u slučaju „Ibrahimi i drugi“.

    Sledstveno tome, proizilazi da gorenavedeni podnosioci zahteva imaju pravo na penziju od trenutka kada su napunili 65 godina.

    Međutim, njihova žalba u vezi sa neisplaćenom naknadom za period pre tog momenta, na račun kontinuirane situacije, ostaje na razmatranju.

38. Stoga su zahtevi podnosilaca zahteva: Istref Halili, Selim Krasniqi, Ramadan Duraku. Habib Muja, Brahim Shabani, Sefë Isufi, Ahmet Krasniqi and Tafil Miftari delimično prihvatljivi.

39. Što se tiče ostalih podnosilaca zahteva, Ustavni sud ne nalazi razlog za neprihvatljivost zahteva.

40. Sud dalje smatra da je prikladno da se zahtevi spoje, shodno pravilu 37. Poslovnika o radu.

Meritum

41. Sud podseća na svoje presude od 23. juna 2010. god., 18. Oktobra, 10. marta 2011. god. i 27. decembra 2012 donete u prethodnim slučajevima EKK-a, u kojima je zaključeno da je došlo do povrede člana 46. Ustava Republike Kosovo (Zaštita imovine), u vezi sa članom 1. Protokola 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima, kao i to da je došlo do povrede člana 31. Ustava (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje), u vezi sa članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima u pogledu istih podnosilaca zahteva. Sledstveno tome, odlučeno je da se presude koje je doneo Vrhovni sud u predmetima podnosilaca zahteva ponište i presude Vrhovnog suda vrate na ponovno razmatranje u saglasnosti sa presudom ovog suda.

i. u pogledu zaštite imovine

42. Podnosioci zahteva se žale da su njihova prava prekršena jer je EKK jednostrano poništila njihove sporazume, iako uslovi propisani članom 3. (tj. uspostavljanje kosovskog fonda za penzijsko invalidsko osiguranje) nisu ispunjeni. U suštini, podnosioci zahteva tvrde da su povređena njihova imovinska prava.

43. Na početku, trebalo bi imati u vidu sledeće zakonske odredbe:

„Član 53. Ustava

Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava.

Član 46. [Zaštita imovine] Ustava predviđa sledeće

1. *Garantuje se pravo na imovinu.*
2. *Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.*
3. *Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproprише.“*

Član 1. Protokola br. 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima predviđa:

Svako fizičko ili pravno lice ima pravo na mirno uživanje svog zanimanja. Nikome se ne sme uskratiti posed, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom, i opštim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne štete pravu države da sprovodi takve zakone, kada smatra da je to potrebno radi kontrole korišćenja imovine u skladu sa opštim interesom, ili da bi se obezbedila naplata poreza ili drugih doprinosa ili kazni.“

44. U skladu sa sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava, podnosilac zahteva može da upućuje na povredu člana 1. Protokola br. 1. samo u pogledu spornih odluka u vezi sa njegovim „posedom“ u okviru značenja ove odredbe.

45. Štaviše, „posed“ može predstavljati bilo „postojeći posed“ bilo imovinu, uključujući potraživanja, u pogledu kojih podnosilac zahteva može tvrditi da ima bar „legitimno očekivanje“ za pribavljanje delotvornog uživanja imovinskog prava. Suprotno tome, nada da će se priznati imovinsko pravo koje je bilo nemoguće uživati delotvorno, ne može se smatrati „posedom“ u okviru značenja člana 1. Protokola br. 1, niti uslovno potraživanje koje prestaje kao rezultat neispunjenja uslova“ (vidi presude u slučaju *„Ibrahimi i drugi“, „Prokshi i drugi“* , *„Mërlaku i drugi“* i *„Halili i drugi.“)*

46. Stvar koja se mora ispitati u svakom slučaju jeste da li okolnosti slučaja, gledano u celini, upućuju na materijalni interes podnosilaca zahteva, koji je zaštićen članom 1. Protokola 1. EKLJP-a (vidi presude u slučaju *„Ibrahimi i drugi“, „Prokshi i drugi“* , *„Mërlaku i drugi“* i *„Halili i drugi.“)*

47. Ustavni sud konstatuje da su, u vreme kada su zaključeni sporazumi između podnosilaca zahteva i EKK-a, takve vrste sporazuma regulisane Zakonom o ugovorima i šteti (Zakon o obligacionim odnosima) objavljenom u Službenom listu SFRJ 29/1978 a izmenjenom u 39/1985, 45/1989, 57/1989.

    Član 74. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima predviđa sledeće:

    „Nakon zaključenja pod raskidnim uslovom, ugovor prestaje da važi nakon što takav uslov postane važeći.“

48. Stoga, suštinska stvar je da li je raskidni uslov pod kojim su sporazumi potpisani ispoštovan. Odgovor na to pitanje omogućiće Ustavnom sudu da proceni da li okolnosti ovog slučaja, gledano u celini, upućuju na materijalni interes podnosilaca zahteva, koji je zaštićen članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a.

49. Ustavni sud konstatuje da je jasno na osnovu dokumenata, i nesporno između strana, da „raskidni uslov“ po kojem su sporazumi potpisani predstavlja uspostavljanje i funkcionisanje kosovskog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje.

50. U tom pogledu, Ustavni sud, takođe konstatuje da je, prema navodima Ministarstva rada i socijalne zaštite, uspostavljanje fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje trebalo da se predvidi Zakonom o fondovima za penzijsko i invalidsko osiguranje. On je u fazi izrade i usvajanja u Vladi Kosova.

51. Ustavni sud smatra da su podnosioci zahteva, kada su potpisivali sporazume sa EKK-om, imali legitimno očekivanje da će imati pravo na mesečnu naknadu u iznosu od 105 evra do uspostavljanja fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje.

52. Takvo legitimno očekivanje zagarantovano je članom 1. Protokola br. 1 Konvencije, njegov karakter je konkretan, a ne čista nada, i zasniva se na zakonskoj odredbi ili pravnom aktu, tj. sporazumu sa EKK-om (vidi presude u slučaju *„Ibrahimi i drugi“, „Prokshi i drugi“* , *„Mërlaku i drugi“* i *„Halili i drugi.“*; takođe, *mutatis mutandis* Gratzinger i Gratzingerova protiv Republike Češke (odluka), br. 38794/98, stav 73, ESLJP 2002-VII).

53. Stoga, Ustavni sud smatra da podnosioci zahteva imaju „legitimno očekivanje“ da će se njihov zahtev rešavati u skladu sa važećim zakonima, posebno gorenavedenim odredbama Zakona o obligacionim odnosima i Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju na Kosovu, što je kasnije i potvrđeno (vidi presude u slučaju *„Ibrahimi i drugi“, „Prokshi i drugi“* , *„Mërlaku i drugi“* i *„Halili i drugi.“)*

54. Međutim, jednostrano poništenje sporazuma, pre ispunjenja raskidnog uslova, prekršilo je novčani interes podnosilaca zahteva, koji je priznat zakonom i koji je predmet zaštite u članu 1. Protokola br. 1 (vidi presude u slučaju *„Ibrahimi i drugi“, „Prokshi i drugi*, *„Mërlaku i drugi“* i *„Halili i drugi.“)*
55. Sledstveno tome, Ustavni sud zaključuje da je došlo do povrede člana 46. Ustava, u vezi sa članom 1. Protokola 1. Evropske povelje o ljudskim pravima.

ii. u pogledu prava na pravično suđenje

56. Podnosioci zahteva dalje tvrde da nisu ispeli da dobiju pravni lek za povredu njihovih imovinskih prava pred redovnim sudovima.

„Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, predviđa sledeće:

„1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.“

Član 6. Evropske povelje o ljudskim pravima

Kada se određuju građanska prava i obligacije... svako ima pravo na pravično... saslušanje... preko... suda...“.

57. Ustavni sud ponavlja da nije njegov zadatak na osnovu Ustava da postupa kao žalbeni sud, ili sud četvrte instance u pogledu odluka koje donesu redovni sudovi, uključujući Vrhovni sud. Generalno, „sudovi sude na osnovu Ustava i zakona“ (član 102. Ustava). Preciznije, uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantne propise kako proceduralnog, tako i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

58. Sa druge strane, „Ustavni sud je konačna vlast za tumačenje Ustava i saglasnost zakona sa Ustavom“ (član 112. stav 1. Ustava). Samim tim, Ustavni sud može samo da razmotri da li su dokazi predstavljeni na takav način i da li su postupci uopšte, gledano u celini, vođeni na takav način da su podnosioci zahteva imali pravično suđenje (vidi pored ostalih izvora, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u predmetu Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

59. Prema sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava, član 6. stav 1. EPLJP obavezuje sudove da obrazlažu svoje presude, ali se to ne može shvatiti kao uslov po kojem se mora detaljno opisati odgovor na svaki argument. Mera do koje postoji dužnost da se iznese obrazloženje može varirati u skladu sa karakterom odluke. Štaviše, potrebno je uzeti u obzir, između ostalog, raznovrsnost podnesaka koje parničar može izneti pred sudovima i razlike koje postoje među državama potpisnicama u pogledu pravnih odredbi, običajnih pravila, zakonskih mišljenja i izlaganja i sastavljanja presuda. Samim tim, pitanje da li sud nije ispunio obavezu da navede razloge, koja proizilazi iz člana 6. Povelje, može se odrediti samo u svetlu okolnosti predmeta (vidi presude u slučaju *„Ibrahimi i drugi“, „Prokshi i drugi“* , *„Mërlaku i drugi“* i *„Halili i drugi.“)*

60. U konkretnom slučaju, podnosioci zahteva su zahtevali od redovnih sudova da reše njihov imovinski spor sa EKK-om. Podnosioci zahteva su posebno upućivali na odredbu člana 3. sporazuma, tvrdeći da Zakon o penziji kojim se uspostavlja fond za penzijsko i invalidsko osiguranje još uvek nije usvojen. Tu činjenicu je potvrdio predstavnik nadležnog Ministarstva rada i socijalne zaštite.

61. Međutim, Vrhovni sud nije pokušao da analizira zahtev podnosilaca zahteva sa te tačke gledišta, uprkos eksplicitnom upućivanju na to pred svakom drugom sudskom instancom. Umesto toga, Vrhovni sud je smatrao da je nesporna činjenica da je tužena strana (EKK) ispunila obaveze prema tužitelju, odnosno da je isplatila naknadu za platu, u skladu sa određenim periodom a koji je bio do uspostavljanja i funkcionisanja kosovskog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje, počevši od 1. januara 2004. god.

62. Nije zadatak Ustavnog suda da odluči koji bi način bio najodgovarajući za redovne sudove da se bave argumentom podnosilaca zahteva, tj. ispunjenje raskidnog uslova iz člana 3. sporazuma, čije ispunjenje je regulisano i članom 74. stavom 3. Zakona o obligacionim odnosima, gledano zajedno sa članom 18. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju iz 1983. god.

63. Međutim, ovaj Sud smatra da Vrhovni sud, zanemarivanjem ocene ovog stanovišta u celini, iako je bilo konkretno, odnosno i važno, nije ispunio svoje obaveze predviđene članom 6. stavom 1.

EPLJP-a (vidi presude u slučaju *„Ibrahimi i drugi“, „Prokshi i drugi“* , *„Mërlaku i drugi“* i *„Halili i drugi.“)*

64. U smislu gorenavedenog, Ustavni sud zaključuje da je došlo do povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EPLJP-a.

IZ TIH RAZLOGA,
SUD JEDNOGLASNO DONOSI SLEDEĆU ODLUKU:

I. DA SPOJI ZAHTEVE;

II. DA OGLASI KAO

a) *prihvatljive* zahteve sledećih podnosilaca zahteva:

KI 28/11 Ahmet Bytyqi

KI 82/11 Nazmi Kelmendi

KI 100/11 Shefqet Shala

KI 118/11 Nexhat Latifi

KI 123/11 Enver Hashani

KI 143/11 Syla Shefiku

KI 144/11 Lute Luta

KI 01/12 Brahim Imeri

KI 14/12Nuhi Gerguri

b) *delimično prihvatljive* zahteve sledećih podnosilaca zahteva:

KI 132/10 Istref Halili

KI 85/11 Selim Krasniqi

KI 89/11 Ramadan Duraku

KI 104/11 Habib Muja

KI 109/11 Brahim Shabani

KI 142/11 Sefë Isufi

KI 154/11 Ahmet Krasniqi

KI 02/12 Tafil Miftari

III. DA USTANOVI

a) da je došlo do povrede člana 46. Ustava Republike Kosovo u vezi sa članom 1. Protokola 1. Evropske povelje o ljudskim pravima, u slučajevima svih podnosilaca zahteva.

b) ***da je došlo do povrede člana 31. Ustava*** u vezi sa članom 6. Evropske povelje o ljudskim pravima u vezi sa istim podnosiocima zahteva koji su pretrpeli povredu člana 46. Ustava.

IV. ***Proglašava nevažećim presude Vrhovnog suda*** u sledećim predmetima:

KI 132/10 Istref Halili, rev.br. 60/2009 od 11. februara 2009

KI 28/11 Ahmet Bytyqi, rev.br. 198/2009 od15. jula 2009

KI 82/11 Nazmi Kelmendi, rev.br. 529/2008 od11. februara 2009

KI 85/11 Selim Krasniqi, rev.br. 103/2008 od 27. januara 2009

KI 89/11 Ramadan Duraku, rev.br. 138/2008 od 27. januara 2009

KI 100/11 Shefqet Shala, rev.br. 339/2008 od 10. februara 2009

KI 104/11 Habib Muja, rev.br. 511/2008 od 11. februara 2009

KI 109/11 Brahim Shabani, rev.br. 261/2008 od 10. februara 2009

KI 118/11 Nexhat Latifi, rev.br. 88/2009 od 23. februara 2009

KI 123/11 Enver Hashani, rev.br. 123/2009 od 02. juna 2009

KI 142/11 Sefe Isufi, rev.br. 456/2008 od 10. marta 2009

KI 143/11 Syla Shefiku, rev.br. 509/2008 od 23. februara 2009

KI 144/11 Lute Luta, rev.br. 496/2008 od 11. februara 2009

KI 154/11 Ahmet Krasniqi, rev.br. 85/2009 od 23. februara 2009

KI 01/12 Brahim Imeri, rev.br. 510/2008 od 10. marta 2009

KI 02/12 Tafil Miftari, rev.br. 451/2008 od 11. februara 2009

KI 14/12 Nuhi Gerguri, rev.br. 418/2009 od 10. februara 2010

V. VRAĆA ove presude Vrhovnom sudu na ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog suda;

VI. OSTAJE u potpunosti posvećen pitanju očekujući izvršenje tog naloga.

Ova presuda stupa na snagu odmah po uručenju strankama.

Sastavljeno u Prištini, 26. septembra 2012. god.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Kadri Kryeziu	Prof. dr Enver Hasani

KI 43 / 12 od 17. oktobra 2012 - Zahtev o ustavnosti Odluke Vrhovnog suda PPANo.3 / 2008 , od 3. maja 2011

Slučaj br. KI 43/12, odluka od dana 3. maja 2011. god.

Ključne reči; individualni zahtev, jednakost pred zakonom, Pravo na pravično i nepristrasno suđenje, Sudska zaštita prava, Odluka o neprihvatljivosti.

Podnosilac zahteva navodi da su mu sa gore navedenim Rešenjem povređena prava garantovana Ustavom Kosova i to: jednakost pred zakonom (član 24), pravo na pravično i nepristrasno suđenje (član 31) i sudska zaštita prava (član 54).

Podnosilac zahteva navodi da su Rešenjem Vrhovnog suda Kosova kojom nije odobrena tužba za ponavljanje postupka, njemu kao poslovnom subjektu povređena ustavom zagarantovana prava za jednakost pred zakonom kao i sudska zaštita prava (član 24 i 54 Ustava).

Zahtev podnet Ustavnom sudu 26. aprila 2012. god, predstavlja jasan pravni osnov da sud u skladu sa pravilom 36, stav 1, tačka(b) zaključi da je zahtev neprihvatljiv jer je podnosilac zahteva podneo zahtev van roka određenog članom 49. Zakona o Ustavnom sudu .

Priština, 8.oktobar. 2012. god.

Br. ref.: RK310/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 43/12

A.D. "JATEX"

Zahtev za ocenu ustavnosti rešenja Vrhovnog suda P.P.A.br.3/ 2008 od 03.05.2011

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Ivan Čukalović, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Kadri Kryeziu, sudija

Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Akcionarsko društvo "Jatex" sa sedištem u Đakovici, ul. 'Nëna Terezë" br. 8

Osporena odluka

2. Osporena odluka javnog organa je rešenje Vrhovnog suda P.P.A.br.3/2008 od 03.05.2011 za koje podnosilac zahteva nije naveo datum kada je primio.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) 26. aprila 2012. god. je ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova kojim je odbijen zahtev za ponavljanje postupka koji je okončan presudom istog suda A.br.1771/2005 od 31.10.2007

Navodna kršenja Ustavom zagarantovanih prava

4. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu gorenavedenim rešenjem povređena prava zagarantovana Ustavom Kosova naime:

jednakost pred zakonom (član 24.), pravo na pravično i nepristrasno suđenje (člana 31.) i sudska zaštita prava (član 54.).

Pravni osnov

5. Član 113.7 u vezi sa članom 21.4 Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god. i pravila 54, 55. i 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo.

Postupak pred Sudom

6. Podnosilac zahteva je 26. aprila 2012. god. podneo zahtev Sudu koji je zaveden u Sudu pod brojem KI 43/12.

7. 22. maja odlukom GJ.R.KI 43/12 predsednik Suda je imenovao sudiju Robert Carolan za sudiju izvestioca, dok je odlukom KSH 43/12 imenovao Veće za razmatranje u sastavu (predsedavajući), Gjyljeta Mushkolaj i Iliriana Islami u svojstvu članova Veća.

8. Dana 2. jula 2012. god. predsednik je doneo odluku o zameni sudija Veća za razmatranje Gjyljeta Mushkolaj i Iliriana Islami (istek mandata, član 8. tačka 1,1 Zakona o Ustavnom sudu) i u njihovo mesto imenovao prof. dr Enver Hasani i

Almiro Rodrigues, sudija, kao članovi Veća za razmatranje u slučaju KI 43/12.

9. Ustavni sud je 29. maja 2012. god. obavestio podnosioca zahteva o registrovanju zahteva i istovremeno tražio da dostavi eventualne komentare u vezi sa zahtevom.

10. 29. maja 2012. god., Sud je takođe obavestio Vrhovni sud Republike Kosovo o podnetim zahtevom i tražio pismeni odgovor.

11. Ustavni sud nije primio nikakav odgovor ili pismeni komentar od nijedne strane u zakonskom roku.

12. 19 septembra 2012 god. Veće za razmatranje u punom sastavu je jednoglasno predložilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

opis činjenica

13. 28. februara 2005. god., Poreska administracija Kosova NJ/T.M –Priština preko ovlašćenih inspektora je bila pripremila „Kontrolni izveštaj“ o poslovnom subjektu H.C” Jatex” sa sedištem u Đakovici.

14. Kontrola se odnosila na vremenski period 01.07.2001 do 31.12.2003 i nakon završetka iste gorenavedenim izveštajem, kompanija "JATEX" je bila dužna da plati u ime poreskih obaveza u obliku kažnjenja i kamate iznos od 73480.85 €.

15. 5. maja 2005. god., A.D. 'Jatex" je uložilo žalbu Odeljenju za žalbe pri Poreske administracije zbog: 1). nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja;2). pogrešne primene materijalnog prava i 3)odluke o visini kazne – službenog određivanja, zahtevajući od ovog odeljenja da poništi nalaze izveštaja i da oslobodi njega od financijske obaveze prema PAK-u.

16. 24. juna 2005. god. Odeljenje za žalbe pri Poreske administracije je donelo odluku o odbijanju žalbe A.D. "Jatex" iz Đakovice sa obrazloženjem da su inspektori administracije ispravno i u potpunosti utvrdili činjenično stanje i da određene kazne i kamata za A.D. „Jatex" potiču na osnovu člana 5. postupaka predviđenih Uredbom UNMIK-a br. 2000/20 o poreskoj administraciji i postupcima oporezivanja.

17. Na ovakvu odluku 30. avgusta 2005. god. A.D. "Jatex" je podnelo žalbu Nezavisnom odboru za reviziju odluka Poreske administracije zbog nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.

18. 1. decembra 2005. god. Nezavisni odbor za reviziju je doneo rešenje A.br. 389/2005 kojim je odbio žalbu A.D. „Jatex" iz

Đakovice i ostavio na snazi odluku Poreske administracije br. 213/205 od 06.07.2005.

19. Na ovo rešenje 23. decembra 2005. god. A.D. „Jatex" je podnelo tužbu Vrhovnom sudu zahtevajući poništenje istog.

20. 31. oktobra 2007. god., Vrhovni sud Kosova u postupku upravnog spora je doneo presudu A.br.1771/2005 i odbacio tužbu A.D. „Jatex" sa obrazloženjem da je činjenično stanje ispravno i u potpunosti utvrđeno od strane upravnih organa i da je određivanje poreza, kazni i kamate vršeno u skladu sa zakonima na snazi.

21. Na ovu presudu A.D. „Jatex" je u zakonskom roku podneo tužbu za ponavljanje postupka.

22. 3. maja 2011. god., Vrhovni sud Kosova je doneo rešenje P.P.A br. 3/2008 kojim je odbacio tužbu za ponavljanje postupka sa obrazloženjem da osim ponavljanja tvrdnje o neprofesionalnošću poreskih inspektora Poreske administracije Kosova, tužilac nije predočio druge ubedljive dokaze koji bi opravdali ponavljanje postupka.

Navodi podnosioca zahteva o ustavnim povredama

23. Podnosilac zahteva je tvrdio da je rešenjem Vrhovnog suda Kosova kojim nije mu usvojena tužba za ponavljanje postupka, njemu, kao poslovnom subjektu, je povređeno Ustavom zagarantovano pravo jednakosti pred zakonom kao i sudska zaštita prava (članovi 24. i 54. Ustava).

24, Podnosilac zahteva je dalje naglasio da su ta prava povređena kao posledica neutvrđivanja činjeničnog stanja na ispravan i potpun način od strane poreskih inspektora Poreske administracije i njihove neprofesionalnosti pošto su njihovoj kompaniji stavili na teret financijske obaveze u ime poreza, kamate i kazni za prodaje koje se prema podnosiocu zahteva oslobode od oporezivanja i da je kupac imao ova sredstva kao doprinose i donacije. Prema podnosiocu zahteva iste greške su počinili i upravni organi i Vrhovni sud kada nisu uzeli u obzir činjenice koje je predstavio „Jatex“ A.D.

Ocena prihvatljivosti zahteva

25. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu Suda.

26. Vezano s tim Sud se poziva na član 113.7 Ustava gde se predviđa:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su ***njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa****, ali* ***samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva****, regulisanim zakonom."*

Sud takođe uzima u obzir:

Član 49. Zakona o Ustavnom sudu gde se izričito određuje da:

"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog."

27. Kako bi utvrdio činjenicu da li je podnosilac zahteva podneo zahtev u roku od četiri meseca, Sud se poziva na vreme prijema poslednje odluke od strane podnosioca zahteva i na datum podnošenja zahteva Ustavnom sudu.

28. Iz kopije standardnog obrasca za podnošenje zahteva Ustavnom sudu ustanovljava se činjenica da podnosilac zahteva nije specifično naveo datum prijema poslednjeg rešenja – Vrhovnog suda ali da u rubrici gde je obavezan da unese datum stavio je znak pitanja (?) davajući indikacije da ne zna kada je primio tu odluku.

29. Sud ovim prilikom podseća da po članu 49. Zakona o Ustavnom sudu podnosilac zahteva je dužan da tačno navede zahtev i da ta obaveza podrazumeva podnošenje dokaza da je svoj zahtev podnet unutar vremenskog okvira zakonom predviđenog roka od 4 meseca.

30. U stvari iako podnosilac zahteva nije tačno naveo datum prijema rešenja Vrhovnog suda iz kopije ovog rešenja koje je priložio zahtevu podnetom Ustavnom sudu, jasno se primećuje u naslovnoj strani ovog rešenja na levoj strani sam podnosilac zahteva(Jatex Company) je stavio službeni pečat protokola o prijemu koji nosi naziv organa primaoca, br. protokola 191 i datum 15.06.2011.

31. Činjenica da je rešenje Vrhovnog suda P.P.A. br. 3/2008 doneto 03.05.2011 i primljeno **15.06.2011**, dok je zahtev podnet Ustavnom sudu 26. aprila 2012. god. predstavlja za Sud jasnu pravnu osnovu da u skladu sa pravilom 36. stavom 1. tačkom (b) utvrdi da je zahtev neprihvatljiv jer je

podnosilac podneo zahtev Sudu van roka predviđenog članom 49. Zakona o Ustavnom sudu. Ovakvo obrazloženje Sud je primenio i prilikom odlučivanja po zahtevu „Opština Đakovica – Ocena ustavnosti presude Okružnog privrednog suda u Prištini br. c. br. 183/2009 od 17. juna 2009 (Rešenje o neprihvatljivosti koje je Ustavni sud doneo 21. maja 2012. god.).

32 . Sud uvek naglašava da je cilj pravila od četiri meseca da promoviše pravnu sigurnost, da obezbedi da će pokrenuti slučajevi o ustavnim pitanjima biti razmotreni u razumno vreme i da bi se zaštitili organi i druga zainteresovana lica od situacije da se nađu u stanju neizvesnosti na dug vremenski period (vidi *mutatis mutandis* PM protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 6638/03 , 19. juli 2005. god.)

33. Pod ovim okolnostima podnosilac zahteva nije ispunio uslove prihvatljivosti, stoga:

IZ TIH RAZLOGA

U skladu sa članom 113.8 Ustava Republike Kosovo, članom 47. Zakona o Ustavnom sudu i pravilom 36. Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 19 septembra 2012. god., Ustavni sud Kosova je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija Izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Robert Carolan	Prof. dr Enver Hasani

KI 76 / 11 od 17. oktobra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Pkl . br . 25 / 2011 od 22. marta 2011 , a Rezolucija Vrhovnog suda Kp.no.255/2010 od 2. novembra 2010

Predmet KI 76/11,

Ključne reči; individualni zahtev, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova

Zahtev se zasniva na članu 113.7. Ustava; članu 46, 47, 48 i 49 Zakona br. 03/L-121 Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Podnosilac zahteva je 8. juna 2011. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Kosova

Predsednik suda je dana 17. avgusta 2011. god. imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca kao i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Iliriana Islami. 2. jula 2012. god., predsednik je imenovao sudiju Snezhana Botusharova umesto sudije Iliriana Islami.
Presudom Okružnog Suda u Prizrenu P.br.17/2007 od 9. jula 2007. godine podnosilac zahteva je proglašen krivim za dva krivična dela i to teški slučajevi razbojničke krađe i razbojništva iz čl. 256. 1. Privremenog krivičnog zakona Kosova (PKKK). Sledstveno, podnosiocu zahteva je izrečena jedinstvena kazna zatvora u trajanju od 12 (dvanaest) godina.

Nezadovoljan ishodom presude, podnosilac zahteva je uložio žalbu Vrhovnom sudu.
Dana 27. februara 2008. god., Vrhovni Sud Kosova doneo je presudu pod brojem Ap.br. 424/2007 i odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva
Nakon toga je dana 18. februara 2011. god. podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu Kosova.

Vrhovni sud Kosova je dana 22. februara 2011. god. doneo presudu Pkl. br. 25/2011 i odbio kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti protiv pravosnažne presude Okružnog suda Prizren, Kp br 255/2010 od 2. novembra 2010. god

Nakon razmatranja postupaka u celini, Sud nije ustanovio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravični ili ukaljani arbitrarnošću (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).
Sledstveno, u ovom zahtevu nisu ispunjeni uslovi prihvatljivosti. Podnosilac zahteva nije uspeo da potkrepi tvrdnju da je osporena odluka prekršila ustavna prava i slobode podnosioca zahteva.
Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. i 56.
Zakona i pravilom 36. Poslovnika o radu Suda, je jednoglasno odlucio da zahtev proglasi neprihvatljivim.

Priština, 11 oktobar 2012

Ref.Br.:RK311/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI76/11

Podnosilac

Avni Aliaj

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Pkl.br 25/2011 od 22. marta 2011. god. i rešenja Vrhovnog suda Kp.br.255/2010 od 2. novembra 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Avni Aliaj koji se trenutno nalazi na izdržavanju zatvorske kazne u zatvoru Dubrava, Istok.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude Vrhovnog suda Pkl.br 25/2011 od 22. marta 2011. god. i rešenja Vrhovnog suda Kp.br.255/2010 od 2. novembra 2010. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva smatra, da su osporenim presudama prekršene odredbe člana 31. stavovi 1 i 2 Ustava (pravo na pravično i nepristrasno suđenje, kao i člana 23 (ljudsko dostojanstvo) Ustava.

4. Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda da utvrdi da su osporene presude donesene u suprotnosti sa Ustavom te da se zbog toga omogući ponavljanje krivičnog procesa pred redovnim sudovima.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113. stav (7) Ustava, čl. 46, 47, 48. i 49 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Podnosilac zahteva je 8. juna 2011. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Kosova (u daljem tekstu: Sud).

7. Predsednik suda je dana 17. avgusta 2011. god. imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca kao i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Iliriana Islami. 2. jula 2012. god., predsednik je imenovao sudiju Snezhana Botusharova umesto sudije Iliriana Islami.

8. Istog dana, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Presudom Okružnog Suda u Prizrenu P.br.17/2007 od 9. jula 2007. godine podnosilac zahteva je proglašen krivim za dva krivična dela i to teški slučajevi razbojničke krađe i razbojništva iz čl. 256. 1. Privremenog krivičnog zakona Kosova (PKKK). Sledstveno, podnosiocu zahteva je izrečena jedinstvena kazna zatvora u trajanju od 12 (dvanaest) godina.

10. Nezadovoljan ishodom presude, podnosilac zahteva je uložio žalbu Vrhovnom sudu, navodeći da osporena presuda sadrži bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 403. stava 1. tačke 12. i 8. Privremenog zakona o krivičnom postupku Kosova (PZKPK). On dalje je tvrdio da je presuda nerazumljiva, nedosledna, ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama i nije zasnovana na prihvatljivim dokazima.

11. Dana 27. februara 2008. god., Vrhovni Sud Kosova doneo je presudu pod brojem Ap.br. 424/2007 i odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva. Vrhovni sud je u obrazloženju između ostalog naveo da je izreka presude jasna razumljiva i konkretna. Konačno Vrhovni sud navodi da na osnovu ocena i razloga koje je dao prvostepeni sud, vidljivo je da je pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje i da je pravilno primenjen krivični zakon.

12. Dana 20. oktobra 2010. god. podnosilac zahteva podnosi zahtev za ponavljanje krivičnog postupka, navodeći da se presuda Okružnog suda u Prizrenu zasniva na lažnoj izjavi svedoka te je ponudio nove dokaze koji idu njemu u prilog.

13. Okružni sud u Prizrenu je dana 2. novembra 2010. god. rešenjem Kp.br. 255/2010 odbacio kao neosnovan zahtev za ponavljanje postupka. Na to rešenje se žalio podnosilac zahteva dana 11. novembra2010. god. navodeći, između ostalog da je isto neosnovano.

14. Dana 23. novembra 2010. god. Vrhovni sud Kosova je odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva.

15. Nakon toga je dana 18. februara 2011. god. podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu Kosova.

16. Vrhovni sud Kosova je dana 22. februara 2011. god. doneo presudu Pkl. br. 25/2011 i odbio kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti protiv pravosnažne presude Okružnog suda Prizren, Kp br 255/2010 od 2. novembra 2010. god. Vrhovni sud ocenjuje, *inter alia,* da podnosilac zahteva nije podneo nove dokaze. U stvari, prema Vrhovnom sudu isti dokazi su već bili predmet presuda donetih u krivičnom postupku prvog i drugog stepena. Sledstveno, Vrhovni sud je zaključio da dokaze koje je podneo podnosilac zahteva ne spadaju u kategoriji novih dokaza kao što je propisano članom 442. stavom 1. i 3. PZKPK i sledstvenu uslovi za reviziju krivičnog postupka nisu ispunjeni.

Ocena prihvatljivosti zahteva

17. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom, dalje precizirani Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

18. Sud primećuje da je podnosilac zahteva iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstva i podneo svoj zahtev u roku propisanom članom 49. Zakona.

19. Sud dalje primećuje da se podnosilac zahteva u ovom slučaju žali da mu je pred Vrhovnim sudu povređeno pravo na pravično suđenje garantovano članom 31. stavom 1. i 2. Ustava i pravo na ljudsko dostojanstvo garantovano članom 23. Ustava.

20. Član 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) stav 1. i 2. glasi kao što sledi:

> *1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
>
> *2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*

21. Član 23. (Ljudsko dostojanstvo)Ustava glasi:

> *"Ljudsko dostojanstvo je neosporivo i predstavlja osnov svih ljudskih prava i osnovnih sloboda."*

22. Podnosilac zahteva tvrdi da pošto je Vrhovni sud Kosova nije uzeo u obzir dokaze koje je on predstavio kao nove dokaze, njemu je negirano pravično suđenje kao što je garantovano Ustavom.

23. Sud naglašava da da bi mogao podnosilac zahteva da utvrdi ustavnu povredu on mora da dokaže više nego to da je redovni sud učinio dve ili više nedosledne pravne ili činjenične zaključke.

24. Kao što je naveo Ustavni sud u slučaju br. KI 06/09, Podnosilac zahteva X protiv presude Vrhovnog suda br 215/2006, presude Okružnog suda br. 741/2005, presude Opštinskog suda br. 217/2004:

„...Sud bi pre svega hteo da naglasi da on ne predstavlja apelacioni sud u odnosu na ostale sudove na Kosovu i ne može intervenisati po osnovi da su ovi sudovi doneli pogrešnu odluku ili da su pogrešno ocenili činjenice. Uloga Suda jeste isključivo da obezbedi usklađenost sa pravima zagarantovanim Ustavom i drugim pravnim sredstvima i stoga, ne može obavljati ulogu suda "četvrtog stepena" (vidi, mutatis mutandis, i.a., Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996, R.J.D, 1996-IV, stav 65).“

25. Kao što je dalje naveo Ustavni sud u slučaju KI06/09 Podnosilac zahteva X protiv presude Vrhovnog suda br 215/2006, presude Okružnog suda br. 741/2005, presude Opštinskog suda br. 217/2004:

Sama činjenica da je podnosilac zahteva bio nezadovoljan ishodom predmeta ne može sama po sebi izneti dokazanu tvrdnju o povredi člana 31. Ustava (vidi mutatis mutandis Presudu ECHR-a Appl. br. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, Presuda od 26. jula 2005).

26. Pored toga, u odnosu na žalbe podnosioca zahteva da su povređena prava na pravično suđenje i ljudsko dostojanstvo, podnosiocu zahteva su pružene mnogobrojne mogućnosti da izloži svoj slučaj i ospori tumačenje zakona za koje smatra da je bilo nepravilno pred Okružnim sudom u Prizrenu i pred Vrhovnim sudom Kosova. Nakon razmatranja postupaka u celini, Sud nije ustanovio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravični ili ukaljani arbitrarnošću (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

27. Sledstveno, u ovom zahtevu nisu ispunjeni uslovi prihvatljivosti. Podnosilac zahteva nije uspeo da potkrepi tvrdnju da je osporena odluka prekršila ustavna prava i slobode podnosioca zahteva.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. i 56. Zakona i pravilom 36. Poslovnika o radu Suda, je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Prof. dr Ivan Čukalović Prof. dr Enver Hasani

KI 21 / 11 od 22. oktobra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Ap . No.329/09 , od 3. juna 2010 , ipresuda Okružnog suda u Prizrenu P.br. 187/2008 , od 30. juna 2009

Predmet KI 21/11, odluka od 03. 07. 2012. godine.

Ključne reči; individualni zahtev, osporena odluka Vrhovnog suda Kosova Ap. br. 329/09 od 03. 06. 2010. godine, kao i presude Okruznog suda u Prizrenu P. br. 187/2008 od 30. 06. 2009. godine**.**

Podnosilac zahteva je 18. 02. 2011. godine podnela zahtev Ustavnom sudu.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa Članom 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo, član 49. Zakona, pravilo 36 stav 1(b) Poslovnika o Radu.

Podnosilac zahteva smatra da je osporenim presudama prekršeno njeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje i to naročito pravo na adekvatnu profesionalnu odbranu u krivičnom postupku pokrenutom protiv nje.
Predsednik Suda je 02. 03. 2011. godine, odlukom br. GJR. 21/11 imenovao sudiju Ilirijanu Islami za sudiju izvestioca.
Dana 02.07.2012 godine, predsednik je imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca umesto sudije Iliriane Islami.
Dana 30. 06. 2009. godine po presudi Okružnog suda u Prizrenu P. br. 187/08, podnosilac zahteva je oglašena krivom i osuđena kaznom zatvora u trajanju od 18 godina, za učinjeno krivično delo teško ubistvo iz člana 147. stav 1. tačka 4, i krivično delo Neovlašteno vlasništvo, kontrola, posedovanje ili upotreba oružja iz člana 328, stav 2. Privremenog krivičnog zakona Kosova.

Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda da utvrdi da su osporene presude donesene u suprotnosti sa Ustavom garantovanim pravima, te da stoga omogući ponavljanje krivičnog procesa pred redovnim sudovima.

Dana 03. 07. 2012. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.
Sud primećuje da je zahtev podnosioca zahteva podnet Ustavnom sudu 18. 02. 2011. godine, što znači da je zahtev Sudu podnet van vremenskog roka od četiri meseca, predviđenom članom 49. Zakona.
Stoga, u skladu sa članom 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo, članom 49. Zakona i pravilom 36. Poslovnika o radu zahtev treba odbaciti kao neprihvatljiv.

Ustavni sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, čl. 48, 49. i 56. Zakona o Ustavnom sudu, jednoglasno je odlučio da zahtev podnosioca odbije kao neprihvatljiv.

Priština,11 oktobar 2012

Br. ref.: RK312/12

.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI21/11

Podnosilac

Valbona Zogaj

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Ap. br. 329/09 od 03. 06. 2010. godine kao i presude Okružnog suda u Prizrenu P. br. 187/2008 od 30. 06. 2009. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Valbona Zogaj, koja se trenutno nalazi na izdržavanju zatvorske kazne u KPC Lipljan. Pred Ustavnim sudom zastupljena od advokata Nushe Kuka Mekaj iz Peći.

Osporene sudske odluke

2. Osporene sudske odluke su presuda Vrhovnog suda Kosova, Ap. br. 329/09 od 03. 06. 2010. godine, kao i presuda Okružnog suda u Prizrenu P. br. 187/2008 od 30. 06. 2009. godine.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva smatra da je osporenim presudama prekršeno njeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje i to naročito pravo na adekvatnu profesionalnu odbranu u krivičnom postupku pokrenutom protiv nje.

4. Podnosilac zahteva navodi da su je u krivičnom postupku njeni branioci pogrešno savetovali, da ne govori istinu pred sudom. Tako da istina pred sudom nije ni izneta. Prema podnosiocu zahteva to je bio razlog zašto je ona pogrešno proglašena krivom za teško krivično delo ubistva.

5. Podnosilac zahteva smatra da je u postupku trebalo da ima adekvatnu odbranu, naročito u slučajevima teških krivičnih dela navodeći, kako je to predviđeno odredbom čl. 75. stav 4. Privremenog krivičnog zakona Kosova. Ona navodi da nije bila u situaciji da shvati težinu krivičnog dela, a da je prikrivanje istinitih argumenata pred Sudom štetno po nju, kao i činjenicu da je Sud bio dužan da joj omogući adekvatnu profesionalnu odbranu u postupku.

6. Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda da utvrdi da su osporene presude donesene u suprotnosti sa Ustavom garantovanim pravima, te da stoga omogući ponavljanje krivičnog procesa pred redovnim sudovima.

Pravni osnov

7. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo, član 49. Zakona, pravilo 36 stav 1(b) Poslovnika.

Postupak pred Sudom

8. Podnosilac zahteva je 18. 02. 2011. godine podnela zahtev Ustavnom sudu.

9. Predsednik Suda je 02. 03. 2011. godine, nalogom br. GJR. 21/11 imenovao sudiju Ilirijanu Islami za sudiju izvestioca.

10. Dana 07. 10. 2011. godine Sekretarijat Suda zahtevom je tražio od advokata podnosioca zahteva Nushe Kuka Mekaj iz Peći da Sudu takođe dostavi primerak poslednje primljene sudske odluke, sa uredno potpisanom dostavnicom.

11. Dana 21. 05. 2012. godine Okružni sud u Prizrenu dostavio je Sekretarijatu Ustavnog suda Kosovo kopiju uredno potpisane dostavnice o prijemu uručenja presude okrivljenoj, iz koje se jasno vidi da je podnosilac zahteva lično primila presudu Okružnog suda P. 187/08 od 30. 06. 2009. godine, kao i presudu Vrhovnog suda br. Ap. 329/2009 od 03. 06. 2010. godine, koja joj je lično uručena dana 09. 07. 2010. godine.

12. Istoga dana Okružni sud u Prizrenu je Sekretarijatu Ustavnog suda Kosovo dostavio fotokopije potpisanih dostavnica o prijemu osporenih presuda Vrhovnog suda Kosova i Okružnog suda u Prizrenu od strane branioca podnosioca zahteva. Može se zaključiti da je jedan branilac primio presudu Vrhovnog suda 08. 07. 2010. godine a drugi 09. 07. 2010. godine.

13. Dana 02.07.2012 godine, predsednik je imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca umesto sudije Iliriane Islami.

14. Dana 03. 07. 2012. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Kratak pregled činjenica

15. Dana 30. 06. 2009. godine po presudi Okružnog suda u Prizrenu P. br. 187/08, podnosilac zahteva je oglašena krivom i osuđena kaznom zatvora u trajanju od 18 godina, za učinjeno krivično delo teško ubistvo iz člana 147. stav 1. tačka 4, i krivično delo Neovlašteno vlasništvo, kontrola, posedovanje ili upotreba oružja iz člana 328, stav 2. Privremenog krivičnog zakona Kosova.

16. Nezadovoljna ovim ishodom podnosilac zahteva je preko svog branioca uložila žalbu Vrhovnom sudu Kosova, zbog, bitne povrede krivičnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona i rešenja o krivičnoj sankciji. Štaviše, odbrana podnosioca zahteva je uložila odgovor na žalbu kancelarije javnog tužioca.

17. Dana 03. 06. 2010. godine Vrhovni sud Kosova je doneo presudu Ap, br. 329/2010 kojom je potvrdio presudu Okružnog suda u Prizrenu a žalbene tvrdnje branilaca podnosioca zahteva i okružnog javnog tužioca odbio kao neosnovane. Vrhovni sud u obrazloženju svoje presude, između ostalog, je rekao i sledeće "Ovaj Sud smatra neosnovanim žalbene tvrdnje da je osporena presuda povredila krivični zakon na štetu branioca, pošto iz *prosleđenih dokaza nesumnjivo rezultira da je okrivljena počinila krivično delo, za šta je i proglašena krivom od suda prve instance. Sud prve instance, je pravilno primenio odredbe krivičnog zakona kada je proglasio delo okrivljene u pravnoj normi kao teško ubistvo iz člana 147, stava 1, tačke 4. KZK...*"

Zahtev

16. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu Suda.

17. Što se tiče zahteva podnosioca zahteva, Sud se poziva na član 49. Zakona koji predviđa kako sledi:

"Rokovi

Podnesak se podnosi u roku od 4 meseca. Rok počinje od dana kada je podnosilac primi sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teće od dana stupanja na snagu istog

18. Sud primećuje da se podnosilac zahteva u svom zahtevu žali na povredu prava na pošteno suđenje, odnosno da je pogrešno savetovana u postupku od branioca, koga je sama odabrala, pred sudom .

19. Naime, Sud primećuje da konačna sudska odluka doneta 03. 06. 2010. godine a podnosilac zahteva i njenim braniocima je uručena 08. 07. 2010. godine i 09. 07. 2010. godine.

20. Sud primećuje da je zahtev podnosioca zahteva podnet Ustavnom sudu 18. 02. 2011. godine, što znači da je zahtev Sudu podnet van vremenskog roka od četiri meseca, predviđenom članom 49. Zakona.

21. Sledstveno, u skladu sa članom 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo, članom 49. Zakona i pravilom 36. Poslovnika o radu zahtev treba odbaciti kao neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, čl. 48, 49. i 56. Zakona o Ustavnom sudu, jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Altay Suroy	Prof. dr Enver Hasani

KI 70 / 12 od 21. novembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Opštinskog suda u Prištini C.no.2005/2005 od 13. oktobra 2008 , presuda Okružnog suda u Prištini Ac.no.76/2007 od 22. oktobra 2008 i Rezoluciju Vrhovnog suda Rev . 27 / 2009 od 14. maja 2012

Slučaj KI 70-2012, odluka od 20. septembra 2012. god.
Ključne reči : Imovinski spor, individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev

Podnosioci su predali zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, navodeći da su svi sudski stepeni svojim odlukama prekršili njihova ustavna prava, podnosioci nisu precizirali ustavnu odredbu kojima su, kako navode, prekršena njihova prava.
Sud se, u konkretnom slučaju, rukovodio članom 48 Zakona i pravilom 36.2 tačka b) i d) Poslovnika o radu. U tom smislu, sud je zaključio da podnosilac nije rekao zašto i kako je Vrhovni sud prekršio njegova prava garantovana Ustavom i Evropskom konvencijom i nije ponudio dokaze o navodnom kršenju prava garantovanih Ustavom. Sud nije mogao da utvrdi zašto i kako su relevantni postupci u Vrhovnom sudu, na bilo koji način nepravnični ili proizvoljni i vezano za ovo spominje slučaj *Shub protiv Litvanije*, Odluka Evropskog suda za ljudska prava o prihvatanju zahteva, br. 17064/06, od 30. juna 2009. god. Sud je na kraju zaključio da zahtev ne ispunjava tražene kriterijume u članu 48 Zakona i pravilu 36.2 (b) i (d) Poslovnika o radu, pa se kao takav, zahtev smatra očigledno neosnovanim.

Priština, 17. oktobar 2012. god.

Br. ref.: RK316/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 70/12

Podnosioci

Zahir i Hazir Sinani

Procena ustavnosti presude Opštinskog suda u Prištini C. br. 2005/2005 od 13. oktobra 2008. godine, presude Okružnog suda u Prištini Ac. br. 76/2007 od 22. oktobra 2008. godine i rešenje Vrhovnog suda rev. br. 27/2009 od 14. maja 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija i

Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnet od strane Zahira i Hazira Sinanija iz sela Ajvalija, opština Priština, preko njihovog opunomoćenika g. Xhevata Bicija, advokata iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju sledeće sudske odluke: presudu Opštinskog suda u Prištini C. br. 2005/2005 od 13. oktobra 2008. godine, presudu Okružnog suda u Prištini Ac .br. 76/2007 od 22. oktobra 2008. godine i rešenje Vrhovnog suda rev. br. 27/2009 od 14. maja 2012. god., koje su primili 20. juna 2012. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva odnosi se na navodne povrede prava na imovinu garantovanog Ustavom i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima.

4. Podnosioci zahteva su u svom zahtevu precizirali zahtev o oceni zakonitosti gorenavedenih sudskih odluka.

Pravni osnov

5. Član 113.7. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova od 15. januara 2009. godine (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56.2 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred sudom

6. Podnosioci zahteva su preko svog zastupnika dostavili zahtev Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Sud) dana 31. jula 2012. godine.

7. Sud je dana 13. septembra 2012. godine obavestio zastupnika podnosilaca, Vrhovni sud, Okružni sud u Prištini i Opštinski sud u Prištini o registraciji zahteva.

8. Predsednik je dana 4. septembra 2012. godine odlukom br. GJR70/12 odredio sudiju mr sc. Kadria Kryeziua za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom br. KSH 70/12 isto tako je odredio Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroi (član) i prof. dr Enver Hasani (član).

9. Dana 17. oktobara 2012. god., Veće za razmatranje je razmatralo zahtev sudije izvestioca i preporučilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost.

Pregled činjenica

10. Opštinski sud u Prištini je 13. novembra 2006. godine (presuda C. br. 2057/2005) usvojio kao osnovanu tužbu g. Ramusha Rrahmanija (tužilac) i tom prilikom je obavezao podnosioce (tužene) da mu nekretninu upisanu u posedovnoj listi 809 KO

Ajvalija, parcela br. 875 sa kulturom njiva III klase, površine od 0.66.02 hektara, predaju u posed. Tužbeni zahtev podnosilaca kojim su tražili da im se prizna suvlasništvo na ½ pomenute nekretnine, je odbijen kao neosnovan.

11. Okružni sud u Prištini je dana 22. oktobra 2008. godine (rešenje Ac. br. 76/2007) podnetu žalbu od strane podnosioca odbio kao neosnovanu i potvrdio presudu Opštinskog suda C. br. 2057/2005 od 13. oktobra 2006. god., koja se odnosi na pomenutu nekretninu.

12. Protiv rešenja Ac. br. 76/2007 od 22. oktobra 2008. godine, podnosioci su u zakonskom roku koristili vanredno zakonsko sredstvo, dakle, podneli su reviziju u Vrhovnom sudu, kako podnosioci tvrde, zbog suštinskih povreda odredbi parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

13. Dana 14. maja 2012. godine, Vrhovni sud (presuda rev. br. 27/2009) je razmotrio podnetu reviziju od strane podnosioca zahteva koja je podneta protiv odluke Okružnog suda u Prištini Ac. br. 76/2007 od 22. oktobra 2008. godine i tom prilikom je odbio podnetu reviziju kao neosnovanu uz obrazloženje da je drugi stepen na potpun i pravičan način potvrdio činjenične nalaze i na pravilan način je primenio materijalno pravo kada je presudio da je žalba podnosilaca bila neosnovana.

Navodi podnosilaca zahteva

14. Podnosioci zahteva navode da su sve sudske instance svojim odlukama kršile njihova ustavna prava, ali nisu tačno naveli o kojim se ustavnim pravima radi.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

15. Kao prvo, Sud ocenjuje da li su podnosioci ispunili kriterijume za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom o radu. Sud je iz predstavki

podnosilaca saznao da se radi o imovinskom sporu što je u Ustavu naglašeno u članu 46. (Zaštita imovine).

16. Član 46. Ustava na specifičan način određuje da:

1. Garantuje se pravo na imovinu.

2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.

3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti

Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom,ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproriiše.

4. O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud.

16. Međutim prilikom razmatranja podupiranja kriterijuma dokazima iz zahteva, Sud nalazi da član 48. Zakona o Ustavnom sudu utvrđuje da „podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

17. Činjenica da su podnosioci ostali nezadovoljni sudskim odlukama ne znači da isti, svoja nezadovoljstva u vezi sa osporenim pitanjima, treba da podnose preko ustavne žalbe uz podnošenje zahteva u Ustavnom sudu. Sud podseća da slučaj treba da se izgradi na ustavnim osnovama, kako bi ovaj Sud intervenisao.

18. Sa druge strane, pravilo 36.2. Poslovnika o radu utvrđuje da:

"Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnog prava, ili

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju."

19. Na kraju, član 46. Zakona utvrđuje da "Ustavni sud prima i procesuira podneske podnešene na osnovu člana 113, stava 7. Ustava ukoliko utvrdi da su ispunjeni zakonski uslovi".

20. U tom pravcu, podnosilac ne kaže zašto i kako je Vrhovni sud povredio njegova prava garantovana Ustavom i Evropskom konvencijom niti je izneo dokaze o navodnim kršenjima ustavnih prava.

21. Sud ističe da nije obaveza Ustavnog suda da se bavi iskrivljavanjem činjenica i zakona (zakonitosti) navodno izvršenim od strane Vrhovnog suda, osim ukoliko se radi o kršenju prava i slobode zaštićenih Ustavom (ustavnost). Stoga, Sud ne može da postupi u ovom slučaju kao sud četvrtog stepena. Zadatak i obaveza redovnih sudova je da tumače i sprovode određena pravila proceduralnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [DHM], br. 30544/96, stav. 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLP] 1999-I).

22. Ustavni sud može jedino da razmatra da su dokazi pred sudovima i drugim organima izvedeni na pravilan način i da su

postupci uopšteno, gledano u njihovoj celini, vođeni na takav način da je podnosilac ovog zahteva imao pravično suđenje (vidi kod drugih organa, izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju Edwardsa protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87 usvojen dana 10. juna 1991. godine).

23. U stvari, podnosilac nije svoje navode zasnovao na ustavnim osnovama pokazujući zašto i kako je Vrhovni sud prekršio njegova prava zagarantovana Ustavom i Evropskom konvencijom i nije ponudio dokaze da su njegova prava i slobode povređena od strane Vrhovnog suda i drugih sudskih instanci. Stoga, Ustavni sud ne može da nađe zašto i kako su odgovarajući postupci Vrhovnog suda na bilo koji način bili nepravedni i arbitrarni (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06, od 30. jula 2009).

24. Zbog gorenavedenih razloga, Sud nalazi da zahtev ne ispunjava kriterijume iz člana 48. Zakona i odredbu 36.2. (b) i (d) Poslovnika o radu, prema tome kao takav je izričito neosnovan te, u skladu sa članom 46. Zakona, ne može se prihvatiti i procesuirati.

25. Shodno tome, u skladu sa članom 113.7. Ustava, sa članom 20. Zakona i pravilom 56.2. Poslovnika o radu, zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 46. i 48. Zakona, pravilu 36. stavu 2. tački (b) i (d) Poslovnika o radu, 17. oktobra 2012. god., jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Mr sc. Kadri Kryeziu Prof. dr Enver Hasani

KI 78 / 10 od 21. novembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova , Rev . 137/2007 , od 13. aprila 2010

Slučaj KI 78/2010, odluka od 20. septembra 2012. god.
Ključne reči: spor o pravu na rad, Ministarstvo kulture, omladine i sporta, individualni zahtev, zahtev očigledno neosnovan.

Podnosioci su podneli zahtev na osnovu člana 7. Ustava, navodeći da su izvršena ozbiljna kršenja njihovih osnovnih ustavnih prava na rad. Zahtev ne sadrži više detalja. Ministarstvo je u svom odgovoru naveo da podnosioci ne rade i da nikad nisu bili zaposleni u Ministarstvu i da Ministarstvo ne poseduje zapise, dokaze, dokumenta ili činjenice koje dokazuju da su podnosioci bili zaposleni u navedenom Ministarstvu, oni čak nisu posedovali ni ugovore o radu sa navedenim Ministarstvom.

Sud se u ovom slučaju pozvao na član 48. Zakon o Ustavnom sudu i pravilu 36.2 tačka b) i d) Poslovnika o radu koji određuje da b) *iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju.*

Sud je došao do zaključka da podnosioci nisu potkrepili dokazima svoje navode u redovnim sudovima da su bili zaposleni u Ministarstvu, oni nisu ni pružili Ustavnom sudu dovoljno dokaza ili neki dokaz koji bi ukazao da je presuda Vrhovnog suda bila pogrešna. Kao što je navedeno od strane Ustavnog suda u slučaju br. KI. 06/09, podnosilac X protiv presude Vrhovnog suda br. 215/2006; presude Okružnog suda br. 741/2005, i presude Opštinskog suda br. 217/2004.

Priština, 17. oktobar 2012. god.

Br. ref.: RK314/12

REŠENJA O NEPRIHVATLJIVOSTI

Slučaj br. KI 78/10

Podnosioci zahteva

Qerim Azizi, Shaip Reqica, Bajram Troshupa, Idriz Retkoceri,

Rukije Kastrati, Rashid Sejdiu i Sulejman Ramadani

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 137/2007 od 13. aprila 2010. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija i

Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su Qerim Azizi, Shaip Reqica, Bajram Troshupa, Idriz Retkoceri, Rukije Kastrati, Rashid Sejdiu i Sulejman Ramadani. Njih zastupa advokat Halim A. Sylejmani.

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju presudu Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 137/2007 od 13. aprila 2010. god., koja je podnosiocima zahteva uručena 7. juna 2010. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva se odnosi na zahtev podnosilaca zahteva da budu tretirani kao radnici Ministarstva kulture, omladine i sporta (u daljem tekstu: Ministarstvo), zahtev koji je na kraju Vrhovni sud odbio.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak u Sudu

5. Podnosioci zahteva su 18. avgusta 2010. god. podneli zahtev Ustavnom sudu.

6. Sud je 19. avgusta 2010. god. obavestio zastupnika podnosilaca zahteva da je zahtev primljen i da je registrovan pod referentnim brojem KI 78/10.

7. Predsednik je 20. septembra 2010. god. imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Ivan Čukalović.

8. Sud je istoga dana tražio od Ministarstva da odgovori na zahtev. Nakon dodatne prepiske između Ministarstva i Suda Ministarstvo je dostavilo svoje odgovore 1. marta 2011. god. i 22. juna 2012. god. Odgovori ministarstva su dalje obrazloženi ispod.

9. Dana 20. septembar 2012. god., Veće za razmatranje je razmatrao zahtev sudije izvestioca i preporučio Sudu u punom sastavu neprihvatljivost.

Činjenice slučaja prema navodima iz dokumentacije koju su podneli podnosioci zahteva

10. Podnosioci zahteva tvrde da kao bivši radnici Sportskog saveza Kosova imaju pravo da budu tretirani kao radnici Ministarstva. Oni su prvobitno 25. septembra 2001. god. pokrenuli postupak protiv Sportskog saveza Kosova u Opštinskom sudu u Prištini.

Kasnije su podneli zahtev da Ministarstvo bude priključeno tuženoj strani i ovaj zahtev je usvojen.

11. U Opštinskom sudu u Prištini je 28. februara 2006. god. doneta presuda CI. br. 414/2001 u korist podnosilaca zahteva kojom im je određena nadoknada od 150€ mesečno, počevši od 1. septembra 2000. god., uz zakonsku kamatu i troškove postupka. Izgleda da je Opštinski sud svoju odluku doneo, najmanje delimično, na osnovu toga da Ministarstvo daje u zakup objekte u svojem vlasništvu. Ministarstvo nije odgovorilo na postupak u Opštinskom sudu i presuda je doneta protiv njih u njihovom odsustvu i bez njihovog učešća.

12. Okružni sud u Prištini je u svojoj presudi, Ac. br. 737/2006 od 21. decembra 2006. god., nakon žalbe potvrdio presudu.

13. Ministarstvo je na ovu presudu uložilo žalbu Vrhovnom sudu Kosova koji je u svojoj presudi, Rev. br. 138/2007 od 13. aprila 2010. god., usvojio žalbu i doneo odluku protiv podnosilaca zahteva i u korist Ministarstva i odbacio tužbu podnosilaca zahteva.

14. Vrhovni sud je u svojoj presudi naveo da su sudovi niže instance doneli odluke pogrešnom primenom materijalnog prava i time preinačio obe presude. U suštini, Vrhovni sud se je složio da Ministarstvo nema pasivnu legitimnost da bude stranka u postupku i da između podnosilaca zahteva i Ministarstva nije uspostavljen nikakav materijalni ili pravni odnos.

Odgovor Ministarstva Ustavnom sudu

15. U svojim odgovorima Ministarstvo je iznelo da podnosioci zahteva nisu niti su ikada bili radnici Ministarstva. Ministarstvo je iznelo da ne postoje beleške, dokazi, dokumenta ili činjenice koje dokazuju da su podnosioci zahteva bili radnici Ministarstva, niti da su postojali ugovori o radu sa bilo kojim od njih, niti da su bili na mesečnoj platnoj listi a niti na listi prisutnih na radnom

mestu, kao i da se nijedan od njih nikada nije prijavio za zaposlenje u Ministarstvu.

16. Ministarstvo je tvrdilo da im nedostaje pasivna legitimnost da bude stranka u postupku. Ministarstvo je iste argumente iznelo i u redovnim sudovima.

Navodna kršenja Ustava

17. Uopšteno, podnosioci zahteva tvrde da je došlo do teškog kršenja osnovnih ustavnih prava na zaposlenje. U zahtevu se ne zalazi dublje u detalje.

18. Uopšteno, podnosioci zahteva tvrde da su sudovi na svim instancama prekršili kosovski Zakon o porodici, Privremeni krivični zakonik Kosova i ustavne garancije.

Ocena prihvatljivosti zahteva

19. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosilaca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

20. Član 113. st. 1. Ustava uspostavljaju opšti pravni okvir za prihvatljivost. U njima stoji:

> *„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*

21. Međutim prilikom razmatranja kriterija utemeljivanja zahteva, Sud primeæuje da ćlan 48. Zakona o Ustavnom sudu određuje da:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena[...]".

22. Sa druge strane, pravilo 36.2 Poslovnika propisuje*:*

"Sud odbacuje zahtev kao oèigledno neosnovan kada zaključèi:

b) da iznete èinjenice ni na koji naèin ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

23. Konaèno, član 46. Zakona određuje: "*Ustavni sud prima i procesuira podneske podnešene na osnovu člana 113. stava 7. Ustava Republike Kosovo, ukoliko utvrdi da su ispunjeni zakonski uslovi".*

24. Sud podseæa da sluèaj treba biti izgrađen po ustavnoj osnovi kako bi Ustavni sud intervenisao.

25. U presudi od 13. aprila 2010. god. Vrhovni sud je izneo obrazloženu odluku zašto Ministarstvo nema pasivnu legitimnost da bude stranka u postupku koji su pokrenuli podnosioci zahteva. Dokazi na koje se je pozvao Vrhovni sud podržavaju takav zaključak, a posebno potpuni nedostatak dokaza uspostavljanja radnog odnosa između podnosilaca zahteva i Ministarstva.

26. U redovnim sudovima podnosioci zahteva nisu potkrepili njihovu tvrdnju da su bili radnici ministarstva. Oni takođe nisu dostavili Ustavnom sudu dovoljno niti bilo kakve dokaze koji bi navodili na zaključak da je presuda Vrhovnog suda pogrešna.

27. Kao što je Ustavni sud izneo u slučaju br. KI 06/09, Podnosilac zahteva X protiv presude Vrhovnog suda br. 215/2006, presude

Okružnog suda br. 741/2005 i presude Opštinskog suda br. 217/2004:

„... Sud bi pre svega hteo da naglasi da on ne predstavlja apelacioni sud u odnosu na ostale sudove na Kosovu i ne može intervenisati po osnovi da su ovi sudovi doneli pogrešnu odluku ili da su pogrešno ocenili činjenice. Uloga Suda jeste isključivo da obezbedi usklađenost sa pravima zagarantovanim Ustavom i drugim pravnim sredstvima i stoga, ne može obavljati ulogu suda "četvrtog stepena" (vidi, mutatis mutandis, i. a., Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996, R.J.D, 1996-IV, stav 65).".

28. I kao što je Ustavni sud dodatno naveo u slučaju br. KI 06/09, Podnosilac zahteva X protiv presude Vrhovnog suda br. 215/2006, presude Okružnog suda br. 741/2005 i presude Opštinskog suda br. 217/2004:

„Sama činjenica da je podnosilac zahteva bio nezadovoljan ishodom predmeta ne može sama po sebi izneti dokazanu tvrdnju o povredi člana 31. Ustava (vidi mutatis mutandis presudu ESLJP-a zahtev. br. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005)".

29. Iz gorenavedenih razloga Sud konstatuje da zahtev podnosioca zahteva ne ispunjava uslove èlana 48. Zakona i pravila 36. stava 2. (b) i (d) Poslovnika o radu, i kao takav je oèigledno neosnovan i saglasno èlanu 46. Zakona, ne može biti primljen i procesuiran.

30. Sledstveno, zahtev podnosioca zahteva se smatra neprihvatljivim shodno èlanu 113. stavu 7. Ustava, èlanu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 46 Zakona, Pravilom 36. stavu 2. tački (b) i (d) Poslovnika o radu, 20. septembra 2012. god., jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Snezhana Botusharova	Prof. dr Enver Hasani

KI 74 / 11 od 21. novembra 2012 - Ocena ustavnosti neuspeh Okružnog suda u Peći da donese presudu u tužbi

Slučaj KI 74/2011, odluka od 20. septembra 2012. god.
Ključne reči: Krivični spor, individualni zahtev *prima facie,* ne iscrpljenost pravnih sredstava, zahtev očigledno neosnovan.

Podnosilac je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, navodeći da je postojalo ozbiljno kršenja osnovnih prava garantovanih članom: 7 [Vrednosti], 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], 53 [Tumačenje Odredbi Ljudskih Prava] i 102 [Opšta Načela Sudskog Sistema] Ustava, kao i članom 41 EKLJP.

Sud je našao da podnosilac zahteva nije ukazao, niti je pružio dokaze da je preduzeo korake kako bi tražio od redovnih sudova ubrzanje njegove tužbe (osim žalbe u Sudskom Savetu Kosova). Prva tužba je bila na čekanju odluke u redovnim sudovima. Stranka ni na jedan način nije ukazala da je u prvoj tužbi pokrenula gore navedena pitanja koja se tiču kršenja njegovih prava garantovanim Ustavom Republike Kosovo, kao i EKLJP. Stoga, u skladu sa članom 113.7 Ustava, u skladu sa članom 47.2, 46 i 48. Zakona, i u skladu sa pravilom 36.2 (a, b, c i d) Poslovnika o radu, zahtev je smatran kao očigledno neosnovan i isti je odbijen kao neprihvatljiv, zato što nije *prima facie* opravdan, ili potkrepljen sa dovoljno dokaza.

Priština, 17. oktobar 2012. god.

Br. ref.: RK313/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI74/11

Podnosilac

Rasim Nikoqi

Ocena ustavnosti neuspeha Okružnog suda u Peći da donese odluku u tužbi

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Ivan Čukalović, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Kadri Kryeziu, sudija i

Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Rasim Nikoqi iz sela Gegehysenaj u Republici Albaniji.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odbijanje razmatranja tužbe od strane Okružnog suda u Peći.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je odbijanje razmatranja tužbe podnosioca zahteva od strane Okružnog suda u Peći. Podnosilac zahteva tvrdi da je diskriminisan zato što je državljanin Albanije, jer Okružni sud u Peći nije uspeo da donese odluku u vezi sa njegovom uloženom tužbom. Prvo, tužba je bila uložena Opštinskom sudu u Đakovici 2003. godine.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113. stavu 7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak u Sudu

5. Podnosilac zahteva je 10. maja 2011. god. podneo zahtev Ustavnom sudu.

6. Ustavni sud je 27. juna 2011. god. tražio od Opštinskog suda u Đakovici da dostavi informacije u vezi zahteva. Sud je istoga dana tražio od Sudskog saveta Kosova da odgovori na zahtev.

7. Sudski savet Kosova je odgovorio Sudu dopisom od 29. jula 2011. god., u kojem je navedeno da je sudija u predmetu bio pod istragom jer slučaj pet godina nije bio određen/dodeljen nijednom sudiji.

8. Opštinski sud u Đakovici je 1. avgusta 2011. god. i kasnije i 23. februara 2012. god. odgovorio Ustavnom sudu. Opštinski sud je uputio Ustavni sud da dodatne informacije u vezi slučaja traži od Okružnog suda u Peći.

9. Predsednik je 17. avgusta 2011. god. imenovao sudiju Snezhana Botusharova za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), prof. dr. Enver Hasani (član) i Iliriana Islami (član).

10. Dana 19. septembra 2012. god., predsednik je odlukom KSH. 74/11 imenovao novo Veće za razmatranje u sastavu sudija: 1. Altay Suroy (predsedavajući) koji zamenjuje Iliriana Islami, koja je završila mandat sudije Ustavnog suda 26. juna 2012. god., Almiro Rodrigues (član) i prof. dr Enver Hasani (član).

11. Dana 20. septembar 2012. god., Veće za razmatranje je razmatrao zahtev sudije izvestioca i preporučio Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica slučaja prema dokumentaciji koju je podneo podnosilac zahteva

12. Podnosilac zahteva je 26. aprila 2002. god. osuđen u Opštinskom sudu u Đakovici na pritvor od 30 dana nakon suđenja po optužnici o „nelegalnoj trgovini“ prema članu 116. stavu 1. KZK-a. Konfiskovana je roba (435 gajbi piva) u

vrednosti od 5.972,00 evra. Podnosilac zahteva . maja 2002. god. osuđen, pušten iz pritvora i kažnjen kaznom zatvora od šest meseci – koja je suspendovana.

13. Podnosilac zahteva je uložio žalbu Okružnom sudu u Peći na ovu odluku, koji je slučaj vratio Opštinskom sudu u Đakovici na ponovljeno suđenje, koji je sledstveno ponovio suđenje i 1. januara 2003. god. odbacio krivičnu prijavu, doneo odluku o troškovima i naložio povraćaj robe podnosiocu zahteva.

14. Podnosilac zahteva je 24. marta 2003. god. preko svojih advokata podneo građansku tužbu u Opštinskom sudu u Đakovici u vezi troškova i nadoknade. Prema dokumentima koje je dostavio podnosilac zahteva, rasprava o ovom predmetu je prvi put zakazana za 17. decembar 2010. god. i kasnije odložena za 24. marta 2011. god. kada je sudija koji je bio određen za ovaj predmet tražio izuzeće jer je bio sudija i u prvobitnom, krivičnom predmetu.

Navodna ustavna kršenja

15. Podnosilac zahteva uopšteno tvrdi da je bilo teških povreda osnovnih prava garantovanih članovima: 7. [Vrednosti], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] i 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava, kao i članom 41. EKLJP-a.

Ocena prihvatljivosti zahteva

16. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

17. Član 113. st. 1. i 7. Ustava Republike Kosovo određuju opšti pravni okvir za prihvatljivost. U njemu je propisano:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na

zakonit način.

(...)

3. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“.

18. Iako bi podnosilac zahteva iscrpeo sva delotvorna pravna sredstva na raspolaganju po zakonima na snazi, Sud naglašava da da bi se jedan zahtev razmotrio u Ustavnom sudu, podnosilac zahteva pre svega treba da potkrepe dokazima svoje navode o povredi prava garantovanih Ustavom Republike Kosovo i EKLJP.

19. *U vezi s tim, član 48. Zakona glasi:*

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“.

20. *Konačno, u pravilu 36. Poslovnika o radu stoji:*

„1. Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.

2. Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

e) da zahtev nije prima facie opravdan, ili

f) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili

g) a podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili

h) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju;“.

21. Advokat je zastupao podnosioca zahteva u postupku koji je podnosilac zahteva pokrenuo pred domaćim sudovima. Međutim, podnosilac zahteva nije pokazao niti izneo nijedan dokaz koji ukazuje da je do kašnjenja došlo usled diskriminacije zbog njegovog državljanstva. Podnosilac zahteva nije izneo nikakvo poređenje kojim bi se pokazalo da je sa njim, kao državljaninom Republike Albanije, postupano na drugačiji način u odnosu na druge osobe koje se pojavljuju pred sudovima Republike Kosovo. Nije moguće da se samo iz njegove prazne izjave o diskriminaciji zaključi da je došlo do takve diskriminacije.

22. Podnosilac zahteva takođe nije pokazao niti izneo nijedan dokaz da je preduzeo odgovarajuće korake da zahteva od redovnih sudova da se ubrza njegova tužba (osim podnošenja žalbe Sudskom savetu Kosova). Prvobitna tužba je i dalje nerešena pred redovnim sudovima. Stranka, ni na koji način ne pokazuje da je u prvoj tužbi pokrenuo navedena pitanja što se tiče povrede njegovih prava garantovanih zakonima i Ustavom Republike Kosovo kao i EKJP-om.

23. *Stoga, shodno članu 113. stav 7. Ustava, čl. 47.2, 46 i 48. Zakona i pravilu 36. stav 2. tačka (a, b, c i d) Poslovnika o radu, zahtev je neprihvatljiv kao očigledno neosnovan jer nije* prima facie *obrazložen niti je na odgovarajući način utemeljen dokazima.*

24. Sledstveno, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, čl. 47.2, 46 i 48 Zakona o Ustavnom sudu, pravilom 36. stavu 2. tački (a, b, c i d) Poslovnika o radu, 20. septembra 2012. god., jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Snezhana Botusharova Prof. dr Enver Hasani

KI 121 / 11 od 21. novembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev 134 / 2010 , od 17. maja 2011

Slučaj KI 121/11, odluka od 18. oktobra 2012. god.

Ključne reči: Kosovska Agencija za imovinu, Direkcija za stambena i imovinska pitanja - HABITAT, individualni zahtev, zahtev očigledno neosnovan, res judicata, individualna prava i slobode, zaštita imovine.

Podnosilac zahteva je podnela zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su njena ustavna prava povređena presudom Vrhovnog suda Kosova kojom je prihvatio zahtev za reviziju kojim je poništio presudu Okružnog suda, naglašavajući da je Opštinski sud u Prištini na pravilan način primenio materijalno pravo izjavljujući da nije nadležan da razmatra odluke Direkcije za stambena i imovinska pitanja - HABITAT. Podnosilac zahteva je navela da je Vrhovni sud prekršio pravo garantovano članom 46 [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo.

Sud je našao da je zahtev podnosioca neprihvatljiv na osnovu pravila 56.2 Poslovnika o radu, zato što podnosilac zahteva nije podnela neki *prima facie* dokaz koji ukazuje na kršenje ustavnih prava. Sud je opravdao svoju odluku ponavljajući da nije njegova dužnost, prema Ustavu, da deluje kao apelacioni sud ili sud četvrtog stepena u odnosu na odluke donete od strane redovnih sudova. Citirajući odluku ESLJP u slučaju *Vanek protiv Republike Slovačke,* Sud je u nastavku obrazložio da nakon razmatranja postupaka u redovnim sudovima u celini, nije primetio da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni i da je Vrhovni sud pružio dovoljno dokaza o tome zašto je poništio odluku Okružnog suda u Prištini. Zbog gore navedenih razloga, Sud je odlučio da odbije zahtev podnosioca kao neprihvatljiv.

Priština, 18. oktobra 2012. god.

Ref.Br.:RK315

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. 121/11

Podnosilac zahteva

Arjana Syla

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova

Rev. 134/2010 od 17. maja 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Ivan Čukalović, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Kadri Kryeziu, sudija i

Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Arjana Syla sa prebivalištem u s. Glamnik, opština Podujevo, koju zastupa advokat Sabri Kryeziu iz Lipljana.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova, Rev. 134/2010 od 17. maja 2011. god., koja je podnosiocu zahteva uručena 24. juna 2011. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva je 13. septembra 2011. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) tvrdeći da joj je prekršeno pravo zagarantovano članom 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava, član 20. Zakona i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu.

Postupak u Sudu

5. Podnosilac zahteva, preko svojeg zastupnika, advokata Sabrija Kryeziua, je 13. septembra 2011. god. podneo zahtev Ustavnom sudu.

6. Predsednik je 7. februara 2012. god., odlukom br. GJR. 121/11, imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana, odlukom br. K. SH. 121/11 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Enver Hasani i Gjyljeta Mushkolaj.

7. Ustavni sud je 30. januara 2012. god. obavestio Vrhovni sud da je podnosilac zahteva podneo zahtev za ocenu ustavnosti presude Rev. br. 134/2010 od 17. maja 2011. god.

8. Ustavni sud je 20. juna 2012. god. tražio kompletnu dokumentaciju od Kosovske agencije za imovinu, kao naslednika dela nadležnosti Direkcije za stambena i imovinska pitanja – HABITAT, jer je ova institucija ranije razmatrala ovo pitanje koje je podignuto u Sudu.

9. Kosovska agencije za imovinu je 25. juna 2012. god. odgovorila na zahtev Suda prilažući i odluke koje je donela Direkcija za stambena i imovinska pitanja – HABITAT.

10. Predsednik je 2. jula 2012. god. odlukom GJR. 121/11 imenovao novo Veće za razmatranje u sastavu sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Enver Hasani (sudija) i Ivan Čukalović, imenovan je umesto sudije Gjyljeta Mushkolaj, kojoj je istekao mandat 26. juna 2012. god.

11. Veće za razmatranje je 18. oktobra 2012. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i, Sudu, iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Sporna svojina, stan u prizemlju, površine 73,58m², je dodeljena na korišćenje X. S. u to vreme radniku Organizacije udruženog rada „Televizija Prishtina“, ugovorom br. 01-2218 od 10. aprila 1979. god.

13. Nakon toga, 8. oktobra 1979. god., ugovorom br. 1193/9287, X. S. je vezao ugovor sa SIZ-om za stanovanje i poslovni prostor u Prištini, za stalno korišćenje stana, zajedno sa svojom suprugom, koja je takođe bila zaposlena u „Televiziji Priština“ i ostalim clanovima porodice.

14. Nakon što su X. S. i njegova supruga izbačeni sa posla 1994., oni su izbačeni i iz stana.

15. Sekretarijat za urbanizam i stambena pitanja opštine Prištine je 15. februara 1994. god., rešenjem br. 360/389, dodelio gorenavedeni stan na stalno korišćenje N.V.

16. N.V., koja je u to vreme radila u Opštinskom sudu u Prištini, je 14. maja 1997. god. sklopila ugovor br. 287/1 sa Javnim

stambenim preduzećem u Prištini o zakupu gorenavedenog stana.

17. N.V. je 26. marta 1999. god. sklopila ugovor Vr. br. 107/99 o kupoprodaji gorenavedenog stana i od tog vremena se navodi kao vlasnik stana.

18. Otac podnosioca zahteva F.S. (sada pokojni) je 28. aprila 2005. god. vezao kupoprodajni ugovor sa N.V., plaćajući joj 50.000,00€ (pedeset hiljada evra). Ovaj ugovor je potvrđen u Opštinskom sudu u Prištini pod naslovom Vr. br. 4424/2005.

19. U međuvremenu su Direkciji za stambena i imovinska pitanja – HABITAT podneta tri zahteva za razmatranje u vezi spornog stana: X.J., pod br. DS 008127, N.V., pod br. DS 00419 i D.P., pod br. DS 603193.

20. U odgovoru Kosovske agencije za imovinu, između ostalog stoji:

„Obaveštavamo Vas da je Uprava, u vezi sa gore navedenom imovinom, primila 3 zahteva, i to:

Dana 1. januara 2000. godine, Uprava je primila zahtev kategorije „C“ DS000419, podnetog od strane gđa. N.V., dok je odgovorna stranka u ovom slučaju bio gdin. F.S. (neko drugo lice sa inicijalima F.S. ali nije otac podnosioca zahteva) *, koji nije izrazio pravni interes o imovine, već je imao samo potrebu za stanovanjem.*

Dana 19. septembra 2002. godine, Uprava je primila zahtev kategorije „C“ DS603193, podnetog od strane gđa. D.P. , dok je odgovorna stranka u ovom slučaju bio gdin. R.H., koji je predstavljao i zahtevao zakonsko pravo nad imovinom, u ime gdin. X.J..

Dana 13. maja 2003. godine, Uprava je primila zahtev kategorije „A“ DS008127, podnetog od strane gdin. X.J., koga je predstavljao gdin. R.H..

Na početku je Komisija razmotrila spisa zahteva „C“ DS000419, podnetog od strane gđa. N.V. i sa odlukom HPCC/D/62/2002/C, od 13. decembra 2002. godine, odlučuje da se zahtev DS000419 odbije. Sa odlukom Komisije su obaveštene obe stranke u postupku i Uprava je blagovremeno primila zahtev za ponovno razmatranje odluke Komisije, podnete od strane gđa. N.V. Komisija je nakon razmatranja odluke o ponovnom razmatranju, sa odlukom HPCC/DEC/41/2004, od 9. decembra, odlučila da se zahtev o ponovnom razmatranju odbije. Nakon toga je gđa. N.V. podnela zahtev o zatvaranju zahteva DS000419, sa obrazloženjem da je navedenu imovinu prodala.

Nakon toga, Komisija razmatra spise zahteva DS008127 i DS603193 i sa odlukom HPCC/D/181/2005/A&C, od 30. aprila 2005. godine, odlučuje da se zahtev kategorije „A“ DS008127, podnetog od strane gdin. X.J., usvoji i da se pravo na posedovanje imovine vrati gdin. Jusufu, dok zahtev kategorije „C“ DS603193, podnetog od strane gđe. D.P., odbija. Sa odlukom Komisije su obaveštene obe stranke u postupku i gdin. F.S. je blagovremeno zahtevao (zainteresovana stranka) ponovno razmatranje odluke Komisije, prema članu 14.1 Uredbe UNMIK –a 2000/60, koji propisuje da unutar godinu dana od dana donošenja odluke Komisije, zainteresovana stranka ima pravo da podnese zahtev za ponovno razmatranje ove odluke. gdin. F.S. je zajedno sa zahtevom za ponovno razmatranje podneo i kupoprodajni ugovor o gore navedenoj imovini, sklopljenog između podnosilaca zahteva kategorije „C“ DS000419, gđe.

N.V. kao prodavca i gdin. F.S. kao kupca (ugovor Vr. Br. 4424/2005 od 22.06.2005. godine, overen od strane Opštinskog suda u Prištini).

Nakon razmatranja zahteva za ponovno razmatranje, Komisija je sa odlukom HPCC/REC/76/2006, od 16. oktobra 2006. godine, odlučila da zahtev za ponovno razmatranje koji je podnet od strane gdin. F.S., odbije i da ostane na snazi prvostepena odluka HPCC/D/181/2005/A&C od 30. aprila 2005. godine. I sa ovom odlukom su obaveštene sve stranke u postupku."

21. Nakon pravosnažnosti odluke Komisije g. X. J. je tražio povraćaj posedovanja imovine i službenici Direkcije za stambena i imovinska pitanja – HABITAT su 7. maja 2007. god. oslobodili imovinu od ljudi i stvari, dok su 8. maja 2007. god. ključevi imovine predati g. X. J. i nakon toga je Direkcija za stambena i imovinska pitanja – HABITAT zaključila sva tri zahteva: DS000419, DS008127 i DS603193 čime se okončava njena nadležnost nad ovim pitanjem.

Postupak u redovnim sudovima

22. Otac podnosioca zahteva, F.S. je 29. oktobra 2007. god. podneo tužbeni zahtev u Opštinskom sudu u Prištini za oslobađanje i predaju stana u posedu X.J.

23. Opštinski sud u Prištini je 28. maja 2008. god. doneo presudu C. br. 1185/2007 kojom je odbio tužbeni zahtev kao neosnovan, između ostalog naglašavajući da:

„Sud nema zakonsku mogućnost da promeni ovu odluku HABITAT-a, koja je pravosnažna i kao takva obavezujuća u saglasnosti sa članom 2. stavom 7. Uredbe UNMIK-a

1999/23. U ovakvim slučajevima ne može doći do dualizma, dakle ova odluka ne može biti predmet razmatranja bilo kojeg drugog pravosudnog ili administrativnog organa na Kosovu."

Dalje naglašavajući:

„U konkretnom slučaju sud, kao i HABITAT, podržava načelo „prvi u vremenu - prednost u pravu" jer je tuženi ovaj stan posedovao neprekidno od 1979., koji i danas poseduje u svojstvu nosioca prava stanovanja".

24. Nakon što je primio presudu Opštinskog suda u Prištini otac podnosioca zahteva je u zakonskom roku uložio žalbu u Okružnom sudu u Prištini.

25. Okružni sud u Prištini je 4. marta 2010. god. doneo presudu Ac. br. 1412/2009 kojom je ocenio da je žalba tužioca osnovana i kao takvu je usvojio, ocenjujući da je Opštinski sud u Prištini pogrešno primenio materijalno pravo, te je stoga preinačio uz obrazloženje da je podnosilac zahteva na osnovu odredbi člana 20. stava 1. Zakona o osnovnim imovinsko-pravnim odnosima stekao pravo vlasništva nad stanom-podrumom na osnovu kupoprodajnog ugovora.

26. Nakon što je primio zahtev za reviziju od strane nezadovoljne stranke, Vrhovni sud Kosova je presudom Rev. br. 143/2010 od 17. maja 2012. god. usvojio zahtev za reviziju kao osnovan i naglasio da:

„Prema oceni Vrhovnog suda, pravni stav prvostepenog suda je bio ispravan i zasnovan na zakonu , dok je odluka Saveta radnika OOUR " Televizije Priština " odobren dana 02.10.1973 , na osnovu koga je tuženi povezao ugovor za njegovo korišćenje sa odgovarajućim SIZ-om, nijednom nije poništen nijednim eventualnim aktom , onda kao takav ostaje sa potpunim pravnim dejstvom. I HABITAT je

prihvatio korisničko pravo tuženog na stana u predmetu prema njegovom zahtevu.“

Dalje naglašavajući:

„U konkretnom slučaju tužilac nije dokazima dokazao svoje vlasništvo nepokretne imovine , čiju predaju potražuje , onda sudska presuda drugostepenog suda je promenjena , zbog pogrešnog sprovođenja materijalnog prava , tako što je ostalo na snazi rešenje prvostepenog suda koje na pravilan način sprovodi materijalno pravo kada je našao da tužbeni zahtev tužitelja nije osnovan.“

Ocena prihvatljivosti zahteva

27. Iako je podnosilac zahteva iscrpeo sva pravna sredstva za realizaciju svojeg navodnog prava na rad, predviđena članom 113. stavom 7. Ustava, isti nije dostavio nijedan relevantan dokaz ili činjenicu koja ukazuje da su „upravni ili sudski organi prekršili neko od njegovih ustavom zagarantovanih prava“ (vidi Vanek protiv Slovačke Republike, odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).

28. Ustavni sud podseća da po Ustavu nije njegova dužnost da deluje kao apelacioni sud ili četvrtostepeni sud u odnosu na odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga potonjih je da tumače i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi *mutatis mutandis* García Ruiz protiv Španije [VK], br. 30544/96, stav 28., Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

29. Ustavni sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na takav način kao i da li su postupci uopšte, gledano u celini, vođeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično

suđenje (vidi, između ostalih izvora, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, Zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

30. Međutim, nakon razmatranja dokumentacije koju je dostavio podnosilac zahteva Ustavni sud ne može doći do zaključka da su postupci u Vrhovnom sudu bili nepravični ili ukaljani arbitrarnošću (vidi *mutatis mutandis* Vanek protiv Slovačke Republike, odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 47.2 Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, 18. oktobra 2012. god., jednoglasno,

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Altay Suroy Prof. dr Enver Hasani

KO 63 / 12 od 07. novembra 2012 - zahtev Alma Lama i 10 drugih članova Skupštine Republike Kosova za ustavne procenu čl. 37, 38. i 39. Krivičnog zakona br 04/L-82 Republike Kosovo

Ključne reči: Krivični zakon Republike Kosovo, zahtev poslanika Skupštine, sloboda izražavanja, sloboda medija, prezumacija ustavnosti zakona, krivična odgovrnost medija, zaštita izvora informacije.

Podnosioci zahteva podnose zahtev na osnovu člana 113.5. Ustava Kosova, navodeći da su članovi 37, 38 i 39. Krivičnog zakona Republike Kosova u suprotnosti sa Ustavom. Podnosioci zahteva navode da su osporeni članovi u suprotnosti sa ustavnim odredbama koje garantuju slobodu medija i slobodu izražavanja, kao i u spurotnosti sa Evropskom Konvencijom za Ljudska Prava, odnosno odredbama koje štite slobodu izražavanja.

Član 37. Krivičnog zakona reguliše pitanje krivične odgovornosti urednika, izdavača, štamparija ili proizvođača informativnih publikacija preko kojeg je izvršeno krivično delo, član 38 uređuje zaštitu izvora informacija i član 39. reguliše sprovođenje opštih odredaba za krivičnu odgovornost izvršenu od strane medija. Podnosioci zahteva navode da je formulacija ovih članova dovoljno široka, ne određujući krivična dela koja mogu da se izvrše preko medija, i kao takva ozbiljno rizukuje slobodu novinara za vreme obavljanja njihove profesije što čini vitalan deo funskcionisanja demokratije na Kosovu.

Sud je ustanovio da su podnosioci zahteva ovlašćena stranka i da je zahtev podnet unutar predviđenog vremenskog roka, oni su ispunili sve kriterijume prihvatljivosti, i kao posledica toga, njihov zahtev je prihvatljiv.

Što se tiče merituma zahteva, Sud je naglasio da, iako je Krivični zakon usvojen i objavljen u Službenom Listu, uključujući tri osporena člana, u međuvremenu se jedna nova zakonodavna inicijativa bavi uklanjanjem ovih članova iz Krivičnog zakona. Naglašavajući da je rezultat ovog zakonodavnog postupka od posebnog značaja za ovaj slučaj, Sud je smatrao da je suviše rano da se odluči o meritumu zahteva. Dakle, Sud je odlučio da zahtev proglasi prihvatljivim i odlučio je da odloži odluku o meritumu do 15. decembra 2012. god.

Priština, 29. oktobar 2012. god.

Br. ref.:VP318 /12

ODLUKA O PRIHVATLJIVOSTI I ODLAGANJU

u

slučaju KO63/12

Zahtev Alme Lame i 10 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo za ocenu ustavnosti članova 37, 38. i 39. Krivičnog zakona br. 04/L-82 Republike Kosovo

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Ivan Čukalović, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Kadri Kryeziu, sudija i

Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su poslanici Skupštine Kosova: Alma Lama, Visar Ymeri, Rexhep Selimi, Afrim Kasolli, Albulena Haxhiu, Albana Fetoshi, Albana Gashi, Glauk Konjufca, Albin Kurti, Florin Krasniqi i Afrim Hoti.

Predmetna stvar

2. Zahtev za ocenu ustavnosti članova 37, 38. i 39. **Krivičnog zakona Br.04/L-82 Republike Kosovo** (u daljem tekstu: Krivični zakon) usvojenog od strane Skupštine Kosova dana 20. aprila 2012. god. i proglašenog odlukom Skupštine dana 22. juna 2012. god.

3. Preciznije, podnosilac zahteva je izričito postavio sledeće pitanje Ustavnom sudu: "Da li članovi *37, 38. i 39. Krivičnog zakona br. 04-/L-82 Republike Kosovo povređuju osnovna ljudska prava i slobode zagarantovane članovima 40. i 42. Ustava Republike Kosovo, kao i članom 10. Evropske konvencije o ljudskim pravima i njenim protokolima*."

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na članu 113.5 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 20. i 43. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god., (br. 03/ L-121), (u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnika o radu).

Postupak pred sudom

5. Dana 29. juna 2012. god., podnosilac zahteva je podneo zahteva Ustavnom sudu.

6. Dana 4. jula 2012. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Enver Hasani.

7. Dana 11. jula 2012. god., Sekretarijat Suda je obavestio o podnetom zahtevu zainteresovane stranke, uključujući i njenu ekselenciju predsednicu Republike Atifete Jahjagu, g. Jakupa Krasniqija, predsednika Skupštine Kosova, g. Hashima Thaçija premijera Vlade Kosova i g. Kabashija, predsednika Saveta tužilaštva Kosova.

8. Sve interesovane stranke su pozvane da daju komentare o zahtevu, ako imaju, I dostave ih u roku od petnaest dana po prijemu obaveštajnog pisma. Do danas, Sud nije primio ikakve komentare od interesovanih strana.

9. Dana 28. septembra 2012. god., podnosioci zahteva su zahtevali od Suda informacije o statusu njihovog slučaja.

10. Dana 5. oktobra 2012. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva da "*slučaj je u postupku razmatranja i uskoro ćete biti obavešteni o ishodu Vašeg podneska*".

11. Dana 18. oktobra 2012. god., nakon razmatranja izveštaja Sudije izvestioca, Veće za razmatranje je preporučio Sudu prihvatljivost zahteva i odlaganje odluke na osnovu merituma zahteva.

Pregled činjenica

12. Prema zapisniku br. P-58 sa plenarne sednice Skupštine Republike Kosovo, od 20. aprila 2012. god., Skupština Kosova je sa 76 glasova "za", 9 glasova "protiv" i 1 "uzdržanim" glasom usvojila Krivičnog zakona Kosova u drugom čitanju.

13. Usvojeni Krivični zakon je sadržio osporene članove 37., 38. i 39. koji regulišu krivičnu odgovornost za krivična dela učinjena putem medija.
14. Ove odredbe predvide sledeće:

POSEBNE ODREDBE ZA KRIVIČNA DELA UČINJENA PUTEM MEDIJA

Član 37

Krivična odgovornost glavnih urednika, izdavača, štampara ili proizvođača

1. Autor informacije je krivično odgovoran kada je krivično delo izvršeno kroz objavljivanje informacije u novinama ili drugom vidu periodičnih publikacija, kroz radio, televiziju, Internet, ili druge vidove sredstava komunikacije.

2. Glavni i odgovorni urednik, ili lice koje ga menja u vreme objavljivanja informacije je krivično odgovoran ukoliko:

2.1. se autor ne može pronaći, ili mu se ne može suditi pred sudom Republike

Kosova;

2.2. je objavljivanje informacije učinjeno bez znanja autora ili protiv njegove

volje; i

2.3. u vreme objavljivanja informacije postoje pravne ili činjenične prepreke za pokretanje krivičnog postupka protiv izvršioca, i postoje i dalje.

3. Glavni i odgovorni urednik ili lice koje ga menja u vreme objavljivanja informacije se neće smatrati krivično odgovornim ukoliko postoje opravdani razlozi za to, ili ukoliko nije bio svestan okolnosti iz stava 2. ovog člana.

4. Izdavač novina ili drugog vida periodičnih publikacija je krivično odgovoran kada je glavni urednik ili lice koje da menja u vreme objavljivanja informacije krivično odgovoran u skladu sa stavom 2. ovog člana.

5. Kada je izdavač krivično odgovoran u skladu sa stavom 4. ovog člana, i nije moguće kazniti izdavača zbog pravnih ili činjeničnih prepreka, lice koje je štampalo informaciju je

krivično odgovorno ukoliko je znalo za postojanje tih pravnih ili činjeničnih prepreka.

6. Proizvođač je krivično odgovoran kada je glavni urednik ili lice koje ga menja u vreme objavljivanja informacije putem sredstava magnetne trake, filma, slajdova, fotografija ili drugih video ili audio uređaja namenjenih predstavljanju javnosti ili velikom broju lica putem masovnih medija, krivično odgovoran, u skladu sa stavom 2. ovog člana.

7. Kada je izdavač, štampar ili proizvođač koji je krivično odgovoran u skladu sa ovim članom, pravno lice ili javna ustanova, krivično je odgovorno lice koje je odgovorno za štamparske ili proizvodne aktivnosti.

8. Lica na koja se odnosi ovaj član nisu krivično odgovorna za objavljivanje informacije, ukoliko je objavljen tačan izveštaj sa zasedanja javne ustanove ili izjava službenog lica.

Član 38

Zaštita izvora informacija

1. Lice koje kao profesionalac učestvuje u objavljivanju informacije, ili kao član uredničkog odbora, ili njegov pomoćnik, nisu krivično odgovorni ukoliko odbiju da otkriju autora publikacije ili izvor informacije.

2. Lica iz stava 1. ovog člana će biti krivično odgovorna ukoliko sud odluči da:

2.1. otkrivanje informacije je potrebno da bi se sprečio napad koji predstavlja

neposrednu pretnju po život ili fizički integritet bilo kog lica

Član 39

Primena opštih odredbi o krivičnoj odgovornosti

Odredbe o krivičnoj odgovornosti iz članova 37 i 38 ovog zakonika su primenljive samo ukoliko ta lica nisu krivično odgovorna prema opštim odredbama o krivičnoj odgovornosti definisanim ovim Zakonikom.

15. Prema veb sajtu predsednice Republike, dana 4. maja 2012. god., predsednica Republike, njena ekselencija Atifete Jahjaga je donela odluku da vrati Skupštini Kosova usvojeni Krivični zakon, koja glasi: "*Na osnovu ovlašćenja predsednica Republike Kosovo, shodno članu 84. tački 6. Ustava Republike Kosovo, odluka o ponovnom razmatranju krivičnog zakona je doneta pošto je ocenjeno da član 37. i član 38. Krivičnog zakona su u potpunoj suprotnosti sa članom 40. i 42. Ustava Republike Kosovo, koji uređuju pravo izražavanja i slobodu medija, kao i član 22, tačka 2 Ustava Republike Kosovo koji*

obavezuje na pridržavanje Evropske konvencije o zaštiti osnovnih ljudskih prava i sloboda i njenih protokola".

16. Sa transkripata Skupštine Kosova, od 22. juna 2012. god. može se primetiti da je prilikom razmatranja "odluke predsednice Republike Kosovo da vrati Krivični zakon" bilo rasprave. Takođe, može se primetiti da je Funkcionalna komisija za zakonodavstvo predložila odobrenje predloženih amandmana Krivičnog zakona, u skladu sa odlukom predsednice da vrati usvojeni Krivični zakon.

17. U stvari, Funkcionalna komisija je zahtevala "brisanje članova 37, 38. i 39. Krivičnog zakona" i, prema transkriptu od 22. juna 2012. god., glasanje Skupštine je bilo: "59 glasova za, 4 protiv i 5 uzdržanih".

18. Dalje je navedeno u transkriptu od 22. juna 2012. god. da "*Na osnovu Pravilnika, proizilazi da nije postignut 61 glas i da se nije stvorila većina, kako bi prošao zahtev predsednice, koji je prošao preko komisija. I, na osnovu ovoga, ovaj zakon se smatra proglašenim"!*

19. Dana 5. jula 2012. god., Skupština je održala prvo čitanje Nacrta zakona o povlačenju članova 37 , 38 i 39 Krivičnog zakonika. Nakon rasprave, Skupština Kosova je usvojila amandmane Krivičnog zakona za brisanje osporenih članova 37, 38. i 39. Krivičnog zakona Kosova.

20. Sledstveno, Skupština je zadužila Komisiju za zakonodavstvo, da pripremi nacrt zakona i izveštava pred Skupštinom za drugo čitanje u roku od dva meseca, što znači do 5. septembra 2012. god.

21. U međuvremenu , 19. oktobra 2012, Skupština je održala drugo čitanje Nacrta zakona o povlačenju članova 37 , 38 i 39 Krivičnog zakonika i usvojila Nacrt zakona.

22. Krivični zakon Kosova treba da stupa na snagu 1. januara 2013. god., pošto je usvojen od strane Skupštine Kosova 20. aprila 2012. god. i proglašen odlukom Skupštine 22. juna 2012. god.

Tvrdnje podnosilaca zahteva

23. Podnosioci zahteva tvrde da, 22. juna 2012. god., Skupština Republike je usvojila Krivični zakon Republike Kosovo, koji sadrži članove 37., 38. i 39. Koji su u suprotnosti sa članovima 40. i 42. Ustava Kosova, kao i sa članom 10. Evropske Konvencije o Ljudskim Pravima i Slobodama (**Konvencija)**.

24. Ove odredbe čitaju kao što sledi:

Član 40. Ustava [Sloboda Izražavanja]

1. Garantuje se sloboda izražavanja. Sloboda govora uključuje pravo na izražavanje, saopštavanje i primanje informacija, mišljenja i ostalih poruka, bez ikakvog ometanja.

2. Sloboda izražavanja se može zakonom ograničiti u onim slučajevima kada je to neophodno za sprečavanje podstrekavanja i provokacije nasilja i neprijateljstva na osnovu rasne, nacionalne, etničke ili verske mržnje.

Član 42. Ustava [Sloboda Medija]

1. Garantuje se sloboda i pluralizam medija.

2. Cenzura je zabranjena. Niko ne može zabraniti širenje informacija ili ideja preko medija, osim u onim slučajevima kada je to neophodno za sprečavanje od strekavanja i provokacija nasilja i neprijateljstva na osnovu rasne, nacionalne, etničke ili verske mržnje.

3. Svako ima pravo na ispravku objavljenih informacija koje su netačne, nepotpune ili neistinite, ako mu/joj uskraćuju prava ili interese, u saglasnosti sa zakonom.

Član 10. Konvencije [Sloboda izražavanja]

1. Svako ima pravo na slobodu izražavanja. Ovo pravo uključuje slobodu posedovanja sopstvenog mišljenja, primanja i saopštavanja informacija i ideja bez mešanja javne vlasti i bez obzira na granice. Ovaj član ne sprečava države da zahtevaju dozvole za rad televizijskih, radio i bioskopskih preduzeća.

2. Pošto korišćenje ovih sloboda povlači za sobom dužnosti i odgovornosti, ono se može podvrgnuti formalnostima, uslovima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom i neophodnim u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbednosti, teritorijalnog integriteta ili javne bezbednosti, radi sprečavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala, zaštite ugleda ili prava drugih, sprečavanja otkrivanja obaveštenja dobijenih u poverenju, ili radi očuvanja autoriteta i nepristrasnosti sudstva.

Argumenti podnosilaca zahteva

25. U vezi sa članom 37. Krivičnog zakona, podnosioci zahteva su dostavili sledeće argument:

Kao prvo, ovaj član koji je ubačen u osnovne odredbe Krivičnog zakonika, u njegovoj celosti ne precizira kakva

krivična dela se mogu obaviti putem medija, ostavljajući na taj način tako veliki prostor za tumačenje, da se novinari ne mogu osećati udobno tokom obavljanja svojih profesija, niti zaštićenim nakon saopštavanja informacija. Ovaj član doprinosi podizanju optužbi protiv novinara, urednika, glavnih urednika, izdavača i štamparija za razna krivična dela.

Kao drugo,č*lan 37. nije utvrdio pitanje krivičnog sankcionisanja.*

Kao treće, č*lan 147. tačka 1, 2, 3 i 4 Krivičnog zakonika upućuje na ograničenje slobode govora i medija, odnosno upućuje na kažnjenje za obavaljanje krivičnog dela, koje se odnosi na podsticanje ili javno širenje mržnje, nemira, ili netolerancije između nacionalnih, rasnih, verskih, etničkih ili drugih grupa koje žive na teritoriji Republike Kosova. Dakle, član 37. predstavlja nepotrebno dodavanje unutar jednog zakona.*

Kao četvrto, č*lanovi 37., 38. i 39. sprečavaju objavljivanje informacija, osim onih koje su pozitivne. U vezi ovog pitanja Evropska konvencija za ljudska prava je formulisala njen stav u odluci „Handsyside protiv Velike Britanije" kao što se dole navodi: "Sloboda izražavanja čini jedan od suštinskih temelja demokratskog društva, jedan od osnovnih uslova njegovog napretka i razvoja svakog čoveka. Ona se ne odnosi samo na informacije koje se primaju sa odobravanjem ili koje se smatraju ravnodušnim ili indiferentnim, već i na one koje vređaju, šokiraju ili uznemiravaju državu ili bilo koji deo stanovništva. Takvi su zahtevi pluralizma, tolerancije i slobodoumlja bez kojih nema demokratskog društva".*

26. U vezi sa članom 38. Krivičnog zakona podnosioci zahteva su dostavili sledeće argumente:

„U tački 2.1 člana 38. se navodi da je otkrivanje informacija potrebno kako bi se sprečio napad, koji predstavlja neposrednu pretnju po život ili fizički integritet bilo kog lica. *Ovaj član krši članove 40. i 42. Ustava Kosova, zato što ne utvrđuje u kojem trenutku sud može da primora novinara da otkrije informaciju. U stvari, samo je jedan trenutak kada se to može dogoditi, tada, kada su svi drugi načini iscrpljeni, i kada to predstavlja neophodan korak u prikupljanju te informacije, i to samo u posebnim slučajevima.*

Čuvanje konfidencije izvora prestavlja osnovu za rad novinara. U slučaju da ih neka sudska instanca primora da otkriju izvor, svaki put kada tužilaštvo ili policija ne dođu do tih informacija, ili izvora, sloboda medija će se teško ugroziti, i novinari neće biti u mogućnosti da obave svoje misije kao posmatrači demokratskih institucija, s obzirom da im sami izvori neće verovati, zato što će se oni osećati u opasnosti, da će se pre ili kasnije otkriti.

Bez jedne ovakve odbrane, izvori bi se suzdržali informisanjem štampe, u vezi pitanja koja su u velikom interesu za javnost. Kao rezultat toga, vitalna uloga posmatrača koju imaju mediji, bi se potcenila, i mogućnost pružanja tačnih i vernih informacija bi bila umanjena.

Ovaj Krivični zakonik u celosti, niti garantuje odbranu materijala na osnovu kojih novinari rade, koji su često objekat konfiskacije od strane policije.

S toga, Evropski sud za ljudska prava je pitanje o izvoru tretirao u slučaju „Godvin protiv Velike Britanije“, u čijoj se odluci navodi: „Zaštita novinarskih izvora, na osnovu kojih novinari prikupljaju informacije, predstavlja važan isntrument, koji pruža mogućnost medijama da imaju važnu ulogu nekoga ko posmatra demokratsko društvo. Kada bi se novinari primorali da otkriju izvore, bilo bi im mnogo teško da dođu do činjenica, i kao rezultat toga da informišu društvo o važnim javnim pitanjima. Pravo slobode izražavanja koje je zaštićeno na osnovu člana 10. čije pravo odatle proizilazi, o prenošenju i preuzimanju informacija, zahteva da se do izjave o izvorima može doći

samo u posebnim okolnostima, npr., kada to zahteva državni interes, ili interes pojedinca.

Kao takav član 38. ne pruža dovoljnu garanciju za zaštitu informacija od strane novinara, izvora i materijala novinarstva".

27. Konačno, u vezi sa članom 39. Podnosioci zahteva su dali sledeće obrazloženje:

„Ovaj član je povezan sa članovima 37. i 38. U slučaju da sud ustanovi kršenje članova 40. i 42. Ustava, to automatski otpada."

Ocena prihvatljivosti zahteva

28. Sud prvo treba da ispita da li su podnosioci zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

29. Član 113.1 Ustava glasi *" Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način."*

30. Štaviše, član 113.5 Ustava predviđa da "*Deset (10) ili više poslanika Skupštine može, u roku od osam (8) dana od usvajanja, da ospori ustavnost bilo kog zakona koji je usvojila Skupština, kako zbog sadržaja tako i zbog procedure sprovođenja".*

31. Zahtev je podnet Sudu u roku od osam dana od dana usvajanja Zakona u Skupštini Kosova.

32. Stoga, zahtev je prihvatljiv pošto su podnosioci zahteva ovlašćena strana, podneli zahtev u predviđenom roku i na taj način su ispoštovali uslove prihvatljivosti.

Ocena merituma zahteva

33. Sud podseća da su osporeni članovi 37., 38. i 39. Krivičnog zakona usvojeni od strane Skupštine 20. aprila 2012. god. i proglašeni odlukom Skupštine 22. juna 2012. god.

34. Međutim, ove odredbe su predmet dalje zakonodavne inicijative i rasprave Skupštine Kosova. U stvari, Skupština Kosova, većinom glasova poslanika, je u prvom čitanju odobrila Nacrt amandmana na Krivični zakon Br. 04/L-82, koji predviđa ukidanje članova 37., 38. i 39. usvojenog Krivičnog zakona.

35. Poslovnik o radu Skupštine Kosova odredi usvajanje zakona kao što sledi:

Član 56.

Prvo razmatranje nacrta zakona

1. Prvo razmatranje nacrta zakona ne može se učini pre isteka dve radne nedelje, niti kasnije od četiri radnih nedelja, od dana njegovog dostavljanja.

2. Pre prvog razmatranja nacrta zakona na plenarnoj sednici, funkcionalna –izvestilačka komisija, zadužena od Predsedništva Skupštine, razmatra nacrt zakona u načelu. Komisija podnosi Skupštini izveštaj sa preporukama o usvajanju ili ne usvajanju nacrta zakona u načelu

.

3. Prvo razmatranje nacrta zakona podrazumeva diskusiju i njegovo izglasanje u načelu.

4. Prvo razmatranje počinje nastupom predstavnika predlagača nacrta zakona, nastavlja se sa podnošenjem izveštaja funkcionalne komisije, nastupom predstavnika parlamentarnih grupa i poslanika. Razmatranje se zaključuje glasanjem u načelu.

5. Predlagač može da povuče nacrt zakona u toku razmatranja u Skupštini, do pre početka glasanja na drugom razmatranju.

Član 57.

Razmatranje nacrta zakona u komisijama

1. Nakon usvajanja nacrta zakona prilikom prvog razmatranja, Skupština zadužuje za dalje razmatranje: Funkcionalnu komisiju, kao izveštajnu komisiju i komisije: Komisiju za zakonodavstvo i sudska pitanja, Komisiju za budžet i finansije, Komisiju za evropske integracije, Komisiju za ljudska prava, polnu ravnopravnost, nestala lica i peticije i Komisiju za prava i interese zajednica i povratak, kao stalne komisije.

2. U slučaju da nacrt zakona uređuje pitanja iz delokruga rada dveju funkcionalnih komisija, Skupština zadužuje jednu od njih, kao izvestilačku komisiju.

3. Amandmane na nacrt zakona može podneti poslanik, parlamentarna grupa, parlamentarna komisija i Vlada, u roku od dve radne nedelje usvajanja u načelu. Amandmani se adresiraju funkcionalnoj - komisiji.

4. Predlog za amandamentiranje treba da sadrži: referisanje na odredbu nacrta zakona, tačnu formulaciju amandmana i obrazloženje predložene izmene.

5. Predlog amandmana, koji imaju budžetskih implikacija, dostavlja se Komisiji za budžet i finansije, koja treba sa se izjasni izveštajem, u roku od pet (5) radnih dana, od dana prijema.

6. Funkcionalna komisija Skupštini podnosi izveštaj sa preporukama o nacrtu zakona u roku od dva meseca, od prvog razmatranja.

7. U posebnim slučajevima, komisija može da zahteva od Skupštine dodatni rok, do jednog meseca, za podnošenje izveštaja.

8. Stalne komisije svoje izveštaje treba da podnose Funkcionalnoj komisiji, u roku od deset radnih dana od dana prijema amandmana od Funkcionalne – izvestilačke komisije.

9. Funkcionalna – izvestilačka komisija, nakon okončanja razmatranja, Skupštini podnosi izveštaj sa preporukama, najmanje pet (5) radnih dana pre drugog razmatranja na plenarnoj sednici. U izveštaju je obuhvaćeno i mišljenje stalnih komisija, kao i izjašnjavanje o predloženim amandmanima od poslanika, od komisije, od parlamentarne grupe ili od Vlade.

Član 58.

Drugo razmatranje nacrta zakona

1. Drugo razmatranje nacrta zakona počinje podnošenjem izveštaja Funkcionalne komisije od izvestioca. Nakon podnošenja izveštaja, pravo na diskusiju imaju predstavnici stalnih komisija, predstavnici parlamentarnih grupa, predstavnici Vlade i poslanici.

2. Drugo razmatranje nacrta zakona nastavlja se razmatranjem i glasanjem predloženih amandmana Funkcionalne – izvestilačke komisije i amandmana predloženih od strane komisija, od parlamentarnih grupa, Vlade i poslanika.

3. Amandmani se razmatraju i glasaju pojedinačno, prema podnetom redosledu, uz tekst nacrta zakona.

4. Kada su predložena dva amandmana na isti član nacrta zakona, koji isključuju jedan drugog, amandman koji dobija veći broj glasova, smatra se usvojenim.

5. Nakon razmatranja i usvajanja amandman, prikazanih na tabeli upoređenja u tri kolone (tekst nacrta zakona, amandmani i završni tekst), glasa se tekst nacrta zakona u celosti sa usvojenim izmenama.

Član 59.

Treće razmatranje nacrta zakona

1. Kada na drugom razmatranju Nacrt zakona ne dobija potreban broj glasova za usvajanje, na zahtev predlagača ili Funkcionalne komisije, Skupština odlučuje da nacrta

zakona podnosi i na treće razmatranje, zajedno sa usvojenim amandmanima.

2. Amandmani koji su razmatrani i koji odbijeni na drugom razmatranju, ili koji su slični sa amandmanima na drugom razmatranju, ne mogu se predložiti za treće razmatranje.

3. Procedura razmatranja dopunskih amandmana i procedura razmatranja izmenjenog nacrta zakona na trećem čitanju, mora da bude u skladu sa članom 58 ovog poslovnika.

36. Sledstveno, Sud primećuje da zakonodavni proces je u toku u Skupštini kako bi se ukinuli osporeni članovi 37., 38. i 39. usvojenog Krivičnog zakona.

37. Zaključak tog zakonodavnog procesa je relevantan i utiče na predmetnu stvar pokrenuto od strane podnosilaca zahteva.

38. U ovoj fazi, uprkos nedavno postignutom napredku, nije moguće razumno predvideti kada bi se taj proces kompletno okončao.

39. Prema tome, uzimajući u obzir gorenavedeni datum1. januara 2013. god., Sud smatra da je rano da proceni i odluči o meritumu zahteva.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud u skladu sa članom 113.5 Ustava, članova 20., 42. i 43. Zakona i pravilom 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda, jednoglasno:

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev PRIHVATLJIVIM;

II. DA ODLOŽI odluku o meritumu zahteva do 15. decembra 2012. God. i ostaje posvečena slučaju;

III. DA ZAHTEVA od Skupštine Kosova da u roku od petnaest (15) dana obavesti Sud o status zakonodavnog postupka u vezi sa ukidanjem članova 37., 38. i 39. Krivičnog zakona Br. 04/L-82 Republic of Kosovo;

IV. DA DOSTAVI ovu Odluku dotičnim stranama i objaviti u Službenom listu u skladu sa članom 20(4) Zakona; i

V. DA ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Almiro Rodrigues Prof. dr Enver Hasani

KI 60 / 12 od 08. novembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda , Rev . 58 / 2007 , od 15. marta 2010

Slučaj KI 60/12, Rešenje o neprihvatljivosti od 18. oktobra 2012. god.

Ključne reči: jednakost pred zakonom, objava identiteta, sudska zaštita prava, individualni zahtev, van roka, pravo lica da mu se ne sudi dva puta za isto krivično delo, povreda ljudskih prava i sloboda pojedinaca

Podnosilac zahteva, g. Muharrem Sulaj, je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava Kosova osporavajući presudu Vrhovnog suda, rev. br. 58/2007, od 15. marta 2012. god., da je doneta sa povredom prava zagarantovanih članom 21. [Opšta načela], članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 34. [Pravo lica da mu se ne sudi dva puta za isto krivično delo], članom 46. [Zaštita imovine] i članom 54. [Sudska zaštita prava], jer podnosilac zahteva ima presudu od Opštinskog suda u Gnjilanu, presudu C. br. 441/2003 od 29. septembra 2003. god., kojom je usvojen tužbeni zahtev podnosioca zahteva za imovinsko pravo i koja je postala pravosnažna 8. oktobra 2003. god. Bez obzira na ovu pravosnažnu presudu, Vrhovni sud je zaključio da podnosilac zahteva nije vlasnik imovine.

O pitanju prihvatljivosti zahteva, Sud je utvrdio da je zahtev neprihvatljiv jer je pravosnažna presuda Vrhovnog suda, rev. br. 58/2007 doneta 15. marta 2010. god., i uručena podnosiocu zahteva 19. aprila 2010. god., dok je podnosilac zahteva podneo zahtev Sudu 18. junu 2012. god., tj. više od 4. meseca od dana kada je podnosiocu zahteva uručena odluka Vrhovnog suda. Stoga, Sud je utvrdio da je zahtev neblagovremen na osnovu člana 49. Zakona.

Priština, 29. oktobar 2012. god.

Br. ref.: RK317/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

U

slučaju br. KI60/12

Podnosilac

Muharrem Sulaj

Ocena Ustavnosti presude Vrhovnog suda, rev. br. 58/2007, od 15. marta 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Ivan Čukalović, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Kadri Kryeziu, sudija i

Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Muharrem Sulaj (u daljem tekstu: podnosilac) sa prebivalištem u Gnjilanu.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda, rev. br. 58/2007, od 15. marta 2010. godine, koja je njemu uručena 19. aprila 2010. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac navodi da je gorenavedena odluka prekršila njegova prava zagarantovana Ustavom Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav) odnosno članom 21. (Opšta načela), članom 24. (Jednakost pred zakonom), članom 34. (Pravo da se ne sudi dva puta za isto krivično delo), članom 46. (Zaštita imovine), i članom 54. (Sudska zaštita prava).

4. Štaviše, podnosilac zahteva od Suda da mu se ne objavi identitet

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 22. Zakona br. 03/L 121, o Ustavnom sudu Republike Kosova od 15. januara 2009. godine (u daljem tekstu "Zakon") i pravilu 56 (2), Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu „Poslovnik").

Postupak pred Sudom

6. Dana 18. juna 2012. god. podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu " Sud").

7. Dana 5. jula 2012. godine, predsednik Ustavnog suda, odlukom br. GJR. KI-60/12 je imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Ustavnog suda odlukom br. KSH. KI-60/12 imenuje Veće za razmatranje sastavljano od sudija: Almiro Rodrigues, (predsedavajući) Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

8. Dana 25. juna 2012. godine, Sud je zatražio od Opštinskog suda u Gnjilanu spise predmeta, koji su oni dostavili Sudu dana 17. avgusta 2012. godine.

9. Dana 31. avgusta 2012. god., Vrhovni sud je obavešten o podnetom zahtevu.

10. Dana 18. oktobra 2012. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 29. septembra 2003. god., Opštinski sud u Gnjilanu (presuda C. br. 441/2003), je odobrio zahtev podnosioca za imovinsko pravo. Opštinski sud je zaključio da "*od procene dokaza i potvrđenih činjenica, Sud je zaključio da između strana u sporu ne postoji ništa sporno.*" Ova presuda je postala pravosnažna 8. oktobra 2003. godine. Dana 28. aprila 2004. god., gosp. R. A. je uložio žalbu Opštinskom sudu u Gnjilanu, zahtevajući poništenje pravosnažne presude Opštinskog suda od 29. septembra 2003. godine, i da mu potvrdi pravo svojine. Osim toga, on je zahtevao od Opštinskog suda da uvede privremene mere.

12. Dana 29. aprila 2004. godine, Opštinski sud u Gnjilanu (odluka C. br. 2004/04) je odobrio zahtev za privremenu meru.

13. Dana 16. decembra 2004. godine, Opštinski sud u Gnjilanu (presuda C. br. 2004/04) je odobrio gospodinu R. A. žalbu i potvrdio da je gospodin R.A vlasnik sporne imovine a ne podnosilac zahteva. Dalje, odluka C. br 2004/04 od 29. aprila 2004. godine, o privremenoj meri ostaje na snazi do konačnog rešavanja ovog spora. Podnosilac zahteva se žalio na ovu presudu Okružnom sudu u Gnjilanu.

14. Dana 25. juna 2005. godine, Okružni sud u Gnjilanu (Odluka Ac. br. 95/05) je odobrio žalbu podnosiocu zahteva i poništio presudu Opštinskog suda u Gnjilanu od 16. decembra 2004. godine, i vratio ga na ponovno suđenje. Okružni sud je smatrao da presudi Opštinskog suda od 16. decembra 2004. godine, "[...] *nedostaje obrazloženje za odlučujuće činjenice i one koje su date su nepotpune, nisu ubedljive i nisu dovoljne*".

15. Dana 21. marta 2006. godine, Opštinski sud u Gnjilanu (presuda C. br. 480/05) je odobrio zahtev gospodina R. A. i potvrdio njegovo pravo na imovinu, koja je ranije potvrđena podnosiocu u presudi Opštinskog suda u Gnjilanu od 29. septembra 2003. godine (presuda C. br. 441/2003). Opštinski sud je dalje utvrdio da presuda C. br. 204/04 od 29. aprila 2004. god. za uvođenje privremenih mera ostaje na snazi do konačnog rešavanja ovog spora. Opštinski sud je smatrao da:

„Pošto tužilac prema ovom pitanju tvrdi da je na ovu njivu dobio imovinsko pravo na osnovu kupovine, a ovo tvrdi i tuženi Muharrem Sylaj, Sud ceneći dokaze pojedinačno, kao i u celini, zaključuje da u redovima između dva jednaka tražilaca dobijanja vlasništva na ovu spornu njivu, jači je tužilac jer svoj tužbeni zahtev dokazuje sa ispitanim dokazima iz kojih se vidi da je on ovu njivu kupio od tuženog Shemsedina kao stvarnog vlasnika, ali mu je iznos novca isplatio nakon što je dobio pristanak od jedinog naslednika pravnog vlasnika S. Z. i nakon što je isplatio kupoprodajnu cenu prešao je u vlasništvo, i istu je posedovao i koristio bez ičijeg ometanja do trenutka kada ga je tuženi Muharrem obavestio da je istu njivu prebacio na svoje ime, a tuženi Muharrem iako raspolaže sa pravosnažnom presudom o dobijanju imovinskog prava na ovu njivu, on ovo nije dokazao na nikakav način jer je njegov iskaz u suprotnosti sa iskazom tuženog V. K. i Sh. H. a naročito sa iskazom tuženog S. Z. koji svedoči da je u poverenju obmanut od strane tuženog Muharrema i njegovog advokata koji je potpisao izjavu ne znajući njen sadržaj i misleći da je tuženi Muharrem ovu njivu kupio od tužioca sa kojim je razgovarao u Švajcarskoj o prenosu njive“.

„Sud je ocenio tvrdnje predstavnika tuženog Muharrem Sylaj – advokata Gazmenda Sylaja koji su dati u podnesku tuženog kao i u odgovoru na tvrdnju da je ovaj slučaj smatran kao okončan slučaj takav sadržaj je smatran neopravdan, jer da slučaj bude zaključen moraju se ispuniti tri kriterijuma, i to isti identitet stranaka u postupku kao i uloga stranaka, identitet zahteva stranaka i identitet činjeničnog stanja što nije slučaj zato što u ovom slučaju osim tuženih M.V i S., uključenih u civilnoj parnici C. br. 441/03, takođe su uključeni i tužilac R.A kao i tuženi Sh.H.

16. Dana 28. oktobra 2006. godine, Okružni sud u Gnjilanu, (presuda Ac. br. 190/06) je odbacio žalbu podnosioca kao neosnovanu i potvrdio je presudu Opštinskog suda u Gnjilanu od 21. marta 2006. godine. Podnosilac zahteva je podneo reviziju Vrhovnom sudu protiv ove presude.

17. Dana 15. marta 2010. godine, Vrhovni sud (presuda rev. br. 58/2007) je odbacio kao neosnovan zahtev podnosioca za reviziju. Vrhovni sud je zaključio da *„U obrazloženju presude drugostepeni Sud je dodao da je tužilac 1994. godine, dobio imovinsko pravo na spornu nekretninu na osnovu kupoprodaje od tuženog Sh.H. i odmah prešao u vlasništvo i slobodno korišćenje ove nekretnine do 2003. godine, kada je od tuženog M.S. obavešten da je isti spornu nekretninu prebacio u vlasništvo prema jednoj pravosnažnoj sudskoj odluci. Okružni sud je ocenio da iako tuženi M. S. raspolaže pravosnažnom presudom o dobijanju vlasništva na spornom nekretninom, isti nije dobio ovo pravo jer nije neosporno dokazao da je na osnovu kupoprodaje postao vlasnik ove nekretnine, čije posedovanje i slobodno korišćenje do sada uopšte nije imao. Okružni sud ocenjuje da svi izvedeni dokazi, osim gore pomenute presude i delimično svedočenja tuženog V. K, i svedočenja tuženog M. S., potvrđuju da je tužilac zakonski dobio imovinsko pravo na ovu nekretninu a tuženi M. S. I V. K. nepravedno osporavaju ovo pravo tužiocu“.*

„Polazeći od takvog stanja u predmetu, Vrhovni sud Kosova je našao da su sudovi nižeg stepena ispravno sproveli materijalno pravo kada su našli da je tužbeni zahtev tužioca osnovan. Napadnute presude, kao i ona prvostepenog Suda, sadrže dovoljno razloga za relevantne činjenice, bitnih za ispravno suđenje o ovom pravnom pitanju koje priznaje i ovaj Sud“.

18. Osim toga nijedna prateća dokumentacija ili informacija se nije dostavila u objašnjenju podnosioca koji bi uticali da se njegov identitet ne objavi.

Tvrdnje podnosioca

19. Podnosilac navodi da je presuda Vrhovnog suda doneta u suprotnosti sa članom 21. (Opšta načela), članom 24. (Jednakost pred zakonom), članom 34. (Pravo da se ne sudi dva

puta za isto krivično delo), članom 46. (Zaštita imovine) i članom 54. (Zakonska zaštita prava) Ustava, pošto podnosilac zahteva ima presudu Opštinskog suda u Gnjilanu, presuda C. br. 441/2003, od 29. septembra 2003. godine, kojom je odobren zahtev podnosioca o pravu na imovinu i koja je postala pravosnažna dana 8. oktobra 2003. godine. Bez obzira na to u svojoj konačnoj presudi, Vrhovni sud je zaključio da podnosilac zahteva nije vlasnik imovine.

Ocena prihvatljivosti zahteva

20. Sud primećuje da, kako bi bilo moguće da se reši zahtev podnosioca, prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

21. U tom pogledu, Sud ističe da može jedino da odlučuje o prihvatljivosti zahteva ako podnosilac dokaže da je podneo zahtev „u roku od 4 meseca [...] od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku“, u skladu sa članom 49. Zakona.

22. Konačna presuda Vrhovnog suda, rev. br. 58/2007, je doneta 15. marta 2010. godine, uručena je podnosiocu dana 19. aprila 2010. godine, dok je podnosilac podneo zahtev Sudu dana 18. juna 2012. godine, tj. više od četiri meseca od dana, kada je podnosiocu zahteva uručena odluka Vrhovnog suda.

23. Iz toga sledi da je zahtev neprihvatljiv jer je neblagovremen u skladu sa članom 49. Zakona.

24. Što se tiče zahteva podnosioca da mu se ne objavi identitet, Sud odbacuje isti kao neosnovan, jer podnosilac zahteva nije dostavio prateću dokumentaciju i informacije o razlozima zašto se ne bi objavio njegov identitet.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 56.2 Poslovnika o radu, 18. oktobra 2012. god., jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE njegov zahtev da se ne objavi njegov identitet;

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Prof. dr Enver Hasani

KO 61 / 12 od 21. novembra 2012 - potvrda predloženih ustavnih amandmana od strane predsednika Skupštine Republike Kosova od 22. juna 2012 kroz pismo br . 04 - DO – 1095

Predmet KO 61/12, odluka od 20. septembra 2012 godine.

Ključne reči; Predsednik, Skupština, ocena ustavnosti, ustavni amandmani, Vlada Republike Kosova.

Predsednik Skupštine Kosova je 22. Juna 2012. godine podneo zahtev Ustavnom Sudu u vezi sa Vladinim predlogom ustavnih amandmana, zahtevajući od Ustavnog Suda da oceni da li dva (2) ustavna amandmana na Ustav Republike Kosovo, koja su 12. juna 2012. god. odobrena odlukom Vlade Republike Kosova umanjuju neka od prava ili sloboda zagarantovanih poglavljem II Ustava Republike Kosova.

Sud je utvrdio da predsednik Skupštine na osnovu člana 113. Stava 9. jeste ovlašćena strana koja ima pravo da podnese zahtev Ustavnom Sudu.

Sud je za utvrđivanje ustavnosti predloženih amandmana uzeo u obzir ne samo ljudska prava i slobode sadržane u Poglavlju II, nego celokupno slovo i duh ustavnog poretka Republike Kosovo kao i praksu Ustava mnogih Evropskih zemalja.

Kancelarija Ombudsmana se takodje oglasila povodom ovog pitanja, i njen stav je da pomenuti amandmani ne umanjuje ljudska prava i slobode zagarantovanim u poglavlje II Ustava Republike Kosova.

Uzimajući u obzir sve okolnosti iznete u obrazloženju, i na osnovu člana 113.9 i člana 144.3 Ustava, člana 20. Zakona i pravila 56(1) poslovnika o radu na sednici održanoj 20. septembra 2012 godine, Ustavni sud odlučuje da zahtev koji je podneo Predsednik skupštine 22.juna 2012 god. jeste prihvatljiv za razmatranje.

Novi predloženi amandman 1.- Amnestija, stav 1 koji glasi;

> *"Sa amnestijom će biti izuzeti od krivičnog gonjenja u potpunosti ili delimično ili od izvršenja kazne, lica koja su određena po imenu, kazna će biti zamenjena dajući im lakšu kaznu ili brisanjem iz evidencije osuđenika.*

Sud utvrđuje Većinom glasova: da stav 1. amandmana 1. u delu koji se odnosi na ***„ lica koja su određena po imenu „***umanjuje prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava.

Što se tiče Novog predloženog amandman 1.- Amnestija stava 2. i 3. koji glase:

> *"Skupština Republike Kosovo za davanje amnestije donosi odgovarajući zakon."* i *„Zakon o amnestiji donosi odluku sa dve trećine (2/3) glasova svih poslanika Skupštine"* ,

Sud utvrđuje Jednoglasno da Novi predloženi amandman 1.- Amnestija, drugi i treći stav ne umanjuju ljudska prava i slobode garantovane poglavljem II Ustava.

Sud utvrđuje Jednoglasno da Novi predloženi amandman 2.- član 108. (Sudski savet Kosova) ne umanjuje ljudska prava i slobode garantovane poglavljem II Ustava.

** Podudarno i suprotno mišljenje sudije Robert Carolan*

Sudija Ustavnog Suda Robert Carolan, zaključuje da sve predložene izmene Ustava izgledaju kompatibilne sa Poglavljem II (čl. 21 – 56) Ustava Republike Kosovo, i shodno tome on smatra da one ne bi umanjile nikakva prava i slobode zaštićene ovim članovima Ustava.

Priština, 20. septembar 2012. god.

Br. ref.: AGJ/12

NACRT PRESUDE

u

slučaju KO61/12

Utvrđivanje predloženih ustavnih amandmana koje je podneo

predsednik Skupštine Republike Kosovo

dopisom br. 04-DO-1095 od 22. juna 2012. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Ivan Čukalović, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija i

Kadri Kryeziu, sudija

Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Predsednik Skupštine Kosova je, saglasno članu 144. stavu 3. Ustava, podneo Ustavnom sudu Vladin predlog ustavnih amandmana.

Predmetna stvar

2. Predmetna stvar zahteva su dva (2) ustavna amandmana na Ustav Republike Kosovo, koja su 12. juna 2012. god. odobrena odlukom Vlade Republike Kosova br. 03/78.

Pravni osnov

3. Zahtev je zasnovan na članu 113. stavu 9. i članu 144. stavu 3. Ustava, čl. 20. i 54. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo (br. 03/L-121) od 15. januar 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

4. Predsednik Skupštine je 22. juna 2012. god. podneo zahtev Ustavnom sudu u vezi sa Vladinim predlogom ustavnih

amandmana, zahtevajući da oceni da li amandmani koje je predložila Vlada na neki način ne umanjuju neko od prava ili sloboda zagarantovane Poglavljem II Ustava.

5. Dana 26 juna 2012, Predsednik je imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Ivan Čukalović.

6. Predsednik Skupštine je 9. jula 2012. god. obavešten da je Sud registrovao zahtev.

7. Istoga dana, kopija zahteva je dostavljena predsedniku Republike Kosovo, Premijeru Republike Kosovo i Ombudsmanu.

8. Dana 20. septembra 2012. god., nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Altay Suroy, Veće za razmatranje je iznelo Sudu preporuku da je zahtev prihvatljiv.

Odgovor ombudsmana

9. Što se tiče **Amandmana 1, Amnestija**, ombudsman je u svome odgovoru dao sledeće mišljenje:

"Ovaj amandman ne umanjuje ljudska prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava Republike Kosovo, već naprotiv obogaćuje paletu ljudskih prava i sloboda osoba koje su u određenim vremenskim periodima došle u sukob sa krivičnim zakonom zemlje."

"Narodni advokat, na osnovu svojih zakonskih ovlašćenja određenih članom 16. stavom 6. Zakona o narodnom advokatu, neprekidno proverava mesta/zatvore gde se zadržavaju osobe sa ograničenom slobodom kretanja.

"Sa sastanaka sa zatočenicima/pritvorenicima/zatvorenicima, Narodni advokat je primio nekoliko žalbi sa zahtevom da se amnestija, kao pravna institucija, uključi u ustavnim izmenama i da se donese poseban zakon o amnestiji."

"Na osnovu svog mandata i iskustva u radu prilikom proveravanja zatvora, kao i iz kontakata sa osobama koja se nalaze u zatvorima i njihovih zahteva, Narodni advokat podržava ovaj amandman Vlade Kosovo."

Pregled činjenica

10. Skupština Republike Kosovo je usvojila tekst Ustava Republike Kosovo, koji je stupio na snagu 15. juna 2008. god. U Poglavlju XIII [Završne odredbe] članu 144. [Amandmani] Ustava je određeno da „Vlada, predsednik ili jedna četvrtina (1/4) poslanika skupštine Kosovo, kao što je propisano Poslovnikom o radu Skupštine, mogu predložiti izmene i amandmane na ovaj Ustav".

11. Dana 12. juna 2012. godine, ministar pravde je na osnovu člana 92. stavova 1, 2. i 4. člana 93. tačke 9, i člana 144. stava 1. Ustava Republike Kosova podneo Vladi dva „Predloga amandmana na Ustav Republike Kosovo."

12. Vlada Republike Kosovo je 12. juna 2012. god., shodno članu 92. stavu 4, čl. 93. st. 4. Ustava Republike Kosovo donela

odluku br. 03/78 „o usvajanju predloga Ministarstva pravde za izmenu Ustava Republike Kosovo“ (u daljem tekstu: Vladin predlog ustavnih amandmana).

13. Dana 22 juna 2012, Predsednik Skupštine Kosova, je dostavio Sudu „ predložene amandmane od Vlade Kosova na Ustav Republike Kosovo (...) da oceni da li predloženi amandmani na neki način ograničavaju [na albanskom: nuk pakëson] neka od prava ili slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

14. Sud proverava da li su ispunjeni uslovi za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

15. Naime, član 113. stav 9. Ustava glasi:

„Predsednik Skupštine Kosova mora da podnese predloženi Ustavni amandman pre usvajanja istog na Skupštini, kako bi se osiguralo da predloženi amandman ne umanjuje prava i slobode garantovane poglavljem II ovog Ustava“.

16. Predsednik Skupštine je podneo zahtev za preliminarno ocenjivanje predloženih ustavnih amandmana. Dakle, predsednik Skupštine po članu 113. stavu 9. Ustava je ovlašćena strana koja ima pravo da podnese ovaj zahtev Sudu.

Obim ustavnog utvrđivanja

17. Predsednik Skupštine je podneo dva (2) amandmana koja je predložila Vlada Republike Kosovo

18. Utvrđivanje ustavnosti predloženih amandmana od strane ovog suda će biti obavljeno ne samo uzimajući u obzir ljudska prava i slobode sadržane u Poglavlju II, nego celokupno slovo i duh ustavnog poretka Republike Kosovo, kao što je dalje objašnjeno pod stavovima 56. do 71. presude donete u slučaju KO 29/12 i KO 48/12 (predloženi amandmani na Ustav koje je podneo

predsednik Skupštine Republike Kosovo 23. marta 2012. god. i 4. maja 2012. god.) od 20. jula 2012. god.

Ustavnost predloženih ustavnih amandmana

XII. Predloženi amandman 1: Amnestija

19. Amandman 1. predlaže dodavanje novog člana u Ustavu Republike Kosovo (Amnestija), u kojem stoji:

> *"Sa amnestijom će biti izuzeti od krivičnog gonjenja u potpunosti ili delimično ili od izvršenja kazne, lica koja su određena po imenu, kazna će biti zamenjena dajući im lakšu kaznu ili brisanjem iz evidencije osuđenika.*
>
> *Skupština Republike Kosovo za davanje amnestije donosi odgovarajući zakon.*
>
> *Zakon o amnestiji donosi odluku sa dve trećine (2/3) glasova svih poslanika Skupštine."*

20. Predloženim amandmanom se sugeriše uvođenje nove odredbe na postojeći Ustav Kosova, kojim se u nadležnosti Skupštine Kosova dodaje i nova nadležnost kako bi imala ovlašćenje da donese zakon o amnestiji.

21. Sud primećuje da se u Ustavu ne pominje pojam „amnestija" ni u jednom članu. Međutim, član 84. stav 29. predviđa da predsednik Republike Kosovo „daje pomilovanja u skladu sa zakonom".

22. Štaviše, ne može se zaključiti iz podnetih predloga gde bi se uklopila nova odredba o amnestiji, jer se to ne navodi u samom predloženom amandmanu.

23. Sud je upoznat da su u mnogim evropskim ustavima predviđena i amnestija i pomilovanje.

24. Naime, član 16. Ustava Albanije definiše da *„Narodna Skupština ima sledeće nadležnosti: daje amnestiju“*. Pored toga, član 28. istog Ustava definiše: *„Sledeće su glavne nadležnosti predsednika Republike: 14. On vrši pravo na pomilovanje“*.

25. Član 84. Ustava Bugarske predviđa da je jedna od nadležnosti Nacionalne Skupštine da daje amnestiju. Međutim, član 98. određuje da je jedna od funkcija predsednika Republike pravo na pomilovanje.

26. Slično, član 80. Ustava Hrvatske određuje nadležnost Hrvatskog parlamenta da daje amnestiju za krivična dela. Dok se članom 97. Ustava Hrvatske propisuje da predsednik Republike daje pomilovanja.

27. Za razliku od gorenavedenih ustava koji ne definišu amnestiju, osim što propisuju da ona spada u obim zakonodavnih prerogativa odgovarajućih parlamenata, Ustav Grčke definiše i amnestiju i pomilovanje u članu 47. kao što sledi:

> *Član 47. (Pomilovanje i amnestija)*
> *(1) Predsednik Republike ima pravo nakon predloga Ministra pravde i nakon konsultacije mišljenja saveta koji se u većinom sastoji od sudija da pomiluje, zameni, preinači ili smanjuje osude izricane od strane sudova i da ukine bilo koje pravne posledice koje proizilaze od osuda koje su bile izrečene i dostavljene.*
> *(2) Predsednik Republike ima pravo da daje pomilovanje ministru koji je osuđen na osnovu člana 86. samo uz saglasnost Parlamenta.*
> *(3) Amnestija može da se daje u slučajevima političkih zločina zakonom koji se usvaja na plenarnoj sednici Parlamenta tro-petinskom većinom ukupnog broja poslanika.*
> *(4) Amnestija u slučajevima običnih krivičnih dela ne može da se daje ni zakonom“*.

28. Štaviše, član 79. Italijanskog Ustava u odnosu na amnestiju i pomilovanje glasi kao u nastavku:

> *(Amnestija i pomilovanje)*
> *(1)Amnestije i pomilovanja mogu da se daju zakonom koji mora da usvoje član po članu i u celosti dve trećine članova svake komore.*
> *(2)Zakon kojim se daje amnestija i pomilovanje mora da postavi vremenske rokove za njegovo sprovođenje.*
> *(3) Ni u kom slučaju amnestija ili pomilovanja ne može da obuhvati dela koja su izvršena nakon uvođenja nacrt zakona.“*

29. Član 87. italijanskog Ustava dalje predviđa da je jedna od dužnosti predsednika da *„(11) da daje pomilovanja i zameni kazne.“*

30. Na kraju član 164. Ustava Portugalije predviđa da *„Skupština Republike ima sledeće nadležnosti:g) da daje amnestije i opšta pomilovanja.“* Dok se članom 137. Ustava Portugalije propisuje da *„Predsednik Republike ima sledeće nadležnosti: f)da daje pomilovanja i zameni osude nakon što je saslušao Vladu“.*

31. Gorenavedeni primeri pokazuju da postoji jasna razlika između nadležnosti da se daje amnestija i pomilovanja koja se vrše opštim aktom parlamenata, tj. zakonima i nadležnosti da se daje individualna pomilovanja koja se vrše od strane šefova država.

32. U stvari, većina država u svojim zakonodavstvima definišu pojmove i primenljivost amnestije i pomilovanja. Na primer, Opšti zakon o amnestiji u Hrvatskoj (1996) *„daje opštu amnestiju od krivičnog gonjenja i postupaka za izvršioce krivičnih dela počinjena tokom agresije, oružane pobune ili oružanih sukoba i u vezi sa (tim) u Republici Hrvatskoj.“*

33. Međutim, tim zakonom je predviđeno da *„iz amnestije za krivična dela u … ovom zakonu su izuzeti izvršioci zločina (pod članovima 120 – 122 Krivičnog zakona) i bilo koji drugi čin*

koji po Krivičnom zakonu predstavlja kršenje zakona i običaja rata".

34. Sud smatra da ovo hrvatsko ograničenje je u skladu sa međunarodnim zakonima i *jus cogens,* gde međunarodni zločini nisu predmet zastarelosti. Sud primećuje da je amnestija definisana u prvom stavu predloženog amandmana I kao što sledi: *"Sa amnestijom će biti izuzeti od krivičnog gonjenja u potpunosti ili delimično ili od izvršenja kazne, lica koja su određena po imenu, kazna će biti zamenjena dajući im lakšu kaznu ili brisanjem iz evidencije osuđenika.*"**.**

35. Sud dalje primećuje da u skladu sa stavom 2. i 3. amandmana I. *"Skupština Republike Kosovo za davanje amnestije donosi odgovarajući zakon." i "Zakon o amnestiji donosi odluku sa dve trećine (2/3) glasova svih poslanika.*"

36. Sledstveno, izgleda da se amandmanom I. namerava da se propiše zakonom koja „*lica određena po imenu*" imaju pravo da se oslobode od krivičnog gonjenja; njihove (individualne) osude će biti zamenjene dajući lakšu kaznu; i da će osuda tih lica biti izbrisana iz evidencije osuđenika.

37. Kako bi utvrdio da li predloženi amandman umanjuje prava i slobode garantovane u poglavlju II Ustava, Sud more da oceni gorenavedenu predloženu definiciju o amnestiji.

38. U međuvremenu, Sud ima na umu da, shodno članu 65. (Nadležnosti Skupštine), „Skupština Republike Kosovo: 1) usvaja zakone, rezolucije i ostale opšte akte".

39. Naročito, Sud treba da razmatra da li zakonom o amnestiji može da se propisuje spisak „lica koja su određena po imenu" koja će biti predmet zakona, koji po prirodi mora da bude opšti i apstraktni za pomenutu svrhu.

40. U tom smislu, Sud podseća na presudu Evropskog suda za ljudska prava u slučaju Sunday Times protiv UK od 29. marta 1979. god., gde dva uslova proizilaze iz izraza „propisanom zakonom".

41. *„Prvo, zakon mora da bude adekvatno pristupan: građanin mora da budu u stanju da ima indikaciju koja je adekvatna u okolnostima zakonskih pravila koja su primenljiva u određenom slučaju. Drugo, jedna norma ne može da se smatra „zakonom“ ukoliko nije formulisana sa dovoljnom preciznošću da omogući građaninu da reguliše svoje ponašanje: on mora da bude u stanju – ako je potrebno uz odgovarajući savet – da predvidi u meri koja je razumna pod okolnostima, posledice koje određena radnja može da podrazumeva. Te posledice ne moraju da budu predvidljive sa apsolutnom izvesnošću: iskustvo pokazuje da je to nedostižno. Opet, dok je izvesnost veoma poželjna, može da donese sa sobom prekomernu rigidnost i zakon mora da bude u stanju održi korak sa promenjenim okolnostima. Sledstveno, mnogi zakoni su neizbežno formulisani u smislu koji, u većoj ili manjoj meri, je nejasan i čije tumačenje i primena su pitanja za praksu.“*

42. Sud smatra da, ako se zakonom uspostavlja spisak *„lica koja su određena po imenu“,* takav zakon neće ispuniti gorenavedeni standard Evropskog suda za ljudska prava. Naime, takav zakon neće biti predvidljiv u razumnoj meri pod okolnostima, posledice koje određena radnja može da podrazumeva.

43. Pored toga, spisak *„lica koja su određena po imenu“* koja su predmet amnestije mogu se pojaviti kao pitanje iz člana 24. (Jednakost pred zakonom) Ustava i člana 14. (Zabrana diskriminacije) Evropske konvencije, pošto bi postajala razlika u tretiranju između njih i lica u analognim ili relevantno sličnim situacijama, ali koji nisu na spisku (vidi na primer D.H. i drugi protiv Republike Češke (VK) br. 57325/00, stav 175, ESLJP 2007. god.).

44. Takva razlika u tretiranju bila bi diskriminišuća pošto nema objektivno i razumno opravdanje, drugim rečima, ako ne teži legitimnom cilju ili ne postoji razumni odnos proporcionalnosti između upotrebljenih sredstava i cilja koji se traži da se ostvaruje (vidi na primer Burden protiv Ujedinjenog Kraljevstva (VK), br. 13378/05 ESLJP 2008).

45. U tom smislu, Sud podseća na član 24. (Jednakost pred zakonom) Ustava, koji glasi *„1. Pred zakonom su svi jednaki.*

Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije. 2. Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika,veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa."

46. Sud smatra da je spisak "*lica koja su određena po imenu*" u saglasnosti sa članom 84. stavom 29. gde predsednik Republike Kosovo „daje individualna pomilovanja u skladu sa zakonom", ali isti je u suprotnosti sa tim da Skupština Republike Kosovo usvaja zakon koji je po definiciji opšti akt.

47. Sledstveno, Sud utvrđuje da stav 1. amandmana I. Amnestija umanjuje prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava.

48. Međutim, Sud dalje utvrđuje da stav 2. i 3. amandmana I. koji glase: *"Skupština Republike Kosovo za davanje amnestije donosi odgovarajući zakon."* i *„Zakon o amnestiji donosi odluku sa dve trećine (2/3) glasova svih poslanika Skupštine"* ne umanjuju prava i slobode garantovane u poglavlju II Ustava.

XIII. Predloženi amandman br. 2: Izmena člana 108. (Sudski savet Kosova)

49. Predloženi amandman 2. glasi kao u nastavku: *član 108, stav 6, tačka 1. i 2. Ustava Republike Kosova menja se na sledeći način: (1) Sedam (7) članova će biti sudije izabrane od strane članova sudstva*
(2) Dva (2) člana će odabrati poslanici, koji imaju mesta u opštoj raspodeli mandata i barem jedan od ova dva će biti sudija."

50. Dakle amandmanom 2. se predlaže brisanje članova 108.6 (1) i 108.6 (2) i da se isti zamene novim članovima 108.6 (1) i 108.6 (2) Ustava Republike Kosovo.

51. Tekst sadašnjeg člana 108, stav 6, tačka 1. i 2. glasi:

> *"(1) Pet (5) članova su sudije izabrane od strane članova sudstva;*
>
> *(2) Četiri (4) člana će odabrati poslanici Skupštine, koji će zauzimati mesta dobijena opštom podelom mesta. najmanje dvoje (2) od četvoro (4) članova trebaju biti sudije, i jedan (1) član Advokatske komore Kosova"*

52. Prema predloženom amandmanu, član 108, stav 6, tačka 1. i 2. će glasiti:

> *(1) Sedam (7) članova će biti sudije izabrane od strane članova sudstva*
> *(2) Dva (2) člana će odabrati poslanici, koji imaju mesta u opštoj raspodeli mandata i barem jedan od ova dva će biti sudija."*

53. Sud podseća da član 108. (Sudski savet Kosova) pod (1) i (2) predviđa da *„Sudski savet Kosova obezbeđuje nezavisnost i nepristrasnost sudskog sistema"* i da je *"potpuno nezavisna institucija u sprovođenju svojih funkcija"*. Dodatno, na Sudskom savetu Kosova je da *"obezbedi da su sudovi na Kosovu nezavisni, profesionalni i nepristrasni"*.

54. Sud smatra da predložene izmene u sastavu Sudskog saveta ne utiču na karakter nezavisne institucije i stoga smatra nepotrebnim dalju ocenu ustavnosti predloženog amandmana.

55. Stoga, Sud utvrđuje da predloženi amandman 2. Izmena člana 108. (Sudski savet Kosova) ne umanjuje nijedno od prava i slobode zagarantovane Poglavljem II Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud na osnovu člana 113.9 i člana 144.3 Ustava, člana 20. Zakona i pravila 56.1 Poslovnika o radu, na sednici održanoj 20. septembra 2012. god.,

ODLUČUJE KAO ŠTO SLEDI

- Jednoglasno

I. Zahtev koji je podneo predsednik Skupštine 22. juna 2012. god. sa predloženim amandmanima na Ustav Republike Kosovo je prihvatljiv.

- Većinom glasova

II. Novi predloženi amandman I. – Amnestija, stav 1. u odnosu na *„**lica koja su određena po imenu**“* umanjuje ljudska prava i slobode garantovane poglavljem II Ustava.

- Jednoglasno

III. Novi predloženi amandman I. – Amnestija, drugi i treći stav ne umanjuju ljudska prava i slobode garantovane poglavljem II Ustava.

IV. Predloženi amandman II – član 108. (Sudski savet Kosova) ne umanjuje ljudska prava i slobode garantovane poglavljem II Ustava.

V. Ova odluka će biti dostavljena stranama i, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona, biće objavljena u Službenom listu; i

VI. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Altay Suroy	Prof. dr Enver Hasani

KI 03 / 12 od 29. novembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova , PKL.No. 88 / 2011 , od 21. septembra 2011

Slučaj KI 03/12, odluka od 31. oktobra 2012. god.

Ključne reči: Zakonik o krivičnom postupku Kosova, individualan zahtev, zahtev očigledno neosnovan, sastav sudskog veća.

Podnosilac je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su njegova ustavna prava prekršena presudom Vrhovnog suda Kosova, Pkl. br. 88/2011 od 21. septembra 2011. god. Podnosilac zahteva je naveo da njegovo suđenje i kazna u Opštinskom sudu u Prištini, za tešku krađu, krši njegova ustavna prava, zato što je u njegovom slučaju sudsko veće pogrešno formirano.

Sud je našao da je zahtev podnosioca neprihvatljiv na osnovu člana 48 i 56. Zakona i pravila 36.2 (a i d) Poslovnika o radu, zato što zahtev nije opravdano *prima facie* i nije dovoljno potkrepljen. Sud je dalje obrazložio da podnosilac zahteva nije pružio dokaze o tome kada su on ili njegov zastupnik po prvi put osporili sastav sudskog veća. Zbog navedenih razloga, Sud je odbio zahtev podnosioca kao očigledno neosnovan.

Priština, 31. oktobar 2012. god.

Br. ref.:RK319/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 03/12

Podnosilac

Kastriot Gërbeshi

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, PKL. br. 88/2011, od 21. septembra 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Ivan Čukalović, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Kadri Kryeziu, sudija i

Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Kastriot Gërbeshi iz Prištine, Kosovo.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva smatra da njegovo suđenje i osuda pred Opštinskim sudom u Prištini zbog teške krađe na osnovu da je sudsko veće bilo pogrešno sastavljeno i da je pogrešno odlučeno po njegovoj žalbi i da je poslednji zahtev za zaštitu zakonitosti koji je odbijen od Vrhovnog suda predstavlja kršenje Zakona o krivičnom postupku Kosova (član 452. stav 3)

Pravni osnov

3. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava; članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

4. Dana 20. januara 2012. god. podnosioci zahteva su podneli zahtev Ustavnom sudu.

5. Predsednik Ustavnog suda je 7. februara 2012. god. imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca. Istog dana predsednik je imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija Altay Suroy (predsedavajući), Gjyljeta Mushkolaj i Iliriana Islami.

6. Dana 17. aprila 2012. god. Sud je uputio pismo podnosiocu zahteva zahtevajući razjašnjenje datuma kada je uložio žalbu na osudu i da li je on ili njegov zastupnik osporili sastav sudskog veća u bilo koje vreme pre nego što je bio osuđen pred Opštinskim sudom.

7. 22. maja 2012. god. Sud je opet uputio pismo podnosiocu zahteva obaveštavajući ga o referentnom broju zahteva u Ustavnom sudu.

8. Dana 19. septembra 2012. god., predsednik je odlukom br. KSH. 03/12 imenovao novo Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Enver Hasani, nakon što je istekao mandat sudija Gjyljete Mushkolaj i Iliriane Islami kao sudije Ustavnog suda.

9. Veće za razmatranje je 17. oktobra 2012. god. razmotrilo preliminarni izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Činjenice slučaja kao što su navedene u dokumentima koje je dostavio podnosilac zahteva

10. Podnosioca zahteva je osudilo sudsko veće za maloletnike u Opštinskom sudu u Prištini za krivično delo teške krađe, P. br. 660/2008, od 30. maja 2008. god. U vreme izvršenja krivičnih dela za koje je on na kraju osuđen, podnosilac zahteva je bio maloletnik, pošto je bio rođen 12. februara 1990. god. Međutim za vreme suđenja on je bio punoletan. Njemu se sudilo zajedno sa drugim optuženim koji su svi bili maloletni prema Zakoniku pravde o maloletnicima. On je osuđen na godinu dana i šest

meseci zatvora. Vreme koje je proveo u pritvoru je trebalo da se uračuna.

11. Glavna žalba podnosioca zahteva je bila to da sudsko veće u Opštinskom sudu nije imalo u svom sastavu sudije porotnike različitog pola, kao što se zahteva statutom i da presuda nije bila potkrepljena dokazima ili nije dobro obrazložena.

12. Na osudu on se žalio Okružnom sudu u Prištini, Ap. br. 416/2008, od 29. aprila 2011. god., koji je zaključio da je rok za podnošenje žalbe istekao. Iz spisa predmeta Okružni sud je našao da je žalba trebalo da bude podneta 26. juna 2008. god., a ona je podneta 27. juna 2008. god. Okružni sud je takođe naveo da, iako bi žalba bila podneta u roku, nije bila dozvoljena jer nije bila obrazložena osnova po kojoj bi se presuda mogla osporiti.

13. Protiv ovoga podnosilac zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti koji je odbijen od strane Vrhovnog suda Kosova Pkl. br. 88/2011, od 21. septembra 2011. god., koja je podnosiocu zahteva uručena 4. oktobra 2011. god. Vrhovni sud je odbio zahtev za zaštitu zakonitosti kao neosnovan.

Navodne povrede Ustava

14. Podnosilac zahteva, osim što navodi kršenje Zakona o krivičnom postupku, tvrdi da su prekršeni član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], član 6. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda – Pravo na pravično suđenje, i Konvencija o pravima deteta (ne navodeći konkretni član).

Zakon

15. Član 49. Zakona pravde o maloletnicima Kosova koji je stupio na snagu 20. aprila 2004. god. određuje sastav krivičnih sudskih veća za slučajeve u koje su uključeni maloletni optuženi na ovakav način:

Poglavlje x

Sastav sudskog veća za maloletnike

Član 51

1. Sudsko veće za maloletnike u prvostepenom sudu i sudsko veće za maloletnike u drugostepenom sudu, izuzev sudskih veća Vrhovnog Suda Kosova, sastavljeno je od jednog (1) sudije za maloletnike i dvoje (2) sudija porotnika. Sudija za maloletnike je predsednik sudskog veća.

2. Veće za maloletnike pri Vrhovnom Sudu Kosova sastavljeno je od tri (3) sudije obuhvativši najmanje jednog sudiju za maloletnike. Kada sudsko veće za maloletnike presuđuje na sudskom pretresu, sastavljeno je od dvoje (2) sudija za maloletnike i troje (3) sudija porotnika.

3. Sudije porotnici u sudskom veću za maloletnike imenuju se iz redova profesora, nastavnika, pedagoga, socijalnih radnika, psihologa i drugih lica koja imaju iskustva u vaspitanju maloletnika.

4. Sudije porotnici koji učestvuju u sudskom veću za maloletnike moraju da budu različitog pola.

16. Pored toga, iako je podnosilac zahteva bio odrasla osoba punoletna za vreme njegovog suđenja i osude, 22. maja 2008. god., član 3. Zakona pravde o maloletnicima predviđa:

Član 3.

1. Odredbe ovog zakonika primenjuju se na bilo koje osumnjičeno lice za krivično delo koje je izvršio kao maloletnik, nezavisno od njegove starosti u vreme početka postupka.

2. Odredbe ovog zakonika primenjuju se na bilo koje lice osumnjičeno za krivično delo koje je izvršio kao mladji punoletnik.

3. Kada se punoletnik optužuje za krivično delo koje je izvršio kao maloletnik, ne primenjuju se članovi 41 i 45 ovog Zakonika.

Ocena prihvatljivosti zahteva

17. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

18. Član 113. stav 1. i 7. Ustava postavlja opšti pravni okvir koji je potreban za prihvatljivost. On predviđa:

„ 1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

(...)

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

19. Štaviše, član 48. Zakona glasi:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

20. Konačno, pravilo 36. Poslovnika o radu predviđa:

(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.

(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

a) da zahtev nije prima facie opravdan, ili

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili

c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju;"

21. Žalba podnosioca zahteva Opštinskom sudu je presuđena od strane Okružnog suda kao neblagovremena. Ustavni sud je tražio od podnosioca zahteva da dostavi dokaze da je žalba podneta u vremenskom roku i pružio mogućnost podnosiocu zahteva da naglasi to na koji način je pogrešio Opštinski sud u svojim nalazima. Podnosilac zahteva na to nije dao odgovor.

22. U ovom slučaju, Sud primećuje da je podnosilac zahteva propustio da odgovori na zaključak domaćih sudova da on nije blagovremeno uložio žalbu. Stoga, podrazumeva se da se on odrekao prava na žalbu. Time je on propustio da iscrpi sva pravna sredstva koja su mu bila na raspolaganju po primenljivom zakonu na Kosovu.

23. Štaviše podnosiocu zahteva je traženo da dostavi informacije o tome kada su on ili njegovi pravni zastupnici stavili prigovor na sastav Opštinskog suda koji je razmatrao njegov slučaj. Nije bilo odgovora na taj zahtev.

24. Stoga izgleda da nema dokaza na kojima Ustavni sud može da nađe da je bilo povrede ustavnih prava podnosioca zahteva. Uz toga proizilazi da je podnosilac zahteva propustio da potkrepi svoj zahtev Sudu.

25. Sledstveno, Sud nalazi da, na osnovu člana 113.7 Ustava, članova 48. i 56. Zakona i pravila 36.2.a), d) Poslovnika o radu, zahtev je neprihvatljiv kao očigledno neosnovan jer nije bio *prima facie* opravdan ili u dovoljnoj meri potkrepljen.

IZ TIH RAZLOGA

Sud je, nakon većanja od 17. oktobra 2012. god., u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 56.2 Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Robert Carolan	Prof. dr Enver Hasani

KI 53 / 12 od 21. novembra 2012 - Ocena ustavnosti odluke Ministarstva rada i socijalnog staranja , od 23. februara 2011 , odbijanje podnosiocaOslobodilačke vojske Kosova (OVK) invalidsku penziju

Slučaj KI 53/2012, odluka od 19. septembra 2012. god.
*Ključne reči :*krivični spor, individualni zahtev, zakasneli zahtev

Podnosilac je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, navodeći da je Ministarstvo rada i socijalne zaštite nepriznavanjem njegovog statusa invalida OVK, prekršilo njegova ustavna prava.

U ovom slučaju, sud je zaključio da nema dokaza koji dokazuju da je podnosilac pokušao da uloži žalbu protiv osporene odluke, stoga sud smatra da podnosilac nije iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom. Sud je, kao što je istakao i u slučaju KI41/11 Univerzitet AAB-RIINVEST protiv Vlade Republike Kosovo, i u ovom slučaju je ponovo naglasio obrazloženje za pravilo iscrpljivosti pravnih sredstava, kao što se tumači od strane Evropskog suda za ljudska prava, prema članu 53 Ustava je da dozvoli pomenutim organima, uključujući sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti efikasna pravna sredstva u vezi sa kršenjem ustavnih prava. U ovom slučaju je pomenut slučaj ESLJP *Selmouni protiv Francuske,* br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.

Zahtev je odbijen kao neprihvatljiv zbog činjenice što podnosilac nije iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstva, u skladu sa zahtevima člana 113.7 Ustava, člana 47.2 Zakona i pravila 36.1 b) Poslovnika o radu.

Priština, 01. Novembar 2012. god.

Br. ref.: RK320/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 53/12

Podnosilac zahteva

Aziz Amrushi

Ocena ustavnosti odluke Ministarstva rada i socijalne zaštite od 23. februara 2011. god. kojom je podnosiocu zahteva onemogućena penzija invalida Oslobodilačke vojske Kosova (OVK)

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Ivan Čukalović, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Kadri Kryeziu, sudija i

Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Aziz Amrushi iz Pjeterštice, opština Štimlje. Podnosilac zahteva je bez zastupnika.

Predmetna stvar

2. Predmetna stvar zahteva je tvrdnja podnosioca zahteva da je odluka Ministarstva rada i socijalne zaštite od 23. februara 2011. god., u vezi sa njegovim zahtevom da mu se omogući pravo na invalidsku penziju Oslobodilačke vojske Kosova, doneta na pogrešan način.

Osporena odluka

3. Osporena odluka je odluka Ministarstva rada i socijalne zaštite od 23. februara 2011. god., kojom se podnosiocu zahteva onemogućava invalidska penzija Oslobodilačke vojske Kosova.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak u Sudu

5. Podnosilac zahteva je 21. maja 2012. god. podneo zahtev Ustavnom sudu.

6. Predsednik je 4. jula 2012. god. imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Ivan Čukalović (član).

7. Sud je 3. avgusta 2012. obavestio podnosioca zahteva o prijemu zahteva.

8. Sud je 21. avgusta 2012. prosledio kopiju zahteva Ministarstvu rada i socijalne zaštite.

9. Dana 19. septembra 2012. god., Veće za razmatranje je razmatralo zahtev sudije izvestioca i preporučilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica kao što ih je izneo podnosilac zahteva

10. Podnosilac zahteva je bio pripadnik OVK-a tokom nemira na Kosovu 1990. i ranjen je tokom sukoba za šta je dostavio dokaze od Udruženja ratnih invalida OVK-a. On je podneo zahtev za invalidsku penziju Odeljenju za porodice palih boraca, invalida rata i civilnih žrtava Ministarstva rada i socijalne zaštite.

11. Odluka Ministarstva od 23. februara 2011. god. mu je onemogućila pravo na penziju kao invalidu OVK-a. Ova odluka je obavestila podnosioca zahteva da ima pravo na žalbu na ovu odluku u roku od 45 dana od prijema odluke. Žalbu je trebalo uložiti Odseku za žalbe Odeljenja za porodice palih boraca, invalida rata i civilnih žrtava.

12. Podnosilac zahteva nije dostavio nijedan dokaz da je uložio takvu žalbu.

Ocena prihvatljivosti zahteva

13. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

14. Član 113. st. 1. i 7. Ustava uspostavljaju opšti pravni okvir koji je potreban za prihvatljivost. U njima stoji:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

(...)

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“.

15. U ovom slučaju ne postoje dokazi da je podnosilac zahteva pokušao da se žali na osporenu odluku i stoga nije iscrpeo sva zakonom propisana pravna sredstva.

16. Kao što je navedeno u slučaju br. KI 41/09, Univerzitet AAB-RIINVEST protiv Vlade Republike Kosovo (rešenje br. RK-04/10 Ustavnog suda Republike Kosovo od 27. januara 2010. god.), Sud želi da naglasi je razlog postojanja pravila iscrpljenja,

prema tumačenju Evropskog suda za ljudska prava (vidi član 53. Ustava), kako bi se odnosnim telima, uključujući sudove, dala prilika da spreče ili isprave navodno kršenje Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvoran pravni lek za kršenje ustavnih prava. Ovo je važan aspekt supsidijarnog karaktera Ustava (vidi, *mutatis mutandis* ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999). Međutim, nije neophodno da se u odnosnim postupcima eksplicitno ukaže na ustavna prava. Sve dok je na predmet stvari ukazano implicitno ili u suštini, pravilo o iscrpljenju pravnih sredstva je ispoštovano (vidi, *mutatis mutandis*, ESLJP, Azinas protiv Kipra, br. 56679/00, odluka od 28. aprila 2004).

17. Zahtev stoga treba biti odbačen kao neprihvatljiv po osnovu da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva zakonom propisana pravna sredstva koja su mu na raspolaganju, kao što se propisuje članom 113.7 Ustava, čl. 47.2 Zakona i pravilom 36. stavu 1. tački (a) Poslovnika o radu

18. Sledstveno, zahtev podnosioca zahteva se smatra neprihvatljivim shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113.7 Ustava, članu 47.2 Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 36. stavu 1. tački (a) Poslovnika o radu, 19. septembra 2012. god., jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Snezhana Botusharova	Prof. dr Enver Hasani

KI 12 / 12 od 08. novembra 2012 - Ocena ustavnosti Odluke Opštinskog suda u Mitrovici E. br 709 / 2006 , od 10. Decembra 2007

Slučaj br. KI 12/12, odluka od 10. decembra 2007. god.

Ključne reći: individualni zahtev, *ratione temporis* , Rešenje o neprihvatljivosti.

Podnosilac traži ocenu ustavnosti Rešenja Opštinskog suda u Mitrovici, E. br. 709/2006, od 10. decembra 2007. god.

Podnosilac zahteva navodi da je ne izvršenjem ovog Rešenja, njemu prekršeno pravo, ne precizirajući posebno ustavno pravo, i od Ustavnog suda traži izvršenje sporne odluke.

Sud zaključuje da je zahtev neprihvatljiv zbog nesaglasnosti sa *ratione temporis* sa Ustavom.

Priština, 02. novembar 2012. god.

Br. ref.: RK321/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 12/12

Reshat Murati

Zahtev za ocenu ustavnosti rešenja Opštinskog suda u Mitrovici

E. br. 709/2006 od 10. decembra 2007. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Ivan Čukalović, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Kadri Kryeziu, sudija i

Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Reshat Murati sa prebivalištem u Mitrovici.

Osporena odluka

2. Osporene odluke javnog organa su rešenje o izvršenju Opštinskog suda u Mitrovici, E. br. 2185/98 od 14. 8. 1998. i rešenje E. br. 709/2006 od 10. decembra 2007. god., kojim je Opštinski sud u Mitrovici dozvolio obnavljanje spisa predmeta prema spisima bivšeg predmeta E. br. 2185, dok za navedeno rešenje podnosilac zahteva nije naveo datum kada je isto primio.

Predmetna stvar

3. Suština stvari predmeta koji je 15. februara 2012. god. podnet Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) je ocena ustavnosti rešenja o izvršenju Opštinskog suda u Mitrovici, E. br. 2185/98 od 14. avgusta 1998. god. i rešenja E. br. 709/2006 od 10. decembra 2007. god., koja se odnose na neizvršenje rešenja prema kojem je opština Mitrovica, u svojstvu dužnika, bila obavezana da poveriocu, g. Reshatu Muratiju, isplati iznos od 25.220,48 tadašnjih dinara, kao i iznos od 5.000,00 dinara pod pretnjom prisilnog izvršenja.

Navodna kršenja ustavom zagarantovanih prava

4. Podnosilac zahteva u zahtevu nije izričito precizirao nijedno ustavom zagarantovano pravo koje mu prekršeno.

Pravni osnov

5. Član 113. stav 8. Ustava, čl. 22. i 27. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 54, 55. i 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Podnosilac zahteva je 28. februara podneo zahtev Sudu i isti je u Sudu zaveden pod br. KI 12/12.

7. Predsednik je 7. februar 2012. god., odlukom br. GJ. R. KI 12/12, imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Predsednik Suda je istoga dana imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu (u svojstvu članova Veća).

8. Sud je 30. marta 2012. god. obavestio Opštinski sud u Mitrovici o registrovanju zahteva koji je podneo podnosilac zahteva i tražio od Opštinskog suda u Mitrovici da obavesti Sud o statusu predmeta pod brojem E. br. 2185/98.

9. Opštinski sud u Mitrovici je 11. aprila 2012. god. prosledio Sudu odgovor u vezi sa zahtevom u kojem je naglašeno da, pošto su spisi predmeta ostali u zgradi Suda u severnom delu grada Mitrovice, kojoj nemaju pristup, Opštinski sud u Mitrovici nije u stanju da da bilo kakvu informaciju u kojoj fazi izvršenja je predmet pod brojem E. br. 2185/98.

10. Podnosilac zahteva je 10. maja 2012. god., putem imejla obavestio Ustavni sud da u stvari njega pred ovim Sudom ne zastupa advokat g. Adem Vokshi i da iz tog razloga zahtevu nije priložio ovlašćenje za zastupanje.

11. Dana 19. septembra 2012. god., na sednici o većanju po ovom predmetu, Veće za razmatranje je predložilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. G. Reshat Murati, preko ovlašćenog zastupnika, advokata Dejana R. Milića iz Mitrovice, je 4. decembra 1997. god. Opštinskom sudu u Mitrovici podneo predlog za izvršenje u kojem je od ovog suda tražio da se dozvoli izvršenje i obaveže opština Mitrovica da mu u svojstvu dužnika isplati novčani iznos koji je naveden u pasusu 3 ovog izveštaja.

13. Opštinski sud u Mitrovici je 14. avgusta 1998. god. doneo odluku E. 2158/98 o izvršenju presude P. 787/97 koju je 20. februara 1998. god. doneo Opštinski sud u Mitrovici i na osnovu koje je opština Mitrovica obavezana da podnosiocu zahteva isplati obeštećenje u iznosu od 25.220,48 tadašnjih dinara.

14. Prema tvrdnjama podnosioca zahteva ovo rešenje nikada nije izvršeno.

15. Na zahtev koji je podneo podnosilac zahteva, Opštinski sud u Mitrovici je 10. decembra 2007. god. doneo rešenje E. br. 709/2006 kojim se obnavljaju spisi predmeta E. br. 2158/98.

16. Podnosilac zahteva je 14. maja 2010. god. tražio od ekipe EULEX sudija u Okružnom sudu u Mitrovici da ubrzaju izvršenje Opštinskog suda u Mitrovici pod brojem E. br. 706/06.

17. Ekipa EULEKS sudija u Okružnom sudu u Mitrovici je 3. avgusta 20010. god. odgovorila na zahtev podnosioca zahteva i u tom odgovoru stoji: *„zbog činjenice da pred domaćim sudovima ne postoji novi ili nerešeni građanski predmet koji se odnosi na imovinu, EULEX sudije nemaju ovlašćenja za ovaj konkretan slučaj“.*

Navodi podnosioca zahteva

18. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu neizvršenjem ovog rešenja prekršena prava, ne precizirajući tačno nijedno od ustavnih prava i od Ustavnog suda traži izvršenje osporene odluke.

Ocena prihvatljivosti zahteva

19. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu Suda i vezano sa tim, Sud se poziva na član 113. stav 7. Ustava, u kojem je propisano:

> *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak **ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav** prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“*

20. Sud takođe uzima u obzir pravilo 36. Poslovnika o radu Suda, u kojem je u stavu 3. propisano:

> *„Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:*
>
> *h) kada zahtev nije ratione temporis u skladu sa Ustavom.“.*

21. Nakon analize dokumentacije koju je podnosilac zahteva priložio predmetu može se konstatovati da je rešenje koje je predmet ocene ustavnosti rešenje o izvršenju Opštinskog suda u Mitrovici, E. br. 2185/98 od 14. avgusta 1998. god., dok je

rešenje Opštinskog suda u Mitrovici E. br. 709/2006 kojim je dozvoljeno obnavljanje predmeta od 10. decembra 2007. god.

22. Uvek imajući u vidu zakonske rokove Sud primećuje da je podnosilac zahteva tražio ocenu ustavnosti akata javnih organa, koji datiraju iz vremenskog perioda pre nego što je Ustav Republike Kosovo stupio na snagu (15. jun 2008. god.), stoga, Ustavni sud ne može oceniti ustavnost pravnih akata za koje se pretpostavlja da su prekršili određeno ustavom zagarantovano pravo jer u to vreme ta prava niti su bila određena a niti zagarantovana Ustavom usled činjenice da i sam Ustav nije postojao. Dakle, zahtev je *ratione temporis* neprihvatljiv u odnosu na Ustav (vidi Blečić protiv Hrvatske, zahtev br. 59532/00, presuda ESLJP-a od 29. jula 2004. god. u kojoj je ESLJP oglasio neprihvatljivim navedeni zahtev jer odredbe Evropske konvencije o ljudskim pravima ne obavezuju zemlje potpisnice u odnosu ni na jedan akt koji je donet ili pravnu situaciju koja je prestala da postoji pre nego što je Konvencija stupila na snagu).

23. Evropski sud je izneo slično obrazloženje i kada je slučaj **Jasiuniene protiv Litvanije** oglasio neprihvatljivim (vidi, *mutatis mutandis*, *Jasiuniene protiv Litvanije*, zahtev br. 415101/98, presude ESLJP od 6. marta i 9. juna 2003. god.).

24. U ovim okolnostima Sud utvrđuje da je zahtev neprihvatljiv, zbog nesaglasnosti *ratione temporis* sa Ustavom.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. Ustava i u saglasnosti sa pravilom 36. stavom 3. tačkom h Poslovnika o radu, na sednici održanoj 20. septembra 2012. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Prof. dr Enver Hasani

KI 08 / 09 od 06. decembra 2012 - Samostalnog sindikata radnika IMK Željezari u Uroševcu , koju zastupa g-din Ali Azem, predsjednik Unije - Ocena ustavnosti Odluke C. br . 340/2001 Opštinskog suda u Uroševcu , od 11. januara 2002

Slučaj KI 08/09, Odluka o neizvršenju od 18. oktobra 2012.god.

Ključne reči: neuspeh u sprovođenju odluke, kršenje individualnih prava i sloboda

Podnosilac, g. Ali Azemi u skladu sa pravilom 63 (6) Poslovnika o radu podneo zahtev za donošenje odluke o neizvršenju presude Ustavnog suda u slučaju KI 08/09 od 17. decembra 2010.god.

Sud smatra da je presuda suda KI 08/09 od. 17. decembra 2010.god.je odmah stupila na snagu od 17. decembra 2010.god., što je takođe i polazni datum za šest meseci roka, datog izvršnim organima za izvršenje presude. Dalje, Ustavni sud je utvrdio da je rok dat izvršnim organima za sprovođenje presude u slučaju KI 08/09 istekao skoro pre dve godine. Sud je primetio da u skladu sa članom 116.1 [Pravni ekekat odluka] Ustava, "Odluke Ustavnog suda su obavezujuće za sudstvo i sva lica i institucije u Republici Kosova." Osim toga, sud je podsetio da, u skladu sa pravilom 63 (2) Poslovnika o radu "Svi ustavni organi, te sudovi i organi vlasti, dužni su da poštuju, da se pridržavaju i da izvršavaju odluke Ustavnog suda u okviru svojih nadležnosti predviđenih Ustavom i zakonom.." Iz navedenog sledi da izvršni organi još nisu izvršili konačnu i obavezujuću presudu ovog suda u slučaju br. KI 08/09 od 17. decembra 2010. god., u suprotnosti sa članom 116.1 Ustava u vezi sa pravilom 63 Poslovnika o radu. Sud je utvrdio u svojoj presudi da su Vlada i PAK odgovorni za izvršenje presude Ustavnog suda i time je otklonio povredu ljudskih prava podnosioca zahteva..Dakle, uzdržavajući se skoro dve godine od preduzimanja neophodnih mera u cilju usklađivanja sa finalnom, izvršnom presudom, Ustavnog suda u ovom slučaju, došlo je do povrede od strane izvršnih organa što se

tiče njihovih ustavnih obaveza,da sprovedu presudu ustavnog suda kao i naknadnog kršenja prava podnosioca.

Priština, 14. novembar 2012. god.

Br. ref.: VMSP323 /12

ODLUKA O NEIZVRŠENJU

PRESUDE Ustavnog suda od 17. decembra 2010. god.

u

slučaju br. KI 08/09

Samostalni sindikat radnika zaposlenih u fabrici čelika MIK Uroševac,

koje zastupa g. Ali Azemi, predsednik sindikata

Ocena ustavnosti odluke Opštinskog suda u Uroševcu,

odluka C. br. 340/2001 od 11. januara 2002. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Ivan Čukalović, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Kadri Kryeziu, sudija i

Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Nezavisni sindikat radnika fabrike čelika IMK u Uroševcu. U postupku pred Ustavnim sudom Republike

Kosovo (u daljem tekstu: Sud) zastupljeni od strane predsednika nezavisnog sindikata g. Alija Azemija, sa prebivalištem u Uroševcu.

Organi za sprovođenje

2. Sud je u svojoj presudi od 17. decembra 2010. god., odlučio da *"[...] pravosnažna i obavezujuća odluka Opštinskog suda u Uroševcu treba da se sprovede od strane nadležnih organa, naročito, Vlade i Kosovske agencije za privatizaciju, kao pravni naslednik KPA.* "Tako da su Vlada i Kosovska agencija za privatizaciju organi sprovođenja.

Pravni osnov

3. Član 116. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), pravilo 56. i 63. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

4. Kosovska Agencija ua privatizaciju je, 17. juna 2011. god., obavestila Sud da *„Prema članu 9.5 Zakona o KAP br. 03/L-067, Likvidaciona komisija DP IMK Ferizaj je integralni deo KAP. Kao posledica toga, dotična Likvidaciona komisija je u*

skladu sa odredbama Uredbe 2005/48 o likvidaciji društvenih preduzeća, započela obradu kreditnih zahteva prema prioritetnom redosledu utvrđenom članom 44 Uredbe br. 2005/48 o reorganizaciji i likvidaciji preduzeća i njihove imovine pod administrativnom nadležnošću KAP-a."

5. Ustavni sud je 4. oktobra 2011. god. podneo zahtev Vladi Republike Kosovo da obavesti Ustavni sud koje je radnje preduzeo na izvršenju presude Suda u slučaju KI 08/09 od 17. decembra 2010. god.

6. Dana 16. decembra 2011. god., Kosovska agencija za privatizaciju, kojoj je dostavljena kopija zahteva upućenog Vladi, je komentarisala isti:

"... Komisije za likvidaciju osnovane pri Agenciji na osnovu prethodnog zakona o Kosovskoj agenciji za privatizaciju br. 03/L-067, uključujući i Komisiju za likvidaciju DP IMK Uroševac, su prestale da deluju stupanjem na snagu novog Zakona o Kosovskoj agenciji za privatizaciju br. 04-L-034 od septembra 2011. godine.

Sledstveno, kao odgovor na nove zakonske uslove predviđene članom 12. Aneksa Zakona br. 04-L-034, Agencija je počela zakonom predviđeni postupak za osnivanje odgovarajućeg organa za likvidaciju. Osnivanje i imenovanje članova organa

za likvidaciju se vrši u skladu sa Zakonom o javnoj nabavci, zato je potrebno slediti postupke u vezi sa objavljivanjem i potrebnim obaveštenjima. U trenutku osnivanja organa, posao će početi razmatranjem zahteva poverilaca DP IMK Uroševac.

Agencija će Vas informisati na vreme o svim budućim radnjama koje će doprineti izvršenju presude KI08/09 ...”

7. Podnosilac zahteva, g. Ali Azemi, je 19. decembra 2011. god. tražio od Ustavnog suda da donese presudu u saglasnosti sa pravilom 63. stavom 6. Poslovnika o radu koji predviđa.

„U slučaju neizvršenja odluke ili odloženog izvršenja, ili informisanja Ustavnog suda o merama koje su preduzete, Ustavni sud može da donese presudu u kojoj konstatuje da njegova odluka nije izvršena i da odluči o objavi presude u Službenom listu“

8. Dana 18. oktobra 2012. god., Sud je većao i glasao o odluci o neizvršenju presude Ustavnog suda od 17. decembra 2010. god.

Pregled činjenica

9. Dana 3. marta 2009, podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu, zahtevajući ocenu ustavnosti navodnog kršenja načela *res judicata* predviđenog članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava. Podnosilac zahteva tvrdi da je Opštinski sud u Uroševcu, presudom od 11. januara 2002, odobrio zahtev za naknadu neisplaćenih ličnih dohodaka broju od 572 radnika društvenog preduzeća IMK fabrika čeličnih cevi (u daljem tekstu: "IMK") u iznosu od 25.649.250,00 evra. Ova presuda postala je pravosnažna (*res judicata*) dana 11. marta 2002. god., dana 22. decembra 2005, isti opštinski sud je dozvolio izvršenje presude. Međutim, izvršenje do sada nije stavljeno na snagu.

10. Dana 13. oktobra 2010, održana je javna rasprava kojoj je prisustvovao zastupnik podnosioca zahteva, kao i predstavnici KAP-a i NewCo IMK-a. Opštinski sud u Uroševcu takođe je pozvan na javnu raspravu, ali on nije odgovorio. Istog dana, podneta je dodatna dokumentacija od strane podnosioca zahteva i KAP-a.

11. Dana 17. decembra 2010. god. Sud je većao i glasao o zahtevu.

12. Sud je svojom presudom od 17. decembra 2010. god., odlučio da, iako su pravna sredstva na raspolaganju, u skladu sa važećim zakonom, iscrpljena od strane radnika, ova pravna sredstva nisu bila delotvorna, u smislu da nisu dovela do očekivanog rezultata, iz razloga što radnici i dalje čekaju na izvršenje odluke Opštinskog suda od 11. januara 2002. god.

13. S tim u vezi, Sud naglašava da pravo na pokretanje postupka pred sudom u građanskim pitanjima, kao što je predviđeno članom 31. Ustava i članom 6, u vezi sa članom 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima (ECHR), bilo bi iluzorno, ukoliko kosovski pravni sistem dozvoli da konačna, obavezujuća sudska odluka ostane neizvršena na štetu jedne strane. Bilo bi nezamislivo da ovi članovi detaljno propisuju proceduralne garancije dostupne stranama u sporu – postupak koji je pravičan, javan i ekspeditivan – bez zaštite sprovođenja sudske odluke. Tumačenje gorenavedenih članova, u smislu isključivog pristupa sudu i sprovođenja i efikasnosti postupka, bi verovatno dovelo do situacije koja nije kompatibilna sa principima vladavine prava koje su kosovske vlasti obavezne da ispoštuju (vidi, *mutatis mutandis*, *presudu ECHR u predmetu Romashov protiv Ukrajine, zahtev br. 67534/01, presuda od 25.07.2004*).

14. Sud je dalje naveo, u svojoj presudi od 17. decembra 2010. god., da vladavina prava jeste jedno od osnovnih načela demokratskog društva i podrazumeva poštovanje načela pravne izvesnosti, posebno u pogledu sudskih odluka koje su postale *res judicata* (vidi, *mutatis mutandis, Sovtransavto Holding protiv Ukrajine, br. 48553/99, § 72, ECHR 2002-VII*). Kada to ne bi bio slučaj, preinačenje pravosnažne odluke bi dovelo do opšte atmosfere pravne neizvesnosti, čime bi se smanjilo poverenje javnosti u sudski sistem, a sledstveno tome i u vladavinu prava. Nadležni organi su stoga pod pozitivnom obavezom da organizuju sistem za izvršenje odluka koji je

delotvoran i u zakonu i u praksi te obezbeđuje njihovo izvršenje bez neopravdanog kašnjenja (vidi, Pecevi protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, br. 21839/03, 06.11.2008; Martinovska protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, br. 22731/02, 25.09.2006).

15. U ovom konkretnom slučaju, podnosioci zahteva ne bi trebalo da budu lišeni koristi od ove odluke, koja je postala *res judicata*, u njihovu korist.

16. Sud zaključuje da je prekršeno pravo na pravično i efikasno suđenje koje je zagarantovano Ustavom i ECHR, jer odgovarajući organi za duži vremenski period nisu uspeli da sprovedu presudu od 11. januara 2002. god.

17. Dana 17. decembra 2010. god., Sud je objavio presudu.

Izvršenje presude Ustavnog suda

18. Ustavni sud je (presudom br. KI 08/09, od 17. decembra 2010. god.) odobrio zahtev podnosioca za ocenu ustavnosti odluke Opštinskog suda u Uroševcu, odluka C br. 340/2001, od 11. januara 2002. god.

19. Dalje, Sud je zaključio da *„[...] je prekršen član 31. [Pravo na pravično suđenje] Ustava u vezi sa članovima 6. [Pravo na pravično suđenje] i 13. [Pravo na delotvorni pravni lek] Evropske konvencije o ljudskim pravima.“*

20. Što se tiče sprovođenja njegove presude, Sud je odlučio da *"[...] pravosnažna i obavezujuća odluka Opštinskog suda u Uroševcu treba da se sprovede od strane nadležnih organa, naročito, Vlade i Kosovske agencije za privatizaciju, kao pravnog naslednika KPA.*" Tako da, kao što je i rečeno u stavu 2., jasno je da Vlada i Kosovska agencija za privatizaciju su organi sprovođenja.

21. Sud je takođe odlučio da *"[...] Vlada i Kosovska agencija za privatizaciju treba da dostave Sudu, u periodu od šest meseci, informacije o merama koje su preduzele na izvršenju ove presude."*

22. Presuda Suda KI 08/09, od 17. decembra 2010. god., je stupila na snagu odmah 17. decembra 2010. god., što je i početni datum roka od šest meseci pružen organima za sprovođenje da izvrše ovu presudu.

23. Ustavni sud sada nalazi da je vremenski rok, pružen organima za sprovođenje da izvrše njegovu presudu u slučaju KI 08/09, istekao pre skoro dve godine.

24. U skladu sa članom 116.1 [Pravni efekat odluka] Ustava, " *Odluke Ustavnog suda su obavezne za pravosuđe i sva lica i institucije Republike Kosovo."*

25. Štaviše, Sud podseća da, shodno pravilu 63 (2) Poslovnika o radu " *Svi ustavni organi, te sudovi i organi vlasti, dužni su da poštuju, da se pridržavaju i da izvršavaju odluke Ustavnog*

suda u okviru svojih nadležnosti predviđenih Ustavom i zakonom."

26. Iz svega gorenavedenog proizilazi da organi za sprovođenje nisu još uvek izvršili konačnu i obavezujuću presudu ovog Suda u slučaju br. KI 08/09, od 17. decembra 2010. god., suprotno članu 116.1 Ustava i u vezi sa pravilom 63. Poslovnika o radu.

27. Sud je u svojoj Presudi utvrdio da su Vlada i KAP odgovorne za izvršenje presude Ustavnog suda i na taj način ispravljaju povredu ljudskih prava podnosilaca zahteva. Dakle, uzdržavanje od skoro dve godine od preduzimanja neophodnih mera na poštovanju konačne, izvršne presude Ustavnog suda u ovom konkretnom slučaju, čime je došlo do kršenja od strane organa za sprovođenje u pogledu njihovih ustavnih obaveza da sprovedu presudu Ustavnog suda, i dalje je povreda prava podnosilaca zahteva.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 116. Ustava, pravilima 56. I 63. Poslovnika o radu,

18. oktobra 2012, je jednoglasno

ODLUČIO

I. Da objavi odluku o neizvršenju, jer Vlada i Kosovska agencija za privatizaciju još uvek nisu izvršile presudu Ustavnog suda Republike Kosovo u slučaju br. KI 08/09, od 17. decembra 2010. god.;

II. Ova odluka biće dostavljena stranama, Kosovskoj agenciji za privatizaciju i Vladi;

III. U skladu sa članom 20.4 Zakona i radi pravila 63(6) Poslovnika o radu, ova odluka se objavljuje u Službenom listu.

Predsednik Ustavnog suda

Prof dr. Enver Hasani

KI 36 / 12 od 27. novembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda kojom Ac . Broj 116/2011 od 17. januara 2012

Ključne reči; individualni zahtev, porodicno pravo ,ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda,

Predmet Kl36/12 , odluka od 17. Oktobra 2012

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članova 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.

Dana 3. aprila 2012. god. Podnosilae je podneo zahtev Ustavnom sudu.
Dana 23. maja 2012. god, Predsednik suda je imenovao sudiju Ivana Cukalovica kao Sudiju izvestioca i Vece za razmatranje sastavljeno od sudija Almiro Rodrigues CPredsedavajuci), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.
Dana 11. oktobra 2010. god. Centar za soeijalni rad Orahovae je doneo odluku br. 02313/2010 kojom je maloletno dete, unuka Podnosioea zahteva, dao na privremeno starateljstvo Podnosioeu zahteva.
Dana 29. marta 2011. god, Okruzni sud u Pristini, je doneo odluku N.Nj. C 2/2011 i
naredio je Podnosiocu zahteva da maloletno dete vrati njegovoj majei. Takode je odluceno da ce se u slucaju nepostovanja sudskog naloga, Podnosilae zahteva i kazniti novcanom kaznom od 10,000 Evra.
Nezadovoljan odlukom Okruznog suda u PriStini, Podnosilae zahteva je ulozio zalbu Vrhovnom sudu.
Nakon zalbe Podnosioca zahteva, Vrhovni sud je doneo 10. juna 2011. god. odluku AC br. 40/2011 kojom je zalba Podnosioca zahteva odbijena kao neosnovana i presuda ,Okruznog suda u Pristini N.nj. 2/2011 od 29. marta 2011. god potvrdena.
Nezadovoljan ishodom postupka u Vrhovnom sudu Podnosioca zahteva je onda zahtevao od Vrhovnog suda da ponovi postupak.
Vrhovni sud je odbio predlog Podnosioca zahteva za ponavljanje postupka odlukom PPC br. 62/11 od 29. septembra 2011. god.

Dana 26. septembra 2011. god, Centar za socijalni rad Orahovac je doneo novu odluku u predmetu br. 02-313/2010 i ponistio raniju odluku 11. oktobra 2010. god. kojom je Podnosiocu zahteva odobreno privremeno starateljstvo
Podnosilac zahteva tada osporava odluku Vrhovnog suda Kosova (PPC br. 62/11 od 29. septembra 2011. god)

Podnosilac u zahteva Ustavnom sudu naglasava da je Vrhovni sud Kosova, kada je rec o njegovom slucaju, izvrsio povredu clana 3. tacka 1.1. Zakona br. 03/L-238 o civilnom aspektu medunarodne otmice dece.
Sud posle uvide u spise predmeta zakljucuje da podnosilae zahteva nije ni izgradio slueaj na krsenju nekog od njegovih prava garantovanih Ustavom, niti je on podneo nikakav prima facie dokaz o takvom krsenju (vidi Vanek protiv Siovacke Republike, ECHR odluka u vezi sa neprihvatijivosti br. 53363/99 od 31. maj 2005. god).

Uzimajuci u obzir sve okolnosti podnetog zahteva, Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, član 46, članovi 47. i 48. Zakona i pravilima 36. (1a) i 36. (3c). Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 17. Oktobra 2012., je jednoglasno odlucio da odbaci zahtev kao neprihvatljiv.

Priština,06. novembar 2012. god.

Br.Ref.:RK322/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI36/12

Podnosilac

Bajram Luta

Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog Suda, Ac. br. 116/2011, od 17. januara 2012. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Ivan Čukalović, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Kadri Kryeziu, sudija

Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Bajram Luta, sa prebivalištem u selu Radoste, opština Orahovac.

Osporene odluke

2. Podnosilac osporava presudu Vrhovnog suda Kosova Ac. br. 116/2011 od 17. januara 2012. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti od strane Ustavnog suda presude koja je doneta od strane Vrhovnog suda Kosova 17. januara 2012. god. koja se odnosi na međunarodnu otmicu dece, kojom se odbija žalba podnosioca zahteva protiv odluke Vrhovnog suda PPC br. 62/11 od 29. septembra 2011. god. kao neosnovana i ranija odluka Vrhovnog suda PPC br. 62/11 je potvrđena.

4. U ovom zahtevu Podnosilac zahteva je predložio Ustavnom sudu da "zaštiti ustavnost i zakonitost" osporene odluke.

5. Podnosilac zahteva navodi da su njegova prava garantovana članom 113. Ustava i članom 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) povređena.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava; članu 46, 47, 48 i 49 Zakona, i Pravilu 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu Poslovnik o radu).

Postupak pred sudom

7. Dana 3. aprila 2012. god. Podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu.

8. Dana 23. maja 2012. god, Predsednik suda je imenovao sudiju Ivana Čukalovića kao Sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija Almiro Rodrigues (Predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

9. Dana 1. juna 2012. god, Sud je obavestio Podnosioca zahteva i Vrhovni sud u vezi sa zahtevom.

10. Dana 17. Oktobra 2012, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

1. Dana 11. oktobra 2010. god. Centar za socijalni rad Orahovac je doneo odluku br. 02-313/2010 kojom je maloletno dete, unuka Podnosioca zahteva, dao na privremeno starateljstvo Podnosiocu zahteva.

2. Dana 29. marta 2011. god, Okružni sud u Prištini, je doneo odluku N.Nj. C 2/2011 i naredio je Podnosiocu zahteva da maloletno dete vrati njegovoj majci. Takođe je odlučeno da će se u slučaju nepoštovanja sudskog naloga, Podnosilac zahteva i kazniti novčanom kaznom od 10,000 Evra.

3. Okružni sud u Prištini je naveo u obrazloženju gore navedene odluke da maloletno dete živi sa Podnosiocem zahteva bez dozvole majke deteta. Takođe je navedeno da su i Ministarstvo pravde Republike Kosovo i Ministarstvo pravde Republike Austrije zatražili od Podnosioca zahteva da vrati dete njegovoj majci. Okružni sud u Prištini dalje navodi da je ponašanje Podnosioca zahteva u suprotnosti sa Zakonom br. 03/L- 238 o civilnim aspektima međunarodne otmice dece i Haške konvencije o civilnim aspektima međunarodne otmice dece.

4. Nezadovoljan odlukom Okružnog suda u Prištini, Podnosilac zahteva je uložio žalbu Vrhovnom sudu.

5. Nakon žalbe Podnosioca zahteva, Vrhovni sud je doneo 10. juna 2011. god. odluku AC br. 40/2011 kojom je žalba Podnosioca zahteva odbijena kao neosnovana i presuda Okružnog suda u Prištini N.nj. 2/2011 od 29. marta 2011. god potvrđena. Vrhovni sud je istakao da su "žalbeni navodi protiv predloga irelevantni u ovom slučaju i nisu se dokazali nijednim dokazom koji mogu dovesti u pitanje osnovanosti odluke."

6. Nezadovoljan ishodom postupka u Vrhovnom sudu Podnosioca zahteva je onda zahtevao od Vrhovnog suda da ponovi postupak.

7. Vrhovni sud je odbio predlog Podnosioca zahteva za ponavljanje postupka odlukom PPC br. 62/11 od 29. septembra 2011. god.

8. U obrazloženju je Vrhovni sud naveo da "Vrhovni sud smatra da nije neophodno da se održi rasprava u vezi sa razmatranjem međunarodne otmice dece u skladu sa odredbama Zakona o civilnim aspektima međunarodne otmice dece (Zakon br. 03/L-238) i ... Zakona o vanparničnom postupku kao i odredbama Evropske konvencije (25.10.1980) o civilnim aspektima o otmici dece, stoga je Vrhovni sud zaključio da neučestvovanje stranaka u postupku na raspravama nije suštinsko kršenje vanparničnog postupka na kojoj se zasniva odluka prvostepenog suda."

9. Dana 26. septembra 2011. god, Centar za socijalni rad Orahovac je doneo novu odluku u predmetu br. 02-313/2010 i poništio raniju odluku 11. oktobra 2010. god. kojom je Podnosiocu zahteva odobreno privremeno starateljstvo. Centar je obavestio da je razlog za ovu odluku bio ujedinjenje majke sa maloletnim detetom.

10. Podnosilac zahteva tada osporava odluku Vrhovnog suda Kosova (PPC br. 62/11 od 29. septembra 2011. god) kod veća Vrhovnog suda. On je, između ostalog, naveo da "Sud nije pružio mogućnost podnosiocu protivnika (tj. Podnosocu zahteva) da učestvuje na raspravi kako bi Sud doneo pravilnu odluku u vezi sa ovim porodičnim pitanjem."

11. Dana 17. januara 2012. god, Vrhovni sud je odbio žalbu Podnosioca zahteva kao neosnovanu i potvrdio odluku Vrhovnog suda PPC br. 62/11 od 29. septembra 2011. god. Vrhovni sud je između ostalog, naveo da "novi dokazi nemaju uticaja na donošenje drugačije odluke od one koja je doneta gde je odlučeno da se dete vrati majci. U skladu sa Konvencijom o pravima deteta i u skladu sa Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima, sudovi uvek deluju u interesu maloletnog deteta."

Primenljiv zakon

12. Član 11. Zakona br. 03/L- 238 o civilnim aspektima međunarodne otmice deteta, 9. novembra 2010. god. glasi:

Nalog za povratak

1. Sud će naložiti automatski povratak deteta sa Kosova u državu potražilac ako:

1.1. je dete udaljeno ili držano bespravno na Kosovu; i

1.2. od dana kad je primljen zahtev u Okružnom sudu u Prištini, istekao je jedan period manje od godinu dana od dana udaljavanja ili bespravnog držanja deteta na Kosovu.

2. Sud će naložiti povratak udaljenog deteta ili držanog bespravnog i kad je zahtev primljen nakon perioda od godinu dana, kao što je navedeno u stavu1 ovog člana , dok se ne dokaže da se je dete sad prilagodilo novoj njegovoj sredini."

Navodi podnosioca

13. Kao što je ranije navedeno, Podnosilac zahteva navodi bez daljeg preciziranja, da su njegova prava garantovana članom 113. Ustava i članom 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu Zakon) bila povređena.

14. Osim toga, Podnosilac zahteva naglašava da je Vrhovni sud Kosova, kada je reč o njegovom slučaju, izvršio povredu člana 3. tačka 1.1. Zakona br. 03/L- 238 o civilnom aspektu međunarodne otmice dece.

Ocena prihvatljivost zahteva

15. Kao što je ranije navedeno, glavni argument Podnosioca zahteva je da je Vrhovni sud Kosova u njegovom slučaju izvršio povredu člana 3 tačka 1.1. Zakona br. 03/L- 238 o Civilnom Aspektu međunarodne otmice dece, koji glasi:

> 1.1 *Udaljavanje ili držanje deteta smatra se bespravno u slučajevima kad:*
>
> *1.2. sastoji se na povredi starateljstva dato jednom licu , jednoj instituciji ili drugom organu, individualno ili kolektivno, po zakonu države u kojoj je dete stalno bilo nastanjeno pre udaljavanja ili držanja…*

16. Ustavni sud bi želeo da podseti da, prema Ustavu, nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakononu (zakonitost) navodno počinjenih od strane Vrhovnog suda, osim u meri u kojoj su povređena prava i slobode zaštićene Konvencijom (ustavnost). Dakle, Sud ne deluje kao sud četvrtog stepena prilikom razmatranja odluka donetih od strane redovnih sudova. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relativne propise kako procesnog, tako i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud o ljudskim

pravima [ECHR] 1999-I, vidi takođe Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. 70/11, Podnosioci Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, A. br. 983/08 od 7. februara 2011. god).

17. U tom smislu, Ustavni sud konstatuje iz činjenica podnetih u zahtevu, da je Podnosilac zahteva iskoristio sva moguća pravna sredstva i da su redovni sudovi uzeli u obzir i da zaista odgovorio na njegove žalbe u tačkama zakona.

18. Sud, dakle, smatra da ne postoji ništa u zahtevu što ukazuje da je postojala pristrasnost ili da je postupak bio nepravičan (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, ECHR odluka o neprihvatljivost br. 17064/06 od 30. juna 2009. god).

19. Konačno, Podnosilac zahteva nije ni izgradio slučaj na kršenju nekog od njegovih prava garantovanih Ustavom, niti je on podneo nikakav prima facie dokaz o takvom kršenju (vidi Vanek protiv Slovačke Republike, ECHR odluka u vezi sa neprihvatljivosti br. 53363/99 od 31. maj 2005. god).

20. Iz toga sledi da je zahtev očigledno neosnovan shodno pravilu 36 1. (c) Poslovnika o radu koji predviđa da "Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: f: c samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava i pravilom 36. Poslovnika o radu Suda, je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Prof. dr Ivan Čukalović	Prof. dr Enver Hasani

KI 96 / 12 od 13. decembra 2012 - Ocena ustavnosti Odluke Vrhovnog suda Rev.311/2009 od 15. jula 2009 , presude Okružnog suda u Prizrenu Ac . br . 393 / 08 , od 18. februara 2009 , apresuda Opštinskog suda C.no.749/07 od 4. jula 2008

Slučaj KI 96/2012, odluka od 23. novembra 2012. god.
*Ključne reči:*građanski spor, imovinski spor, individualni zahtev, van roka.

Podnosilac je podneo zahtev na osnovu člana 113.7. Ustava, navodeći da mu je sudskim odlukama redovnih sudova prekršeno pravo garantovano članom 46 [Zaštita imovine] Ustava. Podnosilac navodi da je njegov cilj i cilj ostalih članova porodice povratak sporne nepokretnosti koju im je ostavila njihova majka, bogatstvo za koje navode da je njima oduzeto na nezakonit način od strane svog komšije iz sela.

U ovom slučaju, sud je primetio da je konačna sudska odluka za podnosioca zahteva bilo rešenje Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 311/2009 koju je podnosilac zahteva primio 23. oktobra 2010. god., dok je podnosilac svoj zahtev podneo Sudu 8. oktobra 2012. god., što znači da je zahtev podnet van četvoromesečnog (4) roka predviđenog članom 49. Zakona i pravilom 36.1 (b) Poslovnika o radu.

Priština, 23. novembar 2012. god.

Br. ref.: RK324/12

REŠENJA O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 96/12

Podnosilac

Ramiz Asllani

Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Rev. 311/2009 od 15. jula 2009. god., presude Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 393/08, od 18. februara 2009. god. i presude Opštinskog suda C. br. 749/07 od 4. jula 2008. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija i

Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnet od strane Remzi Asllanija (podnosilac) sa prebivalištem u selu Rečane, opština Prizren.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava: rešenje Vrhovnog suda Rev. 311/2009 od 15. jula 2009. god., presudu Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 393/08 od 18. februara 2009. god. i presudu Opštinskog suda P. br. 749/07 od 4. jula 2008. god.

Predmetna stvar

3. Osnovna stvar predmeta se odnosi na imovinsko pravo, kao i na zahtev za povratak sporne imovine za koju podnosilac navodi da mu je oduzeta na protivzakonit način od strane svog komšije iz sela.

4. Podnosilac je između ostalog zahtevao i da se njegov identitet ne otkrije.

Pravni osnov

5. Član 113.7 Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god., (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 28 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred sudom

6. Dana 8. oktobra 2012. god. podnosilac je podneo zahtev u Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 8. oktobra 2012. god., Sud je od podnosioca zahtevao dopunu zahteva sa potrebnom dokumentacijom.

8. Dana 18. oktobra 2012. god., podnosilac je podneo kompletiran zahtev zajedno sa potrebnom dokumentacijom.

9. Dana 30. oktobra 2012. god., Sud je obavestio podnosioca i stranke uključene u postupku o registraciji zahteva KI 96/12.

10. Dana 1. novembra 2012. god., predsednik je odlukom GJR. 96/12, imenovao sudiju Altay Suroy kao sudiju izvestioca. Istog dana je predsednik odlukom KSH. 96/12, imenovao Veće za razmatranje u sastavu od sudije Snezhana Botusharova (predsedavajući), Ivan Cukalovic (član) i Arta Rama-Hajrizi (član).

11. Sud je 13. novembra 2012. god. tražio od Opštinskog suda u Prizrenu dokaz o datumu kada je podnosilac zahteva primio rešenje Vrhovnog suda Rev. no. 311/2009 od 15. jula 2009. god.

12. Opštinski sud u Prizrenu je 13. novembra 2012. god. dostavio traženi dokaz gde se primećuje da je podnosilac zahteva rešenje Re. no. 311/2009 od 15. jula 2009 primio 23. oktobra 2010.

13. Dana 23. novembra 2012. god., Veće za razmatranje je razmatrao zahtev sudije izvestioca i preporučio Sudu u punom sastavu neprihvatljivost.

Pregled činjenica

14. Dana 4. jula 2008. god., Opštinski sud u Prizrenu, prema tužbi podnetoj od strane g. A.L. (Arun Limani, tužilac) iz sela Rečane, opština Prizren, je doneo odluku (presudu C. br. 749/07, od 04.07.2008. god.) u vezi sa određivanjem imovinskog prava. Opštinski sud priznao tužiocu g. Limani.

15. Podnosilac zahteva je protiv presude C. br. 749/07 od 4. jula 2008. god. Opštinskog suda Prizrena preko svog zastupnika (advokata) podneo žalbu osporavajući navedenu odluku zbog bitnih kršenja postupka, zbog pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, predlažući da se ista poništi i da se predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje i odlučivanje.

16. Dana 18. februara 2009. god., Okružni sud u Prizrenu je presudom Ac. br. 392/2008 od 18. februara 2009. god. odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu, zato što osporena presuda C. br. 749/07 od 4. jula 2008. god. nije doneta sa bitnim kršenjima postupka, kao što je to naveo advokat podnosioca zahteva, a ni razlozi u žalbi ne predstavljaju osnov za poništenje ili preinačavanje osporene presude.

17. Dana 15. juna 2009. god., podnosilac zahteva, nezadovoljan odlukom Okružnog suda, podnosi reviziju u Vrhovnom sudu (rešenje Rev. br. 311/2009 od 15. jula 2009. god.), Vrhovni sud odbija reviziju kao nedozvoljenu sa obrazloženjem da vrednost predmeta spora u konačnoj presudi ne prelazi iznos predviđen odredbom člana 382. stav 3 ZPP. Prema ovoj odredbi, revizija u ovom pravnom pitanju nije dozvoljena i kao takva treba da se odbije.

18. Dana 19. juna 2010. god., podnosilac zahteva je podneo tužbu u Evropskom sudu za ljudska prava u Strazburu (ESLJP).

19. Dana 24. juna 2010. god., ESLJP je potvrdio prijem podneska od strane podnosioca zahteva. ESLJP je odgovario da "Kosovo nije potpisnica Konvencije za ljudska prava, tako da ne može da se podnese podnesak protiv iste".

Navodi podnosioca zahteva

20. Podnosilac zahteva navodi da je odlukama redovnih sudova izvršeno kršenje prava zagarantovano članom 46. [Zaštita imovine] Ustava.

21. Podnosilac zahteva ukazuje da je njegov cilj i cilj ostalih članova porodice povratak sporne nepokretnosti koju im je ostavila njihova majka, bogatstvo za koje navodi da je njima oduzeto na nezakoniti način od strane svog komšije iz sela.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

22. Prvo, Sud ocenjuje da li zahtev podnosioca zahteva ispunjava kriterijume za prihvatljivost određene Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku o radu.

23. U vezi sa ovim, Sud se poziva na član 49. Zakona koji predviđa: *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta [...]"*

24. U ovom slučaju, Sud primećuje da je konačna sudska odluka za podnosioca zahteva rešenje Vrhovnog suda Republike Kosovo Rev. br. 311/2009 od 15. jula 2009. god., koje podnosilac zahteva primio 23 octobra 2010. god. Podnosilac zahteva je svoj zahtev podneo Sudu 8. oktobra 2012. god., što znači da je zahtev podnet van četvoro-mesečnog roka (4) predviđenog članom 49. Zakona i pravilom 36.1 (b) Poslovnika o radu.

25. Štaviše, zahtev podnosioca za neotkrivanje njegovog identiteta treba da bude odbijen kao neosnovan, zbog činjenice da isti nije podneo dokaze zašto i kako negativno može da utiče otkrivanje njegovog identiteta u ovom pravnom pitanju.

26. Shodno tome, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 20. Zakona i pravila 56.2 Poslovnika o radu, zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 49 Zakona, Pravilom 36. stavu 1. tački (b) Poslovnika o radu, 23. novembra 2012. god., jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Altay Suroy Prof. dr Enver Hasani

KI 120 / 11 od 13. decembra 2012 - Ocena ustavnosti Odluke Vrhovnog suda A.No.551 , od 20. juna 2011

Slučaj KI 120/2011, odluka od dana 4. decembra 2012. god.

Ključne reči : individualni zahtev, upravni spor, princip jednakosti oružja, neiscrpljivost pravni sredstava

Podnosilac je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, tvrdeći da presuda Vrhovnog suda, A. br. 551 od dana 20. juna 2011. god., kojom se odbija njegova tužba protiv odluke Nezavisnog nadzornog odbora (A. 02/63/2011, dana 17. maja 2011. god.), kojom su narušena prava podnosioca zahteva, garantovana članom 113.8 [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava i člana 6.1 [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Sud je smatrao da je podnosilac zahteva prvo trebalo da se žali Vrhovnom sudu. Činjenica da se podnosilac zahteva nije žalio Vrhovom sudu protiv navodnog kršenja njegovih prava na pravično suđenje, pokazuje da nisu iscrpljena sva sredstva ponuđena od strane redovnog zakonskog sistema.

Sud je zaključio da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove o prihvatljivosti predviđene članom 113.7 Ustava, članom 47 (2) Zakona o Ustavnom sudu, kao i pravilom 36 (1) Poslovnika o radu.

Priština,04.Decembar2012

Br. ref.:RK326/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 120/11

Podnosilac zahteva

Ministarstvo zdravlja

Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda A. br. 551 od 20. juna 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Ivan Čukalović, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Kadri Kryeziu, sudija i

Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Ministarstvo zdravlja, koje zastupa generalni sekretar.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova A. br. 551, od 20. juna 2011. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da je presudom, kojom je odbijena njegova tužba na odluku Nezavisnog nadzornog odbora (A, 02/63/2011, od 17. maja 2011. god.), povređena prava Ministarstva zdravlja koja su garantovana Ustavom, odnosno članom 113.8. Ustava i članom 6.1. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu, ESLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 21.4. i 113.7. Ustava u vezi sa članom 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu i pravilima 54, 55. i 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu, Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 5. avgusta 2011. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu, Sud).

6. Ustavni sud je 5. avgusta 2011. god. obavestio Ministarstvo zdravlje, Vrhovni sud i Nezavisni nadzorni odbor (NNO) o zahtevu.

7. 1. septembra 2011. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Ivan Čukalović.

8. Dana 9. jula 2012. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, većalo je o slučaju i iznelo je preporuku Sudu.

Kratak opis činjenica

9. Dana 1. decembra 2010. god., generalni sekretar Ministarstva zdravlja je odlučio (odluka ZSP 115-XII-2010) da prekine radni odnos sa zaposlenim Albanom Pozheguom. U odluci je obrazloženo da će radno mesto g. Pozhegua biti ukinuto i njegov ugovor o radu neće biti obnovljen. Dana (datum, ukoliko je poznat) Alban Pozhegu se žalio Komisiji za sporove i žalbe pri Ministarstvu zdravlja.

Komisija je 8. februara 2011. god. odbila (odluka br. 05-5784/4) žalbu g. Albana Pozhegua i potvrdila odluku generalnog sekretara.

10. Dana (datum, ako je poznat), Alban Pozhegu je na ovu odluku podneo žalbu NNO-u.

11. Dana 17. maja 2011. god., NNO je usvojio (odluka A 02-63-2011) žalbu g. Albana Pozhegua, poništio odluku Ministarstva zdravlja i istovremeno obavezao Ministarstvo „da vrati žalioca na svoje radno mesto, da ga postavi na slično radno mesto u okviru Ministarstva zdravlja tako što bi mu produžio zaposlenje sa svim pravima iz radnog odnosa."

12. 15. juna 2011. god., podnosilac zahteva je podneo žalbu Vrhovnom sudu, zahtevajući „da **PONIŠTI** odluku Nezavisnog nadzornog odbora (...) kao nezakonitu i neosnovanu" i „da **POTVRDI** tužbu Ministarstva zdravlja (...) kao osnovanu." Podnosilac zahteva je predložio Vrhovnom sudu Kosova „da podnese zakon br. 036/L-192 o Nezavisnom nadzornom odboru za civilnu službu Kosova (član 13. i 14) Ustavnom sudu Kosova za tumačenje saglasnosti tog zakona sa Ustavom."

13. Dana 20. juna 2011. god., Vrhovni sud Kosova je odlučio (presuda A. br. 551/2011) "da odbaci tužbu" i da je „zahtev za odlaganje izvršenja odluke Nezavisnog nadzornog odbora (...) nepotkrepljen".

14. U stvari, Vrhovni sud je našao da je tužba neosnovana, "jer je tuženik [NNO] ispoštovao Poslovnik o radu i potvrdio činjenično stanje na pravičan i potpun način, i stoga nije kršio zakon na štetu tužioca" [Ministarstvo zdravlja]. S druge strane, Vrhovni sud je takođe „procenio i druge izjave iz tužbe i zaključio je da one, u ovom administrativnom slučaju, ne mogu da utiču". Konačno, Vrhovni sud je zaključio da „zbog donete odluke (...) zahtev za odlaganje predmeta je bespredmetan".

Navodi podnosioca zahteva

15. Kao što je navedeno gore, podnosilac zahteva tvrdi da su presudom, kojom je odbačena tužba na odluku NNO-a, Ministarstvu zdravlja povređena Ustavom zagarantovana prava, naime član 113.8 [Jurisdikcija i Ovlašćene Strane] Ustava i član 6.1. [Prava na Pravično Suđenje] EKLJP-a.

16. Ministarstvo zdravlja tvrdi da, u svojoj žalbi pred Vrhovnim sudom, ono je „iznelo sve činjenice u vezi sa predmetom i između ostalog predlažući da Vrhovni sud Kosova uputi Ustavnom sudu Republike Kosova zahtev za ocenu ustavnosti Zakona o nezavisnom nadzornom odboru Kosova (br. 03/L-192), odnosno članova 13. i 14. navedenog zakona“.

17. Podnosilac zahteva dalje tvrdi „da je odluka Odbora bilo zasnovana na ovom zakonu, za koji mi smatramo da je u suprotnosti sa Ustavom po mnogim članovima, i uzimajući u obzir izričiti zahtev koji je podnesen Vrhovnom sudu, a kojim se traži da se taj zakon podnese Ustavnom sudu, smatramo da je shodno članu 113.8. Ustava Vrhovni sud bio obavezan da u ovom konkretnom slučaju obustavi postupak i da podnese zahtev Ustanom sudu za ocenu ustavnosti spornih odredaba navedenog zakona.“

18. Podnosilac zahteva smatra da je „Vrhovni sud počinio kršenje člana 113.8. Ustava jer je propustio da usvoji predlog Ministarstva zdravlja za podnošenje predmeta Ustavnom sudu za ocenu zakona o nezavisnom nadzornom odboru (br. 03/L-192) u vezi sa članom 31. Ustava, jer ne usvajajući predlog Ministarstva zdravlja i ne razmatrajući dokaze koje je iznelo Ministarstvo zdravlja Vrhovni sud je propustio da pruža jednak tretman stranama u postupku (jednakost oružja).“

19. Podnosilac zahteva se takođe poziva na kršenje člana 6.1. Evropske konvencije o ljudskim pravima (Pravo na pravično suđenje), (...) jer je “Vrhovni sud bio obavezan između ostalog da propisno izvrši razmatranje podneska, argumenata ili dokaza koje su strane iznele, i da ih proceni bez predrasuda, kako bi

saznao da li su oni relevantni za njegovu odluku (vidi *rešenje Evropskog suda za ljudska prava u slučaju Kraska protiv Švajcarske, od 19. aprila 1993. godine*)*”.*

20. Podnosilac zahteva takođe navodi da je „načelo ‘jednakosti oružja’ važan kriterijum pravičnog suđenja” i poziva se na određene odluke Evropskog suda za ljudska prava. “Potpuno je jasno da je Vrhovni sud ne uzimajući u obzir argumente koje je podnelo Ministarstvo zdravlja počinio kršenje člana 6. EKLJP-a (...)”.

21. Podnosilac zahteva zaključuje svoju žalbu zahtevajući od Ustavnog suda „poništavanje presude Vrhovnog suda, A. br. 551/11 od 20. juna 2011. godine i poništavanje rešenja NNOK A 02/63/11 od 17. maja 2011. godine proglašavajući ih da su u suprotnosti sa Ustavom Republike Kosova, i izražavajući mišljenje da Zakon o nezavisnom nadzornom odboru (Zakon 03/L’192) Republike Kosovo u mnogim odredbama nije u saglasnosti sa Ustavom Kosova“.

22. Pravni argumenti i zahtevi koje je izneo podnosilac zahteva mogu da se sasvim rezimiraju u jednom glavnom pitanju: da li je presuda Vrhovnog suda, kao pravosnažna odluka (koja već uključuje i odluku NNO-a) povredila prava podnosioca zahteva, tačnije pravo na pravično suđenje (gledano kao kompleks prava u vezi sa pravičnošću sudskih postupaka, uključujući i nedostatak obrazloženja o predloženoj neustavnosti zakona o NNO-u).

Prihvatljivost zahteva

23. Najpre, Sud ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost zahteva.

24. Član 113. (1. i 7) Ustava postavlja opšti okvir pravnih uslova kako bi zahtev bio prihvatljiv. Ovim članom je predviđeno:

> " 1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.
> (...)
> 7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

25. Član 47. (2) Zakona o Sudu određuje da:

> *„Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva*
>
> *ostala zakonom određena pravna sredstva."*

26. Pored toga, pravilo 36. (1) a) Poslovnika predviđa da:

> *„(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: a) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke ."*

27. Ti uslovi za prihvatljivost su dalje obrađeni u Zakonu i u Poslovniku o radu, koji preciznije određuju, između ostalog: poštovanje propisanog roka, uključujući proceduralnu i suštinsku opravdanost zahteva, sa kratkom izjavom o činjenicama i tačno razjašnjenje prava koja su povređena; ukazivanje na konkretni akt javnog organa koji se osporava i na traženu pomoć; i dostavljanje neophodnih propratnih informacija i dokumenata.

28. Podnosilac zahteva ne postupa kao pojedinac nego kao zastupnik pravnog lica, Ministarstva zdravlja. Član 21. (4) Ustava predviđa da:

"Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva."

Stoga, podnosilac zahteva ima pravo da podnese ustavnu žalbu. (Vidi *rešenje u slučaju br. KI. 41/09, Univerzitet AAB-RIINVEST D.O.O., Priština, protiv Vlade Republike Kosovo, stav 14).*

29. Sud smatra da je podnosilac zahteva ispoštovao propisani rok od četiri meseca koji se računa od dana kada je Ministarstvu zdravlja uručena presuda Vrhovnog suda; obrazložio zahtev relevantnim činjenicama i jasno pomenuo pretpostavljene navodne povrede; izričito osporava presudu Vrhovnog suda kao konkretni akt javnog organa koji je predmet ocene; jasno ukazuje na traženu pomoć; i prilaže različite odluke i ostale propratne informacije i dokumente.

30. Međutim, podnosilac zahteva je obavezan da iscrpi sva pravna sredstva predviđena zakonom, kao što se određuje za pojedince u članu 113.(7) i u drugim pravnim odredbama, kao što se navodi gore.

31. Svrha za pravilo iscrpljenosti je, u ovom slučaju, da se dozvoli Vrhovnom sudu mogućnost da ispravi navodno kršenje Ustava. Pravilo iscrpljenosti je operativno kombinovano sa subsidijarnom karakterom proceduralnog okvira ustavne pravde. (Vidi *Selmouni protiv Francuske [VK], § 74; Kudła protiv Poljske [VK], § 152; Andrášik i drugi protiv Slovačke (dec.).*

32. Načelo subsidijarnosti podrazumeva da podnosilac zahteva iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku, bilo upravnom ili sudskom, kako bi se sprečilo kršenje Ustava, ili, ako je bilo kršenja, da se ispravi takvo kršenje osnovnog prava. Stoga, veoma je verovatno da se slučaj podnosioca zahteva proglasi neprihvatljivim od strane Ustavnog suda, kada isti propušta da iskoristi redovne postupke ili propušta da prijavi kršenje Ustava u

redovnim postupcima. Takvo propuštanje će se shvatiti kao odricanje od prava na dalje poricanje povrede i na žalbu. (Vidi *rešenje, u slučaju br. KI. 07/09, Demë KURBOGAJ i Besnik KURBOGAJ, ocena presude Vrhovnog suda Pkl. br. 61/07 od 24. novembra 2008, stav 18*).

33. Ljudsko pravo se povređuje ako je sudska odluka zasnovana na poziciji koju bi Ustavni sud poništio zbog nesaglasnosti sa Ustavom. Međutim, kada se to desi, podnosioci zahteva su obavezni da iscrpe sva pravna sredstva predviđena zakonom kako bi se dozvolila javnim organima, uključujući i redovne sudove, mogućnost da isprave navodnu povredu Ustava.

34. Neiscrpljenje pravnih sredstava može da obuhvata različite situacije: zahtev je prevremen, jer još nije doneta odluka o istom pitanju, zahtev je podnet uz nedostatak nekih žalbi, ili žalba je podneta sudu poslednjeg stepena i nije pružena mogućnost sudu poslednjeg stepena da ispravi navodnu povredu.

35. Uvek kada se osporava odluka na osnovu pravne pozicije koja je neprihvatljiva sa tačke gledišta ljudskih prava i osnovnih sloboda, upravo tom organu, uključujući i redovne sudove koji su doneli odluku treba da se pruži mogućnost da preispitaju osporenu odluku. To znači da, svaki put kada se navodi povreda ljudskih prava, ta povreda ne može kao pravilo da stigne u Ustavni sud pre nego što se razmatra od strane javnog organa uključujući Vrhovni sud.

36. Podnosilac zahteva u konkretnom slučaju je trebalo da se žali pred Vrhovnim sudom na navodnu povredu njegovog prava na pravično suđenje jer i Vrhovni sud „sudi na osnovu Ustava i zakona“ (član 102. stav 3. Ustava).

37. U praksi, ništa nije sprečilo podnosioca zahteva da se žali pred Vrhovnim sudom o navodnoj povredi prava na pravično suđenje. Ako bi Vrhovni sud razmatrao povredu i ako bi ispravio istu, završilo bi se sve; ako Vrhovni sud ne bi ispravio

povredu ili je ne bi razmatrao, podnosilac zahteva bi ispunio uslov za iscrpljenje svih pravnih sredstava u smislu da je Vrhovnom sudu dozvoljena mogućnost da ispravi navodnu povredu.

38. U stvari, ovakva analiza je u saglasnosti sa jurisprudencijom Evropskog suda kojom je uspostavljeno da su podnosioci zahteva dužni da iscrpe domaća pravna sredstva koja su na raspolaganje u teoriji i u praksi u odgovarajuće vreme, to jeste, sredstva koja su dostupna, koja omogućavaju obeštećenje u pogledu njihovih žalbi i koja pružaju razumni izgled na uspeh (*Sejdović protiv Italije* [VK], br. 56581/00, ECHR 2006-II § 46). Treba da se ispita da li je, pod svim okolnostima slučaja, podnosilac učinio sve što se može razumno očekivati od njega da iscrpi domaća pravna sredstva (*D.H. i drugi protiv Češke Republike (VK) stav 116-22*).

39. Stoga kao pravilo podnosilac zahteva ne može da se žali direktno pred Ustavnim sudom o povredi ljudskih prava i osnovnih sloboda. Podnosilac zahteva je trebalo da se najpre žali pred Vrhovnim sudom. Činjenica da se podnosilac zahteva nije žalio pred Vrhovnim sudom protiv navodne povrede njegovog prava na pravično suđenje pokazuje da nisu iscrpljena sva pravna sredstva koje pruža redovni pravni sistem.

40. Sledstveno, Ustavni sud ne može da oceni navodnu ustavnu povredu pre nego što se da mogućnost Vrhovnom sudu da ispravi tu istu povredu. Uzimajući u obzir sve gorenavedeno, Ustavni sud treba da zaključi da zahtev mora da se odbaci kao neprihvatljiv.

41. Stoga, na osnovu člana 113. stava 7. Ustava, člana 20. Zakona i pravila 56. (2) Poslovnika o radu, zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 47. stavom 2. Zakona i pravilom 36. stavom 1. Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Almiro Rodrigues	Prof. dr Enver Hasani

KI 72 / 12 od 17. decembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda kojom A.nr.1053/2008 , od 31. maja 2012

Slučaj KI 72/12, odluka od 7. decembra 2012. god.
Ključne reći: pravo na pravično suđenje, imovinsko pravo, individualni zahtev, prihvatljiv zahtev, privremena mera.

Podnosioci su podneli zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su njihova imovinska prava i pravo na pravično suđenje prekšena od strane Inspektorata opštine Priština, predsednika opštine Priština i na kraju su ova kršenja potvrđena presudom Vrhovnog suda.

Osnov zahteva podnosilaca je bio njihov navod da je Inspektorat opštine Priština doneo odluku za rušenje dve šupe koje su bile vlasništvo podnosilaca zahteva, i da su dokazi pruženi od strane podnosilaca u Inspektoratu opštine Priština bili ignorisani. Štaviše, dokazi podnosilaca zahteva su ignorisani i od strane predsednika opštine Priština i Vrhovnog suda Kosova.

Sud je prvo ocenio da li su podnosioci ispunili proceduralne kriterijume za prihvatljivost zahteva. Nakon konstatacije da su podnosioci zahteva ispunili sve kriterijume prihvatljivosti, Sud je razmotrio njihov zahtev u suštini.

Sud je primetio da je Sektor opštinske inspekcije odlučio da poruši šupe podnosilaca zahteva, kako bi zaštitio javni prostor i da spreći njihovu zloupotrebu. Međutim, odluka Sektora opštinske inspekcije je doneta, a da prethodno nije potvrđeno da li je postojalo neko imovinsko pitanje koje se odnosi na šupe.

Sud je naglasio da su podnosioci zahteva pružili imovinske dokaze u vezi sa šupama koje su bile predmet spora u Vrhovnom sudu, ali zašto navedeni sud nije uzeo u obzir te dokaze, nije pružen izričit odgovor na osnovu pruženih dokaza i doneo je neopravdanu odluku. Razmatrajući zahtev u njegovoj suštini, Sud je našao da je pravo podnosilaca da budu saslušani i pravo na opravdanu odluku, kao sastavni deo prava na pravično i nepristrasno suđenje prekršeno. Zbog navedenih razloga, Sud je odlučio: i) da je bilo kršenja člana 31

[Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], u vezi sa stavom 1 člana 6 [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije za Ljudska Prava; ii) da proglašava ništavnom presudu Vrhovnog suda Kosova, A. br. 1053/2008, od 31. maja 2012. god.; iii) vraća presudu Vrhovnom sudu Kosova na ponovno razmatranje, u skladu sa presudom Ustavnog suda; i iv) odobrava zahtev za privremenu meru za vreme dok Vrhovni sud Kosova ponovo razmatra pitanje u skladu sa *per ratio decidendi* Ustavnog suda.

Priština, 07. decembar 2012. godine

Br. ref.:AGJ329/12

PRESUDA

u

slučaju br. KI72/12

Podnosioci zahteva

Veton Berisha i Ilfete Haziri

Ustavno razmatranje presude A. br. 1053/2008 Vrhovnog suda od 31. maja 2012. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Ivan Čukalović, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Kadri Kryeziu, sudija i

Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva Veton Berisha i Ilfete Haziri, sa prebivalištem u Prištini.

Osporene odluke

2. Podnosioci zahteva osporavaju presudu Vrhovnog suda A. br. 1053/2008 od 31. maja 2012. godine, koja je uručena podnosiocima zahteva dana 25. maja 2012. godine.

Pravni osnov

3. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, član 20. i 27. Zakona br. 03/L-121 Ustavnog suda Republike Kosovo, 15. januara 2009. godine (u daljem tekstu: zakon), i pravila 56.2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu, Poslovnik o radu).

Predmetna stvar

4. Podnosioci zahteva se žale protiv rušenja šupe koja je navodno u vlasništvu podnosilaca zahteva, preko odluke Direkcije javnih službi i civilne službe Prištine, kao i gradonačelnika Prištine, koje su bile podržane presudom Vrhovnog suda.

5. Pored toga, podnosioci zahteva traže od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da nametne privremene mere u skladu sa članom 27. Zakona, radi zaštite šupe od rušenja, od strane Opštinskog inspektorata u Prištini.

Postupak pred Sudom

6. Dana 30. jula 2012. godine, podnosioci zahteva su podneli zahtev Sudu.

7. Dana 4. septembra 2012. godine, predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsednik), Kadri Kryeziu i Enver Hasani.

8. Dana 1. oktobra 2012. godine, zahtev je saopšten Vrhovnom sudu i gradonačelniku Prištine.

9. Dana 5. oktobra 2012. godine, podnosioci zahteva su obavešteni u vezi sa registrovanjem zahteva.

10. Dana 30. oktobra 2012. godine, od podnosioca zahteva je zatraženo da dostave dodatnu dokumentaciju kako bi

kompletirali svoj zahtev, naime u vezi sa trenutnim statusom šupe.

11. Dana 5. decembra 2012. god., Veće za razmatranje je većalo o izveštaju sudije izvestioca i preporučilo Sudu prihvatljivost zahteva i uvođenje privremenih mera.

Pregled činjenica u vezi sa Vetonom Berishom

12. Dana 6. jula 1990. godine, Opština Priština (odluka br. 08-360-247) je podnosiocu zahteva Vetonu Berishi dala na korišćenje stan "koji se nalazi u Prištini XXX Blok III, zgrada 4, br. 1, sprat, ulaz. Stan "ima ukupnu površinu od 43,90 kvadratnih metara, a sastoji se od dve sobe; 1 kuhinje, 1 kupatilo, 1 WC, 1 predsoblje, hodnik, ostava, balkon, terasa, 1 unutrašnji balkon, 1 podrum, šupa i garaža.

13. Dana 16. jula 1990. godine, SIZ STANOVANJA I POSLOVNOG PROSTORA PRIŠTINA i podnosilac zahteva zaključali su ugovor br. 1193/3127 o korišćenju tog stana. Ugovor između ostalog propisuje:

> *"Na osnovu odluke entiteta koji daje stan, Skupština Opština (SO) Priština, iz Prištine 08br.360-247 od 06,07,1990. godine, organizacija isporučuje, dok nosilac stanarskog prava dobija na korišćenje za neodređeni period vremena, stan koji se nalazi u Prištini XXX Blok III, Zgrada 4, Br. 1, na spratu---- ulaz. Zgrada ima ukupnu površinu od 43,90 kvadratnih metara, sadrži dve sobe; 1 sobu, 1 kuhinju, 1 kupatilo, 1 WC, predsoblje 1, hodnik, balkon, 1 terasu, unutrašnji balkon, 1 podrum, šupu i garažu".*

> *"Nosilac stanarskog prava će koristiti stan- koji je predmet ovog ugovora, zajedno sa članovima svoje porodice. Nosilac stanarskog prava je dužan da organizaciji isplati kiriju u iznosu od 40,00 dinara. On se tereti dana*

01.08.1990, mesečno unapred, a najkasnije do 5. svakog meseca".

"Zapisnik o isporuci stana nosiocu stanarskog prava, sastavljen u prisustvu obe ugovorne strane...gde je stanje stana utvrđeno po prijemu stana za korišćenje, predstavlja takođe sastavni deo ovog ugovora".

14. Dana 2. avgusta 1992. godine, podnosilac zahteva je kupio (ugovor br. 06-360-9/27) navedeni stan od Opštine Prištine kao prodavca. Kupoprodajni ugovor je zaključen na osnovu ugovora o korišćenju stana br. 1193/3127, zaključen dana 16. jula 1990. godine. Kupoprodajni ugovor je, između ostalog, propisivao:

"Skupština opština Priština sa adresom u Prištini Trepcanska br. 2 (u daljem tekstu: prodavac) koju zastupa Novica Sojevic, Predsednik SO, i Veton Berisha (podnosilac zahteva) iz Prištine III, Stambeni blok br. 4 (u daljem tekstu: kupac)"

"Ugovorne strane utvrđuju da je kupac nosilac prava raspolaganja stana br. 4, u ulici III Stambeni blok br. 4 u Prištini, sa površinom od 43,90 kvadratnih metara, koji se nalazi na parceli KOB, ZKUL I koji se sastoji od 2 sobe, 1 kuhinje, 1 kupatila sa WC-om, 1 predsoblje, 1 hodnik, 1 terasa, 1 šupa i druge prostorije koje koristi kupac (podnosilac zahteva), je nosilac stanarskog prava (Zakupac na neodređeno vreme) pod ugovorom za korišćenje stana br. 1193/127, zaključen dana 16. jula 1990. godine.

"Ugovorne strane su saglasne da otkupna cena imovine iz člana 1 ovog ugovora na dan 2. avgusta 1992. godine iznosi 88 810 dinara (slovima osamdeset-osam hiljada osam stotina i deset). Prodavac prodaje a kupac kupuje

nepokretnu imovinu iz člana 1 ovog ugovora po ceni od 2.023 dinara po kvadratnom metro, što ukupno iznosi ugovorenu cenu od 78,597 dinara (slovima sedamdeset osam hiljada pet stotina i devedeset sedam). Ugovorna cena navedena u stavu 1. ovog člana je utvrđena nakon propisanog umanjenja. Sastavni deo ovog ugovora je obračun ugovorne cene stana.

"Prava i obaveze kupca prema ovom ugovora biće preneta njegovom nasledniku".

"Na dan ovog ugovora prestaju sva prava i obaveze stanarskog prava (zakupac na neodređeno vreme) i na toj osnovi zaključen je ugovor o korišćenju stana iz člana 1 ovog ugovora, pod uslovom da kupac preuzme obaveze troškova trenutnog održavanja na način kao što je propisano zakonom".

"Ugovorne strane su saglasne da troškovi overenja ugovora od strane suda i upisa svojinskog prava te i teret hipoteke u javnim knjigama snosi kupac (podnosilac zahteva)".

15. Dana 14. jula 1995. godine, Opštinski sud u Prištini, u tužbi za isporuku nepokretne imovine, po presudi P. br. 866/94, naredio je trećoj strani da preda šupu podnosiocu zahteva za korišćenje i na raspolaganje. Opštinski sud u Prištine je obrazložio sledeće:

"Na osnovu ugovora ov.br. 12709/93, od 12. februara 1993. godine, koji se odnosi na kupovinu stana, sud nalazi da je tužilac (podnosilac zahteva), kao nosilac stambenog prava od opštine Priština, kao nosilac prava raspolaganja, kupio je stan u trećem bloku stana br. 4, površine od 43.90

kvadratnih metara, koji se sastoji od dve sobe, jedne kuhinje, jednog kupatila, predsoblja i šupe".

"Od Pl. Br. 1000 KO Priština, od 3. februara 1995. godine, sud je utvrdio da je tužilac (podnosilac zahteva) upisan u Opštinskoj geodetskoj upravi u Prištini, kao vlasnik kupljenog stana".

"Odredba člana 20, stav 1, Zakona o osnovama svojinsko-pravnih odnosa predviđa da se pravo svojine stiče po samom zakonu, na osnovu pravnog posla i nasleđivanjem. S obzirom da je tužilac (podnosilac zahteva) stekao pravo na korišćenje stana zajedno sa šupom koja je predmet spora, I budući da ih je on kupio na osnovu gore navedenog ugovora, on ima svojinska prava takođe nad šupom, kao deo kapitala".

16. Dana 30. avgusta 2002. godine, Direkcija za finansije i imovinu SO Priština je između ostalog (odluka 02 br. 03-2/2743) utvrdila sledeće:

"Vetonu Berishi iz Prištine ODREĐEN je porez na transakciju nepokretne imovine u vrednosti od 100 evra.

Osnov za utvrđivanje ovog poreza proizilazi iz presude o proveri kupovine nepokretne imovine, proverena u Opštinskom sudu u Prištini br. 866/94 od 14. jula 1995. godine.

Iz dokumentacije se može videti da presuda o proveri kupovine nepokretne imovine između V. K. i Veton Berisha, ima kao predmet kupovine 1 jedinicu (parcela) upisana u

posedovnom listu br. III Opštinskom katastru III, uslužna šupa, gde se svaka jedinica plaća 100 evra".

Pregled činjenica u vezi sa Ilfete Haziri

17. Dana 1. februara 1977. godine (Samoupravna interesna zajednica) za stambene i poslovne objekte u Prištini i Nazmi Haziri (pokojni suprug Ilfete Haziri) potpisali su ugovor br. 1193-3125 o korišćenju stana. "Stan ima ukupnu površinu od 43,90 kvadratnih metara i sastoji se od 2 spavaće sobe, 1 kuhinje, 1 kupatila, i toaleta, 1 predsoblja, hodnika, balkona, terase, špajza, podruma, ostave i garaže".

18. Dana 11. aprila 1996. godine, Direkcija za pravne i imovinske poslove u opštini Priština, izdaje potvrdu br. 2218/96, kojom Ilfete Haziri priznaje kao kupca. Pored toga, uplatnica ukazuje da je Ilfete Haziri, blok 3, broj 3, Priština, platila za kupovinu stana.

Pregled činjenica u odnosu na oba podnosioca zahteva.

19. Dana 20. juna 2008. godine, Direkcija javnih službi i civilne službe - Sektor opštinske inspekcije u opštini Priština je naredio (odluka 07 br. 355-15711) neposredno "rušenje 3 šupe koje se nalaze na javnom prostoru" i "koje se zloupotrebljavaju za razne fiziološke potrebe".

20. Dana 30. juna 2008. godine, podnosioci zahteva su podneli žalbe na tu odluku šefu Direkcije za administraciju i osoblje. Oni su se "oštro žalili na način i postupak delovanja lica koji je sastavio i usvojio to Rešenje" i tvrdili su da „pre donošenja odluke o rušenju, gore pomenuti organ je trebao da analizira pitanje dokumentacije pomenutog objekta, bar da od vlasnika objekta pismeno traži da li postoji dokumentacija o vlasništvu".

21. U prilogu te žalbe, oni su dostavili "dokaze o vlasništvu nad pomenutim šupama", i to: katastarsko snimanje dela Dardanije,

gde se vidi postojanje šupe; dva ugovora o korišćenju stana, gde se vidi postojanje šupe; dva kupoprodajna ugovora stana; presuda br. 866/94 (koja se odnosi na šupu); rešenje Direkcije za finansije i imovinu (koje se odnosi na šupu); rešenje Direkcije javnih službi i civilne službe - Sektor opštinske inspekcije.

22. Dana 14. jula 2008. godine, gradonačelnik Prištine, odbio je žalbu zato što "na osnovu sprovedene inspekcijske kontrole od strane ovlašćenih inspektora, utvrđeno je da se šupe koje se nalaze na javnom prostoru zloupotrebljavaju na razne načine, zato, u cilju zaštite javnog prostora odlučeno je da se sprovede rušenje pomenutih objekata, i da žalioci ne podržavaju nijednim dokazom činjenicu da su ovi objekti izgrađeni na osnovu građevinske dozvole".

23. Dana 20. avgusta 2008. godine, podnosioci zahteva su podneli žalbu Vrhovnom sudu Kosova tražeći "da potvrdi da su tužitelji Veton Berisha i Ilfete Haziri sa adresom" Musine Kokollari Br 3 i 4, VLASNICI ove nepokretne imovine - ŠUPA, i kuća na osnovu kupoprodajnih ugovora i druge dokumentacije ".

24. Podnosioci zahteva su tvrdili pred Vrhovnim sudom da "Uprkos činjenici da smo podneli žalbu i predstavili ove činjenice - DOKAZE, drugostepena instanca je odbila žalbu tužilaca [Podnosilaca zahteva], i nije čak ni uzela u obzir dokaze ".

25. Podnosioci zahteva su dalje tvrdili da su oni "stalni i legitimni posednici ovih šupa i kuća, što znači ovih nepokretnih imovina". Dakle, oni su tražili od Vrhovnog suda da "predstavi i izvede predložene dokaze tokom većanja".

26. Dana 31. maja 2012. godine, Vrhovni sud Kosova (A. br. 1053/2008), je odbio žalbu podnosilaca zahteva, zaključivši *„da je osporena odluka pravedna i zasnovana na zakon dok, navodi tužbe ne utiču na utvrđivanje drugog činjeničnog stanja“*.

27. Dana 20. septembra 2012. godine, podnosioci zahteva su, na zahtev Suda , su usmeno obavestili da su šupe i dalje netaknute i da nisu srušene.

Navodi podnosilaca zahteva

28. Podnosioci zahteva tvrde da su njihova prava na pravično i nepristrasno suđenje, te i njihovog prava na imovinu, povređena od strane javnih vlasti, ali oni se ne pozivaju na nikakvu konkretnu ustavnu odredbu. Međutim, na osnovu njihovih izjava Sud smatra da oni tvrde da je povređen član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i član 46. [Zaštita imovine] Ustava.

29. Podnosioci zahteva tvrde da je presuda Vrhovnog suda od 31. maja, broj A. br. 1053/2008 2012, netačna zato što odbija tužbu podnosilaca zahteva za proveru svojinskih prava za koja tvrde da poseduju neoborive dokaze.

30. Podnosioci zahteva tvrde da Vrhovni sud, presudom od 31. maja A. br. 1053/2008 2012, nije uzeo u obzir sve dokaze koje su oni izneli a koji uključuju (1) ugovor o otkupu stana a koji takođe uključuje i šupu, i (2) konačnu presudu br 866/94 od 14. jula 1995. godine, Opštinskog suda u Prištini.

31. Štaviše, podnosioci zahteva traže da Ustavni sud:

    a) "poništi presudu Vrhovnog suda A. br. 1053/2008 od 31. maja 2012. godine, (...) i važeću presudu kojom je overeno vlasništvo"; i

    b) Da nametne privremene mere u skladu sa članom 27. Zakona, u cilju " zaštite objekata (šupa) od rušenja od strane opštinske inspekcije Priština. Ova mera je neophodna kako bi se izbegle opasnosti ili nepopravljive štete".

Prihvatljivost zahteva

32. Kako bi mogao da presuđuje o zahtevu podnosioca zahteva, Sud treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

33. Član 113.3. Ustava, predviđa:

> *"Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele na zakonit način"*

34. Član 113.7. Ustava, predviđa

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav povređena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

35. U ovom slučaju, Sud primećuje da su podnosioci zahteva tražili utočište za zaštitu svojih prava i interesa u upravnom postupku pred dva tela u opštini Priština, i konačno pred Vrhovnim sudom Kosova. Podnosioci zahteva, su, prema tome, ovlašćene stranke i iscrpeli su sve pravne lekove koji im se pružaju važećim zakonom na Kosovu, a samim tim i ispunjavaju zahteve za prihvatljivost prema članu 113.1. i 113.7. Ustava.

36. Član 49. Zakona predviđa:

> *"Podnesak se podnosi u roku od četiri (4) meseca. Rok počinje od dana kada je podnosiocu zahteva uručena sudska odluka. U svim ostalim slučajevima, rok će se računati od dana kada je odluka ili akt javno saopštena. Ako se tužba tiče nekog zakona, onda će se rok računati od dana kada je zakon stupio na snagu. "*

37. Na osnovu dostavljenih dokumenata može se zaključiti da je odluka Vrhovnog suda uručena podnosiocima dana 25. jula

2012. godine, a da su oni podneli zahtev Sudu 30. jula 2012. godine. Zahtev je podnet blagovremeno u skladu sa članom 49. Zakona.

38. U ovom slučaju, Sud je uveren da su ispunjeni uslovi akumulativnog postupka, da bude ovlašćena strana, podnošenje zahteva u zakonskom roku i iscrpljenjem pravnih lekova. Zahtev je prihvatljiv; Sud će sada ispitati i oceniti meritum predmeta.

Meritum

39. Podnosioci zahteva tvrde da Vrhovni sud (presuda A. br. 1053/2008, od 31. maja 2012. godine) nije uzeo u obzir sve dokaze koje su oni naveli za svojinsko pravo i koji su uključivali, naime, kupoprodajni ugovor stana koji takođe uključuje šupu.

40. U stvari, Sud nalazi da su podnosioci zahteva naveli sledeća dokumenta: katastarsko snimanje dela Dardanije, gde se vidi postojanje šupe; dva ugovora o korišćenju stana, gde se vidi postojanje šupe; dva kupoprodajna ugovora stana; presuda br. 866/94 (koja se odnosi na šupu); odluka Direkcije za finansije i imovinu (koja se odnosi na šupu), kao i rešenje Direkcije javnih službi i civilne službe - Sektor opštinske inspekcije.

41. Podnosioci zahteva tvrde pred Vrhovnim sudom da "uprkos činjenici da smo (...) predstavili (...) DOKAZE, drugostepeni sud je odbio žalbu tužilaca, a nije ni uzeo u obzir dokaze ". Oni su takođe zaključili tražeći od Vrhovnog suda da "predstavi i iznese predložene dokaze na većanju" i "da potvrdi da su tužitelji Veton Berisha i Ilfete Haziri (...) vlasnici ove nepokretnosti - ŠUPE, i kuća na osnovu kupoprodajnih ugovora i druge dokumentacije ".

42. Sud nalazi da je Sektor opštinske inspekcije, doneo odluku o rušenju šupa o kojima je reč u cilju zaštite javnog prostora i zaustavljanja njihove zloupotrebe. Međutim, navedena odluka Sektora opštinske inspekcije je doneta bez prethodnog utvrđivanja da li postoje svojinska pitanja u vezi sa šupama.

43. Sud nalazi da je gradonačelnik Prištine obrazložio da se šupe zloupotrebljavaju i da je naredio da se sruše u cilju zaštite javnog prostora, kao i da argumenti vlasništva izvedeni od strane podnosilaca zahteva ni na koji način ne podržavaju dokaz da su demolirane šupe izgrađene na osnovu građevinske dozvole. Gradonačelnik nije dostavio izričiti odgovor na podneske podnosilaca zahteva koji se odnose na vlasništvo nad šupama.

44. Osim toga, Sud nalazi da je Vrhovni sud obrazložio svoju presudu na sledeći način:

> *„Sud je procenio da su navodi tužilaca neosnovani jer su u suprotnosti sa činjeničnim stanjem utvrđenim od strane upravnih organa i sa dokazima koji se nalaze u spisima predmeta. Tužioci nisu nijednim dokazom argumentovali svoje navode dok dokazi koje su podneli nemaju uticaja na donošenje druge odluke po ovom pravnom pitanju“.*

> *“U članu 56.1. Zakona o upravom postupku predviđa se da teret dokazivanja podnesenih činjenica pada na zainteresovanu stranu u upravom sporu bez obzira na obavezu uprave da strankama stavi na raspolaganje dokaze sa kojima ona raspolaže“.*

> *„Prema oceni suda, osporena odluka je jasna i razumljiva i sadrži dovoljno obrazloženje za odlučujuće činjenice, koje i ovaj Sud prihvata. Polazeći od ovog stanja stvari, ovaj Sud je konstatovao da je činjenično stanje ovog upravnog pitanja pravedno utvrđeno i da nije povređen zakon na štetu tužilaca, stoga, nije prihvatio navode tužilaca jer nemaju uticaja na konstatovanje nekog drugog stanja od onog kojeg su utvrdili upravni organi“.*

> *„Na osnovu svega što je gore navedeno, Sud je konstatovao da je osporena odluka pravedna i zasnovana na zakon*

dok, navodi tužbe ne utiču na utvrđivanje drugog činjeničnog stanja".

45. Vrhovni sud nije pružio izričiti odgovor u vezi sa podnescima podnosilaca zahteva o svojinskim pravima nad šupama o kojima je reč, već je izjavio da su "tužbe podnete od strane tužilaca, neosnovane" i da "tužioci nisu nijednim dokazom argumentovali svoje navode dok dokazi koje su podneli nemaju uticaja na donošenje druge odluke po ovom pravnom pitanju".

46. Vrhovni sud ne opisuje koje su tvrdnje, koji su "dokazi koje su oni predstavili", niti kakav "uticaj na donošenje drugih odluka", niti šta je navedena"pravna stvar". Postoje samo opše izjave bez pravnog obrazloženja i logičnog utemeljenja, s obzirom da se argumenti podnosilaca zahteva i predstavljeni dokazi odnose na srž predmeta, što znači osporeno rušenje imovine koja navodno pripada podnosiocima zahteva.

47. Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], propisuje da:

1. Svakome se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama (...).

48. S druge strane, stav 1. člana 6. [Pravo na pravično suđenje] Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (Konvencija), navodi da:

Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama (...), ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona.

49. Pored toga, pravo na pravično suđenje, oličeno u ustavnim tekstovima i u članu 6. Konvencije, je od fundamentalnog karaktera za očuvanje osnovnih prava, u ovom slučaju, prava na svojinu.

50. Zapravo, član 46. [Zaštita imovine] propisuje da:

1. Garantuje se pravo na imovinu.

2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.

3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti

Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproprише.

4. O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne institucije Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud..

51. Pored toga, član 1. protokola 1. [Zaštita imovine] Konvencije, propisuje:

Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje

zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu s opštim

interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni.

52. Konačno, član 53. [Tumačenje odredaba o ljudskim pravima] propisuje:

Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa

sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava.

53. Stoga, podnosioci zahteva imaju pravo da dobiju sudsko rešenje u skladu sa zakonom i odlukama Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP) kada "sporovi koji proizilaze iz jednog akta Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo". Ovo pravo uključuje obavezu za sudove da pruže razloge za svoje odluke sa razumnim osnovama, kako na proceduralnom tako i na materijalnom nivou. Pravo na razloge za sudske odluke zahteva objašnjenje sa verodostojnim i dobro konstruisanim razlozima za odluke u svakom pojedinačnom slučaju.

54. Dakle, pravo na pravično suđenje podrazumeva pravo na obrazloženu presudu. ESLJP je smatrao da, dok vlasti uživaju značajnu slobodu u izboru odgovarajućih sredstava da obezbede da su njihovi pravosudni sistemi u skladu sa zahtevima iz člana 6. (1) Konvencije, njihovi sudovi treba da "jasno da ukažu na osnove na kojima zasnivaju svoje odluke". (vidi Hadjianastassiou protiv Grčke, ESLJP presuda od 16. decembra 1992. godine, stav 33).

55. U nedavnoj presudi, ESLJP je ponovio da "presude sudova i tribunal treba adekvatno da navedu razloge na kojima su

zasnovane". (Vidi *Tatishvili protiv Rusije,* ESLJP presuda od 22. februara 2007. godine, stav 58*).*

56. Član 31. Ustava i član 6. Konvencije obavezuju sudove da daju razloge za svoje presude. Međutim, to ne podrazumeva detaljan odgovor na svaki argument ili pitanje (vidi Van De Hurk protiv Holandije, 19. april 1994. godine, stav 61). Mera na koju se ova obaveza odnosi, može da varira u zavisnosti od prirode odluke. Ipak, ukoliko je podnesak od fundamentalnog značaja za ishod slučaja, kao što je imovina u slučaja rušenja, onda sud treba da se konkretno bavi time u svojoj presudi.

57. Dalja funkcija obrazložene odluke je da prikaže strankama da su one saslušane. Štaviše, obrazložena presuda pruža mogućnost stranci da se žali protiv nje, kao i mogućnost preispitivanja odluke od strane apelacionog tela. Jedino davanjem obrazložene odluke, može se sprovesti javna kontrola uprave pravde. (Vidi Tatishvili protiv Rusije, ECLJP presuda od 22. februara 2007. godine, stav 58).

58. Pored toga, pravo na dobijanje sudske odluke u skladu sa zakonom uključuje i obavezu suda da pruži razloge za svoja rešenja sa razumnim osnovama, kako na proceduralnom tako i na materijalnom nivou. Pružanje razloga zahteva objašnjenja sa verodostojnim i pravno konstruisanim razlozima za odluke u svakom pojedinačnom slučaju, koji takođe treba da obuhvati kao pravne kriterijume tako i činjenične elemente u prilogu odluke.

59. U Hiro Balani protiv Španije, podnosilac zahteva je podneo podnesak Sudu koji je zahtevao precizan i izričit odgovor. Sud nije dao taj odgovor onemogućavajući da se utvrdi da li su oni jednostavno zanemarili da se bave pitanjem ili su imali nameru da odbace podnesak, i ako je tako koji su razlozi za to odbacivanje. ESLJP je utvrdio da to predstavlja povredu člana 6. (1) Konvencije.

60. Shodno tome, obrazloženje treba da omogući licu kome je odluka namenjena i javnosti uopšte, da prati obrazloženje koje je uticalo da Sud donese određenu odluku.

61. Dakle, obrazloženje odluke treba navesti odnos između nalaza merituma i odražavanje kada se razmatra predloženi dokaz, s jedne strane, i pravni zaključci Suda, s druge strane. Presuda Suda će povrediti ustavni princip zabrane proizvoljnosti u odlučivanju, ako dato obrazloženje ne sadrži utvrđene činjenice, zakonske odredbe i logični odnos između njih.

62. Sud nalazi da, u ovom slučaju, obrazloženje Vrhovnog suda nije dovoljno izraženo i razrađeno, kao odnos između odgovarajućih dokaza, relevantne ocene i važećih zakonskih odredaba i nalaz merituma nije jasno i potpuno utvrđen.

63. Dakle, Sud smatra da propust Vrhovnog suda da obezbedi jasne i potpune odgovore vis-à-vis ključnim argumentima imovine, predstavlja kršenje prava podnosilaca zahteva da budu saslušani i pravo na obrazloženu odluku, kao komponenta pravičnog i nepristrasnog suđenja.

64. Prema tome, Sud zaključuje da je povređen član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, u vezi sa stavom 1. članom 6. [Pravo na pravično suđenje] Konvencije.

Privremene mere

65. Kao što je gore navedeno, podnosilac zahteva je zatražio od Suda da nametne privremenu meru" u skladu sa članom 27. Zakona br. 031L-121 o Ustavnom sudu u vezi sa slučajem koji je predmet u postupku zaštite objekata (šupa) od rušenja od strane Opštinske inspekcije u Prištini". Podnosilac zahteva dalje navodi da "ova mera je neophodna da bi se izbegle opasnosti ili nepopravljive štete ".

66. Sud takođe nalazi da je zahtev za privremenu meru osnovan i opravdan u predmetnoj stvari koja se odnosi na nepokretnu imovinu. Pored toga, Sud smatra da eventualna novčana kompenzacija ne može da ispravi nepopravljivu štetu ako se šupe poruše, jer je nepokretna imovina jedinstvena i šupe su jedinstvene.

67. Zapravo, predmetna stvar slučaja se uglavnom bavi osporenim naređenjem za rušenje šupa, navodno u vlasništvu podnosilaca zahteva, po odluci Direkcije javnih službi i civilne službe u Opštini Priština i gradonačelnika Prištine, koje su potvrđene presudom Vrhovnog suda.

68. Sud smatra da su navodna imovina i nalog za rušenje, povezana pravna pitanja i isprepletena jedno u drugo i, samim tim, izgleda da odluka gradonačelnika Prištine 01. br. 07-15711, od 14. jula 2008. godine, kojom je naređeno rušenje i sprovođenje presude Vrhovnog suda A. br. 1053/2008 od 31. maja 2012. godine, može uzrokovati nepopravljivu štetu podnosiocima zahteva izvršenjem gorepomenutog rušenja.

69. Stoga, Sud, u skladu sa članom 116.(2) Ustava i članom 27. Zakona, dana 5. decembra 2012. godine, bez prejudiciranja konačnog ishoda sporne stvari, odlučuje da odobri tražene privremene mere, od dana usvajanja odluke do okončanja ponovnog razmatranja od strane Vrhovnog suda i da odmah obustavi sprovođenje naloga za rušenje, kao što je potvrđeno presudom Vrhovnog suda.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, na sednici od 5. decembra 2012. god., jednoglasno:

I. PROGLAŠAVA zahtev prihvatljivim.

II. UTVRĐUJE da je bilo kršenja člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] u vezi sa stavom 1. člana 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima.

III. PROGLAŠAVA presudu Vrhovnog suda Kosovo A. br. 1053/2008 od 31. maja 2012. god. ništavnom.

IV. VRAĆA presudu Vrhovnog suda na ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog Suda;

V. ODOBRAVA zahtev za privremenu meru za vreme dok Vrhovni sud Kosova ponovo razmatra pitanje u skladu sa *per ratione decidendi* ovog Suda.

VI. OSTAJE posvećen ovom pitanju u očekivanju sprovođenja tog naloga;

VII. NALAŽE da se ova presuda dostavi strankama i u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona da se objavi u Službenom listu; i

VIII. PROGLAŠAVA da ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Almiro Rodrigues Prof. dr Enver Hasani

KO 63 / 12 od 13. decembra 2012 - Zahtev za Alma Lama i 10 drugih članova Skupštine Republike Kosova za ustavne procenu čl. 37, 38. i 39. Krivičnog zakona br 04/L-82 Republike Kosovo

Slučaj KO 63/12, odluka od 10. decembra 2012. god.

Ključne reči: Krivični zakon Republike Kosovo, zahtev poslanika Skupštine, sloboda izražavanja, sloboda medija, prezumacija ustavnosti zakona, krivična odgovrnost medija, zaštita izvora informacije.

Podnosioci zahteva podnose zahtev na osnovu člana 113.5. Ustava Kosova, navodeći da su članovi 37, 38 i 39. Krivičnog zakona Republike Kosova u suprotnosti sa Ustavom. Podnosioci zahteva navode da su osporeni članovi u suprotnosti sa ustavnim odredbama koje garantuju slobodu medija i slobodu izražavanja, kao i u spurotnosti sa Evropskom Konvencijom za Ljudska Prava, odnosno odredbama koje štite slobodu izražavanja.

Član 37. Krivičnog zakona reguliše pitanje krivične odgovornosti urednika, izdavača, štamparija ili proizvođača informativnih publikacija preko kojeg je izvršeno krivično delo, član 38 uređuje zaštitu izvora informacija i član 39. reguliše sprovođenje opštih odredaba za krivičnu odgovornost izvršenu od strane medija. Podnosioci navode da je formulacija ovih članova dovoljno široka, ne određujući krivična dela koja mogu da se izvrše preko medija, i kao takva ozbiljno rizukuju slobodu novinara u toku obavljanja njihove profesije što čini vitalan deo funskcionisanja demokratije na Kosovu.

Sud je ustanovio da su podnosioci zahteva ovlašćena stranka i da je zahtev podnet unutar predviđenog vremenskog roka, oni su ispunili sve kriterijume prihvatljivosti, i kao posledica toga, njihov zahtev je prihvatljiv.

Pošto je Sud prethodno odlučio da odloži ovaj sluaj, kako bi sačekali rezultate jednog započetkog zakonodavnog postupka u Skupštini o uklanjanju tri osporena iz Krivičnog zakona, a što predstavlja jedan element o dposebnog značaja za razmatranje zahteva podnosilaca. U međuvremenu, 2. novembra je okončan zakonodavni proces, odnosno u Skupštini Kosova je isvojen Zakon 04/L-129 koji uklanja iz Krivičnog zakona tri sporna člana.

Uimajući u obzir neočekivan zakonski događaj, Sud zaključuje da podnosioci zahteva sada nemaju slučaj ili nerešeni spor u vezi sa ustavnošću članova 37, 38 i 39. Krivičnog zakona. Pitanje je zapravo bez predmeta razmatranja.

Priština, 10. decembar2012. god.

Br. ref.:VTK327 /12

ODLUKA O POVLAČENJU ZAHTEVA

u

slučaju KO63/12

Zahtev Alme Lame i 10 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo za ocenu ustavnosti članova 37, 38. i 39. Krivičnog zakona br. 04/L-82 Republike Kosovo

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Ivan Čukalović, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Kadri Kryeziu, sudija i

Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su poslanici Skupštine Kosova: Alma Lama, Visar Ymeri, Rexhep Selimi, Afrim Kasolli, Albulena Haxhiu, Albana Fetoshi, Albana Gashi, Glauk Konjufca, Albin Kurti, Florin Krasniqi i Afrim Hoti.

Predmetna stvar

2. Zahtev za ocenu ustavnosti članova 37, 38. i 39. **Krivičnog zakona br. 04/L-82 Republike Kosovo** (u daljem tekstu:

Krivični zakon) usvojenog od strane Skupštine Kosova dana 20. aprila 2012. god. i proglašenog odlukom Skupštine dana 22. juna 2012. god.

3. Preciznije, podnosilac zahteva je izričito postavio sledeće pitanje Ustavnom sudu: "Da li članovi *37, 38. i 39. Krivičnog zakona br. 04-/L-82 Republike Kosovo povređuju osnovna ljudska prava i slobode zagarantovane članovima 40. i 42. Ustava Republike Kosovo, kao i članom 10. Evropske konvencije o ljudskim pravima i njenim protokolima*."

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na članu 113.5 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 20. i 43. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god., (br. 03/ L-121), (u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnika o radu).

Postupak pred sudom nakon odluke o prihvatljivosti i odlaganju Ref. Br.:VP318/12, objavljen dana 29. oktobra 2012. godine

5. Dana 18. oktobra 2012. godine, Ustavni sud je odlučio da proglasi zahtev prihvatljivim, da odloži odluku o meritumu zahteva do 15. decembra 2012. godine i da se bavi ovim slučajem.

6. Pored toga, Sud je zatražio od Skupštine Kosova informacije o statusu zakonodavnog postupka u vezi sa ukidanjem članova 37, 38 i 39 Krivičnog zakonika, Zakon Br. 04/L-82 Republike Kosovo.

7. Dana 12. novembra 2012. god. Ustavni sud je primio pismo od predsednika Skupštine Republike, kojim se Sud informiše da

„Skupština Republike Kosovo, na plenarnom zasedanju održanom dana 19. novembra 2012. godine, usvojila je Zakon br. 04/1-129 o izmeni i dopuni Krivičnog zakonika Republike Kosovo br. 04/L-082. Usvajanjem Zakona br. 04/1-129, ukidaju se članovi 37, 38 i 39 Krivičnog zakonika Republike Kosovo". Pored toga, dekret br. DL -048-2012 o proglašenju zakona br. 04/1-129 o izmeni i dopuni Krivičnog zakonika Republike Kosovo od 2. novembra 2012. god., potpisan od strane predsednika Republike Kosovo, je bio priložen pismu od 12. novembra 2012.

8. 15. novembra 2012. god. Alma Lama je uputila Sudu dopis tražeći razjašnjenja u vezi sa odlukom o prihvatljivosti i odlaganju.

9. Sud je 5. decembra 2012. god. većao o suštini zahteva.

Pregled činjenica nakon odluke o prihvatljivosti i odlaganju

10. Dana 19. oktobra 2012. Godine, Skupština opština je usvojila zakon br. 04/L-129, o izmenama i dopunama Krivičnog zakona Kosova, Zakon br. 04/L-082, utvrđujući da:

Član 1

Svrha

Ovaj zakon ima za cilj da ukloni članove 37, 38 i 39 Krivičnog zakoniku Republike Kosovo.

Član 2

Ukidanja u Krivičnom zakoniku Republike Kosovo

Članovi 37, 38 i 39 Krivičnog zakonika Republike Kosovo treba biti izbrisani.

Član 3

Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu 1. Januara 2013. godine

11. Dana 29. Oktobra 2012. Godine, predsednik Skupštine Republike Kosovo je podneo taj zakon predsedniku Republike Kosovo za objavljivanje.

12. Dana 2. novembra 2012. godine, predsednik Republike Kosovo je dekretom br. DL-048-2012, proglasio Zakon br. 04-L-129 o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika Republike Kosovo.

Ocena merituma zahteva

13. Krivični zakonika Kosova je trebao da stupi na snagu dana 1. januara 2013. godine, nakon usvajanja od strane Skupštine Kosova dana 20. aprila 2012. godine, i proglašenja odlukom Skupštine dana 22. Juna 2012. Godine.

14. Sud je u svojoj odluci o prihvatljivosti i odlaganju , uzeo u obzir da su osporeni članovi 37, 38 i 30 Krivičnog zakonika usvojeni od strane Skupštine Kosova dana 20. aprila 2012. godine i proglašeni odlukom Skupštine dana 22. juna 2012. godine.

15. Međutim, odredbe osporene od strane podnosioca zahteva bili su predmet daljih zakonodavnih inicijativa, rasprava i odobrenja od strane Skupštine Kosova. Zapravo, zakonodavni proces je zaključen 2. novembra 2012. godine, proglašenjem zakona br. 04/L-129.

16. Član 2 tog zakona br. 04/L- 129 predviđa da „*Članovi 37, 38 i 39 Krivičnog zakonika Republike Kosova treba da butu izbrisani*“ i Član 3 predviđa da „*Ovaj zakon stupa na snagu 1. januara 2013. godine*“.

17. Stoga, ukidanje članova 37, 38 i 39 iz Krivičnog zakonika je garantovana istovremenim stupanjem na snagu Krivičnog zakonika, Zakona br. 04/L-082 o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika Republike Kosovo, Zakon br. 04/L-129.

18. Sledstveno tome, Sud nalazi da je zakonodavni proces neočekivana činjenica koja je relevantna i koja utiče značajno na zahtev podnosioca zahteva i na razloge i osnove zahteva.

Odluka o povlačenju zahteva

19. Sud smatra da neočekivani zakonodavni događaj ukazuje da se položaj podnosilaca zahteva značajno promenio. Trenutni položaj je da je zahtev bez obrazloženja i da cilj koji su oni tražili se potpuno postigao. U svetlu toga, Sud smatra da nema merituma u daljem razmatranju stvari.

20. Međutim, sud ima ovlašćenja i obavezu da se bavi tim pitanjem a posebno u pogledu sopstvenog Poslovnika o radu Suda.

21. U stvari, Pravilo 32 (4) Poslovnika o radu Ustavnog suda navodi da Sud može odbiti zahtev onda kada zaključi da je podnesak bespredmetan ili da na neki drugi način ne predstavlja predmet ili spor. Pravilo, u relevantoj meri, glasi:

Pravilo 32

Povlačenje podnesaka ili odgovora

(*4) Sud može odbiti podnesak onda kada zaključi da je podnesak sporan ili da na neki drugi način ne predstavlja predmet ili spor.*

(5) Sekretarijat će pismenim putem obavestiti strane u postupku o povlačenju odluke Suda uslučajevima povučenih podnesaka i o bilo kojoj odluci o odbijanju podneska pre donošenja konačne odluke.

22. Takođe, Evropska Konvencija o ljudskim pravima, u odgovarajućoj meri, propisuje sledeće:

Član 37. Brisanje predstavki

1 Sud u svakoj fazi postupka može odlučiti da izbriše predstavku sa liste predmeta ako

se na osnovu okolnosti može zaključiti:

a) da podnosilac predstavke ne namerava da dalje učestvuje u postupku; ili
b) da je stvar razrešena; ili
c) da iz svakog drugog razloga koji Sud utvrdi nije više opravdano nastaviti sa
ispitivanjem predstavke.

23. Kao opšte proceduralno načelo, Sud ne treba da donese odluku o slučajevima u kojima pitanje više nije aktuelno i kada slučaj postaje bespredmetan. Sudovi se ne bave hipotetičkim ili akademskim slučajevima. To je opšte prihvaćeno načelo ponašanja sudova i analogno je načelu sudskog uzdržavanja.

24. Štaviše, sud je već utvrdio (u slučaju 11_09, Odluka br. VHL112/11, od 30. maja 2011. Godine, stav 46), da je "pojam bespredmetnosti dobro priznat pravni pojam. Može da nastane kada se slučaj o jednom apstraktnom ili hipotetičkom pitanju pojavi pred sudom za odlučivanje. Postoje dobri razlozi zašto sud ne treba da se bavi hipotetičkim situacijama, Bez pravog, neposrednog ili konkretnog predmeta, pitanje o kom bi sud trebalo da odluči može da se izgubi u donošenju odluka kojima će obaveziti sebe i javnost a da ne postoji dobar razlog da to učini. Svaka odluka koju bi sud sada doneo u vezi sa ovim zahtevom neće imati praktično dejstvo."

25. Uzimajući u obzir neočekivane zakonodavne događaje koji su se desili i sve gore navedeno, Sud zaključuje da podnosioci zahteva više nemaju nerešen slučaj ili spor u odnosu na ustavnost člana 37, 38 i 39 Krivičnog zakonika. Ovo pitanje je praktično bespredmetno.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 20 Zakona i Pravila 32 (4) Poslovnika o radu, jednoglasno:

ODLUČUJE

I. DA POVUČE zahtev, u skladu sa Pravilom 32.4 Poslovnika o radu Ustavnog suda Kosova.

II. Ova odluka treba da se dostavi strankama i, u skladu sa članom 20.4 Zakona, biće objavljena u Službenom listu.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Almiro Rodrigues	Prof. dr Enver Hasani

KI 78 / 12 od 14. decembra 2012 - Ocena ustavnosti Vrhovnog suda Pkl odluke . Broj 70 / 2012 , od 22. juna 2012

Slučaj KI 78/12, odluka o produženju privremenih mera od 5. decembra 2012. god.

Ključne reči: privremene mere, individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, kršenja individualnih prava i sloboda

Podnosilac je podneo zahtev, shodno članu 113.7 Ustava Kosova, osporavajući presudu Vrhovnog suda, Pkl. br. 70/2012, od 22. juna 2012. god., jer Vrhovni sud, bez ikakvog čvrstog obrazloženja, nije ispitao dokaze predložene od strane odbrane. Dalje, podnosilac je zatražio privremene mere jer "Ukoliko bi povoljna presuda od strane Ustavnog suda prouzrokovala moguće ponovno suđenje ovog slučaja u kojem bi podnosilac mogao biti oslobođen od odgovornosti, onda bi nedostatak ove privremene mere podvrgnuo podnosioca izdržavanju nezakonite i nezaslužene kazne."

Po pitanju privremenih mera, sud je zaključio da postoji potreba da se razmotri odgovor Vrhovnog suda koji je primljen uključujući spise predmeta slučaja P. br. 485/09 od 26. novembra 2010. god., Ap. br. 134/2011 od 8. marta 2012. god., i Pkl. br. 70/2012 od 22. juna 2012. god. kao i zapisnike sa suđenja sudova svih stepena, koji su uključeni u ovaj slučaj. Stoga, sud je produžio rok izrečen od strane suda u njegovoj prvobitnoj odluci od 24. septembra 2012. god., dodatnim periodom od tri meseca, do 31. marta 2013. god.

Priština, 12. decembar 2012. god.

Br. ref.: VMP325/12

ODLUKA O PRODUŽENJU PRIVREMENIH MERA

u

slučaju br. KI78/12

Podnosilac

Bajrush Xhemajli

Zahtev za ocenu ustavnosti rešenja Ustavnog suda, Pkl. br. 70/2012, od 22. juna 2012. godine.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Ivan Čukalović, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Kadri Kryeziu, sudija i

Arta Rama-Hajrizi, sudija

Uvod

1. Dana 24. septembra 2012. god. Ustavni sud je odobrio privremene mere u vezi sa gorenavedenim zahtevom. U svojoj odluci, Ustavni sud je između ostalog odlučio:

   I. DA ODOBRI privremenu meru, sa šest glasova za i dva glasa protiv;

   II. DA ODOBRI privremenu meru u trajanju do 31. decembra 2012. god. od dana usvajanja ove odluke;

   III. DA ODMAH OBUSTAVI izvršenje odluke Vrhovnog suda Pkl. br. 70/2012 od 22. juna 2012. god. i naloga za izdržavanje kazne izrečene presudom Okružnog suda u Prištini P. br. 485/09 od 26. novembra 2010. god. i presude Vrhovnog suda Ap. br. 134/2011 od 8. marta 2012. god. u istom trajanju;

Dopis od Vrhovnog suda

2. Sud je 21. septembra 2012. god. tražio od Vrhovnog suda da dostavi dosije predmeta P. br. 485/09 od 26. novembra 2010.

Ap. br. 134-2011 od 8. marta 2012. god. i Pkl. br. 70/2012 od 22. juna 2012. god., uključujući i zapisnike sudova svih stepena koji su sudili u ovom slučaju.

3. Sud je 19. novembra 2012. god. ponovo tražio od Vrhovnog suda da dostavi dosije predmeta P. br. 485/09 od 26. novembra 2010. Ap. br. 134-2011 od 8. marta 2012. god. i Pkl. br. 70/2012 od 22. juna 2012. god. uključujući i zapisnike sudova svih stepena koji su sudili u ovom slučaju.

4. Dana 20. novembra 2012. god. Vrhovni sud je odgovorio ovom Sudu tako što je dostavio dosije predmeta P. br. 485/09 od 26. novembra 2010. Ap. br. 134-2011 od 8. marta 2012. god. i Pkl. br. 70/2012 od 22. juna 2012. god. uključujući i zapisnike sudova svih stepena koji su sudili u ovom slučaju.

5. U ovom pogledu, Sud ima na umu neophodnost da se razmatra odgovor Vrhovnog suda koji je sada primio, uključujući dosije predmeta P. br. 485/09 od 26. novembra 2010. Ap. br. 134-2011 od 8. marta 2012. god. i Pkl. br. 70/2012 od 22. juna 2012. god. kao i zapisnike sudova svih stepena koji su sudili u ovom slučaju.

IZ TIH RAZLOGA

Sud, u skladu sa članom 116. (2) Ustava i članom 27. Zakona, nakon većanja o ovom pitanju dana 5 decembar 2012. god.,

ODLUČUJE

I. Većinom glasova, da produži vremenski rok koji je Sud postavio u prvobitnoj odluci od 24. septembra 2012. na dodatni period od tri meseca, do 31. marta 2013. god.;

II. Da ostaje posvećen ovom pitanju;

III. Ova odluka će biti dostavljena strankama; i

IV. Ova odluka će biti objavljena u skladu sa članom 20. (4) Zakona i stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Kadri Kryeziu	Prof. dr Enver Hasani

KI 126 / 12 od 14. decembra 2012 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda , MLC . br . 21 / 2012 , od 8. novembra 2012

Slučaj KI 126/12, Odluka o zahtevu za privremene mere i rešenje o neprihvatljivosti od 13. decembra 2012. god.

Ključne reči: jednakost pred zakonom, opšta načela sudskog sistema, privremene mere, individualni zahtev, očigledno neosnovan, prava deteta, kršenje individualnih prava i sloboda

Podnosilac, g. Bekë (Vesel) Gashi, podneo je zahtev shodno članu 113.7 Ustava Kosova, osporavajući presudu Vrhovnog suda, Mlc. br. 21/2012, od 8. novembra 2012. god., zbog kršenja njegovih prava garantovanih članom 2 [Suverenitet], članom 24 [Jednakost pred Zakonom], članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 102 [Opšta Načela Sudskog Sistema], jer je bilo brojnih kršenja međunarodnih standarda o ljudskim pravima, posebno Evropske konvencije o ljudskim pravima i drugih međunarodnih standarda, kao što su oni od UN-a, koji garantuju pravičan proces, nepristrasan, zasnovan na zakonu itd., i član 6 EKLJP koji se odnosi na pravo podnosioca žalbe, na pravičan i nepristrasan proces i dobro administriranje pravde. Dalje, podnosilac navodi da "sud treba da uzima u obzir interese maloletnika, njihov psiho-fizički razvoj, zdravlje, obrazovanje što su primarni interesi prilikom donošenja odluke." Podnosilac dalje traži od suda da izrekne privremene mere.

Po pitanju prihvatljivosti zahteva, sud je zaključio da je zahtev neprihvatljiv, jer podnosilac nije izgradio niti pokazao prima facie slučaj, bilo na meritumu ili prihvatljivosti, i , stoga, zahtev za privremene mere mora biti odbijen kao neosnovan i zahtev je proglašen neprihvatljivim kao očigleno neosnovan.

Priština, 13. decembra 2012. god.

Br. ref.:VMP/AP/328 /12

ODLUKA O ZAHTEVU ZA PRIVREMENE MERE I REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 126/12

Podnosilac

Bekë (Vesel) Gashi

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Mlc. br. 21/2012, od 8. novembra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Ivan Čukalović, zamenik-predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Kadri Kryeziu, sudija

Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Bekë (Vesel) Gashi, sa prebivalištem u selo Qyshk, Opština Peći.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda, Mlc. br. 21/2012, od 8. novembra 2012. god., koja je uručena podnosiocu na neodređen datum.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da gorenavedena presuda povređuje njegova prava zagarantovana Ustavom Republike (u daljem

tekstu: Ustav), čl. 2. [Suverenitet], 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 102. [Opšta načela sudskog sistema].

4. Štaviše, podnosilac zahteva tvrdi da gorenavedena presuda isto tako povređuje "*član 6.1. Evropske Konvencije o Dečjim Pravima i neke druge odredbe Konvencije za zaštitu dečjih prava.*"

5. Pored toga, podnosilac zahteva od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da uvede privremene mere.

Pravni osnov

6. Zahtev se osniva na član 113.7 Ustava, čl. 22. i 27. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god., (Br. 03/L-121) (u daljem tekstu: Zakon), pravila 54. i 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnika o radu).

Postupak pred Sudom

7. Dana 7. Decembra 2012. god., podnosilac zahteva je podneo svoj zahtev Sudu.

8. Predsednik je, 7. decembra 2012. god., imenovao sudiju Almiro Rodrigues za Sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu od sudija Kadri Kryeziu (predsedavajući), Enver Hasani i Arta Rama-Hajrizi.

9. Dana 7. decembar 2012. godine, zahtev je saopšten Vrhovnog Suda i Ministarstvo Pravde.

10. Dana 10. decembra 2012. god., Sud je većao o preliminarnom zahtevu Sudije izvestioca što se tiče zahtevu za privremene mere i prihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 11. januara 2011. god., Porodični sud u Hanoveru , Nemačka, je odbio (Odluka 614 F 117/11) zahtev podnosioca zahteva za starateljstvo njegovih dvoje maloletne dece.

12. Dana 10. februara 2011. god., Porodični sud u Hanoveru, Nemačka, odlučio je (Odluka 614 F 725/11) da će dvoje maloletne dece privremeno boraviti sa majkom i da odbije zahtev podnosioca zahteva za prenošenje boravka dece sa majke na njega.

13. Dana 2. novembra 2011. god., Ministarstvo Pravde Nemačke Federalne Republike, postupajući u svojstvu Nemačke centralne vlasti shodno Haške Konvencije od 25. oktobra 1980. god. o građanskim aspektima međunarodne otmice dece (u daljem tekstu: Haške Konvencija), podneo zahtev Ministarstvu Pravde Republike Kosovo za naređivanje povratka dvoje maloletne dece podnosioca zahteva.

14. Dana 31. oktobra 2011. god., Opštinski sud u Peći (Odluka C. br. 229/11) raskinuo brak putem sporazuma.

15. Dana 6. decembra 2011. god., Ministarstvo Pravde Republike Kosovo, postupajući u svojstvu Kosovske centralne vlasti

shodno Haške Konvencije, obavestio podnosioca zahteva da, držeći sa sobom dvoje maloletne dece, on liše njihovu majku roditeljskog prava nad dvoje maloletne dece i da to je u suprotnosti sa primenjivim Nemačkim zakonom, sa Haškom Konvencijom i sa Zakonom, Br.03/L –238, o građanskim aspektima međunarodne otmice dece. Štaviše, Ministarstvo Pravde Kosova je ustanovilo da, ako podnosilac zahteva ne bude odgovorio u roku od sedam dana, onda će oni pokrenuti sudski postupak.

16. Dana 29. decembra 2011. god., Opštinski sud u Peći je (Odluka E. br. 805/11) usvojio zahtev majke za izvršenje odluke Porodičnog suda u Hanoveru, Nemačka.

17. Ministarstvo pravde Republike Kosovo, u skladu sa Haškom Konvencijom i Zakona br. 03/L –238 o civilnim aspektima za međunarodnu otmicu dece, zahtevao je od Okružnog suda u Prištini (član 1 (1.8) Zakona br. 03/L –238 o civilnim aspektima za međunarodnu otmicu dece) da izda nalog kojim će obezbediti povratak dvoje dece u Nemačku.

18. Dana 10. februara 2012. god., Okružni sud u Prištini je odbio (Odluka C. br. 1/2012) zahtev Ministarstva pravde Kosova. Okružni sud u Prištini je našao da su deca mala i da trebaju da se zaštite od svih stresova sa ciljem normalnog razvijanja sa psiho-fizičke tačke gledišta. Prema tome, na osnovu ocenjivanja ovog suda deca imaju bolje uslove za normalan život na Kosovu kod njihovog oca, bez obzira na činjenicu da su na Kosovu bez saglasnosti njihove majke, kao privremenog staratelja. Kao što je gore navedeno, konkretan slučaj se ne može tretirati kao međunarodna otmica dece u smislu člana 3. Zakona o civilnom aspektu međunarodne otmice dece..” Pored toga, Okružni sud u Prištini je našao da “[...] privremena odluka Opštinskog suda u Hanoveru od 22. februara 2011. god. [...] je doneta u vreme dok su još bili u braku, a završna odluka o poverenju dece je trebalo doneti nakon rešavanja braka. Inače, ovo je regulisano Zakonom o porodici na Kosovu, zato što je brak sklopljen na

Kosovu“. Advokat majke je uložio žalbu u Vrhovnom sudu protiv ove odluke.

19. Dana 11. juna 2012. god., Vrhovni sud je odbio (Ac. br. 40/2012) žalbu protiv odluke Okružnog suda u Prištini kao neosnovanu. Vrhovni sud je našao da advokat majke nema ovlašćenje i da nema pravo na žalbu protiv odluke Okružnog suda u Prištini. Samo Ministarstvo pravde ima pravo da uloži žalbu protiv odluke Okružnog suda u Prištine.

20. Dana 6. jula 2012. god., advokat podnosioca zahteva je primio poziv od strane Porodičnog suda u Hanoveru da učestvuje 16. avgusta 2012. god. u slučaju o određivanju starateljstva nad decom.

21. Dana 10. avgusta 2012. god., Opštinski sud u Peći (C. br. 626/12) je izrekao zaštitne mere (privremene mere) i podnosilac zahteva je bio dužan da vrati decu majci.

22. Dana 14. avgusta 2012. god., Okružni sud u Peći (Ac. br. 447/12) je poništio odluku Opštinskog suda u Peći.

23. Dana 16. avgusta 2012. god., Okružni sud u Prištini (C. br. 2/2012) na zahtev podnosioca i u skladu sa članom 15.1.1 Zakona o civilnom aspektu međunarodne otmice dece je izrekao privremenu mere za trideset dana zaustavljajući povratak dece majci i dozvolio je Ministarstvu pravde da pokrene sudski postupak za vreme trajanja privremene mere. Majka se žalila protiv ove odluke Vrhovnom sudu.

24. Dana 25. septembra 2012. god., Vrhovni sud je poništio (Odluku Ac. br. 61/2012) odluku Okružnog suda u Prištini, zato što shodno članu 15.1.1 Zakona o civilnom aspektu međunarodne otmice dece, privremena mera može biti izrečena na zahtev Ministarstva pravde ili Suda ex officio, a ne od strane

podnosioca zahteva. Pored toga, Vrhovni sud je našao da je pitanje privremenog starateljstva određeno odlukom Porodičnog suda u Hanoveru, koja je konačna i obavezujuća.

25. Dana 16. oktobra 2012. god., zahtev Ministarstva pravde Republike Kosovo (C. br. 4/2011) da se dvoje maloletne dece vrate majci je odbijen, zato što je slučaj *res judicata* sa odlukom Okružnog suda u Prištini (Odluka C. br. 1/2012) od 10. februara 2012. god.

26. Dana 8. novembra 2012. god., Vrhovni sud (Mlc. br. 21/2012), je na zahtev Državnog tužioca za zaštitu zakonitosti preinačio odluku Okružnog suda u Prištini C. br. 1/2012 od 10. februara 2012. god., i odluku Vrhovnog suda Ac. br. 40/2010 od 11. juna 2012. god., odobravajući zahtev Ministarstva pravde Kosovo kao osnovan i obavezuje podnosioca zahteva da vrati decu njihovoj majci.

27. Dana 26. novembra 2012. god., majka je bila pozvana od strane Porodičnog suda u Hanoveru da učestvuje 20. decembra 2012. god. u slučaju određivanja starateljstva nad decom.

28. Dana 30. novembra 2012. god., zahtev Ministarstva pravde Republike Kosovo za povratak u prvobitno stanje i ponavljanje postupka (C. br. 1/2012) je odbijen zato što je slučaj *res judicata* sa odlukom Okružnog suda u Prištini (Odluka C. br. 1/2012) od 10. februara 2012. god.

29. Vrhovni sud je našao da *"Članom 3. Zakona o civilnom aspektu međunarodne otmice dece uklanjanje ili zadržavanje dece se smatra ne pravično kada se sastoje u kršenju starateljskih prava datih jednoj osobi, jednoj instituciji ili drugom organu bilo zajedničko ili pojedinačno, prema zakonu države u kojem je dete bilo stalni građanin pre udaljavanja ili zadržavanja. U ovom slučaju, bavimo se kršenjem prava majke kao staratelja*

u vezi sa nepravičnim udaljavanjem ili zadržavanjem maloletne dece koji se sastoji u odredbi člana 3. stav 1.1 ovog Zakona, zato što pravo majke kao staratelja se zasniva na odluci Opštinskog porodičnog u Hanoveru (Porodični sud)." "[...] Kada pravo na starateljstvo proističe iz jednog sudske ili administrativne odluke, sud treba da uzme u obzir proglašenu odluku od strane državnih organa gde su deca imala stalno mesto stanovanja pre nego što su bila oteta [...]". Vrhovni sud je takođe našao da"Pravo na starateljstvo nisu određena sa zakonom na Kosovu, već stranom odlukom, tako da odluka u vezi sa starateljstvom,koja je doneta na Kosovu, ne može da bude osnova za odbijanje povratka dece prema ovom Zakonu, ali sud može da uzme u obzir razloge ove odluke kada sprovede odredbe ovog zakona."

Navodi podnosioca

30. Podnosilac zahteva navodi sledeće:

(vi) "Kršenje međunarodnih standarda o ljudskim pravima za pravičan i zakonit sudski postupak od strane nezavisnog i nepristrasnog suda u obezbeđivanju pravde"

Podnosilac zahteva navodi da *"Vrhovni sud R. Kosovo je napadnutim rešenjem prekršio Ustav R. Kosovo, sa nekoliko povreda međunarodnih standarda o ljudskim pravima, a posebno Evropske konvencije o ljudskim pravima, kao i ostalih međunarodnih standarda, kao što su standardi UN koji garantuju pravedan postupak, nepristrasan, zasnovan zakonom itd., kao i član 6 EKZLJP u vezi prava tužioca, za pravedan i nepristrasan postupak, i o dobrom administriranju pravde, Na osnovu tumačenja člana 6.1 ove Konvencije, Evropski sud za ljudska prava jasno izriče da „... pristup sudskog veća treba da bude realan a ne jednostavno*

formalan...". U smislu Deklaracije UN o pravima deteta, Deklaracije o društvenim i pravnim načelima koji se trebaju sprovesti za odbranu i dobrobit dece, u svim postupcima koji se tiću dece, bez obzira da li su preduzeti od strane javne ili privatne institucije, sudova, administrativnih organa ili zakononadvnih tela, interes dece treba da bude od prvenstvenog značaja."

(vii) "Povrede Ustava Republike Kosovo, članova 3, 24, 31. i 102."

- Podnosilac zahteva navodi da *" sud je trebao da uzima u obzir interese maloletnika, njihov psiho-fizički razvoj, zdravlje, obrazovanje što su primarni interesi prilikom donošenja odluke."*

31. Ukratko, podnosilac zahteva tvrdi su presudom Vrhovnog suda kršeni članovi 2. [Suverenitet], 24. [Jednakost pred zakonom], 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava.

Zahtev za privremenu meru i prihvatljivost zahteva

32. U ovom slučaju, podnosilac zahteva traži od Suda da uvede privremenu meru protiv izvršenja presude Vrhovnog suda Mlc. No. 21/2012 od 8. novembra 2012. god. do konačnog

presuđivanja o zahtevu. Podnosilac zahteva ne dostavlja druge argumente o tome zašto bi Sud trebao da uvede privremenu meru.

33. U ovom smislu, Sud uzima u obzir da u skladu sa pravilom 55 (1) Poslovnika, *"Sud treba da po ubrzanom postupku razmotri zahtev za uvođenje privremenih mera i treba da ima prioritet nad svim drugim predmetima."* i takođe u skladu sa pravilom 55 (6) *"[...] Preporuka Veća za razmatranje o zahtevu za uvođenje privremenih mera postaje odluka Suda osim ako jedan ili više sudija podnesu primedbu sekretaru u roku od tri dana. [...]"*.

34. Član 116.2 [Pravni efekat odluka] Ustava određuje:

2. Dok god je procedura u postupku pred Ustavnim sudom, sud može privremeno prekinuti primenu spornog postupka ili zakona, dok god se ne donese sudska odluka, ukoliko smatra da je primena takvih spornih zakona može uzrokovati nepopravljivu štetu.

35. Član 27. Zakona predviđa;

" Ustavni sud po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke može doneti odluku o primeni privremenim merama u odnosu na neko pitanje koje je predmet postupka, ukoliko su te mere neophodne za otklanjanje rizika ili nepopravljive štete, ili je preuzimanje ovakvih privremenih mera u javnom interesu."

36. Pored toga, kako bi odobrio privremenu meru u skladu sa pravilom 55 (4) Poslovnika o radu, Sud mora da zaključi, naime da:

"(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;

(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dodeli privremeno otpuštanje; i

(..)

Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva."

37. Sud podseća član 48. Zakona kojim je utvrđeno da

" Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

Slučaj prima facie

38. Sud primećuje da je porodični sud u Hanoveru odlučio da će dva maloletnika privremeno boraviti sa majkom i da je odbijen zahtev podnosioca zahteva za prenošenje prava boravišta deca sa majke na njega.

39. Stoga Sud smatra da je trebalo da se navodna povreda prava podnosioca zahteva na pravično i nepristrasno suđenje pokrene pred Porodičnim sudom u Hannoveru, sud koji je odlučio o starateljstvu nad dvoje maloletnike.

40. Sud takođe smatra da je tvrdnja o povredi članova 2. [Suverenitet], 24. [Jednakost pred zakonom], i 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava očigledno neosnovana. Na osnovu Haške Konvencije i Zakona br. 03/L –238 o građanskopravnim aspektima otmice dece, odluka Porodičnog suda u Hanoveru je direktno primenljiva na teritoriji Kosova bez potrebe za postupak exequatur.

41. U stvari, redovni sudovi na Kosovu nisu nadležni da ocene meritum te odluke; oni su nadležni samo da izvrše odluku nemačkog porodičnog suda, shodno članu 3 (1.1) Zakona o građanskopravnim aspektima otmice dece, koji predviđa: "Udaljavanje ili držanje deteta smatra se bezpravno u slučajevima kad: sastoji se na povredi starateljstva dato jednom licu, jednoj instituciji ili drugom organu , individualno ili kolektivno, po zakonu države u kojoj je dete stalno bilo nastanjeno pre udaljavanja ili držanja" i član 11. istog Zakona koji predviđa "Sud će naložiti automatski povratak deteta sa Kosova u državu potražilac ako: je dete udaljeno ili držano bespravno na Kosovu".

42. Iz tog razloga, Vrhovni sud je pravilno zaključio da *" Prava na staranje nisu određena zakonom Kosova već stranom*

odlukom, tako da u vezi sa odlukom o staranju, koja je doneta na Kosovu, ne može da bude osnov za odbijanje povratka dece prema zakonu ".

43. Vrhovni sud je takođe uzeo u obzir da " *Kada pravo starateljstva proističe od jedne sudske odluke (...) sud treba da uzme u obzir odluku proglašenu od strane vlasti države u kojoj su deca imala stalno prebivalište pre njihove otmice ".*

44. Sud primećuje da je „Udaljavanje ili držanje deteta smatra se bezpravno u slučajevima kad: (1) sastoji se na povredi starateljstva dato jednom licu, jednoj instituciji ili drugom organu , individualno ili kolektivno, po zakonu države u kojoj je dete stalno bilo nastanjeno pre udaljavanja ili držanja; i (2) u vreme udaljavanja i držanja ova su se prava sprovodila, kolektivno ili individualno ili su se možda sprovodila sa izuzetkom udaljavanja ili držanja". (Vidi član 3. Zakona o građanskopravnim aspektima otmice dece i Konvencije o građanskopravnim aspektima otmice dece).

45. Sud dalje primećuje da za prima facie slučaj o meritumu zahteva za privremene mere i za prihvatljivost zahteva, podnosilac zahteva mora da pokaže da postupci pred Vrhovnim sudom, gledano u celosti, nisu sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje i da su počinjena druga kršenja od strane Vrhovnog suda.

46. U tom smislu, Sud se poziva na Pravilo 36 (1. C) Pravilnika o postupku koji predviđa da „Sud može da se bavi zahtevima ukoliko: c) Zahtev nije očigledno neosnovan".

47. Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost) navodno počinjenih od strane Vrhovnog suda, osim u meri u kojoj su povređena prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

48. Dakle, sud ne deluje kao sud četvrte instance, prilikom razmatranja odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantne propise kao procesnog tako i materijalnog prava (vidi mutatis mutandis, García Ruiz protiv Španije [GC], bo. 30544/96, para. 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I

49. Štaviše, podnosilac zahteva navodi samo „Povredu međunarodnih standarda o ljudskim pravima za pravičan i zakonit sudski postupak od strane Vrhovnog suda.

50. Zapravo, podnosilac zahteva ne potkrepljuje prima facie tužbu o ustavnim osnovama i nije pružio dokaze da su njegova prava i slobode povređena od strane Vrhovnog suda.

51. Dakle, Ustavni sud ne može da zaključi da su relevantni postupci u Vrhovnom sudu na bilo koji način bili nepravedni ili rezultat proizvoljnosti (vidi mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, ESLJP Odluka o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. godine).

52. Pored toga, nema prostora za tvrdnju takvih povreda, s obzirom da se Vrhovni sud ne bavi meritumom slučaja, već samo nalaže izvršenje odluke, koje je redovno i pravno izdato od strane nadležnog suda u Nemačkoj.

53. Dakle, podnosilac zahteva nije pokazao prima facie zašto i kako je Vrhovni sud povredio njegova prava zagarantovana članom 2 [Suverenitet], 24 [Jednakost pred zakonom], 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], i 102 [Opšta načela pravosudnog sistema] ili da su počinjene „brojne povrede međunarodnih standarda o ljudskim pravima, a posebno Evropske konvencije o ljudskim pravima i drugih međunarodnih standarda“ od strane Vrhovnog suda.

Nepopravljive štete

54. U tom smislu, sud primećuje da u skladu sa članom 22 [Neposredna primena međunarodnih sporazuma i

instrumenata] Konvencija o pravima deteta se neposredno primenjuje na teritoriji Kosova.

55. Štaviše, sud je svestan da član 3 (1) Konvencije o pravima deteta, predviđa da

U svim radnjama koje se tiču dece, bez obzira da li ih preduzimaju javne ili privatne institucije socijalnog staranja, sudovi, administrativni organi ili zakonodavna tela, najbolji interesi deteta biće od prvenstvenog značaja".

56. *Takođe, Član 5 Konvencije o pravima deteta, predviđa da „ Strane ugovornice će poštovati odgovornosti, prava i dužnosti roditelja ili, gde je takav slučaj, članova šire porodice ili zajednice, kako je predviđeno lokalnim običajima, zakonskih staratelja ili drugih osoba zakonski odgovornih za dete, da bi se omogućilo, na način koji je u skladu sa razvojnim mogućnostima deteta, odgovarajuće usmeravanje i savetovanje u ostvarivanju prava priznatih ovom Konvencijom":*

57. U tom smislu, Zakon br. 03/L-0238 o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice dece je da obezbedi brz povratak dece koja su pogrešno odvođena iz ili izvan svoje države prebivališta i da obezbedi poštovanje prava starateljstva i pristup deci koja su stanovnici na Kosovu ili države molilje.

58. Kao što je napred navedeno, odvođenje ili zadržavanje deteta je nezakonito, gde je u suprotnosti sa pravom starateljstva pripisano licu prema zakonu države u kojoj je dete bilo stalno nastanjeno neposredno pre odvođenja ili zadržavanja.

59. Štaviše, kao što je ispravno utvrđeno presudom Vrhovnog suda, činjenica da je odluka koja se odnosi na starateljstvo izdata na Kosovu, ne predstavlja osnov za odbijanje povrataka deteta na prethodno utvrđenom stanju, od strane jedinog nadležnog suda Nemačke.

60. Sud smatra da, pre navedenog, najrelevantniji i primarni interes koji treba da budu zaštićeni u ovom slučaju je najbolji interes dvoje dece, kao što je odlučeno od strane Porodičnog suda u Hanoveru, Nemačkoj.

61. S druge strane, Sud nalazi da podnosilac zahteva nije pokazao koji su njegovi interesi koji bi pretrpeli nepopravljivu štetu ukoliko privremena mera ne budu odobrena.

62. Zapravo, sud nalazi da podnosilac zahteva navodi da Sud treba da izrekne privremene mere do konačnog presuđivanja o zahtevu, bez pružanja drugih dodatnih argumenata ili relevantnih dokumenata, objašnjavajući i pokazujući zašto i kako bi on pretrpeo nepopravljivu štetu.

63. U svemu, sud zaključuje da podnosilac zahteva nije niti izgradio niti pokazao *prima facie* bilo o meritumu ili prihvatljivosti i, stoga, zahtev o privremenim merama treba biti odbijen kao neosnovan i zahtev treba biti proglašen neprihvatljivim, zahtev za privremene mere je bespredmetan i treba biti odbijen.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 116 (2) Ustava, Članova 27 i 48 Zakona, i u skladu sa Pravilom 36 (1. c), 55 i 56 (2) Pravilnika, dana 10. decembra 2012. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za privremene mere;

III. DA URUČI ovu odluku strankama; i

IV. DA OBJAVI ovu odluku u skladu sa Članom 20 (4) Zakona.

V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Almiro Rodrigues	Prof. Dr. Enver Hasani

KO 97 / 12 od 26. decembra 2012 - Ocena ustavnosti članova 90, 95 (1,6) , 110, 111 i 116 Zakona o bankama , mikrofinansijske institucije i nebankarskih finansijskih institucija, br 04/L-093 , od 12. april 2012

Slučaj KO 97/12 Odluka o privremenim merama za 24.decembar 2012. god.

Ključne reči: ekonomija, privremene mere, sloboda udruživanja, pravo nespojivo sa Ustavom, zaštita imovine

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u skladu sa članom 113.2 (1) Ustava Kosova kojim osporava ustavnost članova 90, 95 (1.6), 110, 111 i 116 Zakona o bankama, Mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama br. 04/L-093, od 12. aprila 2012.god. jer će primena zakona stvoriti nepopravljivu štetu na civilno društvo.

Po pitanju privremenih mera sud je zaključio, imajući u vidu ulogu i značaj civilnog društva i nevladinih organizacija, kao bitan deo toga, u razvoju demokratije, primena Zakona br. 04/L-093 na banke, mikrofinansijske institucije i nebankarske finansijske institucije, tačnije sporni članovi 90, 95 (1.6), 110, 111 i 116 ,mogu prouzrokovati nepopravljivu štetu funkcionisanju civilnog društva i demokratije u Republici Kosovo.

Priština, 24. decembra 2012. god.

Br.Ref.: MP331/12

ODLUKA O PRIVREMENIM MERAMA

u

Slučaju br. KO 97/12

Podnosilac

Institucija ombudsmana

Ocena ustavnosti članova 90., 95. (1.6), 110., 111. i 116. Zakona o Bankama, Mikrofinancijskim Institucijama i Nebankarskim Financijskim Institucijama, Br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Institucija ombudsmana Republike Kosovo (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporeni zakon

2. Podnosilac zahteva od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) poništenje članova 90., 95. (1.6), 110., 111. i 116. Zakona o Bankama, Mikrofinancijskim Institucijama i Nebankarskim Financijskim Institucijama, Br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena, od strane Suda, ustavnosti članova 90., 95. (1.6), 110., 111. i 116. Zakona o Bankama, Mikrofinancijskim Institucijama i Nebankarskim Financijskim Institucijama, Br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god.

4. Podnosilac zahteva je dlaje zahtevao od Suda uvođenje privremenih mera i obustavi primenu primenu Zakona o Bankama, Mikrofinancijskim institucijama i nebankarskim financijskim institucijama, Br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god.

Pravni osnov

5. Član 113.2 (1) Ustava, članovi 22., 27., 29. i 30. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. janar 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 54., 55., 56., 62., 64. i 65.

Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Dana 11. oktobra 2012. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu.

7. Dana 31. oktobra 2012. god., predsednik Suda je, Odlukom br. GJR. KO. 97/12, imenovao sudiju Snezhana Botusharova za Sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je, Odlukom br. KSH. KO. 97/12, imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija Altay Suroy (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 14. oktobra 2012. god., o podnetom zahtevu su obavešteni predsednik Republike, predsednik Skupštine, Vlada i podanosilac zahtev.

9. Istog dana, o podnetom zahtevu Sud je obavestio i zahtevao komentare od: Komisije Skupštine za Zakonodavstvo, Centralne Banke Republike Kosovo (u daljem tekstu: CBK), Ministarstva za Finansije, Ministarstva Javne Uprave, Departman za registraciju i međuveze sa NVO. Do sada, nijedna od gorenavedenih institucija nije odgovorila.

Pregled činjenica

10. Dana 12. aprila 2012. god., Skupština Republike Kosovo (u daljem tekstu: Skupština), uvojila Zakon o Bankama, Mikrofinansijskim

Institucijama i Nebankarskim *Finansijskim* Institucijama, Br.4/L-093, sa 55 (pedesetpet) glasova "za", 0 (nula) glasova "protiv", i 4 (četiri) "uzdržanih"[1].

11. Dana 19. aprila 2012. god., nevladine organizacije (u daljem tekstu: NVO): Fond Kosovskog civilnog društva (KCSF), pokret FOL, Kosovski Demokratski Institut (KDI) i 55 drugih podržavajučih NVO obratile su se putem dopisa predsedniku Republike Kosovo, zahtevajući neobjavljenje zakona, i da vrati zakon Skupštini za razmatranje.

12. Dana 11. maja 2012. god., u skladu sa članom 80.(5) Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), objavljen je Zakon o Bankama, mikrofinansijskim Institucijama i Nebankarskim *Finansijskim* Institucijama, Br.4/L-093, u Službenom listu Republike Kosovo.

13. Zakon o Bankama, Mikrofinansijskim Institucijama i Nebankarskim *Finansijskim* Institucijama, Br.4/L-093, stupio na snagu 12. aprila 2012. god. u skladu sa članom 118. ovog zakona.

14. Dana 11. maja 2012. god., Institucija ombudsmana je primila podnesak od jednog broja NVO: Fond Kosovskog civilnog društva (KCSF), pokret FOL, Kosovski Demokratski Institut (KDI) i 55 drugih podržavajučih NVO, koje su se zajedno obratile Instituciji ombudsmana da zahteva od Ustavnog suda Republike Kosovo, da u skladu sa dužnostima i odgovornostima po Zakonu, oceni ustavnost članova 90., 95.(1.6), 110., 111. i 116. Zakona o

[1] U stranici 21. transkripta od 12. aprila 2012. god. se kaže 55 (pedesetpet) glasova "za", 4 (četiri) "uzdržanih", 0 (nula) protiv, i 61 (šestdeset) prisutnih poslanika. Međutim, podnosilac zahteva u zahtevu navodi da: "1. dana 12. aprila 2012. god., Skupština Republike Kosovo usvojila Zakon o Bankama, Mikrofinansijskim Institucijama i Nebankarskim Finansijskim Institucijama sa pedesetčetiri (54) glasova za, nijdan protiv, i četiri (4) uzdržanih."

Bankama, mikrofinansijskim Initucijama i Nebankarskim *Finansijskim* Institucijama, Br.4/L-093.

15. Gorenadvedene NVO smatraju da ovi članovi sačine ustavnu povredu i zahtevaju obustavu primenivanja ovog Zakona dok Sud ne bude doneo odluku u vezi ovog pitanja.

16. Gorenavedene NVO smatraju da sledeće odredbe: članovi 90,. 95. (1.6), 110., 111. i 116. Zakona o Bankama, Mikrofinansijskim Initucijama i Nebankarskim *Finansijskim* Institucijama Br. 04/L-093, povređuju član 44. [Sloboda Udruživanja], član 46. [Zaštita Imovine], i član 10. [Ekonomija] Ustava, međunarodna načela o neprofitabilnim NVO i primenjivu legislaturu Kosova kojom se uređuje oblast slobode udruživanja NVO.

Argumenti podnosioca zahteva

17. Podnosilac u svom zahtevu se poziva na sledeća pravna mehanizma što se tiče predmetne stvari pred Sudom:

18. Član 44. [Sloboda Udruživanja]

"1. Garantuje se sloboda udruživanja. Sloboda udruživanja uključuje i pravo na osnivanje

organizacija bez dobijanja dozvole, da bude ili ne bude član neke organizacije, kao i da

učestvuje u aktivnosti neke organizacije.

2. Sloboda osnivanja sindikata i organizovanja radi zaštite interesa, je takođe zagarantovana [...]"

19. Član 46. [Zaštita imovine] Ustava izričito garantuje zaštitu imovine:

    “1. Garantuje se pravo na imovinu.

    2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.

    3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. [...].”

20. Član 10. [Ekonomija] Ustava se odnosi na ekonomski red Republike Kosovo:

    "Tržišna privreda sa slobodnim tržištem je osnov ekonomskog regulisanja Republike Kosovo."

21. Član 1. Zakona o Slobodi Udruživanja Nevladinih Organizacija, Br. 04/L-057, predviđuje da:

    " Ovim zakonom uredjuje se osnivanje, upis, unutrašnje upravljanje, delatnosti,ugašenje

    brisanje iz registra i prestanak rada pravnih lica organizovanih kao nevladine organizacije na Kosovu."

22. Prema članu 4. Zakona o Slobodi Udruživanja Nevladinih Organizacija, Br. 04/L-057,:

“1. NVO ne deli neto dohotke ili zarade nijednom licu.

2. Imovina, prihodi i profit NVO se koriste za podržavanje neprofitabilnih ciljeva

odredjenih organizacija.

3. Imovina, prihodi i dohoci jedne NVO-e ne upotrebljavajuse da bih direktno ili

indirektno doprinesu dobitke za jednog osnivača direktora, službenika, člana,

radnika, ili donatora NVO-a. Ovaj član ne isključuje isplatu ili nadoknadu razumnih

kompenzacija licima za njihov rad obavljen za organizaciju."

23. Član 5. Zakona o Slobodi Udruživanja Nevladinih Organizacija, Br. 04/L-057,:, jasno je definisan pojam i svrha osnivanja NVO na Kosovo:

"1. Domaća NVO je udruženje ili fondacija osnovana na Kosovu za obavljanje delatnosti

zasnovane na zakonu, radi opšte koristi ili uzajamnog interesa[...]”

24. Član 11.1 Zakona o Slobodi Udruživanja Nevladinih Organizacija, Br. 04/L-053, predviđuje:

"1. Domaća NVO je udruženje ili fondacija osnovana na Kosovu za obavljanje delatnosti

zasnovane na zakonu, radi opšte koristi ili uzajamnog interesa."

25. Član 20. Zakona o Slobodi Udruživanja Nevladinih Organizacija, Br. 04/L-057, definiše uslove prestanka rada NVO:

"1. NVO prestaje sa radom:

1.1. dobrovoljnom odlukom o prestanku rada organizacije donetom od strane

upravnog odbora u skladu sa statutom NVO;

1.2. ako NVO postaje nesolventna kako je definisano važećim zakonom;

1.3. istekom roka za koji je osnovana, ako isti rok je odredjen na osnovnom

aktu;

1.4. na osnovu pravosnažne sudske odluke."

26. Član 21. Zakona o Slobodi Udruživanja Nevladinih Organizacija, Br. 04/L-057, predviđuje način i nadležne organe za otpisanje i način upravljanja imovinom NVO-a:

“ 3. U slučaju prestanka sa radom ili brisanje iz spiska NVO koja je koristila poreske ili

fiskalne olakšice, javne donacije, ili grantove od Vlade, celokupna njihova imovina

nakon izmirenja dugova NVO će se dati drugoj NVO za iste ili slične ciljeve. Ova NVO

će se identifikovati na osnovu statuta NVO-a, ili po predlogu nadležnog višeg

rukovodstvenog organa NVO odlukom nadležnog organa.Ministarsvo osniva komisiju

za raspodelu imovine koja je ostala od NVO koja je otpisana i ugašena ,

prestavnicima NVO , osnivajući se na podzakonskom aktu koji je donet od Vlade.

4. U svim drugim slučajevima svaka druga imovina nakon isplate dugova će se

raspoređivati na osnovu statuta ili odluke višeg rukovodstvenog organa i u svim

slučajevima u skladu sa članom 4. ovog zakona. ”

27. U vezi s tim, podnosilac zahteva tvrdi da*“[...] Zakon o Bankama, Mikrofinansijskim Institucijama i Nebankarskim Finansijskim Institucijam, uglavnom u Poglavlje II, omogučava NVO*

Mikrofinansijskim Institucijama da se transformišu u akcionarna društva, odnosno privatna lica u suprotnosti sa ciljem njihovog osnivanja. Kao taav Zakon krši ustavna načela, krši međunarodna načela neprofitabilnog zakona, i u suprotnosti je sa primenjivom legislaturom Kosova koja uređuje slubodu udruživanja NVO, i ugrožava budućnost civilnog društva u celini."

28. Dalje, podnosilac zahteva tvrdi da NVO Mikrofinansijske Institucije su osnivane i registrovane u shodno pravu na udruživanje, zagarantovanim članom 44. Ustava i Zakonom o Slobodi Udruživanja u Nevladine Organizacije, Br. 04/L-057. Međutim, navodno, Zakon o Bankama, Mikrofinansijskim Institucijama i Nebankarskim Finansijskim Institucijama, i njegova promena pravnog subjektiviteta NVO Mikrofinansijskih Institucija, i omogućivanje njihovog transformisanja u akcoionarna društva, udaljava ih od delokruga člana 44. Ustava, i sprečava njiho pravo da deluju na osnovu prava udruživanja.

29. Štaviše, "Zakon o Bankama, Mikrofinansijskim Institucijama i Nebankarskim Finansijskim Institucijama namerava da uređuje delovanja NVO Mikrofinansijskih Institucija svojim propisom načela i procedura upravljanja. Ipak, odredbe zakona bave se pitanjem pravne subjektivnosti NVO Mikrofinansijskih Institucija, tako da omogućavaju njihovu transformaciju sa uživanja statusa NVO na pravno lice Akcionarnog društva.

30. Podnosilac zahteva tvrdi da *"Zakon o Slobodi Udruživanja u NVO, u svom članu 4., stav 2. i 3., ne dozvoljava NVO da se transformiše u drugo pravno lice, a još manje u pravno lica za-profit. NVO može prestati postojanje (odnosno otkazati svoj pravni status kao NVO), samo prestankom rada, i ni na koji način transformisanjem. Biti osnovano i registrovano u skladu sa ovim zakonom (i uredbama i zakonima pre ovog sadašnjeg zakona), pravni status svih NVO (uključujući i NVO*

Mikrofinansijke Institucije) je regulisan izričito sa Zakonomo Slobodi Udruživanja u NVO, i bilo kakvo regulisanje pravnog statusa takvih institucije drugim zakonima je nezakonito."

31. Dalje, podnosilac zahteva argumentuje da *"nekoliko zemalja ne dozvoljavaju pravne mogućnosti za takvu transformaciju (kao što je slučaj na Kosovu), a drugi izričito zabranjuju takvu tranformaciju, relevantnim zakonima, kao što je Zakon Republike Bugarske o neprofitabilnim entitetima, član 12., član 42.; Zakon Republike Makedonije o Udruženjima i Fondacijama, član 6.2, i Zakon Republike Estonije o Fondacijama, član 1.3."*

32. Prema podnosiocu zahteva osnovno generalno načelo sektora ne-za-profit je: *"zabranjuje distribuciju neto zarade ili profita bilo kog lica, i korišćenje sredstva, zarade i profita NVO da bi obezbediio beneficije, direktno ili indirektno, bilo kom osnivaču, direktoru, službeniku, članu zaposlenog, ili donatora NVOa, osim plate ili razumne nadoknade takvog lica za obavljeni rad za organizaciju."* Navodno, "Ovo načelo podrazumeva da NVO nema vlasnika, i prema tome njena imovina ne može se tretirati kao privatna imovina. *"Sredstva, zarada, i profit NVOa biće korišćena za podršku ne-profitabilne svrhe namenjene za tu organizaciju", dok u dlučaju prestanka rada NVOa, "sredstva tog NVOa biće distribuirana nekoj drogoj NVO za slične svrhe."*

33. Na osnovu gorenavedenog, podnosilac zahteva tvrdi da *" Ove odredbe osiguravaju da ni na koji način, bilo to tokom delovanja, ili čak i nakon prestanka rada, sredstva NVOa ne mogu se preneti na za-profit entitete. Naprotiv, Zakon o Bankama i Mikrofinansijskim Institucijama, i Nebankarskim Finansijskim Institucijama, omogućivanjem NVO Mikrofinansijskim Institucijama i Nebankarskim Finansijskim Institucijama da se transformišu u akcionarska društva, omogućava da se sredstva NVOpretvore u privatne akcije/imovine."*

34. Shodno članu 46. Ustava, nijedan ne sme biti lišen imovina arbitrarno, uključujući i imovinu pravnih lica. Sledstveno, podnosilac zahteva tvrdi da *"ovaj član zaštiti imovinu nevladinih organizacija. NVO su pravna lica osnivana u skladu sa ne-za-profit pravima, i kao takve nisu u vlasništvu. Sredstva NVO su upravljene od rukovodečih organa NVOa, ani uvek na osnovu univerzalnih načela ne-distribucije profita. Zakon o Bankama, Mikrofinansijskim Institucijama i Nebankarskim Finansijskim Institucijama, omogućivanjem transformisanja NVO MFI u akcionarska društva, arbitrarno otuđuje sredstva NVO, prenevši sredstva NVO nekom drugom pravnom ili fizičkom licu za akcionarstvo."*

35. Prema podnosiocu zahteva, *"Zakon o Bankama, Mikrofinansijskim Institucijama i Nebankarskim Finansijskim Institucijama, omogućivanjem transformisanja NVO MFI u akcionarska društva, omogućava kapitalu stečenog bez naplačivanja poreza da se ubrizga u konkurentno komercijalno tržište između banaka i drugih finansijskih institucijam koje su dužne da naplačuju porzes od smaog osnivanja."* To, navodno, je u suprotnosti sa članom 10. Ustava koji predviđa da *" Tržišna privreda sa slobodnim tržištem je osnov ekonomskog regulisanja Republike Kosovo."*

36. Po mišljenju podnosioca zahteva, *"Zakon o Bankama, Mikrofinansijskim Institucijama i Nebankarskim Finansijskim Institucijama je takođe u suprotnosti sa Preporukam Saveta Evrope CMIREC (2007) 14 Komitet Ministara zemalja članica o pravnom statusu nevladinih organizacija u Evropi, i Zakonom br. 04/L-0570 Slobodi Udruživanja NVO, osnovni zakon koji predviđa osnivanje, delovanje i prestanak rada NVO na Kosovu."*

Zahtev o privremenim merama

37. Podnosilac zahteva od Suda uvođenje privremenih mera *“ i obustavi primenu primenu Zakona o Bankama, Mikrofinansijskim Institucijama i Nebankarskim Financijskim Institucijama, Br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god., zbog nepopravljive štete koje primena ovog zakone može prouzrokovati civilnom društvu, dok se ne donese meritorna odluka o navedenim članovima.”*

38. U vezi toga, da bi Sud uveo privremen mere u skladu sa pravilom 55. (4) Poslovnika o radu, treba da utvrđuje, naime, da:

“ (a) strana koja zahteva uvodenje privremenih mera pokazala prima facie

slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije

utvrđena, prima facie sIueaj o prihvatljivosti predmeta;

(b) strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti

nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera;ili

(..)

Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporući odbijanje zahteva.”

39. Sud, imajući u obzir ulogu i važnost civilnog društva i NVO kao značajni deo društva, u razvoju demokratije, zaključuje da primena Zakona br. 04/L-093 o Bankama, Mikrofinansijskim Institucijama i Nebankarskim Finansijskim Institucijama, preciznije osporeni članovi 90., 95. (1.6), 110., 111. i 116. mogu prouzrokovati nepopravljivu štetu funkcionisanju civilnog društva i demokratije u Republici Kosovo.

40. Stoga, bez prejudiciranja konačnog ishoda zahteva, zahtev podnosioca za privremene mere se odobrava.

IZ TIH RAZLOGA

Sud, u skladu sa članom 116.(2) Ustava i članom 27. zakona, dana 24. decembra 2012. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODOBRI privremenu meru;

II. DA ODOBRI preivremenu meru do 31. januara 2013. god. od dana donošenja ove Odluke;

III. DA ODMAH OBUSTAVI primenu članova 90., 95. (1.6), 110., 111. i 116. Zakona o Bankama, Mikrofinansijskim Institucijama i

Nebankarskim Finansijskim Institucijama, br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god., za isti period;

IV. Ova Odluka biće dostavljena stranama; i

V. Ocva Odluka biće objavljena shodno članu 20. (4) Zakona i stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Snezhana Botusharova Prof. dr Enver Hasani

KO 131 / 12 od 28. decembra 2012 - Ocena ustavnosti članova 18, 19 , 41. i 60. Zakona o zdravstvu, br 04/L-125 , usvojen od strane Skupštine od 13. decembra 2012

Slučaj br. KO 131/12, Zakon o zdravstvu, br. 04/L-125; usvojen od strane Skupštine, 13. decembra 2012. god.

Ključne reči; zahtev za ocenu ustavnosti zakona, osnovna ljudska prava i slobode, odluka o privremenim merama.

Podnosilac smatra, između ostalog, da Zakon o zdravlju sadrži odredbe koje zdravstvene radnike stavljaju u neravnopravan položaj sa zaposlenima u drugim javnim institucijama i samim tim u poziciju da ne budu jednaki pred zakonom sa drugim zaposlenima u javnim institucijama. Sud smatra da je zdravstvena zaštita" ljudsko pravo zagarantovano Ustavom" i deo je poglavlja II Ustava, koji se odnosi na ljudska prava.

Sud dalje naglašava da su u skladu sa članom 21, stav 1, Ustava "osnovna ljudska prava i slobode neodvojive, neotuđive i neosporive i čine osnov pravnog poretka Republike Kosovo".

Kao ustavna kategorija, "Zdravstvena zaštita" je bez sumnje u javnom interesu građana Kosova, kao neprikosnoveno i neotuđivo pravo svakog pojedinca.

Da bi se izbeglo moguće kršenje javnog interesa i prava na zdravstvenu zaštitu garantovanih Ustavom, Sud smatra da postoje razlozi za primenu privremenih mera za određeno vreme.

Ustavni sud je usvojio zahtev podnosioca zahteva za privremenu meru do 31. Januara 2013. God., od dana usvajanja ove Odluke i obustavlja primenu članova 18, 19, 41 i 60 Zakona o zdravstvu, br. 04/L-125, od 13. decembra 2012. god., u istom trajanju.

Priština, 24. decembar 2012. god.
Br. ref.:MP334/12

ODLUKA O PRIVREMENOJ MERI

u

slučaju br. KO131/12

Podnosilac

Dr Shaip Muja i 11 poslanika Skuptšine Republike Kosovo

Ocena ustavnosti članova 18, 19, 41. i 60. Zakona o zdravstvu,
br. 04/L 125, usvojen od Skupštine 13. decembra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosioci zahteva su poslanici Skupštine Republike Kosovo: dr Shaip Muja, Nait Hasani, Ramiz Lladrovci, Petar Miletić, Azem Syla, Time Kadrijaj, Xhevdet Neziraj, Kymete Bajraktari, Kurtan Kajtazi, Hydajet Hyseni, Sasha Milosavlević i Sala Berisha.

Osporeni zakon

2. Osporeni zakon je Zakon o zdravstvu, br. 04/L-125, usvojen od Skupštine Kosova 13. decembra 2012. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva traži da se oceni saglasnost sa Ustavom Kosova članova 18, 19, 41. i 60. oporenog zakona.

4. Dalje, podnosilac zahteva traži da se uvede privremena mera obustavljanje primene Zakona do donošenja konačne odluke Suda o ovom zahtevu.

Pavni osnov

5. Član 113.5 Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav) i član 38. Zakona o Ustavnom sudu.

Postupak pred Sudom

6. Dana 20. decembra 2012, podnosilac zahteva je putem pošte podneo zahtev Ustavnom sudu.

7. U prilogu zahteva, podnosilac zahteva je dostavio Sudu i kopiju Zakona o radu (Nr. 03/L-212), Zakona o sprečavanju sukoba interesa tokom obavljanja javnih funkcija (br. 02/L-133) i Zakona protiv diskriminacije, za koje podnosilac zahteva tvrdi da su relevantni za razmatranje podnetog zahteva i da su povezivani sa ovim zahtevom.

8. 21. decembra 2012. god., Sud je putem službene pošte dobio kopiju Zakona o zdravstvu, usvojenog od Skuptšine.

9. Predsednik Suda je imenovao zamenika predsednika Suda, dr Ivan Čukalović, za sudiju izvestioca, kao i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy, Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

10. Dana 21. decembra 2012. god., Sud je obavestio Skupštinu Republike Kosovo i podnosioca zahteva o registrovanju zahteva.

11. Dana 25. decembra 2012. god., na zatvorenoj sednici, Veće za razmatranje je razmotrilo zahtev i jednoglasno predložio Sudu prihvatljivost zahteva i prihvatljivost zahteva za privremenu meru.

Kratak opis činjenica

12. Dana 13. decembra 2012. god., Skupština Republike Kosovo (u daljem tekstu: Skupština) je usvojila Zakon o zdravstvu sa 43 (četrdeset i tri) glasa za, 18 (osamnaest) glasova protiv i 3 (tri) uzdržanih glasa.

13. Dana 27. novembra 2012. god., pre nego što je Skupština usvojila zakon na plenarnoj sednici, Odbor za zakonodavstvo Skupštine Kosova je bio poslao **preporuku (04/3239/l-125) i**, pod tačkom I, je zauzeo stav da nacrt zakona o zdravstvu, br. 04/L-125, ne može da se prosledi na dalje razamtranje, sugerivši funkcionalnoj komisiji za zdravsto, rad i socijalnu zaštitu da ponovo razmatra amndamane 1, 3, 12, 34, 48, 49, 50, 51. i 52.

14. Dana 17. decembra 2012. god., Sindikalna federacija zdravstva na Kosovu je uputila zahtev ombudsmanu za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti člana 41. Zakona o zdravstvu tvrdeći da je ovaj član u suprotnosti sa Ustavom.

Navodi podnosioca zahteva

15. Podnosilac zahteva smatra *inter alia* da Zakon o zdravstvu sadrži odredbe koje zdravstvene radnike stavljaju u nejednak položaj u odnosu na zaposlene u drugim javnim institucijama, i sledstveno u položaju da ne budu jednaki pred zakonom sa drugim zaposlenim u javnim institucijama.

16. Podnosilac zahteva je naročito osporavao sledeće članove Zakona koji imaju ovaj sadržaj:

Član 18
Primarna zdravstvena zaštita

1. Osnovna zdravstvena zaštita se obezbeđuje saglasno sa politikama, planovima i standardima,utvrđeni podzakonskim aktom od strane Ministarstva.

2. Primarna zdravstvena zaštita obuhvata:

2.1 prevenciju, rano otkrivanje, dijagnostifikovanje, lečenje, oporavak i rehabilitaciju u vezi sa bolestima, poremećajima ili povredama, uključujući i male hirurške operacije;

2.2 posebnu preventivnu zaštitu dece i omladine, posebno u osnovnim, srednjim i visokim školama na teritoriji opštine;

2.3 održavanje i unapređenje javnog zdravlja, uključujući i seroprofilaksu, vakcioprofilaksu i hemoprofilaksu u skladu sa zakonom, i sistematsko obrazovanje i zdravstvene edukacije stanovništva;

2.4 promovisanje oralnog zdravlja i osnovnu stomatološku zaštitu;

2.5 rano diagnostifikovanje i tretiranje tuberkuloze;

2.6 organizovanje hitne medicinske službe kao deo sveobuhvatne urgentne službe na sva tri nivoa zdravstvene zaštite;

2.7 usluge prenatalne zaštite i planiranja porodice.

2.8 usluge mentalnog zdravlja

3. Opštine su odgovorne za pružanje usluga javne primarne zdravstvene zaštite, kao i za procenu zdravstvenog stanja građana na svojoj teritoriji.

4. Opštine su odgovorne da sa prioritetom sprovode preventivne mere zdravstvene zaštite.

5. Primarna zdravstvena zaštita se obezbeđuje i sprovodi preko usluga porodične medicine, saglasno sa podzakonskim aktom, donetim od Ministarstva.

6. Osnovnu zdravstvenu zaštitu sprovodi ekipa porodične medicine ,saglasno sa podzakonskim aktom iz stava 1 ovog člana.

7. Svaki građanin i stanovnik sa otežanim zdravljem je obavezan da se najpre prijavi kod porodičnog lekara, izuzev hitnih slučajeva.

8. Od svakog građanina tražiće se da se opredeli za porodičnog lekara.

9. Svaki građanin ima pravo da izabere porodičnog lekara u opštini gde živi i da promeni istog.

10. Stručnajci u primarnoj zdravstvenoj zaštiti sarađivaće sa zdravstvenim stručnjacima na sekundarnom i tercijarnom nivou, u skladu sa zakonom.

11. Sa ciljem povećanja kvaliteta zdravstvenih usluga, institucije na primarnom nivou zdravstvene zaštite obezbediće međusektorijalnu saradnju sa službama socijalne zaštite, sa vaspitno obrazovnim službama; sa organima javne sigurnosti, sa posebnim profesionalnim

organizacijama, kao i sa humanitarnim vladinim i nevladinim organizacijama.

12. Standardi organizovanja i funksionisanja službe porodične medicine, utvrđuju se podzakonskim aktom stav 1 ovog člana.

13. U cilju podrške usluga porodične medicine, Ministarstvo nadgleda i reguliše integrisane usluge primarne zdravstvene zaštite, u skladu sa ovim zakonom.

Član 19
Sekundarna zdravstvena zaštita

1. Sekundarna zdravstvena zaštita obuhvata: bolničke zdravstvene usluge, vanbolničke zdravstvene usluge (dijagnostiku, terapiju i rehabilitaciju; hitnu službu i usluge javnog zdravstva.

2. Organizacija i delatnost zdravstvene ustanove iz predhodnog stava, određuju se
podzakonskim aktima donetim od strane Ministarstva.

Član 41
Sprečavanje sukoba interesa

1.Zdravstveni stručnjak koji je zaposlen u javnom zdravstvenom sektoru sa punim ili delimičnim radnim vremenom, nema pravo da radi u privatnoj instituciji zdravstvene zaštite.

2.Strogo se zabranjuje upućivanje pacijenata iz institucija sekundarnog i tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite u privatne ustanove zdravstvene zaštite, iz razloga koji se ne

mogu objasniti lekarskim argumentima, bez obzira na listu čekanja.

3. Strogo se zabranjuje svaka formalna i neformalna finansijska ili druga nagrada za zdravstvenog stručnjaka, nadoknada za upućivanje građana iz javne u privatnu zdravstvenu ustanovu, i profitabilni odnos sa farmaceutskom industrijom.

4.Prekršitelji stavova ovog člana biće predmet kazni ili drugih zakonskih postupaka predviđenih ovim zakonom i podzakonskim aktom, izdatim od strane Ministarstva

5. Javne zdravstvene institucije imaju pravo da omogućavaju zdravstevnim stručnjacima zaposlenih u njima da obavljaju privatnu zdravstevnu delatnost unutar same javne zdravstvene institucije .

6. Privatna zdravstevna delatnost iz stava 5. ovog člana će biti obavljena na osnovu posebnog podzakonskog akta koji će doneti Ministarstvo.

(član 60.)

Finansiranje institucija zdravstvene zaštite

1. Zdravstvene institucije i druga pravna i fizička lica, koja obavljaju zdravstvenu delatnost, obavezni su da za svakog pacijenta imaju pokrivene dokumentovane troškove, za vrstu, obim i kvalitet zdravstvenih usluga.

2. Zdravstvene inistitucije i organizacije koje primaju javne fondeve za sprovođenje zdravstvene zaštite, dužne su da vode račune i evidencije, na način utvrđen zakonom, i obezbede potrebne informacije za ovlašćene organe

17. Podnosilac zahteva naglašava da je Zakon o zdravstvu usvojen od strane Skupštine u suprotnosti sa evropskim konvencijama koje su po članu 22. Ustava direktno primenjene na Kosovu ne navodeći tačno koje konvencije.

18. Dalje podnosilac zahteva je naglasio da su odredbe Zakona o zdravstvu naročito odredbe člana 18. i 19. u otvorenoj koliziji sa odredbama drugih zakona, kao što su Zakon o javnom-privatnom partnerstvu i da sam zakon sadrži kontradiktorne odredbe u svom tekstu.

19. Član 41. Zakona o zdravstvu, prema podnosiocu zahteva krši član 49. Ustava jer isti zabranjuje zdravstvenim radnicima garantovano pravo na rad i izbor profesije.

20. Konačno, član 60 ovog Zakona je, prema podnosiocu zahteva, u otvorenoj koliziji sa Zakonom o javnim preduzećima jer zdravstvene institucije definiše kao neprofitabilne institucije .

Ocena o privremenoj meri

21. Prilikom odlučivanja o zahtevu za privremenu meru, Ustavni sud se poziva na član 116.2 Ustava, koji određuje:

> *"Dok god je procedura u postupku pred Ustavnim sudom, sud može privremeno prekinuti primenu spornog postupka ili zakona, dok god se ne donese sudska odluka, koliko smatra da je primena takvih spornih zakona može uzrokovati nepopravljivu štetu.".*

22. Sud dalje uzima u obzir član 27. tačku 1. i tačku 2. Zakona o Ustavnom sudu (br. 03L-121), koji predviđa:

> *1. Ustavni sud po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke može doneti odluku o primeni privremenim merama u odnosu na neko pitanje koje je predmet postupka, ukoliko su te mere neophodne za otklanjanje rizika ili nepopravljive štete, ili je preuzimanje ovakvih privremenih mera u javnom interesu.*

2. Trajanje privremenih mera treba biti opravdano i proporcionalno

23. Poslovnik o radu Ustavnog suda takođe specifično određuje uslove za primenu privremene mere i u tom pravcu je predvideo da da bi mogao da odobri privremenu meru u sagalasnosti sa pravilom 55 (4) Poslovnika o radu Sud mora da utvrdi da:

(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slucaj o merodavnosti predmeta i, ukoIiko prihvatljivost jos uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;

(b) je strana koja zahteva uvodenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera;ili

(c) je privremena mera u javnom interesu.

24. Razmatrajući zahtev pdonet od strane 12 poslanika Skupštine Kosova, Ustavni sud nalazi da je:

Članom 51. **[Zdravstvena i socijalna zaštita]** Ustava Republike Kosovo predviđeno da:

1. Zaštita i pravo na zdravstveno osiguranje su regulisani zakonom.

25. Na osnovu gorenavedenih ustavnih definisanja, Sud ustanovljava da je zdravstena zaštita „ljudsko pravo garantovano Ustavom" i deo je poglavlja II Ustava koje se odnosi na ljudska prava.

26. Sud dalje naglašava da u skladu sa članom 21. tačkom 1. Ustava, " *Ljudska prava i osnovne slobode su neodvojiva, neotuđiva i neosporiva i čine osnov pravnog reda Republike Kosovo".*

27. Budući da je ustavna kategorija, "Zdravstevna zaštita" je bez sumnje u javnom interesu građana Kosova i istovremene ona je neutuđivo i nepovredljivo ljudsko pravo za svakog pojedinca.

28. U cilju izbegavanja moguće povrede javnog interesa i Ustavom garantovanog prava na zdravstevnu zaštitu, Sud smatra da ima razloga za uvođenje privremene mere na određeno vreme.

29. Sud, takođe, uzima u obzir činjenicu da **član 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije]** Ustava jasno predviđa:

    1. Garantuje se pravo na rad.

    2. Svako lice ima pravo da slobodno izabere svoju profesiju i radno mesto.

30. Kako bi se izbegavao mogućnost povrede ovog Ustavom zagarantovanog prava, Sud naglašava potrebu za uvođenje privremene mere na određenom trajanju.

31. Sledstevno, bez prejudiciranja konačnog ishoda, usvaja se zahtev podnosioca za privremenu meru.

IZ TIH RAZLOGA

Sud je, u skladu sa članom 116.(2) Ustava i članom 27. Zakona, dana 24. decembra 2012. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODOBRI privremenu meru;

II. DA ODOBRI privremenu meru u trajanju do 31. januara 2012. god. od dana donošenja ove odluke;

III. DA ODMAH OBUSTAVI primenu članova 18, 19, 41. i 60. Zakona o zdravstvu, br. 04/L-125, od 13. decembra 2012. god., za isto trajanje;

IV. Ova odluka će biti dostavljena stranama i

V. Ova odluka će biti objavljena u saglasnosti sa članom 29. (4) Zakona i stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Ivan Čukalović	Prof. dr Enver Hasani

KO 148 / 11 od 28. decembra 2012 - Ocena ustavnosti člana 11 stav 1 , član 32. stav 1. i 2 , člana 34 stav 2 i član 38 u vezi sa članovima 11, 32 i 34 Zakona o Zaštitniku građana No.03/L- 195 od 27. avgusta 2010 , azahtev za privremene mere

Slučaj br. KO 148/11, Zakona o narodnom advokatu br. 03/L-195 je stupio na snagu i objavljen je 27. avgusta 2010 .god.

Ključne reči;procena ustavnosti zakona, privremene mere, Odluka o neprihvatljivosti.

Podnosilac zahteva je tražio ukidanje člana 11 stav 1, člana 32 stav 1 i2, člana 34 stav 2 i člana 38 u vezi sa članovima 11, 32 i 34 Zakona o narodnom advokatu , Zakona br. 03/L-195.

Podnosilac smatra, između ostalog da Zakon o narodnom advokatu Br. 03/L-195 sadrži odredbe koje značajno ometaju njegovu ustavnu nezavisnost predviđenu članovima 132 i 133 Ustava.

Na osnovu činjenica, zahtev Narodnog advokata za procenu usaglašenosti određenih članova Zakona o narodnom advokatu sa Ustavnim zakonom, kao i zahtev za primenu privremenih mera nisu u roku jer su podneti posle isteka roka od 6 meseci "od stupanja na snagu osporenog akta" sa članom 30 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo (Zakon br. . 03/L-121), i zahtev je proglašen neprihvatljivim.

Priština, decembar 2012. god.
Br. ref.: RK/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KO148/11

Podnosilac

Ombudsman Republike Kosovo

Ocena ustavnosti člana 11. stava 1. člana 32. stava 1. i 2. člana 34. stava 2. i člana 38. u vezi sa članovima 11, 32. i 34. Zakona o narodnom advokatu br. 03/L-195 od 27. avgusta 2010. god. i zahteva za privremenu meru

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je ombudsman Republike Kosovo.

Osporeni zakon

2. Podnosilac zahteva je tražio poništenje člana 11. stava 1, čl. 32. stava 1. i 2, člana 34. stava 2. i člana 38. u vezi sa članovima 11, 32. i 34. Zakona o narodnom advokatu br. 03/L-195

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva podnetog Ustavnom sudu je ocena saglasnosti sa Ustavom Kosova i poništenje člana 11. stava 1, čl. 32 stava 1. i 2, člana 34. stava 2. i člana 38. u vezi sa članovima 11, 32. i 34. Zakona o narodnom advokatu br. 03/L-195 od 27. avgusta 2010. god. kao i zahtev za privremenu meru u vezi sa obustavljanjem primene člana 32. stava 1. istog zakona.

Pravni osnov

4. Član 113.2 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustava), kao i članovi 20. i 27. Zakona.

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je 16. novembra 2011. god. podneo zahtev Ustavnom sudu.

6. Dana 6. decembra 2011. god. ombudsman je podneo Ustavnom sudu dodatni zahtev za uvođenje privremene mere. Predsednik Suda je imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca, kao i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues, Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

7. 27. marta 2012. god., Sud je obavestio instituciju ombudsmana da je zahtev koji je ova institucija podnela zaveden pod brojem KO 148/11 i da je isti u procesu razmatranja od strane Suda u skladu sa pravilima predviđenim Ustavom, Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu Suda.

8. 13. juna 2012. god., Ustavni sud je tražio od Skupštine Kosova da dostavi eventualne komentare na zahtev koji je podneo ombudsman.

9. Ustavni sud je 9. jula 2012. tražio dodatne informacije od Ministarstva javne uprave i od same institucije ombudsmana o dohotku ombudsmana i njegovih zamenika.

10. Dana 13. jula 2012. god. Ustavni sud je primio pismeni odgovor od institucije ombudsmana i Ministarstva javne uprave -

Odeljenja za administraciju civilne službe o visini dohotka ombudsmana i njegovih zamenika.

11. Dana 5. decembra 2012. Veće za razmatranje u punom sastavu je jednoglasno predložilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Opis činjenica

12. Dana 22. jula 2010. god. Skupština Republike Kosovo (u daljem tekstu: Skupština) je usvojila Zakon o narodnom advokatu br. 03/L-195 koji je proglašen dekretom predsednika Republike Kosovo br. DL-046-2010, od 09.08.2010.

13. Članom 2. ovog zakona je predviđeno „Ovim zakonom se uredjuje organizovanje i funksionisanje Institucije Narodnog advokata, utvrdivši postupke o imenovanju i razrešenju, nadležnosti i način rada Institucije Narodnog Advokata kao i reguliše postupke za podnošenje žalbi i njihovo ispitivanje."
14. 7. oktobra 2011. god. na osnovu odluke br. 04. V-210 Skupština Kosova je izabrala za zamenika ombudsmana: 1) g. Basri Berisha, 2) g. Isa Hasani,3) g. Bogoljub Staletović, 4) gđa Shqipe Ibraj-Mala i 5) g. Ibrahim Arsllan.

15. Član 32.1. ovog zakona određuje da: „Nivo plate Narodnog Advokata i njegovih zamenika odredjuje se u skladu sa Zakonom o platama visokih javnih zvaničnika."

16. Neka od zakonskih rešenja predviđena Zakonom o narodnom advokatu i naročito ovo gorenavedeno rešenje u vezi sa dohotkom ombudsmana i njegovih zamenika je prouzrokovalo nezadovoljstvo kod dotičnih koji smatraju da je ovo rešenje manje povoljno od onog predviđenog UNMIK Uredbom 2006/6 o instituciji ombudsmana od 16. februara 2006. god.

17. Uredbom UNMIK-a plata ombudsmana i njegovog zamenika (tada je bio samo jedan zamenik) je bila određena (član 18. tačka 1. i 2.) na nivou plate predsednika, odnosno sudije Vrhovnog suda Kosova, i na osnovu ove Uredbe MJU odlukom DASHC/MAP br. 114/LLL&RR.Z od 7. jula 2009. god. u sistemu plata je određena plata ombudsmana sa koeficijentom

18 na nivou plate predsednika Vrhovnog suda i koeficijentom 16,8 za zamenika ombudsmana, jednako plati sudije Vrhovnog suda.

18. Ovo određivanje visine plate nije bilo promenjeno sve do marta 2012. godine kada je na preporuku Odbora za budžet i finansije osnovnoj plati ombudsmana dodato 30 %. Koeficijent je ostao nepromenjen, isti onaj koji je utvrđen od strane MJU 2009. godine.

19. Zabrinutost oko pravne norme kojom je određena visina plate, institucija je više puta pokrenula u institucijama Republike Kosovo i naročito u Skupštini, Ministarstvu javne uprave (u daljem tekstu: MJU), kao i u Ministarstvu privrede kao najnadležnije institucije istovremeno zahtevajući rešavanje ovog pitanja.

20. Dana 08.11.2011. institucija ombudsmana je donela odluku br. 09/2011 o određivanju plate ombudsmana i njegovih zamenika i to na nivou sadašnje plate predsednika odnosno sudije Vrhovnog suda.

21. U tački 3. ove odluke je navedeno da će se isplata izvršiti retroaktivno od 1. januara 2011. godine za ombudsman i od 7. oktobra 2011. godine za njegove zamenike.

22. Navedena odluka je prosleđena MJU za procesuiranje u sistemu plata.

23. Dana 14. novembra 2011. god. – MJU, dopisom potpisanim od strane stalnog sekretara i direktora OACS/MJU (Odeljenje za administraciju civilne službe), je odbilo sprovođenje ove odluke sa obrazloženjem da je visina plata određena odlukom 09/2011 IO bila zasnovana na članu 18. Uredbe UNMIK-a 2006/6 o IO, ali da je ova uredba stavljena van snage Zakonom o narodnom advokatu br. 03/L-195, dodajući da, pošto Zakon o platama visokih javnih funkcionera još nije usvojen, onda visina plata ovih funkcionera treba da se odredi od strane Skupštine Kosova.

24. Sledstveno ombudsman je nastavio da ostvaruje platu određenu ranije po Uredbi UNMIK-a, dok 2 (dva) zamenika ombudsmana, koje je izabrala Skupština Kosova, nisu uopšte ostvarila platu do marta 2012. godine i tri (3) ostala zamenika koja su prethodno bila zaposlena u ovoj instituciji, ali na drugim radnim mestima, ostvarila su plate za radna mesta na kojima su bila prethodno u IO, ali ne kao zamenici ombudsmana.

25. Dana 28.03.2011, kao što se primećuje iz zapisnika Odbora za budžet i finansije Skupštine Kosova, ovaj odbor je u tački 4.3. dnevnog reda razmotrio zahtev IO i doneo ZAKLJUČAK da se podrži zahtev IO-a i da se ombudsmanu i njegovim zamenicima poveća plata za iznos od 30 % od osnovne plate.

26. 13. jula 2011. god., Odbor za budžet i finansije Skupštine Kosova ponovo je razmotrio jedan zahtev IO (tačka 3. prema zapisniku) i nije doneo konkretnu odluku, osim što je konstatovao da treba da se održi zajednički sastanak za rešavanje ovog problema.

27. Dana 16. novembra 2011. god. Odbor za budžet i finansije Skupštine Kosova je razmotrio zahtev za „procesuiranje odluke o platama zamenika ombudsmana izabranih od strane Skupštine Kosova 7. oktobra 2011. god. (tačka 5. zapisnika) i pri tome doneta je PREPORUKA da se ovaj zahtev razmotri prilikom razmatranja budžeta IO za 2012. godinu.

28. Dana 24. februara 2012. god. Ministarstvo za finansije je obavestilo IO da je njihova preporuka da plate ombudsmana i njegovih zamenika do donošenja zakona o platama visokih javnih funkcionera bi trebalo da budu na nivou određenom Uredbom UNMIKA 2006/6 ili na sadašnjem nivou.

29. 8. marta 2012. god. na osnovu preporuke iz Ministarstva za finansije, MJU je doneo odluku da odredi sadašnju platu ombudsmana prema Uredbi 2006/6 i na osnovu odluke od 2009. godine, dakle bez usklađivanja ove plate sa sadašnjim platama predsednika i sudija Vrhovnog suda.

30. Dana 17. aprila 2012. god. Odbor za budžet i finansije Skupštine Kosova je između ostalog razmotrio i zahtev IO o visini plata pri čemu je na sastanku ovog odbora učestvovao i zamenik

ombudsmana g. Basri Berisha koji je izneo stavove IO-a u vezi sa pitanjem plata i na ovom sastanku Odbor nije uzeo u obzir zahteve IO-a, ali ipak je zatražio realizaciju plata (uključujući i zaostale plate za dva zamenika) za IO prema Zakonu o budžetu Kosova za 2011. i 2012. godinu.

31. Predsedništvo Skupštine Republike Kosovo je 30 aprila 2012. god. razmatrajući preporuku Odbora za budžet i finansije u vezi sa platama IO-a donelo **Zaključak** da "Vlada Kosova izvrši isplatu za pet zamenika ombudsmana u visini određenoj Zakonom o budžetu Kosova za 2011. i 2012. godinu.

32. U tački dva ovog zaključka je zatraženo od Vlade da ubrza procesuiranje Zakona o platama visokih javnih funkcionera.

33. Ustavni sud, na osnovu odgovora dobijenih od IO i MJU, ustanovljava da je sadašnja plata ombudsmana ista kao sto je utvrđena 7. jula 2009. kao plata predsednika vrhovnog Suda (pre nego sto je povećana plata sudijama svih sudskih instanci) i plata zamenika ombudsmana je ista plata kao plata sudije Vrhovnog suda(pre nego sto je povećana plata sudijama svih sudskih instanci).

Navodi podnosioca zahteva

34. Podnosilac zahteva, između ostalog, smatra da Zakon o narodnom advokatu br. 03/L-195 sadrži odredbe koje očigledno ometaju njegovu ustavnu nezavisnost predviđenu članovima 132. i 133. Ustava.

35. Ombudsman takođe, "primećuje da pravna formulacija člana 32.1. Zakona određuje da: *Lični dohodak Ombudsmana i njegovih zamenika se utvrđuje Zakonom o Ličnim dohocima Visokih javnih zvaničnika*", kao i formulacija stava 2. ovog člana određuje da *Nivo ličnog dohotka ostalog osoblja Ombudsmana se utvrđuje u skladu sa Zakonom o ličnom dohotku civilnih službenika* ombudsmana i njegove zamenike **de jure** ostavlja bez plate jer su one zasnovane na zakonu koji ne postoji a **de facto** njihove plate ostaje da se određuju na arbitraran način bez osnove na zakonu kao što se u stvari i desilo kasnije. "

36. Pored toga, ombudsman naglašava da u poslednjom nacrtu obrađenom od strane radne grupe za Zakon o narodnom advokatu, gde je i on sam učestvovao je bilo određeno da će plata ombudsmana biti jednaka plati sudije najvišeg suda na Kosovu, dok će plate zamenika ombudsmana biti 90 % od plate ombudsmana a plata ostalog osoblja IO biće jednake sa platom osoblja Ustavnog suda, ali da nakon intervencije od strane Pravne kancelarije Vlade ovi članovi su preformulisani i dobili su sadržaj koji imaju u postojećom zakonu.

37 Podnosilac zahteva dalje smatra da član 34. stav 2. Zakona gde se izričito navodi da „Nezavisno od odredbi drugih zakona, institucija narodnog advokata priprema predlog svog godišnjeg budžeta i dostavlja isti na usvajanje Skupštini Republike Kosovo“ predstavlja degradiranje rešenja koje je predložila radna grupa, rešenje koje uzima kao primer budžet Ustavnog suda i smatra se da, kao posledica toga, Vlada i druge institucije mogu da ometaju bez prepreka finansijsku nezavisnost IO-a i za to citira stav 60. ocene o nacrtu zakona o narodnom advokatu koju je izvršila Venecijska komisija gde se navodi da *”Iako se Skupština može smatrati kao organi koji obezbeđuje da će institucija dobiti finansijska sredstva za funkcioniranje kako treba, član 41 bi trebalo da utvrdi da namenjena sredstva su u skladu sa zadacima i odgovornostima Ombudsmana i uzimaju u obzir broj žalbi podnete prethodnih godina”(mišljenje br. 434/207 Strazbur, jun 2007).*

38. Ombudsman dalje predstavlja svoju tvrdnju u vezi sa neustavnošću člana 11. Zakona o narodnom advokatu naglašavajući da određivanje imuniteta za ombudsmana i njegove zamenike u obliku predviđenom u zakonu tako što su isključeni ostali službenici IO-a iz imuniteta i ograničenjem imuniteta samo za vreme dok su na funkciji, a ne i nakon završetka istog, predstavlja povredu integriteta IO-a jer službenike IO-s zakon obavezuje da čuvaju tajnost i nakon završetka mandata, a ne pokriva imunitetom za to vreme, što u stvari predstavlja zakonsku obavezu, ali bez zakonske zaštite.

39. Konačno, prema ombudsmanu “član 38. ovog zakona koji stavlja van snage odredbe UNMIK Uredbe kojima je ranije bila regulisana pozicija ombudsmana faktički je učinio položaj ombudsmana, njegovih zamenika i osoblja IO-a protivustavnim u odnosu na platu, radne kancelarije i njihov imunitet i na

osnovu činjenica iznetih u zahtevu, ombudsman je zahtevao od Ustavnog suda da stavi van snage ove članove zakona.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva i ocena zahteva za privremenu meru

40. Pre nego što određuje formalne kriterijume za prihvatljivost zahteva Sud treba da da odgovor na dva osnovna pitanja:

    a. da li je ombudsman ovlašćena stranka da pokrene ovo ustavno pitanje pred Ustavnim sudom; i
    b. da li je pitanje pokrenuto pred Sudom ustavno pitanje.

41. Kako bi dao pravi odgovor na dva gorepomenuta pitanja Sud se poziva na član 113.2. Ustava koji na izričiti način predviđa:

    "2. Skupština Kosova, Predsednik Republike Kosovo, Premijer i Ombudsman su ovlašćeni za podnošenje sledećih pitanja:
    (1) saglasnost zakona, dekreta Predsednika i Premijera i uredbi Vlade, sa Ustavom;
    (2) saglasnosti Statuta opština sa Ustavom;"

42. Sud takođe uzima kao osnovu član 135.4. Ustava gde se predviđa:

    "Ombudsman ima pravo da pokrene pitanje pred Ustavnim sudom, koja su u saglasnosti sa odredbama ovog Ustava."

43. Na osnovu gorenavedenih ustavnih definisanja potpuno je jasno da je ombudsman ovlašćen da pokrene ustavna pitanja pred Ustavnim sudom što se tiče ocene saglasnosti sa Ustavom bilo kog zakona usvojenog u Skupštini Kosova.

44. Zakon o narodnom advokatu, uprkos činjenice da kao osnovni cilj ima da „se reguliše organizacija i funkcioniranje Institucije narodnog advokata" (član 2. Zakona), tj. samog podnosioca zahteva pred Ustavnim sudom, ipak je zakon usvojen od strane Skupštine i ombudsman ima pravo ima ustavno pravo „da pokrene pitanje saglasnosti sa Ustavom", kao i za svaki drugi

zakon, stoga, jasno je da zahtev ombudsmana za ocenu saglasnosti člana 11. stava 1, člana 32. stava 1. i 2, člana 34. stava 2. i člana 38. u vezi sa članovima 11, 32. i 34. Zakona o narodnom advokatu br. 03/L-195 od 27. avgusta 2010. god. ispunjava pravni kriterijum iz člana 113.2. Ustava. Sledstveno Ustavni sud odlučuje da je ombudsman ovlašćena stranka i da je ovo pitanje ustavno pitanje i predstavlja prikladni osnov za ocenu ustavnosti od strane Ustavnog suda.

Ispunjenje formalno proceduralnih uslova za podnošenje zahteva i zahteva za privremenu meru

45. Kako bi bio zahtev prikladan za razmatranje u Ustavnom sudu podnosilac zahteva ima obavezu da ispuni uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom Kosova, Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu Suda.

46. Ovom prilikom Ustavni sud se poziva na član 113.1. **[**Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava gde se predviđa da*:" Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način."*

47. Kada ocenjuje zahteve u vezi sa saglasnošću zakona sa Ustavom, osim što ocenjuje pravno svojstvo „ovlašćene stranke" za podnošenje zahteva Sudu (locus standi), Sud istovremeno procenjuje i zakonski vremenski rok u kom ovlašćena stranka treba da podnese zahtev Ustavnom sudu.

48. U ovom smislu Sud uzima kao osnov član 29. (Tačnost podneska) koji propisuje nadležnost za podnošenje zahteva po članu 113.2. Ustava po kom osnovu je podnet ovaj zahtev ombudsmana, kao i član 30. (Rokovi) Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo (**Zakon br. 03/L-121)** koji izričito određuje da ***"Podnesak pokrenut u skladu sa članom 29. ovog zakona se mora podneti u roku od šest (6) meseci nakon stupanja na snagu spornog akta."***

49. Svrha pravila o roku od šest meseci jeste da se afirmiše i unapredi pravna sigurnost, da se obezbedi da predmeti koji otvaraju ustavna pitanja budu razmotreni u razumnom roku i da se zaštite vlasti i druga zainteresovana lica od mogućnosti da

se nađu u situaciji neizvesnosti koja bi mogla dugo da traje (*P.M. protiv Ujedinjenog Kraljevstva*.

50. Razmatrajući zahtev ombudsmana za ocenu ustavnosti Zakona o narodnom advokatu, Sud ustanovljava da je ovaj zahtev podnet Sudu ***16.11.2011. a dodatni zahtev za uvođenje privremene mere 6. decembra 2011. god., dok je Zakon o narodnom advokatu stupio na snagu i proglašen u Službenom listu Kosova br. 80 dana 27. avgusta 2010. god.***

51. Na osnovu ovih činjenica proizilazi da su zahtev ombudsmana za ocenu saglasnosti određenih članova Zakona o narodnom advokatu sa Ustavom Kosova, kao i zahtev za uvođenje privremene mere, **neblagovremeni** jer su podneti nakon isteka roka od 6 meseci „od stupanja na snagu osporenog akta" predviđenog članom 30. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo **(Zakon br. 03/L-121),** stoga bi zahtev trebalo proglasiti neprihvatljivim.

52. Na osnovu gorenavedenog Sud smatra da podnosilac zahteva nije ispunio uslove za prihvatljivost koji su predviđeni članom 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda te da nema osnova za meritornu ocenu zahteva i:

IZ TIH RAZLOGA

Ustavi Sud, u skladu sa članom 113. Ustava ,članovima 20. i 30. Zakona o Ustavnom sudu, pravilom 36. Poslovnika o radu na sednici održanoj 5. decembra 2012, jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBACI zahtev za privremenu meru kao neprihvatljiv;

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Ivan Čukalović	Prof. Dr. Enver Hasani

INDEKS POJMOVA

UVJETI BROJ STRANE

A

Actio popularis -268

B

Banke , mikrofinansijske institucije i nebankarske finansijske institucije -767

D

District Sud u Prishtina - 16,88, 348, 414, 598

District Sud u Gjilan -62

District Sud u Prizren -185, 583

District Sud u Peja -226, 251, 437

District Sud u Mitrovica -405

K

Kosovska energetska korporacija -430

Kosovska agencija za privatizaciju -130

Kosovske bezbednosne snage -674

Nezavisni nadzorni odbor -455

Republike Kosovo -226, 251, 711

M

Ministarstvo rada i socijalnog staranja -526, 674

Ministarstvo zdravlja -780

O

Ombudsman Republike Kosovo -792

Oslobodilačka vojska Kosova (OVK) -674

Opštinski sud u Uroševcu -694

Opštinski sud u Prizrenu -380

Opštinski sud u Gnjilanu -419

Opštinski sud u Prištini -598

Opštinski sud u Vitini -226

Opštinski sud u Uroševcu - -396

Ogranak u Štrpcu

Opštinski sud u Mitrovici -680

P

Predsednik Republike Kosovo -455

Predsednik Skupštine Republike Kosova -277, 680

Prima facie -143

R

Ratione temporis -78

S

Skupština Republike Kosova -739

Stambena i imovinska pitanja

Uprava – HABITAT -619

Skupština opštine Prizren -268

U

Ustavni sud Srbije -396

V

Vrhovni sud Kosova -44, 96, 109, 143, 165, 243, 372, 425, 474, 553, 705

INDEKS ČLANOVI USTAVA

Naslov / naziv Odluka / Broj stranice

POGLAVLJE I
OSNOVNE ODREDBE

2 Suverenost	-959
3 Jednakost pred zakonom	-402

POGLAVLJE II
OSNOVNA PRAVA I SLOBODE

21 Opšti principi	-539, 644
22 Direktna primena međunarodnih ugovora i instrumenti	-44, 277, 372
23 Jednakost pred zakonom	-116, 175, 348, 574, 832,959
27 Zabrana mučenja , surovog ,nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja	-158
29 Pravo na slobodu i bezbednost	-158
30 Prava optuženog	- 236, 377

31 Pravo na pravično suđenje i delimična	- 236, 277, 493, 530, 660, 685, 959
32 Pravo na pravično suđenje i delimična	-148, 298, 331, 356
33 Načelo zakonitosti i proporcionalnosti ukrivičnim predmetima	- 158, 331
34 Načelo zakonitosti i proporcionalnosti u krivičnim predmetima	-832
46 Zaštita imovine	-116, 148, 286, 402, 706, 801, 832, 904
49 Pravo na rad i obavljanje profesija	-310
51 Zdravstvena i socijalna zaštita	-148, 211, 269
52 Odgovornost za okolina	-402
53 Tumačenje odredaba o ljudskim pravima	-331
54 Sudska zaštita prava	-148, 193, 340, 377, 642, 746, 832

POGLAVLJE VII
PRAVOSUDNI SISTEM

102 Opšti principi sudskog sistema	-203, 211, 269, 793, 959

POGLAVLJE XII
NEZAVISNE INSTITUCIJE

132 Uloga i nadležnosti Ombudsmana -1005

132 Kancelarija ombudsmana -1005